
UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 11 05 06 004 1

کائنات

کتبخانهٔ تاریخ

« برنجی قسم »

اولان اوروپانك اون بشنجی جلدی

« وایکنجی قسم »

اولان آسیانك برنجی جلدی

دولت عثمانیه

محرری

احمد مدحت

« ترجمان حقیقتده » تفرقه اولەرق درج ونشر اولندقدن صکره آیریجه کتاب اولەرق طبع اولنمشدر

استانبول
۱۲۹۸

❀ عثمانلی تاریخی ❀

هرهانکی مؤلف مکمل بر عثمانلی تاریخی تنظیمنه
موفق اولور ایسه مدنیت عمومیهٔ عالمك مکمل بر تا-
ریخنی تنظیم ایتمش اولور • زیرا تاریخ عثمانی یه جوا-
زیت مناسبتیله نوعما تعلق اولان اولکلر شویله طور-
سون بلکه تاریخ عثمانینك طوغریدن طوغری یه حکم
سوردیکی اولکلرك هیئت عمومیه سی حدودینه بر نظر
ایدیله جك اولور ایسه مدنیت عمومیهٔ عالمه ابتدادن تا
شو اعصار اخیره یه کلنجه یه قدر موقع صدور وجولا-
نکاه اولمش اولان یرلرك کافه سی تاریخ عثمانینك حدود
شامله سی داخلنده کوریلور • بونك خارجنده بولنان
محللر ایسه واقعا بوکونکی کونده پك مترقی ومتمدن
برحالده بولنیورلر ایسه ده ایتالیا واسپانیا وایراندن
ماعداسی ایچون بوحال عادتا حادث برشی عد اولنه
بیلور • اوچ بش عصر اولنه کلنجه یه قدر عادتا

ممالك وحشیه‌دن بولنان یرلر مدنیت نوع بشرکبی
ابتدای حصولی تاریخك اطلاعی خارجنده بولنان ومجهو-
لیت تاریخیه ظلمتی ایچنه طوغری استغراق ایدوب
کیدن بر قدمه نسبتله بحثه شایانمی کوریلور؟
اکر اغلب مورخینك کتمش اولدقلری یوله
کیدوب ده شجرهٔ آل عثمانی بر بید شوکت وشان اولمق
اوزره سکود ناحیه‌سنده یشرتمکدن باشلایه‌جق
اولسه‌ق تاریخ عثمانی ایچون هنوز قارئلریمزه عرض
ایتمیه‌رك عظمتی حالا ذهنمزده بیودکچه بیومکده بولنان
شمول واحاطه کوچولدکچه کوچوله‌رك پك سهل
الاجرا بر صورت پیدا ایده‌بیلور ایدی. لکن «کائنات»
سرلوحه‌سیله یازمقده اولدیغمز شو جلدلرده دول
حاضره‌نك ابتدای ظهورلرندن بدأ ایله تاریخلرینی
قلمه آلیوب جلدلر یمزك غایت الغایه اختصار یله برابر
هر اولکا حقنده تاریخك ایلك اطلاعی حاصل اولدیغی
زماندن بدأ ایله بو زمانه قدر واقع اولان انقلاباتی خلاصه
واختصار ایتمکده اولدیغمزه نظراً برده تاریخ عثمانی
حدودینه تعمیم نظر تفتیش ایدیلور ایسه فتح کلامزده
«هرهانکی مؤلف مکمل بر عثمانلی تاریخنه موفق

اولور ایسه مدنیت عمومیهٔ عالمك مکمل بر تاریخنی تنظیم
ایتمش اولور » دیه سویلدیکمز بر سوزك اهمیت
لایقه‌سی میدانه چیقار ٠

تاریخ عثمانینك حدود شامله‌سنه بر کوز گزدیره‌لم:
بابل وآثور ومیدیا وفلسطین ومصر قدیم وفنیکه
مثللو نوع بشرك ایلك محل انتشاری و مدنیت بشر-
یه‌نك ایلك کهواره‌سی اولان اولکالری بوحدود دا-
خلنده بولمزمی‌یز؟ فرس قدیمك اسکندر کبیرك روما
دولت جهانگیرینك پیدر پی جولانکاهی اولان
قطعه بوقطعه دکلمیدر؟ بوقطعه اوزرنده اوروپا
جهتنجه بوسنه قره‌طاغ ارناودلق خرواتستان بلغا-
رستان صربستان روم‌ایلی افلاق بغدان قریم مجا-
رستان وآسیا جهتنجه قفقاس کورجستان ارمنستان
کردستان عربستان اناطولی سوریه فلسطین حجاز
یمن و افریقا قطعه‌سنجه مصر بریه جزایر مثللو
بر طاقم اولکالر تقسیماتی کوروزکه کائناتمزی تألیفه
دامن درمیان غیرت اولان محرر عاجز کبی دول مو-
جوده تاریخنی دکل اولکالر تاریخنی یازان برمحرر
تقسیمات مذکوره‌نك هر بری ایچون آیری آیری بر
جلد یازمق وظیفه‌سیله دخی موظف اولور ٠

بو حدود داخلنده تقسیمات یونان قدیم مثللو یك اسکی بر زماندن صرف نظر ایدیله جك اولور وفرس ومصر قدیم ویونان وروما استیلالری کبی وقایع فوق‌العاده دخی بر طرفه براقیلورده یالکز حدودمز کوره داخلنده متشکل واستعداد طبیعیلری قدر دوامله بعده منقرض اولمش اولان دولتلری وحکومتلری آراشدیره جق اولور ایسه‌ك بونلرك دخی بابل وآثوروميديا وارمنستان وکورجستان وبنی اسرائیل حکومتلری کبی الك قدیملرندن قطع نظر ازجمله ظهور اسلامدن وحکومت خلفای راشدین وبنی امیه وبنی عباس وسلاجقه وفاطمیه وایوبیه وچراکسه وشرق ایمپراطورلغی وطربزون ایمپراطورلغی وسلانیك قراللغی وانقاض سلجوقیه‌دن متشکل حکومات عشرهٔ ترکیه وفروع سلاجقه مثللو نیجه طوائف ملوك حکومتلری کوریلور که « مکمل » دیه توصیف ایلدیکمز بر تاریخ عثمانیده بونلرك هر بری ایچون ابواب وفصول تعیینی ضرورت حکمنی آلور .

عجبا بز شو مختصرده عهدهٔ عاجزانه‌مزه ترتب ایلیان بو وظیفه‌یی تماميله ایفا ایده‌بیله‌جکمی یز ؟

بوكا اولا بضاعەسزلكمز مانع اولديغى كبى ثانيا كائناتك هرحالده ملتزم اولان مجمليتى مانع اولوب مع هذا تقسيمات ارضيه وملیه وتاريخيه‌يى مبين اولان اسامئ سالفه‌نك هيچ بريسنى مسكوت عنها براقه‌مامغه دخى مجبوريتمز دركاردر . بناء على ذلك كائناتمزك هر جلدى عائد اولدقلرى او لكالر تاريخى ايچون غايتى ايضاحليجه برر فهرست اولدقلرى كبى اشبو تاريخ عثمانيمزكده او واديدن آيريله‌مامسى ضرورى اولوب هرجلده تصادف اولنه‌جق نيجه خطيئات ونواقص حقنده قارئلر يمزدن ديله‌مكده بولنديغمز عفو وصفحى بالخاصه بوجلد ايچون ديله‌مك مجبوريتنى اقرار واعتراف ايلرز .

(دولت عثمانيه‌نك اجمال احوال جغرافيه‌سى)

بروجه آتى اجمال ايتمكده بولنديغمز احوال جغرافيه‌نك حدود ممالك وجغرافياى طبيعيجه بوندن بش التى سنه اولكى صورتى يك ده كليت اوزره دكشمامشدر . زيرا ملكمزدن طوغريدن طوغرى‌يه

آیریلان یرلر نائل استقلال تام اولان قره طاغ و صربستان
و افلاق و بغدان و دوبریجه ایله برده یونانه ترك اولنان
محللر اولوب دیکر یرلر ایسه هر بری بر شرطله برد
استیلای عسکری التنه کیرمش و حکماً حالا ممالك
عثمانیه دن معدود بولنمشدر . مع هذا بو تحول دها
دونکی تحول اولوب معلومات تاریخیه یی حسن تلقی یه
مدار اوله جق برا جمال احوال جغرافیه امرنده
بو تحولك قاله بیله اتمامسی لازمه دندر . غایتی تحولات
مذکوره تاریخمزك صوك بابنك صوك فصلی اولان
احوال اخیره قسمنده ویریله جك معلومات ایله کوریله
بیلور .

ایمدی بو حالده دولت علیهٔ عثمانیه اوروپا قطعه
سنده بولنان ممالکك جنوب جهتنجه نزد جغرافیونده
صوکنجی و آسیا قطعه سنده بولنان ممالك مراتبنجه
برنجی دولت اولوب بو دولتی جغرافیا مؤلفلری
« دنیانك اك واسع اولان دولتلرندن بریسیدر »
دیه توصیف ایدرلر که حقلری ده واردر . چین و روسیه
اولکالرندن صکره اك واسع اولکا بو دولت علیهٔ عثمانیه
اولکاسیدر . طبعاً اوروپای عثمانی و آسیای عثمانی و افریقای

عثمانی دیه اوچ قطعه یه منقسم اولوب اوروپا وآسیا
قطعه سنجه شمال طرفندن روسیه وبحر سیاه وشمال
وغرب طرفلرندن اوستریا وآدریاتیك یعنی وندیك دکزی
ویونانستان وآق دکز وفاس وافریقا وآسیاجه جنوب
طرفندن صحرای کبیر وعمان دکزی وبصره کورفزی
وآسیاجه شرق طرفندن ایران وروسیه نك کورجستان
ایالتیله محاط ومحدوددر ۰ شو اولکا اون اوچ درجه
عرض شمالیدن قرق التی وقرق یدی درجه عرض
شمالی یه قدر ممتد اولدیغی جهتله ممالك محترقه نك صیجا-
قلرینه متقابل که بیله جك صیجاق یرلری ده واقطار
منجمده نك برودتنه متقابل عد اولنه بیله جك صغوق
یرلری ده حاوی اولدیغندن کرك حیوانات وکرك نباتات
ومعدنیاتجه دنیانك هر طرفنده موجود اولان شیلرك کافه-
سی بو قطعه ده یا موجود ویاخود وجودی قابلدر ۰
بونی بویله قطعی اوله رق حکم ایتمیوب ده مفرداته
کریشیله جك اولور ایسه نه قدر اختصار ایدیلور
ایسه ایدلسون بونك ایچون بابلر وصحیفه لر طولدیرمق
لازم کلوب نتیجه ایسه ینه بوحکم قطعی یه منجر او-
لور ۰ بو سببه مبنیدرکه جغرافیون بو قطعهٔ مبارکه یی

مستقل بر عالم و باشلی باشنه برجهان عد ایتمك درجه ـ
سنده اهمیتله تلقی ایتمشلردر ٠

ممالك مذكوره‌نك سواحلنی ثلثه نسبتله ثلثان در ـ
جه‌سنده دکزلر احاطه ایتمشدرکه بونلرك اغلبی قره‌دکز
مرمره جزایر یونان آدریاتیك بحر احمر بصره کور ـ
فزی کبی بحار داخلیه‌دن اوله‌رق کرك مراسلات
عسکریه‌وکرك مراسلات تجاریه ایچون الك قولای
وامین یوللر دیمکدرلر ٠ یالکز اصل اق دکزك سواحل
افریقیه‌سی ایله عمان دکزی بحار واسعه‌دن معدود او ـ
لوب انجق کرك بونلرك وکرك بحار داخلیه‌نك سوا ـ
حلنده اوقدر کوزل لیمانلر موجوددرکه جهانك هیچ
بر طرفنه مقیس دکلدر دینلسه مبالغه‌یه حمل اولنه‌مز ٠
بو لیمانلر میاننده سلانیك ازمیر اسکندریه بصره‌وباخا ـ
صه استانبول لیمانلری جداً روی عالمده امثالی نادر
لیمانلردر ٠

بحار مذکوره‌دن ماعدا بر طاقم انهار جسیمه بو
قطعهٔ مبارکه‌نك ایچرولرندن کله‌رك دکزلره منصب
اولورکه بونلرك اغلبی سیر سفاینه قابل اولدقلرندن
هربری داخل ممالك ایله واسطهٔ مخابره ومراسله اولمق

امرنده الڭ کوزل شهر اهلر یرینه قائم اولورلر . انهار مذکوره میاننده طونه وصاوا ومریچ وقزل ایرماق وفرات ودجله ونیل نهرلری برنجیلردن اولوب بونلر- دن ماعدا کرك انهار مذکوره‌یه وکرك دکزلره منصب اولان یوزلرجه ایکنجی اوچنجی درجه‌ده نهرلردخی برطاقی قایقلر سیر وحرکتنه قابل اولمق وهمان کافه- سی سقی وارواء اراضی ایله زراعته خدمت ایتمك صورتلریله مستقلا برر نعمت الله عد اولنمغه شایاندر .

اشبو ملك واسعك هیچ بر طرفنده افریقا‌ی وسطی وآسیای وسطی چوللری کبی چوللر یوقدر که زراعته قابل اولمسون : هر بر طرفی منبت و محصولدار اولوب عقلره حیرت و یرن وسعت عظیمه‌سیله برابر یکپاره بر چفتلك یکپاره بر باغ ارم اولمغه صالحدر . انجق وسعت ارضیه‌یه نسبتله نفوس اهالیسی پك آز اولدیغندن زراعتجه ترقی ایتمش یرلری دخی از اولوب برچوق یرلری پك اعلا قابل زراعت اولدقلری حالده اهالیدن خالی بولنمق حسبیله زراعتدن دخی محرومدرلر .

ممالك عثمانیه اهالیسنی اوروپا جغرافیونی اوتوز

التی میلیون اولمق اوزره تخمین ایدرك بونك اون بش
میلیونی اوروپا قطعه سنده و یکرمی بر میلیونی دخی
آسیا وافریقای عثمانیده بولندیغنی روایت ایدرلر .
اوروپای عثمانیده بولنان نفوس میاننده قره طاغ وصر-
بستان وافلاق و بغدان کبی امارتلر نفوسی دخی داخل
اولوب بونلر تحریر اولنمش نفوسدن بولندقلری کبی
طوغریدن طوغری یه ادارهٔ عثمانیه یه تابع اولان
ولایاتك نفوسی دخی ممکن مرتبه معلوم اولدیغندن
بوقطعه حصه سنه تفریق اولنان اون بش میلیون
ایچون اولدجه طوغری بر تخمین نظریله باقه بیلور
ایسه لکده اسیای عثمانی وافریقای عثمانی نفوسی تحریر
ایدلمامش بولندیغی کبی اوروپا استاتیستقلری طرفندن
ایدیلان تخمینی دخی پك ناقص بولورز . بونلر یالکز
ترك اولان نفوسی اون ایکی میلیون اولمق اوزره
تخمین وحکم ایدییورلر . بو حالده اقوام سائرهٔ عثمانیه
حصه سنه طقوز میلیون قالیورکه یالکز تحریر ایدلمش
بولنان خطهٔ مصریه نفوسی بش ملیون اولدیغنه کوره
باقی درت میلیونی تونس وطرابلس وعربستان وکر-
دستان ولازستان وسائره مثللو اقالیم ایچون پك آز

دوشه‌جكی بداهت كبی برصورتله تسلیم اولنور ·
بناءعلیه بز یالكز اسیاوافریقای عثمانی نفوسنی اوتوز
بش میلیوندن اشاغی تخمین ایده‌میز كه برالعرب اوزرنده
كشت وكذار ایلیان عشایری كورمش اولانلر تخمینمزی
استكثار ایتمدكدن ماعدا بلكه از بیله كوررلر ·

نفوس مذكوره ملیت وقومیت واحده‌یه منسوب
اولمدیغی كبی دیانت واحده ایله متدین دخی دكلدرلر ·
هیئت متحدهٔ عثمانیه ترك عرب كردلاز بوشناق پوماق
چتاق چركس تاتار نوغای ارناود كورجی اولمق اوزره
باشلیجه اون ایكی مسلمان قومدن متشكل اولوب بوندن
ماعدا كذلك عرب كورجی روم ارمنی بلغار ارناود
اولاح اولمق اوزره باشلیجه یدی قوم دخی خرستیان
واردر · بونلردن‌ده ماعدا اقوام عثمانیه میاننده
یهودی وچنكانه قوملری دخی داخل اولوب بوحسابجه
قومیت ودیانت فرقلری یكرمی‌یه قدر بالغ اولمقده وهمان
اول مقدارده لسان تكلم ایدلمكده‌در · انجق بونلر
میاننده عن اصل السنهٔ تركیه‌دن معدود اولان عثمانلی
لسانی برلسان عمومی اولدیغی كبی اسلامیت واومیا-
نده مذهب جلیل حنفی اكثریت اوزره حكمی جاری
اولان دیانت ومذهبدر ·

ممالك محروسهٔ شاهانه میانده تروا و بعلبك و نینوا
مثللو قدیم الزمانده اشهر شهرتله مشهور مملکتلر اولدیغی
کبی الحالة هذه معمور اولان شهرلر میانده پایتخت
بولنان استانبولدن صکره سرای بوسنه سلانیك صوفیه
ادرنه بروسه ازمیر طربزون قونیه دیار بکر حلب شام
اسکندریه قاهره بغداد تونس طرابلس شهرلری برنجی
درجه ده بیوك شهرلر اولوب اغلبی برر بیوك دولته
پایتخت دخی اولمشلردر . هله مکهٔ مکرمه ایله مدینهٔ منوره
مهد جلیل اسلامیت اولمق و قبله گاه امت محمد بولنمق حسبیله
بلدتین مقدستین اولدقلری کبی دیانت سماویه اربابنك
قبلهٔ قدیمه سی اولان قدس شریفك دخی بزده اولمسی
بالخاصه غبطهٔ عالمیانی بزم اوزرمزه تحریك ایلیان برماده
در . پایتخت سلطنت سنیه و مقر خلافت جلیله اولان شهر
استانبولك بتون حکومت دنیویه تاج مفروضی اوزرنده
الك زیاده لمعان اولان برجوهر یکتا اولمسی عموماً مسلمدر .
بو پایتخت جلیلده فرمانفرما اولان ذات شوکتسمات
عموم عثمانلیلرك پادشاهی و سلطانی اولدیغی کبی خلافت
وامامت جلیله حسبیله بتون دنیا یوزنده بولنان ایکی یوز
میلیون قدر اهل اسلامك دخی مرجع مقدسیدر .

(عثمانلی تاریخنك تقسیمات اساسیه‌سی)

کائناتمزك بوجلدینی اساساً درت بیوك بابه تقسیم ایدیورز . باب اول تاریخ عثمانینك حدود حکمی داخلنده بولنان محللرجه تاریخنك ایلك حصول اطلاعندن یعنی عادتاابتدای انتشار نوع بشردن باشلایه‌رق ظهور اسلامه قدر کله‌جکدرکه درت بش بیك سنه‌لك بر خلاصه دیمك اولان اشبو باب اول میلادك ٦٢٢ سنه‌سنده ختام بولمش اوله‌جقدر .

ایکنجی باب ظهور اسلامدن ظهور عثمانیانه قدر مرور ایدن التی یوز بوقدر سنه‌لك وقوعاتی جامع اوله‌جق وبوحالده ١٢٩٩ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر کله‌جکدر . اوچنجی بابمز اصل تاریخ عثمانینك قسم اولی اولمق اوزره دور استیلای عثمانیانی حاوی اوله‌جقدرکه بوده ١٢٩٩ سنهٔ میلادیه‌سندن ١٥٧٤ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر کله‌جکدر . نهایت دردنجی بابمز دخی دور انحطاط عثمانی‌یی حاوی اوله‌رق سالف‌الذکر ١٥٧٤ سنهٔ میلادیه‌سندن بدأ ایله زمانمزه قدر دوام ایده‌جکدر .

برنجی بابمزی فصللره تقسیم خصوصنده شمدی یه
قدر چیقان جلدلر یمزك فصولنه قیاس ایدیله جك
اولسه برقاچ یوز فصل کشاد ایتمك لازم کاوب
حالبوکه بوراده بزباب مذکوری یالکز اوچ بیوك
فصله تقسیم ایلیه جکز که فصل اول ابتدادن بنی اسرا-
ئیلك اسارتنه قدر برخلاصهٔ تاریخیه یی جامع اوله جق
و میلاد عیسادن ٦٠٦ سنه مقدمنه قدر کله جکدر ·
ایکنجی فصل ذکر اولنان ٦٠٦ سنه سندن بدأ ایله
میلاددن اوتوز سنه صکره بعثت حضرت عیسایه
قدر کذران ایلیان وقوعاتی جامع اوله جقدر · اوچنجی
فصل ایسه عن ٣٠ الی ٦٢٢ بعثت عیسادن هجرت
نبی آخر زمانه قدر اولان احوال تاریخیه یی مجمل
بولنه جقدر ·

ایکنجی بابمز بش بیوك فصله منقسم اولوب
فصل اول رسالتپناه افندمزك عصر سعادتلرندن
خلفای اربعه افندیلرمز حضراتنك ختام خلافتلرینه
یعنی حکومت بن امیه نك ظهورینه قدر اولان وقوعا-
تی جامع بولنه جق و بو حالده ٦٢٢ سنهٔ میلادیه سندن
٦٦١ سنهٔ میلادیه سنه قدر کذران ایلیان زمانی احتوا

ایلیه جکدر . ایکنجی فصل عن ٦٦١ الی ٧٤٩ بنی امیه نك مدت حکومتلرینی حاوی اولوب اوچنجی فصلده ایسه عن ٧٤٩ الی ١٢٥٨ بنی عباسك مدت خلافتلری وقوعاتی اجمال اولنه جقدر . دردنجی فصل تاریخ آل سلجوق دیمك اولوب ١٢٩٤ سنهٔ میلادیه سنه قدر کله جك ایسه ده آل سلجوقك ظهوری خلافت عباسیه نك انقراضندن پك چوق مقدم اولدیغی جهتله اوچنجی فصلك قسم اخیری دردنجی فصلك قسم اولنه تداخل ایده جك یعنی بو دردنجی فصل ١٠٧٤ سنهٔ میلادیه سندن باشلایوب سالف الذکر ١٢٩٤ سنهٔ میلادیه سنه قدر دوام ایلیه جکدر . بشنجی فصلده ایسه انقراض خلافت عباسیه دن یعنی ١٢٥٨ سنهٔ میلادیه سندن بدأ ایله ١٢٩٩ سنه سنه قدر کذران ایلیان احوال تاریخیه اجمال قلنه جقدر .

اوچنجی باب درت فصله تقسیم اولنه رق بونك برنجی فصلنده عثمانلیلرك منشائی بیان اولنه جقدر که بو منشأ حضرت عثمان غازینك اعلان استقلالندن اول اولدیغی جهتله فصلك تاریخ ابتداسی تعیین اولنه میه رق تاریخ ظهور آل عثمان اولان ١٢٩٩ سنه سنه قدر

کلنه جکدر . ایکنجی فصلده تیمور بلیه سنك وقوعنه
قدر ابتدای دور استیلا حکایه قلنه جقدر که عن ١٢٩٩
الی ١٤٠٢ کذران ایلیان سنه لر وقوعاتی دیمکدر .
اوچنجی فصلده استانبولك فتحنه قدر احوال تاریخیه
جمع اولنه جقدر که بوده عن ١٤٠٢ الی ١٤٥٣ کذران
ایلیان سنه لر وقوعاتیدر . دردنجی فصلده ایسه عن
١٤٥٣ الی ١٥٧٤ دور استیلانك غایتی حکایه
قلنه جقدر .

دردنجی بابمز دخی کذلك درت فصله منقسم او-
لوب فصل اولنده دور وقوفز بولنان عن ١٥٧٤ الی
١٦٩١ سنه لری وقوعاتی اجمال قلنه جقدر . ایکنجی
فصلمز عن ١٦٩١ الی ١٧٨٩ دور صحیح انحطاطمز او-
لوب اوچنجی فصلمز ایسه عن ١٧٨٩ الی ١٨٧٦ دور
تجدد و تنظیماتمز وقوعاتنی اجمال ایلیه جکدر . درد-
نجی فصلمزده دخی ١٨٧٦ دن بوزمانه قدر کذران
ایلیان وقوعات مندرج بولنه جق وهر جلدده اولدیغی
کبی بوجلدده دخی برافادهٔ عمومیه جلدك خاتمه سی
مقامنی طوته جقدر .

فصللر میانده بعض وقوعات بر مبحث مخصوص

ومستقل صورتنده يازلمق لازم كلور ايسه سائر جلد-
لريمزده مراجعت ايلمش اولديغمز بند مخصوصلر اصولى
بو جلد ايچون دخى موجود ومرعى اولمق طبيعيدر ٠

رقاممزدن اولان بعض تاريخنويسلر تاريخ عمو-
ميده بيله غرب مورخلرينك قويدقلرى تاريخ ميلادى يه
تبعيت ايتمه‌رك هجرت نبويه‌دن مقدم اولان وقوعاتى
بيله مقدم هجرت حسابيله هب سنين قمريه اوزرينه
توريخ ايتمكده ايسه‌لرده بز علوم وفنون دينيلان شيئى
ملتلردن وياخود اديانذن بر يسنه منسوبدر ديه اعتقاد
ايتميوب بلكه بين الملل عمومى ومستقل برشى اولمق اوزره
تلقى ايلديكمزدن هر ملتك خارجنه چيقمامق ايچون
علوم وفنونده اهنك عموميه تبعيت جهتنى ترجيح
ايتمكده‌يز ٠ بناءعليه كائناتمزك سائر جلدلرنده هب تاريخ
ميلاده تطبيقاً وقوعاتى توريخ ايلديكمز كبى بو جلدده
دخى او اهنكه تطبيق حركت ايده‌جكز ٠ مع هذا وقو-
عاتك ايجابنه كوره تاريخ هجريلرينى ده مسكوت عنه
براقيه‌جغز ٠ تاريخ هجريلر ذكر اولندقده يالفظا ويا-
خود بر « هـ » اشارتى وضعاً انلرى ده اخطار
ايده‌جكز ٠

﴿ برنجی باب ﴾

ابتدادن ظهور اسلامه قدر

عن ٠٠٠ الی ٦٢٢

(برنجی فصل)

ابتدادن بنی اسرائیلك اسارتنه قدر

عن ٠٠٠ الی ٦٠٦ مقدم میلاد

تفصیل ـ ابوالبشر حضرت آدم علیه السلامك هبوطندن اب ثانی حضرت نوح علیه السلامك طوفانه قدر کذران ایلیان سنه‌لر وقوعاتی حقنده یالکز توراتده بر نبذه‌جك معلومات بولنوب معلومات مذکوره‌دخی هابیل وقابیل وقعه‌سیله اولاد آدمدن برایکی نبی ذیشانه دائر اولوب انجق مورخلر اکثریت اوزره تاریخ مقدسك شایان اهمیت اولان وقوعاتنی حضرت نوحك بعدالطوفان انتشار ایلیان اولادندن بدأ ایدرلر سفینهٔ نوح آرارات سلسلهٔ جبالندن جودی نام طاغ اوزرنده طورمش واب ثانیٔ بنی آدم ذکر اولنان طاغدن اطراف عالمه انتشار ایلشدرکه بوخبر توراتده بولندیغی کبی مورخینك تدقیقات اخیره‌سی دخی بونی اثبات ایلشدر . حالبوکه جبل جودی دیار بکر

جهتلرنده يعنى ممالك عثمانيه داخلنده بولنديغندن بنى
آدمك ايلك نقطهٔ انتشارى ملكمز ايچنده بولنمق تاريخ
عثمانيزك ايلك اعظم وقوعاتى عد اولنمق بجادر ٠
تورات اشبو طوفانك وقوعنى خلقت عالم وانتشار بنى
آدمدن ١٦٥٦ سنه مرورنده اولق اوزره خبرويروب
مورخلر ايسه ميلاد عيسادن ٣٣٠٨ سنهٔ مقدم
وقوعبولمق اوزره قيد ايدرلر ٠ يالكز اوسهريوس نام
مورخ ميلاددن ٢٣٤٨ سنه مقدم واقع اولديغنى
تخمين ايليور ٠

حضرت نوحك سام وحام ويافث نامنده اوچ
اوغلى بولنوب بونلرك دخى اولاد واحفادى تكثر
ايتمكله بويوزدن حاصل اولان فرقهلر نهر كنارلرى
ودكز ساحللرى وطاغ سلسلهلرى كبى برر بعده طو-
غرى خطسير وحركت تعيين ايده بيله جك اولان
طبيعى دليللره تبعيت ايدرك ايلك نقطهٔ اجتماعدن
اوزاقلشمغه باشلامشلردر ٠ تورات ديركه اولاد نوح اشبو
ايلك انتشارندن مقدم كرك كنديلرندن بر يادكار قالمق
وكرك بر طوفان ثانى وقوعه كلور ايسه اوزرينه
چيقوب جان قورتارمق ايچون غايت مرتفع بر قله انشاسنه

قرار ویرمشلر و بوقله‌یی کوکه قدر یوکسلتمك عزمنه دوشمشلر ایدی ۰ جناب حق ایسه بونلری شو تشبث مجنونانه‌دن منع ایچون اولاد نوحك لسانلرینه بر تفرقه عارض ایدرك یکدیکرینك سویلدیکی کلامی اکلایه‌مز اولدیلر ۰

مورخلر ملت واقوامك السنه‌سنده اولان تخالف وتنوع حقنده توراتك شو روایتنی تمامیله قبول ایده‌مزلر ایسه‌ده عموم لسانلرك اصللری وایلك منشألری تحری ایدیله ایدیله مبدأً انتشار بنی نوحه طوغری رجعت اولندیغی زمان حقیقةً لسانلرك دخی انسانلر مثللو کله کله آسیانك قسم جنوب غربیسنده بر نقطه‌ده لسان واحده رجوع ایلدکاری کورلمکده‌در ۰

برده توراتك ایلك جمعیت بشریه اولمق اوزره شو صورتده خبر ویردیکی بابل نقطه‌سنك حقیقة ایلك جمعیت مدنیه‌یه مجمع اولدیغنی مورخلر دخی قبول ایدرلر ۰

بابل دیه مؤخراً تاریخ قدیمده اهمیتنی آرتدیرمش اولان یر الیوم عراق عربی دینیلان بغداد ولایتی دیمك اولوب حدودی فرات نهرینه دوکیلان حابور نهرندن بصره کورفزینه قدر ممتد اولور ۰ وجنوباً بر العرب

چوللری وشمالادخی ارمنستان ایله محدود بولنور ایدی .
بابل لفظی توراتده یالکز معهود قله یه علم اولمق کبی
بر صورتده استعمال اولنوب بو قطعه یه ایسه « سنار »
نامی ویرلمشدر . صکره یونان وروما مورخلری قطعهٔ
مذکوره‌یی «کلدانیه» دیه تسمیه ایتمشلردرکه بورالرده
ساکن اولدقلری خبر ویریلان کلدان قومی بنی اسرا-
ئیلک خلفی اولوب بنی اسرائیلک پدر عمومیسی عد
اولنان حضرت ابراهیم علیه السلام اشبو کلدان
قومندن ظهور ایتمشدر .

بابلک غرب شمالیسنده « آثور » دیه بر قطعه دها
قدیماً شهرت بولمشدرکه تمام شمدیکی موصل ولایتنک
بولندیغی یردر . فقط صکره‌لری مورخلر بوقطعه‌یی
دخی بابل الکاسی داخلنده عد ایلمشلردر .

تورات شریفده خبر ویرلدیکی کبی مؤخراً انکلیز
مشاهیر مدقیقیندن راولنسونک خط کونیه‌وی اوزرینه
اجرا ایلدیکی تدقیقات جدیده‌سی دخی تأییداً اثبات
ایدیورکه اشبو بابل وآثور قطعه‌سی مدنیت نوع
بشرک ایلک منشائیدر . خط کونیه‌وی دینیلان شی
برطاقم جسیم وپشکین طوغله‌لر اوزرینه برقالب ایله

باصدیرلمش کبی کوریلان نقوش اولوب ازجمله مو-
صل شهری قارشوسنده اجرا اولنان حفریات مثللو
حفریات اثناسنده یدی سکز وحتی اون متروعمق وعرضده
ظهور ایدییورلر وبناء علیه ارباب تدقیق بوطوغله لرك
تابابل واثورك معموریتی زماندن قالمه اولدیغنه اصلا شبهه
ایتمیورلر . حتی بنی نوحك طوپراقدن طوغله کسوب
زفتی دخی کرج وخرج مثابه سنده استعمال ایلدکاری
حقنده کی روایت توراتیه دخی کشفیات اخیره اثناسنده
اشبو طوغله لرك فی الحقیقه ارالرنده زفت کورلمسیله
ثابت اولمشدر .

خطوط مذکوره نك مدنیت بشریه الك اول بو
محللردن نشأت ایلدیکنی اثبات ایتمسی یالکز اورالرده
معموریت وحکومت بولندیغنی کوسترمسی صورتندن
عبارت دکلدر . علم هیئت وسائر بعض فنون قدیمه نك
ایلك مایه سی دخی بورالرده ساکن اولان کلدانیلر میا-
نده حصوله کلدیکنی خطوط مذکوره نك مطالعه-
سندن استفهام ایلیورلر . هله برطاقم صنایع مهمه نك
اوزمان موجود اولدیغنی نفیس مرمرلردن مطروش
آثار قدیمه سیله مستدل اولوب بو آثار میاننده باشی انسان

باشى وجودى بوڭا صورتنده كوريلان هيكللر او زمانڭ ديانت باطله سنه دائر انسانه برفكر مخصوص ويريورلر ٠

دنياده ايلك حكومت اولمق اوزره قبول ايديلان شو حكومته تاريخ حضرت عيسانڭ ميلادندن ٣٦٤٠ مقدم اولمق اوزره برقدم ويرمكده ايسه‌ده ارباب تدقيق بو تخمينڭ خطاسنه ذاهب اوليورلر ٠ زيرا نفس بابل قيود تاريخيه‌سى اولمق اوزره مؤخراً موقع تدقيقه واصل اولان قيود بابليه‌نڭ روايتنه كوره اوراده سكسان التى نفر حكمدار يتشديران برخاندان قديمدن صكره بريسندن سكز وديكرندن اون برنفر حكمدار كلمك اوزره ايكى مديالى خاندان وقرق سكز نفر حكمدار يتشد- يرمك اوزره برده كلدانى خاندان كلوب بونلردن ده ماعدا عربان قديمه طائفه‌سى بابل اوزرينه هجوم ايلدكده انلردن دخى طقوز نفر حكمدار صره‌سيله اجراى حكو- مت ايلدكدن صكره سميراميس ناميله تاريخ قديمه‌اڭ زياده شهرتشعار اولان قراليچه كلمش كه تاريخ بو سميرا- ميسڭ درجهٔ قدمى بحثنده يا ايكى بيڭ وياخود بيڭ ايكيوز سنه مقدم اولمق اوزره بر اختلافده بولنيور ٠

حالبوکه بابل حکومتنک تاریخ تأسسی اولان ۰ ۲٦٤ سنه‌سیله اشبوایکی بیك و یاخود بیك ایکی‌یوز سنهٔ مقدمه‌سی ارەسنده اولان‌فرق عیانده بوقدر حکمدارك صره‌سیله مقام‌حکومته کله‌بیلمسی استبعاد اولنه‌رق بوندن‌دخی بابل دولتنك دها اسکی اولدیغی استدلال قلنیور ٠

الحاصل بابل ایله آثورعلم‌تاریخك دنیاده‌ك اسکی اولمق‌اوزره طانیدیغی برلراولوب‌واره‌لق‌بابل‌ایله آثورده آیری‌آیری ایکی‌دولت وارایکن صکره انقلاب زمان‌بونلری شکل‌واحدده منقلب‌ایتمش و بودولتلرك مدیا و بنی‌اسرائیل ومصرایله مؤخراً برچوق‌مناسبت حربیه‌لری وقوعه کلمشدر ٠ بو بابده تفصیلاته کیریشه‌جك اولسه‌ق مجبوراً اختیار ایدیله‌جك تطویل کلام درجه‌سنده برمنفعت مهمهٔ‌تاریخیه‌استحصال ایده‌میه‌جکمزدن بوراده ذکر اولنان یرلرك مؤخراًفرس‌قدیم دولتنك مصره قدر استیلای جهانکیرانه‌یه قیام‌ایلدیکی زمان دولت‌مذکوره استیلاسی آلتنه کیردیکنی اخطار ایله اکتفا ایلر ویهودیلرك‌بونلر طرفندن تحت اسارته آلنمسی فقره‌سنی دخی اشاغیده بنی اسرائیل بحثنده تذکار ایلرز ٠

ایشته اولاد نوحك ایلك موقع انتشاری اولان
بابل واثور طرفلری حقنده بو قدرجق حاصل اولان
برفکر ومعلومات بزم ایچون مهاجرت قدیمهٔ نوع بشرك
مبدئی‌ده بوراسی اولدیغی حقنده جغرافیون ایله ارباب
تاریخ ارهسنده موجود اولان برمسئلهٔ مهمه‌یی حسن
تلقی‌یه خدمت ایلر . بابل واثور طرفلرندن چیقه‌رق
دائما شرقه طوغری کیده کیده منتهای چینه قدر وار-
مش اولان انسانلر ایله بزم ارهمزده اسیانك عظیم
وجسیم چوللری مؤخراً مانع مراسله ومخابره اولد-
یغی کبی شمال شرقی‌یه طوغری کیدرك بحر حزر ویا-
خود قره دکز ساحلیله شمدیکی روسیه چوللری ایچنه
کیرمش وبعده اوروپایه طوغری اوزانوب کیتمش
اولان انسانلرك دخی جغرافیا وتاریخ نظرنده ایزلری
غائب اولمش ایسه‌ده شمال وشمال غربی وباخصوص
غرب طرفلرینه طوغری انتشار ایدن قسم اولاد بشر
ذاتاً ایچنده یشادیغمز جمعیت مدنیه‌نك واضع اساسی
ویاخود موسعی اولدقلرندن بونلر کرك جغرافیا وکرك
تاریخ نظرندن تباعد ایده‌مامش وبلکه تاریخ وجغرافیا
دخی مدنیت بشریه‌نك سائر محصولات برکزیده‌سی
جمله‌سندن اوله‌رق بونلر میانده حصوله کلمشدر .

ایمدی اقوام مذکوره‌دن نزد تاریخده الڭ آز معلوم
اولان جبال قفقاس اهالیسی اولوب بونلردن کرجی
دینیلان نوعڭ پك قدیم زمانلرده دخی قراللری اولدیغی
قیود تاریخیه‌دندر . هله ارمنیلر تاریخڭ کرجیلردن
پك چوق زیاده مکمل اوله‌رق طانیدیغی بر قوم قدیم
اولوب بونلر بریاندن بابل وآثور ودیگر طرفدن انا-
طولی وقفقاس وایران ارەسنده تمکن ایتمشلردر . حتی
ارمنیلر میاننده الڭ اول برحکومت قدیمه‌نڭ واضع
بنیانی اولان هایغ نام کسنه‌نڭ بابل وآثورده کذلك
برحکومت اساسی وضع ایلمش بولنان واسمی کتب
بنی اسرائیلده دخی مذکور اولان نمرود ایله جنك
ایلدیکی وبعض غلباته‌ده مظهر اولدیغی جملهٔ معلو-
مات تاریخیه‌دندر . لکن صکره‌لری بابل وآثور دولتنڭ
تحت رعیتنه گیرمش اولدقلری کبی فرس قدیمڭ دور
جهانگیرانه‌سنده دخی اکا رعیه اولمش والحاصل ها-
نکی ملت جهانگیر اکه قالقشدیسه ارمنیلر انلرڭ رعیه-
لری اولمق مسکنت ومغلوبیتندن همان هیچ برزمان
قورتیله‌مامشدر . بعض ارمنی مورخلرینڭ کمال دبدبه
وعظمتله یاد ایلدکاری قراللرڭ دخی اغلبی متغلبینه

خراجگذار اوله‌رق لفظی مراد استقلاللرینی ده انلره مدارا ایله محافظه ایده‌بیلورلر ایدی ٠

یونانستان تاریخنده دخی ذکر اولندیغی وجهله موره شبه جزیره‌سی اوزرنده وانك شمال طرفنده واقع محللرده ظهور ایدن پلاسژ وسائر اقوام یونانیه‌نك‌ده هب منشأ اولاد نوح اولان اشبو بابل وآثور طرفلرینه انتشار ایلدکلرینه شبهه یوق ایسه‌ده صورت مهاجرتلری حقنده معلومات موضحه مفقوددر ٠ فقط اق دکز ساحلی ایله ارمنستان وسوریه ارهسنده یعنی شمدی بزم اناطولی تعبیر ایلدیکمز قطعه اوزرنده ملیت یونانیه‌یه منسوب اوله‌رق برطاقم خلق نائل استقلال اولمشلر ایدی که تاریخ بونلر میاننده یونیا و ئئولیا وقاریا ولیسیا وبتینی وپون ومیسیا وپسیدی ولایتلرنده‌کی حکومتلری الڭزیاده وسعت واهمیتی اولان حکومات قدیمه‌دن اولمق اوزره یادایلر ٠ یونان تاریخنده بونلره دائر معلومات ویرلمش اولوب فرس قدیم ایله یونان قدیم ارهسنده جریان ایلیان مناسبات حربیه هب بو ولایتلردن طولایی میدانه چیقمش شیلردر ٠

سوریه قطعه‌سی بابل وآثور یعنی کلدانیه

ممالکندن غربه طوغری هجرت ایلیان اولاد نوحك کذرکاهی اولوب پك قدیم زمانلرده بوراسی دهمسکون ومعمور اولمش وبرارهلق حکومات مستقله ادارهسنه دخی کچمش ایسهده اکثریتله آثور قراللرینك بنی اسرائیل ایله اولان محاربات واقعهسنده محاربلرك جولانکاهی اولمشدر . فقط سوریه ایله اق دکز ارهسندهواقع فنیکه قطعهسی مدنیت بشریهیی توسیعه الك زیاده خدمت ایدر برخلقه مسکن اولمغله اهمیت واقعهسی مصر قدیم درجهسنده عد اولنسه بجادر .

بوقطعهاوزرنده تیر یعنی صور و صیدا و بریت یعنی بیروت و بیبلوس وتر یپلولیس یعنی طرابلس شام وآقو یعنی عکا پك اسکی زمانلرده معمور اولمش یرلر اولوب تاریخك ظننه کوره بونلرك جملهسی جسم واحد صورتنده دکل برر مستقل حکمدارك زیر ادارهسنده اولهرق کمیجیلکده عصرلرینك انکلیزلری عد اولنمق مرتبهسنده ترقی ایلمشلردر . برطرفدن افریقایه مهاجرلر کوندروب قارتاژ هیئت مهاجرهسنی تشکیل ایلدکاری کبی دیکر طرفدن اسپانیایه

ویونانستانه قدر کیدن فنیکه‌لیلرك اورالری‌ده معمور
ایتمکه خدمت ایلدکلری بوندن اولکی جلدلرمزده
بیان‌اولنمشیدی • اشبو فنیکه‌نك شو صورتله شهرتشعار
اولمسی میلاد عیسادن ایکی بیك سنه قدر مقدم برشی
اولوب فنیکه‌لیلر میلاددن بیك اوچیوز سنه مقدمنه
قدرکمال‌شوکت وشانله‌دوام‌ایتمشلر واندن صکره فرس
قدیمك‌دور جهانکیرانه‌سنده انك مغلوبی‌اولمشلردر •

اولاد نوحدن برفرقه دخی جنوب طرفلرینه طو-
غری هجرت ایدرك بونلر حوالی حجازیه‌ویمانیه‌ده
قوم نجیب عربی وجوده کتورمشلردرکه مؤخراً عر-
بلرك بابل اوزرینه هجوم وضبط ایدرك برچوق‌عرب
حکمدارلرینك اوراده‌حکومت‌سوردکلری مقیدات
تاریخیه‌دن اولدیغنه باقیلور ایسه اصل عربلرك دخی
پك‌قدیم برملت اولدقلری آکلاشیلور •

ایشته بویله اطراف واکناف عالمه انتشار ایلیان
نوع بشرك هرفرقه‌سی کندی استعدادلرینه کوره بر
صورتله ترقی ایدرك مثلا اوروپا قطعه‌سنه طوغری
آقینلر ایدن اقوام عظیمه جنکاورلکده واق دکزسوا-
حلنه ایننلری تجارت وبعض علوم طبیعیه وفلکیه

وریاضیه‌ده ترقی ایتمش اولدقلری کبی حضرت آدمدن حضرت نوحه قدر پیغمبران ذیشانی تزیین ایلیان نور نبوت دخی حضرت ابراهیم علیه السلامك اولادی اولان بنی اسرائیله انتقال ایلیه‌رك بونلر دخی دیانت سماویه احکامنجه هیچ بر ملته مخصوص اوله‌میان بر نعمت ترقی‌یه مظهر اولمشلردر . شو حالده بنی اسرائیلك اصلی کلدانی اولدیغنه یعنی آثوراهالیسندن بولندیغنه اصلا شبهه اولمیوب تورات شریفده حضرت ابراهیمك کلدانیه‌دن نصل چیقدیغی و بنی اسرائیلك ارض فلسطینده نصل منتشر اولدیغی ومؤخراً حضرت یوسفك مصرده نصل شوکت وشان صاحبی برآمر اولوب بنی اسرائیل مصرده نه صورتله تلقی ایدلدیکی و بعده فراعنهٔ مصریه‌نك بونلری نصل قصقاندیغی موضحاً مندرج اولوب حتی بو مناسبتله تورات شریفدن مصرحقنده دخی ایلك معلومات تاریخیه‌یی المقده‌یز .

کرك اشبو معلومات توراتیه‌دن وکرك مدققین اهل تاریخك نیجه آثار قدیمه‌یی تدقیق ایله صورت استنباطلرندن اکلاشلدیغنه کوره قطعهٔ مصریه دخی دنیاده الك

اول اسكان اهالى ايله اكتساب معموريت ايتمش اولان
يرلردن اولوب حتى بورايه اهالى ومعموريتك وادئ
نيل ايله بحر احمر ساحلنك ايچرولرندن طوغرى كلديكى
دخى اكلاشيلور . بوحالده قدماى مصريه نك باب
المندب طريقيله بحر هنددن وياخود بحر احمر طريقيله
برالعربدن كلمش اولملرى صورتنه احتمال ويريله رك
هله طوغريدن طوغرى يه كلدانيه وسوريه وارض
فلسطيندن كيتمامش اولدقلرينه دخى بونلرده ديانت
سماويه دن اثر بولنمامسى قضيه سى برهان اتخاذ قلنور .
اكر مصر قديم اهاليسى آثور يعنى كلدانيه وسوريه
وفلسطين طرفلرندن كلمش اولسه لر ايدى بنى اسرائيلده
اولان واندن اول دخى حضرت ابراهيم عليه السلامه
قدر پيغمبران ذيشان حضراتنه احسان بيورلمش بولنان
ديانت سماويه دن خبردار اولملرى لازم كلوب حالبوكه
مصريلر دخى همان هر ملت قديمه ده اولديغى كبى بر طاقم
مخيل معبودلره عرض پرستشدن عبارت ديانت باطله ده
بولنورلر ايدى .

مصر قديمك ابتداى ترقياتى همان اول محله
مخصوص بر ترقيدن عبارت اولوب بونلر صكره لرى

فلسطین وسوریه طرفلرینه طوغری تجاوز ایدرك اقوام متجاورەنك دخی تقلید مدنیتلریله جدی برترقی یه موفق اولمشلردر . فقط بنی اسرائیل من عندالله نائل اولدقلری نعمت دیانتی غنیمت عدایدەمیەرك بالعکس یهودیلری تحقیر ایلدکلرندن مصریلرك اذالرینه طیانەمیان بنی اسرائیل دخی حضرت موسی علیه السلامك دلالتنه تبعیتله توراتده روایت ایدلدیکی اوزره بحر احمری کچەرك ارض فلسطینه کیرمشلروایشته اصل حکومت اسرائیلیەیی بوهجرتدن صکره عرض فلسطینده کمال شوکت واجلال ایله پارلاتمشلردر .

حضرت داود وحضرت سلیمان بنی اسرائیلدن کلان پیغمبران وحکمدارانك الڭ شانلیلرندن اولوب بونلرزماننده یهودیلر حقیقة برنجی درجەده عد اولنورلر ایدی . فقط صکرەلری ارەلرینه شقاق ونفاق کیرەرك برقاچ حکومته منقسم اولدقلری کبی آثور دولتنك نظر طمع وحرصنه دخی دوچار اولدقلرندن برطرفدن کندی ارەلرنده ودیکر طرفدن دخی آثوریلره قارشو اوزون اوزادی یه جنك ایتمکه مجبور اولمشلردر .

محاربات مذکورەیی بوراده ایضاح وتفصیله دکل

حتی اجاله بیله بواثرده التزام ایلمکده بولندیغمز
اختصارك مساعده سی یوقدر . ذاتاً بومحاربه لرفرس
قدیمك آثور استیلاسندن دها مهم اولان دور استیلای
جهانکیرانه سندن اول اولوب مسئله نك الك بیوك
اهمیتی ایسه بنی اسرائیلك پیدرپی آثوریلره مغلوبیتی
ونهایت آثور حکمدارلرندن بخت النصر یدیله اسیراً
برچوغنك آثور طرفلرینه سوق ونقلی اوزرینه شریعت
موسویه یه دخی خلل کلمش بولنمسی قضیه سی اولد-
یغندن اسارت یهودیه نك اشبو برنجی فصلمزه نقطهٔ
انقطاع عد اولنمسی دخی محضا بوندن نشأت ایلشدر .
بواسارتك میلاد عیسادن ٦٠٦ سنه مقدم وقوعه کلدیکی
توازیخده مندرج اولوب واقعا اشاغیکی فصلده ذکر
اولنه جغی اوزره فرس قدیم دولتنك یالکز بابل وآثور
اوزرینه دکل بتون اناطولی ومصره ویونانه قدر
واران حکم غالبیتی اثناسنده یهودیلر اسارتدن قورتیلوب
شریعت قدیمه لری اوزرینه تکرار تشکیل بنای ملیته
چالشمشلر ایسه ده ارتق برکره شیرازه سندن چیقمش
اولان انتظامی تکرار اعاده یه امکان بولنه مامشدر .
بو حکمته مبنی حضرت عیسی علیه السلامك بعثت

نبو یه‌سی وقوعه کلمش ایسه‌ده یهودیلرك ارتق اصلاح قبول ایتمیه‌جك درجه‌یه کلمش اولان بطلان فکرلری حضرت یسوعی دخی طانیاملرینی انتاج ایلمش اولدیغی آتیده کوریله‌جکدر .

(ایکنجی فصل)

بعثت حضرت عیسایه قدر

عن ٦٠٦ مقدم الی ٣٠ مؤخر

تفصیل ـ فنوندن و باخصوص آلهیات و حکمیاته دائر حقایقدن الك چوغنك مبدائی کلدانیه ممالکی اوله‌رق بعده انبیای بنی اسرائیل بعض فنون ایله برابر بالخاصه آلهیاتی زیاده‌سیله ایلرویه کتورمشلر ایسه‌ده قوم یهود ارەسنه دوشمش اولان تفرقه و مخالفت بالخاصه کندیلرینك آثور دولتی یدنده اسارتنه قدر منجر اولدیغی مناسبتیله انبیای مشارالیهم حضراتنك همم جلیله‌سی ثمرات جدیه و حقیقیه‌سنی کماله ایردیره‌میوب قالمشدر . بناءعلیه یهودیلر کوندن کونه دوچار تدنی و استحقار اولمغه مقابل بالخاصه بوفصلك حاوی اولدیغی عصرلر و سنه‌لر ایچنده ترقیات یونانیه بوندن مقدم یونانه مخصوص اولان جلدمزده کوسترلدیکی

وجهله بالتدریج مرتبهٔ كماله واصل اولمغه باشلایوب
قوم مذكور عن اصل احجار واشجار مقوله‌سی
بر طاقم بتلره عرض پرستش ایدن مقوله‌دن ایكن محققین
حكمانك تحقیقات فكریه‌لری نتایجندن اوله‌رق طبیعت
وفطرتك دخی فاطر وخالق بولنان حق جل وعلی
حضرتلرینی بیاغی تعقل ایتمكه وارمشلر وبناء علیه
حكم سامیه‌سی حكمادن پك چوغنه شامل اوله‌رق
بالخاصه فلاطون حقنده « فلاطون برنبی ایدی قومی
انی بیله‌مدیلر » دیه برعالی سوز سویلنمكه قدر یول
آچمشلردر . بو سوزك حدیث شریف ویاخود كلام
كبار اولدیغی بزجه معلوم دكلدر . حكمای یونانیه
میانده نبی بولنوب بولنمدیغنه دائر دخی كتب سماویه‌ده
برقید صریح بولمغه مقتدر اوله‌میورز . نبوت وولایتلرنده
اهل تحقیقك اختلاف ایتدكاری لقمان ایله ذوالقرنین
اگر یونانیلردن ایسه‌لر اكا دیه‌جكمز یوقدر . مع هذا
حكمای یونانیه میاننده الهیونك حقیقهٔ وحدانیت
ربانیه‌یی بولمش اولدقلری اثرلریله مثبت اولوب
بو موفقیتك وحی ایله‌می یوقسه فكر ایله‌می حصوله
كلدیكی پك ده منازعات عمیقه‌یه یول آچه‌مز .

الحاصل یونانیلر معارف و حکمیاتده ترقی ایده طورسونلر دیکر طرفده یهودیلرك اسارت آثوریه دن رهالری دخی کندی بازوی سعی و همتلری ثمره سیله وقوعه کلیوب بلکه بابلدن مصره قدر ممالکك معموریت و ثروتی فرس قدیمك نظر حرص و طمعنی آچه رق عجملر بابل و آثور وارمنستان و بتون اناطولی وسوریه وفلسطین و مصری استیلا ایلدکاری زمان بنی اسرائیل دخی شوقارغشه لق ارەسنده زنجیر اسارتدن قورتیلوب هر حالده بر مسکنت یهودیانه ایله وطنلرینه طوغری پراکنده و پریشان اولمشلردر ٠

یونانیلر ایله عجملر میانده وقوعنی بوندن اولکی تاریخ یونانی جلدمزده خبر و برمش اولدیغمز مطبق محاربات ایشته بوزمانك وقوعات مهمه سندندرکه محاربات مذکوره یه میلاد عیسادن ٤٩٠ سنه مقدم بدأ اولندیغی مقیددر ٠ محاربات مذکورەده ایرانیلر ایله یونانیلر ارەسنده وقوعه کلان غالبیت ومغلوبیت هر حالده عجملرك یونانستانی استیلا مقصدندن واز کچملریله نهایته ایردکدن صکره کذلك یونان تاریخنده بسط و بیان قلندیغی وجهله ماکدونیا قرالی فلیبك

يونانستان ايله ماكدونيايى اداره واحده التنده توحيدى ثمره سيله اسكندر كبير دخى بتون آسيايى فتح واستيلايه قالقشمشدركه بوحال اليوم تاريخ عثمانى حدودى داخلنده بولنديغنى خبر ويرديكمز ممالكك كافه سى ملك اسكندر اولمق صورتنه تحول ايتمسنى موجب اولمشدر .

مع هذا بو تحول يالكز اسكندرك واوسايه ده يونانيلرك شهنشاهلغى طانمسندن عبارت بر تحول اولوب يوقسه ممالك مذكوره ده امور اداره لرنجه نوعما مستقل برطاقم حكمدارلر ينه موجود ايديلركه بونلر اسكندرطرفندن منصوب برروالى ديمك ايديلر . ميلاددن دردنجى عصر مقدم اواخرنده اسكندر كبيرك وقوع وفاتى اوزرينه الك مشهور جنراللرى جهانكير مشار اليهك ملكنى كندى بينلرنده تقسيم ايتمش بولنمق حسبيله بوندن ممالك مذكوره اوزرنده برطاقم حكومات جديده جسيمه وجوده كلمشدركه شواثر عاجزانه نك فوق الحد اختصاريله برابر حكومات مذكوره يه برنظر اجمال عطفى ايچون مؤلفده برمجبوريت الويرمشدر .

اسکندر کبیرك حین وفاتنده عجم شاهی دارانك قزی اولوب استفراش ایلمش بولندیغی روقساندن ینه اسکندر نامنده براوغلی تولد ایلمش ایدیسه‌ده جهانکیرك وفاتی اوزرینه ملکنی تقسیم ایتمکی قورمش اولان جنراللری میاننده قاساندر کرك چوجغی کرك والده‌سی روقسانی وحتی اسکندر کبیرك والده‌سی بولنان اولیمپیایی اعدام ایدرك جهانکیرك همشیره‌سی اولان وسلانیك شهری کندی نامنه بنا ایدلمش بولنان تەسالونیس ایله بالازدواج کندیسنی اسکندرك یرینه قرال اولمق اوزره اعلان ایلدی ایسه‌ده رفقای سائره‌سی میاننده ازجمله آنتیغون ایله سلوکوس مرقومك قراللغنی قبول ایتمامش ایدیلر . زیرا بونلردن آنتیغون الیوم موجود اولان انطاکیه شهرینك بانیسی واونامه منسوب اولان دولتك مؤسسی اولوب اسکندرك وفاتنده اناطولی قطعه‌سندن پامفیلی ولیسی ایله یوقارو فریژی‌یی تحت اداره‌سنده ضبط ایلمش وسلوکوس ایسه اسکندر زماننده هم عموم سواری قومندانی وهم ده‌بابل ومدیا والیسی اوله‌رق اورالرده اعلان استقلال ایلمش ایدی .

بونلردن ماعدا ینه اسکندرك جنراللری میاننده اومن نام جنرال دخی پافلاغونیا وقاپادوس طرفلرنده اعلان استقلال ایدوب بطلیوس نام جنرال دخی مصری تحت اداره‌ٔ مستقله‌سنه الدیغی کبی لیزیماق دخی ماکدونیا وتراس ولایتلرنده برحکومت قورمشیدی . ایمدی قاساندر اول امرده عموم قراللق عنواننی المق ایچون کندیسنی اورته‌یه آتدیغی حالده سلوکوس بوعنوانی مؤخراً اصل کندیسی المق اوزره موقة ورای پرده‌ٔ احتیاطده کیزلنمکی مناسب کوردیکندن اول امرده آنتیغون ایله اتفاق ایدوب ایکنجی درجه‌ده جنراللردن ایکن برقطعه‌ٔ ارضیه‌ده اعلان استقلال ایلیان پردیقاس واومن کبی رقبا اوزرینه هجوم وغلبه ایله تکمیل بابلی وپافلاغونیا وقاپادوسی دخی ضبط ایلمشیدی . آنتیغون بویله کندی اتفاقی سایه‌سنده همان بتون اناطولی‌یی سلوکوسك ضبط ایلدیکنی وکندیسی ایسه همان غلبات واقعه‌سندن هیچ برشی قازانه‌مدیغنی کورنجه سلاح مقاومتی براره‌لق سلوکوس اوزرینه چویرمش و مرقومی مصره قدر قاچیروب بتون ممالکنی المش ایدی . انجق سلوکوس مصره وارد قده

بطلمیوسی قاندیروب انکله بالاتفاق آنتیغون اوزرینه یورومش وغزه نام محلده میلادك ۳۱۲ سنهٔ مقدمنده آنتیغونه غلبه ایله تکرار بابل ومدیایه کیرمش ایدی .

دیکر طرفده قاساندر ایله آنتیغون یکدیکریله قراللق عنوانی ایچون رقابت ایده طورسونلر سلوکوس شمدیکی بغداد شهری جوارنده ودجله نهری اوزرنده مؤخراً بین العربان «مداین» دیه شهرت الان سلوسیا شهرینی قوروب کندیسنه پای تخت اتخاذیله عجملر اوزرینه دخی صالدیره رق بتون ایرانی واناطولی یی ضبط ایلمشیدی . نهایت آنتیغونك وجودی قاساندردن زیاده کندی جانی صقیدیغندن قاساندر وبطلمیوس ولیزیماق ارەسنده آنتیغون علیهنه عقد اولنان اتفاقه سلوکوس دخی داخل اولدی .

متفقلرك آنتیغون ایله بودفعه ایتدکاری محاربه مشهور ایپسوس محاربه سیدر که میلادك ۳۰۱ سنهٔ مقدمه سنده وقوعه کلەرك اول امرده آنتیغون واوغلی دمتریوس اعدای متفقه یی بوزمشلر ایسه ده دمتریوس قاچان دشمنی تعقیب ایده یم دیر ایکن اردودن براز زیادەجه اوزاقلاشوب بعده متفقلر تکرار آنتیغونی

صقشدیر مقله هر نه قدر آنتیغون فدای جان ایدنجه یه دکین چالشدی ایسه ده برچوق یردن مجروحاً فدای جان ایلدیکی زمان اردوسی بالکلیه پریشان اوله رق ارتق دمتریوس دخی بو پریشان عسکر ایله دشمنه هیچ برشی یاپه مدی .

بو غلبه ده سلوکوس بتون سوریه ومزاپوتامیا ایله اناطولینڭ هنوز کندی اداره سنه چکمامش اولان یرلرینی دخی ضبط واستیلا ایلمش و عموم آسیا قرالی عنوانني المشدر . واقعا سلوکوسڭ بودرجه لره قدر شان وشوکتی آرتمسی کرك بطلمیوسی و کرك لیزیماقی دوچار حسد ایلدیسه ده سلوکوس جنکاور اولدیغی قدر دیپلوماتلقده دخی ماهر برآدم اولوب بودفعه دخی رقیب مقتولی آنتیغونڭ اوغلی دمتریوس ایله اتفاق ایلمش اولدیغندن بو اتفاق سایه سنده یکی خصملرینه غلبه چالدی وعقیب غلبه سنده دمتریوسه ده یوزچویروب بیچاره نڭ قزیله بالازدواج دامادی اولمش بولندیغی حالده ینه قیداسره القدن چکنمیه رك نهایت لیزیماقی بالکلیه پریشان ایتمك ایچون اوروپا قطعه سنه دخی یچدی وفی الواقع ۲۸۲ سنهٔ مقدمه سنده انی ده محو

و پریشان ایلیه‌رك « غالبلر غالبی و فاتحلر فاتحی » عنوانیله ماکدونیا و تراس و آسیا قرالی عنواننی الدی .

ایشته بو قدر غلبات اوزرینه ملك اسکندر حقیقتده یالکز ایکی جنرال میانده منقسم قالمش اولدی که بونك بریسی مصرده بطلیوس و دیکری آسیاده سلوکوس اولوب بطلیوسك قوردیغی دولت مصریه « دولت بطالمه » وسلوکوسك قوردیغی حکومت دخی « سلوسید دولتی » دیه برچوق زمانلر پایدار اولمشدر . واقعا بونلر دخی یکدیکر یله محاربه‌دن خالی قالمدیلر . حتی ملوك بطالمه برقاچ دفعه سلوسیدلره غلبه دخی ایدرك سوریه‌یی اله بکیرمشلردر . بوندن ماعدا صکره کلان سلوسید حکمدارلرینك کوشکلکی سیئه‌سیله اناطولی وایران جهتلرنده برطاقم طوائف ملوك نائل استقلال اولمشلر ایدی . مع هذا سلوسید دولتی ینه بردولت معظمه عد اولنمقدن دوشمیوب بابل وسوریه طرفلرنده بو دولت دخی بطالمهٔ مصریه کبی تاروما استیلای جهانکیرانه‌سنه قدر دوام ایده کیتمشدر .

آسیا و آفریقا قطعه‌لرنده شو اجمال ایلدیکمز

انقلابات عظيمه وقوعه كلديكي صره ده قفقاس وقريم
وافلاق وبغدان و بلغارستان و بوسنه وارناودلغى
تشكيل ايليان ممالك واسعه ده اوزمانلر نه كبي انقلابات
ظهوره كلديكي حقنده تاريخك پك از معلوماتي واردر .
بابل واناطولى وسوريه ومصر ويونانستان طرفلرينك
معموريت ومدنيت دائره سنه كيرملرندن پك چوق
صكره كي زمانلره قدر اوروپا جهتي عادتا ممالك مجهوله-
دن عد اولنمق مرتبه لرده اهالى ومعموريت ومدنيتدن
خالى قالمشدر . صكره لرى ينه آسيا طرفلرندن چكمش
اوله رق اورالرده بر طاقم اقوام توره مش ايسه ده
اقوام مذكوره نك مهاجرتلرى شمديكي آمريقا مها-
جرتلرى مثللو اوله برقاچ آى ظرفنده وقوعه كليوب
بونلر مركز انتشاربنى آدمدن بركره تباعده باشلاد-
قدن صكره نره يه كيده جكلرى پك ده محقق ومعين
اوله رق معلوملرى اولمقسزين سنه لرجه مدت اوروپاى
وسطى وشمالى چوللرنده طاغلرنده اورمانلرنده كشت
وكذار ايلدكدن و بناء عليه اصل وطنلرندن حركت
ايدنلر وفاتله اولاد واحفادلرى ايلك مايهٔ مدنيتى دخى
غيب ايدوب حتى يكيدن يكي يه كوردكلرى شيلره

بر اسم تسمیه ایتمك و چار پشدقلری بعض اقوامدن یکی لفردیلر اوکرتمك صورتیله اسانلری بیله دکشد - کدن صکره طـونه وادیلر ینه ایتمش. بولنملرندن ناشی بواقوام یونانستان جهتنده کی خلق ایچـون بالکلیه بار بار عــد اولنمشدر .

اکر اقوام مذکوره بو یله بالکلیه بار بار وممالك شمالیه دخی بالکلیه غیر معمور او لمیوب‌ده انا طولی کبی بولنسه ایدی قدیم یونانیلرك شماله طوغری توسیع حدود ایتملری لازم کلور ایدی . انجق شماله طوغری توسیع حدود ممکن اوله‌مدیغی ایچون یونانیلر سیاحت بحریه مشاقنی کوزه اله‌رق ایتالیا فرانسه وتا اسپانیایه طوغری کیتمشلر ودائرهٔ مدنیتلر ینی بوصورتله توسیع ایتمشلردر . حتی اسکندر کبیرك ممالك شمالیه یه طوغری فتوحاته کیتمیوب‌ده کندی قومیتیله هیچ مناسبتی اولمیان ممالك هندیه یه قدر اوزامسـی دخی شمال طرفلر ینـك عدم معموریتی حسبیله حرکات عسکریه یه مساعد اولمدیغی کبی اورالرجه قازانیله‌جـق ثروت ومعموریت دخی بولنمدیغندن نشأت ایلمش اولمسی وارد خاطر اوله بیلور . ممالك شمالیه یه یعنی شمدیکی افلاق و بغدان (رومانیا)

وصر بستانه طوغری استیلای ممالکه کیدن قوم
رومالیلر اولمشدرکه ذاتاً مصر واناطولی وسائره‌یی دخی
ادارهٔ جهانکیرانه‌لری التنه‌الان‌ده بونلر اولدیلر ·
رومالیلرك نه صورتده توره‌یوب ومدنیت وقدرتلرینی
نصل آرتدیروب یونانستانی قارتاژی مصری اناطولی‌یی
نه‌یولده تحت استیلایه المش بولندقلری بوندن اول
ایتالیا تاریخنده ایضاح قلنمش اولدیغی جهتله بوراده
ایضاحات مذکوره‌یی تکرار اتمکه حاجت یوقدر ·
اسکندر واسلافی ایله رومالیلرك شو تاریخ عثمانی حدودی
داخلنده ایقاع ایلدکلری اشبو انقلابات مهمه حقنده
حاصل ایتمش بولندیغمز فکر اجمالی‌یه ضمیمة بوراده
قارئلرمزه عرض واخطار ایلیه‌جك برشی قالمش ایسه
اودخی ذکر اولنان انقلابات مهمهٔ سیاسیه وعسکریه
اثناسنده اصل جوهر مدنیتی محافظه ایلمکده بولنان
انقلابات دینیه قضیه‌سی اوله‌جقدر ·

یهودیلرك آثور حکمدارلری یدیله قیداسره‌دوچار
اولدقلرندن صکره فرس قدیمك ایلك حرکت جهانکیرا -
نه‌سی اوزرینه بواسارتدن رهالری وقوعنده وطن
اصلی وقدیملرینه طوغری پراکنده وپریشان اولد -

قلرینی اوجه عرض ایتمشـیدك . بو حالده دخی یهودیلر کندی قومیتلرینك استقلالنی استرداد واحیایه برازه‌لق هوسلنمشلر ایسه‌ده موفق اوله‌مامشلردر . ذاتاً موفق اوله‌میه‌جقلری طبیعی دکلیدر؟ مصر وسوریه‌ده هر زمان وجودی خالی اولمیان ایکی دولت معظمه‌نك جولانکاهی ارض فلسطین اولدیغی حالده اوراده یهودیلر کبی ارتق شیرازهٔ انتظاملری بوزلمش واسکی خصائل عسکریه‌لرینی‌ده غیب ایتمش اولان بر ملتك بالکلیه محو ونابدید اولمامش بولنمسی بیله استغرابه شایان کوریلور . انجق هر نه قدر اولسه بونلر کتب سماویه‌یی وهیچ اولمز ایسه کتب حقیقیهٔ سماویه‌دن باقی قاله‌بیلن مقداری حامل اولوب جناب حق ایسه نعمت دیانت کبی قوللرینه لطف محض الهیسی اولان بر عاطفتی ینه بو قوم یهودلر یقیله اتمام بیورمغی تجلی وتقدیر ایلمش اولدیغندن ایشته بو حکمت ربانیه‌یه مبنی یهودیلر بالکلیه محو ونابدید اولمامشلر وفقط اللرنده بولنان شریعت موسویه احکامیله عامل اولمق شو یله طورسون بلکه‌ده بو احکامی تمامیله عالم بیله اولمیه‌رق احکام کتب یالکز خاخاملرك معلومی اولمق صورتیله قوم یهود بر جهل مدهش ایچنده قالمشلر ایدی .

اکر یهودیلر احکام دینیه‌لرینه واقف واحکام مذکوره‌ایله عامل اولسه‌لر ایدی مؤخراً ظهور حضرت عیسی روح اللهده نبی ذیشان مشار الیه حضرتلرینه او قدر مخالفتده بولنمليمي ایدیلر ؟ ایمدی قوم یهودك بو یله شریعت قدیمه احکامندن بالکلیه خارجه چیقمش ووادئ جهل ونادانیده یولنی شاشیرمش بولنمسی حسبیله ذاتاً ازلده‌کی تقدیر ربانینك دخی جمله‌ء مقتضیاتندن اوله‌رق حضرت یسوع افندمز مهد شهودی تشریف بیورمشلردرکه اهل تاریخ میلاد عیسی علیه السلامك خلقت حضرت آدمدن ٤٠٠٤ سنه صکره کانون ثانی ماهنك یکرمی بشنجی کونی وقوعبولدیغنی تخمین ایتمشلردر . مؤخراً تصحیح تواریخ اصولی اوزره ایدیلان حسابده میلاد مذکورك حضرت آدمدن ٤٩٦٣ سنه صکره وقوعبولمش اولمسی صحته دها قریب اولدیغی تبین ایلمشدر . هله رومانك تأسسندن ٧٥٣ سنه صکره اولدیغی الك طوغری بر حساب عداولنور

حضرت عیسی دنیایی تشریف بیوردیغی زمان مصر وفلسطین واناطولی ویونانستان وسوریه کاملا روما دولتنك تحت استیلای جهانکیرانه‌سنه کیرمش

وبناء علیه فلسطینده برروماللی والی حکومت ایتمکده
بولنمش ایدی . معهذا روماللیلرك عادتلری تحت مغلو-
بیتلرینه الدقلری قوملرك کندی قوملرینه مخصـوص
اولان استقلاله تعرض ایتامك اولدیغندن واوزمان
یهودیلرك مقام ریاستنده بولنان هرود ایسه حضرت
عیسانك کتب توراتده ورودی خبر ویریلان مسیح
اولدیغنی اکلادیغندن کندی بطلان عقاید حادثه‌لری
میدانه چیقمامق وجمعیتلری دها زیاده پریشان اولمامق
ایچون حضرت یسوعی اولدورمك قصدینه دوشدی
بوحالده والده‌سی حضرت مریم اول طفلی الوب
مصره قاچدی وتاهرودك وفاتندن صکره انجق ارض
فلسطینه کله‌بیلدی . حضرت عیسی علیه السلامك
اعلان نبوتی اوتوز یاشنده وقوعه کلمش ایسه‌ده دها
اون ایکی یاشنده ایکن علمای یهود ایله بحث ومکالمه‌یه
کیریشه‌رك اوزمانه کوره یهـودیلرك اصل دین حق
موسادن نه‌قدر تباعد ایلمش بولندقلرینی کوستررد
وکندی طرفندن بیان ایلدیکی ملاحظات محققه ایله یهو-
دیلرك عقللرینی باشلرندن الور ایدی . بناء علیه ذلك
دها نبوتی علانیتـه چیقمقسزین یهودیلر مشار الیهك

مسیحیتی اکلادقلری کبی اعلان نبوته باشلار باشلامز دخی علیهنده عظیم برفرقه تشکل ایدرك جاننه قصد ایتمکه قدر یورومکدن چکنمامشلردر .

(اوچنجی فصل)

ظهور عیسادن هجرت نبی آخر زمانه قدر

عن ۳۰ الی ٦۲۲

تفصیل — غریبدرکه حضرت مسیح دین ابراهیم وشریعت موسایی تجدید واحیایه کلدیکی حالده نصرانیت یهودیلر میانده انتشار ایده‌میه‌رك اوزمانه قدر بت‌پرستلك مثللو بطلان کلیدن عبارت بردینه تابع بولنان رومالیلر میانده‌دها قولای منتشر اولمشدر . قاتولیك کلیساسنك مورخلری عادتا بالاتفاق خرستیانلغك ابتدای انتشارنده رومالیلرك خرستیانلری قتل عاملر وتضییق واجبارلر ایله محوه چالشدقلرینی وفقط دین حقك هرتضییقه تحمل ایله ینه غلبه وتفوق ایلدیکنی یازارلر . لکن « پرسه کوسیون »دیدکلری مظالمك هردفعه‌وقوعنده قاچر آدم قتل اولندیغنی دخی خبر ویرمش اولدقلرندن بونلرك مقدارینه‌وحرکات واقعه‌لرینی صورت تجسس وکیفیت محاکمه‌لرینه

باقیلورسه خرستیانلر حقنده اجرا ایدیلان مظالمك دین حق حضرت عیسی علیهنده بر خصومتدن نشأت ایلمش اولمسندن زیاده مجرد روما دیانت ومدنیت قدیمه‌سی اورته‌سنده خرستیانلرك خلقی دینه دعوت ایچون ایتدکاری غیرتدن ملکاً وسیاسةً بر فنالق چیقه‌جغی ملابسه‌سیله ایشته اوفنالقدن طولایی بعض خرستیانلر پولتیقه مظنونیتی ایله دوچار قضا اولمشلردر ٠

بوندن اول کائناتمزك برجلدنده ینه بووادیده بیان ملاحظه ایتمش اولدیغمز حالده محرر عاجز حقنده غیاباً توجه‌ی بولنان برعالم نصرانینك شو یولده‌کی افاداتمزه بیان استغراب ایلدیکی وبونی نوعما تعصب اسلامیمزه حمل ایتدیکی احبابمزدن وعلمادن برذات طرفندن تبلیغ اولنمش ایدی ٠ اوذاته جواباً سویلدیکمز وجهله بوراده دخی تکرار ایدرز که بزه شو یولده افادهٔ کلام ایتدیرن شی کتب اسلامیه‌دن آلنمش معلومات اولمیوب ینه کلیسا تاریخلرینك غایت بیطرفانه اوله‌رق محاکمه‌سی اوزرینه بو فکری حاصل ایتمشزدر ٠ ذکر اولنان تاریخلرده برچوق تناقضلر نظر

بیطرفانه‌ده محاکمه‌یه چکیلور ایسه شو حقیقت
میدانه چیقار . از جمله شایان دقتدرکه حضرت
مسیح حقنده‌کی اذا و جفا خصوصنده بیله فلسطین
والیسی مجرد یهودقراللغنی احیایه ساعی برآدم اولمق
صفتیله حضرت مسیح افندمزه اذایی تجویز ایدوب
یوقسه نبوتلری حسبیله بوکستاخلقده بولنمامشدر .
بوندن ماعدا رومادەکی خرستیانلر برقاچ یوزسنه مدت
خفیاً اجرای آیین ایدرك هله نشریات دینیه‌لرنده دخی
بردرجه‌یه قدر ال التندن مساعیده بولندقلری حالده
روما حکومتنك بوندن خبردار اولماسی قابل اوله‌میه‌
جغندن شو یولده کندیلرینه و یریلان مساعده‌روما-
لیلرك خرستیانلق علیهنه او یله‌کلیسا تاریخنك بالمبالغه
التزام ایتدکلری درجه‌ده خصومت دینیه‌لری اولمد-
یغنی اثباته کافیدر . بز حقایق تاریخیه‌نك تغییرینی
برغیرت دینیه ایله بیله تجویز ایلیانلری تحسین ایده‌میز .
براز دها تعمیقات تاریخیه‌یه کیریشه‌جك اولور
ایسه‌ك نه‌رومالیلرك ونه‌ده اقوام وحشیهٔ شمالیه‌نك
خرستیانلغی محوه هیچ برجرأتی کورلمدیکنی وحتی

کلیسا مورخلری دیانت نصرانیه‌نك قلیج قوتیله وضع اولنمدیغنه دائر بر تفاخر بیهوده‌ده بولندقلری حالده بالعکس شارلمان زماننده و اندن اول وصکره وازجمله تونیق شیوالیه‌لری جمعیتی مثللو هیئات دینیهٔ عسکریه‌نك قلیج قوتیله نشر دینه سعی ایلدکلرینی میدانه چیقاره‌بیلورز . فقط بوراده مرادمز اهل کتاب اولدقلرندن طولایی نوعما رفیقلریمز صاییلان نصرانیلر ایله مباحثه ومجاهده اولمیوب عادتا برمورخ صفتیله تحریك خامه ایتمکده بولندیغمزدن دیانت نصرانیه‌نك روماليلر میاننده انتشارینی بزدها حریت‌پرستانه برطور ایله تلقی ایتمکده‌یز .

الحاصل رومادە دیانت عیسویه بالنسبه قولایلقله منتشر اولمش وشو قدرواركه دیانت نصرانیه‌یی قبول ایدن اهالی دیانت باطلهٔ قدیمه‌لری قواعدندن برچوغنی ترك ایده‌میه‌رك ازجمله قارناوال مراسمی وکلیسالره صورتلر و پتلر تعلیقی مثللو برچوق شیلرده هب بت‌پرستلك مذهب باطلنی تقلیدده دوام ایده کلمشلردر .

اره‌دن زمانلر کچدکجه شو یولده‌کی بدعتلر قوتلریتی

آرتديرمش اولدقلرى كبى چونكه حضرت مسيح من قبل الرحمن كنديسنه نازل اولان انجيل شريفى تزبير وتحرير بيورمه‌ميه‌رق يالكز بعض آيات انجيليه‌يى حواريونه نقل وقرائت ايله‌انلر طرفندن ضبط ايدلمش بولنديغندن مؤخراً حواريون وانلرك تابعينى دخى ترجمهٔ احوال مسيحيه‌يى اشبو آيتلر ايله مزج ايدرك بش التى قدر انجيل يازمشلر ايدى. بو انجيللر چوغاله چوغاله درت بش يوزه واردیغى كبى اغلبى وبلكه كافه‌سنه بت پرستلك زمانك عاداتندن اولان بدعتلر دخى قاريشه‌رق خرستيانلق ذات حضرت مسيحك وضع بيورمش اولدقلرى صورتدن بالكليه چيقمش وبسبتون بشقه بردين صورتنى المش ايدى. برحقيقت بوصورتده تغير ايدنجه اونقطه اوزرنده‌كى افكار وعقايدك دخى تخالفى طبيعى بولنديغندن آريوس اسمنده بر پاپاس ايله روما قاتوليك كليساسى ارەسنده وساٸر بعض بيوك پاپاسلر میاننده قواعد دينيه ومذهبيه‌جه عظيم شقاقلر منازعه‌لر مجادله‌لر ظهوره كلمش وخرستيانلق پارچه پارچه آيرلمش ايدى.

اشبو منازعات عظيمه‌يى كو يا قسطنطين نام ايمپرا-

طور خرستیانلغی بالقبول نیسه یعنی مرمره دکزی اوزرنده وخداوندکار ولایتنده واقع ازنیق شهرنده عقد ایلدیکی برقونسیل یعنی مجلس عمومیٔ رهابین استشاره‌سیله قرار و یروب برطرف ایتمش ایسه‌ده و یریلان قرا حقایق نصرانیه‌یه موافق اولمیوب بالکلیه مغایر و مخالف بولندیغندن اختلاف افکار اولکی قدر صریح وجدی اوله‌رق دکل ایسه‌ده هرحالده دوام ایده کتمشدرکه مؤخراً پروتستانلغك ظهوری ایشته اوزماندن قالمه امراض اختلافك تشنجندن عبارت بولندیغی قو یاً ظن اولنور ٭

حقایق نصرانیه بوقدر اختلافات وخیمه ایچنده غائب اولوب کیتدیکی مثللو شریعت موسویه دخی عربستان جهتلرنده میلاد عیسی هنکاملرنده‌کی تغیرندن زیاده متغیر اولوب کتدیکندن اصل دین حق ابراهیمك ظنون منضمهٔ باطله‌دن تفریق وتطهیری ایله ترقیات عصریه‌یه متناسب احکام جدیده‌نك دخی ناسه تبلیغی ایچون پیغمبر آخر زمان علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینك بعثت سنیه‌لری حقنده‌کی حکمت ازلیه و ابدیه کندی حکمنی جداً و حقیقةً میدانه قویمش ایدی ٭

حضرت عیسانك میلادی ایله حضرت محمد علیه السلامك هجرتلری ارەسنده ٦٢٢ سنه کذران ایلمش اولوب انجق میلاددن اوتوزنجی سنه یه قدر حضرت عیسی علیه السلام اعلان نبوت بیورمدقلری کبی نبی ذیشان افندمز دخی هجرتلرندن اون سنه مقدم اعلان نبوت بیورمش اولدقلرندن ایکی نبوتك اعلانی ارەسندن ٥٨٢ سنه کذران ایلمش دیمك اولورکه شریعت موسویه بالنسبه دها پك چوق زمان زیاده بلا تغیر دوام ایلمش اولدیغی حالده خرستیانلغك اندن پك آز مدت بلاتغیر دوام ایلمسی دخی مجرد دیانت مذکورەنك من القدیم کتب الهیه اصحابی میاننده انتشار ایتمیوب ده من القدیم بت پرستلکه الشمش وحتی انك برچوق قواعدینی محافظه ایلمش بولنان اقوام میاننده انتشار ایلمش بولنمسندن نشأت ایلدیکی وارد خاطر اولنور .

میلادایله هجرت ارەسنده کذران ایلیان شو مدت ظرفنده ممالك متمدنه ومتدینه جه وقوعه کلان انقلابات مهمهٔ سیاسیه یه کلنجه : بومدت روما ایمپراطورلغی زماننه وانك دخی بالخاصه ایکنجی واوچنجی ودردنجی

وبشنجی دورلرینه مصادف اوله‌رق بودورلرك خلاصهٔ تاریخی ایسه بوندن اول ایتالیا تاریخنده اجمال ایدلمش اولدیغندن بوراده تکرارینه حاجت کوریله‌مز ایسه‌ده بوجلدده دخی شوقدرجق براخطار ایده‌لم که :

روما دولتی عادتا ممالك مسکونه و متمدنه‌نك کافه‌سنی استیلا ایدرك ادارهٔ امور جمهورجه دقت واهتمامده بولندیغی جهتله بتون دنیایوزنده برآسایش کامل حکم سورمش ایسه‌ده عسکره‌لری اعاظمك کافه‌سی کندیسنی مقام حکومته ایمپراطور انتخاب ایتدیرمك ایچون عسکری غجقلامغه باشلایه‌رق بناء علیه عسکر ارتق انتظامات عسکریه‌سنی کاملا غیب ایلدکدن صکره مطمح نظری اولان ایمپراطورلغه یول بولانلرده هیچ بریسی راحت وسلامت کوره‌میه‌رك رقباسنك یدغدریله قتل اولنمغه باشلامسی اوزرینه روما ممالکنك هر طرفنده آسایش واستراحت بوزولمش وبرچوق والیلر استقلال داعیه‌سنه قیام ایلدکلری کبی برچوق قوملر دخی اوزمانه قدر روما تابعیتنی برنعمت عظما عدایدرلر ایکن ارتق کندی قومیتلرینك رها واستقلالی

چاره‌لرینی دوشونمکه وفرصت بولدقجه قیام ایتمکه باشلامش ایدیلر .

هله روما دولتی هنوز قسم شرقی وقسم غربی دیه ایکی قسمه آیرلمقسزین برچوق زمانلر بریسی استانبولده ودیکری رومادە اولەرق ایکی ایمپراطور حکم سورمکه باشلایجه روماناك شیرازهٔ انتظامی برقاتدها مختل اولسیله اوروپا جهتندن برطاقم بار بار قوملر بو دولت جسیمه‌یی ازعاجه باشلادقلری کبی آسیا جهتندن دخی عجملر میدان فرصتی آچیق بولەرق رومالیلردن اسکی مغلوبیتلری آجیسنی چیقارمغه باشلامشلر وحتی برقاچ دفعه بیوك بیوك غلبه‌لره دخی نائل اولمشلردر . ایشته ملل واقوام متجاورەنك بوصورتله روما ایمپراطورلغی علیهنه ازعاجاته باشلاملری روماناك قسم شرقی وغربی دیه ایکی قسمه انقسامندن صکره قسم غربینك ٤٧٦ سنهٔ میلادیه‌سنده باربارلر النده بالکلیه انقراضیله ملل ودول جدیدەنك تأسس وتشکله باشلاملرینه یول آچدیغی الیوم تاریخ عثمانینك حدودی داخلنده بولنان رومای شرقی یاخود بیزانس یعنی استانبول ایمپراطور- لغنك دخی بالکلیه رومادن آیرلمسنی منتج اولمشدر .

استانبول ایمپراطورلغنك تاریخ یوناندن زیاده عثمانلی تاریخنه درجهٔ مناسبتی وفقط برچوق مورخلر بو دولتی دخی یونانیلره نسبت ایلدکلری ایچون هر حالده خلاصهٔ تاریخیه‌سنی یونانه مخصوص اولان جلده مزج ایتمکه مجبور اولدیغمزی بوندن اولکی یونان تاریخنده بیان ایتمش و دولت مذکوره‌نك روما انقراضندن تا استیلای عثمانی‌یه قدر نوعما جان سورومکدن عبارت بولنان صورت دوامنه دائر دخی معلومات لازمه‌یی ویرمش ایدك . بو معلوماتدن مستبان اولمش بولنه جغنه کوره ذکر اولنان شرق دولتی رومادن حین مفارقتنده شمدیکی تاریخ عثمانینك حدود شامله‌سی ایچنده بولنان ممالکك اغلبنی جامع بر دولت عظیمه و جسیمه اولدیغی حالده مجرد رومالیلردن منتقل اولان کوشکلك و اعتناسزلق و اخلاقسزلق سیئه‌سیله اوروپا قطعه‌سندن برچوق باربار قوملر دولت مذکوره‌یی مغلوب ایده ایده حدودینی تا ادرنه و استانبول جوارلرینه قدر تضییق ایلدکلری و کندی اساس حکومت قومیه‌لرینی وضع وتأسیسه چالشدقلری کبی آسیا جهتندن دخی یرلی اقوام و بالخاصه عجملر دولت مذکوره‌یی تضییقدن هیچ بر

زمان خالی قالمیه‌رق بناء علیه عثمانلیلرك استیلاسی زما
ننه قدر اولان دوامنی کرچکدن برجان سوروملك
صورتنه افراغ ایتمشلر وهرطرفده کوچك کوچك
حکومتلر ویاخود امور اداره‌سنده عادتا مستقل واللو
میدان المشلردر ٠

ایشته جهان یالکز دیانتجه دکل حکومت وسیا-
سیاتجه دخی بویله براختلال عظیم ایچنده قالمش اولد-
یغی برزمانده ذات حضرت رسالتپناهینك بعثت
سنیه‌لری حقنده‌کی تجلیء ازلی وابدیء ربانی یرینی
بولمشدر ٠ بعض خرستیان مورخلری نبی آخر زمان
افندمز حضرتلرینك مجرد نصرانیت علیهنه قیام
وظهور ایلدیکنی ظن وقید ایدرلرایسه‌ده بوخطالرینك
اثباتی ایچون الده قرآن عظیم الشاندن بیوك دلیل اوله-
میه‌جغی کبی برچوق مدقق ومحق مورخلرك بولدقلری
حقیقت دخی کاملا بونك خلافنه‌درر ٠ ابتدای بعثت
سنیه اثنالرنده برالعرب اوزرنده الڭزیاده حکمی جاری
اولان دیانت هرحالده مصر ویونان وروما کبی قدیم
ملتلردن منتقل بر بت پرستلك اولوب حتی بتلر دخی
عربلك هنوز ترقیات صناعیه‌یه مظهر اوله‌مامالری

ملابسه‌سیله پك قبا صبا شیلردن عبارت ایدیلر . بت پرستلكدن صكره صابئی دینلان وآی وكونش ویلدیزلر كبی اجرام سماویه‌یه عرض پرستشدن عبارت بولنان بردین دخی زیاده‌سیله منتشر اولوب حتی بو دینك خارجدن كیرمیه‌رك ینه عربستانده تشكل ایلدیكی دخی مظنوندر . زیرا اجرام سماویه‌یه دقت ایدرك بونلرك دور وحركتلری حقنده ایلك معلومات فلكیه‌نك حصولی عربستانده اولدیغی كبی فی الحقیقه عقللره حیرت ویرن حركات اجرام سماویه‌یه كلدانی وعرب مثللو اهالیٔ محلیه‌نك كندی كندیلكلرندن اوله‌رق عرض پرستشه باشلاملری استبعاد اولنه‌مز .

اشبو ایكی دیندن صكره برالعربده براز یهودی ایله انلردن دها آز دخی خرستیان بولندیغی معلوم اولدیغندن وحالبوكه قرآن عظیم الشانده الك بیوك تنذیرلر بت پرستلر وصابئیلر مثللو كفر محض اربابی علیهنه اولوب یهودیلره وخرستیانلره ایسه اهل كتاب اولملری نظر یله باقلمش بولندیغندن ایشته بو حال اثبات ایدركه نبی ذیشان افندمز حضرتلری محضا خرستیا- نلق علیهنه كلمش اولمیوب بووهمی ینه خرستیانلره

ترك ايلدكدن صكره حقيقت محضه اوله‌رق شو تحقق ايدركه بعثت سنيه كفر محض ار بابنه ذات احديتی طانتمقله برابر يهود و نصارانك تغيير ايلدكلری دين ابرا- هيمی بر طاقم عقايد حادثه‌دن تطهير مقصد عاليسيله وقوعه كلمشدر . نصل كه كيفيت باب آتيده دخی ايضاح اولنه جقدر .

❋ ايكنجی باب ❋

ظهور اسلامدن ظهور عثمانيانه قدر

عن ٦٢٢ الی ١٢٩٩

(برنجی فصل)

عصر سعادتدن ختام خلافت ار بعه‌يه قدر

عن ٦٢٢ الی ٦٦١

تفصيل — نبی ذيشان افندمز حضرتلری مكهٔ مكرمه‌ده قدم نهادهٔ مهد شهود اوله‌رق كنديلری محلنك اك اشرفلی بر فاملياسنه منسوب بولندقلری حالده قبل النبوة كسب و تجارته رغبتله ازجمله زوجهٔ مكرمه‌لری خديجة الكبرا حضرتلرينك سرمايه‌سنی حاملاً سوريه طرفلرينه كاربانران عزيمت اولدقلری واورادہ بر خرستيان پاپاسی ايله بحث و مكالمه‌ده دخی بولندقلری كتب سيرده مسطور و مندرجدر .

ذات حضرت سعادتپناهی قرق یاشنه وصول ایله مکملیت بشریه‌یی احراز بیوردقلری زمان ظهور وحی الهی ایله اعلان دین حقه دامن درمیان همت اوله‌رق انجق رؤسای مکه علوم دینیه‌ده بهره‌لری ایله تفریق حق و ناحقه اقتدارلرندن طولایی دکل محضا مکابره و معانده‌لرندن طولایی رسالتپناه افندمز حضرتلرینه اعلان عدوانه باشلامشلردر . بردرجه‌یه قدرکه الک اول دیانت جلیله‌یی قبول ایدن اصحاب کرام مکهٔ مکرمه‌ده بارینه‌میه‌رق رخصت سنیهٔ جناب پیغمبر ایله بلاد حبشه طوغری هجرته مجبور اولدقلری کبی بالاخره بو مجبوریت ذات حضرت نبوتپناهی‌یه دخی کلمشدر . حالبوکه مدینه اهالیسی شرف اسلامیتی اهل مکه‌دن زیاده تقدیره موفق اوله‌رق ذات حضرت پیغمبری‌یی کندی بلده‌لرینه نقل مکانه تشویقدن خالی قالمالری مناسبتیله سرور کائنات افندمز حضرتلری دخی مکه‌لیلرک اذا و جفاسندن قورتلمق ایچون تشویقات واقعه‌یی قبول بیورمشلردر .

اشبو هجرت سنیه میلاد عیسانک ٦٢٢ نجی سنه‌سنه مصادف اوله‌رق اهل اسلام ایچون دخی برمبدأ تاریخ اتخاذ اولنمشدر .

مدينه يه هجرتدن صكره عدد اصحاب كرام كيتد-
كجه آرتمغه باشلايوب باخصوص حضرت عمر و
حضرت علي وحضرت حزه مثللو نامدار قهرمانلرك
جرأت عظيمه لرى سائر اصحاب كرامي دخي تشويقه
مدار اولمغله اوزمانه قدر اهل اسلامي ازعاجدن خالى
قالميان كفار اوزرينه جهادى حاوى آيات قرآنيه نازل
اوله رق بعدما جهاد فى سبيل اللهه ميدان آچيلشدر .
عصر سعادتده ايديلان محاربات ايكى صورتله وقوعه
كلوب بونلردن بريسى نبى ذيشان افندمز حضرتلرينك
بالذات حاضر وقوماندان اولدقلرى محاربه لردركه
انلره « غزوه » و برقسمى دخي پيغمبر افندمزك بالذات
تشريف بيورميه رق اصحابدن بر ذاتك قوماندهسيله
سوق ايلدكلرى فرقه لردركه انلره دخي « سريه »
تعبير اولنور .

مؤلفين نصارا ديانت جليلهٔ اسلاميه نك محضا
قليج قوتيله تأسيس وتأييد اولنديغنى دعوى ايدرك
بودعوالرينك اثباتى ضمننده دخي اشبو غزوات وسر-
ياتى برهان مقامنده ايراد ايدرلر ايسه ده كتب سير
تتبع ايديله جك اولور ايسه كوريلوركه محاربات

مذ کوره نك عادتا کافه سی یا عربان کافره نك تعدی
وتعرضلرندن مدافعه و یاخود انلرك تعدیاتنه مقابله
بالمثل اوله رق وقوعه کلمش اولوب شرف اسلامی
قبول ایلیان قبائل وعشایر ایسه محضا انوار نبوتله
تنویر بصیرت ایلملری اوزرینه بوشرف اسلامیته
جناب پیغمبردن استدعا واسترحام صورتیله نائل
اولمشلردر ٠

مؤلفین نصارانك بزی مقام تعییبده مؤاخذه ایچون
اتیان ایلدکلری مقدمات نصل طوغری اوله بیلورکه
ذات رسالتپناهی نیجه آیات قرآنیه ده تعبیرات مسا-
عده کارانه ایله مظهر خطاب اولان یهود ونصارا
و باخصوص یهودایله حسن مناسبتلرینی اصلا تغییر
ایتمیه رك بعض حرکات عسکریه وتدابیر حربیه ده
یهودیلرك اتفاقنی دخی قبول بیورمشلردر ٠ بناءعلیه
اسلامیتك سرعت تعمم وانتشارینه هر شیدن زیاده
سبب اولان شی بودین جلیلك دشمنلر عندنده بیله
بوکونکی کونده دخی منکر اوله میان حقانیتی اولدیغنه
شبهه ایدیله مز ٠

پیغمبر ذیشان افندمز حضرتلرینك حال حیاتلری ٠

نده کی محـار باتك اك اهمیتلیسی فتح مکهٔ مکرمـه‌یی منتج اولان موفقیت عظمـا درکه هجرت سـنیه‌نك سکزنجی سنه‌سنده یعنی ٦٣٠ سنه‌سنده میسراولمشدر . بوفتح عظیمده قریش معندلری محو کلی‌یه دوچاراولملریله حوالیٔ حجـاز یه صرف امت محمـدن عبارت بر ملت نجیبه النده قالمش واندن صکره اسفار وفتوحات بعیده ایچون اول محل مبارك بر مرکز مهم اولوب قالمشدر .

فتح مکه‌دن صکره رسول اکرم افندمز حضر- تلری بش سنه دها معمر اوله‌رق بومدت ظرفنده دخی هرطرفه غزوه‌لر وسریه‌لر وقوعـه کلمش وبفضل الله تعالی عسکر اسلام هرحرکتنده موفق باالخیراولمشدر . بردرجه‌یه قدرکه هجرتك اونجی سنه‌سنده (٦٣٢) رسول اکرم افندمز حضرتلری دنیادن اخرته تشر- یف بیوردقلری زمان مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره ممالك اسلامیه‌نك ایکی رکـنی ایکی پای تختی اولـمق اوزره حدودی دخی شرقاً نجـد وغرباً بحراحمر وجنوباً یمن وشمالاً سوریه ولایتلرینـه واصل اولمشیدی .

بوحدود داخلنده بولنان محللرك نفوسنی تخمین لازم کلور ایسه نبی ذیشـان افندمزك آخر وقتلرنده شـام

طرفلرینه کوندریلان بر اردونك مقداری اوتوز بیك نفره بالغ اولدیغنه وصولکجلری بولنان جمةالوداعده جاجلك مقداری یوز بیك رادەسنه واردیغنه دقت اولنەرق بوحالده نفوس مسلمەنك مقداری برمیلیوندن اقل اولمق اوزره تخمین ایدیلەمیەجکی درکاردر .

ارتحال حضرت پیغمبردن صکره کویادین اسلامك مدتنی ختامده ایرمش ظن ایدن برطاقم ضعف ایمان اربابنك تلاشلری ارەسنده دینك دین الله اولدیغی وکتاب اللهك تمسك ایچون کافی ایدوکنی ناسه مع التهدید تفهیم ایلیان حضرت عمر اکبر وارشد اصحاب اولان حضرت ابو بکر الصدیقه بیعت ایتمکله مشار الیه حضرتلری ایکی سنه وچندماه دوام ایلیان مدت خلافتلرنده دیندن ارتداد ایلیانلر و یاخود برر نبوت کاذبه ایله سبکمغزانی باشلرینه طوپلایانلر علیهنه فرقەلر سوق ایتمکله جملەسنك جمعیتلرینی پریشان ایلدیکی وجمعیت اسلامیەیی الحق یکیدن تأسیسه موفق اولدیغی کبی حضرت خالدی بغداد طرفلرینه وعمروابن العاص و یزید بن ابی سفیان کبی سردارلری دخی سوریه طرفلرینه برراردو ایله سوق ایتدی که

سور یه جهتنه کیدن اردونك اوتوز بيك نفر موجودی
بيرموك نام محلده روم شرقينك يوز يكرمی بيك قدر
عسكردن مركب بر اردوسيله چار پشه رق اوچ بيك
شهيد و يرديكی حالده دشمندن حده حسابه صيغمز
تلفات ايقاعيله برچوق يرلری فتح واستيلا ايلمشدر .

ايمدی حضرت ابو بكر اس الاساس مليتمزی
بو صورتله تأييد ايلدكدن صكره حضرت عمر مقام
خلافته كلدكلری زمان ارتق جمعيت جديده وجليلهٔ
اسلاميه نك شخص واحد كبی متحد اولان قوتيله شرق
وغربه وشمال وجنوبه اردولر سوق ايدرك شمالا شام
اوزرينه يوروين عمر و ابن العاص وخالد دمشق الشامی
فتح واستيلادن ماعدا بعلبك وحما وحمص طرفلرينه ده
برر آقين ايلدكلری كبی شرقاً عراق جهتلرينه سوق
اولنان ابو عبيد بن مسعود دخی زاب نهری جوارنده
عجم دولتنك عظيم بر اردوسنی منهزم وپريشان ايتمك
اوزره ايكن عجملرك كتورمش اولدقلری برجسيم فيل
عربلرك اتلرينی اوركوتمكله سردار مشاراليه بالنفس
فيل اوزرينه صالديره رق خرطومنی كسديكی زمان
فيل كنديسنی الت ايتمكله شهيد اولديغندن بو اردو

تلفات وفیره ایله رجعته مجبور اولمشدر . انجق بو حال
اهل اسلامه اصلا فتور کتورمدی . بر سنه صکره
کبار صحابه‌دن سعد ابن ابی وقاص اوتوز بیك کشیلك
بر اردو ایله تکرار عجملرك اوزرینه صالدیره‌رق رستم
نام سردارك قوماندهسی التنده بولنان التی بیك
کشیلك بر اردویی تار ومار ایلدیکی ودرفش کاویان
دینه تواریخ قدیمهٔ ایرانیه‌ده مشهور اولان وعن اصل
کاوه نام بر تیمورجینك اوکنه طوتدیغی دریدن عبارت
ایکن ضحاك ماری اوزرینه وقوعبولان قیامده بیراق
اتخاذ اولنه‌رق مؤخراً انواع جواهر ایله ترصیع
وتزیین قلنمش بولنان بیراق بوغلبه‌ده اهل اسلامك
النه کچدیکی کبی حضرت سعد ابن ابی وقاص دشمنك
ارقه‌سنی براقیه‌رق دولت اکاسرهٔ ایرانیه‌نك اصل
پای تختی بولنان مداین شهرینی‌ده محاصره ایچون
دجله‌یی‌ده کچدی وتمام یدی‌ای محاصره ومحاربه‌دن
صکره کسرالرك صوك حکمداری بولنان یزدجردی
قاچیروب طاق کسری ویاخود قصر ابیض نامیله مشهور
بولنان سراینه تکبیرلر ایله کیردی که بو سرایك خرا-
به‌سی حالا بغداد جوارنده مشاهده اولنمقده‌در .

مداينده وخزائن اكاسره‌ده اول قدر مال چيقدی كه
تخمين و تعداددن بيروندر · حضرت پيغمبر افندمز
اولاد اكاسره‌يه سيف اسلام ايله خاتمه چكيله‌جكنی
اولدن تبشير بيوروب اورادن النه‌جق اموال غنيمتك
بين‌الاسلام صورت تقسيمنی دخی وصيت بيورمش
اولدقلرندن وصيت حضرت رسول‌الله حرفی حرفنه
اجرا اولندی ·

حالبوكه شرق جهتنده سعدابن‌ابی وقاص شهيد
معظم ابوعبيد بن مسعود حضرتلرينك باشلامش او-
لديغی سفری بوصورتله حسن ختامه ايصال ايلديكی
كبی شمال جهتندن سرعسكرلك عهدهٔ استيهاللرينه
توجيه بيوريلان ابوعبيده ابن‌الجراح حضرتلری دخی
سوريه‌نك هرطرفنی استيلادن صكره قبلهٔ يهود
ونصارا وبرزمانه‌قدر اهل اسلامك دخی قبله‌سی اولان
قدس شريفی ده تحت محاصره‌يه الشيدی · اوزمانلر
قدس‌شريف رومشرقی دولتی طرفندن ارسال اولنان
بروالی وقوماندانك تحت محافظه واداره‌سنده بولنمغله
بونلر قبله‌كاهلرينی ايادیٔ اسلامه‌تسليم ايتمامك ايچون
صوك درجه‌يه قدر مقاومت ممكن اوله‌ميه‌جغنی اكلا-

ینجـه ذاتاً کندیلری کویا اهـل اسلامك نصـارایه دشمن اولدقلری و اورایه کلمکدن مقصد دیانت نصارایی محو ایتمکدن عبـارت بولندیغی فکر باطلنده بولنـد- قلرندن سر عسکر اهـل اسـلامه خـبر کوندرەرك حضرت عمرك بالـذات کلمسـنی و کلیسـالره و پاپا- سلره و نصرانیت ار بابنه تعرض اولنمامق شرائطنك قبول اولنمسنی و اکر بو شرائط قبول اولنور ایسـه قدس شریفی تسلیمه رضا کوسـترەجکلرینی بیلدیر- دیلر . حالبوکه اهل اسـلامدن ایدیلان بو یولدەکی برخوفه ذاتاً محل اولمامغله ایستدکلری شرائط بافرمان خلافتپناهی قبـول و امنیت لازمه اعطـا اولنەرق قدس شریفـك‌ده فتحی میسر اولدی‌که هجرتك اون التنجی (٦٣٨) سنه‌سی ایدی .

فتح قدسه قدر روم شرقی عساکری ایله عساکر مسلمین ارەسنده وقوعه کلان محاربات‌دن عالم نصرانیت واقعا مکه طرفلرنده یکی بر دینـك ظهوره کلـدیکنی اکلامشلر ایدیسه‌ده بودینك ار بابنه دائر بر فکر پیدا ایده‌مامشلر ایدی . قدس فتح اولندقدن صکره‌ایسـه یالکز استانبوله قدر دکل روما و اوروپانك خرستیا-

نلغی قبول ایلمش بولنان ممالکنده قدر دخی ولولهٔ
اسلام جهانی چالقایوب هله قدس شریفده مؤسسات
نصرانیه‌نك محوینه اصلا قیام ایدلمامسی و بالعکس
نصارانك مالنه اسلامك کندی مالی وعرضنه کندی
عرضی کبی رعایت اولنمسی بتون ارباب عقولك انظار
حیرتنی آچمش ایدی .

ایمدی شو فتوحات جلیله اهل اسلامك غیرتنی
آرتدیرمقله طرف اشرف حضرت فاروقیدن کوندر-
یلان تعلیمات جدیده اوزرینه شرق سرداری حضرت
سعد ایران ایچنه و کردستان طرفلرینه مفرزه‌لر سوق
ایلدی . کوفه و بصره شهرلری طرف اسلامدن
مجدداً بنا اولندقلری کبی موصلدن اهوازه قدر ممالك
فتح اولنمش وآزربیجانه قدر ولایتلر ایسه خراجه
کسیلمش ایدی . شو موفقیتلر اون یدنجی سنهٔ هجریه -
نك موفقیتلری اولدیغی کبی ینه بو سنهٔ هجریه‌ده
سوریه وفلسطین وتا مصر حدودینه طوغری ولایتلرك
هنوز حکومت اسلامیه التنه کیرمامش اولان یرلری
دخی کاملاً فتح اولنه‌رق اوراده اسلام تأیید
قلنمشدر .

بوحالده دولت جدیدهٔ اسلامیه ایچون حاصل اولان وسعت‌عادتا بردولت معظمه وسعتی اولوب بودولتك امورینی تنظیم و بیاغی یورغون بولنان اردولری تسریح ایچون برسنه قدر حرکات جسیمهٔ عسکریه تعطیل اولندی . اوروپا مورخلرندن بعضلری عن جهل و بر طاقلری عن قصد هرنه دیرلر ایسه دیسونلر اشبو فتوحات محضا خلقی قلیچ قوتیله اسلامه کتورمك مقصدینه مبتنی اولمیوب بلکه عباداللهی حکومات قدیمهٔ مستبده‌نك مظالمندن قورتا - روب عدالت اسلامیه نعمتیله متنعم ایتمك ایچون سل سیف ایدلمش اولدیغی آثار فعلیه سیله مستدل و مبرهندر . زیرا حکومت سنیهٔ اسلامیه نك شعار مخصوصی تابعیت اسلامیه یی قبول ایدنلره امان ویرمك اولوب بناء علیه عسکر اسلام هرنره یه واررایسه بوعدالت محضه یی کورن اهالی همان سردارلرك ایاقلرینه قپانه‌رق تابعیت اسلامیه یی منتجان عدایدرلر و بعدما حکو - مت اسلامیه یه ازجان ودل مطیع و منقاد قالوب بویله شرفلی بردیانتله تشرفه دخی پك چوقلری جان آتارلر ایدی . یوقسه اهل اسلام کبی استیلای عالم حرکاتی

ازجمله اسكندر كبيرده دخی كورلمش اولـديغی حالده
نتيجه سنك عقيم چيقمسی مثللو برحالك استيلای اسلام
ايچون دخی واقع اولمسی لازم كلوب عدم وقوعی ايسه
بزم دعوامزك محقق اولديغنی اثباته كافيدر ·

عهد جناب فاروقده واون طقوزنجی سنهٔ هجريه ده
سرآمدان اصحـاب كرامدن عمروابن العاص وزبيرابن-
العوام سرعسكر نصب اولنه رق مصر واسكندريه
طرفلرينك فتح واستيلاسنه مباشرت اولندی · برهيئت
عسـكريه يه بويله ايكی سرعسـكر نصب اولنمسـنی
قواعد عسـكريه يه مغاير كوره جك اولنـلره اخطار
ايلرزكه اوزمانلر بومثللو اسفار بعيده ده اسباب مخابره
شمديكی كبی مكمل اولمدقدن فضله سرعسـكرلر لزومنه
كوره بالذات وبالنفس دخی جنكه كيرشدكلرندن شايد
ايچلرندن بريسی شهيد اولورايسه ابوعبيد بن مسعودك
زاب نهری كنارنده كی شهادتی اوزرينه اردوی اسلامه
كلان پريشـانلق كبی تهلكه لره محـل قالمامق ايچون
اردونك حين حركتنده برنجی سرعسـكر وايكنجی
سرعسكر طرف خلافتدن نصب اولندقلری كبی انلرك
شهادت وياخود وفاتلری حالنـده يرلرينه كيملرك كچه-
جكلری بيله تعيين اولنورايدی ·

روم شرقی دولتنك سوریه اوزرنده هیچ بر ایلیشکی قالمامغه مقابل مصرده‌کی بقاسنی تأمین ایچون اولانجه قوتی عموم مصرك کلیدی مثابه‌سنده بولنان اسکندریه شهرنده اجتماع ایلمش اولمغله اردوی اسلام حرکات عسکریه‌سنك اغلبنده بالسهوله مظهر غلبه اولدیغی حالده اسکندریه شهرنده عظیم بر ممانعته دوچار اولمشدر . مع هذا مقاومت نه قدر شدتلی ایسه اردو دخی تضییق و هجومده اوقدر ثبات ومتا- نت کوسترەرك بعنایته تعالی اوراسی ده فتح اولنمشدر .

بو فتح عظیم بتون مصرك ممالك اسلامیه‌یه انضما- منی انتاج ایتمشیدی . زیرا اسکندریه‌شهری خطهٔ مصریه ایله استانبول اره‌سنده‌کی مراسله‌نك مرکزی اولوب اوراسی الدن چیقدقدن صکره بتون مصرك روم شرقی ایله ارتباطی کسلمش دیمك ایدی . بناءعلیه بو فتح عظیم روملرك اوقدر حدتلرینه طوقنمشدرکه نمونهٔ عدالتی قدس شریفده کورلمش اولان اهل اسلامه اسکندریه کتبخانهٔ مشهورنده واقع درتیوز بیك جلد کتابی حمام کلخانلرنده یاقه‌رق التی آی مدت اسکندریه حماملرینك بو کتابلر ایله قزدیرلدیغی طرزنده باشلی

قولاقلی بر یالان بر افترایی کوزه الدیرمغه قدر کند-
یلرینی مجبور ایلمشدر . حالبوکه اسکندریه کتبخانهٔ
مشهورینك تابطالمه زمانـنده یعنی فتح اسلامدن بش
التی یوز سنه اول یاقلمش اولـدیغی شئونات مشهورهٔ
تاریخیه میانندهمواد معلومه‌دندر .

فتح مصر اون طقوزنجی سنهٔ هجریه‌یی نه قدر
پارلاتمش ایسه یکرمنجی‌ویکرمی برنجی سنهٔ هجریه‌ده
وقوعه کلان‌شرق سفرلری دخی ذکر اولنان سنه‌لری
اوقدر پارلاتمشدر . شویله که:

حوالیٔ عراقیه‌دن ایچرولره طوغری سـوریلان
عجملرك نهاونده واصفهان طرفلرنده برروایته کوره
یوز اللی بیك ودیکر روایته کوره درتیوز بیك عسکر
جمع ایلدکلری تحقیق اولنمغله یمش بیك قـدر شجعان
اهل‌ایماندن مرکب براردویه نعمان بن‌مقرر سرعسکر
نصب اولنه‌رق کوندرلمشیدی . محاربات جزؤیه‌ایله
اردوی مذکور نهاوند قربنه واصل اولدقده عجمك
قوهٔ عظیمه‌سیله تلاقی واقع اوله‌رق غایت شـدتلی بر
محاربه‌یه طوتوشلدی . حتی حضرت نعمـان شهید
دوشمکله حـذیفةابن الیمانی حضرتلری سرعسکرلك

سنجاغنی اله الەرق اردوی اسلام اصلا حرکاتنە خلل
کتورمکسزین محـار بەیە دوام اولنـدی ٠ حقیقة
مقداری درجات کلیەیە واران تلفات ایکی طرفی دخی
آل قانلرە بویادقدن صکرە باحسانه تعالی نتیجهٔ غالبیت
اهل اسلامدە قالمغله نهاوندواندن صکرە متعاقبا همدان
واصفهان ودینور ولایتلری دخی فتح اولنمشدر ٠

بوندن صکرە شرق وغرب اردولر ینـك اوکنده
ممـانعتە مقتدر اولەجق قـوت تصور ایدیلەبیلورمی؟
بر شرق اردوسی عجملرك بقیة السیوفنی اوکنەقاتەرق
هرات وترکستانه قدر اسیای وسطی یی کاملاً استیلا
ایتمش وعجملر تاچین ایمپراطورلغندن استمداد ایلدکلری
حالدە بو استمدادلرندن دخی بر منفعت حاصل اولەمینجه
مرحمت وعـدالت اسلامیەیە دخالتـدن بشقه چارە
بولەمامشـدر ٠ غرب اردوسی ایسە مصردن طرابلس
وتونس کبی بلاد بربریەیە کیرەرك بتون ممالکی فتح
ایتمش وهرطرفه مستحفظلر براقەرق دها ایلروسی ایچون
دخی تدارکات عسکریەسندە استعجاله باشلامشدر ٠
انجق بو اثنادە یعنی هجرتك یکرمی دردنجی (٦٤٧)
سنەسندە حضرت عمرك وقوع ارتحـالیله حضرت

عثمانك مقام خلافته ورودی اوزرينه بين الاسلام ظهوره
كلمكه باشلايان نفاق وشقاق استيلای جهانكيرانه‌نك
بو درجهٔ سرعتنی براز تعديله سبب اولمشدر ٠

حضرت عثمانك انتخابی امرنده كی نفاق وشقاق
بنی اميه طرفكيرانی ايله انصار وهاشملر ارهسنده
وقوعه كلوب بنی اميه طرفكيرانی حضرت ذی النور-
ينك انتخابنی ترويج ايلدكلری كبی ديكرلری دخی حضرت
علينك انتخابنی ارزو ايدرلر ايدی ٠ خلافت ذی -
النور ينك ايلك سنه‌لرنده بو نفاقك اول قدر سوء
تأثيری كورلمیه‌رك مصر و ايران جهتلرنده عصيان
ايليان بعض يرليلر تنكيل قلندقلری كبی آزربيجان
وشابور واسطخر وطبرستان وخراسان و بلخ طرفلر-
نده برخيلی يرلر دخی مجدداً فتح اولنمش وشام واليسی
بولنان معاويه‌نك سوقيله بحر سفيدده دونما تدارك
اولنه‌رق قبريس وردوس جزيره‌لرينه اقينلر ايدلديكی
كبی معاويه‌نك عظيم بر سواری فرقه‌سی تا استانبوله
قدر كله‌رك اطرافنه ولوله و يرمش ايدی ٠ انجق
بو فتوحات جهانك مال غنايمنی مكهٔ مكرمه ومدينهٔ
منوره‌يه جلب وجمع ايلديكی حالده دخی حضرت عثمانك

انتخابندن خوشلانمیان طرف بردرلو تسکین حرارت ایده‌مدکلرندن فتنهٔ داخلیه ایچین ایچین یانمقده دوام ایدر ایدی •

حضرت ذی‌النـورینك خصمای سیاسـیه‌سی طرفندن عزو اولنان شیلردن برچوغنك صحتی حقنده مورخلر شبهه‌لی اولوب برچوغی دخی بو عزوده بولنانلره حق قازاندیره‌میه‌جق ادعالردن عبارت کورلمکده‌در • ازجمله بیوك مأمورىتلری هب کنـدی اقرباو تعلقاتنه ویردیکندن وطبعی حسیس اولدیغی ایچون کیمسه‌یه احسان ایتمیوب مال جمع ایلدیکندن بحثله مؤاخذه‌سنه قیـام ایدرلر ایدی • نهایت فسادبیو یه‌رك حضرت عثمان ولایات والیلرینی جلب وجمع ایله کفت‌و کولره برنهـایت ویرلمسی اسـبابنی مشـورت ایلدیسـه‌ده برچاره بولنه‌مدیغی کبی دیکرجهتدن مخالفین دخی خلع خلیفه‌یی مذاکره‌یه قویولمشلر ایدی • براره‌لق حضرت علی مخالفین ایله حضرت عثمـانك آره‌سنی بولور کبی اولدیسه‌ده تمام مخالفلر ولایتلرینه عودت اوزره ایکن حضرت عثمانك بر کوله‌سی اوزرنده بر طاقم اوراق ظهور ایدرك بونلرك مضمونی ایسه مخالفلر وطنلرینه واردقلری

آنده قتل اولنملری ایچون والی وحاکملره امردن عبارت اولمغله ایشتـه بونك اوزرینـه مخالفلر طاقم طاقم کلدیلر وعصیان علنی ایله جنـاب خلیـفه‌یه عصیان ایدرك شهادتنه قدر متجاسر اولدیلر .

شهادت ذی النورین هجرتك اوتوزبشنجی (٦٥٨) سنه‌سنده وقوعه کلەرك فقط بو شهادتله دخی غلیانك برطرف اوله‌مامسی جای تأسفدر . زیرا مخالفین اره‌سنده دخی خلافت جـدیده ایچون اختلاف بولنوب مصرلیلر حضرت علینك وکوفه‌لیلر حضرت زبیرك وبصره‌لیلر حضرت طلحه‌نك خلیفه اولمسی دعواسنده بولندقلری کبی اهل اسلامدن بربیوك فرقه دخی حضرت عثمان مظلومك خون ناحقنی دعوایه قیام ایتمشلرایدی ایمـدی بوصورتله وقوعه کلان محـاربات ارتق فتح بلاد کبی همم جمیله‌یی محـاربات داخلیه کبی برفاجعهٔ عظیمـه‌یه تحویل ایلمشدرکه مورخینك و یردکاری خبرلره کوره محـاربات واقعهٔ داخلیه‌ده قریلان اهل اسلامك مقداری طقسان بیکه وارمشدر .

بونفاقك الك مدهش جهتی ولایات بعیده والیلر- ینك بیاغی استقلال تام داعیه‌لرینه قیام ایلملری قضیه-

سی اولمشدر . کوفه و بصره طرفلرنده بولنان طلحه
وزبیر عادتا خلافتـه قدر کوز دیکمش اولدقلری کبی
بنی امیه‌دن شامده والی بولنان معاویه بتون سوریه‌یی
کندی ادارهٔ مستقله‌سی التنه المش ومصرده‌کی عمرو
ابن العاص دخی باشلی باشنه مصر حکمداری اولمشیدی .
حضرت علی بونلری عزل ایتمکه قیام ایلدی ایسه‌ده
موفق اوله‌مدی . واللر وباخـصه معاویه ازواج
مطهراتدن حضرت عایشـه‌یی دخی حضرت علی
علیهنه تشویق ایلیه‌رك وقعهٔ جمل دیه شهرت بولان
محاربه‌ده دوکولن قانلر حد معروفی‌ده آشدی . بووقعه
ده حضرت طلحه مقتولا وفات ایدرك حضرت علی
طرفدارلرندن بریسـنك دخی حضرت زبیری قتـل
ایتمسی اوزرینـه میدانده یکدیکرینه رقابت ایدن بر
حضرت علی وبر معـاویه وبرده عمرو ابن العـاص
قالدیغندن اسلامی شـو مناقشه‌دن قورتارمق ایچون
اوچ فدایی بو اوچ رقیبی‌ده اعدامه قرار ویردیلر . انجق
شامه کیدن سوء قصـدجی معاویه‌نك النه دوشدیکی
کبی مصره کیدن دخی تمام قرارینی موقع اجرایه قو‌
یه‌جغی صباح بالتصادف عمرو ابن العاص خسته‌لنه‌رق

جامعه چیقمیوب عمرو در ظنیله بشقه برادمی اولدور-
مش ویالکز حضرت علی یه قصدایچون کیدن ابن ملجم
قرار فاجعه‌سنی ایقاع ایده بیلمش ایدی . بوفاجعه قر-
قنجی سنهٔ هجریه‌ده وقوعه کله‌رك اندن صکره میدان
حکومت بنی امیه‌یه آچیق قالمغله بروجه آتی ایکنجی
فصلمزك کشادی لازم کلمشدر .

﴿ ایکنجی فصل ﴾

ــ امویه دولتی ــ

عن ٦٦١ الی ٧٤٩

تفصیل ــ بنی امیه‌دن کلمش اولان ایلك اوچ
پادشاهه یعنی معاویه و اوغلی یزید ایله انك دخی اوغلی
بولنان ایکنجی معاویه‌یه « سفیانیه » دیرلرکه بونلر
اصل سفیانیه او غللری صاییلورلر .

حضرت عثمان و حضرت علی زمانلرنده معاویه-
نك شامده والیلك صورتیله قازاندیغی استقلال بنی امیه-
نك اصل استقلال تامی عد اولنمیوب حتی مورخین
مسلمه حضرت علینك شهادتی عقبنده معاویه‌نك
استقلال تامنی ده معتبر طوتمیه‌رق شهادت علیدن بر
سنه قدر صکره بیوك مخدومی حضرت حسنك بر

مقدار مخصصات مقننه مقابلنده حق حکومتی معاویه یه
ترك و فراغت ایلسندن اعتباراً بنی امیه یی مستقل تام
عد ایدرلر .

حضرت علی ایله حسنین افندیلرمز حضراتنه
محب اولنلر بالطبع معاویه دن خوشلانمزلر ایسه ده حد
ذاتنده معاویه نك برچوق مزیته مالك بر بیوك ذات
اولدیغی دخی انکار اولنه مز . غایت عاقل و فطین و سخی
و لطیف اولوب هر کیم حضورینه چیقار ایسه احسانی
و التفاتی ایله کندیسنه اسیر ایدر ایدی . اگر کند-
یسندن صکره اوغلی یزید نیجه ملعنتلر ایله خاندان
امویه یی رسوای ایتمامش اولسه ایدی معاویه دخی
بالآخره اوقدر نفرته دوچار اولمز ایدی .

یکی متشکل اولان ملت اسلامیه یی حال بدویتدن
حال تمکن و ترقی یه تحویل خصوصنده معاویه نك پك
بیوك خدمتلری گورلمش اولدیغی کبی حضرت حسن
ایله اولان معامله ٔ ائتلافکارانه سی دخی هیچ بر وجهله
یزیدك حضرت حسین شهیده اولان معامله سنه قیاس
قبول ایده مز . معاویه حضرت حسنی ارضا ایدرك
حقوقنی صاتون المش و یزید ایسه حضرت حسین

حقنده برصاحب خروج معامله‌سی ایدرك خون مبار-
كنی اسالەیه قدر وارمشدر ·

بوندن ماعدا معاویه بتون ولایاته یكیدن واليلر
وشدتلی امرلر كوندروب نتیجه زماندنبری اهل اسلام
ارەسنده حكم سورن نفاق وشقاقی برطرف ایتمكله برابر
اهل اسلامی یكیدن غزا وجهادایله تسخیر بلاده سوق
ایلیه‌رك آفریقاجه بلادسودانه وآسیاجه تاافغانستانه
قدر اردولر سوق ایدوب كشورلر كشاد ایتمش وهجر-
تك ٤٨ سنه‌سنده ابا ایوب انصاری حضرتلری دخی
برلكده اولدیغی حالده استانبوله قدر اردو سوق ایدرك
استانبولی تحت محاصره‌یه الدیرمشدركه حضرت ایوب
او زمان رحلت ایتمكله شمدیكی مدفن مباركلرینه دفن
ایدلمشدر · اسلامده ابتدا صنایع بحریه‌یه میل ایدن
پادشاه دخی معاویه اولوب سوریه سواحلنده تدارك
ایلدیكی دونما ایله جزایر بحر سفیده اسفار بحریه
اجرا ایتمشدركه عربلرك بعده ایتالیا وفرانسه واسپانیا
سواحلنه وقوعبولان اسفار بحریه‌لرینك مقدمه‌سی
بو اولمش دیمكدر ·

سكسان ایكی یاشنده اولدیغی حالده ٦٠ سنه‌

هجریه سنده وفات ایدن معاویه‌دن صکره یرینه کلان
اوغلی یزید شراب ایچر هرذلو فسق وفجوری
ارتکاب ایدر بریزید اولوب حضرت حسین بوملعونه
بیعت ایتمدیکندن طولایی وقعهٔ فاجعهٔ کربلا وقوعه
کلمش و بوفلاکت اوزرینه مکه ومدینه اهالیسی ملعون
مرقومک اطاعتندن چیقوب لعنت اوقومغه باشلاد-
قلرنده اولا مدینه ثانیاً مکه اوزرینه اردو سوق
ایدرک مدینه‌ده یالکز کبار قریش ومهاجرین وانصار-
دن یدی یوز و آحاد ناسدن اون بیک آدم اولدوردیکی
وشهری اوچ کون یغما ایدرک بیک قدر باکره قیزلرک
بکرینی عسکرینه ازاله ونیجه عرضلری هتک ایتدیر-
دیکی کبی مکه یی حین محاصره‌ده بیت الله اوزرینه
مانجینق ایله آتش آتوب یاقغه قدر جرأت کوستر-
مشدر .

بو صره‌ده مرقوم کبر مکله قلوب مؤمنینه برفرح
کلمشدر . یرینه پادشاه اولان ایکنجی معاویه ایسه
غایت ناموسلی متدین اولمغله باباسنک بوملعنتلری اوز-
رینه بتون اهل اسلامک امویه‌دن متنفر اولملری مشار
الیهی دخی متنفر ایدرک « بن پادشاهلغی یاپه‌میه‌جغم .

يريه هر كيمى ايسترايسه كز انتخاب ايدكز » ديه حكومتدن استعفا واختيار انزوا بيورمشلردر ٠

بنى اميه نك سفيانيه قسمى اشبو ايكنجى معاويه ده ختامبولەرق اندن صكره اميه خاندانىنه عمزاده لك صوـرتيله منسوب اولان مروان پادشاه اولمغله اميه نك بوندن صكره كى پادشاهلرينه « مروانيه » دنيلمشدر ٠

فقط مروان هيچ منتظر اولمديغى حالده نائل اولندـيغى نعمت حكومتدن اصلا متنعم اوله مامشدر ٠ زيرا ايكنجى معاويه نك استعفاسى اوزرينه حجاز و يمن وعراق وخراسان ولايتلرى اصحاب كرامدن عبدالله بن الزبير حضرتلرينه اطاعت ايلدكلرى كبى شامده دخى بر بيوك فرقه مروانى ايستمزلر و بوندن ماعدا حضرت حسينك انتقامى دعواسيله كوفه ده خروج ايتمش اولان مختار بن عبدالله ايله ابن الزبير دخى مصالحه ايده ميدرك مقاتلهٔ خونريزانه دن قورتيله مزلر ايدى ٠

بين الاسلام مقاتله نك شو صورتله تجددى اثناسنده مروان دخى يزيدك زوجه سى اولوب بعده نكاح ايتمش اولديغى ام خالد يديله هجرتك ٦٥ سنه سنده اخناق اولنهـرق يرينه اوغلى عبدالملك پادشاه اولدى ٠ عبدالملكك

طالعی اقتضاسندن اوللیدرکه حضرت حسینك اصل قاتلی امویلر ایکن مختاریت بدلاسی ابن الزبیر ایله مقاتله ایدرك بالاخره زبیریلردخی بونجه مقاتلاتدن زبون دوشملری اوزرینه عبدالملك احسانلر ایله کوفیلری کندیسنه جلب ایدرك بعده عظیم بر اردو سوق ایلدکده زبیریلری پریشان ایتمش و بتون حوالئ عراقیه یی دولت امویه یه ربط ایلمشدر •

عراق بو صورتله اله کچدکدن صکره ایرتسی سنه یعنی ۷۲ سنهٔ هجریه سنده حجاج ظالمی عظیم بر اردو ایله حجاز طرفلرینه کوندروب حجاجك نیجه بی ادبانه شدتلرندن قطع نظر فقط حجاز و یمن طرفلری زبیریلر- دن قورتاریلوب امویه دولتنه ربط اولنمشدر •

ایشته اهل اسلام بونجه منازعات داخلیه ایله مشغول ایکن شرق ایمپراطورلغی ممالك اسلامیه یه تعرضه باشلایه رق حتی پاره لق امویلری عاجز براقوب تضمینات حربیه صورتیله هفته بهفته بیك التون ویر- مکه دولت امویه یی ارضا ایده بیلمش ایدیسه ده ولا- یات اسلامیه کافةً دولت امویه یه ربط اولنه رق قوهٔ عمومیهٔ اسلامیه جمع ایدلدکدن صکره عبدالملك اناطولی

ايچنه براردو سوقيله شرق ايمپراطورلغى اردولرينى طرف طرف مغلوب ايتمش ودولت اسلاميه يى شوخراج كذارلق بليه سندن قورتارمشدر . بو وقعه هجرتك ۷۷ سنه سنده وقوعه كلمشيدى .

عبدالملك بن مروانك حجاج يديله اجرا ايتديرد - يكى بعض بى ادبانه شدتلردن قطع نظر ايديلورسه امو - يه ايچنده الك بيوك پادشاهلردن بريسى اولمق اوزره مشار اليهى عد ايتمك حقيقة لايقدر . زيرا ولايات اسلاميه يى شام مركزينه ربط وقوه عموميهٔ اسلا - ميه يى جمع ايلدكدن صكره روم شرقى اوزرينه وآسياى وسطى طرفلرينه دفعاته اردولر سوق ايليه رك برچوق بلادى فتح ايتدكدن ماعدا بلاد بربريه وفاس طر - فلرينه دخى مصر واليسى موسى بن نصيرى وانك معيتنده طارق ابن زيادى مأمور ايليه رك تا بحر اطلس ساحلنه قدر ممالكى فتح و استيلا ايلمك و بعده اسپانيا تاريخنده ذكر اولنديغى اوزره سبته بوغازينى بالامرار اندلس قطعه سنه ده اردولر صوقق مقدماتى مثللو مو - فقيات ومظفريات عظيمه مشار اليهك زماننده ميسر اولمشدر .

عبدالملك ۸٦ سنهٔ هجریه سنده وقوع وفاتیله
یرینه پادشاه اولان ولیدك اون سنه ممتد اولان مدت
حکومتی اسلامك دور استیلاسنك الڭ شعشعه‌لی والڭ
پارلاق برزمانی ایدی . شرق جهتندن آسیا اردولری
حدود چینه قدر جولان ایلدکلری کبی شمال طرفندن
خلیج استانبوله قدر عرب پیشدارلری ایلرولمش وغرب
طرفندن ایسه اندلس فتوحات عظیمه‌سی بتون اورو-
پایی لرزناك ایتمشدر . فرانسه ایچنـه طوغری وقو-
عبولان استیلای اسلام فرانسه واسپانیا تاریخلرنده
بو اثرڭ مقیاسنجه درجهٔ کافیه‌ده ایضاح ایدلمش اولد-
یغندن بوراده تکراره حاجت یوقدر .

ولیددن صکره عن ۹٦ الی ۹۹ اوچ سنه حکو-
مت سورن قرنداشی سلیمان واندن صکره عن ۹۹ الی
۱۰۱ پادشاه اولان یکنی عمر بن عبدالعزیز و بعده عن
۱۰۱ الی ۱۰۵ پادشاه اولان یزید بن عبدالملك زما-
نلری دولت امویه‌نڭ دوروقوفی دینك اولوب داخل
ممالکده ظهور ایدن بعض شورشلرك منع وتنکیلی
موفقیاتدن عد اولنور ایسه ده بونلردن ماعدا اویله
فتوحات جسیمه‌دن عد اولنه‌جق برشی کورلمامشدر .

هجرتك ١٠٥ سنه‌سنده مقام حکومته کلوب ١٢٥ سنه‌سنه قدر دوام ایلیان هشام زماننده چین وروم شرقی طرفلرینه برچوق اسفار بریه وفرانسه وایتالیا سواحلنه دخی برچوق اسفار بحریه وقوعبولوب غزواتی دللرده داستان اولان بطال غازی ایشته بو زمانك رجالندندرکه منحصراً شرق ایمپراطورلغی علیهنه حرکات عسکریه اجرا ایتمشدر.

فقط عن ١٢٥ الی ١٣٢ مقام حکومته کلمش اولان ولید و یزید وابراهیم ومروان عیش ونوشه وزنا ولواطه‌یه مصراً منهمك ادملر اولوب بونکله برابر ظلم وملعنتلری دخی عالمی بیزار ایتمکله ذاتاً شهادت حسین وقعه‌سنی اونوته میه‌رق فرصت بولدقجه عصیانه مستعد اولان علویلر کوفه وعراق طرفلرینی لزومی وجهله بالتشویق ابومسلم عبدالرحمن الخراسانی دخی هرکسی آل عباسدن سفاحه بیعت ایتدیرمکه باشلا- مغله امویلرك بیاض بایراقلری ایله عباسیلرك سیاه بایرا- قلری غایت خونریزانه معرکه‌لرده تموج ایلیه‌رك نهایت امویلر مغلوب دوشمش واندلسه قدر قاچه‌رق دولت امویه‌یی اوراده احیا ایلیان عبدالرحمندن ماعدا

خاندان امـویدن همان جان قورتلمیـوب جمله‌سی اله
پچورلدکجه قتل ایدلدیکی کبی اوجله وفات ایتمـش او-
لانلرڭ دخی مزارلرندن کمیکلری چیقاریلوب یاقیله‌رق
کوللری هوایه صاورولمشدر۰

ایشته بو انقلاب تاریخ میلادڭ ٧٤٩ سـنه‌سنه
مصادف اولمغله اندن صکره اولاد عباسڭ مدت خلا-
فتلری بروجه آتی اوچنجی فصلده ذکر ایدیله‌جکدر

(اوچنجی فصل)

ـ بنی عباسڭ مدت خلافتلری ـ

تفصیل ـ آل عباسـڭ ابتدای ظهوری یعنی ابو
العباس سفاحه بیعت وقوعی هجرتڭ ١٣٢ سنه‌سنده
اولوب بش سـنه قدر مدت خلافتنده سـفاح یالکز
امویلرڭ خلع بنیانیله اشـتغال ایلدیکی کبی بعدوفاته
یرینه پچن منصور دخی یکرمی درت سنه مدت حکومتنی
یالکز ولایات عاصیه‌یی تأدیب وبو داخلی قاریشقلقلر-
دن فرصـت بوله‌رق ممالك اسـلامیه‌یه هجوم ایلیان
شرق ایمپراطورلغی اردولرینه مقاومتله امرار ایلمشدر۰
منصورڭ الڭ مشهور اثری بغداد شهرینڭ بناسیله مقام
خلافت اتخاذ ایتمسیدر۰ آل عباسڭ اوچنجیسی اولان

مهدی شرق ایمپراطورلغنه غلبه ایچون کندی اوغلی هارون الرشیدی عظیم اردو ایله استانبوله قدر سوق ایدرك برچوق ممالکی فتح ایتدیرمش وشرق ایمپراطورلغنی آمانه دوشورمش اولدیغی کبی بحراً دخی هنده کوندردیکی دونغا پك چوق بلادی فتح ایلمشدر ۰

مهدیدن صکره هادی یالکز برسنه قدر (١٧٠ ﻫ) خلافت ایدرك وفات ایتمکله هارون الرشید مقام حکومته کلدکده آل عباسدن بکله نیلان ترقیات مدنیه کندیسنی کوسترمکه باشلادی ۰ هارون الرشید حقیقة بیوکلك صفاتنه مظهر برپادشاه اولوب اوروپا مورخلری نزدنده دخی شهرتی بیوکدر ۰ میلاد حسابیله ٧٨٦ دن ٨٠٠ سنه‌سنه قدر دوام ایلیان مدت حکومتنده یالکز سکز دفعه بالذات قوماندا ایتمك وبرچوق دفعه‌لردخی سردارلرك قوماندەلرینه تودیع ایلمك صورتیله دوام ایلدیکی اسفارده روم شرقی ایمپراطورلغنی امانه دوشوره رك هندستان و قفقاسیه و اسیای وسطی طرفلرنده پك چوق بلادی یکیدن ممالك اسلامیه یه ربط والحاق ایلشدر ۰ او زمانلر اهل اسلام نزدنده علوم وفنون وصنایع بر درجه‌لرده ترقی

ایلمشدر که هارون الرشید یکی مناسبت پیدا ایتمك ایستد.
یکی فرانسه ایمپراطوری مشهور شارلمان نزدینه کو-
ندردیکی هیئت سفارت ایله بغدادده ایجاد اولنمش
یکی برساعت دخی ارسال و اهدا ایلمشیدی ۰ اوزمانلر
فرانسه‌ده بو مثللو اختراعات مهمه حقنده هیچ بر
کیمسه‌ده تصور بیله او لمدیغندن هرکس بوساعته
حیران اولمش قالمشدر ۰

برامکه دنیلان خاندان وزارت هارون الرشیدك
یتشدیرمش اولدیغی بر خاندان اولوب هارون محار-
باته کیتدکجه برمکیلردن وزیر اولنلر خلیفه‌یه قائممقام
دخی اولورلر ایدی ۰ بو خانداندن کلان ذات غایت
عالم وعاقل اوله‌رق هله خلقه انعام واحسانلری مبذول
اولمغله جمله‌یی کندی احسانلرینه منتدار ایلمشلر ایدی ۰
برامکه‌دن جعفر نام وزیره هارون کندی همشیره‌سنی
دخی تزویج ایدرلك فقط مؤخراً برمکیلرك علویلر ایله
مناسبتلری آرتدیغنی هارون کورمکله شاید علویلری
مقام حکومته کتورمکه سبب اولورلر ویاخود
همشیره‌سندن بر چوجق طوغار ایسه انی بر اره‌لق
مقام خلافته کتورمکله عباسیه‌نك زوالنه خدمت

ایتمش بولنورلر ملاحظه‌سی هارون الرشیدی بتون برامکه ایله طرفدارانی قتله قدر سوق ایلمشدر .

اواخر عمرنده هارون الرشید بتون ملکنی امین ومأمون ومعتصم نام اوچ نفر اوغللری میاننده تقسیم ایلمشیدی که بو تقسیم کویا کندیسندن صکره اوغللری بینی ملك منازعه‌سندن قورتارمق ملاحظه‌سنه مبنی اولد- یغی حالده تأثیرات معکوسه کوسترمشدر . شویله که:

اوچ قرنداشدن امین ایله معتصم بغدادده بولنه‌رق مأمون ایسه آسیای وسطیده اولمغله امین حد ذاتنده عیاش وسفیه برآدم اولدیغی حالده قرنداشی مأمون کبی غایت عالم وادیب وشجیع برآدمی قایدیره‌رق بتون تما- لکه پادشاه اولمق هوسنه دوشمش ایدی . معتصم هر نه قدر جاهل برآدم ایدیسه‌ده مأمونك اقتدار فوق العاده‌سنی تسلیم ایدرك شاید امینه غلبه ایدر ایسه کندیسنی دخی ازماسی ایچون هیچ صو یه صابونه طوقنمامغی التزام ایلدی .

فضل ابن السهل مأمونك وزیری اولوب مأمون همان کلیتلو بر ترکمن اردوسیله بغداد اوزرینه یورومك واسینه کندی علیهنده‌کی ترتیباتنی حکمسز براقق

ایستدکده فضل « اکر براز جبر ایدر ایسه کز قر-
نداشکزك نه مجنون اولدیغنی هرکس کوروب اکلا-
یه‌رق بغدادی استیلا ایلدیککز زمان هیچ بر کیمسه
سزه غاصب دیمکدن فضله الیق واحق بر پادشاهه
نائل اولمش بولندقلرینی اکلایه‌رق متشکر اولورلر »
دیه نصیحت ویرمشیدی . واقعا بو نصیحتی ایلمدیکندن
طولایی ضررلی چیقمدی . زیرا هرکس امینك
عشرت وسفاهتندن بیزار قاله‌رق بناء علیه مأمون
براردو ایله غالب کلوب ده امین دخی شو منازعه اره-
سنده مقتول اولنجه هرکس مأمونه ازجان ودل
بیعت ومطاوعت کوستردیلر .

شو حالده اك عقللی طورانان معتصم اولمش
اولدی . زیرا صحت وسکوت کوشه‌سنده استراحت
ایلر ایدی .

مأمون بالاستقلال پادشاه اولدقده بتون ارباب
تألیف وترجمه‌یی حمایهٔ مخصوصه‌سی التنه الوب
لسان یونانیده نه‌قدر نافع کتاب وار ایسه جمله‌سنی
عربی‌یه ترجمه ایتدیردیکی کبی بو ترقیات علمیه ارەسنده
عربدن دخی یتشمش اولان مؤلفین کتبخانهٔ عربی

ثروت علمیه ایله طولدیرمشلر ایدی ۰ اوزمان بغداد وشام ومصرو اسکندریه شهرلرنده‌کی مدارس عظیمه‌یه ایتالیا و اوروپانك سائر طرفلرندن بر چوق طلبه کله‌رك علوم وفنونی مسلمان مدرسلردن اخذ وتلقی ایلدکلری کبی کندی مملکتلرینه عودتلری زماننده طرز اسلامده مکتبلر آچه‌رق نشر معارف ایدرلر ایدی ۰ ایشته بوسببه مبنیدرکه عربلر اوروپالیلرك معلم اوللری اولمشلردر ۰

مأمون خلیفه‌نك ترقیات عسکریه‌یه دخی خدمتی از دکلدر ۰ براً وبحراً سوق ایلدیکی قوای حربیه‌روم شرقی ایمپراطورلغی ایله ایتالیا سواحلنی هرج ومرج ایتمشلردر ۰ هله مهام سیاسیه‌ده‌کی یدطولاسی شایان حیرت ایدی ۰ ارتق امویه عائله‌سی بر طرف اولدیغی حالده علویلرك عباسیلری استرقابلری کیتدکجه اهمیتنی ارتدیرمغله علویلرك یشیل رنکلری برزمانکی امویلرك بیاض رنکلری کبی عباسیلرك سیاه رنکلرینه قارشو عظیم معرکه‌لر تشکیل ایدرلر ایدی ۰ مأمون خلیفه بویله بین‌الاسلام اساله‌ٔ خون ایتمکدن ایسه علویلری فوق‌الحد نظر التفاته اله‌رق حتی عسکرك بربیوك

قسمنه دخی یشیل رنك تبدیر مکله انلرك خصومتلرینی عظیم بر ممنونیته قلب ایلمشدر.

هجرتك ٢١٨ سنه سنده مأمونك وقوع وفاتی اوزرینه ارتق میدان سلطنتده رقیبسز قالمش اولان معتصم هم جاهل هم قورقاق بر آدم ایدیسه ده قوجه دولت عباسیه حاضر قورولمش بر دوزن اولدیغندن ارباب فنون واصحاب سیفی التفاتدن دوشورمامك صورتیله مأمونی تقلیدده پك اعلا موفق اولمشدر. بناءً علیه معتصم زماننده دولت عباسیه تمدنی کورمه‌کدن فضله کلی ترقی دخی ایلمش اولدیغی کبی ٢٢٧ سنهٔ هجریه سنده وقوع وفاتیله واثق خلیفه اولدقده اودخی ترقیات جدیده‌یی حسن محافظه‌یه مقتدر اوله بیلمش ایسه ده واثقدن صکره متوکل خلیفه فنااخلاقلی بر آدم چیقه‌رق ازجمله هیچ بر کیمسه‌یه حبه احسان ویرمه‌کدن بشقه تبعه‌سندن مالدار اولنلری اولدیروبماللرینی مصادره ایتمك مثللو مظالمه دخی یول اچد-یغندن وزنا وعشرته انهماکی ایسه جمله‌یی بیزار ایلدیکندن ارتق صبر وتحملی توکنمش اولان وزرا وبندکانی بر کیجه افندیلرینك اوزرینه هجوم ایدرك قتل ایلمشلردر.

بركره شورش صورتله ظهوره كلان خروج على السلطان قضيه‌سى ارتق عباسيه‌نك شيرازهٔ انتظامنى بالكليه بوزمغه قدر وارمشدر . زيرا مأمون خليفه تركلرك عسكرلكه اولان يارارلغنى اسياى وسطيده كورمكله بغداده كتيرلن ترك عسكرى كتورمش اولدى. يعنى كبى بونلرك امراسى بو خرأ نفوذلرينى آرتديرمش اولديغندن طرف حكومت زماملرى امراى تركيه الرينه چكمكده واصل عرب اولانلر يواش يواش دوچار عجز ويأس اولمقده ايديلر . بناء على ذلك متوكلك اعدامندن صكره اوغلى منتصر التى آى قدر حكومت سوره بيلوب امراسى طرفندن بر زهرلى نيشتر ايله اعدام ايدلديكى كبى (عن ٢٤٨الى ٢٥٢ﻫ) حكومت سورن قرنداشى مستعين اصدقاى بندكانه امنيت ايده‌ميه‌رك هر كسى امنيتسزلك ايله مأيوس ايتديكندن ينه امراسى طرفندن خلع وويرينه قرنداشى معز نصب اولنمشدر . حالبوكه معز دخى اوچ سنه قدر سلطنت سوروب امراى اتراكك انك دخى عليهنه قيام ايله اشكنجه واعدام ايتمشلر وانك يرينه خليفه اولان مهتدى بيوانسى بر سنه حكو-متدن صكره شهيد ايلمشلردر .

بعده معتمد بن متوکل مقام حکومته کلدکده هجرتك ۲۵٦ سنه سندن ۲۷۹ سنه سنه قدر ایچه اوزون برمدت صندالیء خلافتده پایدار اوله بیلمش ایسه ده بو خلافت یالکز برنامدن عبارت اولوب اصل زمام حکومت ایسه ولایتلرجه اعلان استقلال ایلیان والیلر النده قالدیغی کبی مقر خلافت اولان بغدادجه دخی امرای عسکریه بدنده قالشدر . حتی بوندن صکره ممالك اسلامیه نك هر طرفنده ظهوره کلان کوچك کوچك طوائف ملوکك اصل منشائی دخی ایشته بو ولایت والیلرینك اعلان استقلال ایتملری قضیه سی اولمشدر .

بویله برزمانده روم شرقی دولتی یوزبیك کشیدن عبارت براردو سوقیله طرسوسه طوغری ممالك اسلامیه یه تجاوز کوستردکده فترت داخلیدن طولایی اعدایه مقاومت اصلا امید اولنه مز ایدیسه ده نصلسه جناب حق برموفقیت فوق العاده احسان ایلیه رك ذکر اولنان اردو ایادیء اسلامده اویله برصورتله محو و پریشان اولمشدرکه بوندن همان دل قورتلامش دنیلسه بجادره

معتمددن صكره مقام خلافته كلان معتضد ٢٧٩
سنهٔ هجريه‌سندن ٢٨٩ سنه‌سنه قدر اون س
حكومت سوروب برآره‌لق امراى عسكريه‌نك ار
بر امتياز مخصوص صورتنى المش بولنان تسلطلو
نهايت و يرمك ايچون اپجه بر همت كوستر
ايستمش ايسه‌ده موفق اوله‌مامشدر . زيرا او زم
قدر سرعسكر بولنان آدم يه طرف خلافتدن نص
اولنديغى حالده « امير الامرا » نامنى اله‌رق كيرو
اموره‌كى استقلالى ايسه هر پادشاهده بيله بولنه
جق درجه‌لرده اولمسيله اصل امر ونهى صا
اولمسى لازم كلان خليفه هرطرفدن محاصره الت
ايدى . واليلر ايسه ارتق كندى استقلالرينه كر
كبى قوت و يرمش اولدقلرندن بونلر خليفه حض
تلرينه هديه مقامنده هرنه كوندررلر ايسه خلاف
وارداتى دخى اكا منحصر قالمش ايدى .

حالبوكه معتضددن صكره شان خلافتى بوقد
جق دخى محافظه ايده‌بيله‌جك خليفه كلامشدر
(عن ٢٨٩ الى ٢٩٥ ﻫ) خلافت ايدن مكتفى
بر بوستان قورقولغى حكمنده قالوب (عن ٢٩٥

٣٢٠ ه) حکومت سورن مقتدر دخی اون اوچ
اشنده برصبی اولمغله برقاچ دفعه خلع ونصب اولنمق
و خلع و نصبلر ارهسنده مقام حکومته کتور یلان
عبدالله بن معتز یالکز بر کونجکز خلافت ایدوب امرا
دنده قتل اولنمق و ینه بو یله ارهلقده مقام خلافته
کتور یلان محمد القاهر دخی ایکی کونجکز خلافتدن
صکره زندانه آتلمق ونهایت بوعزل ونصبلره دوچار
ولان مقتدر دخی قتل ایدلمك کبی احوال رذیلانه
ایچنده شان خلافت بتون محواولوب کتمشدر .
مع هذا خلفای عباسیه کندی معیشت خصو-
صیهلرنجه دخی ملت نزدنده هیچ بر طرفدار بولهمیهجق
قدر سفاهته میدان آچشلر ایدی . ازجمله مکرراً
خلع و نصب بلیاتنه اوغرایان اشبو مقتدر عیش و نوشه
و هوسات باهیهیه اول قدر منهمك ایدی که حرمنده
بیکارجه جاریهدن ماعدا اون بیك قدرده طواشی
غلاملری بولنوب بتون امر ونهی اشبو قاریلر ایله
اوغلانلر یدنده بولنمق کبی برمغلوبیتدن کندیسنی
قورتاره مز ایدی .
بوهرج ومرج زماننده عسکری طائفهسی دخی

ایکی یه منقسم اولوب «مضافیه» دینلان پیاده عسکری
اغلبیتله اصلی اولاد عربدن متشکل اولدیغی جهتله
کویا مقام خلافتك صادق عسکری اولمق دعواسنده
ایسه ده دیکر صنوف عساکری تشکیل ایلیان ترکلره
نسبتله بونلرك تربیه سزلکی حددن اشمش اولدیغندن
بتون اهالی انلرك مظالمندن فریاد ایدرایدی . امرای
اتراك مقام خلافته قارشو اطاعتسزلکده یك ایلرویه
وارمش ایکن مجرد عموم ملتك توجهنی قزانمق و کندی
امتیاز و استقباللرینی او صورتله محافظه ایلمك ایچون
فقرای اهالی یی حمایت و صیانتده بولنورلر ایدی .
نهایت برکون برچوق مضافیه عسکری خلقی یاغمایه
قویولمغله امرای اتراك بونلر اوزرینه بالهجوم عساکر
مذکوره یی بغداددن طیشارو چیقاروب بعده هر نرده
برنفرینی کوررلر ایسه قتل ایله وجودلرینی رفع
ایلمشلر در .

امرای عسکریه دن مونس اسمنده بریسی معیتنده
کی اردوایله مقتدرك علیهنه قیام ایلدکده برطاقم
مداهن و مغروران عاصی ٔ مرقومی شویله اورمق بویله
قرمق دعواسیله بیچاره خلیفه یی مقابله یه تحریك ایلد .

کلرنده مونسك اردوسیله قارشـولشور قارشولشمز زوالی ادمجکز بقه‌یی الهویروب قتل اولنمشدر . بو حالده مقتدرك یرینه زنداندن چیقاریلوب تکرار مقام خلافته کتوریلان قاهر یالکز عشرت وشهوت پرستلك ایله امرار اوقات ایدرك امور دولته قطعیاً مداخله ایتمامکده ایکن امرای عاصیه‌ینه بیچـاره‌یی راحت براقیه‌رق ٣٢٢ سنهٔ هجریه‌سنده کوزلرینه قزغین تیمور صوقه‌رق اعمی ایدوب آخر عمرینه قدر بیچاره‌یی جامع قپولرنده دیلندیرمشلردر .

ارتق اندن صکره (عن ٣٢٢ الی ٣٢٩ ﻫ) راضی بالله مقام خلافتـده نه‌قدر حکم سـورمش اولدیغنی تفصیله حاجت قالمز . امرای عسـکریه‌دن ابن رائق کویا خلیفه‌نك حامیسی صـفتیله وسرعسـکر وامیر الامرا نامیله کندی اسمنی دخی خطبـه‌ده خلیفه‌نك اسمنه تشریك ایلمش ایدی .

عباسیه تاریخنك بوندن صکره کی قسمی طوغر-یدن طوغری‌یه امیر الامرالرك تاریخی دیمـك اولوب بو حالـده ابن رائق عصرك حکمـران صـاحبقرانی اولمش دیمکدر . زیرا بتون حوالیٔ عراقیه‌یی یدقهر

وحكومتنه الدقدن ماعداسوريه طرفلريني دخي يديدن فتح ايدركبي برصورتده تخ ايلمش وكنديسي سوريه ده ايكن بغدادده باش قالديران وراضي بالله خليفه دن صكره خليفه متقي بي تحت حمايه سنه الان يحكم نام امير ايله رقابته باشلامش ايدي ٠

ابن رائقك يحكمي برباد ايده جكي محقق ايكن يحكم برچوجغك ضربۀ انتقامي ايله مقتول اولديغندن بغداد امير الامرالغي ازاكدن كورتكين بكلك يدينه چكه رك ابن رائق بعدما انكله رقابته مجبور اولدي ٠ فقط ابن رائقه مقابل عسكر چكمك اوارلق كيسه نك حدي اولمديغندن مرقرملك اردوسي بغدادده كمور كمز كور- تكين اخذ وحبس اولدي ٠

بوندن صكره ابن يزيدي نامنده ديكر برزور با كويا يحكمدن اخذثار ايچون بغداده ورود كده امير الامرا- لق مقامنده ابن رائقي كورنجه انكله محاربه يه باشلا- دي ٠ فقط بغداده يحكم وكورتكين طرفداري اولان عسكر دخي ابن يزيدي ايله برلشدكلرندن بوحالده ابن رائق غلبه ايده ميه رك تحت حمايه سنده بولنان متقي خليفه ايله برابر موصل طرفنه فرار ايلديلر ٠

تحقدرکه اوزمان ناصر الدوله موصلده بر والی
ایدکن کرك خلیفه وکرك امیرالامرا کندی والیلرینك
حمایتنی استدعا ایلدکلری حالده ناصر الدوله یالکز
خلیفه‌یی حمایه ایدرك ابن رائقك قفاسنی کسمشدر .
بو حالده خلیفه متقی امیرالامرالق دینلان و درجهٔ
اهمیتی پادشاهلقدن بیوك اولان منصبی ناصرالدوله‌یه
توجیه ایتمزده نه‌یاپار ؟ ذاتاً ناصر کندینی دخی اعدام
ایده‌جك اولسه کیم ارار کیم صورار ؟

فقط ناصرالدوله ایله برابر خلیفه بغداده کلدکده
بوکره دخی امرای اتراکدن توزون بك تغلب ایلیه‌رك
متقی‌یی تحت حمایه‌سنه المغه قالقشمغله متقی تکرار موصله
قاچوب ناصرالدوله‌دن استحما ایتمش و حالبوکه اوراده
ناصرك غضبندن قورقدیغی کبی بنو حمدان قبیله‌سنه
دخالت ایلدیکی حالده قبیلهٔ مذکوره دخی توزون
بکدن قورقه‌رق بیچاره‌یی استثقال ایلدیکندن قوجه
خلیفه کندی امیرالامراسندن استدعای عفو و مرحمته
مجبور اوله‌رق نائل عفو اولدقدن صکره بغداده کلوب
جناح حمایه‌سی التنه صغنمشدر . بونکله برابر توزون
ملعون خلیفه‌نك کوزلرینه میل چکدیره‌رك نور شمسدن
محروم ایدرسه نه دینیلور ؟

متقيدن صكره (عن ٣٣٣ الى ٣٣٤) خلافت
ايدن مستكفى يالكز شرف امامتله اكتفا ايلمش واوز -
مانه قدر خلفانك برده وزيرى بولنور ايكن بعدما بو
وزيره دخى احتياج كورلميه‌رك خليفه‌لرك قوناقلرنده
وكيلخرجلق خدمتنى كورمك ايچون «كاتب» عنوا-
نيله برمأمور نصب اولنمشدر . فقط خليفه‌ده ايستد-
يكى كاتبى استخدام صلاحيتى دخى يوق ايدى .
معيتنده كى خدمه‌نك كافه‌سنى امير الامرا نصب ايدر
ايدى .

بو اره‌لق امير توزون وفات ايتمكله اهواز طر-
فلرنده بولنان معز الدوله امير الامرالق مقامنى ضبط
ايچون معيتنده كى اردو ايله بغداد اوزرينه يورومش
ايدى . حالبوكه خليفه مستكفى ابن شيرزاد نامنده
ديكر بر سرعسكرى امير الامرا نصب ايلمش بولند-
يغندن معز الدوله انى پريشان ايدنجه كرك خليفه
وكرك ابن شيرزاد بغداد ايچنده بريره كيزلنمك مجبور-
يتنى حس ايلمشلردر . نهايت معز الدوله خطبه‌لرده
كندى اسمى ياد اولندقدن فضله مسكوكات اوزرينه
دخى اسمنك ضرب اولنمسنه مساعده ايلر ايسه خليفه-

يی عفو ايده جکنی درميان ايدوب بو سوز کيرلنديکی يرده خليفه نك مسموعی اولنجه بو کاذه موافقت ايليه رك ميدانه چيقمش و معزالدوله يه اوامتيازی دخی رسماً ويرمش ايسه ده خائن مرقوم بيچاره نك يرينه اوغلی مطيعی نصب ايدرك مستکفينك کوزلرينه ميل چکديرمشدر ٠

مطيع (عن ٣٣٤ الی ٣٦٣ هـ) مقام خلافت ده وهوه ده بولنمشدر ٠ بو مدت ظرفنده ايسه عباسيه تاريخنه عائد اولمقدن زياده امير الامرا تاريخنه عائد اولمق اوزره وقوعبولان احوال شونلردر :

بر زماندنبرو موصلده فرصت کوزتمکده اولان ناصر الدوله معزالدوله نك ابن شيرزاد ايله اوغراشوب يورغون برحالده امير الامرالق مقامنه کلمش بولنمسنی فرصت اتخاذيله بغدادی صقشديرمغه باشلامش وبيچاره مطيع مرقومك النه دوشه رك تکريت شهرينه نقل ايدلمش ايدی که بغداد ايله موصل ارهسنده هنوز بر کوی صورتيله باقيدر ٠ مؤخراً معزالدوله کنديسنی طوپلايه رق ناصری رجعته مجبور ايدوب خليفه يی تکريتدن الهرق تکرار بغداده کتورمش ايسه ده ناصرك تضييقندن ينه امين اوله مامشدر ٠

ممالك اسلاميه شوهرج ومرج حالنده ایکن شرق
ایمپراطورلغی اردولری دخی حدود اسلامیه یی تضییقه
باشلایه رق نره یه کیررلر ایسه اهالیء مسلمه سنی کاملا
قلیجدن کچوررلر وبلا مقاومت بونلره تسلیم اولان یرلر-
ده ایسه کنج قادینلری ودلی قانلیلری اسیر ایلیوب
اختیارلری طرد ایدرلرایدی که بونلر دخی چوللرده
اجلقدن وصوسزلقدن هلاك اولورلر ایدی .

شرق ایمپراطورلغنك بو صورتله مهاجماتی که
کله سوریه ودیار بکر طرفلرینه قدر کلوب کردستان
جهتندن دخی همان حدود عراقیه یه یاقلاشدیغندن بغداد
اهالیسی بو حالو احوالدن اصلا مسؤل اولمامسی لازم
کلان بحالره خلیفه مطیعی تعجیزه باشلادیلر . مطیع
کندی النده هیچ بر قوت بولنمدیغنی دریان ایتدی
ایسه ده بیفائده مفید اولمدی . نهایت خلافتدن بالاستعفا
مقامنی اوغلی طایعه ترك ایلدی .

اشبو طایع (عن ٣٦٣ الی ٣٨١ هـ) مقام خلافتده
بولنمشدر . بومدت ظرفنده شرق ایمپراطورلغنه مقاومته
بدل امرای اتراکدن الب تکین وبختیار وعضدالدوله
وعبدالعزیز وسائرلری یکدیکری ایله منازعه ومحاربه-

ده بولندقلرندن بتون میدان شرق اردولرینه اچلمش
ایدی . بین الامرا بو منازعه یه دخی بهاءالدوله نامنده بر
امیرك خلیفه طایعی ده خلع ایتمسیله نهایت ویرلدی .

بوندن صکره خلفای عباسیه نك بر ریاست روحا-
نیه دن عبارت قالان حکملرینه مقابل امرای اتراکك
ترقیلری نه درجه یه واردیغنی اکلامق ایچون ارتق
امیرالامرالق نامنی دخی آز کوره رك «سلطان زمان»
عنواننی المش بولندقلرینه دقت ایتملیدرکه اوحالده
بغداد سلطان زمانی کندی معیتنده برقاچ دانه دخی
امیرالامرا بولندیرر ایدی .

ایش بو درجه یی بولدقدن صکره خلفای عباسیه-
یی بتون بتون محو ایدرك خلافت نامنی دخی سلطان
زمانلرك اخذ ایتمسنه هیچ بر مانع یوق ایدیسه ده اوزمانلر
حضرت علی طرفداری اولان علویلر مصر و حجاز
طرفلرنده برچوق تشو یقاتده بولنه رق حتی مصرده
برده دولت علویه تشکیل ایتمش اولدقلرندن اکر
خاندان عباسیدن یالکز برنام ایله خلیفه اولانلر بتون
بتون اورته دن قالدیریله جق اولورلر ایسه صکره بو
نام علویلره انتقال ایلیه رك امرای اتراکده هیچ برشی

قالميه جغى ملاحظه سى بيچاره عباسيلرك مقام امامت ديمك اولان خلافتده بقالرينى تأمين ايلر ايدى ٠

(عن ٣٨١ الى ٤٢٣) مقام خلافتده بولنان قادرك شو مدت طويلهٔ خلافتى زماننده ممالك اسلاميه ده طرف طرف ظهور ايدن صاحب خروجلرى كنديلرينك دخى هر برى برر صاحب خروج ديمك اولان امراى اتراكك ضرب و تنكيلارندن بشقه بر وقعهٔ مهمه كورلمامشدر ٠ (عن ٤٢٣ الى ٤٦٧) مقام خلافتده بولنان قائم بالله زماننده امراى اتراكدن ارسلان بك مقدما ولايتلر واليلرى ايكن بو صره لرده طوائف ملوك حالنى المش بولنان ارباب استقلالى برر برر اورارق بغدادى دخى اخافه ايتسيله خليفه قائم ينه امراى اتراكدن سلجوقى طغرل بكه استمدادى حاوى خبر كوندرمكله مومى اليه طغرل بك على جناح الاستعجال بغداده يورىمش ايسه ده ارسلان بك آندن دها اول طورانه رق خليفه يى محبوساً عانه قصبه سنه كوندرمش ايدى ٠

طغرل بك دخى عانه اوزرينه يورويه رك خليفه يى خلاص ايلمش ايسه ده قائمك قزى سيده ايله

نکاحی اجرا اولندقده سیده‌نك کمال تعظمندن ناشی
طغرل بکه قیام ایتمامسی و یوز ینه بیله باقمامسی
سلجوقیلری دوچار حیرت ایتمش ایدی .

بواره‌لق قادرك وقوع وفاتیله مقتدی مقام خلافته
کلدکده ۴۸۷ سنهٔ هجریه‌سنه‌قدر دوام ایلمش ایسه‌ده
اتراك سلجوقیه کندیلرندن اولکی امرایه دخی بر
بر غلبه ایدرك اللر ینه کچورد کلری یرلرده آرتق عبا -
سیه نامنه خطبه دخی اوقوتمامغه باشلادقلرندن شوحال
عباسیه ایچون قطعی بر اضمحلال دیمك اولمشیدی .
ملکشاه سلجوقی بغداده کلدیکی زمان « بر پوستده
ایکی پادشاه اوله‌مز پادشاه بنم سن نره‌یه ایسترسه‌ك
کیت » دیه مقتدی یی بغداددن اخراجه قالقشمش
و مقتدی دخی یالکز اون کون ایچون مساعده المشیدی .
تصادفاً اون کون ظرفنده ملکشاه وفات ایتمکله عبا -
سیلر ینه یرلرنده قالمشلردر .

آل سلجوقك بر یاندن تزیید شوکت ایتمسنه مقابل
آل عباسك بقیهٔ خلافتی دخی اونسبتده زائل او لمقده
بولندیغندن (عن ۴۸۷ الی ۵۱۲) نام خلافتی طاشیان
مستظهر ایله (عن ۵۱۲ الی ۵۲۹) بو مقامده بولنان

مسترشد وجود وعدم وجودلری مساوی عد اولنه‌.
جق بر حکمسزلك ایچنده امرای اتراکك بر اسمی
هدیه واصل اسمی صدقه اوله‌رق و بر دکاری جزؤی
بر پاره ایله یشامشلردر ۰

(عن ۵۲۹ الی ۵۳۰) مقام خلافتده راشد بو.
لندیغی اثناده مسعود سلجوقی بغداده تقرب ایتمسیله
بیچاره خلیفه موصله فرار ایدرك بعده آسیای وسطی یه
قدر وارمش و اوراده بعض اوشاقلر ینی تکدیر ایتمسی
اوزرینه انلر یدنده قتل اولنمشدر ۰ مسعود سلجوقی
طرفندن مقام خلافته نصب اولنان مقتضی ۵۵۵ سنهٔ
هجریه‌سنه قدر دوام ایدرك پك عالم وعاقل بر آدم اولمسیله
مسعود براره‌لق کندیسنه کوجنه‌رك اموالنی مصادره
ایتدیردیکی حالده مؤخراً فضلنه حرمة ینه اعاده ایتدیر.
مشیدی ۰ آوان خلافتنده امرای اتراکك نفاق وشقا.
قندن عاجز قالان بغداد اهالیسی مقتضینك درایت
وشجاعتنی کوره‌رك حکومت عباسیه‌یی بو ذاتك
ریاستی التنده احیا ایچون خلیفه‌یی بالتشویق برخیلی
کوکلی عسکر یازمشلر ومقتضینك امر ونهینه اطاعت
کامله ایله حکومت ملکیه وعسکریه‌یی بیاغی یولنه

قویمشلر ایسه‌ده بواره‌لق خلیفه‌نك وفاتی وقوعه کلمکله و (عن ٥٥٥ الی ٥٦٦) مقام خلافته کلان مستنجد ایسه خانه‌سی امورندن عاجز بر بیچاره بولنمغله عباسیه ایچون بو تجدد امیدلری هیچ بر نتیجه کوستره‌مامشدر ۰

مستضیء اینجه جر بزه‌لی بر آدم اولدیغندن (عن ٥٦٦ الی ٥٧٥) مقام حکومتده بولندیغی مدت بغداد اهالیسنده اولکی غیرت ینه او یانمش ایسه‌ده امرای اترا کدن قیمانه وقتلمش بغدادده تحکم ایدرك حتی خلیفه‌نك قوناغنی محاصره‌یه قدر واردقلرندن بغداد-لیلرك بو غیرتندن بر شیء امید اولنه‌مز ایدی ۰ مستضیء اوشاقلری ینه امرا ایله شو ایکی محاصردن بریسنی اولدورتمش و دیکرینی قاچرمش ایسه‌ده کندی خانه‌سنی مدافعه‌دن عبارت بولنان شو یرارلق امور ملکیه‌جه بر منفعت کوسترمامشدر ۰

خلیفه ناصر زماننده بغدادلیلرك غیرت استقلالجو-یانه‌لری بسبتون انطفا حالنده بولنه‌رق بناء علیه (عن ٥٧٥ الی ٦٢٢) ناصرك مدت مدیدهٔ خلافتنده بغداد یالکز ترکلرك دکل یکی توره‌مکه باشلایان جنکیز

تاتارلرینـك دخی تهدیداتنه دوچار اولـمق بلیه‌سنی
کورمشدر . ناصرك اوغلی طاهر یالکز برسنه قدر
باباسنك پوستنده اوتوره بیلمشدر . (عن ٦٢٣ الی ٦٤٠)
خلافت ایدن مستنصر ایسه علو همت و اقتدارینی هیچ
اولمزایسه ترقیات علمیه جهتنده کوسترمك ایچون بر وقت
جهانك مکتب عرفانی ایکن مؤخراً مستولیلرك اتلرینه
آخور اولمق درجه‌لرینی بولان مکاتب و مدارسی احیا
یولنده اولانجه‌سنا اکنی صرف ایتمکه باشـلامشیدی .
بغدادلیلر مشار الیهك همتنی کوره‌رك خلیفه مقتضی
زمانـنده‌کی غیرتلرینی تجـدید ایله بغدادی خارجی
مستولیلردن مدافعـه‌یه همت ایلد[illegible] و ایچـه عسکر
یازوب حکومت ملکیـه‌یی دخی ید خلیفـه‌یه توديع
ایلیه‌رك جنکیز تاتارلرندن برفرقه‌سی بغداد اوزرینه
یورودیکی زمان مقاومته مسارعتله غلبه دخی ایلمشلر
ایدی .

شو تخم تجدده برنشـوونما ویرمك ایچون عشایر
عربانه دخی خبرلر کوندره‌رك بو دفعه‌کی امید اولکندن
زیاده قوت بولمش اولدیغی حالده چه فائده که مستنصرك
وفاتیله اوغلی مستعصم مقام حکومته کلدکده کندیسی

ذاتاً قورقاق برآدم اولدیغی کبی ابن علقمی کبی برده خائن وزیره دوچار اولەرق بیچارەنك (عن ٦٤٠ الی ٦٥٦) مدت حکومتی عباسیه تاریخی ایچون برخاتمهٔ ابدیه اولمشدر. شویله که :

مرقوم ابن علقمی مذهبجه شیعه وبناً علیه پولتیقەجه علوی اولوب مستنصر زماننده بغدادده عباسیلرك تجدده باشلایان شوکتلری علویلرك امیدلرینی تأخیر ایدەجکی کبی براره لق بغدادده سنیلر ایله شیعیلر ارەسنده برمنازعه چیقەرق بتون شیعیلری قتل عام ایچون طرف خلیفەدن صادر اولان برامری کیرویه چویرمکه دخی ابن علقمی مقتدر اولەمدیغندن برچوق مذهبداشلرینك قتلی مرقومك کینده برقات [illegible] دوتویرمش ایدی. حالبوکه دیکر جهتدن تاتارلرك بغداده اولان قصدینی بیلدیکی کبی برفرقه تاتار عسکرینك مستنصر خلیفه یدنده مقتول اولمسی دخی تاتارلرك فکر انتقامنی تحریك ایلمش اولدیغنی خبر الدیغندن سردار تاتاران بولنان هلاکو ایله بالمخابره بغداد جوارینه جرادبلا آسا تاتارلر نزول ایلدکده خلیفەیه بونلره مقاومت ممکن اولەمیەجغنی بالتأمین هلاکونك قزینی خلیفەنك اوغلنه نکاح ایتمك

صورتیله برباریش کوروش ایچق لازم کلهجکنه ایناندیرمش ایدی . بیچاره مستعصم بوکا ایناندیغی کبی بتون بغداد دخی قانه رق خارج سورده ترتیب اولنان ضیافت عمومیه یه کلان بغداد اهالیسی همان قتل اولنغه باشلادقلری، کبی مؤخراً تاتارلر شهری دخی استیصال ایدرك برروایته کوره برمیلیون نفوسی قتل وخلیفه ایله اعضای خاندانی دخی قلیجدن کچورمشدر .

ایشته بو وقعه میلادك ١٢٥٨ سنه سنه مصادفه اوله رق بونك اوزرینه بغدادده خلافت عباسیه ارتق برنامدن دخی عبارت قالمیوب کلیاً وقطعیاً منعدم اولمش ومصره نقل مکان ایدن عباسیلر ایسه مدرسه نشین کبی برحالده اوله رق تا مصرك طرف عثمانیاندن فتح واستیلاسنه قدر دوام ایلمشدر .

(دردنجی فصل)

ـ آل سلجوق ـ

عن ١٠٧٤ الی ١٢٩٤

تفصیل ـ کائناتمزدن بوجلدك تقسیمات تاریخیه‌سی بیان اولندیغی صره‌ده اشبو دردنجی فصلك ابتدالری یکن اوچنجی فصلك صوکلریله یعنی سلجوقیه

تاریخنك قسم اولی عباسیه تاریخنك قسم اخیری
ایله تداخل ایلدیکنی عرض ایلمشیدك . بو تداخلك
اواخر خلافتلرنده آل عباسك شوکت وحکومتدن
دشملرینه مقابل آل سلجوقك هرطرفی استیلایه باشلا -
ملرندن نشأت ایلدیکی عباسیلره دائر یوقاروکی فصلده
و یرمش اولدیغمز ایضاحاتدن اکلاشلمشدر . سلجو-
قیلره کلنجه :

سلجوقیلر عن اصل آسیای وسطی ترکلرندن اولوب
خاندان سلجوقینك المعروف اولان ایلك بانیسی بقاق
اسمنده برذاتدرکه اتراکمذکوره هنوز بت پرست ایکن
بر چوق عشایر و قبائل اشبو بقاقك امر و نهینه تابع
ایدیلر . « سلجوق » ایسه ایشته بو بقاقك اوغلی
اولوب مؤخراً خاندانه کندی اسمنی برنام ابدی اوله-
رق و یرمشدر .

قبائل اتراك میاننده ظهوره کلان بر محاربه
اوزرینه سلجوق بك معیتنده‌کی خلق ایله ممالك اسلا -
میه یه یعنی ایران جهتنه طوغری مهاجرتله برابر
دین اسلامی دخی قبول ایلمشدرکه هجرتك ۳۵۰ سنه سنه
مصادف اولان بو مهاجرت وقبول اسلامیت قضیه سی

مؤرخین عرب نزدنده سـلاچقه‌نك ابتدای ظهوری
عد اولنور . انجـق سلجوق بكك یوزسنه قدر دوام
ایلیان مدت عمری ایله ارسلان ومیكائیل وموسی نامنده
اوچ اوغللرینك سوق ودلالتیله سلاچقـه‌نك ایران
و بخارا طرفلرنده‌كی جولانلری ومیكائیل بكك طغرل
ومحمد وداود نام اوچ اوغللرینك بعض محاربتیـله
امرای سلاچقه‌دن الب ارسلانك محیرعقول اولان فتو۔
حاتی والحـاصل آل سلجوقك آسیای وسطی وایران
وكرجستان وعراق طرفلرینـه استیلاسی هپ ایران
تاریخنه تعلق زیاده اولان وقوعاتدن اولدیغی ایچون
وقایع مذكوره‌یی بوندن صكره ایرانه مخصوص اولان
جلدده و « سلجوقیهٔ اصفهانیه » فصلنده ذكر ایتمك
مناسب كورلمشدر .

بوراده یالكز شـوقدر ایضـاحات ویرملیدركه
بغدادده خلافت عباسیه‌یی دوچار ضعف ایدن سلجو۔
قیلر دكلدر . سلجوقیه‌دن ماعدا و انلردن اول سـائر
بر چـوق افراد و امرای اتراك عسـكرلك خدمتیله
بغداده كله‌رك سرعسكرلك و امیرالامرالق نامل‌ریله
تحكم وتسلطلرینی آرتدیردقلری كبی آسـیای وسطی

وایران طرفلرنده بر طاقم ولایتلر والیلر ینك اعلان استقلال ایتملری عباسیه نك شوکتنی محو ایلمشدر . سلجوقیلر ایسه احتمال که اسلامیتلر ینك یکیلکندن طولایی خلافت عباسیه نامنه پك بیوك بر حرمت کوستره‌رك حتی طغرل بك بغدادده کرك خلیفه‌دن و کرك تحت نکاحنه الدیغی قزی سیده‌دن هیچ بر کیمسه‌نك تحمل ایده‌میه‌جکی حقارتلره دوچار اولمش بولندیغی حالده مجرد خاندان خلافته حرمت ورعایتندن ناشی اصلا اثار غضب ایله کوسترمیوب نهایت قهرندن هلاك اولمشدر . انجق مؤخراً الب ارسلان دولت اصفهانیه نك حدودینی توسیع ایلدیکی صره‌ده بغدادی دخی بالطبع حدود مذکوره داخلنه المش ومع هذا خلفایی بغداددن چیقارمیه‌رق حاصلی اضمحلال خلافت وقعه‌سی سلجوقیلر النده وقوعه کلمامشدر .

اصفهانده‌کی دولت عظیمهٔ سلجوقیه ایلروده فقرهٔ مخصوصه‌سنده خبرویریله‌جکی اوزره بر طاقم شهزاده‌کانك رقابتلری و یکدیکری علیهنده‌کی محاربه‌لری نتیجه‌سی اوله‌رق بر طاقم فرقه‌لره آیرلمش وازجمله

سلجوقيهٔ كرمان مثللو بيوجك شعبه‌لر دخی وجوده كلمش اولديغی مثللو بغدادك بوطرفلرنده يعنی اولكای سلجوقينك غرب جهتنده كرك سلجوق امراسندن و كرك عرب صاحب خروجلرندن برطاقم كسه‌لر طوائف ملوك صورتيله برچوق حكومتلر وجوده كتورمشلرايدی . ازجمله شمدی بر رقضالق يراولان ماردين وجزره وحصن كيفا كبی كوچوجك يرلر دخی بر رمستقل دولت اولوب هاله موصل وحلب وشام كبی يرلر كنديلر يني دول معظمه دن عدايدن برر مستقل اميرك اداره‌سنه تابع اولمشلرايدی .

اكر بوطوائف ملوك حقنده برر برر ايضاحات وتفصيلات ويرمكه قالقشله جق اولورسه صوكی كلمز تطويلاته كيريشملك لازم كلوب حالبوكه بونلرك اوقدر تطويلاته دكری اوله‌جق بركونه اهميت تاريخيه‌لری دخی يوقدر . طوائفمز كوره ميانده الك مهمی « سلجوقيهٔ شام » ديه شهرت بولان حكومت اولوب البارسلانك اوغلی تاج الدوله تكيش بك طرفندن تأسيس ايدلمشدر . البارسلاندن صكره سلجوقيهٔ اصفهانيه تختنه جلوس ايدن ملكشاه

مومی الیـه تکیش بکی حلب وشـام طرفلرینی فتحه مأمور ایلمشیدی . اوارەلق ملکشاهك وفاتی وقوعه کلدیکی کبی ذاتاً فتح ایلدیکی ممالکی طوغریدن طوغری یه کندی ادارۂ مستقله‌سنه تابع ایلك ایشـدن بیله اولمدیغنی تکیش بك کورنجه کندیسنی مسـتقل بر پادشاه اولمق اوزره اعلان ایتمشدر .

مؤخراً شرق طرفنه حوالۂ سیف غالبیت ایدرك حتی برارەلق بغدادیده ضبطله خطبه‌یی کندی نامنه اوقوتدیرمشدر ٤٩١ سنۂ هجریه‌سنده وفاتی وقوعه کلمکله اوغلی رضوان بك یرینه پادشاه اولدقده اوزمانلر بتون اوروپانك روی عالمدن کویا اهل اسلامی قالدیرمق ایچون محاربۂ صلیبیه‌یی آچش اولدیغی زمان اولمسیله بر اهل صلیب اردوسی دخی انطاکیه اوزرینه یوریه‌یکندن ورضوان بك طرفنـدن اورادە والی بولنـان یاغی سنان هرنه‌قدر جسور برآدم ایسه‌ده [illegible] صلیب برکیجه وهـلة برجلر اوزرینه چیقارق بورالر چالد-یرمسیله شعورینه خلل کلدیکندن انطاکیه شـهری صلیبیلره تسلیم اولمشیدی . رضوان بك عظیم براردو ایله انطاکیه‌یی استرداده یورودیکی صره‌ده صلیبیلرك

دخی اداری یتشدیکندن استرداد ممکن اوله مامش ایدی .

۵۰۷ سنهٔ هجریه سنده سلچوقیهٔ شامك اوچنجی پادشاهی اولمق اوزره الب ارسلان نامنده بر پرنس مقام حکومته کلدکده اهل صلیبدن اخذ انتقام ایچون بر بیوك عزمه دوچار اولمش ایدیسه ده مسلمان پرنسلرینك بو یله طوائف ملوك صورتنده یکدیکر یله منازعات مدیده سی و بناء علیه بتون اهالی یی ازعاجلری اثناسنده « باطنیه » نامیله توره یوب « شیخ الجبل » دنیلان رئیسلرینك قومانداسی التنده خنجر غدرلری ایله هر طرفی تهدید ایلیان بر جمعیت خفیهٔ سیاسیه نك خنجر غدری ملکشاهی ده شهید ایلمش و بو حالده حاکمسز قالان سوریه قطعه سی ماردین حاکمی بولنان ایل غازی نام امیره عرض دخالت ایلمشدر .

باطنیه دنیلان بو فرقه یه فرنك تاریخنده « آساسەن » دنیلورکه بو لفظ فرقهٔ مذکوره نك دیکر بر نامی اولان « حشیشیان » لفظندن غلط اولمق کرکدر . فقط حشیشیلر کیرنلی سوء قصد ایله آدم اولدورمك خصوصنده یکرز یاده ایلرویه وارەرق جهانی بو نکله

تهدید ایلمش اولدقلرندن مؤخراً فرنك لساننده «آساسەن» لفظی «سوءقصدجی قاتل» معناسنی المش وحتی بولفظ افعال فرنکیه کبی تصریف دخی ایدیله‌رك « آساسینه » لفظنه «سوء قصدله برآدمی اولدورمك » معناسی و یرلمشدر . فرقهٔ مرقومه شرق تاریخنده جداً وحقیقةً پك مهم برفصل تشکیل ایده‌جك درجه‌ده اهمیت المش اولدیغندن بونلره دائر بروجه‌آتی بر بند مخصوص تشکیلی مناسب کورلمشدر .

بند مخصوص

« باطنیه جمعیت خفیه‌سی »

باطنیه یاخود حشیشیان دنیلان بوجمعیته برطاقم مورخلر خمیریه وملاحده واسماعیلیه والموتیه نامارینی دخی و یرمشلردر . بو طائفه‌نك مؤسسی اولان حسن بن صباح ۴۸۳ سنهٔ هجریه‌سنه طوغری شهرت

بولمش بر آدم اولوب علوم شتاده متبحر اولدیغی کبی وزرای سلجوقیه‌دن بغدادده عظیم بر مدرسه‌سی اولمقله نامی باقی اولان نظام‌الملك ایله‌دخی رفاقتی وار ایدی ٠

حسن بن صباحك مذهبی اولا شیعه مذهبنه یقین بر شی ایکن یواش یواش بالکلیه دوچار ضلال اوله‌رق باطنیه مذهبنی تشکیل ایتمشدرکه اولور اولمز کفردن اشنع بولنان بو مسلکه مذهب اطلاقی بیله جائز اولمز ٠

ابتدای خروجی مصردن عربستان و ایران جهتلرینه عودتی اولوب گویا علویلردن مستنصر نام ذاتك خلافتی ایچون خلقی تشویق ایتمکه مأمور ایدیسه‌ده بو مأموریت کندیسنجه بر وسیلهٔ سیر وسیاحت اولوب اصل خدمتی ایسه خلقی کندی طریق باطلنه تشویق وادخال ایتمك ایدی ٠ آلموت قلعه‌سی جوارنده بولنان وجهالتلری وحشت درجه‌سنه واران اهالی مرقوم حسن بن صباحه دها قولای قاندیغندن بونلری کندیسنه جلب ایدرك شاهنلرك یله کوج واصل اوله بیله‌جکی آلموت قلعه‌سنی نصلسه الله بیلیر نه کوره بیلمش واندن صکره ارتق شقاوتنی اعلاندن دخی چکنمامشدر ٠

اوزمان نظام الملك سلاطین سلجوقیه طرفندن بغداد۔
ده وزارت ایلدیکندن قلعهٔ الموت اوزرینه بر عظیم
اردو سوق ایتمك تدارکنه قیام ایلینجه حسن بن صباح
کندیسنه علی العمیا مطیع ومنقاد اولان ادملردن بر
فدائی کوندره رك بیچاره نظام الملکی قتل ایتدیرمشدر٠

حسن بن صباح کندی ادملرینی اوقدر قاندیرمش
ایدی که انك امریله برایش کورمکه کیدن فدائی شاید
اوله جك اولور ایسه طوغری جنته کیدوب حو۔
ریلرله ذوق وصفاده بولنه جغنی وشیخ ایستر ایسه کند۔
یسنی تکرار دیرلتمکه مقتدر بولندیغنی جداً اعتقاد
ایدر وبناءعلیه اولومدن فلاندن قورقیه رق اجراسنه
مأمور اولدیغی ایشی مطلقا ایفا ایلرایدی٠

کندیسنه شیخ عنوانني ویرن مرقوم حسن
حقیقة جربزهٔ علمیه صاحبی برادم اولوب حاشا
«قرآنك معنای ظاهریسی مراد دکلدر معنای باطنیسی
مراددر» دیه درلو درلو تأویلات سفسطه کارانه
ایله فرائض شرعیه یی قالدیرمش ونه قدر محرمان وار
ایسه هپسنك اباحه سنه فتوا ویرمش ایدی٠ حتی جنت
وجهنمه دخی کندیسی مالك اولمق ادعاسنده بولنوب

شمديلك دنيايه مخصوص بر جنت اولمق اوزره وجو-
ده كتورديكي غايت كوزل بر باغچه درونده الك كوزل
قزلري طولديرمش واسرار اشرابيله صيرديرديغي
ادملري بوباغچه‌يه صوقوب حريفاوراده اويانه‌رق
حوريلرله بش اون كون عيش وعشرت ايلدكدن
صكره ينه مست لايعقل ايكن طيشاري چيقارلديغي
زمان شيخدن صداقت و اطاعت يولنده جان فدا ايدر
ايسه‌ك بعدالوفات ينه او جنته كيررسك سوزيني
ايشيدنجه كمال صدق ايله اينانمقده بولنمش ايدى .

مرقومك براسمى دخى داعئ كبير اولوب خد-
مت وزارتنده بولنان حريفه دخى «بزرك» عنوانني
ويرمش ايدى . اشبو بزركدن صكره « فدايى»عنوا-
ننه مظهر اولان رؤساى بندكان بولنوب بونلر مجلس
مشورتي تشكيل ايدرلر ايدى . انلردن صكره دخى
«داعى» ناميله برطاقم بيوك مأمورلرى اطراف ولاياته
سوق ايدر ايدى كه بونلر قلعهٔ آلموتدن هرنه درلو امر
ونهى الورلر ايسه حرفى حرفنه اجرا ايدرلر ايدى .
داعيلرك دخى كندى ايشلرنده استخدام ايچون قانديز-
دقلرى بر طاقم افراد بولنوب بونلرله برابر بالتهديد

یلدیردقلری اهالیٔ قراو قصبات اوزرلرنده علی الاعلان اجرای حکومت ایدرلر ایدی .

ابتدای تأسسلرنده اشبو باطنیلر ایراننده واقع جبال متسلسله تپه‌لرنده برطاقم متین ... سیله تحصن ایتمشلر واورادن اطراف ... بولنمشلر ایسه‌ده مؤخراً تسلط وتحکملری ... وارمش ایدی که برطاقم امرا ووزرا وحتی ملوک سلاطین بیله بوخبیثلرك شرندن اوركه‌رك تملق ومدارایه مجبوریت کورمشلر ایدی . زیرا انلر طرفندن اولومه محکوم اولوب ده خنجر غدرلرندن قورتلق حقیقة ممکن دکل ایدی .

بعض کره بونلر اوزرینه کلیتلی عسکر چکلدیکی واقع ایسه‌ده عساکر مرقومه ایچنده بولنان باطنیلر اردونك سرعسکرینی وحتی اردو صاحبی بولنان حکمداری بیله تهدید ایدرك اردونك حرکتنی منعه مقتدر اولمشلردر . برکیاروق سلجوقینك برچوق سردارلری بویولده قتل ایدلمشدر . ملکشاه سلجوقی بونلرله مجاهده‌ده بالاصرار قلعهٔ شاهدری فتح ایله اوراده حسن بن صباحك خواجه‌زاده‌سی احدی طوته‌رق

ديری ايكن دريسنی يوزديكی حالده ملعونكسسنی بیله چیقارمامش اولمسی بو نلرك درجهٔ تعنديني موازنه‌يه مدار اولور .

سلچوقيلر بونلرله پك چوق اوغراشه‌رق سلطان محمد وسلطان سنجر همان اوجاقلرينی سوندیرمك درجه‌لرينه كلمش ايكن باطنيلر ازجمله سنجرك يتاغی يانته بر خنجر صاپليه‌رق « ايشته بو خنجری يتاغكزك باشنه صاپلايان كوكسكزه دخی صاپليه بيلور . بزدن ال چكمز ايسه‌كز بر كون اوده اولور . سزك سينه‌ كز اوخنجرك صاپلانديغی يردن دها قاتی دكلدر » ديه تهديد ايتدكلرندن هيچ بريسی باطنيلر عليهنه موفق اوله‌مامشدر .

٥١٨ سنهٔ هجريه‌سنده حسن بن صباح كبرد كده كيابزرك امين اشبو باطنيه فرقه‌سنه رئيس اولمش ايدی . ايلك ملعنتی باطنيلر اوزرينه اردو سوق ايدن وزير سلاچقه ابونصری برقاچ فدايی ارساليله خنجرلتمك اولمشدر . سلطان سلچوق كندی وزيرينك انتقامی ايچون باطنيلر اوزرينه عظيم عسكر چكه‌رك اون بيك قدرينك قفاسنی كسديرمش وشامده دخی التی بيك

قدری کیرمش ایسه ده ینه کوکلری کسلمامشدر .

کیابزرلک امیندن صکره ۵۳۲ سنهٔ هجریه سنده اوغلی کیا محمد واندن صکره ۵۵۷ سنه سنده اوغلی خواند حسن رئیس اولدیلر . بونلرك ملعنتی اسلافنه دخی فائق اولوب خلقی قهرا وجبرا کندیلرینه تابع ایدرلر ایدی . اشبو خواند حسن بنی دابویه طائفه سندن ینه حسن نامنده برقاتلك یدیله کیردکده یرینه کلان اوغلی خواند محمد قاتل مرقومی اولاد وعیالیله کاملاً اعدام ایلشدر . ۶۰۲ سنه سنده مرقومك دخی اسفل سافلین جهنمه کتمسی اوزرینه اوغلی خواند جلال الدین داعیٔ کبیر وشیخ الجبل اولوب فقط بو آدم حسب الانصاف منسوب اولدیغی طریقك بطلاننی اکلایه رق اکر تحت اداره سنده بولنان مملکتلره کندیسی والی نصب اولنور ایسه مذهب اهل سنتی قبول ایلیه جکنی ناصر خلیفه سنه عرض ایلمش ایدی . خلیفه بوکا مساعده ایلدکده مرقوم دخی تعهدینی ایفا ایتمکله حسن بن صباحك تألیف کرده سی اولان کتابلر یاقیله رق شقاوت اوجاغی سوندیرلمش ایسه ده خواند جلال الدیندن صکره اوغلی خواند علاء الدین داعیٔ کبیر

اولدقده اجدادندن اشنع بركافر دين چيقوب باطنيه
مذهبنى اولكيدن اشنع بر درجه ده تجديد ايلمشدر .
اوتوز بش سنه اجراى ملعنتدن صكره بر يد انتقام ايله
قتل اولندقده يرينه چكن اوغلى ركن الدوله دخى هلاكو
معيتنده بولنان تاتارلرك شرينه اوغرايه رق قلاع
و بقاعلرى تاتارلر النده تارومار اولمشدر . واقعا شامده
وحلبده ويمنده اشبو اسماعيليه جمعيت كريهه سنك
برطاقم فروعى ظهور ايلمش ايسه ده انلر آلموت اشقياسى
قدر حكم واهميت پيدا ايده مامشلردر .

(انتهاى بند مخصوص)

سلاجقه دن كرمان و شام وسائر طرفلرده اعلان
استقلال ايليان طوائف ملوك ايله سائر امراى حكمدا-
ران اشبو باطنيه اشقياسنك ايادى غدرنده پك بيوك
تهديدلره دوچار اولدقلرى حالده سلاجقه نك قونيه
طرفلرنده تشكيل ايلدكلرى بر حكومت اصل دولت
صحيحه ومستمرهٔ سلجوقيه اولمق اوزره ترصين بنيانه
موفق اولمشدر .

« سلجوقيهٔ روم » عرب مورخلرى قونيه دولت
سلجوقيه سنه « سلجوقيهٔ روم » نامنى ويررلر . زيرا

انلر اناطولی قطعه‌سنه دخی «بلادروم» تسمیه ایدرلر. طغرل والپ ارسلان ایران وعراق وآسیای وسطی طرفلرینه طوغری توسیع حدود ایدن اصفهان دولت سلجوقیه‌سی تشکیل ایتمکده بولندقلری صره‌ده طغرلك برادر زاده‌سی قتلمش بك نام سردار دخی کرجستانی واناطولی طرفلرینی استیلایه مأمور اولمش وعادت سلجوقیه‌دن اولدیغی اوزره فتح واستیلا ایلدیکی محلاره والی تعیین قلنمش ایدی. مؤخراً سلاچقه پرنسلری یکدیکریله منازعه ومحاربه‌یه قیام ایلدکارنده اشبو قتلمش بك دخی الپ ارسلان ایله محاربه‌یه قالقشه‌رق مقتول دوشمکله الپ ارسلان ینه کندینك خاطری ایچون قونیه والیلکنی قتلمشك اوغلی سلیمان بکه توجیه ایلمشیدی. قونیه شهرینی روم شرقی ایمپراطورلغندن اخذ وپای تخت اتخاذ ایدن مومی الیه سلیمان بك اولمقله قونیه دولت سلجوقیه‌سنك اصل بانیسی کندیسی عد اولنور. ذاتاً انك زمان حکومتنده اصفهان دولت سلجوقیه‌سی ینه سلاچقه‌دن بر طاقم پرنسلر النده منقسم کبی بر حاله کله‌رك هر طرفده طوائف ملوك توره‌مش اولدیغندن قونیه‌نك استقلال تامنی استحصال

ایله اصفهاندن بالکلیه قطع رشتهٔ تابعیت ایدن دخی سلیمان بك اولمشدر ۰

او زمانلر قدس شریف طرفلرنده اهل صلیبك پراشوب قالدیردیغی مسلمانلر نسللری ایچون بحق پك متحد اولدقلری ایدیسه ده سلیمان بك غایت وقور و ذات اولدیغندن اراضئ مقدسه‌یی صلیبیلردن قورتارمق ایچون واردی غایت خونریزانه بر محاصره وقعه‌سیله انطاکیه شهرینی بونلردن نزع واخذ ایلدی ۰ قطاینده اوارماق سلاجقه‌دن تکیش بك حلبه شهرینی ماردین حکومتك ید ضبطندن قورتارمقه کاوب بوندن طولایی سلیمانبك ایله دخی محاربه‌یه گیرشدکده سلیمان بکك مغلوب اولمسی نفسنه کوچ کلەرك بیچاره سلیمان کندیسنی اوروب اولدرمشدر ۰

بو فاجعه ۴۷۹ سنهٔ میلادیه‌سنده وقوعه کلەرك بعدونه اوغللری داودشاه وقلیج ارسلان ملکشاه وقتنده قیام ایلدیلر ۰ بونلر فرات ودجله ارەسنده کائن جزو بوتامیاچوللرنده برچوق زمانلر یکدیکرینی قوالمق ایله دوکوب طولاشه‌رق تا ۵۱۰ سنه‌سنده قلیج ارسلان بر محاربه‌ده مغلوباً فرار ایدر وخابور نهرینی

ایکن غرق اولمسیله قونیه ده بولنان ارکان دولت
هنوز حبس بولنان رکن الدین مسعوده بیعت ایلدیلر .

رکن الدین مسعود سن رشده واصل اولدیغی زمان
غایت حلیم وحکیم برذات فلاطون سمات چیقه‌رق
دائما صلحی حربه ترجیح ایدن ومدافعهٔ حدوده
حقوق ایچون مجبور اولورسه محاربه ایدوب تعرض
ایچون محاربه‌دن دائما بالتوقی اولانجه قوتنی اصلاحات
داخلیه‌یه صرف ایلر ایدی . هنوز کوچبه بولنان
عشایردن برچوغنی یکیدن تأسیس وانشا ایلدیکی
کویلره قصبه‌لره یرلشدیره‌رک عراق مملکتنده برچوق
مکتبلر ومدرسه‌لر کشادیله ترقیات معارفه کلی خدمت
ایلمشدر .

٥٥١ سنه‌سنده رکن الدین مسعود دخی وفات
ایتمکله اوغلی عزالدین قلیج ارسلان پادشاه اولمشیدی .
بوذات حقیقة جسور وعاقل برآدم ایدیسه‌ده یاره‌لق
بوفضیلتنی دولتنک ترقیاتنه صرف ایده جکنه مصر
حاکمی صلاح الدین یوسف کبی اهل صلیبه قارشو
مدافعه ومقاومتده اسلام پرنسلرینک کافه‌سنه تفوق
ایتمش اولان برذات عالی قدر ایله اوغراشمق کبی موجب

تأسف اوله جق بر یولده صرف ایلمشدر . شویله که :

قلیج ارسلان ارضروم امراسندن بر یسنك قزینی نكاحلایه رق كلین كلور ایكن دانشمند امراسندن یاغی ارسلان بك كلینی قاپمش و فسخ نكاح ایچون قزه بر كلمهٔ كفر سویلته رك بعده برادرزاده سنه نكاح دخی ایتمش اولدیغندن قلیج ارسلانك بو كا جانی صیقیله رق یاغی ارسلان بك اوزرینه اردو چكمش ایدی . بو هجومده مغلوب اولمسی عزالدین قلیج ارسلانك دها زیاده حدتنی موجب اولمغله روم شرقی ایمپراطور- لغی كبی اسلامك خصم طبیعیسی اولان بر دولتدن بالاستمداد دها بیوك بر اردو ایله دانشمندبك اوزرینه یورودكده بوزوب برچوق یرلرینی ضبط ایلدیكی كبی كلین غوغاسی مؤخراً ملك طمعنه مبدل اوله رق حصن كیف حكمداری نورالدین اوزرینه دخی صالدیره رق همان بتون ملكنی النـدن الـمش و نورالدینی بتون بتون كندیسنه بند ایچون كندی كریمه سی سلچوقه یی نورالدینه تزویج ایلمش ایدی . حالبوكه مؤخراً نورالدین پرنسس سلچوقه نك اوزرینه برچنكی قزینی سووب استنكاح ایتمسیله قلیج ارسلان تكرار نورالدین

اوزر ینه اردو چکنجه اودخی قورقوب مصره صلاح
الدین یوسف نزدینه فرار ایلدیکندن صلاح الدین هر
نه قدر داماد ایله قاین پدرک ارهسنی بولمق ایچون ایلچیلر
کوندرمش ایسهده قلیج ارسلان بر درلو یوله کلیوب
نهایت قوجه صلاح الدین یوسف اهل صلیبه مقاومت
کبی بر خدمت مفروضهیی موقتاً ترک و قونیه اوزرینه
مجبوراً بر اردو سوق ایلمشدر ٠

بو ایکی دولت اسلامیهنک قلیج قلیجه کلمهری اصل
دشمن اولان اهل صلیبی ممنون ایدهجکی بعض عقلا
نزدنده نظر دقته النهرق بر سنه قدر مخابره و مذاکره ایله
اوغراشلدقدن صکره آخر کار نور الدینک معهود
چنکی قزینی تطلیق و طرد ایتمسیله قلیج ارسلان و صلاح
الدینک دخی محاربهدن وازکچملرینه قرار ویرلمش
و شو حال عموماً باعث ممنونیت اولمشدر ٠ ایشته بو
وقعهدن قطع نظر اولنور ایسه قلیج ارسلانک ٥٨٩
سنهٔ هجریهسنه قدر دوام ایدن مدت حکومتنده
برارهلق دانشمندیه علیهنه اتفاق ایلدیکی روم شرقی
ایمپراطورلغنه نصل شایان تحسین کورلمسون که قونیه
دولت سلجوقیهسنی کرک ملکاً کرک مالیةً مرتبهٔ کماله

ایصال ایدن شی بو ذاتك موفقیتی اولوب كندیسندن صكره اوغلی ركن الدین سلیمان شاه یالكز صلح ایله وترقیات داخلیه یه خدمت اوزرنده امراراوقاته موفق اوله بیلمشدر . اون برسنه قدر پادشاهلق ایتدكدن صكره وقوع وفاتیله یرینه اوغلی ایكنجی عزالدین قلیج ارسلان پادشاه اولمش ایسه ده هم غایت ایاقتسز وهم ده هیچ بركسه ده امنیت براقیه جق قدر حویسز وظالم چیقدیغندن برسنه قدر حكومتدن صكره خلع اولنه رق هركس عموجه سی غیاث الدین كیخسروه بیعت ایلشلردر .

كیخسرو حقیقة جسور وحركات واقعه سنده یلدیرم قدر شدید بر پرنس اولوب انطالیه واطنه طرفلری یعنی قوزان طاغی جهتلری اوزمانه قدر هیچ بر طرفه تابع اولمیه رق بر وحشت ایچنده ایكن اوراره عسكر سوقیله قونیه نك حدودینی بحر سفیده قدر ایصال ایلشدر . بوذاتك وفاتی محاربه اوزرنده وقوعه كله رك اكر صاغ قالسه ایدی قونیه دولتنی دهاز یاده توسیع ایده جكنه شبهه یوق ایدی .

غیاث الدینك وفاتندن صكره اعیان دولت قرنداشی

بولنان کیکاوسه بیعت ایلدکلرندن ایکی قرنداشی علاء الدینه مخالفةً قیام ایلمش و کندیسنه برچوق طرفدارلر بولەرق بیاغی قونیه یی عاجز براقق درجه‌لرینه وارمش ایسه‌ده قونیه وزراسی مومی الیهك متفقلرینه مخالفت بالآخره دولتی خراب ایده‌جکنی اکلاته‌رق برر برر کندیسندن آیرمغه موفق اولملریله انجام کار علاء الدین دخی نفسنی کیکاوسه بالتسلیم یالکز قتل اولنمامسی شر- طیله ابدیاً محبوس قالمغه رضا کوسترمشدر .

کیکاوس دخی جداً کارشناس بر پادشاه اولوب برادرینك مخالفتندن طولایی خلل پذیر اولمش بولنان امور دولته یکیدن نظام ویردکدن صکره چونکه بو وقتلر روم شرقی دولتنه تابع اولان ولایتلرك دخی والیلری « تکفور » نامیله مستقل بالاداره والیلر اولدیغی زمانه مصادف اولدیغندن کیکاوس سینوب ولایت رومیه سنك قونیه دولت اسلامیه سنه موقعاً پك زیاده لازم اولدیغنی درپیش ایدرك سینوب تکفو- رینی آوه چیقمش اولدیغی برزمانده آولاتوب اله بکیر- مکله ملکنی کاملاً ضبط ایلمشیدی .

هجرتك ٦١٦ سنه سنده کیکاوسك وقوع وفاتی

اوزرینه ارکان دولت محبوس بولنان علاءالدینی محبسدن چیقاروب بیعت ایلدیلر • علاءالدین دخی کارشناسلقده کیکاوسدن اشاغی قالمدی • بر دولت سلجوقیه‌نك پای تختی قونیه اولنجه ارتق قره‌دکز ومرمره واق دکزه قدر بتون اناطولی اوزرندن روم شرقی ایمپراطورلغنك النی کسمك لازم کلدیکنی حکم ایله ایشه اول باول هنوز ایمپراطورلغه تابع بولنان کماح وارزنجان طرفلرینی فتح واستیلادن مباشرت ایلدی • بو اثناده تاتارلر جهانی تار ومار ایتمکده بولنمسیله اناطولی اوزرینه سوق عسکره مأمور اولان تاتارسرداری علاءالدینه بر فرمان وبر ایلچی کوندره‌رك جنکیزیلر نامنه اطاعت ایتمسنی طلب ایلدکده اکر علاءالدین تکبر و تعظم ایله جواب ویرسه ایدی اناطولی دخی سائر بلادکبی تاتارلرك پامال خیولی اوله‌جغنه شبهه یوق ایدی • انجق علاءالدین مهارت عسکریه‌سی قدر مهارت سیاسیه‌یه دخی مالك بر پادشاه اولمغله درحال اطاعتی مشعر برجواب ارسالیله بو بلیه‌دن ملکنی قورتارمشدر •

٦٥٤ سنهٔ هجریه‌سنده علاءالدینك دخی وقوع

وفاتیله اوغلی غیاث الدین کیخسرو پادشاه اولمشیدی ۰ کندیسی کنج وطبعی خرچین اولمقله برابر سعدالدین کوپك نامنده بر کوپك اوغلی کوپکك وزارت صورتیله نصایحنه قاپیله رق بر ازه‌لق پك چوق ظلمرده بولنمش ایسه‌ده صکره عقلنی باشنه الەرق مرقومی بر تیمور قفس درونده ایت کبی کبرتمشدر ۰ بعده بابا اسحق نامنده بر توروودی پیغمبرلك دعواسیله قیام ایدرك حقه‌بازلق نوعندن بعض معرفتلر ینی هرکس جهالت حاللری حسبیله معجزه صاندیغندن باشنه پك کلیتلی آدم طوپلایوب اماسیه و توقات طرفلرنده بیاغی اعلان استقلال ایلمشیدی ۰ کیخسرو درحال مرقومك اوزرینه کلیتلی عسکر سوقیله کرك اسحق وکرك اصحاب و تابعینی کاملا آصوب کبرتمشدر ۰

کیخسروك حال وطوری پدرینك تاتارلر ایله عقد ایلدیکی معاهده‌یه عدم رعایتنی اشراب ایتمکله برالای تاتار سواریسی ارضرومه هجوم واهالیسنی قتل عام ایلدکده کیخسرو تحمل ایده‌میه‌رك اولانجه قوتیله تاتارلر اوزرینه یورومش ایسه‌ده بو حرکتی بجا اولمامشدر ۰ زیرا تاتار عسکرینك صاییسی اولمیوب

بالآخره بونلريدنده كلياً مغلوب اولمشدر . ايشته
قونيه دولت سلجوقيه سنك رهين انقراض اولمسنه
بو مغلو بيت ايلك سبب اولمشدر . زيرا اندن صكره
تاتارلر توقات وقيصريه طرفلرينه دخي يورويه رك پك
چوق ضرر ايراث ايلدكلري كبي اطراف بلاد بونلرك
شرندن قورتلمق ايچون خرجكذارلقلريني قبوله دخي
مجبور اولمشلر ايدي . هله ارمنيلر ذاتاً بو يله برقارغه ـ
شه لق زمانك ورودينه منتظر بولنملريله عادتا قونيه
دولت سلجوقيه سني بالكليه منقرض اولمش عدايدرك
هيچ ده طانيمامغه باشلاديلر .

٦٤٤ سنهٔ هجريه سنده كيخسروك وفاتي ايشته
بو يله برقاريشيق زمانه مصادف اولوب يرينه كلان
عزالدين كيكاوس ارمني يوزسزلرينه پك كوزل مرام
اكلاته بيلمش ايسه ده سائر ولايتلر واليلري دخي اطاعت
كامله دائره سندن چيقمش اولدقلري كبي حتى نفس
قونيه ده اركان وو كلاي دولت دخي نفاق وشقاقه دوچار
اوله رق بعضلري عزالدينك ديكر برادرلري اولان
ركن الديني وبعضلري علاء الدين اسمنده ديكر بر برادريني
پادشاه ايتمك داعيه سنه قيام ايتمشلر ايدي .

بو مخالفت دولت سلجوقیه نك همان اوآنده انقراض
کلیسنی اتمـام ایده جك قـدر مدهش بر حال ایدی •
بر آره لق عز الدین جمله یه غلبه ایده بیلمش ایسه ده بعده
غالبیت رکن الدین طرفنه توجه ایدرك عز الدین انطالیه
طرفلرینه قاچمش ایدی • بر یاندن دخی تاتارلرك آرتمقده
بولنان استیلالرینه مقابل رکن الدین دولتی قورتاره میه-
جغنی اکلایه رق تاتار سرداری بولنان نوینخانه دخالت
ایلمش و بو دخالتی اوزرینه تا حضور هلاکوده سوررو-
نمك درجه لرینه قدر واروب نهایت قونیه والیلکی کبی
بر صورتده اولمق اوزره هلاکو طرفندن مأموراً قونیه یه
کلمشدر •

انجق تاتارلرك کندی حقنـده کی حمایه سی بر طرف
اولدقـدن صکره رکن الدینی قونیـه ده ارکان دولت
طانیامغه باشـلادقلری کبی انطالیـه طرفلرینـه قاچان
عز الدین دخی بر طرفدن کلیتلی بر خزینـه تدارکیـله
تنظیم ایلـدیکی اردو بی تکرار قونیـه اوزرینه سوقه
باشلاینجه تجدد ایده جك اولان محاربهٔ داخلیه نك ذاتاً
خراب اولان ملکی بالکلیه تخریب ایده جکی اکلا-
شیله رق بتون ارکان دولت بر آره یه کلوب سیواس

نهرینك غرب طرفی عزالدینه وشرق طرفی رکن الدینه
ویرلمك اوزره ایکی قرنداشك ارهسی بولمشلردر .

اشبو صورت مصالحه هلاکو یه دخی تصدیق
ایتدیرلمسی اوزرینه هرکس راحت وحضور بولدق دیه
سوینمش ایدیسه ده براز زمان صکره روم شرقی دولتنك
انتریقه لری ایکی قرنداشی بتکرار بوغاز بوغازه کتورنجه
بوغوغایه عزالدینك سبب اولدیغی اکلاشیله رق
اوزمانلر قریمده بولنان تاتار خانی بتون اناطولی یه
نظارت ایلمکده اولدیغندن عزالدین اورایه جلب
وحبسه القا اولنمش واون سکز سنه محبوس قالدقدن
صکره وفات ایدوب قورتلمشدر .

عزالدین رقابتی برطرف اولدقدن صکره باشلی
باشنه قالان رکن الدینه کلنجه : تاتارلر یدنده محکوماً
سوردیکی حکومتدن هیچ برلذت الامش اولدیغنه
شبهه اولمیوب حتی نهایت وفاتی دخی تاتارلر یدنده
مقتولاً وقوعبولمشیدی .

ایشته بوهرج ومرج دولت سلجوقیه نك انقراضه
طوغری تسریع ایلدیکی کبی رکن الدیندن صکره
هنوز ایکی بچق یاشنده ایکن ٦٦٤ سنهٔ هجریه سنده

اوغلی غیاث الدین کیخسروك مقام حکومته کلمسی
احوالك بالکلیه بمان اولمسنی مؤدی اولمشدر . زیرا
ذاتاً اموری مختل و اعیانی غیر متفق اولان بو یله بر دولته
عاقل و رشید بر پادشاه کلسه بیله انتظامات اولیه سنی
اعاده یك کوچ اوله جغی درکار ایکن بو یله ایکی بچه
یاشنده بر چوجغك النده او یونجاق اولسون دیه و یریلان
عصای حکومتدن هیچ بر قوته انتظار ایدیله میه رك بناء
علیه هر ولایتك والیسی تاتارلره بدل التزام صورتیله
و یردکاری براز اقچه یه مقابل استقلال اغواسنه
قیام ایلدکدن ماعدا بابا اسحقدن اورنك المش بولنان
برچوق یالانجی پیغمبرلر دخی اختلال مملکتی آرتدیر-
مش و بریاندن دخی مصرده کی دولت فاطمیه اناطولی
ایچنه طوغری سوق عسکره باشلامش ایدی .

کیخسرو بو بلیه ایچنده ایچجه برمدت پادشاهلق
نامیله تاتار اسارتی ایتدکدن صکره وفاتی وقوعه کلنجه رك
تاتارلر بونك اوغلی دیکر غیاث الدینی قونیه یه پادشاه
نصب ایلدکاری حالده چونکه او زمانلر کرك والیلك
و کرك پادشاهلق تاتارلردن بر بدل التزام مقابلنده
صاتون النور برشی اولمغله ینه سلاچقه دن علاء الدین

كيقباد بن فرامرز دها زياده پاره‌و يرمكله غياث الدين
دخي عزل اولنه‌رق يرينه مومى اليه قونيه پادشاهى نصب
ايدلمشدر . هجرتك ٦٦٩ سنه‌سنه قدر علاء الدين بو مأمو-
ريتده قالدقدن صكره سلفى غياث الدينك بدل التزامى
ضم ايتمسى اوزرينه عزل ايديلوب قونيه‌يه غياث الدين
كلمش وايشته قوجه دولت معظمهٔ سلجوقيه بو منزله‌يه
تنزل ايلديكى برزمانده هيئت عثمانيه ظهوره باشلا-
مقله بالنسبه پك آز بر زمانده اوزته‌لغك اشبو شورشنه
ختام و يره‌رك اسايش عالمى تأمينه موفق اولمشدر .

﴿ اوچنجى باب ﴾

« دور استيلاى عثمانيـان »

عن ١٢٩٩ الى ١٥٧٤

تفصيل – ترك ملتى مورخين نزدنده براسم عمومى
ايله ياد اولنان تاتار ملت عظيمه‌سنك شعبات ثلثه‌سندن
الٔمهم برشعبه اولوب عن اصل اسياى وسطينك آلتاى
نام جبال جسيمهٔ متسلسله‌سى ايچنده ساكن ايكن جيحون
ايله ارال دكزى وروسيه‌نك سيبريا ايالتى ميانده بولنان
صحراده پيدر پى يايلمشلر ايدى . مؤخراً ممالك مذكوره
بو ملتك اسمنه نسبتله « تركستان » تسميه قلنمشدر .

ایرانیلر قطعهٔ مذکوره‌یه «توران زمین» نامنی ویررلر ۰

ترکلر کندی نوعیتلری دائره‌سنده اوله‌رق برچوق اقوام وقبائله منقسم بولنوب کرك بونلرك یکدیکریله خصومات ومحاربات وکرك تاتار جنسنك سائر فروعی طرفندن کوستریلان تضییقاتی حسبیله قبیله قبیله بر طرفه بالتوجه واردقلری یرلری استیلا ایلمشلردرکه ترکلر نزدنده «یاقوت» تسمیه اولنان سیبر یا ایالتنه وانك غرب جهتنده واقع اورال طاغلرینه ودیکر جهتدن ایران ممالکنه و اناطولی یه طوغری ایدیلان اقینلر بوصورتله وقوعبولدیغی کبی بعض فرقه‌لری مجارستان والمانیا ایچرولرینه قدر ایلرولمشلردر ۰

ایمدی مؤخراً عثمانلی نام عالیسنی احراز ایتمش اولان فرقهٔ ترکیه ایشته عن اصل بوقوم عظیمدن اولوب شوقدرکه عثمانلیلر ترکارك اك صکره اناطولی طرفلرینه چکمش اولان فرقه‌سیدر ۰ زیرا انلردن اول برطاقم اقوام ترکیه و باخصوص فرقهٔ سلجوقیه آسیای وسطیدن بوطرفلره یاییله‌رق عراق وسوریه‌واناطولی‌یی وایرانك دخی بربیوك قسمنی کاملاً تحت استیلایه المشلر ایدی ۰

اصل خاندان شوکت‌عنوان عثمانی خراسان
طرفلرینك الڭ معتبر خاندانندن اولان « قایی » فامیلیاسنه
منسوب اولوب بونلردن قیا الپ اسمنده بر ذات نزد
مورخینده قطعیاً معروف و اندن اولکی پرنسلر بر درجه‌یه
قدر مشکوکدرلر . قیا الپك اوغلی سلیمان‌شاه کندی
قومنك مقام حکومت پدرانه‌سنه کلدیکی زمان جنکیز
خانك خوارزم دولتنی زیروزبر ایدرك بتون جهانی
استیلایه باشلادیغی وقته مصادف اولمسیله وقرال
جنکیزك اڭ بیوك خصومتی ایسه بالخاصه ترکلر علیهنه
واقع بولنمسیله اقوام وعشایر اترا کدن هر بری بر
طرفه چکیلوب کیتدکاری کبی سلیمان‌شاه دخی کندی
معیتنده‌کی خلق ایله «ماهان» نام یوردندن قالقمش
وارمنستانه طوغری کلمش ایدی .

بو ذات غایت نجیب وعالی جناب اولوب هیچ
بر کیمسه‌یی اینجتمك شانندن اولمامسیله ارزنجان
واخلاط طرفلرینه مواصلتله یدی سنه قدر زمان مرور
ایلدیکی حالده هیچ بر طرفه سارقنتیلق ایتمیه‌رك
صحیفهٔ تاریخنی پاك و بیاض محافظه ایلمشدر .

جنکیزك وفاتندن صکره تکرار مملکتنه عودت

ایچون جعبر قلعه‌سی یاندن نهر فراتی قبیله‌سیله برابر مرور ایدرایکن اتندن نهره دوشه‌رك سلیمان شاه غریق رحمت اولدقده قبیله‌سنه دخی بر پریشانلق کلمش ایدی. مشارالیهك سونقورتکین وکون طوغدی ودوندار وارطغرل نام درت نفر اولادی بولنوب قبیله خلقندن بر مقداری بونلردن هر برینه تبعیت کوستردکارندن سونقورتکین ایله کون طوغدی کندیلرینه تابع اولان بر مقدار خلق ایله‌ینه ترکستانه دونمشلر ودوندار ایله ارطغرلك معیتنده یالکز درت یوز قدر چادر خلق قالوب ارضروم‌ده سورمه‌لی چقوره کلمشلر ایدی.

بعض مورخلر ترکستانه عودت ایلیان خلقك دخی موخراً عثمانلیلرك قوت وشوکت پیدا ایتمسی اوزرینه بتکرار برو طرفه کلدکلرینی وفقط عثمانلیلردن روی قبول کورمدکلری جهتله اناطولی وسوریه طرفلرینه یاییله‌رق بورالرده شمدی کورلمکده بولنان کوچبه‌لك حالنه کیردکلرینی یازارلر ایسه‌ده بوروایت صحیح اوله‌میوب شمدی کوریلان اویماقلرك ینه عثمانلیلغه مناسبتی اولان اقوام ترکیه‌دن اولدقلری کندیلرنجه معروفدر. بو روایتدن اکلاشلدقله برابر هر حالده

مؤخراً كوچبه لنمش عثمانلی او يماقلری اولمسی ظننده اغلب مورخين متفقدرلر .

دوندار وار طغرل طاقی سورمه لی چقور طرفلرنده كنديلرينی بارندیره میه جقلرينی كورنجه بوراده دخی جماعت میاننده برتفرقه عارض اولدی . ارطغرل بك قونيه یه كیدوب سلجوقیه دولتندن كندی قبیله سی ایچون بر یورد طلب ایتمك قرارنده اولوب دوندار ورؤسای سائره ایسه بو قراری بكنميه رك نهر فراتك منبعی اولان پاسن اووه سی طرفلرینه كیتمشلر ایدی . انجق براز صكره تكمیل جماعت اوراده بالاجتماع دولت سلجوقیه دن استمداد قرارنده اتفاق ایتملریله قونيه یه كلورلر ايكن اثنای راهده یكدیكریله جنك ايدر ايكی فرقه عسكر كورديلر كه برفرقه سی آزلق وبناً علیه مغلوبیت حالنده بولنوب مروت مردانه حسیله برفرقهٔ مغلوبه يه معاونتی ترجيح ايلديلر . ايكی فرقه لردن هانكيسی هانكی طرفه منسوب اولدیغنی بيلمدكلری حالده طرف مغلوبی ترجيحلری حقيقة مردلك شاننه موافق اولوب حالبوكه بالتصادف معاونت ايلدكلری فرقه نك سلجوقیه پادشاهی سلطان

علاءالدین عسکری ودیکر فرقه‌نك دخی آل سلجوقی
تحت تحکمه آلان تاتارلر اولدیغی تبین ایلدکده بو معا-
ونت مقصد ومصلحته دخی توافق ایلدی • زیرا سلطان
علاءالدین ارطغرل بکك اشبو معاونتنه مکافاة طوماندج
وارمنی طاغلرینی یایلاق وسکود ناحیه‌سنی دخی
قشلاق اولمق اوزره بالتعیین جماعت مرقومه‌یی برو-
سه طرفلرنده یرلشدیردی •
سلطان علاءالدینك بو جماعته بروسه طرفلرنده
یر ویرمکدن اصل مقصدی بویله جنکجی وجسور
بر قومه حدود شمالیه‌سنی بکلتدیرمك قضیه‌سی اولدیغنه
شبهه ایدیله‌مز • زیرا دولت سلجوقیه تاتارلر النده
زبون اولدیغندن روم شرقی ایمپراطورلغی دخی بو حال
عجزاشتمالدن بالاستفاده قونیه دولتنی لاینقطع تعجیز
ایتمکده ایدی •
ارطغرل بکك بروسه طرفلرینه بو صورتله یرلشد-
یرلمسی یدنجی عصر هجری‌نك اواسطنده وقوعه
کلمشدر • رومولر سکود ناحیه‌سنه بویله برجسور قو-
مك اقامه‌سندن مقصدنه اولدیغنی اکلایه‌رق کندیلرینی
بالتعجیز اورادن پوسکور تمکه قیامله قره‌جه حصار

و بیله‌جك تکفورلری اتفاق وهجوملره دخی یسار -
عت ایلدیلر ایسه‌ده ارطغرل بك بونلرك حقندن کلد -
یکی کبی براز صکره رومل ایله تاتارلردن مرکب اوله -
رق علاءالدین عسکری اوزرینه هجوم ایدن بر فرقه
دشمنی دخی بروسه ایله یکیشهر اراسنده کائن صحراده
تارومار ایلدیکندن بو خدمت و موفقیت دخی علاءالدینی
ممنون ایلیه‌رك اسکیشهرك نامنی « سلطان اوکی »
نامنه بالتحویل سرایجق ناحیه‌سیله برابر مالکانه
اوله‌رق ارطغرل بکه هدیه و تملیك ایلدی .

بو موفقیتلر عشیرت ترکیه‌یی اطراف وجوار
اهالیسی نزدنده غایت مهم کوستروب اندن صکره
دخی مصادمات و موفقیات متتابعه اهمیت مذکوره‌یی
ارتدیردقچه آرتدیرمشدر .

سکود قصبه‌سنده ارطغرل بکك اوچ اوغلی
دنیایه کلدی که الیوم کی نام نامیسنی کمال افتخار ایله
عنوان ملی اتخاذ ایتمش اولدیغمز « عثمان » بك و دیکر-
لری کوندوز الپ ایله صارو یاتی صاوجی بکلردر .
ارتق ارطغرل بك ضعف و عجز پیری‌یه دوچار اولمغله
قبیله‌سنه حکمرانلق وظیفه‌سنی عثمان بکه احاله ایلدی .

میر عثمانك قونیه دولت سلجوقیه‌سنی انقراض کلیدن
برازدها تأخیره کافی بیوك بیوك خدمتلری کورلمشدر.
بو یولده کی محاربانك الك مهمی ارمنی در بندنده رو-
ملرك قورمش اولدقلری بر پوصویه فرقهٔ عثمانیه‌نك
اوغرامسیله صاروپاتی صاو یجی بکك اوغلی بای
خواجه‌نك شهادتنه منجر اولان وقعه‌در. بو وقعه‌ده
فرقهٔ عثمانیه پك بیوك بر زحمت چکمش ایدی. فقط
انی متعاقب ارمنی طاغی اتکنده واقع قولاجه قصبه‌سی
فتح اولنمغله محاربه‌نك نتیجهٔ منفعتی ینه عثمانلیلرده
قالمش اولدی. بو وقعه ٦٨٤ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعه
کلەرك ٦٨٧ سنهٔ هجریه‌سنده دخی انژالوقه محافظی
قره‌جه‌حصار تکفوری ایله بالاتفاق عثمانلیلر اوزرینه
هجوم ایلدکده کرچه صاروپاتی صاو یجی بکك
شهادتی پك بیوك ضایعاتدن معدود اولدی ایسه‌ده
غلبهٔ تامه عثمانلیلر طرفنده قالوب سلب پالك عثمان غاز-
یدن حضرت اورخانك ولادتی ده بو سنه‌یه مصادف
اولمسیله شو حال موجب تسلیت اولدی.

٦٨٨ سنهٔ هجریه‌سنده ارطغرل بك وفات ایتمکله
علاء الدین سلجوقی یالکز بوندن طولایی عثمان بکی

تسليت وتعزيت ايچون دكل بلكه خدمات قهرما-
نانه‌سنه بر مكافاة لايقه اولمق ايچون مير عثمانه علامت
استقلال اوله‌رق طبل وعلم ارساليله امارت مستقله
عنواننی توجيه ايلدی . فقط بو استقلال عثمانليلرك استقلال
تامی عد اولنه‌مز . حضرت عثمان دولت سلجوقيه‌يی
كنديسنه ولی النعمت بيله‌رك اول قدر حرمت ورعايتده
بولنور ايدی كه سلطان علاء الدينك كوندرديكی طبل
نوبت سلطانی صورتنده چالندقجه بو علامت دولت
سلجوقيه‌نك علامت شان وشوكتی اولمق اوزره تلقی
اولنه‌رق اول غازئ قدردان كمال تعظيم وتكريم ايله
اياغه قالقار ايدی . حتی نوبت مهترخانه‌سی چالندقجه
بالذات پادشاهلرك دولت سلجوقيه‌يه حرمةً قياملری
فاتح زماننه قدر دوام ايلمش اولديغی مرويدر . بناءً عليه
مير عثمان دولت سلجوقيه بالكليه منقرض اولنجه‌يه قدر
بر حس تقديس نعمتله كندی امارتنی مستقل عد ايتميوب
دولت سلجوقيه‌نك بر سرداری اولمق شرفيله افتخار ايدر
ايدی .

انجق (٦٩٩) سنهٔ مسعوده‌سنده دولت سلجو-
قيه بالكليه محو ومنقرض اولنجه بو دولتك منقسم اولد-

یعنی قره‌سی وصارو خان وآیدین ومنتشا وتکه وحمید وقره‌مان وکرمیان وقسطمونی ولایتلری اعلان استقلال ایلدکلری کبی عثمان غازی حضرتلری دخی ذاتاً طبل وعلم علامت استقلالیله ممتاز بولنان کندی ولایتی داخلنده اعلان استقلال ایتمشدر .

ایشته ملتمزك تخم اساسیسی ارطغرل بك طرفندن زمین ممتده زرع اولنه‌رق بونك ثمرۀ برکزیده‌سی بولنان استقلال تام دخی میر عثمان غازینك همت مشکوره‌سیله اقتطاف ایدیله‌رك اشبو ٦٩٩ سنۀ جلیله‌سندن صکره دولت علیۀ عثمانیه تماماً مستقل بر دولت عد اولنمغله منشأ عثمانیان بوفصله ختام ویره‌رك اشبو اوچنجی بابمزك ایکنجی فصلنی کشاد ایتمك لازم کلمشدر .

(ایکنجی فصل)

ـ ابتدای استقلالدن بلیۀ تیموره قدر ـ

عن ١٢٩٩ الی ١٣٤٢

تفصیل ـ عثمان غازی حضرتلری عقیب استقلالده اول باول اصلاحات اساسیه‌دن اولمق اوزره ملکنی سنجاقلره تقسیم ایلیه‌رك هر سنجاغنه بر قاضی ویرر

قوماندان نصب ایتمشدر . بو صورتله وقوعه کلان
سنجاقلر مخدوم نجابت موسوملری اورخانبکه توجیه
اولنان قره‌جه حصار وکوندوز الپه توجیه اولنان
اسکیشهر وآیغود الپه توجیه اولنان اینه اوکی وطور -
غود الپه توجیه اولنان آینه کول سنجاقلریدر . بو
سنجاقلرده‌کی قوماندانلر یالکز عسکری قوماندانلغی
وظیفه‌سیله موظف اولوب بر زماندنبرو سلجوقیه
والیلرنده کورلمش اولدیغی وجهله احقاق حق مثللو
رجال شرعیه‌یه عائد بولنان مواده اصلا قارشمزلرایدی که
عثمانلیلغك تأسس وتحکمنه الڭزیاده یاردم ایدن حال
دخی بو اولمشدر . زیرا بر ولایت والیسی احقاق حقه
دخی مأذون اولور ایسه امراض بشریهٔ نفسانیه‌سی
قانون مقامنه قائم اوله‌رق بیچارکان اهالی حقلرنده هر
درلو ظلم وتعدی وقوعه کله‌بیلور . قانون عدالت
اولان شریعت غرا ایسه بو اویغونسزلقلره میدان
ویرمیه‌جکندن امنیت عامه دخی انکله حصول بولور .
ممالك عثمانیه‌ده بو حکمت درحال وفعلا کندیسنی
اورته‌یه قویمشدر . زیرا سائر بلاد ترکیه‌ده جور
وجفا مرعی الاجرا ایکن ممالك عثمانیه‌ده‌کی عدالت

وامنیت عمومیه حسبیله اهالیٔ متجاوره پیدرپی جناح عثمانی یه صغنمغه کلمشلردر .

غازی عثمان حضرتلرینك بنه اصلاحات ملکیه سی جمله سندن اولمق اوزره مقر حکومت مجدداً تعمیر وبنا اولنان یکیشهره نقل اولنوب بعده فتح بلاده تشمیر ساق اهتمام ایدلمش وکوپری حصاری ودمسوز وقیون حصاری ومرمره کبی یرلر فتح ایله حدود مملکت توسیع قلنمشدر .

حکومت عثمانیه نك اشبو تأسسی روم شرقی یی لرزناك ایدرك کویا ترقیات عثمانیه یی منع ایچون سوق ایدیلان اردو ٧٠١ سنهٔ هجریه سنده قیون حصاری طرفلرنده پریشان ایدلمسیله بوغلبه عثمان غازی حضر- تلرینك نظرینی سقاریا نهری بوینه تحویل ایلمشدر .

سقاریا نهری بر طرفدن قسطمونیده اعلان استقلال ایلیان علی امور بکلك وبر طرفدن عثمانلی حکومتنك ودیکر طرفدن دخی شرق ایمپراطورلغنك فصل مشترك حدودی اولوب حالبوکه استانبول ایمپراطورلغی وقتیله بونهر بوینه بلوقحاوزلر انشاسیله اسباب مدا- فعه یی اکمال ایلمش ایکن صکره لری بونلرده بولنان

عسـاكرك زعامت صورتيله مخصص اولان وارداتی
كسيلمكله برابر نهر دخی مجراسنی بالتبديل بلوقحاوزلو
ممكن الضبط بر حاله كلدكلرندن اكرچه عـلی امور بك
اول طاورانوب اورالری ضبط ايتمكه قالقشمش ايسه ده
عثمـان غازی حضرتلری دها اول طاورانه رق قلاع
مذكوره يی باشـدن باشه ضبط ايلمش وشـو قدركه بو
فتوحات كوندوز الپك اوغلی آی طوغدی بكك شهادتی
بهاسنه قزانلمشدر ٠

ازنيق قصبه سی بر اره لق صليبيلرك اسـتانبولی
ضبطلری اوزرينه شرق ايمپراطورلغنه پای تخت اولمش
بر يراولديغی كبی اوزمانه كوره موقعجه اهميت حربيه-
سـی دخی فوق العـاده كورلديكندن عثمـان غازی
حضرتلری بوراسنی ده ضبطه لزوم كوردی ايسـه ده
قولايلقله ضبط اولنور يرلردن اولمديغی جهتله اطرافنه
قله لر انشـا اولنه رق محاصرهٔ دائمه التنه النمشدر ٠
مؤخراً بو محـاصرهٔ دائمه أصولی بروسه شهرينه دخی
تطبيق قلنمشدر ٠

٧٠٧ سـنهٔ هجريه سـنده مادنوس واورانوس
وكستيل وكته روم تكفورلری عثمانليلر عليهنه بالاتفاق

شدتلی بر هجوم کوستردیلر • بو محاربه دخی قیون حصا-
ری پیشکاهنده وقوعه کلمش ایدی • بش ساعت محار-
به‌دن صکره غالبیت طرف عثمانیانده قالمغله حین تعقیبده
کستل تکفوری قتل اولندیغی کبی تکه تکفوری دخی
بالاخذ صلب ایله ملکاری ضبط اولندی •

استانبول ایمپراطورلغی یکی توره‌یان شو عثمانلیلره
مرام اکلاته‌میه‌جغنی اکلایه‌رق اوزمان تاتار خانلر-
ینک اک معظمی بولنان خدا بنده خانه کندی همشیره‌سی
ماریایی بالتقدیم خدابنده طرفندن میر عثمانه تهدیدآمیز
برمکتوب یازدیرمش ایسه‌ده غازی عثمان بو تهدیدلره قارشو
پاپوش براقیه‌جغنی کوسترمک ایچون بر فرقه عسکر
ایله تا استانبول جوارنده واقع استاوروز قریه‌سنی
اورمش واورادن قره‌دکزه قدر یرلری چکنیوب قوجه
حصار لبلبیجی نسکله آق حصار بکجه وکیوه قلعه
وقصبه‌لرندن بعضیلرینی هجوم و بعضیلرینی استیمان
ایله ضبط وملکنه الحاق ایلمشدر •

بیله‌جک تکفوری ایکن قبول اسلام ایله نزد عثمانیا-
نده اک بیوک بر سردار اولان کوسه میخال بکک شرف
اسلامی ۷۱۲ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعه کلوب مومی الیه

دلالتيله تكفور بكارى واونده وئفجه حصاروقره‌جه
حصار ضبط اولندقلرى كبى بو صره‌ده كرميان حدو-
دندن چاودار اوغلى اسمنده برتاتارسردارى عساكر
كليه ايله شدتلى برهجوم كوستردكده مير اورخان بعض
سردارايله برلكده درحال مقاومتنه قوشوب تاتارى
تارومار ايلدكدن ماعدا چاودار اوغلنى زنجير بند
اوله‌رق پدرينك حضورينه كتورمش ايدى •
حضرت اورخانك شو يارلغى عموم سردارلرى ممنون
ايلدى • زيرا غازى عثمان آرتق ضعف پيرى‌يه دوچار
اولديغندن دولت جديده ٔ عثمانيه ايچون بويله برخير-
الخلفه نائل اولمق حقيقة جله‌يى اميدوار ايليه‌جك بر
كيفيت ايدى • بناءعليه بعدما سرعسكرلك خدمتى مير
اورخانه حواله اولنوب عثمان غازى حضرتلرى
اسكيشهرده فرش بساط استراحت بيورديلر •
كنج اورخان بو توجيه وجيهك شوقيله عبد-
الرحمن غازى واقچه‌قوجه كبى قهرمان سردارلرى
معيتنه اله‌رق سقاريا ايله قره‌دكز اره‌سنده‌كى ممالكه
الديروب قره‌چيش وآياصوى والپ صوفى ناحيه-
لرينى ضبط ايلدى •

عثمانلیلرك كتدكجه ارتان نام وشانلری حسبیله
اناطولینك ایچرولرینه طوغری ممالكده بولنان تركلر-
دن برچوق كنجلر تفیض امیدیله خدمت عثمانیه یه
جان اته رق بناءعلیه بكارلرك مقداری چوغالمش ایدی·
بو كنجلری تزویج ایله تكثیر تناسله دخی خدمت ایچون
اوارەلق ضبط اولنان بعض محللرك نصرانی نسوانی
بونلره تزویج اولنمشدركه بومحللر دخی طوز پازاری
وقره تكیه وكیلیكی وقپوجق وكرسته جی كبی یرلردر·
٧١٧ سنهٔ هجریه سنده تحت محاصرەیه النان
بروسه شهری اون سنه قدر تضییق ایدلدكدن صكره
جمله سردارلردن مرتب بردیوان حرب قراریله عمومی
برهجوم اولنەرق غزاة عثمانیان پكار باشی نام محله قدر
یورویه بیلمشلرایدی· واقعا شو هجوم ایله بروسەنك
ضبطی ممكن اولەمدی ایسەده اهالی دخی ایكنجی بر
هجومه مقاومت ممكن اولەمیەجغنی اكلایەرق اوتوز
بیك التون فدیه مقابلنده چیقمق وقالمق ایستیانلرك
ماللرینه وجانلرینه تعرض اولنمامق شرطیله عرض
تسلیمیت ایتدیلر · بوفتح عظیم ٧٢٦ سنه سنده میسر
اولوب عثمان غازی حضرتلری ایسه اثنای فتحده

واصل رحمت رحمان اولمغله نعش مغفرت نقشى يكى فتح اولنان بروسه ده مناستر كنبدى نام قبه التنده دفن اولنمشدر ٠

جناب عثمان غازى قهرمانجه شان وشوكته غايتله حريص ومال و پاره خصوصنده غايت طوق كوزلو وهرسوزى سند اتخاذ اولنه جق قدر طوغرى وصاغلم بر ارسلان ايدى ٠

غازى اورخان حضرتلرى پدر عاليلرينك وفاتنى متعاقب ملك موروثى قرنداشى علاء الدين پاشا ايله تقسيم ايتمك ايستمش ايسه ده حضرت علاء الدين غايت عاقل و حكيم برذات اولوب بويله تقسيمه قونيلان ملكارك بالاخره پريشان اولديغنى قرنداشنه بالاخطار خصوصات عسكريه يه اورخان غازينك وامور ملكيه يه دخى وزارت صفتيله كنديسنك باقسى ترقيات سريعهٔ عظيمه يى تأمين ايليه جكنى اخطار ايلدى ٠ بو ايسه بتون سردارلرى ممنون ومنتدار ايتمكله اكا كوره حركته قرار ويرلدى ٠

ايلك سنهٔ جلوسده پاى تخت بروسه يه نقل ايديلوب ايرتسى سنه سردارلر ازميد كورفزى و بوسفور وقره

دکز ایله محاط اولان شبه جزیره‌یه صالدیرلدیلر. قوکرالپ سقاریا نهری ساحللری ایله آق یازی و آق اووه ومؤخراً کندی اسمنه تسمیه اولنان قوکرپه طرفلرینی جولانه‌روم شرقی الندە قالان یرلری ضبط واچه‌قوجه دخی ارمنی پازاری وقاندری فتح ایلیه‌رك بعده‌ایکیسی برلشوب ایدوس وصماندره اوزرینه یورودیلرکه شو حالده عثمانلی قلیجلری استانبول اوزرینه طوغری لمعه پاش اولمش ایدی. حالبوکه ایمپراطورلق دخی اولانجه قوتنی بوایکی محله یغمه‌یه ایراث مشکلات ایلدی. نهایت صماندره محافظنك اوغلی وفات ایلیه‌رك جنازه‌الایی قلعه‌دن چیقارایکن عثمانلیلر بونی فرصت اتخاذیله شمشك کبی بالهجوم قلعه‌یی الدیلر. ایدوسده دخی محافظك قزی غازی عبدالرحمنه عاشق اولدیغندن قلعه‌نك سهولت ضبطنی بالاراده اوده بوصورتله الە کچورلمشدر.

۷۲۸ سنهٔ هجریه‌سنده قره‌مرسل غازی ازمید کورفزی ساحلنده بولنه‌رق کندی اسمیله یاد اولنان یرلری فتح ایتدکله اوسواحلك محافظه‌سی ده کندیسنه حواله ایدلمش وبوخدمت ایچون نه‌قره‌مرسل دینیلور قایقلر ایجاد اولنه‌رق بناءعلیه عثمانلیلقده‌اك اول بحریه

ناظری عنواننه کسب لیاقت ایلمشدر .

اشبو فتوحات جلیله نك اهمیتی منکر دکل ایسه ده حکمت تاریخیه جه اصل اهمیت ویریله جك شی ۷۲۹ سنهٔ هجریه سنده وضع اولنان قوانین اساسیهٔ عثمانیه در . بو قانونلر غازی اورخان وعلاء الدین پاشا ایله ینه اقربای آل عثماندن ومشاهیر علمادن قره خلیل وسائر عقلا وسرداران ایله بالمشاوره وضع وتأسیس قلنمشدر . قوانین مذکوره دن بریسی مسکوکات متداوله نك نام نامیٔ عثمانی یه ضرب اولنمسنه وایکنجیسی کسوه وقیافت عثمانیه یه واوچنجیسی تنسیقات عسکریه یه دائردر . کسوه وقیافت عثمانیه خصوصنده یالکز باشه کییلان شیلره اهمیت ویریلوب اوزمان اطرافی صرمه لی فس کیمکده بولنان روملر ایله قرمزی چقه دن معمول کلاه کییان اتراك سائره دن عثمانلیلری تفریق ایچون تبعهٔ عثمانیه وبالخاصه عسکر طاقمی بیاض چقه دن معمول کلاه ایله ممتاز قلندیلر . اثنای محاربه ده هر کسك بو کلاهدن کیمسی مجبوری اولوب وقت صلحده مجبوریت مذکوره یالکز عسکر ایله برده خدمت مخصوصهٔ پادشاهیده بولنانلره منحصر ایدی . ایام

معدوده‌ده شهزاده‌لر ایله بیوك سردارلر بو كلاه اوزرینه آغابانیدن صاریق صارار ویالكز حضرت پادشاه قرمزی رنكده صاریق استعمال ایدر ایدی٠
بعض اوروپا مورخلری‌اك اول موظف ومنتظم عسكر ایجادینی فرانسه قرالی برنجی شارله اسناد ایدرلر ایسه‌ده شارلدن یوز سنه قدر اقدم بونی عثمانلیلر ایجاد ایتمشدرلر٠ اوزمانه قدر عسكر دینیلان شی بر طاقم كوكللی آقنجیلردن عبارت اولوب دائما سلاح التنده بولنمزلر ایدی٠ قانون جدید ایجابنجه تشكیل اولنان یكی عسكر هر اون نفره براونباشی وهراون طاقمه بر یوزباشی وهراون بلوكه دخی بر بیكباشی نصبی صورتیله وجوده كتورلدی‌كه بو بیكباشی الك بیوك قوماندان اولوب میرالایلق صورتیله اجرای احكام ایلرایدی٠ نظامات ایسه اول قدر شدتلی وضع اولندی‌كه بیك نفر عسكر مستقلاً میرالایك اختیار وقوماندهسنه تابع اولوب هیچ بر كیمسه ایچون اطاعتسزلك ممكن دكل ایدی٠ عساكر مذكوره‌یه الیوم مجیدیه اقچه حسابیله التمش پاره‌دن زیاده برقیمت كسن اقچه‌لردن یومی برر اقچه معاش تعیین اولندی٠ اوزمان ایسه

بو معاش بك مستوفی کورلدیکندن الك بنام قهرمانلر بو صنفه یازلمشلر ایدی . حالبوکه معاشك بو درجه‌لرده چوقلغی وافرادك بویله هر بری بر ضابط اولمغه لیاقتی مؤخراً مخل انتظام کورلدیکندن قوانین جدیده ایله تعدیلات دخی اجرا ایدلمشدر .

پیاده‌دن ماعدا عذب عسکری نامیله بر صنف عسکر دها تشکیل ایدیلوب کوپریجیلك واستحکامجیلق خدمتنده قوللانلمشدر . سواری‌یه کلنجه بر صنفی منتظم ودیکر صنفی غیر منتظم اوله‌رق ایکی صنف سواری تشکیل اولنوب منتظم سواری التیشر یوز موجودلی اولمق اوزره درت آلای اوزرینه ترتیب اولندی وبو آلایلرك برنجیسنه سپاهی ایکنجیسنه سلحدار اوچنجیسنه علوفه‌جی ودردنجیسنه دخی غربا ناملری ویرلدی . غیر منتظم سواری‌یه میك ضمی سینك فتحی لامك فتحهٔ مشدده‌سی ایله «مسلمان» فرقه‌سی دینیلوب بونلر ویرکو وسائره‌دن معاف ایدیلر . مؤخراً بونلره آقنجی دینلدی که اعلان حرب اولندیغی زمان دشمن ممالکنه پراکنده وپریشان بر صورتله الك اول بونلر یایله‌رق هرج ومرجه قویولورلر ایدی .

اشبو تنسیقات جدیده اوزرینه ترتیب اولنان عسکر ایله ٧٣١ سنهٔ هجریه سنده وقوعه کلان مالتپه محاربه‌سی او عصرک اک مهم محاربانندن معدوددر . شرق ایمپراطورلغی استانبول وادرنه جوارلری ایله سائر کافهٔ ممالکندن تدارک ایده‌بیلدیکی اون بش بیک عسکری مالتپه جوارینه جمع و تحشید ایتمش و ایمپراطور اندرونیکوس دخی بالذات اورایه کلمش ایدی . اورخان غازینک دخی سکز بیک عسکری بولنه‌رق فقط بویله نصف نسبتنده برقوته غلبه ایده‌بیلک انجق برخدعهٔ حربیه‌یه وابسته اولدیغندن درت بیک عسکری مالتپه بایرلرینک کیروسنه کیزلمش ودیکر درت بیک ایله هجوم کوسترمش ایدی . بوکا مقابل دشمنک اولانجه قوتنی غوغا میدانه تعبیه ایلدیکنی کورنجه بوخطا کندی غلبه‌سنی تأمین ایلیه‌جکنی حکم ایله اورخان غازی ممنون اولدی . اورخان غازی برارەلق بیک نفردن عبارت برطابوره هجوم قوماندەسی ویرمسیله آندرونیکوس بوهجومی تکمیل قوتیله دفعه قالقشنجه شو تدبیرسزلک عثمانلیلرک امیدینی بتون بتون ارتدیرمش ایدی . جنک اوزانوب ایکی طرف دخی کمالیله یورو-

لدقدن صکره عثمانلیلر برجعلی فرار کوستردیلر. بو حرکتله دشمنی بایرلر ارقه‌سنده‌کی تازه عسکرك مواجهه‌سنه کتوروب ایشته بو عسکرك یلدیرم کبی بر هجومی تأمین غالبیته کفایت ایلدی . دشمن چادرلرینی قالدیرمغه بیله موفق اوله‌میه‌رق بوزولدی . ایمدی ازنیق موقع متیننك فتحی دخی بو غلبه نتیجه‌سنده میسر اولدی . بو غالبیت قلوب عثمانیانه نه‌قدر فرح ویردی ایسه اواره‌لق خلول اجلیله علاءالدین پاشانك وفاتی دخی اودرجه‌لرده موجب محزونیت اولدی وعلاءالدیندن صکره خدمت وزارت ازنیق والیلکنك دخی انضمامیله شهزاده سلیمان پاشایه توجیه اولندی .

شهزاده سلیمان پاشا ایلك مأموریتی سنه‌سی اولان ٧٣٢ سنهٔ هجریه‌سنده طراقلی وکوینك قصبه‌لریله مودرنینك شمال طرفلرینی اله کچوره‌کله استانبول ایمپراطورلغی عثمانلیلره قارشو معانده ومکابره‌یی بالکلیه موجب اضمحلالی کوره‌رك ٧٣٣ سنه‌سنده حضرت اورخانه صلح واتفاق تکلیف ایلمش وهنوز یقینده وقوعبولان محاربات وفتوحات جسیمه‌یی هضم ایله برابر اصلاحات وانتظامات داخلیه‌یه صرف همت ایچون

صلحه طرف عثمانیانده دخی لزوم کورلمکله عقد مصالحه قلنمشدر . یکرمی سنه قدر دوام ایدن بو صلحی ابتدالرده قرهسی امارتی ایچون امیرزادهلری بولنان طورسون بك ایله دیکر برادری ارهسنده وقوعبولان منازعهیه اورخان غازینك بالطبع اشتراکی بر درجهیه قدر اخلال ایلمش ایدی . شویله که : طورسون بك درشو کتمقر عثمانیانده تربیه کورمك ایچون وقتیله پدری طرفندن کوندرلمش بر ذات اولوب پدرینك وفاتندن صکره ملك پدره وارث اولمق ایچون قرهسی یه کتدکده دیکر قرنداشی بو بیچارهیی اعدام ایتمکله غازی اورخان واروب قاتل مرقومی اخذ و بروسهیه نفی ایله قرهسی اهالیسنك وقوعبولان استدعاسی اوزرینه اول ممالکی دخی ممالك عثمانیهیه الحاق و حاجی ایل بکی ایله اورنوس و آجه بکلری اورالرك ادارهٔ ملکیه و عسکریهسنه مأمور ایلمشدر .

یکرمی سنه قدر مدت قلیجه ال صوندیغی حالده استانبول خاندان ایمپراطوریسنجه وقوعبولان برمنازعهنك کوستردیکی فرصت اوزرینه شهزاده سلیمان پاشا روم ایلی طرفنه تجاوز ایچون مأمور اولوب فاضل و اورنوس و حاجی ایل بکی دخی معیت شهزادهده بولندقلری

حالده قپو طاغی شبه جزیره سنمن صالر ترتیب اولنه‌رق ٧٥٨ سنه‌سنده قرشویه کچلمش و اولا کلیبولی قلعه‌سی فتح اولنه‌رق بعده ادرنه وفلبه طرفلرینه طوغری آقینلر دخی ایدلمشدر . بو فتوحات روم ایمپراطورلغنی زیاده‌سیله دلگیر ایدرك بر مقدار تضمینات حربیه مقابلنده عثمانلیلرك کلیبولیدن چکلمسنی استدعایه باشلامش ایسه‌ده قبول اولنمیه‌رق کلیبولی و بولایر وخیره بولی ومعلقره وایبصاله وتکفور طاغی کاملاً فتح اولنوب اورالرده اسباب تمکن وتقرر استکمال قلنمشدر .

٧٦٠ سنهٔ هجریه‌سنده سلیمان پاشا قضاء آتدن دوشه‌رك وفات ایتمکله بتون عثمانلیلر دلخون اولوب حتی پدر عالی گهرلری سلطان اورخان دخی فرط تأسفندن برسنه صکره وفات ایلمشدر . سلطان اورخان غایت عاقل وحکیم ومرحمتلی وحلیم بر پادشاه جسور اولدیغی کبی سلیمان پاشا دخی اشبو اوصاف پدره تماميله مالك اولمغله یکدیگرینی تعقیب ایلیان بو ایکی ضایعات عثمانلیلره قان آغلاتمشدر .

سلیمان پاشانك باشلامش اولدیغی روم ایلی فتوحاتی

شهزاده‌لکلری زمانندن برو مراد خداوندکار حضرتلر-
ینك الڭز یاده بکنوب تحسین ایتدیکی برشی اولمغله اودخی
بو فتوحاتی ایلرویه کتورمك املنده ایکن قره‌مان امارتی
سائر ترك امارتلرینك الڭمهمی و عثمانلیلرك دخی الڭ بیوك
رقیبی اولدیغندن ترقیات عثمانیه‌یی منع ایچون انقره
حوالیسنده « اخی » دیه یاداولنان اصحاب املاکی
عثمانلیلر علیهنه قشقرتمقله غازی خداوندکار اول باول
یعنی جلوسی سنه سنده یکرمی بش بیك کشیلك براردوایله
کیدوب اخیلری تأدیب وانقره وجواربنی ضبط ایلمش
ایدی .

بعده ٧٦٣ سنه سنده سردارلری طرف طرف روم
ایلی‌یه صالدیروب ذات شاهانه‌لری چورلی و مزه‌لی
ولوله برغوس طرفلرینه بالتوجه او چ قول اردو یی
دیمتوقه‌ده برلشدیردی و اوچی بردن ادرنه اوزرینه
حرکت ایلدی .

پایتخت ثانی عثمانی اولان ادرنه شهری یالکز برمحاربه
ایله فتح اولنوب دلاوران عثمانیان اسکی و یکی زغره
وفلبه واهتمان وصماقو طرفلرینه طوغری خطوات
استیلایی آتدقلری کبی اورنوس بك قومانده سنده

بولنان قول اردو دخی سلانیکه قدر اطرافی چالقادی ·

عثمانلیلرك اوروپاقطعه سنجه بو فتوحات سریعه ـ سی عالم نصرانیتك چشم دهشتنی آچه رق پاپا بشنجی اوربن بالقان شبه جزیره سنده بولنان خرستیان حکو ـ متلرینی تشویق ایله عثمانلیلر علیهنه ایلك اهل صلیب اردوسنی سوق ایلدی · بونلر ادرنه جوارنده عثمانلیلر ایله بالتلاقی حاجی ایل بکینك مهارت عسکریه سی سایه سنده بر بوزلش بوزلدیلرکه بو محاربه محلنك اسمی « صرب صندیغی » قالمشدر · بوغلبه دن صکره یعنی ۷٦۸ سنه سنده عثمانلی فرقه لری چرمن و یانبولی و آیدوس وقرین آباد وقرق کلیسا و پکار حصاری وو یزه وسوزه بولی طرفلرینی جولان ایله ممالك عثمانیه یه ربط ایلدیلر · صرب صندیغی غلبه سنك بر ثمره سی اولمق اوزره ایلك دفعه اوله رق دو برو وندیك جمهوریتی دولت علیه یه عرض اتفاق ایلیوب حمایهٔ عثمانیه یی دخی قبول ایلدی ·

حدود دولت بیودکجه قوانین موجوده نك دخی اصلاح و توسیعی لازم کله رك قاضیعسکر ایکن رتبهٔ وزارته نائل اولان قره خلیل خیر الدین پاشا و قاضیعسکر ـ

لکه تعیین بیوریلان قره رستم وسائر ارباب علم و اقتدار قوانین عثمانیه یی بالمذاکره اصلاح و توسیع ایلدیلرکه بونك نتیجه سی قوهٔ عسکریه نك برقاتدها آرتمسنه منجر اولدی.

٧٧١ ده کوستندیل پرنسی دولت عثمانیه یه عرض تابعیت ایدرك ٧٧٢ ده تااستانبول سورینه قدر آقین ایدلدی. ٧٧٣ ده لالاشاهین پاشا صماقو جوارنده صرب قرالنك باردوسنی بوزه رق حدودی دخی توسیع ایتدی. بو مغلوبیتك انتقامی ایچون صرب قرالی بلغار قرالی ایله بالاتفاق حدود عثمانیه یه تعرض کوستر. نجه قره خلیل خیرالدین پاشا اورنوس بکی دخی معیتنه آله رق اویله بر مقاومت کوستردی که بولا یرواسکچه و مارولا یعنی عورتحصاری وقواله و قره فریه وسیروز قصبه لری استردادا و مجددا استیلا قلنوب بربغدان وویوودهسی و براسلاو پرنسی دخی اسیر ایدلدیلر. اندن صکره نوبت تعرض عثمانلیلره کلدیکندن صرب قرالی لازار ایله بلغار قرالی سیسمان اوزرینه عزم همایون وقوعیله نیش قلعه سی یکرمی بش کون محاصره دن صکره آلندی وسیسمان طونه بوینده صقشدیریلوب آمانه دوشه رك

قزینی حرم همایونه تقدیم صورتیله مظهر عفو اوله بیلدی .

بو فتوحاتك ایجاب ایلدیکی صلح واسایش التی سنه قدر دوام ایدوب بو مدت ظرفنده دخی تنظیمات ملکیه وعسکریه یه وترتیب واصلاح تیمار وزعامته صرف همم اصلاحکاری ایدیله رك کرمیان امیرینك قزی دولت شاه سلطان شهزاده ییلدیرم بایزیدخانه تزویج ایدلکله جهاز اوله رق کوتاهیه وکموش واکری کوز وطاو ـ شانلی وسماو قضالری ملك عثمانی یه ضم قلندی .

۷۸۳ ده حضرت خداوندکار ممالکی دوره چیقه رق حمید امارتنه کلدکده حمید اوغلی توحش ایتمسیله غازی خداوندکار کندیسنی تأمین وملکنی اقچه ایله فروخت ایتمکه ارضا ایلمش و بك شهری وسیدی شهری وآق شهر ایله اسپارته سنجاقلری بو صورتله ضمیمهٔ ممالك قلنمشدر . دیکر جهتدن تیمورطاش پاشا اسلاو پرنسلری اوزرینه هجوم ایدرك ارناودلغه قدر مناستر طرفلرینی هرج ومرج ایلدیکی کبی نهایت صوفیه اوزرینه هجوم اولنه رق اوراسی ده اله کچورلمش ایدی .

بوزمانه قدر خاندان عثمانی اعضاسی میاننده هیچ
بر اتفاقسزلق کورلمدیکی حالده ۷۸۷ سنه سنده شهزاده
صاوجی بك استانبول پرنسلرندن اندرونیکوس ایله
بالاتفاق خروج ایلدیکندن حضرت خداوندکارك
بو کا پك زیاده جانی صیقیلوب صاوجی بکی دیمتو-
قه ده اخذ و ازاله ایتمش و اندرونیکوسی برای مجازات
استانبوله پدری نزدینه کوندروب انك ده کوزلرینه
قزغین سرکه دوکلمشدر .

ایشته بو ترقیات عثمانیه اوروپانك کوزینی یلدیر-
مغله ۷۹۰ سنه سنده صرب و بوشناق و بلغار قراللری
بالاتفاق حرکت و انلره مقابل دخی وزیر علی پاشا
اوتوز بیك عسکر ایله مقاومت ایلیوب هزارغراد وطر-
نویده شدتلی محاربه لر ایدلمش و بلغار قرالی سیسمان نیکبو-
لیده دوچار اسارت اولمشدر . قوصوه محاربهٔ مشهو-
ره سی ایشته بو مقدمه نك نتیجه سی اولمشدر . یعنی
ارناود و هرسك و افلاق و مجار حکمدارلری دخی
اولکیلره التحاق ایلیه رك عمومنك اوچ یوز بیکه
واران قوهٔ حربیه سی قوصوه صحراسنده عادتا مغلوب
ایدلمش ایکن دشمن طرفندن کویا عرض دخالته کلان

برسوء قصدجى حضرت خداوندكارى خنجر غدر ايله شهيد ايلمشدر . غايت جسور وقوانين ونظاماته غايت رعايتكار بر پادشاه فاروق شعار ايدى .

٧٩١ سنهٔ هجريه سنده قوصوه صحراسنده يلديرم بايزيدخان غازينك بيعت عموميه ايله پادشاه اولمسنى متعاقب بوسنه ومجارستان طرفلرينه طوغرى فرار ايدن اهل صليبك ارقه سندن يكيت بك وفيروز بك تعقيبه صالديريلوب صرب قرالى استفان ايسه همشيره‌سنى حرم همايونه تقديم وسنوى بر مقدارويركودن ماعدا حين حاجتده خدمت پادشاهيده بولنه جغنى دخى تأمين ايله تحت حمايهٔ عثمانيه يه كيره رك يقه سنى قورتاره بيلدى .

كليبولى بوغازنده سفن همايونه نظارت ايدن وبناء عليه قره مرسلدن صكره و بالطه اوغلندن اول قپودان دريا عداولنمق لازم كلان صاري يحه پاشا بوغازدن كچن بر سفينه ايچنده استانبوله كلمكده بر فرنك پرنسسى اولديغنى كوره رك سفينه يى صيد و پرنسسى حرم همايونه ارسال ايلمشدر . بووقعه ٧٩٤ سنهٔ هجريه سنده وقوعبولوب يته بوسنه ايدى كه آيدين ولايتنك

امیری بولنان آیدین اوغلی عثمانلی پادشاهی طورر ایکن کندی نامنه خطبه اوقوتوب سکه کسدیرمکدن حیا ایدرك ایاثلوغ قضاسنی خاکپای شاهانه یه بالتقدیم حمایهٔ عثمانیه یی قبول ایلدیکی کبی صاروخان و منتشا پرنسلری دخی آیدین اوغلنه تبعیةً مملکتلرینی کندی رضالریله یلدیرم بایزید خانه ترك و تقدیم ایلمشلر و فقط کندیلری قسطمونی و سینوب طرفلرنده اجرای حکومت ایدن اسفندیار اوغلی کوتورم بایزید نزدینه کیتمشلردر ٭ قرهمان اوغللری هرشیده عثمانلیلرك رقیبی اولدقلری جهتله بوکا دخی حسد ایلیه‌رك ممالك متروکه یی ضبط ایچون بیوك براردو ایله یورومش ایسه‌لرده مقابلةً درحال عزیمت همایون وقوعه کله‌رك قونیه محاصره یه النمش و بونك اوزرینه چهارشنبه نهرینك برو طرفی کاملاً دولت علیه یه ترك اولنمق شرطیله عقد مصالحه ایدلمشدر ٭

ایدین و قره‌سی ترکلری مهارت حربیه صاحبی آدملر اولوب بونلر واسطه‌سیله تشکیل اولنان ایلك عثمانلی دونناسی ۷۹۵ سنهٔ هجریه‌سنده ساقز طرفلرینه اقین ایلمش ایدی ٭ ینه سنهٔ مرقومه‌ده اولاحه و بوسنه و مجار ایچلرینه طوغری اقینلر ترتیب ایدلدکده اولاح

پرنسی مرچه نیکبولیده حضور حضرت پادشاهی یه چیقه‌رق استدعای حمایت ایلمشدر . حالبوکه مجارلر اردوی همایوندن برفرقه پیشدارك بررجعتنی فرصت اتخاذ ایلیه‌رك تا بلغارستان ایچلرینه طوغری تعقیبنه شتاب ایلدکلری کبی هر زمان فرصت دشمنی اولان قره‌مانلیلر بوحالی دخی دولت علیه ایچون برپریشانلق صانه‌رق تابروسه حوالیسنه قدر کلوب تیمورپاشایی ده اسیر ایتملر یله یلدیرم بایزید خان حضرتلری مجار ایشنی درحال تسویه ایلدکدن صکره یلدیرم کبی برسرعتله قره‌مان اوغللرینك اوزرلرینه صالدیره‌رق آق چای جوارنده اردوسنی پریشان وقره‌مان اوغلنی بالذات اسیر ایلمش ایدی . ایستدیکی کبی انتقام المق ایچون خائن مرقوم تیمور پاشایه تسلیم اولندقده صلب ایله انتقام ایلمشدر . بووقعه قره‌مان ممالکنك کاملاً ممالك عثمانیه‌یه التحاقنی موجب اولدی .

بر اره‌لق قیصریه وسیواس طرفلرینه عطف نظر اهمیت ایدلدکده اورالرك امیری بولنان برهان‌الدین قورقوسندن طاغلره قاچه‌رق هلاك اولمغله ممالکی اخذ اولندیغی کبی قسطمونی وجانیك واماسیه وعثما

نجق وسینوب سنجاقلرنده حکومت ایدن کوتورم بایزید دخی او اثناده شرق طرفلرنجه جهانکیرلك ایتمکده بولنان تیمورلنکك یانه قاچیریله رق ممالك موجوده سی الندن آلنمشدر .

بو وقایعك کافه سی ٧٩٥ ده قوعه کلوب قوصوه مغلوبیتندنبرو دیش بیله مکده بولنان مجار قرالی سیزشموند واولاح پرنسی مرچه وصرب وبلغار وبوشناق حکمدارلری فرانسه والمانیادن دخی بالاستمداد سکسان بیکدن متجاوز عسکرله هجوم ایتمشلر ایدی . بونلر ودین وراحوه یی اوره رق وعرض تسلیمیت ایدن اهالی مسلمه یی کاملاً قتل عام ایدرك نیکبولی یه قدر ایلریله اواره لق استانبول فتحی تدارکنده بولنان ییلدیرم بایزید خان تدارکات مذکوره یی اشبو دشمن اوزرینه سوق ایلدی . بوصورتله ٧٩٧ سنه سنده نیکبولیده وقوعه کلان محاربه عصرك الك بیولك بروقعهٔ حربیه سی اولوب اعدای متفقه اویله بر بوزولش بوزولدی که ولوله سی المان وفرانسز قرالرینك اغزیله تا اوروپا ایچلرینه قدر واردی . بو محاربه ده برچوق یرلرك فتحندن ماعدا یالکز اون التی بیك اسیر النمشدر .

اندن صکره اوروپا طرفلرنده کی جولانلردن ماعدا
آتنه نك ضبطی واناطولی جهتندن دخی حدود عثمانیه نك
فرات نهرینه ایصالی اکرچه موفقیات عظیمه دن معدود
ایسه لرده دهشت افزای وقوع اولان تیمور بلیه سی
اغزلرك طادینی قاچیرمشدرشویله که :

تیمور مقهور آسیانك هر جومرج ایلدیکی صره ده
اوروپایه قارشو مجاهدات ایله برخدمت دینیه ده
بولنان دولت علیه یه ایلشمیوب بالعکس تأمینات دوستانه
اعطاسی ایچون سفیرلرونامه لردخی کوندرمش ایدی ·
انجق حمایهٔ عثمانیه آلتنده بولنان ترك وعرب وکرد
امیرلرندن بعضیلرینی تیمورلنك قهروتنکیل ایلدیکی
کبی دولت علیه پنچه سندن قاچمش بولنان برطاقم امرای
اتراك که دخی یوز ویردیکندن ویلدیرم بایزید خان ایسه
غایت حدت طبیعتنده مغلوب برذات اولدیغندن تیمورك
موالاتی قبول اولنمدقدن ماعدا بایزید خان دخی مرقومك
حمایه سی آلتنده بولنان ارزنجان حاکمی طاهرالدینی
اورمش وملکنی آلندن آلمش ایدی ·

بو وقعه ۸۰۲ سنه سنده ظهوره کلوب برسنه
صکره تیمور دخی سیواسه هجوم ایله شهزاده ارطغرل

بکی شهید ایتمسیله حضرتییلدیرم بایزید خان غازی
برقوهٔ عظیمه ایله تیمورلنك اوزرینه حرکت ایلدی.
انقره جوارنده تلاقیٔ صفین واقع اولهرق مجموع قوهٔ
عثمانیه اگرچه یوز یگرمی بیك نفری کچمکده ایدیسه ده
تیمورلنكك باشنده کی حشرات یدی یوز بیكی آشمقده
اولوب بوندن ماعدا اردوی همایونده بولنان صارو
خان ومنتشا وآیدین وقرهمانلی افرادعساکر دخی اسکی
متبوعلرینی تاتار اردوسنده کورنجه اوطرفه قاچلرندن
ناشی اردوی همایون بتون بتون ضعیف قالمش ایدی.
هرحالده روم ایلی وصربو بلغار افرادی میدان ثباتده
پك بیوك یارارلق کوستردیلر ایسه ده غلبه ارتق امکانك
خارجنده قالمغله اول غازیٔ جهانگیر موسی چلبی نام
شهزاده سیله برابر ید تیموره اسیر دوشدی.

بو وقعهٔ هائله ٨٠٤ سنه سنده وقوع بولوب برطاقم
مورخلرك اختلافاتندن قطع نظر تیمورلنك ذات حضرت
پادشاهی یه رعایتده قصور ایتمامش ایسه ده اول شهنشاه
اعظم فلاکت واقعه دن بالتأثر ٨٠٥ سنه سنده رحلت
بیورمشلردر. جسد شریفی بروسه یه نقل ودفن
ایدلدی. غایت عالی همت وقوروسریع عقللی برپادشاه ایدی.

اشبو تیمور بلیه‌سی تاریخ عثمانیه‌نك ایلك دوریه ختام ویرمش اولدیغندن اشبو ایکنجی فصلمز بوراده کسیله‌رك بر وجه آتی اوچنجی فصلمزك کشادی لازم کلمشدر .

(اوچنجی فصل)

ــ استانبولك فتحنه قدر ــ

عن ١٤٠٢ الی ١٤٥٣

تفصیل ــ تیمور وقعه‌سی عثمان غازی اورخان غازی بایزید غازی حضراتی کبی اولی العزم درت پادشاهك مراد غازی ثمرهٔ مجاهدات متتابعه‌سیله وجوده کلان بر دولت معظمه‌یی اون بر سنه مدت اوله بر فترته دوچار ایتمش ایدی که معاذالله تعالی دولت جدیدهٔ عثمانیه‌نك همان ظهوریله انقراض کابسنه‌ردق قالمش ایدی . زیرا تیمور عساکری اناطولی‌یی عادتا جامعلره حیوان باغلانه‌جق درجه‌سنده هرج ومرج ایلدیکی کبی روم ایلی طرفلرینجه فرصت کوزتمکدن ذاتاً خالی قالمیان نصارا دخی طرف طرف طابورلرینی دکشدیرمش و بوندن ماعدا شهزادکان حضراتی دخی یکدیکریله محاربه‌یه قویولمش ایدی .

بویله آجیقلی برزمان احوالنی بروجه آتی براز ایضاحلیجه یازمغه لزوم کورمکده یز :

یلدیرم بایزیدخان حضرتلرینك التی نفر شهزاده‌کانندن ارطغرل بك اماسیه‌ده شهید اولوب مصطفی چلبی محاربه کورلتیسی میاننده غیبوبت ایتمش وموسی چلبی ایسه پدریله برابر دوچار اسارت اولمش ایدی . بو حالده سلیمان بك برارالق بروسه طرفنه رجعت ایلدکده تاتارلرك تعقیبندن ناشی اوراده قرارقیله‌میوب روم ایلی طرفنه چکلمش ومحمدچلبی آماسیه‌ده تحصن ایدوب عیسی چلبی ایسه بروسه حوالیسنده اختفایه مجبور اولمشیدی .

صدر اعظم ویکیچری اغاسی وسائر هیئت ارکان دولت سلیمان بکك یاننده بولنمسیله برارالق اصل سلطنت ادرنه شهرینك پای تحت اتخاذی صورتیله سلیمان بکه انتقال ایلمش ظن اولندیسه‌ده چلبی سلطان محمد اوزمان هنوز اون بش باشنده برشهزاده ایکن صوفی بایزید پاشا کبی عصرینك فلاطونی عد اولنمغه شایان برذاتك تدبیریله تیمورك کندیسنی تعقیبه کوندردیکی اسفندیار اوغلی وسائر تاتار مرزالری عساکرینی پریشان ایلیه‌رك

اماسیه یه واردقده اطرافدن ظهور ایلیان اعدانك دخی طو پنه غلبـه چالمش و بناء علیه تیموری بیله مدارایه مجبور ایلیـه رك اصل سلطنت عثمـانیه نك كافهٔ شـان وشوكتیله كندیسنه انتقالنی دها بدایت موفقیاتنده عالمه اثبات ایلمش ایدی ٠

تیمورك ملعنتی یالكز یغماوتخریب بلاددن عبارت اولسـه ایدی برنوع آفت سماویه یه شبیه اوله رق اعادهٔ عمران اوقـدر كوچ اولمز ایدی ٠ انجق تیمور قرهمان وقسطمونی وكرمیان وحمید وصاروخان وآیدین ومنتشا وتكه طرفلرنده كی ترك امارتلرینی ینه اسكی خاندانلرینه اعاده ورد ایلدیكندن دولت عثمانیه یی تیموردن اولكی حاله ارجاع ایچون یكیـدن فتـوحات جهانگیرانه یه قویولمق لازم كلمشیدی ٠ ایشـته بو فاتح ثانی دخی چلبی سلطان محمد حضرتلری اولمشدر ٠ زیرا تیمور مقهور ومندفع اولدقدن صكره چلبی سلطان محمد صوفی بایزید پاشانك تدبیر وترتیب آصفانه سـیله الك اول سـیواسده اعلان استقلال ایلمش اولان مزیدبكك اوزرینه واروب مغلوب ایلدكده مزیدبك «كل جانمه قیمه ! سكا صادقانه خدمت ایدرم ! » دیمش وواقعا مؤخراً بومزید پاشانك

دولت علیه یه پك بیوك خدمتلری کورلمشدر . بو سیواس فتحی چلبی سلطان محمدك قوتنی تأیید ایلدیکی کبی قسطمونینك یکی پرنسنی ایکی دفعه ده مغلوب ایتمسی دخی تزییدشانه بیوك خدمت ایلمشدر .

حالبوکه چلبی سلطان محمدك الدن کیدن ممالکی بویله برر برر استردادہ همت ایلمسنه مقابل سلیمان بك برطاقم ممالکی استانبول ایمپراطورلغنه ترك ایتمك شرطیله ایمپراطورك حمایه‌سی التنه کیردکدن صکره ادرنه‌ده بزم عیش ونوشی قورمش وارتق جهانی امور ایتمامك وادیلرینه صاپمش ایدی . بروسه حوالیسنده اختفا ایلیان عیسی چلبی دخی تاتارلرك اندفاعی اوزرینه میدان بوله‌رق برازه‌لق بروسه‌یی ضبط ایتمش ایسه‌ده چلبی سلطان محمد حضرتلری پای تختی فترتدن قورتارمق ایچون هجوم ایدرك عیسی چلبی یی طومانج طاغلرنده مغلوب وبروسه‌یی استرداد ایلمشدر . بونك اوزرینه عیسی چلبی استانبوله وبعده ادرنه‌یه کیدرك سلیمان بکدن بالاستمداد تکرار اناطولی‌یه کچدیکی وتمام چلبی سلطان محمد بالیکسری طرفلرنده اعلان استقلال ایلیان آینه بکی اضاعنه کتوردیکی صره‌ده عیسی چلبی دخی

هجوم كوستردی . حق بو كره ده هيچ برشيئه موفق
اوله ميه رق مغلوباً قسطمونی امارتنه قاچمشدر . براز
صكره ينه بو عيسی چلبی قسطمونی امير يله برلكده
انقره جهتندن بر هجوم دها كوسترمشيدی . چلبی
سلطان محمد حضرتلرينك پنچهٔ غالبانه لرنده ينه زبون
قالمغله اميره قاچه رق واوزاده آيدين وصارو خان
ومنتشا وتكه پرنسلرينی برادری سلطان محمد حضر
تلری اوزرينه اتفاقه تشويق ايليه رك جمله سی يكرمی
بشبيك عسكرله برشدتلی هجوم دها ايلديلر . چلبی
سلطان محمدك اون بيك عسكری اوته دنبری نظام
كورمش عساكر صادقه دن اولمغله بونلری بوزمغه
كفايت ايلدی . ونتيجهٔ غالبيت اولمق اوزره صارو
خان پرنسی حضرشاهك بيونی اوريلوب ملكی
الندن آلنمغله ديكر پرنسلر دخی امانه دوشديلر . عيسی
چلبی ايسه بو دفعه دخی آيدين اوغللرينك يانه قاچوب
فقط بر دها سس صداسی چيقميه رق نابديد اولادی
كيتدی .

بو وقعه لر ٨٠٧ سنهٔ هجريه سنه قدر وقوعه
كلديلر . عيسی چلبينك حركات واقعه سنی برحميتلی

عثمانلی نظر تأسفله کورمك طبیعیدر . زیرا کندیسنده
اولان اقتداری دولتنك تجدیداً احیاسنه صرف ایتمك
یولی وارایکن تیمورك بلیه‌سنی تعقیباً دولتی بالکلیه
محوه چالشمق مقتضای حیت کوریله‌مز . حالبوکه بو
قصور یالکز عیسی چلبیده کورلمامشدر . بالخاصه
ادرنه‌ده سلیمان بك چلبی سلطان محمدك اشبو مظفریاتنه
حسد ایلیه‌رك ینه سلیمان بك طرفندن ازمیره والی
نصب اولندیغی حالده عصیان ایلمش اولان جنید صوبا
باشی‌یی ده تربیه و تأدیب وسیله‌سیله براردوبی معیتنه الەرق
اناطولی‌یه چکمش ایدی . حالبوکه بو جنیدك تربیه‌سی
مسئله‌سی مجرد چلبی سلطان محمدی اغفال ایچون
اتخاذ ایدلمش بر وسیله اولملیدرکه اناطولی یه چکر چکمز
جنید صوباشی روی اطاعت کوستردیکی کبی بروسه
اهالیسی دخی شهری سلیمان بکه تسلیم ایدی ویرمشلر
ایدی . بو حالده عموم ممالك عثمانیه سلیمان بکه تابع
اولمش حکمنی الەرق اورنوس زاده‌یی قرەمانلیلر
ووزیر علی پاشایی ده چلبی سلطان محمدلیلر
اوزرینه صالدیره‌رق فترت موجودەیه
نهایت ویرمك عزمنه دوشمش ایدی . دیکر شهزاده

یعقوب چلبی سلطان محمد حضرتلرینه تابع اولوب
انقره‌ده محافظ بولندیغندن وزیر علی پاشا ایله
مقاومت شدیده کوستردیکی کبی چلبی سلطان محمد
دخی امدادینه یتشمك اوزره بولندیغندن بحثله زنهار
تسلیم اولماسنی یازمش ایدی. انجق وزیر علی پاشا
او مکتوبی اله کچیروب عکسی مآلده قلمه الدیغی دیکر
مکتوبی یعقوب بکه کوندرمکله اوده الدانه‌رق انقره‌
یی تسلیم ایلمش ایدی. بونك اوزرینه چلبی سلطان
محمد رقیبنه غلبه‌نك الك کسدیرمه یولی بروسه اوزرینه
هجومدن عبارت بولندیغنی صوفی بایزید پاشانك ارا-
ئه‌سیله کوردیکندن اولانجه قوتیله بروسه اوزرینه
هجومه باشلامش ایدی. وزیر علی پاشانك برطاقم حیله
وخدعه‌لری چلبینك بو ایلك هجومنی دخی ثمره‌سز
براقدی ایسه‌ده حیله‌یه مقابل حیله اولمق اوزره چلبی
دخی قره‌مان حکومتی ایله اتفاق ایلدیکندن بحثله
برجعلی اعلان ایلیوب افلاق وویوده‌سیله اسفندیار
اوغلی دخی اواره‌لق محمد چلبینك یاننده بولنان موسی
چلبی‌یی روم ایلی طرفلرینی سلیمان بکدن نزعه دعوت
ایلمرندن ناشی تمام موسی چلبی برفرقه اولاح وصرب

عسکریله روم ایلی‌یه ولوله ویرنجه سلیمان بك ارتق
اناطولی طرفنی سلطان محمده ترك وروم ایلی‌یه مرور
ایتمکه مجبور اولمشدر .

استانبول جوارنده موسی ایله سلیمان ارەسنده
وقوعبولان محاربه‌ده صربلیلر موسی چلبی‌یی ترك
وسلیمان بکه اطاعت ایتمکله موسی چلبی مغلوباً افلاق
طرفلرینه فرار ایلدی وسلیمان بك دخی موسایه معا-
ونتلرندن طولایی صرب وافلاق پرنسلرینی تأدیب
ایچون مملکتلرینه بالهجوم ۸۱۰ و ۸۱۱ سنهٔ هجر-
یه‌لرنده فی الواقع فتوحات کلیه‌یه مظهر اولدی .
لکن بوموفقیتلر کندیسنی صوك درجه‌یه قدر مغرور
ایلیه‌رك ادرنه‌یه کلدکده هیچ کیمسه‌یی طانیماق وهر
شیئی یوزی اوزرینه براقوب یالکز عشرتله مشغول
اولمق کبی برفنا بوله سلوکندن ناشی موسی چلبی باشنه
طوپلادیغی دیکر براردو ایله تا ادرنه‌یه قدر کلدیکی
حالده سلیمان بك خمار غفلتدن کوز آچه‌مامش ومیخال
اوغللری واورنوس وینکیچری اغاسی حسن اغا کبی الك
نفوذلی سردارلر کندیسنی غیرتلندیرمك ایستدکاری
حالده « سزچلدیردیکزمی ؟ بنم اوزریمه کلمك موسانك

حـديـنه‌مى دوشمش ؟» ديه رد وحسـن اغانك قليچ ايله صقالنى كسمك درجه‌سـنده حقارتلره جرأت ايلد- يكندن جمله‌سى موسى چلبى‌يه دوشمشـلر وسليمان بك استانبوله فرار اوزره ايكن يولده بر طاقم تركنلر بيلميه‌رك كنديسنى اعدام ايلمشلردر .

بو وقعه ٨١٣ سنه‌سنده وقوعـه كلوب ارتق روم ايلى طرفلرنده موسى چلبى پادشاه اولمش ايسه‌ده كنديسى غايت حديد بر آدم اولديغندن امراسنى سليمان بكدن زياده تحقير ايدر ايدى . بنـاء عليه هر نه قدر صرب وسـلانيك طرفلرينى غارتده بر چـوك يارارلق كوسترمش ايسه‌ده وزير على پاشانك اوارولق وفاتيله مخدومى ابراهيم پاشا خراج اخذى ايچـون استانبوله كلدكـده ذاتاً ادرنه هيئت اركان دولتى طرفنـدن ابراهيم پاشايه توديع اولنان مأموريت خفيه مقتضا- سنجه طوغريجه بروسـه‌يه كيدوب چلبى سـلطان محمـدى ادرنه‌يه دعـوت ايلمش ايدى . بو خـبر موسى چلبى‌يه واصل اولدقده درحال استانبولى قوشاتوب چلبى سـلطان محمدك پيشـدارلرينى دخى ايكى دفعه مغلوب ايلمش ايسه‌ده غلبـهٔ كليه‌دن قطع اميد ايدنجه

ازمیر والیسی جنید صو باشی بی وانقره والیسی
یعقوب بکی عیصانه تحریك ایلیه‌رك بو صورتله
محمد چلبی یی اناطولی یه اعاده یه موفق اوله بیلمش
ایدی . فقط ۸۱۵ سنهٔ هجریه سنده چلبی سلطان
محمد جنیدی ده یعقو بی ده بالتأدیب تکرار موسی چلبی
اوزرینه یورو یجه ذاتاً متفق بولنان رؤساو سردارلر
چلبی سلطان محمده دخالت ایلدکلرندن موسی
چلبینك یاننده طوپی یدی سکز بیك نفردن عبارت
قالان اردو صوفیه طرفلرنده بالسهوله مغلوب ایدلمش
وموسی بك قولندن یاره‌لی اولدیغی حالده افلاق
طرفلرینه فرار ایدر ایکن تعقیبنه کیدن سوار یلر
کندیسنی بر دره ایچنده میت اوله‌رق بولمشدر .
بو وقعه دخی ۸۱٦ سنهٔ هجریه سنده وقوعه کله‌رك
ایشته اونبر سنه لك مدت فترت بو صورتله ختامه ایرمش
وعموم ممالك عثمانیه بتکرار ید واحد اداره یه کیر-
مشدر .

چلبی سلطان محمد حضرتلرینك فترته نهایت
ویره‌رك بالاستقلال امور دولتی ید اقتدارلرینه المری
بتون عثمانلیلری ممنون ایلدیکی کبی بو فترت بعض

حكومات متجاوره‌یی دخی صدمات واقعه‌سیله صارشمش اولدیغندن اندفاعی انلرجه دخی موجب ممنونیت اولمش وبناء علیه استانبول ایمپراطوریله صرب وافلاق ویانیه وموره وارناودلق ورا کوزه‌ووندیك حکومتلرندن سفیرلر کله‌رك عرض روابطایله تجدیدینه مسارعت قلنمشدر .

معهود جنید صوباشی فترت سابقه‌یی تجدید ایچون تکرار باش قالدیردیغی کبی قره‌مان طرفندن دخی برفرقه عصات بروسه اوزرینه هجوم ایلمش ایسه‌ده حضرت پادشاه ٨١٧ سنهٔ هجریه‌سنده سریعاً یتیشه‌رك کماخ وقجاجق وتیفائونی برر برر اوردقدن وجنیدی دخی امانه دوشوردکدن صکره مرقوملك جانبی چوقغنه چوجغنه باغشلایوب قره‌مانه کیرمش، وآق شهر وبکیشهر وسیدی شهر عاصیلری تأدیب اولنه‌رق ذات شاهانه جانبك طرفرینی اصلاحه کیدرکن قرمان امیرینك تکرار عصیانی وقوعبوله‌رق غریبدرکه بردفعه‌دها عفوشاهانه‌یه مظهر اولدقدن صکره ینه عصیان ایتمش وینه عفو اولنمشدر .

نقشه واندروسی و یاروسی، و ...... اطه‌لری

وندیك جمهورینه تابع بولندیغی حالده بواطه‌لرده اقا-
مت ایلیان سنیورلر جمهور مذکورله دولت علیه
ارەسندەکی معاهدهٔ صلحیه‌یی طانیمه‌رق بعض عثمانلی
کمیلرینه صارقندیلق ایتدکلرندن اوتوزقدر سفن همایوندن
مرکب بردونتما چالی بك قوماندا‌سیله سوق
اولنمش ایدی . بونلر کلیبولی جوارنده عظیم برونديك
دونتماسنه تصادف ایدرك مغلوب اولمغله ۸۱۹ سنهٔ
هجریه‌سنده دشمن بوغاز قلعه‌لرینه قدر صوقولوب
طوپه طوتمش ایدی انجق بومحاربه‌نك خلاف عهد
اولمغله عهدك لزوم محافظه‌سی ایکی طرفجه دخی
تصدیق اولنه‌رق ۸۲۰ ده مصالحه تجدید اولنمشدر .

بریاندن شو مسئلهٔ بحریه جریان ایدرك دیکر
طرفدن ایسه افلاق پرنسی دان ایله قرنداشی مرچه
ارەسنده وقوعبولان منازعه‌یی مجار دولتی بر وسیلهٔ
مداخله اتخاذ ایلدیکندن وکوندردیکی عسکر
مرچه‌یی بوزوب امانه دوشوردیکندن ذات شاهانه
سریعا بر اردو سوقیله مملکتینده عثمانلو نفوذینی
اعلا و یرکوی قلعه‌سنی بنا ایله ایساقجی طرفلرینه
استحکامات جسیمه یاپلش ومجارستان ایچنه براقین

ایدیلوب رادکسبورغ وطمشوار وسائر قلاع وقصبات بالمحاصره تاالمانیا ایچلرندن امداده کلان شوالیه‌لرله دخی مجار به‌یه طوتوشلمش وغالبیت ومغلوبیت ایکی طرف اره‌سنده مشترك قالمش ایدی . نهایت اردوی همایون رجعت ایدرکن مجاراولر خفیاً تعقیب ایلیه‌رك نیش ونیکبولی اره‌سنده بغتةً هجوم کوسترملریله طرف عثمانیانده مغلوبیت امارەلری کوریله‌رك عقد متارکه‌یه دخی مجبوریت حاصل اولمشدر .

زیرا اناطولیده قره‌یوسفك بردنبره تکثیر قوتله ارزنجانی ضبطایله اورایه بر والی نصب ایتمسی وقره حصاری صیقشدیروب جانبك طرفلرینه‌ده عسکر یایمسی واسفندیار اوغلنك خدمت پادشاهیده بولنان بیوك اوغلی قاسم بکه رغماً ورضای همایونه مخالفاً ملکنی کوچك اوغلی رضا بکه ترك ایتمسی اس شوکت عثمانیه اولان اناطولی‌یی مخاطره‌لی برحاله دوچار ایلمش ایدی . بناءعلی ذلك مجارله عقدمتارکه ایلدکدن صکره حضرت پادشاه سریعاً اناطولی‌یه یچه‌رك قسطمونی اوزرینه هجوم وطوسیه وکنغری ایله جوارنده واقع

باقرطاغی طرفلرینی استیلا ایلدکده اسفندیار اوغلو بونلری قاسمه و یرمیوب طوغریدن طوغری‌یه ممالك عثمانیه‌یه ربط ایدرسه ذات شاهانه‌نك بولطفنه منتدار قاله‌رق کندیسی یالکز سینوب ایله قسطمونی‌ده حکومت سورمکه راضی اوله‌جغنی بیلدیردی وصورت حال موافق کورلوب قبول اولندی . اندن صکره موکب همایون قره‌یوسف اوزرینه یوریوب صامسون وجانیك اهالیسی ذاتاً دولت علیه‌یه میال اولمغله بالسهوله ضبط اولنه‌رق موفقاً پایتخت سلطنته عودت ایلدی .

اناطولیجه بووقعه‌لردن ماعدابرده سیماو اوغلو بدرالدین اسمنده برمدعینك بوکوردلیجه مصطفی وطورلاق کمال نام طرفدارلریله باشنه برطاقم درویشلر طوپلایه‌رق صاروخان طرفلرنده خروج ایتمسی مسئله‌سی وارایدی . ۸۲۳ سنهٔ هجریه‌سنده صاروخان والیسی التی‌بیك کشیله مرقوملك اوزرینه واردقده‌فنا حالده مغلوب واندن صکره علی‌بك اسمنده برسردارك قومانده‌سیله سوق اولنان اوغلو دخی مغلوباً رجعت ایدنجه اشقیا بسبتون یوزه چیقدیغندن نهایت شهزاده مراد بك برقوهٔ کلیه ایله وارمش ومحاربات شدیده ایله

بو كوردلیجه مصطفی یی ایاثلوغده وطورلاق كمالی مغنیساده بوزوب اعدام ایلمشدر . اصل سیماواوغلو بدرالدین نصلسه روم ایلی طرفلری ینه قچارق یکیدن بر طاقم درو یشلرطوپلایوب تکرار خروج ایلمش ایسه ده مرادبك روم ایلی ده چوب مرقومی بوزمش وفلبه ده صلب ایله اعدام ایلمشدر .

بو كبی احوال هپ تیمور فترتنك بقایای بلیاتی اولوب ینه بوقبیلدن اولمق اوزره توروردینك بریسی كویا انقره محاربه سنده غیبوبت ایلیان شهزاده مصطفی بك اولمق اوزره میدانه چیقمش ومؤخراً طونه طرفلری صو باشیلغنی یقالیان معهود جنید واسطه سیله افلاق برنسیده اله آلەرق بونلرك معاونتیله عظیم بر اردو بالتدارك سلانیكه طوغری یوریمش ایدی . بو صاحب خروج تاریخ عثمانیده « دوزمه مصطفی » دیه مشهور اولوب سلطان محمد حضرتلری یلدیرم كبی بر سرعتله یتیشه رك اردوسنی بوزمغله مصطفی ایله جنید استانبول ایمپرا- طورینه التجا ایلمشلرسه ده سلطان محمدك اصراری اوزرینه ایمپراطور بونلری لمنی اطه سنه نفی وحبس ایلمش ایدی .

افلاق برنسی مرچه اشبو دوزمه مصطفی یه یاردم

ایتدیکندن طولایی غضب پادشاهی‌یه اوغرایوب افلاق ممالکی الت اوست ایدلمشدر . اثنای عودتده استانبولده ایمپراطور طرفندن عظیم ضیافتلر کشیده اولنمش ایدی . اناطولیجه بعض مصالحك تسویه‌سی ضمننده اناطولی‌یه تشریف شاهانه وقوعیله بعده تکرار روم ایلی‌یه چکلمش وادرنه شهرینه کیرر ایکن اتاوزرنده نزول اصابتیله اول پادشاه غیور برقاچ ساعت ظرفنده ارتحال ایتمشدر .

بوفلاکت ٨٢٤ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعبولوب ولیٔعهد سلطنت مراد بك اماسیه والیسی اولمغله کندیسنه خبر کیدرك اعلان جلوس ایدیلنجه‌یه قدر یکیچری طائفه‌سی لاجل الاغفال برطرفه سوق ایدلمك ایستنلمش ایدی . عسکر « سوکیلی پادشاهمزی بردفعه دها کوره‌لم‌ده او یله کیده‌لم » استدعاسنه قیام ایدنجه برآدم نعش پادشاهینك ارقه‌سنه کیره‌رك قوللرینی باشنی قلداتمق صورتیله تسکین فتنه‌یه چاره بولنمشدر .

چلبی سلطان محمد حقیقةً بانیٔ ثانیٔ دولت بر پادشاه شجیع ایدی .

دوزمه مصطفى وجنيدك المنده حبس وتوقيفلرى
دولت عثمانيه نامنه دكل يالكز چلبى سلطان محمد نامنه
بر معامله ايمش كبى سلطان مشار اليهك وفاتيله برابر
استانبول امپراطورى مرقوملرى المندن صاليو يردى.
حالبوكه سلطان مراد حين جلوسنده هنوز اون سكز
ياشنده بر نوجوان اولمسيله بر طاقم واليلر وصو باشيلر
شهزاده مصطفى كبى بر پادشاه رشيد وارايكن سلطان
مراد كبى بر چوجغه تابع اولمق موافق اولميه جغى
وسيله سيله فساد چيقارمغه ذاتاً مستعد بولندقلرندن
دوزمه مصطفى ايله جنيد سيروز طرفلرينه كلدكده پك
چوق اشقيا بونلرك باشنه طوپلانمش ايدى. پير حكمت
ضمير صوفى بايزيد پاشا اشقياى مرقومه اوزرينه
حركت ايلدكده مغلوب وجنيد لعينك امريله شهيد
ايديلنجه عصيانك اهميتى بالكليه آرتمش و همان
بتون روم ايلى دوزمه مصطفانك سلطنتنى قبول ايلمش
ايدى.

بوندن صكره دوزمه مصطفى اناطولى يى دخى
يد مراد ثانيدن نزع واخذ ايتمك جرأتيله تداركات
كليه يه باشلايوب نقليات بحريه ايچون اوزمانلر

بحرسفید وسیاهده واقع اولان جنویز بندرگاهلرندەکی
سفینەلری استیجاره قالقشدقده منافع تجاریەسندن بشقه
هیچ برامله بولنمیان جنویزجمهوریتی غالبیتك هر-
حالده مراد ثانی جانبنده قالەجغنی کسدیروب اوحالده
برچوق امتیازات تجاریەیه دها نائل اولمق امکانی
دوشونیجه دوزمه مصطفانك تکلیفلرینه قبول یوزی
کوسترمیەرك مراد ثانی حضرتلرینه عرض خدمت
ایلدی . بونك اوزرینه حضرت پادشاه روم ایلی یه
کچوب عاصیلری تربیه تدارکنده ایکن دوزمه مصطفی
حضرت پادشاهه میدان و یرمامك ایچون سریعاً
کلیبولیدن لابسکی یه مرور ایتمش و اردوی همایونی
اولو باد نهری مقابلنده قارشولمش ایدی . انجق بر کیجه
میخال زادەلر صو کنارینه اینوب اوتەدن برو کندی
قوماندەلرینه الشمش بولنان وشمدی دوزمه مصطفانك
اردوسنده اولان اقینجیلره ندا ایله اصل پادشاه جهان
مطاعه عرض خدمت ایچون دعوت ایلدیکجه جملەسی
سلطان مراد طرفنه کچدیلر . بوندن ماعدا جنیدك
ترتیب ایلدیکی کیجه باصقنندن اولجه مراد ثانی اردو-
سی خبرداراولەرق ایکی بیك نفر یکیچری دلاورلری

بوصوقیه وضع ایدلمکله باصقیجیلر دیل قورتارەمامق
درجه‌سنده پریشان ایدلدی .

بو غالبیت هرنه قدر بر مظفریت قطعیه عد
اولنه‌مز ایدیسه ده جنیدك امیدینی ضعفه تبدیل
ایلدیکی کبی مرقوم انجق کندی اقبالنه خدمت ایدر
برآلیجق اولدیغندن طرف مراد ثانیدن ازمیر امارت
مستقله‌سی کندیسنه توجیه اولنه‌جغی حقنده بر وعد
ویریلنجه درحال دوزمه مصطفادن یوزچویردی . وفی -
الواقع امارت مستقله ایله ازمیره کوندرلدی . بونك
اوزرینه دوزمه مصطفی بالکلیه عاجز قاله‌رق کلیبولی -
یه جان آتمش ایسه ده مراد ثانی دخی جنویز قایقلری ایله
یچوب مرقومی بوزمش و دوزمه مصطفی ادرنه طریقیله
افلاقه قاچمغه چالیشور ایکن بالتعقیب طوتوب صلب
ایتمشدر .

بوموفقیت قطعیه ۸۲۶ سنۀ هجریه‌سنده میسر
اولوب ایکی سنه‌دن زیاده برزمان دوزمه مصطفانك
مرادثانی‌یی اورسه‌له‌دیکنی کوره‌رك حضرت سلطان
مراده تملق یوزی کوسترمامکده بولنان استانبول ایمپرا-
طوری دوزمه مصطفانك انعدامنی کورنجه درحال

سفیرلر ارسال ایدرك تجدید رابطهٔ دوستانه‌یه مسارعت ایتمش ایسه‌ده مراد ثانی بو الجقجه تملقی قبول ایتمیوب برقوهٔ کلیه ایله استانبول اوزرینه یوریمش واول قدر تضییق ایلمش ایدی که براز دها صقشدیریله جق اولسه ایدی فتح قسطنطنیه شرفی دخی کندیلرینه نصیب اوله‌جق ایدی . انجق ایمپراطور قوتله غلبه ایده‌میه‌جکنی اکلادیغی سلطان مراده خدعه ایله غلبه‌یی ترجیح ایلیه‌رك کوچك برادری مصطفی چلبی ایله قرەمان اوغللرینی بالاغفال ایاقلندیرمش و بونلره ازنیق ضبط و بروسه‌یی محاصره ایتدیرمش اولدیغندن اردوی همایون دخی استانبول محاصره‌سنی ترکله ازنیقه چکمش ایدی . بو حرکت همایوندن مصطفی چلبی اورکوب فرار ایدر ایکن تعقیبنه قوشان اقینجیلر النده شهید اولمشدر .

دولت علیه‌نك اشبو غوائلی اثناسنده افلاق وارنا-ودلق و موره طرفلری دخی دولت علیه‌یه آثار خصومت کوسترمکه باشلادقلرندن مصطفی چلبی غائله‌سی دخی برطرف ایدلدکدن صکره اردوی همایون اوچ قوله ایریله‌رق بریسی افلاقی هرج ومرج و بریسی ارنا-

ودلغی وموره‌یی الت اوست ایتمش وحضرت پادشا-
هك قوماندەسی التنده قالان دیکر برقول اردودخی
بولی وطراقلی‌یه قدر ممالکی استیلا ایدن اسفندیار
اوغللرینك اوزرینه یورویه‌رك بوزوب قسطمونی‌یی
ضبط ایدنجه اسفندیار پرنسی بر کوزل قزینی ذات شا-
هانه‌یه تزویج صورتیله نائل عفو اوله‌بیلمش و یالکز
سینوب سنجاغی اعادهٔ کندیسنه احسان اولنمشدر ٠

بو مشغولیتلر دخی ۸۲۸ سنه‌سنه قدر اول پادشاه
فاروق جاهی مشغول ایلیه‌رك بو مدت ظرفنده مغضوب
پادشاهی اولان ایمپراطور مانوئل وفات ایله‌ یرینه یوان
جلوس ایتدیکندن واودخی سنوی اوچیوز بیك دوقه
التونی خراج ایله مصالحه استدعاسنده بولندیغندن استا-
نبول محاصرەسی ترك اولندیغی کبی افلاق وصرب
ومجار ایله دخی متارکه ایدلمشدر ٠

اشبو غوائلك کافه‌سی برطرف ایدلدکدن صکره
تأدیب نوبتی جنید صو باشی‌یه کلمش ایدی ٠ خلیل
یخشی بك بو تأدیبه مأمور ایدلکله جنید اول امرده
مقابله عزمنه دوشدی ایسه‌ده بجره‌میه‌جکنی اکلایه‌رق
اندن صکره هب قچاماق حرکاتنی ترجیح ایتدیسه‌ده

نره یه قاچدی ایسه ده قورتیله مدی . خلیل بهمه حال
ارقه سندن یتیشوب نهایت یالکز کندیسنك دکل
اعوان وانصارینك دخی برر برر قفالرینی کسه رك
ادرنه ده خاکپای ملوکانه یه کوندردی .

دولت سلجوقیه نك حین انقراضنده ظهور ایتمش
اولان امارات ترکیه دن منتشا پرنسی ۸۲۹ سنهٔ هجریه -
سنده وفات ایتمکله ملکی ممالك عثمانیه یه ربط اولندی
وتکه پرنسی عثمان بك انطالیه قلعه سنی محاصره یه
باشلادیغندن اوزرینه عسکر سوق ایدیلنجه یه قدر
وفاتی وقوعه کلمش ایدیسه ده معهود قرهمان اوغللری
بو فسادی دخی فرصت اتخاذ ایدرك تکه لیلرك امداد -
لرینه قوشمش اولدقلرندن اردوی همایونك طوپ
آتشی اثناسنده قرهمانلیلرك امیری اورویلوب دوشدی
وعیسی وعلی نامنده اولان ایکی اوغلی اسیراً حضور
همایونه کتورلیلوب ذات شاهانه بونره کندی همشیره -
لرینی تزویج ایله بکام ودیکر قرنداشلری بولنان ابراهیم
بکی طرف دولت علیه دن قرهمان بکی اولمق اوزره ینه
محلنه اعاده واعزام ایلدی .

۸۳۱ ده کرمیان امیری یعقوب بك ذات شاهانه یی

زیارت ایچون ادرنه‌یه کلدکده حضرت مراد ثانی بو ذات ممدوح الصفاتك اکرامنده پك ایلرو یه‌واره‌رق کندیسنی ممنون ایتمش اولمسیله یعقوب بك مملکتنه عودت ایدرك برسنه صکره وفاتی تقرب ایدنجه هدیهٔ شکرانه اولمق اوزره کرمیان ممالکنی کاملاً مراد ثانی حضرتلرینه تقدیم و تملیك ایلمش ایدی .

ونديکلیلر روملر ایله بالاتفاق سلانیکی ضبط ایلمش وحالبوکه مذکور لیمان وموقع پك بیوك بر اهمیتی حائز بولنمش اولدیغندن اوراسنك ممالك عثمانیه یه ربطی ایچون عسکر سوق اولنمش ایدی . موقع وقلعه غایت متین وعسکر ومهماتی چوق اولدیغندن محاصره وهجوملر اوزانوب کیتمش و پك چوق تلفات وکلیتلی مشقت ایله ۸۳۳ ده ضبط اولنه‌بیلمش ایدی . بو مغلوبیت اوزرینه ونديکلیلر انتقام ایچون کلیبولی بوغازینی اورمشلر ایسه‌ده حقسزلقلرینی ومخاصمه‌دن برکونه فائده استنتاج ایده‌میه‌جکلرینی اکلایه‌رق ینه صلحه راضی اولمشلردر .

ارناودلق ویونانستان طرفلری برقاچ دفعه چالقانمش وهردفعه‌سنده متانت موقعیه حسبیله پك چوق

کوجلکلر چکلمش اولدیغی حالده ٨٣٤ و ٣٥ سنه‌لرنده یانیه طرفلرنده حکمدار اولان پرنسلك مظالم واقعه‌سی اهالیٔ محلیه‌یی بیزار ایلیه‌رك بونلر حکومت عثمانیه‌یه طوعاً تسلیم اولدقلری کبی اصلا ارناود حکمداری بولنان یانی قستریوته دخی وفات ایدرك مرقومك ذاتاً سکز سنه‌دنبرو خدمت شاهانه‌ده بولنان درت نفر اوغللری میراثلرندن واز کچورتیله‌رك ارناودلق دخی ممالك شاهانه‌یه ربط ایدلمش ایدی . بونی متعاقب ذاتاً مجار قرالی ایکن مؤخراً المانیایه دخی ایمپراطور نصب ایدیلان سیژسموند ٨٣٧ سنهٔ هجریه‌سنده صلحه راغب اولمغله مجارستان واوستریا طرفلرنجه دوام ایتمکده بولنان مهاجماته دخی بومصالحه ایله نهایت ویرلمشدر .

دولت علیه روم ایلی طرفنجه مشغول اولدیغی زمانلر اناطولیده‌کی مفسدلرك بهمه حال برفساد چیقارملری معتاد اولمغله وفساد جهتنده قره مانلیلرك سائر ارباب فساده تقدم وتفوقلری معلوم بولنمغله طرف مرادثانیدن قره‌مانه امیر نصب اولنان ابراهیم بك دخی روم ایلی طرفلرنده‌کی مشغولیت اوزرینه اعلان عصیان

ایلمش ایدی . بناء علیه مرقومك اوزرینه عسکر سوق اولندقده قونیه بتکرار ضبط اولنمش ایسه‌ده ذات شاهانه‌نك همشیره‌لری قرابت حسبیله ابراهیم بك ایچون رجا ایلدیکجه جرمی عفو اولنمشدر . اشبو قره‌مان سفرنده صرب قرالنك قره‌مانلیلر ایله اتفاقی خبر النديغندن انك اوزرینه دخی بر هجوم ترتیب اولنجه قزی ماری‌یی ذات شاهانه‌یه تزویج صورتیله نائل عفو اوله‌بیلمشدر .

هر نه زمان اناطولی طرفنده بر مشغولیت چیقارسه روم ایلیده بولنان حکومات متجاوره‌نك دخی باش قالدیرملری عادت حکمنه کیردیکندن و مهاجمات مذکوره‌یه نهایت ویرمك ایچون مطلقا بلغراد موقع مهمنك اله کچیرلمسی لازم کلدیکندن ٨٤٢ سنه‌سنده اورنوس زاده علی بك کلیتلی سواری ایله قره‌دن سوق اولنوب ذات شاهانه دخی بحر سیاه وطونه طریقیله بالعزیمه بلغراده وارلدقده قره طرفندن قله‌لر انشاسی وطونه جهتندن دخی قایقلر وضعیله یدی آی مدت بلغراد محاصره و تضییق ایدلمش ایسه‌ده ظفر ممکن اوله‌میوب لهستان قرالنك توسطیله محاصرهٔ مذکوره .

دن بتون بتون دخی واز کچیلمشدر. زیرا او محاصره
اثناسنده مزید بك ترانسیلوانیا طرفلرینه برآقین ترتیب
ایدوب انجق مجار سرداری هونیاد مزید بکك
بواقینی حکمسز براقوب میرمشاراليه شهید دخی
اولنجه بلغراد محاصره‌سی رنك وشکلنی‌ده دکیشدیر -
مش ایدی.

اشبو هونیاد عثمانلیلرك رجعتی اوزرینه دخی
سفرك ارقه‌سنی براقیه‌رق ٨٤٤ و ٤٥ و ٤٦ سنه‌لر-
نده اولاح وصربیه طرفلرینی هرج ومرج ایلدیکی صره‌ده
مقابله‌سنه مأمور اولان شهاب الدین پاشایی‌ده بوزوب
نیشه قدر ایتمش وبعده لهستان وبوهمیا وتاالمانیا
ایچلرندن طوپلانوب کلان اهل صلیب کوکللولری ایله
قوتنی بالتزیید مراد ثانینك اوچ قولدن سوق ایلدیکی
اردولری موراوه نهری بوینده مغلوب ایتدکدن ماعدا
صولو دربندوایزلادی در بندندن بالقانلری کچه‌رك برو
طرفده دیکر برغلبه‌یه دها نائل اولمش ایدی.

ارتق غائله بوقدر بیوینجه قره‌مانلیلر ایچون
راحت طورمق ممکن اولورمی؟ تکرار عصیان ایتد-

يلر • انلردن ماعدا ارناود قرالی متوفی یانینك خدمت شاهانه‌ده بولنـان اوغلی اسکندر بك دیکر برادریله برابر ارناودلغـه قاچوب اوخری واشقـودره وقره طاغه طوغری ممالکی فتح ایله اعلان استقلال ایلمش ایدی • بوقدر غوائله بردن مقـابله ممکن اوله‌میه‌جغی درکار اولغله ٨٤٧ ده مجارلیلر ایله مجبوراً برمتارکه عقد اولنمش وقره‌مانلیلر ایچ ایل طرفلرینه پوسکورتلد‌کدن صکره اصل تهلکه ارناودلقده اولمسیله اوطرفلره طوغری تدارکات کلیه‌یه مسارعت قلنمش ایدی • انجق مراد ثانینـك اکبراولادی واك سـوکیلیسی اولان شهزاده علاءالـدین بوصره‌ده وفات ایدنجـه اوغیرتلی پادشاهه یأس وفتور کله‌رك زمام سلطنتی سلطان محمده بالتسلیم کندیسی مغنیساده اختیارعزلت ایلدی •

حالبوکه مجـارلی هونیـادك غلبات واقعـه‌سی اوروپایی اوقدر بیوك برامیده دوشـورمش ایدی که ارتق عثمـانلیلری قطعهٔ مـذکوره‌دن بالکلیه طرد واخراج ایلمك ایشدن بیله اولمدیغی ظنیله پاپاطرفندن هرطرفه تشویقنامه‌لر بالاسطار کایتلی براهـل صلیب

اردوسی ینه هونیاد قوماندهسیله تا وارنه یه قدر ایغمش ایدی. بوحالده بتون هیئت ارکان دولتك رجاسیله مراد ثانی حضرتلری تکرار اردوسنك باشنه کلوب وارنه ده دشمنی قارشوله دی. بووارنه محاربه سنده دشمنك کثرتنه نسبتله عثمانلیلرك قلتی غلبه ایچون هیچ برامید براقمز ایدیسه ده مجرد دشمنك نام خدایه بنا ایدرك عقد ایلدکلری مصالحه یی نقض و اخلال ایلملرندن طولایی غیرت وعدالت الهیه آن واحدده کندیسنی کوستره رك اوزمانه قدر امثالی اولمامش بولنان اهل صلیب ۸٤۸ ده اویله بر بوزولش بوزولدی که بوکا دوستده دشمنده متحیر قالدی.

وارنه مظفریت عظیمه سندن صکره سلطان مراد ثانی حضرتلری ینه مغنیسا عزلتکاهنه چکیلدی ایسه ده سلطان محمدك هنوز کنجلکی وعسکرك مراد ثانی یه الیشقنلغی ایله برابر ارناودلقده اسکندر بکك دخی غائله یی ارتدیرمسی حضرت مراد ثانی یی تکرار تخت حکمرانی یه دعوت ایلمش ایدی. بودفعه اولا یونانستانی تقسیم ایتمش اولان پرنسلرك منازعاتنی برطرف ایچون ۸۵۰ ده قورینت یعنی قوردوس بالمحاصره

تكميل يونانستان دخی متعاقباً ضبط ايدلدكدن صكره
استانبول پرنسلرندن قسطنطين اورايه والی نصب
اولنوب بعده ارناودلغه كيرلمش وفقط موقع مذكور
غايت صرب اولديغندن غالبيت ومغلوبيت مشترك
قالمش ايدی. بو ارهلق دونياد دخی يكرمی بش بيك
اهل صليب ايله تكرار قوصوه‌يه قدر ايلنجه مراد
ثانی ارناودلری براقوب مجارلر اوزرينه يوريمكه
مجبور اولدی. مجارلر زره كيمش اولدقلرندن ايلك
محاربه‌ده بونلره ظفر ميسر اولمامش ايدی. فقط او كيجه
مجارليلرك ترتيب ايلدكلری برباصقين فنا ترتيب ايدلمش
بولنديغندن اويله بر بوزولش بوزولديلركه ايرتسی
كونی يكرمی بش بيك اهل صليبدن اون يدی بيكی
حالا زرهلری ارقه‌لرنده اولديغی حالده مقتولاً
معركه‌ده قالوب قصور سكز بيكی كوچ حال ايله فرار
ايده‌بيلشدر. بعده ينه اسكندر بك اوزرينه هجومه
وارلدی. دبره واق حصار كرچكدن بوغاز بوغازه
برجنك ايله النديی. ۸٥٤ ده اسكندربك اوزرينه دها
مكمل بر هجوم ترتيب ايدلمش ايسه‌ده استانبول
ايمپراطوری وفات ايدرك رضای همايون خلافنه

دیمتریوس ایمپراطوراولنجه ذات شاهانه مرقومی عزل ایله یرینه کندی التزامکرده‌سی اولوب یونانستان والیسی بولنان پرنس قسطنطینی نصب ایچون استنابوله کلمش ایدی . چه فائده‌که ۸۵۵ ده برنزل اصابتیله اول پادشاه فاروق جاه‌عازم داربقااولمشدر . هم نهایت درجه‌لرده جسور هم غایت حلیم بر پادشاه جهان اولدیغی حالده برخرقه ایله برلقمه‌یه قانع امثالسز برذات ملك سمات ایدی .

پدرینك وفاتی اوزرینه سلطان محمد ثانی حضرتلری هرنه‌قدر ارتق حیاتی دائم اولدیغی مدت بالشوکت والاجلال مربع‌نشین اولمق اوزره تخت عالیٔ سلطنته جلوس بیورمش ایدیسه‌لرده بوندن اول ایکی دفعه پادشاه اولدقلری حالده ینه شهزاده‌لك حالنه عودت ایتمش اولملری اول پادشاه عالیجاهی بعض طرفلر نظرنده استخفافه بادی اولمش و بناءعلیه حین جلوسلرنده یکیچریلر جلوس بخششی ایسترز دیه برعارسزلغه قیام ایلدکلری کبی قره‌مان اوغللری دخی عسکرك ایلك دفعه اولمق اوزره کوستردکلری شو انتظامسزلقدن بیوك بیوك امیدلره دوشه‌رك تکرار عصیان ایلمشلر

ایدی ۰ حتی استانبول ایمپراطورلغی ارتق طرف دولت علیه‌دن انتخاب اولنان پرنسلره توجیه بیوریلور بر شی حکمنه کیرمش اولدیغی حالده سلطان محمد ثانی حضرتلری کبی غضوب وجسور بر پادشاهی اوده استخفاف ایلیه‌رك وقره‌مان ویکیچری فسادلرندن امیدلره دوشه‌رك برسبب سیاسیدن طولایی استانبولده محفوظاً اقامته مأمور اولان اورخان بك نامنده برشهزا- ده‌نك مصارفی ایچون تخصیص بیوریلان مبالغی استحصالده استعجاله باشلامش واکرسریعاً وعاجلاً مصارف مذکوره کوندرلیه‌جك اولورسه شهزاده‌یی صالی ویره‌جکنی بیلدیرمشیدی ۰ بویله‌هر طرفك استخفافلری میاننده یالکز طربزون ایمپراطورلغی عثما- نلیلرك کوندن کونه آرتان قوت وشوکتلرینه مقابل بقا ممکن اوله‌میه‌جغنی اکلایه‌رق بالآخره مغلوباً التحا- قدن ایسه طوعاً التحاقی ترجیح ایلیه‌رك پادشاه نوجاه حضرتلرینه تبریك جلوس ایچون کوندردیکی سفیرلر واسطه سیله عثمانلی خرجکذارلغنی دخی قبول ایتمشدر ۰

بوطربزون جمهوریتی اهل صلیبك بر اره‌لق

استانبولی فتح ایلری اوزرینه بعض بیزانس پرنسلر -
ینك تشکیل ایلمش اولدقلری ایمپراطورلقدرکه کیفیت
تشکلی بوندن اولکی یونانستان تاریخنـده ذکر ایدلمش
ایدی ٠

ایمدی حضرت فاتح بویله ایلك پاپوش پاطردیلرینك
هیچ بر یسنه روی تلاش کوسترمیه رك اولا یکیچری یه
بر مقدار بخشیش اعطاسی واقتضا ایدنلرینك تربیه سیله
عسکرلك انتظامنی اعاده ایلدکدن صکره قرهمان اوغللر -
ینك اوزرینه واروب اول آلچقلر هرزمان اولدیغی کبی
بو دفعه دخی امانه دوشـدکلرندن استغراب اولنورکه
بو دفعه دخی جرملری باغشلانمشدر ٠ دولت علیـه نه
زمان بر مشغولیته دوچار اولورسـه باش قالـدیرمغی
اعتیاد ایدنمش اولان بو دنائت پیشـه لر حقنـده دفعاتله
کوستریلان آثار مرحمته استغراب اولنسه سزادر ٠

ایمدی نوبت تأدیب استانبول ایمپراطورلغنه کلمش
ایدی ٠ انجق بو تأدیبك قرهمان اوغللرینی تأدیبـه
بکزه میه جکی و بلکه تا فتح استانبوله قدر وارهجغی
اول باول روم ایلی حصارینك بنا ایدلمسندن اکلاشلمش
ایدی ٠ زیرا استانبولك فتحی ارتق سلاطین عظام عثمانیه

ایچون برامل اوله‌رق بر قاچ دفعه هجوم ایدلمش ویلدیرم بایزید خان طرفندن اناطولی حصاری دخی مجرد بو امل اوزرینه یاپلمش اولدیغندن حضرت فاتحك امل مذکوری حصوله کتورمکه ساق اهتمامی تشمیر ایده‌جکاری زمان ارتق تمامیله حلول ایلمشیدی ٠ بناءعلیه ۸۵٦ سنهٔ هجریه‌سنده بوغاز مستحفظلریله روملر اره‌سنده تکون ایدن برمنازعه وسیله اتخاذ اولنه‌رق عساکر عثمانیه جوش وخروشه کلان دریا کبی تموجه باشلا ـ ینجه ایش دشمن طرفندن دخی اکلاشیله‌رق اطراف وجوارده نه‌قدر روملر وار ایسه جمله‌سی استانبول قلعه‌سنه قپانوب محاربه ومقاومته حاضرلانمشلر ایدی ٠

واقعا بالذات ایمپراطور جنابلری محضا ایمپراطور ـ لق نامنی محافظه ایده‌بیلك ایچون هرشیئی قبول ایده‌جکندن بحثله آمانه دوشمش ایسه‌ده قبول اولنمامشدر ٠ مع هذا استانبولده پك کاتیلی روم غلبه‌لکی اولوب اکرموره طرفلرندن دخی استانبول امدادینه قوشیله‌جق اولور ایسه امر تسخیر برقاتدها کوچلشه ـ جکندن اولاً موره اوزرینه برقول اردو کوندرلدی ٠

زیرا استانبول ایمپراطوری‌نك سر یعاً اوروپایه ایلچیلر
چیقاره‌رق استمداد و استعانه ایلدیکی دخی خبر النمشیدی .
اندن صکره ایکیوز اللی بیك قدر عسکر ایله استانبول
اوزرینه دخی یورونه‌رك هر طرفدن بالمحاصره تضییقه
و بك اوغلی طاغلری اوزرینه تعبیه اولنان طوپلر ایله
ضربه باشلاندی . تمام اللی اوچ کون محاصره و مهاجمه
دوام ایدرك برقاچ هجومده عادتا بوغاز بوغازه غوغالر
ایدلمشیدی . نهایت طوپ ایله آچیلان کدکلردن بر هجوم
کوستریله‌رك انی متعاقب هر طرفدن دخی یورویش
ایدلمکله نفس استانبول سوقاقلری ایچنده دخی محاربه‌نك
امتدادیله دره‌لرکبی قانلر دوکلمك مقابلنده پای تختمز
فتح اولنمشدر .

استانبولك فتحی یالکز شو جلدده اوچنجی بابمزك
اوچنجی فصلنه خاتمه چکمك ایله قالمامشدر . بونجه
عصرلق شرق ایمپراطورلغنك تاریخ موجودیتنه دخی
خاتمهٔ کلیه چکمشدر . شرق ایمپراطورلغنك بویله
انقراض کلیسی ارتق اوروپا قطعه‌سنك جنوب شر-
قیسنی تشکیل ایلیان بر ربع مهمك عالم نصرانیتدن
علاقه‌سنی کسه‌رك عالم اسلامیته ربط ایلمسی کبی بر نتیجهٔ

عظیمه کوسترمش اولدیغندن اوروپاجه بو حاله بر نظر یأس کلی ایله باقلمش ایسه‌ده شوکت عثمانیه‌یه مقابله ایچون عموم اوروپانک قوت متفقه و متحده‌سی دخی کفایت ایده‌میه‌جکندن چار و ناچار سکوت ایدلمشدر .

مع هذا دولت علیهٔ عثمانیه‌نک عدالت و مدنیت پرورلکده اولان شان جلیلی اصل بو دفعه یار طرفندن‌ده اغیار طرفندن‌ده کمال وضوح ایله کورلمشدر . زیرا استانبول یالکز شرق ایمپراطورلغنک مرکزی اولمیوب بلکه رومادە بولنان پاپانک عینی اولمق اوزره شرق کلیساسی رئیس روحانیسی بولنان روم پطریقلکنک دخی مقامی اوله‌رق بو مقامک الغاسی دهشت واقعه‌یی دها زیاده ارتدیره بیلور ایکن دولت علیه هیچ بر دین و قوم علیهنه خصوصتی اولمدیغنی و بالعکس کافهٔ ادیان و اقوامک حامیسی اولدیغنی اوته‌دنبری آثار فعلیه‌سی ایله کوستردیکی کبی بو دفعه دخی شرق پطریقلکنی الغا ایتمک شویله طورسون بالعکس نیجه امتیازات جدیده ایله احیا ایتمک صورتیله کوسترمشدر .

حین فتحده استانبولدن چیقمق ایستیانلره رخصت

کامله ویریله‌رك کبار اهالیدن برچوقلری ایتالیاوفرا-
نسه طرفلرینه وممالك سائره‌یه هجرت ایتمشلر ایسه‌ده
عوام ناسدن پك چوغی استانبولده قالدقلری کبی
مؤخراً بونلر علیهنده هیچ برکونه اثر شدت کوستر-
لمیوب بلکه جمله‌سی رایت عثمانیه سایه‌سنده کمال امن
وآسایش ایله کچیندکلری کوریلنجه اولدن ترك وطن
ایلیان اهالینك دخی بر طاقی استانبوله عودت
ایلمشدر .

ایمدی حضرت فاتحك بقیهٔ مدت سلطنتی بوبابمزك
دردنجی فصلنه متعلق موادن اولمغله بروجه آتی
فصل مذکوری کشاد ایلمك لازم کلمشدر .

(دردنجی فصل)

ـ دور استیلانك غایتی ـ

عن ۱٤٥۳ الی ۱٥۷٤

تفصیل ـ استانبولك فتحی اوزرینه موره طر-
فنه هجرت ایدن بعض روم زادکانی استانبولده غیب
ایلدکلری ایمپرطورلغی آتنه‌ده تشکیل ایلمك سودای
خامی ایله موره روملر بنی افساده باشلادیلر ایسه‌ده
طورخان بکك قوماندامی التنده بولنان اردو بونلرك

تربیه‌سنی و یرمکه کفایت ایلدی • ینه بو فتح مبین
سنه‌سنده ایدی که ممکن اولورسه استانبول امدادینه
قدر یتشمك ایچون نیش وشهرکویی وودین وطرنوی
طرفلرینه قدر اتمش اولان مجارلر ایله صرب بلیلر اوزرینه
براردو کوندریله‌رك بونلر بوزولدقدن صکره تاملکتلر-
ینه قدر تعقیب دخی ایدلمشلر و اله کچیریلان بشبیك
قدر اسیر استانبول جوارینه کتوریلوب بلغراد
قریه‌سی کبی مجدداً کویلر تشکیلیله اسکان ایدلمشلردر •
بو مظفریت اوزرینه صرب قرالی سنوی اوتوز بیك
التون ویرکو اعطاسیله حمایهٔ عثمانیه‌یه کیردیکی کبی
وندیك جمهوری دخی دولت علیه ایله بر تجارت معا-
هده‌سی عقد ایدرك حتی استانبولده دائمی صورتله
برده سفیری بولنمسنه قرار ویرلدی •

ارناودلق مسئله‌سی هنوز ختامه ایرمامش اولد-
یغی جهتله ٨٦٠ سنهٔ میلادیه‌سنده صرب قرالی
نقض عهد ایدرك ارناودلرله برلشمکه قیام ایدنجه
اردوی همایون اسکوب وقراطووه طرفلرینه توجه
ایدرك غایت شدتلی بر محاربه وهجوم ایله نوو برادقلعه‌سی
ضبط اولنمش ایدی • ونك اوزرینه ذات شاهانه

یوز الّی بیك عسكر و اوچ یوز پاره طوب
و ایكیوز قایق ایله قره‌دن و طونه دن بلغراد
قلعه‌سنی صاره‌رق تحت محاصره‌یه الدی و بر قاچ دفعه
عساكر عثمانیه نردبانلری اوموزلایوب قلعه بدنلرینه
قدر طرماندی ایسه‌ده قلعه دروننده شدیداً مقاومت
اولندیغی كبی مؤخراً پاپا اوچنجی قالیقستك تشویق
ایله طوپلانان عظیم بر اهل صلیب اردوسی مجارلی
هونیادك قوماندا سیله امداده قوشه‌رق بلغراد قلعه-
سنی ارتق تحقق ایدن ضبط و استیلادن قورتارمشدر •
بو محاربه‌ده هونیاد هم یاره لنه‌رك هم ده خسته لنه‌رك
نهایت وفات ایلمش ایسه‌ده ذات شاهانه‌ده خی كیفسز-
لندكلرندن عودته قرار ویرلمشدر •

بلغراد سفری دوام ایلدیكی مدت دونغای همایون
بر قاچ دفعه اق دكزه چیقوب هر نه قدر ابتدالرنده
بر ایشه موفق اوله مامش ایدیسه ده دردنجی
دفعه سنده یونس پاشا قوماندا سیله كوندریلان
دونغا بر فورطنه‌یه اوغرایه‌رق یدی كمی ضایع
ایتمكله برابر فوجه موقعی اوریله‌رق ایكیوز
اسیر النمش واندن صكره تاسوس وسمندرلك وامیروس

اطه‌لری ضبط ایله لمنی استیمان ایتدیرلمش وساقز جز-
یره‌سی دخی سنوی اوتوز بیك التون خراجه کسلمش
ایدی . پاپاجنابلری عثمانلیلرك اشبو ترقیات بحریه‌لر-
ینی هیچ چکه‌مدی . زیرا دولت علیه ترقیات بحریه-
سنی اکمال ایده‌جك اولورسه اق دکز سواحلنده برطاش
طاش اوزرنده قالمیه‌جغنی مهاجمات بریه‌دن قیاس
ایله اکلامش ایدی . بناء علیه برده بحراً براهل صلیب
دونغاسی سوقنه دول بحریه‌یی تشویق ایدرك واقعا
کلیتلی بر دونغا کلش و عثمانلی دونغاسنه کوز آچدیر-
مامش ایسه‌ده یالکز لمنی اطه‌سی تابعیت عثمانیه‌دن
دونه‌رك سائر اطه‌لر ایسه حمایهٔ عثمانیه‌یی منت جان عد ایله
آیرلمق ایستمامشلردر .

بلغراددن عودتده شهزادکان حضراتنك سور
ختانی بالاجرا ایرتسی ۸٦۱ سنه‌سنده موره‌وارناودلق
وصربه اوزرینه او چقولدن عسکر سوق اولنمش
ایدی . صربیه‌یه صدراعظم محمود پاشا مأمور اوله‌رق
راصوه وقرایقوفچه‌ودرونو و برانیسقوفچه قلعه‌لری
ضبط ایله تلفات کلیه‌یه متوقف کورینان سمندره قلعه-
سندن واز کچمش وقیشی کچوردکدن صکره بلغراد

قلعه‌سنه کلوب جوارده‌واقع حواله قلعه‌سنه استناداً هجوملر ترتیبی ایله استرویچه وروندیك ومارژون وکوکرجینلك قلعه‌لرینی اله‌رق مستحفظلر تعیین ایلمش ایدی . بوندن ماعدا صاواوطونه‌نهرلرینك تشکیل ایلدکلری شبه‌جزیره‌یه‌ده برآقین اجراسی محمود پاشانك جمله‌ٔ موفقیاتندندر . بواره‌لق صرب قرالی ژورژ وفات ایلدیکی کبی اوغلی لازار دخی وفات ایتمکله مقدما مراد ثانی حضرتلرینه تزویج ایدلمش اولان صرب پرنسسی‌مار یادن بشقه وارث حکومت قالمامش و بوحالده پرنسس‌مار یا کندیسنه انتقال ایدن حق‌وراثتی فاتح حضرتلرینه نقل ایلمش ایدی . اکرچه‌اوزمان پاپالق مقامی‌مار یانك شوحق وراثتنه اعتراض ایلیه‌رك سلطان محمد حضرتلرینك حقوق جدیده‌سنی بالکلیه انکار ایچون حکومات متجاوره‌دن برطاقم اعتراضجیلر پیدا ایتمش ایدیسه‌ده صدر اعظم محمود پاشا ذاتاً صربستانك الك مهم یرلرینی اله کچورمش اولدیغندن وادیٔ اعتراض ومخالفته صاپان حکومات متجاوره دخی‌اوریلوب ٨٦٣ سنهٔ هجریه‌سنده صربستان کاملاً برعثمانلی

ولایتی حالنه تحویل قلنمشدر ·

موره اوزرینه سوق اولنان اردوده حضرت فاتح بالذات قوماندان اولوب قورنت موقعنی محاصره وبتون یونانستانی جولان ایله اتنه یی وسائر برچوق شهر وقصباتی ضبط ایتمش ویالکز وندیك جمهورینك بندرگاه تجارتی اولان برقاچ لیمانی انلره ترك ایله طاغلق طرفندن الترب بعض یرلر دخی یونان سنیورلری نك النده قالمش ایدی · کندیلری یونانستانده ایکن ارناودلغه اسکندر بك اوزرینه سوق ایلدکلری برقول اردوکاه غالب وکاه مغلوب اولدیغی کبی بارهلق تکرار براناطولی مسئلهسی اچلدیغندن اسکندر بك ایله بالمجبوریه متارکه عقداولنمشدر ·

اناطولی مسئلهسی دیدیکمزشی قرهدکزده آماصره مثللو بعض تجارت بندرلرنده بولنان جنویزلو ایله سینوب واق قیونلی حکومتلری وطربزونده کی روم حکومتی میاننده حاصل اولان برمنازعه اولوب منازعۀ مذکورهیی اساسندن قلع وقمع ایچون براً وبحراً واریلهرق آماصره برمحاصرۀ بحریه ایله النمش وسینوب کندیلرندن عرض تسلیمیت ایدرك وقسطمونی امارتی

براً استیلا و حذف ایدیله‌رك امیری بولنان اسماعیل بکه
بروسه جوارنده مالکانه‌لر و یرلمشدر . طربزون
ایمپراطوری ایسه آق قیونلی امیری اوزون حسنه قزینی
و یردیکی کبی و یرکوی سنویسنی دخی اکاو یرمکده
قالقشدیغندن اولاحمزه بك قوماندهسیله اوزون حسن
اوزرینه برار دوچیقاریله‌رق ارضرومه قدر زیر ضبطنده
بولنان ممالك الت اوست ایدلدکدن صکره ٨٦٦ سنهٔ
هجریه‌سنده فاتح سلطان محمد حضرتلری طربزونی
دخی بالمحاصره ضبط ایلمشدر .

بو اثناده افلاق طرفنده پرنس بولنان و مظالم فوق
العاده‌سندن ناشی اولاحلر نزدنده « چیل پوچ » یعنی
جلاد و « دراقولا » یعنی شیطان نامیله بنام اولان
« ولاد » نام پرنس کندی تبعه‌سی اوزرنده‌کی مظالم
بی نهایه‌سندن ماعدا هر سفره‌یه او توردقجه عثمانلی اسرا-
سندن برقاچ دانه‌سنی شهید ایدرك انلرك موتنی تماشا
و بعده وجودلرینی شرحه شرحه یاردیروب طوز
اکدیره‌رك کلبلره یالاتمق کبی ملعنتلر ایله تمسخر ایلدیکندن
مغایر انسانیت اولان بومثللو احواله نهایت و یردیرلمسی
ایچون افلاقه برهیئت سفارت کوندرلمش ایدی . اشبو

هیئت سفارته باشلری آچیق اوله‌رق حضورینه چیقملرینی تکلیف ایلدکده بویله شیلر عثمانلی اصول تشریفاتنده اولمدیغی جوابی ویریلنجه قاووقلرینی باشلرینه میخلاتوب انلری‌ده بوصورتله شهید ایلمش ایدی . دفعهٔ ثانیه‌ده سفارتله کوندریلان چاقرحمزه پاشا ایله کاتبنك دخی اللرینی ایاقلرینی کسدکدن صکره قازیغه اورمغله ارتق بواحواله قارشو پادشاه عالیجاه حضرتلری غیرته کله‌رك براً صدر اعظم وبحرونهر طریقیله دخی ذات شاهانه افلاقه هجوم ایلمشلر ایدی .

ولاد شیطانلری بیله عاجز براقه‌جق برسرعت ومهارتله نیجه باصقنلر وهجوملر ترتیب ایدرك اردوی همایونی کرکی کبی یورمش ایسه‌ده فاتح حضرتلری دخی نیجه تدابیرابلیسغر بیانه ایله مرقومی مجارستانه قدر قاچیرمش ایدی . حالبوکه اول ملعونی مجارلیلر دخی قبول ایتمدکلرندن بلغرادده یقالیوب زندانه اتمشلر وبونك اوزرینه افلاقلیلر ولادك قرنداشی رادول نام دیکر بر پرنسی کندیلرینه وویوده نصب ایتمشلردر .

٨٦٧ سنه‌سنده مدلو یه‌سوق اولنان بردونغا

جزیرهٔ مذکوره‌یی ضبطایله شوکت بحریه‌یی آرتدیر-
مق ایچون یکیدن کمیلر انشاسنه وآق دکز بوغازنده
سدالبحر وچناق قلعه‌لری بناسیله جسیم طوپلر تعبیه-
سنه مباشرت اولنمش وبر یاندن دخی یوز اللی بیك
کشیلك براردو بوسنه‌یه صالدیر یله‌رق قرالی قتل
اولندیغی کبی امداده کلان مجارلیلر دخی مغلوب
ایدلمشدر .

ذات شاهانه اناطولی وافلاق وبوسنه ایشلریله
مشغول ایکن موره‌ده بولنان روملر ینه اوراده‌کی
وندیکلیلر ایله بالاتفاق موره‌شبیه جزیره‌سنی استرداده
قالقشدقلرندن اورایه عسکر سوقیله برابر وندیك
جمهوریته دخی اعلان حرب ایدلمش ایسه‌ده اوزمانلر
بزم ترقیات بحریه‌مز هنوز وندیکلیلر درجه‌سنده
اولمدیغندن بو محاربه اون التی سنه‌قدر اوزانوب
کتمشدر .

قره‌مان امیری اولوب خاندان سلطنتله صهریتی
دخی بولنان ابراهیم بك ۸٦۹ سنهٔ هجریه‌سنده وفات
ایتمکله قره‌مان امارتی یدی نفر اولادی میاننده منا-
زعه‌لی قالوب آق قیونلی اوزون حسن ایسه بالاخره

قرەمانیدە ضبط ایچون بو یدی قرنداشی افسادە باشلادیغندن ذات شاهانە اناطولی یە چکەرك سلفکەدن ماعدا بتون قرەمان ولایتنی استیلا ایلمش ایدی ۸۷۰ سنۀ هجریەسندە اسکندر بك اوزرینە یکیدن عسکر کوندریلوب کیدن عسکر اوخریدە بوزلغلە بالبان مادرە اسمندە بر ارناود سرکردەسنك رفاقتیلە برقول اردو دها کوندریلەرك اودە بر قاچ دفعە غالب و مغلوب اولدقدن صکرە نتیجە مشکلات ایلە رات و ایلبصان فتح اولنەبیلمش ایدی . هلە ۸۷۱ دە اسکندر بك وفات ایلمکلە اوتوز سنەقدر دوام ایلیان عنادینە نهایت ویرلمشدر .

اسکندر بکك وفاتی اثناسندە هرسك پرنسی دخی وفات ایلدیکندن حاضرالدەبولنان ارناودلق اردوسی هرسکە سوق ایلە اورالری بالسهولە ضبط اولنە بیلدی .

اشبو ارناودلق وهرسك سفرینك خاتمەسی اولمق اوزرە بر یاندن مجارستانە اقینلر ایدیلدیکی و بر یاندن دخی فوچە ایلە جزایر بحرسفیدی یاقەدە بولنان وندیکلیلر اوزرینە صدرسابق محمود پاشا بردونما ایلە

کوندریلوب دشمن پوسکورتیله‌رك اغریبوز جزیره‌سی پك شدتلی بر محاربه وتلفات کلیه ایله ضبط اولندیغی حالده دیکر جهتدن قره‌مانلی ابراهیم بك زاده قاسم بك قره‌مان امارتی نامنه قالان سلفکه‌ده اوزون حسن وطورغود ودارساقلیلر ایله بالاتفاق عصیان ایتمریله بونلرك اوزرینه کیدن صدر اعظم اردوسی ۸۷٤ سنه‌سنده مغلوب اولدیغندن اسحق پاشا وکدیك احمد پاشاقوما-نده‌لرنده ایکنجی بر اردودخی کوندرلمش ایدی . اشبو ایکنجی اردو قاسم بکی اوزون حسنك ممالکنه قاچر-ته‌رق مرقوم اوراده غائب ونابدید اولمش ایسه‌ده بعض عشایر متجاوره‌نك التحاقیله قوتنی آرتدیرمش اولان اوزون حسن ارضرومدن حرکتله توقات وجیدطر-فلرینه ایلرولیوب تیمورلنکه تقلیداً اوزمانه قدر ملکلری ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایدلمش بولنان ترك پرنسلرینی باشنه طوپلامش وبونلردخی مقدما کندیلرینه تابع اولان اهالی‌یی ایاقلاندیره‌رق الحاصل اوزون حسن قره‌مانه قدر بتون ممالکه اوزانوب کیتمش ایدی . نهایت ۸۷۷ سنه سنه‌نده شهزاده مصطفی بك کلیتلی بر اردو ایله واروب بر طرفدن ذات شاهانه‌دخی

ارمنستانه قدر ممالکی هرج ومرج ایتمکله اوزون حسنی خیلیدن خیلی صارصمغه موفق اولمشلردر . حالبوکه وندیك محاربه‌سی حالا دوام ایتمکده اولدیغی کبی پاپانك تشویقیله فرانسه والمانیا واسپانیا وایتالیادخی وندیك ایله اتفاق ایلدیکلرندن بحراً بونلرك وبراً دخی اوزون حسنك دولت علیه‌یی صیقشدیرمسی قرارلشدیرلمش ایدی . طرفین متفقین ارهسنده سفیرلر کیدوب کلەرك قراره قوت ویرلدکدن صکره اوروپا دونغاسی اناطولی سواحلنی اوروب سلفکه‌ده حسنك امدادینه قوشمش ایسه‌ده اوزمانه قدر اوزون حسن شهزاده مصطفی بك یدنده کاملا پریشان اولدیغندن بو دونغانك هیچ برفائده‌سی اوله‌مامشدر . شهزاده مصطفی بکك وفاتیله دیکر شهزاده سلطان جم قرەمان والیسی تعیین اولندقده مشار الیه اورالری کاملا اطاعت التنه المغه موفق اولمشدر .

اشبو آسیا محارباتی دوام ایلدیکی مدت روم ایلی طرفنده‌دخی دالماچیا وخرواتستان ومجارستانه آقینلر ایدیلور ایدی که بوکردلن قلعه‌سی بریاندن محاربه

اینیفورکن بنا اولنمشدر . دیکر بر قول اردو دخی اشقودره‌یه قدر کیدرك قلعه‌یی محاصره ایتمش ایسه‌ده درونده کلیتلی وندیك کوکللولری بولندیغندن ظفر ممکن اوله‌مامشدر .

۸۸۰ سنهٔ هجریه‌سنده کدیك احمد پاشا اوچ‌یوز پاره تکنه ایله قره‌دکزه چیقه‌رق جنویز تجارتکاهلر-ینك کافه‌سنی ضبط ایتدیکی کبی قریم و کفه‌یی دخی بالاستیلا اولاد جنکیزیه‌دن اوله‌رق کفه‌ده بولنان منکلی خانی قریمه خان نصب ایتمشدر . ایرتسی سنه آق کرمان ضبط اولنه‌رق اورادن مجارستانه وخروا-تستانه برآقین اجراسیله طوغریجه وندیك اوزرینه ورلمش ایدی . وندیکك بویله مرکز اداره‌سنه ایدیلان هجوم بتون ایتالیایی لرزناك ایلدیکندن ۸۸۲ سنه-سنده وندیکلیلر صلحه مجبوراولدیلر . شرائط صلحیه اقتضاسنجه اشقودره ومورە طرفلرنده نه‌قدر وندیك یرلری وار ایسه دولت علیه‌یه ترك اولندیغی کبی دفعة اوتوز بیك دوقه التونی مصارف حربیه النوب سنوی اون‌بیك التون‌دخی خراج ویرلمك اوزره اون التی سنه‌لك محاربه‌یه ختام ویرلدی . اندن‌صکره

زانطه وآیاماوروواطه‌لری اورلدیغی کبی وندیك مصالحه‌
سنك ایتالیایه شمولی اولمدیغندن ایتالیا سواحلنده واقع
پولیا واوطرانته دخی اوریلوب ضبط ایدلمش ایدی .

جزایر بحرسفیدك حدود شوکت عثمانیه داخلنه
کیرمسیله برابر ردوسده سن‌ژان شیوالیه‌لرینك بقاسی
تجویز ایدلمدیکندن ذات شاهانه ۸۸٤ ده بالذات
ردوس اوزرینه حرکت ایلمش بولندیغی حالده استا-
نبول جوارنده واقع ککبوزه نام محله کلدکده وفاتی
وقوعیله بالطبع بوسفرده دوام اولنه‌مدی .
کرچکدن فاتح جداً جهانکیر بر پادشاه سلیمان تدبیر
ایدی .

حضرت فاتحك سفر برحالنده ایکن اول صورتله
وقوع وفاتی اثناسنده بولنان قوجه اردو یی هرج ومرج
ایده‌جکی جهتله وفات شاهانه اردودن مکتوم طوتلمش
وآماسیه والیسی شهزادهٔ اکبر بایزید ثانی حضرتلرینه
خبر کوندریلوب فقط اوصره‌ده دیکر شهزاده سلطانك
جمك نفوذ واقتداری دخی برکمال بولنمغله صدر اعظم
بولنان نشانجی محمد پاشا شایدایکی برادر ارهسنده بر
نفاق وقوعه کلورده سلطان جم غلبه ایلر ایسه شمدیدن

کندیسنه برجیله عرض ایدلمش اولمق ایچون اکا دخی
کیرنجه و بشقه‌جه برخبر کوندرمش ایدی .

بوخبرلر اوزرینه ایکی شهزاده‌نك ایکیسی دخی
یوله چیقه‌رق فقط بایزید ثانی حضرتلری دها اول
یتشمکله جلوس بخشیشنی ارتق بر عارسزلق اتخاذ
اتمش اولان یکی چری‌یی بخششلر ایله اسکات ایلیه‌رك
نائل سلطنت اولمش و سلطان جم ایسه انجق بروسه‌یه
قدر کله‌بیله‌رك طرف بایزیدخانیدن ایاس پاشا ایکی
بیك اتلو ایله بروسه‌دن شهزاده جمی کیرو یه چویر-
مکه مأمور اولمش ایدی . بومقابله‌ده ایاس پاشا مغلوب
اوله‌رق سلطان جم استانبول اوزرینه دخی یورومك
تدارکنده ایکن بایزید ثانی قوهٔ کلیه و کافیه ایله داریجه
ایزیق جوارنده سلطان جمك پیشدارلرینی بوزدیغی
کبی یکی شهر جوارنده اصل سلطان جم اردوسنه دخی
غلبه ایدنجه سلطان جم مجروحا فرار اتمشیدی .

بوغلبه اوزرینه بایزید ثانی حضرتلری بروسه‌یه
عودت ایلدکده یکی چری طائفه‌سی کویا سلطان جمه
بروسه اهالیسنك اطاعت کوسترمسی سلطان بایزید
حضرتلری حقنده برنوع عصیان اوله‌جغندن اصل

مقصدلری یغما کرلك اولمق اوزره مملکتی یغمایه قویو-
لمغله برچوق احسانلرو التفاتلر ایله بو یغمالکده کوچ حال
ایله اوکی النه بیلمشدر ۰

سلطان جم تامصره قدر فرار ایدرك اورادن حج
شریفه عزیمتله عودتنده قرهمان اوغللری بقیه سندن
قاسم بك وانقره والیسی محمود بك کبی برطاقم امرایی
کندیسنه اویدیره رق ذاتاً پك شجیع وغیور برشهزاده
اولمق حسبیله برادری علیهنه بتکرار اعلان عصیان
ایدنجه بو دفعه دخی اوزرینه اردو کوندریله رك فرقه-
سی پریشان ایدلمشدر ۰ بایزید ثانی حضرتلری بو
مثللو قرنداش غوغالری ملکی خراب ایتمکدن بشقه
برنتیجه انتاج ایتمیه جکندن بحثله اکر کلوب طلب عفو
وامان ایلر ایسه برقیلمنه بیله خطا کتورلمیه جکی حقنده
سلطان جمه خبر کوندرمش ایسه ده سلطان جم بو خبره
امنیت ایده مدیکندن اوزمانلر ردوسده حکومت
سورن سن ژان شوالیه لری نزدینه کیدرك عرض دخالت
ایلمش ایدی ۰ شوالیه لر ایسه کندیسنی ردوسده محا-
فظه ایده میه رك رومایه کوندروب اورو پاده برخیلی
زمانلر سلطان جم پاپا و فرانسه نك دولت علیه یه قارشو

اولان پولتیقه‌لرنده مدار فساد واحتیال اولدقدن صکره
نهایت برروایته کوره مسموماً وفات ایلمشدر .

سلطان جم غائله‌سی برطرف اولدقدن صکره یعنی
۸۸۸ سنهٔ هجریه‌سنده وندیك ورا کوزه ومجارستان
حکومتلری ایله مصالحه‌لر بالتجدید ایرتسی سنه مولدووه
طرفلرینه بر هجوم ایدلمش وبو هجومده کیلی شهری
ضبط اولنه‌رق اندن صکره ایکی سنه قدر صرف اصلا-
حات داخلیه‌یه حصر همت بیورلمشدر .

بو عصر اندلس اسلامنك دوچار ضعف اولدیغی
عصر اولمسیله اندلسلیلر دولت علیهٔ عثمانیه‌نك تزاید
شوکتنی کوره‌رك کندیلرینی اسپانیول استیلاسندن
قورتارمق ایچون استمداد نامه‌لر کوندرمشلر ایسه‌ده
اوصره‌ده قره‌مان ایالتنده رمضان اوغللری دیه شهرت
بولان خاندان اعضاسنك بعض نفاق وشقاقی مصرده
متشکل حکومت چراکسه‌نك دخی عظیم براردو ایله
اناطولی ایچنه طوغری یورومسنی استلزام ایلدیکندن
دولت علیه‌نك شویله بر مشغولیت داخلیه‌سی اندلس
امدادینه یتشمکه مانع اولدیغی کبی اندلسك ممالك
شاهانه‌یه بعدی واوروپا پولتیقه‌سنك برطاقم مقتضیاتی

دخی اسباب مانعه دن اوله رق بیچاره اندلسلیلره لزومی وجهله معاونت اولنه مامش ایدی . اگر اندلسك اشبو استمدادی مؤخراً خیرالدین بار باروسلر زماننده كی شوكت بحریه مز دورینه تصادف ایتمش اولسه ایدی هیچ شبهه یوق ایدی كه عظیم بر دونغا ایله قوجه اندلسك امدادینه قوشیله رق اسپانیا قطعه سنك بر اقلیم اهل اسلام اولمسی حیثیتی بو كونه قدر محافظه ایدیله بیلور ایدی .

اناطولینك سالف الذكر هرج ومرجی اوزرینه قرهمان والیسی قره كوز پاشا بر اردو ایله مصریلر اوزرینه مأمور اولدیسه ده اوچ دفعه صره سیله مغلوب اولمشیدی . مؤخراً یعقوب پاشا دخی ایكی دفعه مغلوب اولنجه هرسككلی احمد پاشا كرك مصریلری و كرك اناطولی عاصیلرینی تربیه یه برقوهٔ عظیمه ایله مأمور اولمش ایسه ده اودخی مغلوب اولدقدن ماعدا اسیر دخی دوشمش ایدی . نهایت صدر اعظم داود پاشا كلیتلی بر اردو ایله حركت ایدرك الا طاغه كلدكده بردنبره بریا كلتماج حركت ایدرك اردوخلقی بیله صدر اعظمك توجهی مصریلر اوزرینه ظن ایدرلر

ایکن قرهمان اوغلی قاسم بك اوزرینه تبدیل حرکت ایدلمسیله ذکر اولنان عاصیلر غافل آولانه‌رق حلبه قدر پوسکورتلمش ایدیلر . دیکر ایکی قول اردو دخی چرا کسه اوزرینه صالدیریله‌رق بونلر دخی بوزیلنجه ارتق هر سکلی احمد پاشانك سبیلی تخلیه قلنمش ومصالحه استدعاسیله ایلچیلر کلمش ایدی . صدر اعظم بو ایلچیلرك استدعالرینی قبول ایتمیه‌رك محاربه‌ده دوام ایلدی . خادم علی پاشا کرك چرا کسه‌نك وکرك قرهمان اوغللرینك ضبط ایلمش اولدقلری ممالکی برر برر حربا استرداد ایلیه‌رك هر طرفدن روی غالبیت بزه توجه ایلدی . واقعا مصرلیلر دخی شام وحلب وطرابلس و رمله وصیدا طرفلرندن یکیدن عظیم براردو ترتیبیله هجومی تجدید ایلدیلر بواردو طرسوس پیشکاهنده آغاچایری نام محلده داود پاشا اردوسیله تلاقی ایلدکده اناطولی عسکری قرهمان زاده‌لر ایله آنلرك متفقلری طرفندن بالاغفال دشمن طرفنه بوز چویرمش وروم ایلی عسکری هرنه‌قدر صوك درجه‌لرده ثبات ومتانت کوسترمش ایسه‌ده نهایت بوزیلوب اطنه‌یه قدر ممالك ینه مصریلر النه دوشمشدر .

بومغلو بیت ٨٩٤ سنه سنده وقوعه کله رك ایرتسی
سنه اهمیتلی برحرکت عسکریه اولمدیغی جهتله مصر-
لیلر تاقیصریه یه قدر ایلرولمشلر ایدی . بناء علیه
ارتق ذات شاهانه نك موکب همایون ایله حرکتی لازم
کلدیکندن موکب همایون اسکداره یکوب تمام یوله
دوزلدکده مصرلیلر اورکه رك تونس حاکمی عثمان
ابن حفصینك وساطتیله وچقوراووه ده کائن اوچ
مملکت نه عثمانلی یه و نه مصرلی یه تابع اولیه رق اره
یرده حد فاصل اولمق اوزره مستقل و مختار قالمق شرطیله
٨٩٦ سنه سنده عقد مصالحه یه طرفینجه رضا کوسترلمشدر .
ایشته بو غائله دخی برطرف اولدقدن صکره شمدی یه
قدر برقاچ دفعه باشلانمش اولان بلغراد فتحی ایچون
صوفیه اوزرینه طوغری حرکت اولندی . لکن
ارناودلر ایله برده طونه بوینك بعض محللرنده بولندیر-
لمقده اولان ترك عسکرندن مرتب پیشدارلر مجارلولر
یدنده مغلوب اولدیغندن اردوی همایون بلغرادی
براقوب بوسنه جهتنه توجیه حرکت ایتمش و برچوق
محللر اوریلوب النددقدن صکره صوفیه یه عودت
اولنمشدر .

اورادن ذات شاهانه مناسبتر و پك اپه طریقیله ارنا-
ودلغه کیرمش ایسه ده اوستریا ایچنده طوغری ممالکنی
هرج ومرجه مأمور ایدیلان اوچ قول اقینجیلرك اوچی
بردن مغلوب اولدیغی وحتی بو اوچ قولدن بریسی
قوماندانی بولنان میخال اوغلی علی پاشا ایله برابر دشمن
طرفندن قورشونه دیزلدیکی خبری کلسیله مؤخراً
بو شمال سفرینه بر نتیجهٔ قطعیه ویرملك قرار یله ۸۹۸ده
یعقوب پاشا سکز بیك یکیچری ایله استانبولدن چیقوب
صرب بستان طرفلرنده بولنان عساکری دخی الهرق
قوتنی تزییدایلدکدن صکره مجار پرنسلری میاننده
وقوعه کلان بر منازعه یی فرصت اتخاذیله اول قدر
غلباته مظهر اولمش ایدی که غلبات مذکوره مجارلیلر-
دن معزیادهٔ انتقام درجه سنه وارمش ایدی . حتی مؤخراً
عموم پرنسلر بالاتفاق عساکر عثمانیه اوزرینه هجوم
ایلدکلری حالده هیچ بر شیئه موفق اوله مدقلرندن ۹۰۰
سنه سنده اوچ ییل مدت ممتد اولمق اوزره بر متارکه
عقدینه مجبور اولدیلر .

اشبو مجار غلباتی اثناسنده برقول اردو دخی بوسنه
طرفندن هجوم کوستروب قوموتیا و ترساز وزتوا

وقوسز وزوار قلعه‌لرینی ضبطله برابر دالماچیایه دخی
کیرمش واوراده دخی زارا دریغنیچ وزرقینیچ ولواچ
واوبرلباش طرفلرینی ازوب بتوره‌رك لهستان ایچلر-
ینه سوق اولنان سلستره والیسی بالی بك دخی تکمیل
لهستانی چکنیوب غانماً عودت ایتمشدر .

روسیه دولتنك بوزمانلر هنوز اسامیسی اوقو-
نمیوب باخصوص دولت علیهٔ عثمانیه ایله برکونه
مناسبتی بولنمدیغی حالده ٩٠٤ سنهٔ هجریه‌سنده حکو-
مت مذکوره ایله ایلك دفعه اولمق اوزره بر تجارت
معاهده‌سی عقد اولنمشدر .

٩٠٥ ده اشقودره طرفندن وندیك حدودی تجاوز
ایدیله‌رك وندیکلیلر دخی بحراً کلوب کفالونیا اطه‌سنی
ضبط و پره‌وزه‌ده عثمانلی دونغاسنی احراق ایلمشلر
ایدی . ذاتاً قوردوس وناوارین وساٸر بعض سواحل
ینه وندیکلولر النده بولنغله ٩٠٦ ده ذات شاهانه
ادرنه‌دن موره‌یه براً عزیمتله سواحل مذکوره‌یی
ضبط واسترداد ایلدیکنجه وندیکلیلر پاپا والمانیا ایمپراطوری
ایله انکلتره وفرانسه واسپانیا وناپولی ولهستان ومجار-
ستان حکمدارلرندن بالاستمداد غایت کلیتلی بر متفقین

دونغماسی اق دکزه مستولی اولدی . بونلر اوزرینه
عثمانلی بحر یوندن مشهور کمال رئیس اناطولی سوا-
حلنده نه قدر ترك قورصانی وار ایسه طوپلایه‌رق
میدانه چیقوب اوروپا کیلرندن بر چوغنی صید
وشکار ایلدکلری کبی ظهور ایدن عظیم بر فورطنه
دخی دشمن جانبنده تلفات کلیه‌یی موجب اولدیغندن
اعدای متفقه خیلی رخنه‌دار اولمش ایدی . بوندن اول
اولدیغی کبی بو دفعه دخی وندیکلیلر اناطولیده مستعد
عصیان اولان قره‌مان زاده‌لر ایله سائر برطاقم امرای
اپاقلندیرمقله انلر دخی بر یاندن دولتی ازعاجه باشلا-
دیلر . بنابرین ٩٠٨ ده دول متفقه ایله مجبوراً متارکه
عقد ایدیله‌رك اناطولی عصاتندن تکه و حمید و ایچ ایلی
عشایری اوریلوب دائرهٔ اطاعته صوقلمش و دکزجه
محاربه‌ده اصرار ایلیان وندیك دونغماسنه دخی غلبه
میسر اوله‌رق نهایت ٨١٤ تاریخنه قدر اصلاحات
داخلیه ایله اشتغال ایدلمشدر .

دولت علیه‌نك اوزمان اصل نظر دقتنه شایان
اولان جهت ایران جهتی اولوب اوراده شیخ حیدرك
اوغلی شاه اسماعیل کیتدکجه قوتنی آرتدیردیغی کبی

اناطولی عصیاننده ده اشتراك ایلیه‌رك مؤخراً مرعش طرفلرینه قدر آقین ترتیب ایتمش ایدی . بناء علیه بایزید ثانی حضرتلری ایران اوزرینه دخی برسفر تصمیم ایلدیلر ایسه‌ده وجود شاهانه‌یه ضعف کلی طاری اولدیغندن ممکن اوله‌مدیغی کبی ولیعهدلك مسئله‌سندن طولایی شهزاده‌لر اره‌سنده ظهوره کلان بر نفاق دخی بو تصمیمه مانع اولمش ایدی .

ولایت عهد نفاقی بایزید ثانی حضرتلرینك سلطان احمدی ترجیحلرینه مقابل علما طرفندن سلطان قورقودك ترجیح ایدلمسندن نشأت ایلمش و حالبوکه شهزاده سلطان سلیم جمله‌یه معارض چیقه‌رق ۹۱۶ ده جبراً استانبوله کیرمك ایچون ادرنه‌یه قدر کلمش ایدی . سوق اولنان بر فرقه عسکر اکرچه شهزادهٔ مشار الیهك معیتنده‌کی عسکری بوزه‌بیلمش ایسه‌ده نهایت یکیچری‌یی دخی کندیسنه جلب ایدنجه غالبیت کلیه مشار الیه طرفنده قاله‌رق ۹۱۸ سنه‌سنده زمام سلطنتی جبراً پدری یدندن آلدی و بونك اوزرینه بایزید ثانی حضرتلری دیمتوقه‌یه کیدر ایکن یولده قهرندن وفات ایلدی . هر حالده موفق بالخیر وفقط اقچه‌یه میلی زیاده بر پادشاه ایدی .

سلطان سلیم حضرتلرینك كوسترمش اولدقلری
جرأت بتون دنیایی و بالخاصه برادرلرینی تتره توب
هر كس حیرتده ایكن مشارالیه هیچ بر كیمسه یی قورقد -
یغنه اوغراتمیوب حتی برادرلرینی بالتأمین پدرلری
زماننده والیسی بولندقلری ولایتلره تكراروالی تعیین
واعزام ایلمش ایدی . یالكز سلطان احمدك اوغلی
علاءالدین كندی پدری طرفندن كوردیكی تشویق
اوزرینه بر اره لق اظهار عصیان ایلیه رك بروسه
اوزرینه هجوم ایتمسیله سلطان سلیم درحال معیتنه
اتماش بیك عسكر اله رق یلدیرم كبی یتشدیكندن علاءالدین
اصلا مقاومت كوسترهمیه رك باباسی یاننه التجا ایلمش
و بونك اوزرینه سلطان سلیم اماسیه اوزرینه دخی
یورودكده كرك سلطان احمد و كرك اوغلی علاءالدین
كماح طرفلرینه فرار ایتمش ایدی .

بو حركتده سلطان سلیم مظفراً بروسه یه عودت
ایلدكده سلطان احمد بر طرفدن ایرانه اوغلنی كوندروب
شاه اسماعیلدن استمداد ایله برابر دیكر طرفدن ینه اماسیه
اوزرینه یورویه رك ضبط ایدنجه سلطان سلیم حضر -
تلری بو فسادده صدراعظم مصطفی پاشانك پارمغی

اولدیغنی اکلایه‌رق انی قتل ایله بروسه‌ده بولنان بش نفر برادرزاده‌لرینی دخی ازاله ایلمشیدی . حتی دیکر شهزاده سلطان قورقود دخی غضب همایونه اوغرامغله اوزرینه وارلدقده مغنیسا طرفلرینه قاچار ایکن ترکمنلر الندە ازاله اولنمشدر .

بو فاجعه‌لر هب جلوس سنه‌سی اولان ٩١٨ سنه‌سنده وقوعه کلوب ایرتسی سنه سلطان احمد ایران طرفندن دخی کوردیکی معاونت اوزرینه یکرمی بش بیك قدر عسکر ایله بروسه اوزرینه هجوم ایلمش وحتی سلطان سلیمك ایلك مقابله‌سنده غلبه ایتمش ایسه‌ده نهایت مغلوب دوشمکله اوده اعدام اولنمشدر .

سلطان احمدك ازاله‌سندن صکره اوغلی علاءالدین مصره فرار ایدرك حالبوکه دیکر ایکی قرنداشلری ینه استمداد ایچون شاه اسماعیلك نزدنده ایدیلر . ایمدی بوقدر سرعت حرکت وشدت مجازاتیله « یاوز » عنوانینی الان سلطان سلیم ارتق رقیبلر اندیشه‌سندن قورتلدقدن صکره دول متجاوره ایله مصالحه نامه‌لر تجدید اولنمش و یالکز ایران دولتیله تجدید مصالحه وقوعه کلمامش اولدیغندن هرکس یقین وقتده برایران سفرینه منتظر بولنمش ایدی .

اشبو ایران سفر عظیمنده اوزمانه‌قدر اناطولی قطعه‌سی اوزرنده توره‌مش بولنان قرق بیك قدر شیعیلرك قتل‌عامی صورتیله باشلانمش ایدی. بوسفری تسهیل ایچون ذوالقدریه امیری علاءالدوله ایله ایران علیهنه اتفاق ایدلمك ارزواولندیسه‌ده علاءالدوله‌نك مصر ایله مقدما اتفاقی اولدیغندن بودفعه سلطان سلیمك دعوتنه اجابت کوسترمیجه یاوز سلطان سلیم غضبلنوب تك باشنه ایرانك حقندن کلمکه طاوراندی. اولا سیواسه اورادن ارزنجانه واروب اثنای راهده بایبوردی ضبط ایدرك فقط هنوز ایران شاهنی راست کتوره‌میجه تبریز اوزرینه قدر یورومك ایچون چالدیران طرفلرینه توجه ایلدی. بایزید قلعه‌سی بواثناده النمشدر. ۹۲۰ سنه‌سنده چالدیران اووا- سنده شاه اسماعیل اردوسیله برابر باش کوسترمسیله همان صفلر باغلانوب جنکه مباشرت اولندی. بو محاربه‌یی چکدن خونریزانه برمحاربه اولوب ایران اردوسی عقللره حیرت ویره‌جك بر متانتله غوغا ایتدکدن صکره بوزولدی. شاه‌اسماعیل تبریز اوزرینه رجعت ایدنجه سلطان سلیم تبریزه دخی

يوريدى . عجم عسكرى اورادن دخى رجعت
كوسترمكله اطراف و جوار هرج ومرج ايديله‌رك
كورجستان بكلرى طرفندن دولت عليه‌يه عرض
اولنان اطاعات بالقبول قشلامق ايچون اماسيه‌يه
عودت بيورلدى .

بوقدر غلبه اوزرينه ارتق ذوالقدريه‌لى علاءالدوله‌
نك دخى تكليف اولنان اتفاقى قبول ايتديكندن طو-
لايى جزاسى ويرلمك لازم كلديكندن بنه ذوالقدريه
خاندانندن شهسوار زاده على بكه بوزوق سنجاغنى
علاءالدوله‌دن نزع ايتمك مأموريتيله قيصريه واليلكنى
توجيه بيوردى . وفى الواقع على بك حيدرانه برمظفر-
يتله ذوالقدريه حكومتنى علاءالدوله‌دن نزع ايلدى .
حالبوكه علاءالدوله ايله مصر اراسنده موجود اولان
اتفاق مناسبتيله امير مومى اليه عليهنده‌كى شو معامله
مصرده‌كى حكومت چراكسه‌يى دخى دلكير ايتمش
اولديغندن ٩٢١ سنه‌سى موسم بهارنده سلطان سليم
حضرتلرى كاح طرفلرينى دخى ذوالقدريه‌دن نزع
وفتح ايلدى . مصر طرفندن سفيرلر كله‌رك ذوالقدريه
خاندانى مصر حميسى اولديغى بيانيله شهسوار اوغلنك

عزلنی طلب والتماس ایلمشلردر . بالطبع صورت التماس
موافق رأی پادشاهی اولمدیغندن شهسوار زاده علی
بك ایله صدارعظم سنان پاشانك معیتنه اون بیك
اتلی ویریله‌رك البستان ضبط اولنمش وعلاء الدوله
ایله برقاچ نفر اولادینك باشلری کسیلمش ایدی .
اشبو کسیلك قفالر مصرده‌کی حکومت چرا کسه‌یه
کوندرلمکله محیلرك دوچار اولدیغی شو حاله یقیننده
حامیلرینك دخی دوچار اوله‌جقلری اشعار ایدلدیکندن
مصر خیلیجه تلاشه دوشورلمش اولدی .

اشبو سفری دخی قوه‌دن فعله کتورمك ایچون
ستانبوله عودت همایون وقوعبولدقده اول باول
مکمل بردونما انشاسنه تشبث قلندی . انجق مصر
سفرینك بجاله اسباب متممه‌سندن بری دخی اناطولیجه
بولنان ایلیشکی کسمك ایدی . بونك ایچون
٩٢٢ سنه‌سنده کردستانه براردو کوندریله‌رك اورالری
کاملاً فتح ایدلدی . واندن صکره دولت چرا کسه
اوزرینه دخی محاربه اعلان اولندی . براحلب اوزرینه
واران اردوی همایون حلب پیشگاهنده مصر ملکی
قانصوغوری‌یه تصادفله آچیلان محاربه‌ده مصر

عسکری دها ینکیچرینك ایلك هجومنه قارشو ردیله‌رك برانهزام کوستردکلرندن سلطان سلیم حضرتلری بومحاربه‌ده کمال درجه مظهر مظفریت اولدی . حتی غورینك لاشه‌سی دخی میدان محاربه‌ده بولندی . بوغلبه اوزرینه الهکچن مال غنایمه نهایت یوقدر . حتی مصریلرك انهزامندن صکره حلب وحما وحمص وشام دخی کمال سهولتله ضبط اولندیلر . سلطان سلیم حضرتلرینك نام عالیلرینه «خادم الحرمین الشریفین» دیه ایلك خطبه حلبده اوقونمشدر . شامك فتحندن صکره اردوی همایون نابلس وقدس وغزه قلعه‌لرینی دخی ضبط ایله مصر اوزرینه یوریدی . غورینك انعدامندن صکره سلطان مصر انتخاب اولنان طومان‌بای سلطان سلیمه مقابله‌یه چیقدی . چرا کسهٔ مصریه حقیقةً جنکاور آدملر اوله‌رق بودفعه ایسه صوك درجه‌یه قدر مقاومتی کوزه الدیرمش بولنملریله قاهره پیشکاهنده دوکیلان قانلر اوزمانه قدر امثالسز ایدیلر . نهایت مملوکلر بو دفعه دخی مغلوب اولمغله سلطان سلیم حضرتلری ام دنیایه دخی مالك اولدیلر .

اشبو مصر فتحی دولت علیه‌یی اساساً تأیید

ایده‌جك بر فتح مبین اولمشدر. زیرا عباسیه خاندان خلافتندن اولوب مصرده حالا بر کوشه‌ده بولنان متوکل علی‌الله حق عنوان خلافتی حضرت سلیمه فراغ ایتمشدرکه بو عنوان جلیلك بین‌الاسلام اهمیت عالی العالی محتاج ایضاح دکلدر.

سلطان سلیم حضرتلرینك اشبو مظفریات بی‌نهایه‌یه مقابل او زمانلر بحراً هر طرفی لرزناك ایدن خیرالدین باربروس جزایر و تلمسانی فتح ایلمش بولندیغندن ممالك مذکوره‌یی خاکپای سنیه‌یه عرض ایتمکله شان فتوحات برقات دها ارتمش ایدی. بناء علیه ۹۲٤ سنه‌سنده درسعادته وقوعبولان عودت همایونده ملت عثمانیه کندیسی ایچون سوریه و مصر و مغرب زمین کبی اوچ اقلیم جسیمدن ماعدا عنوان خلافتی دخی قازانوب کلان یاوز سلطان سلیم حضرتلرینی تبریك ایتدیلر.

ذات شاهانه مصرده ایکن توقات طرفلرنده شیخ جلالی نامنده بر حریف باشنه برچوق درویش طوپلایه‌رق و بونلر واسطه‌سیله بعض سبکمغزان عشایری دخی کندینه اویدوره‌رق اعلان عصیان ایتمشیدی. برسنه

قدر محاربادن صکره فرهادو شهسوار اوغلی نام سرداری
اشبو جلالیلر اوزرینه صالدیریلوب جمعیتلری پریشان
ایدلمشدر .

ایمدی سلطان سلیم حضرتلری چوقدنبری مصمم
بولنان ردوس فتحی ایچون حاضرلنمقده ایکن ٩٢٦
سنه سنده شیرپنچهٔ اجل چورلو اوواسنده یتیشوب
مشارالیهی کاشنسرای عقبایه اعزام ایلمشدر . غایت
جسور وغایت غضوب ودبدبه وداراته زیاده سیله
منهمك برپادشاه کشورکشا ایدی .

دولت علیهٔ عثمانیه نك الڭ پارلاق دوری سلطان
سلیم حضرتلرندنصکره مقام خلافت وسلطنته کچمش
اولان سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینك دور سلطنت
وخلافتلری عد اولنسه سزادر . ایران سفری اثناسنده
امور تجاریه رنجه ضرردیده اولان برطاقم تجارڭ ضرر
وزیانلرینی بالتأدیه جمله‌یی ارضاایلدیکی کبی سلطان
سلیمك بوسفرنده فرصت بوله‌رق خلق اوزرینه ظلم
ایتمش بولنان بعض حکومت مأمورلرینی اعدام ایتمش ایدی
که جلوس همایونله برابر وقوعه کلان شو اثر مرحمت
وعدالت جمله نزدنده تقدیر وتحسین اولنمش ایدی .

هله دربار شوکت قرار سلطنت سنیه ده رهن صور-
تیله حفظ اولنمق ایچون مصردن کتورلمش اولان
بش التیوز قدر معتبرانی ینه مملکتلرینه اعاده ایلدیکه
بوحال پادشاهك کندی تبعه سنه امنیت کامله سی
اولدیغنی اثبات ایلمشدر ·

مع هذا ابتدای جلوسده شام والیسی جانبردوغزالی
عصیان ایلدیکندن فرهاد پاشا قوماندهسیله برفرقه
عسکر کوندریله رك باشنده کی جمعیتی پریشان و کندیسی
دخی اعدام ایدلمشدر · ذاتاً مرقوم عن اصل أملاو
اولوب مؤخراً مصر مملوکلری میاننه قارشمش و کندی
پادشاهی اولان طومانبایه خیانة سلطان سلیمه دخالت
ایلمش برالچق ایدی · ایلك کوستردیکی خدمته مکافاة
عهده سنه شام والیلکی ویرلدیکی حالده سلطان سلیمك
وفاتندن صکره سلطان سلیمان حضرتلرینك کنجلکندن
بعض امیدلره دوشه رك مصر والیسی بولنان وعن
اصل ینه کوله من اولان خیره بکی ده عصیانه تشویق
ضمننده برمکتوب یازمش ایدی · خیره بك مصرك
سلامتی دولت علیه یه ارتباطده اولدیغنی کوزجه
اکلایه رق مذکور مکتوبی طوغریجه استانبوله

کوندردیکی جهتده صداقتی اثبات ایتمش اولدی .

ایران دولتی سلطان سلیمدن یتشمش اولدیغی سیلهٔ تأدیبك انتقامنی المق ایچون بعض تدارکات حربیه‌ده بولنمغله طرف دولت علیه‌دن فرهاد پاشا حدود ایرانیه‌یی ترصد ایچون قیصریه‌یه کوندرلمش اولوب دیکر جهتده ایسه مجارستانك سنوی دولت علیه‌یه ویرمسی لازم کلان ویرکویی مذاکره‌یه مأموراً بودینه کوندرلمش بولنان بهرام چاوش نام سفیری مجارلیلر اعدام ایلدکلرندن او جهته بالذات حرکت همایون واقع اولدی . میخال زاده‌لردن محمد بك بر فرقه آقنجی ایله ترانسلوانیا ایچنه صالدیریلوب صدراعظم پیری پاشا بلغراد اوزرینه کوندرلدی . ذات شاهانه ایسه شاپسه وزملین وزرمی وباریچ وبرقاس وسلانقامن ومتروویچ وقارلوویچه وایلوق قلعه‌لرینی بر بر ضبط ایدرك بلغرادده صدراعظم اردوسیله برلشدیکندن بو ایکی اردو بلغرادی دخی ضبطه موفق اولمشدر .

بو فتوحات عظیمه ٩٢٧ سنهٔ هجریه‌سنده میسر اوله‌رق درسعادته عودت همایون وقوعنده چوقدنبری امل ایدنلمش اولان ردوس فتحی ایچون برسنه

مدت اکمال تدارکله اوغراشلدی • بعده براً و بحراً عز -
یمت واقع اولەرق حالبوکه ردوس قلعەسنك متانتی
فوق العاده اولدیغی کبی درونندە مدافعه ایدن شوالیەلر
دخی بتون عمرلرینی دین یولنده محاربەیه حصر ایتمك
ایچون یمین ایتمش سلاحشورلردن بولنمغله قلعۀ مذ -
کورەنك فتحی سلطان سلیمان حضرتلرینی زیادەسیله
یوردی • محاصره و مهاجمه بش آی دوام ایدرك عسا -
کر عثمانیه برقاچ دفعه قلعه بدنلرینه قدر نردبان قورارق
چیقدقلری و بوغاز بوغازه جنك ایتدکلری حالده
ینه مغلوباً تلفات کلیه ایله رجعت ایلمشلر ایدی •
نهایت فتح میسر اولەرق حضرت سلیمان قانونی
مدافعه خصوصنده بودرجه لرده ثبات کوسترن
شوالیەلری قهر دکل بالعکس تلطیف ایلیەركماللرینه
وجانلرینه امان ویردی • جملەسی منتظماً اوروپا طرفنه
هجرت ایلدیلر •

اشبو ردوس مشغولیتی اثناسنده مصر والیسی
بولنان احمد پاشا برارەلق دولت چرا کسه کبی بر دولت
مصریه دخی کندیسی تشکیل ایتمك اوزره باشنه
برطاقم چرکس کوله لری طوپلایەرق اعلان عصیان

ایلمش ایسه ده کندیسنه وزیر ایدندیکی محمد بك بویله قوهٔ اسلامیه نك تفرقه سنی موجب اولان بر حرکتی حسب الحمیه تحسین ایتمیه رك کیفیتی خاکپای شاهانه یه عرض وانها ایله برابر اصدقادن بر فرقه ایله مرقوم احمد پاشانك اوزرینه هجوم ایدوب قفاسنی کسمشدر ·

بلغرادك طرف سلطنت سنیه دن فتح و تسخیری اوزمان اوروپانك همان حکمدار عمومیسی اولمق مرتبه سنده بر اهمیتی اولان المانیا ایمپراطورلغنی تلاشه دوشورمکله دولت علیهٔ عثمانیه علیهنده بیوجك برتدارکه باشلاینجه سلطان سلیمان حضرتلری بو دفعه دخی طوغریدن طوغری یه المانیا نامنه اعلان حرب ایلدی که شمدی یه قدر شمال جهتلرنجه ایدیلان محاربه لر هپ مجارستان ویاخود افلاق و یا بغدان نامنه اولد. یعنی حالده طوغریدن طوغری یه المانیا ایمپراطورلغی نامنه اعلان حرب ایتمك شمدی ایلك دفعه اولمق اوزره وقوعه کلیور ایدی · مع هذا بو محاربه ده دخی دار الحرب مجارستان اولوب ذات شاهانه وارادیه واسه ق قلعه لرینی بعد الفتح مهاج صحراسنه کلدکده بر طرفی

طونه و برطرفی عظیم بطاقلقلردن عبارت بولنان
برمحلده اوتوز بیك قدر دشمن عسکری اردوی همایونی
وهلهٔ تضییقه باشلایجه عظیم برتهلکه یوز کوستر-
مشیدی. بونك اوزرینه نصرت ربانیه یی استرحاماً
ذات شاهانه ال قالدیروب عموم عساکره اغلاشه‌رق
امید ویردکدن صکره دشمنه اویله برصالدیریش صا-
لدیردیلرکه اوتوز بیك دشمندن انجق بیك بشیوز کشی
قورتیله‌بیلوب باقیسی یا اسلحهٔ عثمانیه ایله مقتول
ویاخود بطاقلره ویا طونه نهرینه دوکوله‌رك مغروق
اولمق صورتیله قرلدیلر. ۹۳۲ ده میسر اولان بو ملحمهٔ
کبری اوروپا مورخلری نزدنده دخی کمال حیرتله تلقی
اولنه‌رق بتون اوروپایی زانغر زانغر تترتمشدر.
مجارستانك مرکزی بولنان بودین وپشته ایله فونکیرش
وموروت وسکدین و یاش وسائر برچوق یرلر هپ
بو مظفریت اوزرینه ممالك عثمانیه یه الحاق ایدلمشلردر.
هله اهالئ مغلوبه حقلرنده حضرت پادشاهك کوستر-
مش اولدیغی شفقت ورأفت صحیحاً پك فوق العاده
ایدی. زیرا مجار کبارینی فوق الحد تلطیف بیوردقدن
ماعدا اردل سنیوری ژان زاپولیایی قرال عنوانیله

مجارستانه مأمور ایلیه‌رك بوجهتله زمام مملکت ینه مجارلرك کندی اللرینه تسلیم ایدلمش اولدی .

بو هنگامده دولت علیه‌نك انتظامات ملکیه‌یی اکمال ایچون عادتا اوروپاجه دخی معلوم اولمدیغی حالده ایلك دفعه اولمق اوزره عمومی بر تحریر املاك اجراسنه تشبث بیورمسندن طولایی ایچ ایل طرفلرنده بولنان ترکنلر بر عصیانه قیام ایلمشلر ایسه‌ده دیار بکر واطنه والیلری بونلرك جمعیتلرینی پریشان ایتمکه کفایت ایلدکلری کبی ایران طرفندن ایدیلان افساد اوزرینه قلندر اوغلی نام سرسری اسکی جلالی اشقیاسنی باشنه طوپلایه‌رق اعلان عصیان ایلدیکندن انلر اوزرینه دخی صدراعظم ابراهیم پاشا مأمور ایدیله‌رك جمعیتلری پریشان ایدلمشدر .

مجارستانك برعثمانلی ولایتی حکمنی المسی المانیا ایچون برشین عد اولنه‌رق بهمه‌حال بوانتقامی بزده براقیه‌جغی اکلاشلمغله برتدبیر متقابل اولمق اوزره قول قول اقینجیلر چیقاریله‌رق ازجمله بوسنه والیسی وسمندره محافظی دالماچیا طرفلرینی هرج ومرج ایلدیلرکه بوسفرلرده یایجه و بانیالوقه وبلوتسیه‌رو

واوریواج وصوقول ولواج وحرپوار وآیزوق وپرغا
وبوصاج وغره بن قلعه وقصبه‌لری خرواتستاندن
وموددروج وپوشه‌غا قصبه‌لری اسقلاو نیادن وادرانه
قصبه‌سی ده دالماچیادن اخذوممالك عثمانیه‌یه الحاق
ایدلمشلردر. اشبو فتوحات دخی ٩٣٤ سنه‌سنده میسر
اوله‌رق حالبوکه بواثناده شارل کن اوروپاجه بر قاچ
معظم دولتلرك تاج حکمداریلرینی کندی باشنده جمع
ایتمکده بولنان جهانگیر بر پرنس اولوب مظفریات
عثمانیه‌نك بویله‌سرعت القتریقیه ایله رقابتنی چکه‌مد.
یکندن قرنداشی فردیناندی، مجارستان اوزرینه صالد.
یرمش وژان‌زاپولیایی خلع ایتدیره‌رك بودین‌و پشته‌یی
ضبط ایتدیرمشیدی.

بونك اوزرینه مجارستانه درحال اعلان حرب
ایدیله‌رك ٩٣٥ سنۀ هجریه‌سنده بودین تکرار تحت
محاصره‌یه النمش وفردیناند اورادن پوسکور دیلوب
ژان زاپولیا ینه مقامنه اقعاد ایدلمشدر. ویانه‌نك ایلك
محاصره‌سی دخی بودفعه میسر اولمش ایدی. اردوی
همایون پشته مقابلندن رجعت ایلیان المانلری تعقیباً
ویانه‌یه قدر وارمش ایدی. انجق قیش باصدیروب

اسباب شتائيه‌جه كوريلان لزوم اوزرينه اوراورده بارينيله‌ميه‌رق عودت ايدلمشدر •

٩٣٧ سنهٔ هجريه‌سنده روسيه دولتى ايله وفاقى متضمن برمعاهده عقد ايدلديكى صره‌ده المانيا دخى تكليف مصالحه‌ايله بويله بروفاقنامه امضا ايتمك ارزو ايلدى ايسه‌ده طرف شاهانه‌دن قبول بيورلمدى • بناءً عليه شارل كنك برادرى فرديناند بتكرار برقوهٔ كليه ايله مجارستانه كيرديكندن ٩٣٨ سنه‌سنده سلطان سليمان دخى تكرار شمال طرفنه اردوى همايونى سوق ايلدى • بودفعه دخى فرديناند ميدان مقاومتده ثبات كوستره‌ميه‌رك رجعت ايلكله ايمپراطور شارل كن بو رجعتى طوغريدن طوغرى‌يه كندى مغلوبيتى اولق اوزره تلقى ايلديكندن وسلطان سليمان حضرتلرينك اصل امللرى دخى ايمپراطور عليهنه برغلبه قزانوب حدينى بيلديرمك اولديغندن شماله طوغرى تعقيبده دوام ايدلمك ايستنلمش ايدى • فقط بودفعه دخى شدت شتا اردوى همايونك حركتنى منع ايلمشدر •

شارل كنى جمله‌دن زياده دلكير ايدن شى اشبو مظفريات بريه‌دن عبارت اولميوب خيرالدين باربروس

بتون سواحل بحرسفیدی یاقوب یقدیغی حالده عثمانلی
قورصانلرینه هیچ برشی یاپه مامسی ایمپراطور مومی
الیهی هرشیدن زیاده مأیوس ایلر ایدی ۰

بونك ایچون مشهور اندریا دوریا نام قپودانی
عظیم بر دونغایه سردار ایدرك خیرالدین پاشا اوزرینه
مسلط ایتمش واندریا دوریا بوارهلق خیرالدین پاشایه
کورونمکسزین کاوب ۹۳۹ سنهٔ هجریه سنده موره نك
بعض سواحلی ایله برقاچ جزیره یی ضبط ایتمش ایسه ـ
ده ۹٤۰ سنهٔ هجریه سنده اردوی همایون قره دن موره
سواحلنی استرداد ایلدیکی کبی خیرالدین پاشا دخی
اندریادوریایه مقابل دکزه چیقدقده المانیا ایمپراطورلغنك
دونغاسی یك یمان حالره دوچار اولهرق شارلکن
صلح ومسالمت استدعاسنه مسارعت ایتمشدر ۰

اکر بوارهلق ایران سفری یوز کوسترمسه ایدی
طلب اولنان مصالحه نك قبول بیورلمیه جغی درکار
ایدی ۰ فقط شرق طرفنجه کوریلان مشغولیت المانیا
ایله عقد مصالحه یی ایجاب ایلیه رك ۹٤۱ سنهٔ هجریه ـ
سنده ذات شاهانه شرق جهتنه بالتوجه وانو بایزیدی
و بعده تبریزی الدقدن صکره همداناوزرندن طولاشوب

بغداده کلدی وقیشی اوراده بالامرار یله ایران ایچنـه
طالهرق تاازر بایجانه قدر ممالکی چیکنه دکدن صکره
٩٤٢ دهاستانبوله عودت همایون واقع اولدی ٠

اناطولی قطعـهسنجه اشـبو مظفریات عظیمه‌نك
حصوله کلدیکی اثناده فرمان فرمای روی دریا اولان
بار بروس خیرالدین پاشـا دخی اقدکزده برچـوق
مظفریات بحریه یه نائل اولهرق ازجمله مغرب عربانی
ترکلرك جزایر طرفلرنده یرلشملرینی چکه میـهرك براً
و بحراً عظیم بر هجوم ایلمش اولدقلری حالده انلره دخی
غایت پارلاق بر غلبه ایله مرام اکلاتمش ایدی ٠
ایمـدی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك بویله براً و بحراً یکدیکرینی
تعاقب ایدن مظفریاتنه برنهایت ویرملك اوزره پاپامقامندن
اوروپانك هرطرفنه تشویقنامه‌لر کوندریله‌رك ذاتاً
اوستریا والمانیا واسـپانیا وایتالیـا هپ شارل کنه تابع
دیمك اولـدقلری حالده قوهٔ بحریه‌جه بتون اوروپایه
غالب اولان و بناءعلیـه زمانك انکلتره‌سی عد اولنان
وندیك جمهوری دخی شارل کن ایله اتفاق ایلمش ایدی ٠
شو حالده اردوی همایون وندیکی براً اورکوتمك ایچون
بوسنه طرفندن حرکت ایدرك برقسمی آولونیا ودلوینه

جهتنه یورومش وخیرالدین پاشا دخی اسپانیا وایتالیا
ساحللرینی یاقمغه مأمور اولمش ایدی • بو ساحللر خاك ایله
یکسان ایدلدکلری وکلیس وآولونیا ودلوینه قلعه‌لری
الندیغی و بوسنه اردوسی دخی خرواتستان جهتلرینی
الت اوست ایلدیکی کبی اندر یادوریانك قوماندا سی
التنده بولنان عظیم بر متفقین دونمانسی‌ده قورفو اطه‌سی
مقابلنده خیرالدین پاشا مغلوب و پریشان ایلیه‌رك
۹۴۴ و ۹۴۵ سنه‌لرنده قورفو و پاقسو وسائر برچوق
جزیره‌لر دولت علیه‌یه ربط والحاق قلنمش واندریا
دوریا دونمانسنك بقیه‌سی سبته بوغازندن خارجه قدر
قاچمینجه سمت سلامت بوله‌مامشدر •

ینه ۹۴۵ سنه‌سنده هندستاندن درسعادته کلان
ایلچیلر پورتکیزلولك اوطرفلردن برچوق یرلری استیلا
ایلدکلری بیانیله دولت علیهٔ عثمانیه وخلافت جلیلهٔ
اسلامیه‌دن استمداد واستغاثه ایتمکله اورایه دخی برفیلو
دونماسوق اولنمش ایدی • بو سفر مرادی وپیری رئیسلر
کبی عظمای بحریونك ترتیب کردملری اولوب بحر
احمرده انشا اولنان سفاینندن تشکیل قلنمش واثنای
راهده یمن ولایتی فتح ایلدیکی کبی هندستانجه پورتکیز

لرك تعرض و برچوق قلاعنی استیلا ایلدیکاری محل
گجرات اقلیمی اولدیغندن اورایه بالوصول قلعه‌لر طوپه
طوتلمش و پورتکیزلر ایله انلرك متفقلری اولان هندلیلر
پوسکوزتیله‌رك ممالك مذکوره قورتارلمش ایدی ٠
مع هذا بوسفرك اجراسی دولت علیه‌یی اسفار معتاده -
سندن اصلا منع ایتمامش ایدی ٠ خیرالدین پاشا اق دکز
جهتندن سکه تووسکیرو و کرپه قلعه‌لرینی ضبط ایدرك
برفرقه دونمادخی کریداطه‌سنده برطاقم یرلری طوپه
طوتمش و نارده کورفزنده وندیك و پاپا دونمالری تکرار
مغلوب ایدلمش ایدی ٠ نهایت ٩٤٦ سنه‌سنده قاستل نووه
قلعه‌سی وندیکلیلر طرفندن ضبط ومؤخراً ینه خیرالدین
پاشا طرفندن استرداد قلنمغله وندیکلیلر شو قدرجق
برغلبه‌لری اوزرینه حربه نهایت و برمکی شانلرینك
محافظه‌سنه مدار عد ایلیه‌رك هرحالده دولت علیه‌نك
شان غالبیتنه دها زیاده موافق اولمق اوزره ٩٤٧ ده
برمعاهدهٔ صلحیه عقد اولنمش ایدی ٠

مع هذا بومعاهدهٔ صلحیه یالکز وندیکه مخصوص
اولوب اسفار سائره‌یه نهایت ویرمامشدر ٠ ژان زاپو-
لیانك وقوع وفاتیله اوستریالیلر تکرار مجارستانه هجوم

ایلدکلرندن سلطان سلیمان حضرتلری عظیم بر اردو
ایله تکرار واروب اوستریانك ضبط ایلدیکی یرلری
بالاسترداد زاپولیانك اوغلنی مجارستان قرالی نصبیله
برابر شارل کنك جزایر اوزرینه اجرا ایلدیکی غایت
شدتلی بر هجومی دخی خیرالدین کمال مظفریت ایله
رده موفق اولمش ایدی ۰ نهایت اوستریا دولتی مجا-
رستانی حرباً ضبط ایده‌میه‌جکنی اکلایه‌رق اکر
قطعهٔ مذکوره اوستریا خاندانته تفویض بیوریله‌جق
اولورسه اوتوز بیك دوقه التوندن عبارت بولنان
ویرکوسنی سنوی یوز بیك دوقه التوننه ابلاغ
ایلیه‌جکنی وبوکا طرف سلطنت سنیه‌دن موافقت بیو-
رلدیغی حالده حربدن واز کچیه‌جکنی دردولتله
عرض ایله برابر تأیید افاده خصوصنده مجارستان
ایچنه یکیدن بر اردو سوق ایتمش ایدی ۰ بوتکلیفك
طرف سلطنت سنیه‌دن قبولنه بلکه بر مانع اوله‌مز
ایدیسه ده‌ینه بواره‌لق شارل کن‌دولت علیه‌نك‌دوستی
اولان فرانسز قرالی برنجی فرانسوایی تحت اسارته
المق درجه‌سنده مغلوب ایدرك والده‌سی دولت‌علیه‌-
دن استمداد واسترحام ایتمکله سلطان سلیمان حضر-

تلری مجارستان ایچون ایدیلان تکلیفی دخی قبول بیور-
میه‌رق قره‌دن ذات شاهانه‌لری و دکزدن دخی خیر الدین
پاشا سیف انتقامی چکدیلر ٠
اشبو سفر عظیمده والپو وسیقلوس وغران وستو-
لیسنبرغ وقونغکرش قلعه‌لر ینی محاربات شدیده ایله
اخذ وضبط ایلدی ٠ خیر الدین پاشا ایسه میسینایی
ضبط ایلدکدن صکره الیوم فرانسه‌یه تابع اولوب او
زمانلر شارلکنك یدضبطنه کچمش اولان نیس ومار-
سیلیایی دخی تحت محاصره‌یه الدی ٠ بو خبر ٩٥١
سنه‌سنده ذات شاهانه‌یه واصل اولدقده ممنونیت
همایون برتر اوله‌رق خیر الدین پاشا حقنده خیر دعا
بیوردیلر ٠ بناءعلیه بوشوقله مجارستانده ویشغراد ونغو-
راد وویقا ولونسقا وسالا محارباتنه صالدیریلوب
اوستریالیلر طرف پریشان اولمغله بریسی اوستریا
قرالی ودیکر المانیا واسپانیا وسائره حکمداری بولنان
فردیناند وشارلکن برادرلر ارتق امانه دوشدیلر ٠
سنوی اوتوز بیك دوقه خراج ویرملری شرطیله ٩٥٣
سنه‌سنده مصالحه عقد اولنمشدر ٠ بومناسبتله فرانسه
وونديك دخی معاهده نامه‌لرینك تجدیدیله دولت علیه

حقنده‌کی عبودیتلرینی تقویه ایلدیلر.

۹٥٤ سنهٔ میلادیه‌سنده هندستان حکمداری پورتکیز استیلاسندن تکرار شکایت ایتمسیله برکره حمایهٔ جلیلهٔ عثمانیه التنه کیرمش صانیلان هندستاندن اوروپالیلرك یدتعرضلرینی بتون بتون کسمك ایچون بوکره عظیم بر دونغا سوقنه لزوم کورلمش ایدی. حتی بوتدارکانه اواره‌لق وهلهٔ ظهور ایدن بر ایران سفری دخی مانع اوله‌مامشیدی. بو ایران سفری شاه ایران طهماسب خانك قرنداشی القاص میرزا شاه‌مومی الیه علیهنده بالعصیان بعده باشنك قورقوسندن سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه التجا ایتمسیله شاهك دخی بوندن طولایی کوجنه‌رك اوزمانلر ممالك عثمانیه‌دن معدود اولان شیروان ایالتیله تا کردستانه قدر ممالکی استیلا ایلمسندن نشأت ایتمش ایدی. بناءعلیه ۹٥٥ سنه‌سنده ذات شاهانه ایرانه اعلان حرب ایلیه‌رك تبریزه قدر ایلروله‌مش وشیروانی استردادایله ۹٥٦ ده قیشلامق ایچون حلبه کلورایکن اثنای راهده کرجستاندن طرطوم واقچه قلعه‌یی دخی ضبط ایلمش ایدی. موسم شتاده ایرانیلری فرصت دوشوردکجه ازعاج ایتمك ایچون برفرقه عسکر ایله

ایران طرفلرنده براقیلان القاص میرزا بر خیلی ایشلر کوردکدن صکره هلاك اولدیسه‌ده بخارا ایله ایلات مناسبتزی میرمشارالیه حاصل ایلمشدر. القاص میرزا دن صکره بخارا امیرینك پیدا ایلدیکی برقول اردو ایرانی اشغالده دوام ایدرك بو صره‌ده اوستریا دولتی فرصتی قاچرمامق ایچون تکرار مجارستانه یورومش ایسه‌ده اردوی همایون همان اوروپا طرفنه چکه‌رك واقعا بك چوق مشکلات حربیه‌یه دوچار اولمش ایسه‌ده اردل ایالتی فتح اولندیغی کبی طمشوار ایالتی دخی یکیدن قبضهٔ تسخیره چکیرلمش و بو اراده‌ده قپودان سنان پاشا مالطه شوالیه‌لری اوزرینه صالدیروب جزیرهٔ مذکوره‌یی فتح واستیلایه موفق اولمشدر.

یکدیکرینك اشغالندن استفاده ارایان اشبو متقابل دشمنلردن ایرانیلر بر اره‌لق اوکلرینی اچیق بوله‌رق وانه قدر ایلرولمشلر ایسه‌ده اوجله صدر اعظم رستم پاشا انی متعاقب ذات شاهانه ٩٦٠ سنه‌سنده عجم اوزرینه هجوم ایدرك قارص وقره‌باغ ونخجوانه قدر ممالکی هرج ومرج ایلمش ایدی. نهایت

اریه جانبه کلدکده طهماسب صلح استدعا ایلدیسه ده
هر حالده قبول شاهانه دن متردد اولدیغی ایچون
عسکری دخی اردوی همایونی اوزاقدن اوزاغه ترصد
ایلرایدی . سلطان سلیمان حضرتلری بو صلح استدعا-
سنه روی التفات کوسترمدیی . بناءعلیه کرجستان
وکردستان طریقیله شهر زوره کلوب اوراده ایرانك
برقوهٔ کلیه سنی دها پریشان ایلدکدن صکره شاهك
تکلیف ایلدیکی صلحی قبول ایتمشدر .

٩٦٤ سنهٔ هجریه سنده اوستریا دولتی حدود
عثمانیه یی تجیزه باشلامغله سرحد بکلری دشمنه ایلك
مقاومتی پك کوزل ایفایه مسارعت ایلدیلر . بو اثنا-
ده یمن والیسی بولنان اوزتیمور پاشا بحر احمری کچوب
آفریقا قطعه سنه داخل اوله رق نوبه و دنغله سوا-
حلنده برچوق یرلری فتح واستیلا ایلیه رك بر ولایت
عظیمه تشکیل ایلمش ایدی اوستریالیلرك تجاوزاتی اوزر-
ینه برشمال سفری آچیلق تحقق مرتبه سنی بولمش ایکن
هله نصلسه اوستریالیلر تضییقاتی آرتدیرمدقلرندن طو-
لایی بو سفره لزوم کورلیوب حتی ٩٦٥ ده شهزاده
سلیم حقنده کی توجهات شاهانه یی چکه میان دیکر

شهزاده بايزيد پدرينه بالعصيان ايرانه قاچمش و ايران
شاهى بولنان طهماسب بومناسبتله برايش كورورم
خلياسنه دوشه‌رك دولت عليه‌يه بعض تكليفاتده
بولنمش ايسه‌ده مؤخراً شهزاده بايزيدى اولاديله برابر
بالازاله بومشغوليت دخى كنديكنديسنه برطرف
اولوب كيتمشدر.

٩٦٧ سنۀ هجريه‌سنده اسپانيوللر تكرار جزاير
اوزرينه هجوم ايدرك يرلى عربلرله دخى بالاتفاق اورادن
حكومت عثمانيه‌يى طرده قالقشمشلر ايدى. بونك اوزرينه
قپودان پياله پاشا برفيلو دونما و برفرقه عسكرايله
جزاير اوزرينه مأمور اوله‌رق اسپانيول دونماسنى پريشان
ايلدكدن صكره اميرالنى دخى اسيراً درسعادته كتور-
مكه موفق اولمشدر.

اوستريا دولتنك لاينقطع ايقاع ايلديكى تعجيزلره
برنهايت و يرلمك اوزره اوته‌دنبرى تكليف ايلكده
بولنديغى اوتوز بيك دوقه و يركوى سنويسى قبول
اولنه‌رق ٩٦٩ ده عقد مصالحۀ قطعيه‌يه رغبت بيورلدى.
واقعا بو مصالحۀ قطعيه‌دن صكره دخى اوستريا دولتى
ژان باسيليكوس اسمنده برمولدوان سردارينى تشويق

ایدرك بغدان طرفلرنده عظیم بر فساد چ[illegible]
دولت علیه درحال بغدان و یوودهلغنی مرقوم ژانه
توجیه ایدرك دولت علیهنك دشمنی ایکن بندهٔ خلقه
بکوشی اولمشدر • اوستریا ایله عقد اولنان معاهدهٔ
قطعیه براز صکره ایتالیا ولهستان وجنویز واسپانیا
دولتلرینی دخی صلحه تشویق ایلیهرك ذاتاً تشوارهلق
بونلرله بر کونه جنك وجدال بولنمامقله برابر تجدیداً
عقد مصالحه ایدلمشدر • لکن تجدید مصالحه مادهسنه
جنویز ایله اسپانیا اصلا رعایت ایتمیهرك اولکی حرکات
خصمانهلرینه دوام ایلدیکندن ٩٧١ دهبونلرله
برده مالطه شوالیهلرینی تأدیب ایچون بردونما سوق
اولنهرق ساحللری یاقلمش وساقز جزیرهسی دخی ایشته
بودفعه قطعیاً فتح اولنمشدر •

٩٧٣ دهاوستریا والمانیا دخی نقض عهد ایدرك مجا
رستانه تسلط ایلدکلرندن سلطان سلیمان حضرتلری بودفعه
دخی شمال طرفلرینه عزم سفر ایلیهرك طرف طرف
سوق ایلدیکی قول اردولر دشمنی اوجهتدن دفعه موفق
اولدقلری کبی ذات شاهانه دخی سیکت قلعهسنی قوشا-
توب غایت شجیعانه بر محاربه ایله تسخیرینه موفق

اولمش ایدی • چه فائده که بو موفقیت عظیمه اول شهریار حیدر آثارك صولك موفقیتی اولوب عقیب ظفرده یعنی ٩٧٤ سنهٔ هجریه سنده واصل رحمت یزدان اولمشلردر • سلطان سلیمان حقیقة عصر بنك سلیمانی ایدی • زمان جهانگیرانه لرنده دولت علیهٔ عثمانیه ایکیوز میلیونه قریب نفوسه حاکم اولمشدر •

اردوی همایون هنوز سیکت قلعه سنده ایکن وقوعه کلان رحلت شاهانه اردو خلقندن غایت مکتوم طوتلدیغی کبی استانبولجه دخی بو مصیبت نکسه یه سزدرلمیه رك صاروخان والیسی بولنان شهزادهٔ ولی عهد سلیم ثانی حضرتلری استانبوله کلوب ده جلوس همایونلری طوپلر انداختیله اعلان اولندیغی زمان هر کسی برحیرت المش ایدی • شمال اردوسی ایسه سلطان سلیمان حضرتلرینك رحلتنی انجق پادشاه نوجاه سلیم ثانی حضرتلرینك اردو یه ورودندن صکره خبر له رق جلوس احسانلری ایچون ارتق معتاد اولان مارسزلقلری تجدید المشلر ایسه ده بو امللرینه انجق استانبوله کیر یلور ایکن نائل اوله بیلمشلردر •

تبدل سلطنت اوزرینه اوستریالیلر مجارستان

و بوسنه وخرواتستانه شدیداً هجوم ایدرك پك چوق
سقطلقلر ایقاع ایلمشلر ایدی • بو کا مقابل سرحدو الیلری
دخی معیتلری عسکر یله دشمن ممالکنه آقینلر ایدرك
اوقدر هرج ومرج ایلدیلرکه یالکز الدقلری اسرانك
مقداری طقسان بیك درجه سنه وارمش ایدی • انجق
ایکی طرفجه دخی کور یلان خرابلق وحصوله کلان
یورغنلق محاربه دوامی منع ایتدکلرنده ۹۷۵ ده
طرفینك حدودی تعیین وتقطیع اولنه رق اوستریانك ینه
بر مقدار خراج ویرمسی شرطیله مصالحه عقد اولنمشدر •

تبدل سلطنت اوزرینه افلاق ومورهوطرابلس
غرب و یمن وبصره کبی اوزاق وموقعجه نازك اولان
ولایتلرده دخی قاریشقلقلر ظهوره کلوب ازجمله افلاق
و یوودهسی پترومرچه استقلال داعیه سیله اهالی
اوزرینه برطاقم تکلیفات ظالمانه یه قیام ایلدیکندن
عزل اولندیغی کبی مؤخراً سکسان بیك دوقه التونی
اعطاسیله استرداد مأموریته قیام ایلدکده بو یله مقام
سلطنته رشوت تکلیف ایتمسی دها بیوك بر قباحت
اوله رق قونیه یه نفی دخی قلنمشدر • موره وطرابلس
غربه دونغالر سوق اولنه رق اسایش اعاده قلندیغی کبی

بصره والیسی دخی ظهـور ایدن فسادی باصدیرمغه موفق اولمش و یمن ولایتی ایسـه سنان پاشاواوزتیمور زاده لرك همتیله ایکی سـنه قدر اوغراشلدقدن صـکره تکرار تحت اطاعته ادخال قلنمشدر ٠

روسیه دولتنك ایلك اسـتیلاسی ۹۹۷ سنه سنده ایشـیدلمش برشی اولوب بواسـتیلا قزان واژدرهان طرفـلرنده کی تاتارلر علیهنـه وقوعبـولمش ایدی ٠ روسیه نك بای اسـتیلاسی قریله رق قزان و اژدرهان طرفلر ینـك ده دولت علیـه یه ربطی ایچون وزیر محمد پاشامأمور ایدلمش ایسـه ده جزایر بحر سفیددن بعضیلر ینك سنیوری بولنان یوزف ناسی اسمنده بر یهود ینك توسـیع دائرهٔ حکومتی ضمننده وندیك وقبریس اوزر ینـه آچلمسی لازم کلان سفرلر اشـبو تاتارستان استیلاسی مقصد ینك تأخیر ینه سبب اولمشدر ٠

پیاله پاشاقوماندهسـنده بولنـان دونمای همایون سرعسـکرلالامصطفی پاشا قوماندانسـنده کی اردوینی حاملاً اقدکزه چیقه رق اوچ قوله آیرلـدیغی حالده بر بولك قولی قبریسده واقع لیموسون لیماننـه واروب قره یه دخی عسکر اخراجیله یدی هفته محاصره ومهاجمهٔ

شدیده‌دن صکره لفقوشه قلعه‌سنی ضبط ایتمش و قبریس جزیره‌سی اوزرنده واقع سائر قلعه‌لر دخی اول قدر مشکلاتی موجب اولمقسزین فتح استیلا اولنه بیلمش ایدی . حالبوکه دیکر برقوله مأمور اولان قلیچ علی پاشا تونسه تعرض ایدن اسپانیالیلری دیل قورتلیه‌جق درجه‌لرده مغلوب و پریشان ایدرك ساحلی اوره‌قیره تا ارناودلغه قدر کلمش وسوبوت واولکون و بار قلعه‌لرینی فتح ایلمش ایدی . ایمدی شو مظفریاتجلیله اوزرینه دخی هرزمان اولدیغی کبی پاپالق مقامندن ایدیلان تشویقاتله ٩٧٩ ده متفقین دونناسی شارلکنك اوغلی دون ژوان قوماندا‌سیله یونان دکزلرینه قدر کله‌رك قلیچ علی پاشا ایله چارپشمش وحقیقةً دکزك صولری انسان قانندن قزاره‌جق درجه‌لرده خونریزانه وبوغاز بوغازه بر محاربه ایله نهایت قلیچ علی پاشا رجعته مجبور اولمشدر . بونك آجیسنی ایرتسی سنه مجدداً تدارك ایدیلان ایکی یوز اللی پاره کمیدن مرتب دونما ایله چیقارمش ایدی . بو انتقام چوقه اطه‌سی مقابلنده واقع بر محاربه‌ده النمشدر . قلیچ علی پاشا بو محاربه‌ده اوروپا متفقین دونناسنی اوقدر مهارتله بوزمشدر که

اوچیوز بیك دوقه التونی تضمینات حربیه وسنوی برمقدار ویرکوو یرمك شرطیله وندیکی صلح استدعا سنه ایشته بوغلبه مجبور ایلمشدر • حالبوکه مغلوبیت واقعه اسپانیانك ناموسنه طوقنه رق ودولت مذکوره وندیك مثللو صلحی قبول ایتمه دکدن بشقه وارقوتنی بازویه ویره رك تونس اوزرینه برهجوم ترتیب ایلمش وعن اصل تونس حکمداری ایکن طرف دولت علیه دن عزل وتبعید ایدیلان بنی حفص خاندانی ایله بالاتفاق خاندان مذکوری ینه مقامنه اقعاد ایتمش ایدی • سنان پاشا قومانداسنه ویریلان برجسیم اردو قلیج علی پاشا قومانداسنه ویریلان عظیم بردونمایه ارکابا ۹۸۲ ده سوق اولنه رق نفس تونس ایله حلق الواد قلعه لری شدتلیجه برمحاصره ایله ضبط وعموم تونس قطعه سی طوغریدن طوغری یه برعثمانلی ولایتی حالنه افراغ ایدلمشدر •

دولت علیهٔ عثمانیه اق دکزجه شو صورتله مشغول ایکن شمال طرفلرنده افلاق وبغدان پرنسلری یکدیکریله نفاقه دوشه رك لهستان دولتی دخی ایشه پارمق صوقسیله اورالری قارمه قاریشق برحاله

کیردیکندن حالبوکه بونلر میانـده دولت علیه یه الڭ صادق اولانی بغـدان پرنسی ایدوکندن انڭ معیتنه بر اردو کوندریله‌رك افـلاق پرنسی مقـام امارتدن یوسکورتلمش و افلاق قطعه‌سی دخی علاوه بغدان پرنسنه توجیه بیورلمش ایدی . فقط مؤخراً بغدان پرنسی دخی اعلان مفسدتله قازاقلری دائرهٔ اتفاقنه الەرق بندر واق کرمان و ابرائیل طرفلرینی اورمش و عموم اهالیٔ مسلمه‌سنی قتل ایتمش اولدیغندن تکرار سوق عسکر ایله قرق بیك نفر اشقیا و جلاددن عبارت بولنان اردوسی کاملاً قلیجدن کچیریله‌رك قتل عام ایدلمشدر . بو دهشتلی انتقـام لهستانی لرزه‌یه دوچار ایدرك تمـام اردوی همـایون اوطرفلره دخی توجه کوسـترملك اوزره ایکن ایلچیلر کلوب امان دیلەمشلر و لهستاندن ماعدا وندیك و آلمانیا دخی تجدید صلحه مسـارعت ایلمشـلردر . بوحالده مناسبت حربیه و سیاسـیه یالکز روسیه و اوستریا ایله باقی اولوب قریمدن ترتیب اولنان تاتار عسکری موسقووه شهرینه طوغری یوروییه‌رك قازان طرفلرینی استیلاده بولنان روسلرك خطرجەتلرینی کسوب بناءً علیه روسلر اوطرفلردن دخی چکلمکه مجبور اولدقلری کبی اوستریا اوزره

ينه دخی ترتیبلر کورلمکده ایکن سلطان سلیم ثانی حضر-
تلری یکی یاپدیرمش اولدقلری بر حمامی کزر ایکن نصلسه
ایاغی قایه‌رق دوشوب وفات ایلدکلرندن اوستر یاسفری
علی حاله قالمشدر . سلیم ثانی حضرتلری هم غایت جسور
همده امور سیاسیه‌ده غایت ماهر بر پادشاه عالیجاه
ایدیلر .

سلیم ثانی حضرتلرینه کلنجه‌یه قدر خاندان عالیشان
عثمانیدن کلمش بولنان پادشاهلرك کافه‌سی حقیقة جها-
نگیر اولمغه لایق ذوات نادره‌دن بولندقلری حالده
خفیف مشرب اوله‌رق ایلك پادشاه سلیم ثانی حضر-
تلرندن صکره مقام سلطنته کلمش بولنان سلطان مراد
ثالث حضرتلری اولدقلری کورلمشدر . کنجلك
زمانلرینی لهو ولعب ایله چکیرمش اولدقلری کبی
٩٨٢ سنه‌سنده مقام خلافته کلدکدن صکره
دخی زمام امور سلطنتی صوقوللی محمد پاشایه بالتودیع
ذات شاهانه‌لری ینه ذوق وصفالریله اشتغاله باشلامشلر
ایدی . بناءعلیه تبدل سلطنت اوزرینه دول معظمه ایله
معاهداتی تجدید مثللو پادشاهلره مخصوص اولان
بر مهم ایشی بالذات صوقوللی کورمش اولدیغی کبی

منازع فیه اولان لهستان قراللغنه مجار قرالی اولوب دولت علیهٔ عثمانیه نك صادقی اولمق اوزره شهرت بولمش اولان باطوری یی دخی صوقوللی نصب ایتدیرمشیدی ٠ واقعا بر صدر اعظم ایچون بویله قرال عزال ایتدیروب قرال نصب ایتدیرمك مرتبه سنده کی اجراآت عقللره حیرت ویررایسه ده صوقوللی بومثللو اموره اول قدر مهارت کوسترمشدرکه اصل بومهارتی محیر العقول کورلمشدر ٠ حتی نیجه زماندنبری مجارستان واوستریا سرحدلرنده اکسیك اولمیان منازعات بوکره جلوس همایون مناسبتیله تجدید مصالحه دن صکره دخی بزم سرحدبکلری طرفندن ایدیلان تعرضات اوزرینه تکرار میدان منازعه آچلمغله المانیادن درسعادته کلان سفیرلر غایت شدتلی لسانلر ایله همان اعلان حرب درجه سنده بر بحثه قویولدقلری حالده صوقوللی بونلری لسان سیاستله بالالزام وقوعی مرتبهٔ تحققه کلان بر محاربهٔ شدیده یی منعه موفق اولمشدر ٠

مغرب زمینده واقع حکومات اسلامیه اندلس انقراضندنبری ارالرنده دوام ایلیان منازعات ومخالفاته بر نتیجه ویره میه رك حالبوکه مخالفت مذکوره دن

استفاده ایلیانلر نصارادن عبارت اولمسیله و بالخاصه ۹۸۵ سنه‌لرینه طوغری پورتغال دولتی بومخالفتلری فرصت اتخاذ ایلیه‌رك بورالری ضبط واستیلایه قالقشمسیله فاسلیلر دولت علیهٔ عثمانیه‌دن استمداد ایلمشلر ایدی . بونك اوزرینه فاسی پورتکیز تسلطندن قورتارمق مأموریتی جزایر بکلر بکیسنه توجیه اولنه‌رق اودخی قوهٔ کلیه ایله واروب وادی السیل نام محلده پورتغال قرالنه اویله برغلبه چالمشدرکه اردوسندن عادتا دیل قورتلمامشدر . بالذات قرال دخی بومحاربه‌ده هلاك اولمشدر .

۹۸۶ سنهٔ هجریه‌سنده نتیجه فتنه وفساد ایرانی هرج ومرج ایلدیکی بوصره‌ده حدود دولت علیه‌یه دخی رعایت ایلمدیکندن صوقوللی محمد پاشا بومسئله‌یی دخی برطرف ایتمك ایچون اول امرده ایران امورینه مداخله‌ده بولنان کرجی بکلرینه وصایای لازمه ارسال ایلیه‌رك بعده سرحد بکلرینی و پاشالرینی قارص و بایزید طرفلرینی ازعاجده بولنان عجملر اوزرینه صالدیرمش وسرعسکر مصطفی پاشا ایله وزرای سائره دخی کرجستان اوزرینه یورویه‌رك عجملرك ات

چونکه جمعیتلری مشهور چالدیران صحراسنده بولنمغله جمعیت مذکوره غایت شدید بر محاربه ایله اوراده پریشان ایدلدکدن صکره تفلیس ومکریل وکوریل وآچیق باش وقاختی وسوخام قلعه وولایتلری اخذ اولنهرق جبال قفقاسه وارنجه یه قدر بتون ممالك دولت علیهٔ عثمانیه یه الحاق قلنمشدر . اشبو کرجستان جهتلرنجه مغلوب وپریشان اولان ایرانیلر بغداد وشهرزور طرفلرنده غالب کلهرك بر اره‌لق بعض ایلروله‌مشلر ایسه‌ده مؤخراً اوجهته دخی کلیتلی عسکر سوق اولنمش ایدی . حربك بوقسمنده ایرانیلر اوچ قوله منقسم اولدقلرندن بو اوچ قولك ایکیسی مغلوب پریشان ایدلمشیدی . لکن اوچنجی قول عادل کرای ایله کلان تاتار عسکرینی بوزدیغی وعادل کرای دخی اسیر ایلدیکی کبی اواره‌لق صوقوللی محمد پاشا دخی بر غدارسوء قصدجینك بدخیانتی ایله شهید ایدلدیکندن وقیش دخی کلوب چاتدیغندن اردوی همایون قشلاقلره چکلمکه مجبور اولمش ایدی .

شتانك ورودندن صکره عساکر شاهانه تحکیمی لازم کلان برطاقم محللرك استحکام التنه النمسیله اشتغاله

باشلايوب قارص وتفليس وار يوان وسائر مواقع
بالتحكيم صوقوللينك يرينه صدر اعظم اولان سنان
پاشا شرق سفرلرینی ايلرويه كتورمكه تشمير ساق اهتمام
ايلدى ايسه ده صوقولليدن صكره سلطان مراد ثالث
حضرتلرينك غفلتلريله پاى تخت برفساد اوجاغى حالنى
الديغندن سنان پاشا كبى بونجه موفقيات بريه و بحريه-
سيله مشتهر اولان بروز برعاليشان ايرانيلره قارشو هيچ
برايش كوره ميه رك بناء عليه ٩٨٨ سنه سنده هر
طرفجه مغلوبيت بزم طرفزده قالمش ايدى •

٩٨٩ ده سنان پاشا استانبوله كلدكده اشبو اسفار
شرقيه نك اهميت فوق العاده سندن بحثله بوكا جملةً
همت اولنمغى ترويجده بولندى ايسه ده استانبول
آيلرجه دوام ايدن سنت دوكونلرى ايله مشغول اولد-
يغندن سنان پاشانك تشويقاتنه قولاق بيله آصلمدى •
مع هذا سنان پاشانك اردوى همايونده براقديغى عثمان
پاشايه ويرمش اولديغى تعليماتى عثمان پاشانك حرف
بحرف اجرا ايتمسى ثمره سيله ٩٩٠ سنه سنده اردوى
همايون ايجه موفقيتلره نائل اولمش و ازجمله روان قلعه سنى
ضبط ايلمش ايدى • شو مظفريت دولت عليه نك

متفقلری بولنان چرکس ونوغای وقوموق
وتاتار بکلرینك غیرتلرینی جانلاندیره‌رق جمله‌سی
عثمان پاشانك اطرافنه بالاجتماع ویردیکی تعلیماتی حرف
بحرف اجرایه باشلامغله استانبولدن استعانه‌یه حاجت
قالمقسزین سمور نهری اوزرنده عجملره اویله برغلبه
چالدی که اوکون محاربه اقشامه قدر تمدیدی جهتله
کیجه دخی آتشلر ومشعله‌لر یاقیله‌رق جنکده دوام
اولنوب نهایت غالبیت کلیه بزم طرفده قالدی .

عثمان پاشانك اشبو موفقیاتی درسعادته عکس
ایتدکده استانبولك حال وخامتندن اندیشناك اولان
اصدقای دولت پك زیاده ممنون اوله‌رق هله سنان پاشا
سردار مشارالیهه غایت التفاتلی تحسیننامه‌لر یازمش
ایدی . حتی بودفعه اطاعتدن چیقمش اولان قریم
خانك تأدیب وتربیه‌سی دخی مشارالیه عثمان پاشایه
حواله بیورلمش ایدی . موسم قیش اولمق وقفقاسیه
طاغلرندن مرور روسلر طرفندن منع ایدلمك حسبیله
بوسفر هرنه قدر ممتنع الاجرا برسفر ایدیسه‌ده عثمان
پاشانك غیرتی محاللری ممکن ایده‌جك درجه‌لرده
اولمسیله هیچ برمانع هیچ برمزاحم اردوی همایونك

حرکتنی منع ایده‌مدی · قریمه واروب رضای سلطنت سنیه‌یه مغایر حرکتده بولنانلری تأدیب ایله اسلام کرای خانی قریمه خان نصب ایلدی ·

شو مظفریت ۹۹۲ سنه‌سنده میسر اولوب ۹۹۳ سنه‌سنده عثمان پاشا استانبوله کلدکده فوق الحد مظهر التفات اولمش و مسند جلیل صدارتی دخی بالاحراز یته کرجستانه عودت ایلدیکی زمان بر صدر اعظم اوله‌رق عودت ایلمشدر ·

۹۹٤ ده درسعادتده کرك عسکر و کرك ملکیه طاقمندن بر طاقم کسه‌لر ازغنلشه‌رق اکرچه بیوك بیوك فتنه‌لردن قورقلمش ایسه‌ده هنوز انتظامات داخلیه بالکلیه مختل اولمامش بولندیغی جهتله اشبو شورشلر نوعما سهولتله برطرف اولنه بیلمشلر ایدی ولایاتده دخی بوشورشلردن بری اولمیوب ازجمله لبنان دروز بکلرندن معن اوغلی شام والیسنك مظالمندن طولایی عصیان ایلیه‌رك مصرده دخی کوله‌منلر طرف دولتدن کوندریلان والی‌یه اطاعت ایتمامك دعوالرینه قیام ایلمشلر ایسه‌ده دولتجه بوشورشلرك دفعنده دخی مأیوسیت حاصل اولمامشدر · شوقدرکه مصر اصلاحنه مأمور ابراهیم

پاشا درسعادته ایکیوز بیك التــون نقد وبرده صوم
التوندن معمول بر تخت هدیه کتوره بیلمك داعیه ســیله
مصر خلقنی صویدیغندن بو حرکت اهالیء مصریه یی
بیزار ایلمش ایدی . دولت علیه نك انتظامنی ضایع ایتمکه
باشلمسی اوزرینه افلاق و بغدان پرنسلری دخی باب عالی یی
طانیمیه رق کندی آره لرنده کی منازعاتی کندی قلنجلریله
فصل وحسمه قالقشــدقلرندن اولکی زمانلر اولســه
بورالره درحال براردو ســوق ایدلمك لازم کلــور کن
بو دفعه پرنسلردن هانکیسی استانبوله پاره یی چوق
کوندررایسه انك دعواسی التزام اولنمــق کبی غریب
بر پولتیقه التزام ایدلمشدر . شو حال لهستان و اوستریا
دولتلرینی ده اشتکایه مجبور ایلدیککندن بو ایکی دولتك
شو مسئله ده کوستردکاری حدســزلکه نظراً اولکی
وقتلر اولسه طرف باب عالیدن همان اعلان حرب ایدلمك
لازم کلور کن آرتق پولتیــقه یه تعصبص معناسی ویر-
یله رك اوســتریا ولهســتانه روی عجز ومسکنت کو-
سترلمشدر .

نصلسه روسیه دولتی وزیر عثمان پاشانك قزاندیغی
غلبه دن طولایی دولت علیــه نك یلغینی اولدیغی کبی

انکلتره و وندیك و ایتالیا و فاس دولتلری دخی عثمانلی دولتنی اولکی کبی شدید البطش بر دولت اولمق اوزره تلقی ایلدکلرندن عثمان پاشانك روسیه یه غلبه سندن طولایی دول مذکوره اغر هدایایی حامل ایلچیلر کوندره رك تجدید مناسبته مسارعت کوسترمشلردر . الحاصل دولت علیه نك انتظامسزلغی هنوز پك یکی و اوده بعضلر باب سفاهتك قیدسزلقلریله اولدیغیچون دول سائره دولت علیه یه سلطان سلیمان و سلطان سلیم زماننده کی دولت علیه نظریله باقارلر و خاطرینه رعایت ایدرلر ایدی .

بو اره لق صدر اعظم عثمان پاشا کرجستان طرفلرنده تدارکاتنی بالاکمال تبریزه قدر ایلرولیه رك عجملری پریشان ایلمکله اوجهتلرده شان سلطنت برقاتدها پارلامش ایسه ده مشارالیهك وقوع وفاتی اوزرینه اردوجه کندی وجودیله قائم اولان انتظام دخی مختل اولدیغندن اردوی همایون عجملره ایکی دفعه مغلوب اولمشدر . برکت و یرسونکه ٩٩٥ تاریخنده اوزبکلر اسیای وسطی جهتندن ایرانه هجوم ایتمکه باشلدقلری جهتله بو مشغولیت ایرانه دولت علیه ایله

اوغراشمقده میدان و یرمدی واوصره‌ده سرعسکر
فرهاد پاشا بوفرصتی غنیمت بیله‌رك آزربایجان ونهاوند
ولورستان طرفلرینی جولان ایتمکله ایران صلح استدعا-
سنه مجبور اوله‌رق ٩٩٦ ده عساکر عثمانیه طرفندن
ضبط اولنان ممالك دولت علیه یه ترك اولنمقله برابر ایران
شهزاده‌لرندن حیدر میرزا دخی رهن طریقیله درسعا-
دته کوندرلمك شرائط اساسیه‌سی اوزرینه مصالحه
عقد اولندی ٠

اردوی همایونك اشبو شرق سفرندن استانبوله
عودتی ارتق استانبولجه نظام وانتظامك بسبتون
بوزولمش اولدیغی بر زمانه مصادف اولمغله شرق عسکری
استانبول یکیچریلریله برلشه‌رك برطاقم فتنه وفساد
ایقاع ایلدیلرکه بوفساد اهالی یه دخی سرایتله هرکس
باشلی باشنه برزوربا کسیلدی ٠ براره‌لق ارباب عصیان
دیوانی باصه‌رق وکلایی دخی تهدید ایلمشلر ایدی ٠
بوفساد ولایتلره دخی یاییله‌رق طشره‌لرده‌کی ارباب
تیمار وزعامت عصیان ایلینجه تهلکه برقاتدها آرتدی
یالکز اشبو ارباب تیمار وزعامتدن ایکی بیك بشیوز قدری
ولایتلرده‌کی قلعه برجلرینه صلب اولنه‌رق ٩٩٨ ده

ولایتلرجه اسایش همان اعاده ایدیلور کبی اولدیسه ده استانبولك شورشی آرتدقجه آرتدیغندن صدر اعظم بولنان ذات صیپانجه کولنی مرمره دکزینه قاتمق کبی برخیالی وسیله ایدینه رك استانبولدن فراره مجبور اولمشیدی و کلای سائره ایسه هر بری فرقهٔ عسکریه یی الهالرق یکدیکر ینك هلا کنه یوریمکده ایدیلر ٩٩٩ ده سپاهی کروهی سرای همایون میدانه قدر هجوملر ایله رذالتك انواعنه متجاسر اولدیلر ·

بالتصادف ١٠٠٠ تاریخنده غایت شدتلی بر وبا اورتالغی قاصدی قاووردی و ١٠٠١ سنه سنده بوسنه طرفندن اوستریا حدودینی تجاوز ایدن اون بش بیك کشیلك بر ردوم طاقیله بربادا ولدی · استانبولزوربالری ایسه حالا دولتی اصلاح ملکه همتدن منع ایدرك بناء علیه بر بیوك محاربه ایله ارباب نفاقی منع ایچون اوستریایه اعلان حرب ایلدیلرسه ده اردوی همایونك استانبولدن چیقارلمسی الك بیوك برشورشی موجب اولمشیدی ·

هله اوارالق اوستریالیلرك مجارستانه هجوم ایله پشته یه قدر ایلرولدکلری خبری کلدیکندن بوخبر

عسکرك غیرتنی ارتدیروب دشمنه قارشو حسن مدافعه املنك تعمیمی دخی اردوجه ایجه انتظامی موجب اولدی ٠

واقعا اردوی همایون بوخواهش ایله بالهجوم بالتونه وسیرم محاربه لرنده اوستریالیلر مغلوبیت کامله یه دوچار اولدقلری کبی سن مارتن وراپ قلعه لری دخی پك شانلی بر محاربه ایله فتح ایدلمش ایسه ده اوستریالیلر بو مغلوبیتك اجیسنی چیقارمق ایچون مجارستان افلاق وبغدان طرفلرینی تمامیله ایاقلندیره رق جمله سنك قوت مجموعه سیله بکرش ویز کوکی وابرائلده بولنان اهالیٔ مسلمه کاملاً قتل ایدلمش ونعشلری طونه کنارینه ییغلمش ایدی ٠ بناءعلیه بو مظلوملرك انتقامنی المق ایچون اردوی همایون وارقوتیله اشبو اعدای متفقه اوزرینه یوریمسی لازم کلدکده بعض قوزاقق ووهاملرك کوستردکاری سوء مثال اوزرینه اردونك انقیاد ومتانتندن امنیت منسلب اولمشیدی ٠

ایمدی برطرفدن اردو بی روحلندیرمق ایچون سنجاغ شریف اخراجی ودیکر طرفدن دخی قریم عسکرینك هجومی مذاکره ایدیلورکن سلطان مراد

ثالثك شمدی یه قدر بو انتظامسزلقلره سبب محض اولان
سودا علتی بردن بره شـدتلنه رك اوچ کون ظرفنده
وفاتی وقوع بولمغله تسـویهٔ امور سلطان محمد ثالث
حضرتلرینه قالمش ایدی ۰

بر پادشاهك بو یله شدتلی ودهشـتلی خسته لکی
قوی الشوکه بردولتی الك بیوك ضعفـه دوچار ایلیه‌ـ
جکنه سلطان مراد ثالث پك بیوك برمثال اولمشدر ۰
حتی اوزمان دولته عارض اولان انتظامسزلق بالکلیه
دفع ایدلمك ممکن اوله میوب بناء علـیه دور استیلامز
تاریخ نظرنده سلطان مراد ثالث ایله ختام بولمش واندن
صکره دولت علیهٔ عثمانیه بردور وقوفـه کیرمکله اکا
مخصوص اولان دردنجی بابمز بروجه آتی کشادایدلمك
لازم کلمشدر ۰

❁ دردنجی باب ❁

« دور انحطاط عثمانی »

عن ١٥٧٤ الی ٠٠٠

(برنجی فصل)

دور وقوف

عن ١٥٧٤ الی ١٦٩١

تفصیل ـ سلطـان مراد ثالث زمانـنـده هیئت ارکان دولتك فکرلری نه‌قدر بوزولمش اولدیغنه شو- نکله دخی استدلال اولنورکه سلطان محمد ثالث حضر- تلرینك حین جلوسلرنده مراد ثالثك دها اون طقوز نفر شهزاده‌لری برحیات اولوب شـاید بونلر صاغ قا- لورلر ایسـه دولتجه موجب صداع اوله‌جق برطاقم فسادلر ایقاع ایدرلر دیه توهم اولنه‌رق اول نوجوا- نانك کافه‌سنه قیلوب برطرفدن جلوس همایون تبر- یکاتی اجرا اولنـورایکن دیکر طرفـدن دخی بونلرك جنازه نمازلری قلنـه‌رق اصدقای سلطنت قان اغلا- مشـلردر . حالبوکه دولت علـیه‌یی تهدید ایدن شی اشبو شهزادکان مظلوم دکل ایدیلر . اصل چاره ارا نمق لازم کلان تهلکه‌لر ممالك خارجیه اولوب واقعا

صدر اعظم سنان پاشا اهمیتی هیچ برمسئله‌یه قیاس قبول ایتمیان افلاق و مجارستان عصیانلرینی محو ایچون بر بیوك اردو ایله طونه اوزرینه کوپری قوره‌رق بکرشه طوغری یورودی ایسه‌ده نظام وانتظامی مختل اولان بر پای تختدن چیقمش اردو ایله ایش کورمك ذاتاً مأمول اولمدیغندن افلاق و یووده‌سی میخال اشبو اردوی همایونی آردج نهری یاننده بر بطاقلقده صقشدیروب پك فنا مغلوب ایلدکدن ماعدا اردونك حین رجعتنده یعنی تمام روسجق پیشکاهنده کی کوپری‌یه وصولنده بردها مغلوبیت یوز کوسترمکله اشیا ومهمات موجوده‌نك کافه‌سی دشمنه ترك ایدلك اوزره کوج حال ایله بری طرفه کچمك قابل اوله‌بیلدی.

بو مغلوبیت مدهشه ١٠٠٤ سنه‌سنده یوز کوستروب شو حالده طونه نهرینك اوته طرفی دولت علیه تابعیتندن چیقمش دیمك اولدقدن فضله مغلوبیت واقعه ذاتاً حال شورشده بولنان ارباب وهم وتلاشی برقاتدها اورکوتمش ایدی. دولت هیچ برزمان غیرتلی آدملردن خالی قالمیه‌جغی وشوقدرکه اك بیوك مشکلات زمانلرنده اك ممدوح غیرتلر اکثریا هیچ امید ایدلمیان

طرفلردن کله جکی پك چوق توار یخده اثبات اولنمش برحقیقت اولوب بو کره دخی امدادمزه یتشمك لازم کلان غیرت خواجهٔ شهریاری سعد الدین افندی طرفندن حصوله کلمش وافندیٔ مومی الیه پادشاه جهانی غیرتلندیره رك تجدید ظفر ایچون ییلدیرم کبی بر سرعتله مجارستانی اورمق لزومنی اثبات یلمش ایدی . بونك اوزرینه ذات شاهانه تدارکات عظیمه یه دو- شه رك اردوی همایون ایچون غیرتلرینه فتور کتور- مامش اولان ذواتی انتخابه باشلامغله بو اردونك شا- یعهٔ غیرت وخواهشی اعدا ممالکنه دخی واصل او- لنجه مجارستان تتره دیکی کبی افلاق بالکلیه قورقه رق آمانه دوشمش ایدی . واقعا ذات شاهانه مجارستانه بالهجوم خطوان واردل واکری قلعه لرینی ارسلان کبی جنکلر ایله قازاندقدن ماعدا اوچیوز بیك نفردن مرتب بولنان عثمانلی اردوسنه کرشجه صحراسنده ینه اول مقدار عسا کر متفقین هجوم ایلدکلری زمان بوملحمهٔ کبری مهاج وچالدیران ملحمه لرینده دهقیاس قبول ایده- میه جك بردهشت پیدا ایلمش ایدی .

محاربهٔ مذکوره تمام اوچ کون امتداد ایلمشدر

ایلك كونی محاربه‌قزیشـور قزشمز ایکی طرف دخی
پایدوس ایلـدکاری حالده ایکنجی کونی غلبـه دشمن
طرفنده قالمش وحالبوکه اوچنجی کونی بحکمته تعالی
بزم عسـکراوقدر پریشان اولمش ایدی‌که عادتا اعدا
اردوکاهه کیره‌رك خزینه‌یی وسـائره‌یی یغمـایه‌دخی
قویولمش ایدی ٭ بو پریشانلق اردوده بولنان چادرجی
وسقا واشجی مثللو خدمه‌نك غیرتنه طوقنـه‌رق بونلر
« بره‌دها نه‌کون ایچون طور یورسکز ! » دیه‌چادر
صریغی وبالطه وسـاطر وحتی کفجه‌لره طورانوب
دشمنه عظیم برولوله و یردکاری کبی جغاله‌زاده‌سنان
پاشانك برفرقه سواری ایله کوسـتردیکی هجوم دخی
تمام موسمنه اصـابت ایلدیکندن دشمن او یله‌رذیلانه
برمغلوبیته دوچار اولدی‌که یالکزیکرمی بیك سوار یسی
جوارده بر بطاقلغه صاپلاندیغی کبی اوتوز بیك قـدر
پیاده وسائره دخی قلیجدن کچیرلدی ٭

ایشته بو غلبهٔ عظیمه لسـان تاریخده سلطان محمد
ثالث حضرتلرینی « اکری فاتحی » دیه تشهیر ایدیوب
اسـتانبوله عودت همایون شرف واقع اولدیغی زمان
وندیك وایتالیا وفاس وایران وبخارا دولتلری هدایای

عظیمه ایله ایلچیلر کوندروب تجدید مصالحه یه مسا-
رعت ایلمشلردر .

اشبو غلبهٔ عظیمه دولت علیه یی یکیدن احیایه
مدار اوله بیله جك بر نعمت ایکن حکم معکوسی کورلمك
انسانی نه قدر مأیوس ایدر . خواجه سعدالدین افندی
وجغاله زاده کبی بو سفرده خدمات عظیمه سی کور-
یلان اعاظم سرآمداندن هر بری دولتی کندیلری قورتا-
رمش اولدقلرندن بحثله کبر و عظمتی عیوقه چیقاره رق
وهر بری دیکرینك محوی ایچون انتریغه لره مباشرت
ایلیه رك مهام امور دولت یوزی اوزرینه قالدیغی کبی
استانبولك شو حالی هر طرفه جرأت و بر دیکندن اردوی
همایوندن مطرود بر طاقم سپاهی دوکونتیلری اناطولیده
فوج فوج اشقیا جمعیتلری تشکیل ایلمش اولدقدن بشقه
قریم خانی دخی درسعادتی هیچ طانیماموق اوزره عصیان
ایلمش ایدی . بو قارغشه لق ارهسنده اوستریالی نقض
عهد ایدرك مجارستانه مستولی اولدیغی مثللو افلاقلیلر
دخی تکرار عصیان ایلیه رك طونه یی ده بالمرور نیکبولی
قلعه سنی استیلا ایلمش اولدقلرندن دولت اکری فتحندن
اولکی حالی آره یه جق بر ضعفه یکیدن دوچار اولمشیدی .

بونك اوزرینـه دیار بکر والیسی مراد پاشا انا ـ
طولی اشقیاسـنی تأدیبه مأمور اولدیسـه‌ده برطرفده
مقهور اولان اشقیا دیکر طرفده تکرار باش‌قالدیرمق
صورتیله مشـغولیت واقعه‌یی اوزاتور کیدر ایدی .
برکت ویرسون‌که مجارستانه کیدن اردو غایت مها ـ
رتلی برمحاربه ایله قانیشه قلعه‌سنی فتحه موفق اولد ـ
یغندن اوجهتـده بریوز آقلغی کورلمشدر . بو یوز
آقلغی ۱۰۰۹ سنهٔ هجریه‌سنده میسر اولوب ایرتسی
سنه اوسـتریالیلر بودین وستول ولیبورغ طرفلرنده
عساکر شاهانه‌یه غلبه ایدرك قانیشه قلعه‌سنی تکرار
هم‌ده شدیداً تحت محاصره‌یه المش ایسه‌لرده تریاکی
حسن پاشا قوت ومهماتنـه دکل بلکه عقللره حیرت
ویره‌جك خدعهٔ حربیه‌سنه طیانه‌رق قلعهٔ مذکو ـ
ره‌یی اویله برمدافعـه ایلمشدرکه عادتا بومدافعـه‌نك
امثالی هیچ برتاریخده مشاهده اولنمامشدر . بناء علی
ذلك جهت جهت غالب اولان دشمنلر ینه جهت جهت
مغلوب اوله‌رق شمالی سـفری بیاغی موجب امنیت
اوله‌جق برنتیجهٔ صلحه مبدل اولمش واناطولی قطعه ـ
سنده یازیجی اوغلی نام شقی سـائر اشقیا فرقه‌لرینی

پاشنه طوپلایه‌رق قره‌مان ولایتنی بیاغی استیلا در-
جه‌سنه واردیغی حالده مراد پاشانك همتیله برقاچ بوز-
غونلغه دوچار اولدقدن ماعدا پیدرپی کوندریلان
وزرانك بعضیسی غالب و بعضیسی مغلوب اولمقده
ایدی. برآره‌لق مرقوم یازیجی اوغلی برمصادمه‌ده
کیردی ایسه‌ده قرنداشی دلی حسن وسائر رؤسای
اشقیا هب مرقومه بدل اوله‌جق دیشلی حریفلر
اولسیله بومشغولیت اوزانوب کیدرایدی. حتی بونلرك
قیصریه وسیواس وکوتاهیه وتا بروسه‌یه طوغری
ممالکه مستولی اولدقلری دخی کورلمشدر.

اشقیای مرقومه‌نك بودرجه‌لره قدر حدود استیلاینی
توسیع ایتملری اردودوکونتیسندن وخرسز وحیدود
مقوله‌سی اشقیادن اون بشبیك قدر افراده مرقوم
یازیجی اوغلنك دخی یکرمی بشبیك قدر جلالی
عصاتنی ضم والحاق ایدرك قرق بیك کشیلك براردو-
یه قوماندە ایتمك مرتبه‌سنه وصولندن ناشی ایدی.
اوزرلرینه کیدن وزرامغلوب اولدقجه بونلرك جرأتی
ارتدقدن ماعدا اهالئ مغلوبه‌دن الدقلری اقچه
وعسکر دخی بریاندن قوتلرینی آرتدیررایدی. بناءعلیه

« جلالی وقعه‌سی » دیه تاریخ عثمانیده باشلیجه بر صحیفهٔ مهمه اشغال ایدن شو مسئله بیوك و متمادی بر دولت محاربه‌سی قدر دولت علیهٔ عثمانیه‌یی صارصمش و بلکه بو مثللو محاربات داخلیه‌نك اهمیتی محاربات خارجیه‌دن زیاده اولمق مصدق بولندیغی جهتله غائلهٔ مذکوره‌نك بریاندن دخی اناطولی‌یی خراب ایتمسی بر دولت محاربه‌سندن زیاده سوء تأثیراتی کوسترمشدر .

ایمدی اناطولی قطعه‌سی شویله بر بلیهٔ مدهشه ایچنده ایکن اسپانیا و ایتالیا و جنویز و مالطه کمیلرندن مرکب عظیم بر دونما دخی جزایر و تونس سواحلی ایله برچوق آق دکز اطه‌لرینی اوروب هرطرفی یغما و تخریب ایتمکده ایدیلر . داخلدن و خارجدن بنای دولتمزی قازمه‌لامقده اولان اشبو بلیاته مقابل استانبولده دولت آدملری یالکز کندی ذوق و صفالرنده اوله‌رق مجرد صندقلرینی طولدیرمق ایچون کرك رتب عسکریه‌یی و کرك مأموریت ملکیه‌یی انجق رشوتی چوق ویرنلره صاتمغه باقارلر ایدی . برآره‌لق جغاله‌زاده قومانده‌سیله برفیلو دونما آق دکزه چیقدی

ایسه ده متفقین دونغاسنه هیچ برشی یاپه میوب یالکز ایتالیا سواحلنی یاقه رق ۱۰۱۱ سنه سنده استانبوله عودت ایلدی .

ینه بو اثناده شمال طرفلرنجه اوستر یالیلر بودین قلعه سنی تکرار محاصره ایتشلر ایسه ده سرحدبکلرینك همتلری ثمره سیله ترك محاصره یه مجبور ایدلدکدن ماعدا ستول و ولیه‌ورغده دخی ایتدکلری هجوملر بوشه چیقه رق دولت علیه نك شمال طرفلرنجه شان غالبیتی تأمین اولنمش ایدی . استانبول رجالی ایسه طشره و سرحدلرك فنالغنه اهمیت و یرمدکلری کبی بویله مظفریاتنه دخی هیچ اهمیت و یرمدیکندن وسوء اخلاق کیتدکجه میدان الدیغندن ارتق استانبولده ایشه عقلی ایرنلر دیل اوزاتمغه باشلادیلر ایسه ده قار یشقلق اثناسنده الڭ زیاده دیل اوزاتانلر ایشلره هیچ ده عقل ایردیره میان اپاق طاقی اولدیغندن بو اعتراضلر دخی اورته لغك شورشنی تنزیل دکل تزیید ایلدی . بو زمانك برموده سی دخی تیمارلی وزعما مثللو افراد عسکریه یه مخصوص اولان تیمار وزعامتلرك منحل وقوعه کلدکجه امرای همایون منسوبلرینه طویوملق نامیله و یرلسی

قضيه‌سی اولمش ایدی ۰ ارباب تیمار و زعامت بو یو-
لسزلقدن طولایی شکایت ایده‌جك اولسه‌لر شـكایته
اوك اياق اولنـلرك درحال باشی ازیلـدیکی جهـتله
بودفعه میدان المغه باشلایان ارباب کفتوکو یه بونلر
دخی التحاق ایدنجـه ناخشـنودلر فرقه‌سی بردن بره
بیو یه‌رك علنی بر عصیان دخی میدان المشیدی ۰

ارباب عصیان تا سرای همایونه قدر هجوم ایدرك
پادشاهك بالنفس کندیلرینه عرض اولنه‌جق بر طاقم
استدعالری بولندیغی بیانیله مطلقا برایاق دیوانی قو-
رلمسنی ایسـتدیلر ۰ بو ارباب اسـتدعانك الك چوغی
عسکری طاقمندن اولوب ایچلرنده علمادن اصنـافدن
دخی برچوق آدملر بولنمغله ذات شـاهانه استدعا او-
لنان اياق دیوانی منـاسب کوردیلر ۰ ارباب نمایش
کرك داخلی وکرك خارجی فنـالقلرك کافـه‌سی و کلا
ورجال دولتدن برچوق آدملرك ارتکاب و رشوتلری
سیئه‌سی اولدیغندن بحثله امور دولتی دوزلتمك لازم
کاورایسه فلانجه وفلانجه‌دیه بالتعداد برچوق آدملرك
باشلری کسیلك لازم کلدیکنی‌سو یلدیلر ۰ واقعا اسملرینی
تعـداد ایلدکلری آدملرك الك چوغنك حقیقـة باشلری

کسیلدیکی کبی بواره‌لق بلغراد سفرندن عودت ایلیان یخشی حسن پاشایی‌ده اعدام ایتدیرمك ایستدیلر ایسه‌ده یکی چری طائفه‌سی حسن پاشانك یارارلغندن بحثله محافظه‌سنه قیام ایلدیکندن بوحال عربده‌یی بیوتمکه سبب اولدی. حسن پاشا یکی چرینك معاونتیله ارباب تیمار وزعامتك تربیه‌سنی پك اعلا ویردی ایسه‌ده اندن صکره کندیسنه تابع قاله‌جق اولان یکی چری ایله دولته مستولی اوله‌جغی اکلاشیله‌رق اوده برآره‌لق بوغدیریلوب اعدام قلنمشدر.

بواختلال احوال اوزرینه مصر والیسی یاوز علی پاشا مقام صدارته دعوت اولندقده حلب ومرعش واطنه وقونیه طریقیله کلور ایکن راست کلدیکی اشقیا فرقه‌لرینی برر برر اوروب اله کچیردیکی اشقیانك دخی بورونلرینی قولاقلرینی ویاخود قوللرینی باجاقلرینی کسوب ینه اناطولی ایچنه صالی ویرمك مثللو مجازات ترهیبیه‌ده بولندیغندن شوحال اشقیانك بیاغی کوزلرینی بیلدیرمش وبناءعلیه رئیس جلالیان دلی حسن الئ بنام رفقاسندن شاه‌ویردی‌یی استانبوله کوندروب نائل عفو اولمقدن ماعدا بوسنه والیلکی دخی عهده‌سنه توجیه

پیوریلوب حتی درت بشیوز نفر کزیده سلاحشورلری
معیت شاهانه سواری خدمه لکنه قیداولنمش ایدی ·

جلالی اشقیاسنك اناطولی‌یی هرج ومرج ایتمسی
اوزرینه عجم شاهی شاه عباس بر کلیتلی اردوایله دخی
کندیسی یورویه جك اولورسه ارتق دولت علیه‌یی
زیر وزبر ایتمك ایشدن بیله اولمدیغنی حکم ایتمش وبو
امله اوروپایی‌ده تشریك ایچون پاپالق عقادیله المانیا
وفرانسه وایتالیا وونديك حکومتلری نزدینه سفیرلر
کوندرمش ایسه‌ده المانیادن ماعدا جمله‌سی دولت
علیه‌نك تهدیکی ضعفندن امیده دوشمك خصوصنی
احتیاط ایله عجمه جواب رد ویرمشلرایدی · یالکز
المانیا دولتی میدان محاربه‌یه اولا ایرانك آتلمسی رأینده
بولنمغله شاه عباس کلیتلی براردو ایله تبریز وروان
طرفلرندن هجوم کوسترەرك تاکرجستانه قدر ممالکی
چکنه‌مش ایدی · بو هجوم ١٠١٢ سنهٔ هجریه‌سنده
وقوعه کله‌رك سلطان محمد ثالث حضرتلری دخی مقابله
تدارکات کلیه‌یه مباشرت اوزره ایکن وفاتی وقوعه
کلمکله شرق سفری سلطان احمد اول حضرتلرینه
قالمش ایدی · فاتح اکری سلطان محمد ثالث حضرتلری

ذاتندن وصفاتندن شکایت ایدیله‌جك بر پادشاه شکل
ایدیسه‌ده مراد ثالث زماننده بر کره شیرازه‌سندن
چیقمش اولان انتظام دولتی اعاده ایده‌جك قدر جرأت
ومتانتی یوق ایدی ٠

سلطان احمد اول حضرتلرینك نصل مشکلاتلی
بر زمانده تخت عالی سلطنته جلوس بیورمش اولدقلری
یوقاروده‌نبری حکایه ایدیلان احوال ایله استدلال اولنه-
بیلور ٠ بوندن ماعدا حین جلوسلرنده هنوز اون درت
یاشنده وامر مسنون ختانلری اجرا اولنمامش بر نو-
جوان اولدقلری دخی پیش نظر مطالعه‌یه آلنورایسه
بویله داخلا وخارجاً مختل ومشوش اولان بر دولتی
اداره خصوصنده دوچار اوله‌جقلری صعوبات وهلهٔ
انسانی اورکوتور ٠ بونکله برابر پادشاه نوجاه
حضرتلرینك بر یاندن امر مسنون ختانلری اجرا
اولندیغی صره‌ده دیکر جهتدن دخی اول باول سرای
همایونجه اجراسنه مسارعت بیوردقلری اصلاحات
جمله‌سی تترتمش ایدی ٠ زیرا استانبولده بولنان
مرتکبلردن برچوغنك سرایجه ارقالری بولنوب
بونلر میاننده حائز اولدیغی مقامك اهمیتی جهتیله الك

بیوكی والده صفیه سلطان اولدیغندن و بر طاقم خزینه دار اوسته لر ایله حرم اغالری دخی مشارالیهایه تابع اولدیغندن سلطان احمد حضرتلری بونلری طاقیله اسكی سرایه نقل و حبس ایتدیردیكی كبی سرای همایونك اركاننده‌ن برقاچ كسه‌یی اعدام دخی ایتدیره‌رك هركسه بر دهشت ویرمشیدی .

سلطان محمد ثالث حضرتلرینك وفاتیله اون درت یاشنده بر صبینك پادشاه اولمسی ایرانیلره جرأت ویره‌رك شاه عباس روان واریوان ایله شیروانی ضبط وقارص ده استیلا ایلدكدن صكره ایلرویه طوغری یورومش و یالكز آخسقه قلعه‌سی قرداش پاشانك شجاعت معرطه‌سی ثمره‌سیله طیانوب عباسی مأیوس ایلمش ایدی . بوندكه برابر المانیا ایمپراطوری دخی شاه عباس ایله اولان اتفاقنه مبنی تكرار مجارستانه طوغری هجوم ایلدیكندن سلطان احمد خان حضرتلری صدراعظم یاوز علی پاشایی شماله وجغاله زاده‌یی دخی شرقه مأمور ایدوب بونلردن جغاله زاده كرجستان بكلربكی و پاشالرینی باشنه طوپلایه‌رق ۱۰۱۳ موسم شتاسنی ارضرومده چیقاردیغی اثناده شاه عباس

کلوب وانو باکو قلعه‌لرینی ده محاصره ایلمش ایسه‌ده
برفائده‌سنی کوره‌مامش ایدی . فقط موسم بهارك
حلولی ایله تمام شرق اردوسی شاه عباسی تعقیب
ایده‌جکی اثناده جلالیلر تکرار باش قالدیره‌رق اردونك
بر بیوك قسمی انلر اوزرینه حواله ایدلدیکندن عجملر
کرجستانی بالنسبه تنها بولدیلر وارتق ایستدکلری
کبی ازوب چکنه‌دیلر .

شمال اردوسی ایسه سرحد بکلریله برلشوب
دشمن النه دوشمش اولان برطاقم قلاع وقصباتی استرداداً
برچوق مظفریاته نائل اولمقده ایکن یاوزعلی پاشانك
معیتنده بولنان مصر کوله‌منلری ایله اوجاقلی عساکر
شاهانه اره‌سنده ظهوره کلان فتنه وفساد اردوی
همایونی کلیاً محو کبی برتهلکهٔ عظیمه‌یه یاقلاشدیرمش
ایدی . بونك اوزرینه درحال استانبولدن تازه عسکر
ارسالیله فساده اولك ایاق اولانلردن التیوز قدر
عاصیلرك قفاسی کسیله‌رك ایش یولنه قونمش ایسه‌ده
دیکر جهتدن جلالیلر ایشی آزیته‌رق اولانجه قوتك
اناطولی‌یه حصری اقتضا ایتمکله المانیا ایله همان
مغلوبانه برمصالحه عقدینه مجبوریت الویرمش ایدی .

شمال سفری بو صورتله بر طرف ایدلدکدن صکره جلالیلر اوزرینه نصوح پاشا مأمور ایدیله‌رك کندیسنه عموم اناطولی والیلکی عنوانی ویرلدی ایسه ده کوتاهیه ایله قونیه ارهسنه وارروارمز جلالیلر یدنده مغلوب و پریشان اولدی • حالبوکه نصوح پاشا طرفندن ویریلان امرلر اوزرینه حرکت ایلیان سائر والیلر دخی بردبرد مغلوب اولدقلرندن ارتق تکمیل اناطولی قطعه‌سی دولت علیه‌نك حکمندن چیقمش عداولنمق لازم کلمشیدی • بعض عقلای دولت اکرشام و حلب جهتلرندن اشقیانك ارقه‌سی النوب ده بری طرفدن دخی تضییق ایدیله‌جك اولورسه کلی فائده‌لی اوله‌جغنی حکم ایلدیلر ایسه ده جبل لبنان دخی حال عصیانده بولنمقله برابر شام و حلب والیلری ده همان مرکز سلطنت سنیه‌یی طانیامق درجه‌لرنده بروتلرینی بیوتمش اولدقلرندن بو کاده امکان کوریله‌مامشدر •

نهایت دولت وملتی شو اشقیای جلالیه النده قورتارمق ایچون ذات شاهانه‌نك بالذات اناطولی‌یه کچمسی لازم کلدی • واقعا بروسه‌یه قدر وارلدقده عن اصل سپاهی کروهندن ایکن تیمار وزعامتلرینك انقطاعندن

طولانی جلالیلر ایله برلشمش بولنان التی بیك قدر افرادك تیمار وزعامتلری تکرار ویرلمك شرطیله عرض ایلدکلری اطاعت قبول اولنه‌رق بونلری جلالی‌یی اورمغه مأمور اولان وزرا معیتلرینه تقسیم ایتلك کبی مقدمات موفقیت دخی کورلمکه باشلادی ایسه‌ده اصل فسادك باشی استانبول اولوب ذات شاهانه‌نك استانبولدن آیرلمسی متعاقب غایت مدهش بر عصیان دخی استانبولده باش کوستردیکندن چارناچار پای تخته عودت همایون وقوعه کلدی .

درسعادتده ظهوره کلان عصیان براز معاشلری تداخلده قالان بعض صنوف عساکری بر طاقم دولت خائنلرینك فساده تحریك ایتملرندن نشأت ایتمش ایدی . الك اول فسادباشیلری قتل اولنه‌رق قصوری دخی تهدید اولندیغی صره‌ده بونلرله بسبللی مخابره‌لری بولنان اناطولی اشقیاسی بسبتون آزمغله مجارستان اردوسنده بولنان صدراعظم لالا محمد پاشا جلب اولنه‌رق اناطولی‌یه سوق اولنمغه قالقشلدی . انجق لالا محمد پاشا برچوق زماندنبری بر نتیجهٔ قطعیه‌یه ایصال ایدیله‌مامش بولنان اسفار شمالیه‌یی حقیقة حسن ختامه ایصالی تأمین ایلیه‌جك

برطاقم تدابیرده بولنمغله اورالردن آیرلمامق ایستمش ایدی .
بو بابده برقاچ عریضه تقدیم ایلمش ایسه ده قبول اولنمد -
یغندن اناطولی مأموریتی ایله اسکداره چکدیکی زمان
قهرندن وفات ایلمش ایدی .

ایشته احوال دولتك بو درجه لرده اختلالی ۱۰۱۵
سنهٔ هجریه سنه مصادف اولوب واقعا لالا محمد پاشانك
دیدیکی کبی کندیسی شمال اردوسندن مفارقت ایدر
ایتمز المانیا واوستریا وترانسلوانیا ومجارلردن مرکب
عظیم براردو ایاقلانوب شمال اردوسنی بره قدر محو
ایتمك عزمیله برهجوم کوسترمشلر ایدی . برکت
و یرسون که سردار مراد پاشا عادتا کندی جاننی
اورته یه قویه رق عظیم برمقاومتده بولنمغله غالبیت هیچ
برطرفی مغرور ایتمکسزین مجارلیلر ایله یکرمی سنه
ایچون برمتارکه عقدینه موفقیت حاصل اولدی .

مراد پاشانك بو خدمتنه مکافاة ۱۰۱٦ سنه سنده
عهده سنه صدارت توجیه اولنه رق اناطولی اشقیاسنك
تنکیلنه مأمور بیورلمقله واروب ایکی سنه قدر اوغرا -
شدقدن صکره اشقیایی طرف طرف قهروانا طولی یی جداً
تخلیصه موفق اولمشیدی . مراد پاشانك بوموفقیتی

دولتی یکیدن احیا دیمك او لمغله دول معظمه دن دولت
علیه یه دوست اولنلر مخصوصاً ایلچیلر کوندروب
تبریك مظفریته مسارعت ایلدیلر ۰ هنوز محارب
بولنان ایران اوزرینه دخی ۱۰۱۸ سنه سنده مراد
پاشا مأمور بیورلهرق حالبوکه بو مأموریتدن وکلای
دولتك اصل مقصدی مشار الیهی استانبولدن تبعید
ایلدکدن صکره پای تخته بیلدکاری کبی فساد ویرمك
اولدیغنی مراد پاشا فهم ایلدیکندن ایرانه هجوم
حقنده کی ارادهٔ سنیه برقاچ دفعه تکرار اولندیغی
حالده اسکداردن بر خطوه بیله ایرلمامقده اصرار
ایلدی ۰ اکر مراد پاشا درحال ایرانه حرکت ایتسه
ایدی استانبول وکلاسی جلالیلری تکرار تشویق
ایدرك اناطولی اولکیدن بدتر برحاله کیردکدن ماعدا
ایران اوزرینه حرکت ایدن اردونك دخی خط رجعت
وطریق مخابره ومراسله سی کسیله رك ایشلرك پك فنا
اوله جغنده هیچ شبهه یوق ایدی ۰ بناءً علیه مراد
پاشانك شو اصراری پك بجا اولهرق اسکداردن
ویردیکی قوماندهلر ایله اناطولی شقاوتنی بالکلیه ازاله
واسایش عمومی یی قطعیاً اعاده ایلدکدن صکره ۱۰۲۰ سنهٔ

هجریه‌سنده‌ایران‌اوزرینه‌دخی‌یورو یه‌رك‌وعنایت‌ربانیه
ایله‌عجملره‌طرف‌طرف غلبه ایلیه‌رك دولتی اوغالله‌دن
دخی قورتارمغه‌موفق اولدی . بوموفقیاتك نتیجه‌سی
تبریز شهرینك استردادی اوله‌رق ایرانیلر درحال
استدعای صلحه مجبور اولدیسه‌ده مرادپاشابو استدعا-
لره جواب‌موافقت و یرمکده اصلا عجله ایتمیه‌رك
بوایش خاکپای همایون ملوکانه‌یه عرض اولنه‌جق
برایش اولدیغندن بحثله ایران سفیرلرینی بالاشغال
کندیسی محاربه‌ده دوام ایلدی . اکر عمری وفا ایتسه
ایدی ایران‌دولتنك بالکلیه محوینه قدر یورو یه‌جك
ایدی . انجق۱۰۲۱ سنه‌سنده حلول اجلیله وفات
ایدرك وفاتندن‌صکره ایران‌ایله‌عقد اولنان‌غایت شانلی
برمعاهده‌دن‌طولایی قدرشناسان ملتینه مراد پاشایی
تبریك‌ایلمشلردر .

عجم‌سفرندن‌صکره دیاربکر والیسی نصوح پاشا
صدراعظم اولدیسه‌ده دولت اداره‌سنه‌واقف آدم
اولمیوب یالکز ظلماً جمع ایتمش‌اولدیغی میلیونلری‌ایله
صدارتی یاقه‌لامش بولندیغندن صدارتنك ایلك‌سنه-
سنده ممکتین ایله مجارستانده عصیانلر چیقه‌رق قره

دکز طرفندن دخی موصوف قازاقلری ایلك دفعه اولمق اوزره سینوب لیماننه قدر سواحل عثمانیه یی تهدید ایلمش و مالطه و فیلورانسه کمیلری ناوارین و استانکوی و آغالیمانی وسائره یی اورارق بونجه اسلامی اسیر ایلمش ایدی. واقعا شاقشاقی ابراهیم پاشا قره دکزدن قازاقلری طرد و خلیل پاشا دخی مالطه یی احراق ایلدی ایسه ده نصوح پاشا بر سفیره درت لقردی سویلکه مقتدر اولمدیغی حالده استانبولده عالمك جاننی یاقوب مستبد کسیلمش اولدیغندن برمدهش فساد دها باش کوسترمه. اوزره ایکن نصوح پاشا امر پادشاهی ایله اعدام ایدلمکله هر کس ممنون قالمش ایدی.

مراد پاشانك یرینه نصوح پاشا کبی بر حریفك صدارتی ایران دولتنی اومغلوبانه معاهده یی امضادن نادم ایلمش اولمسیله تکرار نقض عهد ایلیه رك بر چوق یرلری ضبطه قویولدقده صدر جدید داماد محمد پاشا براردو ایله سوق اولنه رق ١٠٢٤ سنه سنده نهاونده قدر ایرانلی یی تعقیب ایتمکله ایرانیلر صلح استدعاسنه مسارعت ایلدیلر ایسه ده قبول اولنمیوب آذربایجان واردبیله قدر ایران مالکی هرج ومرج اولندیغی کبی

شمال جهتنجه دخی مملکتین ولهستان واوستریا تکرار اظهار عداوت ایلدکلرندن اوراره سوق اولنان اردوی همایون دخی غایت پارلاق مظفریاته نائل اولمقده ایدیسه ده استانبولك شورش وفسادی بوغلبه لردن ایدیله جك استفاده یی دوشوندکه میدان براقدیغی کبی بو صره ده یعنی ١٠٢٦ سنه سنده سلطان احمد حضرتلری دخی وفات ایتمکله دولت علیهٔ عثمانیه هرطرفجه غالب ایکن ینه هرطرفجه عظیم برحیرت ایچنده قالمشیدی . سلطان احمد حضرتلری حداثت سننده ایکن پادشاه اوله رق وکلاسی ایسه برر برر اعدامه مستحق خائنلردن عبارت بولندقلری حالده ینه دولت علیه یی شوکت قدیمه سندن دوشورمیه جك صورتده اداره یه موفق اولملری حقیقة کارشناسلقلرینی اثبات ایدر .

سلطان احمدك وقوع وفاتندن صکره نوبت خلافت وسلطنت شهزاده سلطان مصطفی حضرتلرینه کلمش ایسه ده کرك استانبول وکرك ولایات کاملا برنفاق ایچنده بولندیغی زمان ایچون سلطان مصطفانك حال مجذوبیتی بالوجوه مانع سلطنت ایدی . لکن کندیسی

اوتوز یاشنده اولدیغی وسلطان محمد ثالث حضرتلرینك
شهزادهلری بولندیغی حالده سلطان احمد حضرتلرینك دیکر
اولادی اولان سلطان عثمان ثانی هنوز اون درت
یاشنده برنوجوان اولدیغندن طبیعی هرکس سلطان
مصطفایی ترجیح ایلیهجکی کبی اوارهلق مابین
و باخصوص حرم همایونك نفوذینه قارشو نه وکلا
وامرانك ونه خلقك هیچ بردیهجکاری اولهمدیغندن
چار ناچار سلطان مصطفی اجلاس ایدلمش ایدی ٠

فقط کاشکی اجلاس ایدلمسه ایدی ٠ زیرا اوزمانه
قدر بر پادشاهی تخت سلطنتدن ایندیرمك جرأت
قبیحهسی بزده معلوم بیله دکل ایکن بوکا یول آچلمغه
ایشته سلطان مصطفانك حال جنتی سبب اولمشدر ٠
لکن بوده ضرورت حکمنی المش ایدی ٠ زیرا بر پادشاه
نه قدر لیاقتسز اولهجق اولسهینه کندیسندن قورقلق
طبیعی وضروری اولوب بر پادشاه مجذوب اولدقدن
صکره ایسه ارتق اندن هیچ بر کیمسهنك خوف ایتمیهجکی
درکاردر ٠ حالبوکه اوزمانلر استانبول و بالخاصه
مابین همایون عادتا یاوز سلطان سلیملر اولسهینه خوف
ایتمیهجك درجهلرده نفاقه قوت و یرمش اولدقلرندن

بیچاره سلطان مصطفی هیچ یوق منزله‌سنده قاله‌رق والده
سلطانه بر کوزل ماصال سویلیان بر قوجه قاری‌یه
بیکلرجه آلتون احسان اولنمق وهنوز بلره‌اتك طولو-
لری پاره‌لر و یرلك صورتیله همان دها ابتدای جلوسده
خزینه بوم بوش قالمش واستانبولك بو حالی طشره‌لره
عکس ایلدکده هر ولایت والیسی یالکز کندی ولایتنك
قیدینه دوشه‌رك استانبولی هیچ‌ده طانیمامغه باشلامش
ایدی .

والیلری مقام خلافته انقیاد واطاعت وظیفه‌سنه
دعوت ایچون اطرافه امرنامه‌لر کوندرلمش ایسه‌ده
رشید اولمیوب مجذوب بولنان پادشاهه اطاعت لازم
کلمیه‌جکی ملابسه‌سیله هیچ بر طرفدن روی اطاعت
کوسترلمامشدر . بناءعلیه هیچ اولمز ایسه ادرنه و بروسه
کبی یقین ولایتلره بر مقدار عسکر کوندرمك لازم کلد-
کده بو عسکرك مصارف سفریه‌سی ایچون خزینه‌ده
اقچه بولنمدیغی کبی ذاتاً وکلا وامرانك کوسکونلکی
حرکت عسکریه‌نك اجرا اولنه‌مامه‌سنی مستلزم بولنمش
ایدی .

بناءعلیه سلطان مصطفی اوچ آی قدر مقام حکو-

متده قالدقدن صکره اتفاق آرا ایله خلع اولنمش ایسه ده
بو اوچ آی ظرفنده دولت بر حاله کلمش ایدی که خزینه
وثروت شاهانه هب قپانلرك اللرنده قالەرق داخلاً
ذره قدر نفوذ وحیثیت قالمق شویله طورسون خارجاً
دول معظمه نزدنده دخی اصلا نفوذمز قالمدیغندن او
زمانه کلنجه یه قدر جلوس همایونلر وقوعنده دول
معظمه طرفندن استانبوله مخصوص سفرا کوندریلوب
تبریك جلوسه مسارعت قلنور ایکن بو دفعه بالعکس
بزم طرفمزدن سفیرلر ارسالیله جلوس عثمان ثانی اعلان
ایدلمکه مجبوریت الویرمش ایدی ٠

سلطان عثمان ثانی حضرتلرینك هنوز اون درت
یاشنده بر نوجوان اولملریله برابر غایت حدتلی وسوز
دیکلەمز بر ذات اولملری بو جلوسك دخی دولت علیه
ایچون خیرلی بر جلوس اولمدیغنی بر طاقم دورانده
یشلره اشراب ایلیه رك قان اغلاتمش ایدی ٠

واقعا حال مجذوبیت ایله کنجلك ارەسنده بیوك
بر فرق بولنەرق بو قدر کنج پادشاهلرك دخی وکلای
عاقله واسطه سیله بیوك بیوك ایشلر کوردکاری منکر
دکل ایسه ده اوزمانك وکلاسی دخی یاکندی کولکه‌

لرندن قورقان ویاخود شورش جهانی کندی منفعتلر-
ینه موافـق بولان آدملردن عبـارت اولوب بناءعلیه
ابتدای جلوس اثنالرنده بوهمیالیلر آلمانیا دولتنه عصیان
ایلیه‌رك دولت علیه‌یه عرض تابعیت ایتدکاری جهتله
بشقه بر زمانده اولسه بو تکلیفك جانه‌منت بیلنه‌جکی
ودرحال براردو سوقیله بتون بوهمیانك ممالك عثمانیه-
یه الحاق قلنه‌جغی درکار ایکن بودفعه قوجه دولت
علیهٔ عثمانیه وکلاسی بوهمیا اهالیسنك عفوی ایچون
المانیا دولتنه یالکز بر رجانامه کوندرمکله اکتفاایلیه
رك باخصـوص که بونی دخی بر موفقیت عظیمـه عد
ایتمشلر ایدی .

معلومدرکه استانبول بوقدر قارشیق بر حالـده
ایکن دولت علیـه هنوز ایران ایله محارب اولوب
اردوی همایون دخی ایران ممالکی ایچنده بولنیور ایدی .
اکر استانبولك صوك قاریشـقلقلری اردو یه عکس
ایتمش اولسه ایدی پك مدهش پریشانلقلر وقوعه کله-
جکنه شبهه یوق ایدیسه‌ده ایران اردوسی هنوزاحوا-
لك بودرجـه فنالغندن خـبردار اولمیه‌رق بناء علیه
اردوی همایون کمال مظفریتله اردبیله کیردیکی زمان ایران

دولتی اوته دنبری صلح استدعاسندن خالی قالمدیغی کبی بو وارد بیل مظفریتی اوزرینه دخی استدعای مذکوری تجدید ایلیه رك استانبول قبول صلحی جانه منت بیلمکله عقد مصالحه یه مسارعت قلنمشدر ٠

١٠٢٨ سنهٔ هجریه سنده اولاح و بغدان پرنسلری طوغریدن طوغری یه دولت علیه یه تابع بولنان عثمانلی والیلرینك بیله مقام سلطنته اطاعت ایتدکلرینی کوره رك انلر دخی درسعادتی هیچ طانیماق صورتیله وادیٔ استقلاله قیام ایتمشلر ایدی ٠ بناء علیه ذکر اولنان پرنسلرك عزللری لازم کلدیسه ده کندی والیلرمزه سوز اکلاته مدیغمز حالده انلره سوز اکلاته بیلمك قابل اوله جقمی ایدی ؟ بناء علیه باب عالی اولاح و بغدان اومور-ینه مداخله ایتمك ایستینجه انلر دخی لهلولری ده دائرهٔ اتفاقه الهرق ارتق علناً عصیان ایلدیلر ٠ وقت و حال ایجابنجه فسادك سریعاً اوکی النمسی لازمه دن اولمغله اردوی همایون طونه طریقیله سوق اولنه رق قریمك تاتار عسکری دخی پروت اوزرندن بغدانه ادخال اولندی ٠ اکر عسکرده یغما امیدی اولمسه و یاخود قریم عسکرینك مادوننده قالمق قورقوسی بولنمسنه

ایدی مطلقا بو حرکتده برفنالق چیقار ایدی . انجق نصلسه یاش شهرنده تحشد بولنان عصاة پریشان ایدیله‌رك فقط لهلو لر حربدن یوز چویره‌مدکلری جهتله ایرتسی سنه ینه هجومه باشلامشلر ایدی . خزینه‌نك پاره‌سزلکی و قیشلك شدتی و قحطلك ظهور ایله برابر ایلك بهارده سلطان عثمان قرنداشی سلطان محمدی بعدالازاله بغدان طرفنه بالذات عزم سفره مجبور اولمشیدی .

سلطان عثمان ثانینك بالذات حرکتی خبری لهستانه واصل اولنجه بونلر موکب همایونك نه دیمك اولدیغنی بوندن مقدم وقوعه کلمش و حالا دهشتی یورکلرنده زائل اولمامش بولنان اسفار شدیده و مدیده‌دن اکلادقلری جهتله یاغی تلاشه دوشه‌رك قازاق طائفه‌سیله دخی اتفاق ایتمشلر ایدی .

قازاقلر دون ودنه‌پر نهرلرنده کشت و کذاره مخصوص اولان بر نوع التی دوز قایقلرینه راکباً قره دکزه طوغری ایتمشلر ایسه‌ده کرك قره‌دن و کرك دکزدن مدافعه‌لرینه سوق اولنان قوهٔ قاهره مقابلنده عاجز قاله‌رق پریشان اولمشلردر . طوغریدن طوغری‌یه

لهستان ایچنده صالدیریلان اقنجیلر ایسه بزم اصل عثما
نلی اقنجیلرندن ماعدا تاتار ومولدوان افرادیله دخی
مخلوط بولندقلرندن بونلر یکدیکرندن اشاغی قالمامق
ومحجوب اولمامق ایچون رقیبانه بر شجاعت وغیرت
کوسترمکه مجبور اولدیلر . بناً علیه هر نره یه واردیلر
ایسه یاقدیلر یقدیلر . دائما مظفر اولدیلر .

حالبوکه اصل باشلیجه محاربه حوتین جوارنده
وقوعه کلمك اوزره ترتیبلر قورلمش اولوب ۱۰۳۰
سنهٔ هجریه سنده وقوعه کلان اشبو محاربه ده امید
اولندیغی قدر غلبه میسر اوله مامش ایسه ده لهلولر
دولت علیه نك یدقاهره سنده بالکلیه مقهور اولمقسز.
ین عقد مصالحه یه مجبوریت حس ایتدکله بزم طرفجه
دخی بوتکلیف جانه منت بیلنه رك قبول اولندی . اکر
تکلیف اولنان مصالحه قبول ایدلمیوب ده جنکده
دوام ایدلسه ایدی بالاخره بوندن مشکلات وخیمه
ومهلکه ظهوره کله جکنه هیچ شبهه یوق ایدی زیرا
سلطان عثمان ثانی غایت خرجین برذات اولوب آدم
اولدورمکده بیله ذوق اراديغندن اوتورديغی یرده
عسکر اوزرینه اوق آتار واوقلر بعض یکیچریلره تصا.

دفع ایدوب‌ده اولدورر ایسه خوشنه کیدر ایدی شو
حال یکیچری کروهنی پك زیاده دلکیر ایلدیکی کبی
یکیچریلرك بر طاقم عارسزلقلری دخی ذات شاهانه‌یی
صیقه‌رق اندن طولایی یکیچری آولاغی ذوق ایدند.
یکنندن غایت مدهش بر بورانك آفاق عالمی قرارتدیغی
علناً کوریلور ایدی .

استانبوله عودت همایون وقوعبولدیغی زمان
اووقتلر ارتق استعمالی تعمیم درجه سنه وارمش اولان
توتونی بعض متعصبلرك نصیحتی اوزرینه یساق ایدرك
او باب کیفك کیفنی قاچیردیغی کبی کیجه‌لری قول کزمکی
دخی اعتیاد ایلیوب حالبوکه کیجه‌راست کتوردیکی
یکیچری افرادینی همان قتل ایلدیککندن بوده عسکری
ذات شاهانه‌دن صوغوتدقچه صوغوتمغه باشلادی .
نهایت سلطان عثمانك کنجلك حالی ایله حرکات خود
سرانه‌سی بر درجه‌یه واردی که ارتق بویله ضررلی
بر عاقلدن ایسه ضررسز بر دیوانه‌یه یعنی سلطان
مصطفایه بیعت هوسی هرکسده کورونمکه باشلادی .
زیرا سلطان عثمان بعض کبار اهالینك قزلرینی زورایله
حرم همایونه آشیروب تلویث ایلمك درجه‌لرینه قدر

تعرضاتنی آرتدیرمش ایدی . بو حالده یالکز عسکرلک دکل عموم ناموسکاران اهالینك یأسلری صوك درجه یی بوله رق بارهلق ذات شاهانه حج شریفه کیتمك املنی ده میدانه قوینجه ارتق بوده هیجان عمومی یی تزییدایلیه رك تمام حج ایچون ایوب انصاری تربه شریفه سنده قربانلر کسیلور ایکن خلق اياقلانه رق سلطان مصطفایی اقامتکاهندن چیقاردیلر . وعموماً سلطان مشار الیهه بیعت ایلیه رك بیچاره سلطان عثمانی ایسه تحریرندن قلملرك حجاب ایده جکاری صورت شنیعه ایله شهید ایتدیلر .

بو فاجعه ١٠٣١ سنهٔ هجریه سنده وقوعه کلمش ایدی . سلطان عثمان حقیقة شجاعت و بسالتجه بر ارسلان ایدیسه ده کنجلکی سیئه سنه قربان اولدی . هنوز اون سکز یاشنده بر نوجوان ایکن جام شهادتی نوش ایلدی .

سلطان مصطفانك حال جنتی شرعاً مانع خلافت اولدیغی کبی بوندن مقدم او چ ای دوام ایدن مدت سلطنتنده نه فاجع سوء استعمالره میدان آچلدیغی دخی هرکسك کوزلرینی آچه جق بر تجربه ایدیسه ده سلطان عثمانك مظالمندن بیزار قالمش اولان خلق شاید عقللی وزرا النه دوشر ایسه سلطان مصطفی ایله راحت ایدلمك

ممكن اوله‌جغنی حساب ایله مشار الیهی تکرار تخت سلطنته کتیره‌شلر ایدی ·

لکن درت سنه اول عقلا و وزرا اورته‌ده یوق ایکن سلطان عثمان ثانینك درت سنه دوام ایدن مدت سلطنتنده عقلا و وزرا یکیدن طوغه‌رق یتشمك قابل اولورمی ایدی؟ بناء علیه سلطان عثمانی شهید و سلطان مصطفایی تکرار اجلاس ایلیان آدملرك هر بری برزور باکسیله‌رك اولاذاتاً بوش اولان خزینهٔ دولتی یغما ایدوب هرنه بولدیلر ایسه الدقدن صکره استانبول ایچنده هر کیمی زنکین اولمق اوزره خبر الورلر ایسه خانه‌سنی باصوب اعدام و مالنی یغما واغتنام ایتمك موده‌سنه یول اچدیلر · بوحالده سلطان عثمانك یالکز کوزل قزلره رغبتندن عبارت بولنان ظلمی عین عدالت کبی کورونمکه باشلایوب صکره‌کی زوربالرك هم جانه هم ماله هم عرضه تعرضلری ایسه جمله‌یه جهانی زندان ایلمش ایدی · حالبوکه ارباب فساد خلقك بو یأسندن دخی استفاده یولنی بولدیلر · هرکس سلطان عثمانه رحمت اوقومغه باشلاینجه زوربالر « اوت ! سلطان عثمانك شهادتی محضا فلانجه‌نك کوستردیکی سببیتدن

ایلرو یه کلدی » دیه اوفلانجه‌یی واکا اتباعاً دها بر قاچنی اولدیروب ینهماللرینی یغما ایدرلرایدی . حتی بوصورتله کندی ارقداشلرینی دخی اولدورمکه باشلا- دیلر . سلطان عثمانك قاتلی دیه انتقاماً اعدام اولنانلر میانده یالکز اصل سبب قتل اولنان داود پاشانك اعدامی پك مناسب بر انتقام اولوب اندن ماعدا اولدیرد- کلری آدملر ایسه کرچکدن قاتل اولدقلری ایچون دکل بلکه شوندن بوندن یغما صورتیله زنکین اولدقلری ایچون اعدام اولنمشلردر .

پای تخت بر کره بودرجه‌یی بولدقدن صکره ولایتلرك دخی بوفساده اشتراکلری تأخر ایدرمی؟ سلطان عثمانی یکیچری کروهی اعدام ایلدیلر دیه وقوعبولان شایعه اوزرینه طرابلس غرب و باخصوص ارضروم والیلری بتون اهالی‌یی یکیچری علیهنه آیاقلاندیره‌رق اوراده نه قدر یکیچری وار ایسه جمله‌سنی اعدام ایتدیرمشلر ایدی . ارضروم والیسی آبازه پاشا سلطان عثمانك انتقامی وسیله‌سنی دها بیوك ایشلره سرمایهٔ حصول عد ایدرك یکیچری‌یی کاملاً اعدام ایلدکدن صکره یرلیدن تدارك ایلدیکی اون بش یکرمی بیك قدر عسکر

ايله استانبول اوزرینه دخی یورومکه باشلادی . انجق مرقومك مرامی انتقام فلان اولمیوب بلکه واردیغی یرلری کندی استیلاسی آلتنه آلەرق استبدادینی تعمیم ایتمکدن عبارت ایدی .

ایشته دولت علیه ارتق کندی کندیسنه انقراضك یولنی بیاغی آلمش اولدیغی شو زمانده قازاقلر قره دکز سواحلنه ومالطه وفلورانسه قورصانلری دخی جزایر بحر سفید اوزرینه صالدیرەرق هر طرفی هرج ومرج ویغما وغارت ایلدکلری حالده استانبولك امورنده بیله اولمیوب هر کس سلطان عثمانك قانی انتقام وسیله سیله هر کیمی سومز و یاخود هر کیمك مالنه طمع ایدر ایسه انك اوینی باصمقده واوجاغنی سوندیرمکده ایدی .

بو قدر بلیاتك اوزرینه برده یکیچری کروهی « سلطان عثمانی بز اولدوردك سپاهی طائفه سی اولدوردی » دیه اورته یه یکی بر کورلتی دها چیقارمسونلرمی ؟ بوندن مقصد یالکز کندیلرینی شو جنایتدن قورتارمق اولمیوب بلکه سپاهی طاقمنك هنوز ثروتلرینه تعرض ایدلمامش اولدیغی جهتله انلرکده مالارینی یغما ایتمك ایدی . سپاهی ایسه بو افترایی اوزرلرندن آتمق

خصوصنده سلاحه طوراندیغندن استانبولك ایچی کرچکدن برسلحخانه صورتنی الدی ·

ایشته بو یله برقره کون ایچنده کورجی محمد پاشا حق طرفندن حضر کبی امداده کله رك مقام صدارتی بالتشر - یف اولا استانبول اشقیاسنی پاکله مکه باشلادی · فساد باشی اولنلری طوتدیغی کبی سلطان عثمانك منتقمی اولمق کبی وسیله لری سویلکه بیله میدان و یرمکسزین همان قفاسنی کسرایدی · بو حال ایله استانبولی بیاغی تمیزله دی واسایش مملکتی اعاده یه موفق اولدی ایسه ده استانبولك تمیزلنمسی وکلادن برچوغنك ایشنه کلمد - یکندن انلر سرای همایونده کورجی محمد پاشانك اجراآتنی کویا مملکتی دها زیاده فساده و یره جك کبی برصورتده کوسترمکله بیچاره کورجی بی عزل ایتدیردیلر ·

محمد پاشانك یرینه مره حسین پاشا مقام صدارته کلدکده کو یایکیچری وسپاهی یی احساندن بشقه هیچ برشی اسکات ایده میه جکی بیانیله بونلره احسانو یرمك تدابیرینه قیام ایلدیسه ده اصل املی کندی کیسه سنی طولدیرمقدن عبارت ایدی · حالبوکه خزینهٔ مالیه ده اقچه دنیلان شیئك نامی بیله قالمدیغندن خزینهٔ همایونده

کوشه التونه متعلق هر نه بولندی ایسه جمله سی ار یتیلوب سکه کسدیرلدی و بوصورتله نه قدر ذیقیمت اشیا ضایع اولدی ! بو بلا یا الکز خزینهٔ همایونه دخی منحصر قالمیه رق بیك التون درجه سنده ثروت وسامان کیمده بولنور ایسه یا طیاق و یاخود اولوم ایله بالاضافه مصادره اولنمغه دخی قیام اولندی ٠ دیکر جهتدن هر طرف جاسوس ایله طولدیغی و بناء علیه بونجه مظالم علیهنه هر کیم اغزندن بر حرف قاچیرر ایسه قتل و یاخود نفی ایدلدیکی جهتله هیچ کیمسه اغزینی آچمغده موفق اوله مز ایدی ٠

نهایت هر کسك طاقتی توکنمکله بر کون علما ومعتبران اهالی سلطان محمد جامعنده طوپلانوب شو حسین پاشا ایله طرفکیرانی اوزرینه هجوم ایتمك غزا ثوابیله برابر اولدیغی حقنده فتوالر و یرلدی ٠ بتون اهالی سلاحه صاریله رق میدانه چیقدی ٠ بو هیئت سرای همایونه طوغری کیدر ایکن عسکر اوکارینی کسمش ایدیسه ده خلق دخی مقابله دن کیرو طورمامغله کبار علمادن برقاچی واهالیدن برچوغی رتبهٔ شهادته واصل اولدیلر ٠ لکن ظلم ارتدقجه خلقده فکر انتقام

شدت بوله جغندن تکمیل استانبول اهالیسی ایاقلاندیلر • بونك اوزرینه عسکر ایچنده عرضنی ناموسنی طانیانلر دخی اهالی ایله برلشدیلر •

هیئت سرای همایونه واردقده درسعادتك براشقیا جمعیتگاهی کسیلمسندن فضله بتون ولایتلرك دخی عاصی اولدقلرینی وهله بغدادده بکر صو باشینك وسوریه ده معن اوغللرینك طغیانلرندن طولایی عراق وسوریه نك ده آتشلر ایچنده قالدیغنی عرض ایتمك ایستدیلر ایسه ده سلطان مصطفانك جنتی ارتق قابل خطاب اولهمیه جق درجه یه وارمش اولدیغندن صدر لاحق کمانکش علی پاشا وزرا وعلمانك الك جیتلولرینی برارهیه طوپلایه رق وامرای عسکریه یی دخی بو مجلسه ادخال ایلیه رك سلطان مصطفانك تکرار خلعنه قرار ویردیلر •

ایشته بو قرار اوزرینه سلطان احمد اولك شهزاده سی سلطان مراد رابع حضرتلری هنوز اون ایکی یاشنده بر طفل اولدقلری حالده مقام سلطنته اجلاس اولنوب سلطان مصطفا ایسه تکرار بر محلده حبس اولندی که شو ایکنجی خلعندن اون التی سنه صکره حلول اجلی ایله وفات ایتمشدر •

بو يله اون ايكى ياشنده برشهزاده نك تخت سلطنت وخلافتده جلوسى شوقدر قاريشق برزمانه تصادف ايتيه جك ايله اولسه يينه بر طاقم فتنه لرى موجب اوله جغى دركار بولنديغى كبى جلوس همايونلر وقوعنده يكى چرينك جلوس بخشيشى ايچون عارسزلق ايتملرى ده ارتق برعادت قديمه حكمنى المش اولديغندن اشبو تبدل سلطنت ده استانبولجه بر اره لق دهاز ياده هرج ومرجى موجب اولديسه ده ناموسكاران ملت ارتق فساد حاله نهايت ويرملك امرنده متفق اولدقلرندن شورش جديدك او قدر دهشتى كورلمدى ٠

شمدى يه قدر هر جلوس وقوعه كلدكجه يكيچرى افرادينه يكرمى بشر دوقه التونى ويريلور ايكن بودفعه خزينه ده پاره اولمامق حسبيله هيچ اولمز ايسه يكرمى بشر غروش ويرلمسى كنديلرينه تكليف اولندقده بوكا رؤى رضا كوسترمملرندن طولايى برعربده وقوعه كلمش ايدى ٠ عارسزلقده سائرلرينه پيشرو اولنلر « بز خبر الدق ٠ سلطان مصطفانك خزينه سنده بزى اداره ايده جك قدر پاره وار ايمش ٠ اندن ويركز » ديملريله فى الواقع كيمسه خبردار اولمديغى حالده سلطان

مصطفانك خزینه‌سنده ایچه پاره بولندیغندن بوپاره‌لر
عسکره طاغیدیله‌رق انلرك عارسزلغی برطرف ایدلمش ایدی .
بوندن صکره اصل فساد اوجاغی اولمق اوزره
علما ووزرادن بعضلرینك اوجاقلری سوندیرلمك لازم
کلوب بونك ایچون اولا استبدادینی ارتدیرمش اولان
شیخ الاسلام یحیی افندی ویکیچری اغاسی عزل اولند.
قلری کبی محمد پاشا وکانکش علی پاشا وحسین پاشا
دخی هپ فساد قمه‌لری اولدقلرندن بر بر ازاله او-
لنه‌رق استانبول نفاقنك باغی اوکی کسیلدی . ذات
شاهانه پدرلری سلطان احمد حضرتلری کبی هنوز
امر سنون ختانلری اجرا اولنمقسزین مقام سلطنته
کلمش اولدقلرندن جلوسك اشبو ایلك سنه‌سنده اوامر
سنون دخی اجرا اولندی .
بریاندن استانبول ایشلری بوصورتده تسویه او-
لنه‌رق دیکر طرفدن امور دولیه‌نكده اصلاحنه همت
اولندی . ذاتاً محارب بولنمیان دولتلر ایله تجدید مصا-
لحه ایدیله‌رك المانیا واوستریا دولتلری هرنه‌قدر هنوز
اول مصالحه‌دن عد اولنمزلر ایدیسه‌ده انلرله دخی
یکیدن عقد مصالحه اولنه‌رق اوروپا پولتیقه‌سی باغی

یولنه قونلدی . فقط اناطولینك احوالی پك یمان ایدی . سلطان مصطفی زماننده حاصل اولان غائله‌لر دولتی جداً تهدید ایتمکده ایدیلر .

ازجمله بغدادده بکر صوباشی بغداد والیسی یوسف پاشایی طرد ایدرك عراق حوالیسنی قبضهٔ استیلاسنه المش و بناء علیه دیاربکر والیسی ایله سائر برطاقم امرا بغداد اوزرینه مأمور ایدلمشلر ایسه‌ده بکر صوباشی باشنه طوپلادیغی عشایر خلق ایله بونلره قطعیاً مدافعه ایلمکده بولنمش ایدی . ایکنجیسی ایسه معهود آبازه پاشا اولوب هنوز سلطان عثمان مرحومك خون مظلومی انتقامنی المق داعیه سیله هر طرفی استیلاده اولوب هانکی مملکته‌وارسه الئیوك ارباب نفوذینی « سن‌ده سلطان عثمانك شهادتنه ممنون اولمش ایدك » کبی بروسیله ایله‌اولدیرر مالنی یغما ایدر ایدی . حالبوکه الدیغی یرلره کندی طرفندن مدبرلر متصرفلر وحتی والیلر نصب ایلدیکندن مرقومك یکی برجهانکیر اولمق سوداسنده بولندیغنه شبهه یوق ایدی . اوچنجیسی بریة الشامده معن‌اوغللری اولوب بونلره اویان دها برچوق عاصیلر اوراسنی‌ده دولتدن آیرمشلر

یدی • ایشته الك باشلیجه‌لری شونلردن عبارت اولان
وقوعاته اناطولینك سائر ولایتلرنده دخی استانبوله
طاعت هوسی قالمدیغنی ضم ایدر ایسه‌ك دولتك مبنای
صلیٔ شوکتی دیمك اولان اناطولی احوالنی بحق
کورمش اولورز •

ایمدی استانبولده‌کی ارباب همت اولانجه قوتلریله
شو اناطولی‌یی اصلاحه غیرت ایدرك حافظ پاشایی
عظیم بر اردو ایله بغداده سوق ایلدکلرنده بو اردونك
بکرصو باشی‌یی پریشان و بغدادی تخلیص ایده‌جکنه
شبهه قالمدیغی برزمانده مرقوم بکرصو باشی ایراندن
الاستمداد شهری ایرانیلره تسلیم ایتمکله وذاتاً سنی وشیعی
دعوالری هر ایکی طرفی یکدیکرك قاننه صوصامش
ر حاله ایصال ایلمکله بو دفعه دخی بغدادده بیکلرجه
ظلوم سنیلر قتل اولندیلر •

آبازه پاشایه کلنجه : انك اوزرینه صدر اعظمك
قومانده‌سیله اصل اردوی همایون حرکت ایلمش ایدی •
واقعا آبازه‌نك موجود عسکری صدراعظم اردوسنك
ر قاچ مثلنه بالغ اولدیغندن بو دفعه دخی غلبه انك
طرفنده قاله‌جغی شبهه‌سز کورلمکله استانبولده بولنان

ارباب حميت آبازه اردوی همایونه دخی غلبه ایدرك استانبوله یوررایسه نه یاپه جقلری یعنی دوشونوب قهرلرندن هلاك اولورلر ایدیسه ده صدر اعظم حضرتلری غایت تدبیرلی طورانه رق بو تهلکه نك اوكنی المشلردر . شویله که :

آبازه نك معیتنده بولنان قوت اساساً اوچ قسمه منقسم اولوب بونك برنجیسی اصل حیدود وخرسز مقوله سندن عبارت اولمغله انلره سوز کچیرمك قابل دکل ایسه ده ایکنجی قسمی قهراً وجبراً مرقومه اویمش بولنان برطاقم بکلر اولمسیله بونلرك درحال دولت علیه یه اطاعت ایده جکلری درکار کورلمشدر . اوچنجی قسم ایسه آبازه نك کندی یتشدیردیکی برطاقم بکلر وپاشالر اولوب صدراعظم بونلرله بالمخابره «اویله برعاصینك سزه ویردیکی بکلك و پاشالق ایله نصل افتخار ایده بیلورسکز؟ پادشاهه اطاعت ایدکزده رتبه لرکزی عهده لرکزده ابقا ایلیه رك سزی جداً مسعود ایلسون!» واديسنده وعدلر كوندرمكله الك اول بونلر آبازه دن آیرلدقلری کبی ایکنجی قسم کندیلرندن اول عاصی یی ترك ایلدیلر .

ایمدی صدراعظم قیصریه جوارنده آبازه ایله تلاقی ایلدکده مرقوم یالکز کندیسنه صادق اولان اشقیا ایله صدراعظمه غلبه ایده‌میه‌جکنی اکلایه‌رق غایت سریع السیر برآته راکباً فرار ایلمش واشقیا ایسه محاربه‌ده اصرار کوسترد کلرندن برەقدر جمله‌سی قلیجدن کچیرلمشدر .

آبازه پاشا غائله‌سنك بوصورتله اورته‌دن قالقمسی دولته خیلیدن خیلی فرح ویرمشیدی . بواره‌لق معزول قریم خانی محمد کرای ایله قرنداشی شاهنکرای کندی کندیلرینی قریمه خان نصب ایدرك دولته عصیان ایتمکله استانبولده بولنان جانبك کرای بردونغا ایله قریمه کوندرلمش ایدی . ایکی قرنداشلر دونغای همایونه غلبه ایلدکلرندن بوفرصتی غنیمت بیله‌رك قازاقلر دخی بوز اللی پاره قدر کمیلر ایله علی الغفله استانبول بوغازینه قدر کلمش واوزرلرینه سفینه‌لر ارسال اولنجه‌یه قدر بر خیلی صارقنتیلغه یول بولمش اولدقلرندن هر نصلسه بونلر دفع ایلدکدن صکره ارتق قریم غائله‌سنی‌ده بیوتمامك ایچون محمدوشاهنکرایك املری استانبولجه‌ده تصدیق اولنمق جهتی ترجیح اولنمشدر .

آبازه پاشادن صکره اناطولیجه غائله اوله‌رق یالکز قره‌سی طرفلرنده طوریان احمداوغلی قالوب واقعا قوم دخی اوزرینه کلان بعض امرایی بوزمش ایسه‌ده صدراعظم کتخداسی قانلی محمداغا قوهٔ کلیه ایله مأمور ایدلدکده مرقومی تپه‌له‌مش ایدی .

ایمدی اناطولی وقریم مسائلی برطرف ایدلدکدن صکره ارتق استانبول ارباب حمیتی شوایرانلی‌یه بر مرام اکلاتمق لزومنی اوکه الدیلر . زیرا بکرصو باشی بغدادی ایرانه تسلیم ایلدکدن صکره ایرانیلر تا کر- دستانه قدر ممالکی هرج ومرج ایدرك هرنه قدر دیار بکر والیسی حافظ پاشا بغدادی محاصره‌یه المش ایسه‌ده یکیچریلرك نابجا زوربالقلری اوزرینه اردونك انتظامی تیز بوزولدیغندن مغلوب اوله‌رق دیار بکره قدر عودته مجبور اولمشیدی . بناءعلیه ۱۰۳۶ سنهٔ هجریه‌سنده اردوی همایون بریسی دیار بکردن ودیکری کرجستان اوزرندن ایرانه هجوم ترتیبنی کوروب انجق فراری آبازه پاشا کرجستاندن تکرار قوتنی دوزمش بولنمغله اوطرفه توجه ایدن قول‌اردونك کندی اوزرینه حر- کت ایلدیکنی ظن ایلیه‌رك مرورینه ممانعت ایلمش

وحتی برچوق نفراتنیده قتل ایتمش ایدی . بوحالده دیار بکر قولنك دخی کرجستانه تحویل حرکتنه مجبوریت الویردی . آبازه پاشا ارضرومه تحصن ایلدیکندن قلعهٔ مذکوره یتمش کون محاصره اولنه رق فقط ١٠٣٧ سنه سی موسم شتاسی حلول ایتمکله اردوی همایون توقادطرفلرینه رجعته مجبوراولدی . بوصره ده ایرانلی دخی هجوم ایدرك اخسقه یی ضبط ایلمش ایدی .

هله راست کله مسند صدارت بوشناق خسرو پاشایه توجه ایدرك اوایسه ایشه یارامیانلری دفع وارباب مصالحی تشویقه مقتدر برآدم چیقمغله کالیتلی براردوایله سریعا آبازه پاشا اوزرینه یورونجه آبازه نك اصدقاسی اورکه رك استیمان ایلدکلری کبی نهایت آبازه دخی بالذات دخالت ایتمکله استیمانی قبول اولندی . فقط ارتق کرجستان والیلکنده بقاسی جائز اولمدیغندن برای تبعید بوسنه والیسی نصب ایدلدی .

شمال وشرق مشغولیتلرندن طولایی برمدتدن برو جنوب طرفلرینه حوالهٔ نظر دقت ایدیله مامسی مکه شریفی ایله مصر والیلری اره سنده برطاقم مناقشه یه

میدان آچدیغندن ویمن طرفلرنده عشایر شیخلری یه وادیٔ استقلاله صاپدقلرندن اوطرفلره یکیدن والیلر کوندرمك وعساکر مستحفظه‌لری تکثیر ایدلمك مثللو تدابیرایله بوفنالغك اوکی بالسهوله آلنه‌بیلمشدر .

۱۰۳۹ سنهٔ هجریه‌سنده المانیا طرفندن اللی بیك قدر اقنجی مجارستان ایچلرینه طوغری اقوب کله‌رك پشته وبودینی اورمسیله سرحد بکلری اعدای مذکوره‌یه مقابل حرکت ایتدیریلوب المانلر رجعته مجبور ایدلمش ایدی . بوحالده المانیا تجدید مصالحه‌یه مجبور اولدیغی کبی مقدما اورته‌لغك قاریشقلغندن فرصت بوله‌رق قریم خانلغنی جبراً یقالمش بولنان محمدکرای وشاهین کرای دخی بودفعه عزل ایدیلوب اگرچه برارهلق قزاقلرایله بالاتفاق حدود عثمانیه‌یه تعرض ایلمشلرایسه‌ده برشیئه موفق اولمق شویله طورسون کندیلری محواولوب گیتمشلردر .

بونجه موفقیتلر هپ خسرو پاشا یوزندن حصوله گلمش اولوب اگر ایش استانبولك سائر ارکاننه قالسه ایدی یمنده برعشیرتك عصیانی بیله بردولت محاربه‌سی قدراهمیت اله‌جغی درکارایدی . ۱۰٤۰ سنه‌سنده

خسرو پاشانك ترتیبی اوزرینه ایران طرفلرینه سوق ایدیلان اردوی همایون اویله برغلبه یه مظهر اولدی كه یقین وقتلرده بونك امثالی كورلمامش ایدی . انجق خسرو پاشا غلبه نك ثمره سنی دخی اقتطاف اوزره ایكن بعض خوذه رقباسنك انتریقه لری ایله عزل ایدلدی .

بو حال یكیچری كروهنی غضبلندیره رق ١٠٤١ سنه سنده بونلرك عصیانیله یكیدن برچوق قانلر دوكلمش ایدی . انجق سلطان مراد رابع حضرتلری سن طفولیتدن چیقوب رشد صحیح اربابی اولدیغندن ارباب فسادی لزومی وجهله بالتربیه بعدازین زمام اداره یی یداستقلاله المغله دولت علیه یی كرك استانبول و كرك ولایات مفسدلرندن قورتارمق لزومنی در پیش ایلدی . بر سنه قدر هب بونلری تپه لمك ایله اوغراشوب ١٠٤٢ سنه سنده ایران سفرینی بالذات اتمامه توجه بیورمشلر ایدی . ذات شاهانه هنوز بروسه یه وارمقسزین استانبولده یكیدن برفتنه چیقدیغی خبرالمغله دونوب منبع فتنه وفساد اولان شیخ الاسلام ایله سائر ارباب فسادی اصوب كسه رك اوفتنه یی ده برطرف ایلدی .

سلطان مرادك املى مطلقا ايرانلى يه حديثى يلديرمك اولوب انجق معهود معن اوغللرى جبل لبنانده تكرار باش قالديردقلرى كبى لهليلر وقزاقلر دخى هر زمانكى تعجيزلرينى تكرار ايلدكلرندن اولا بونلرى برر برر يلديردقدن ودول متجاوره ايله صلح ومسالمتى تجديد ايلدكدن صكره ١٠٤٤ سنه سنده عجم اوزرينه يورودى وروانى ضبط ايله ١٠٤٥ سنه سنده آزربايجانى هرج ومرج ايليه رك غلبه ومظفريت كامله ايله عودت شاهانه وقوعبولدى .

دولت عليه نك بورايه قدر حكايه ايديلان مسائل سياسيه وعسكريه سى ميانده بعض طرفلرك القاآتى ايله خرستيانلرجه برده مسئلهٔ مذهبيه ظهوره كتورلمكده ايدى . شو يله كه : سلطنت سنيه نك ابتداى تأسسندن برو هر صنف اقوام امتيازات عثمانيه دن مساوات اوزره حصه مند اولوب بناء عليه بونلرك جمله سى كنديلرينى عثمانلى بيله رك افسادات خارجيه يه يوز ويرمدكلرندن واوزمانلر اوروپا حكومتلرينك اغلبى قتوليك مذهبنده بولندقلرندن اكر عثمانلى خرستيانلرينى دخى بومذهبه ادخال ايدرلر ايسه بعدما هر

ایسته‌دکلری صورتده افسادلر ینه موفق اوله‌جقلری اکلاشلمش و بناءعلیه برطاقم سفیرلر استانبوله برچوق جزوئیت پاپاسلری جلب ایلمشلر ایدی . ذکر اولنان پاپاسلر روم پطریقخانه‌سنك غیرت دینیه‌سنه غلبه ایده‌مه‌یه‌رك روملردن همان هیچ بر کیمسه‌یی قاندیره‌مامشلر ایسه‌ده ارمنیلردن برطاقمنی قتولك ایده‌بیله‌رك بو یله تبدیل مذهب ایلیان ارمنیلری برطاقم سفیرلر صورت مخصوصه‌ده حمایه‌یه قالقشمغله تبدیل مذهب موده‌سی ارمنیلر میاننده کتدکجه رواجنی آرتدیرمش ایدی .

ایش یالکز برمذهب تبدلندن عبارت بولنسه‌ایدی مذاهب مشهوره ومنتشره‌دن هیچ بر یسنه ممانعت کوسترمامك دولت علیه‌نك شعار حریت‌پرور یسندن اولمغله بو مباحثهٔ مذهبیه‌یه دخی برشی دینلمیه‌جکی درکار ایدی . انجق قتولیك اولان ارمنیلر قتولیك اولمیان ارمنیلره وبالخاصه روملره بغض ایدرك جزوئیتلرك تحریك وافسادیله روم وارمنی کلیسالرینی باصمغه قالقشدقلرندن فساد کیتدکجه بیومش وحکومتك ید اصلاحنه احتیاج کوسترمش ایدی . بناءعلیه فسادده

پیشرو اولان فرانسه سفارتی ترجمانی ایله اولاح قپو کتخداسی وسائر لازم کلانلر اصیلوب کسیلنجه سائر ارباب‌فساددخی جسارتلرینی غائب ایدرك‌مسئله برطرف اولمشدر ٠

١٠٤٦ سنه‌سنده عجملر روان طرفلرنده‌کی عساکر مستحفظه‌نی قاچرتوب تا کردستانه قدر کلمشلر وشهر زور ... بان طرفلرینی غارت ایتمشلرایدی ٠ بوندن‌ماعدا مجارستانده راقوشی وقریمده‌دخی‌عنایت کرای اورالرك‌حکومتنی یداستقلاله المق ایچون‌عصیان وقزاقلر دخی ازاق قلعه‌سنی ضبط ایلمشلر ایدی ٠ بناء علیه ١٠٤٧ سنه‌سنده ارل امارتی‌مرقوم راقوشی‌یه توجیه اولنوب قریم طرفلرینی‌افساد ایدن نوغایلو قتل وقریم خانی عزل اولنه‌رق بوفسادلره خاتمه چکلدیکی کبی ١٠٤٨ سنه‌سنده عجم طرفندن صلح استدعاسیله کلان ایلچیلره کمال عنفله جواب‌ردویریله‌رك ذات شاهانه یکیدن ایران اوزرینه روان اولدی و بغدادی بالمحاصره بر بچق آی تضییق ایله ضبط واوجه ایرانلیلرك سنیلری قتل عام ایتملرینه مقابل سلطان مراد رابع دخی اوتوز بیك شیعینك قفاسنی

کسه‌رك اندن صکره عساکر شاهانه‌نك ید ضبطنه‌ کچن یرلر طرف دولت علیه‌ده قالمق اوزره عرض اولنان مصالحه‌یی قبول ایلدی .

بو سفردن عودت همایون وقوعبولدقده قزاقلرك قره دکزده اولان صارقنتیلغی وارناودلغك قار یشقلغی واناطولی ساحلنه ونديك کمیلرینك تسلطی منع ایدیله‌رك حتی ١٠٤٩ سنه‌سنده ونديكی اورمق ایچون دونما چیقارمق تدارکنده ایکن ونديكليلر امانه دوشه‌رك ایکی یوز اللی بیك دوقه التونی مقابلنده صلحی صاتون اله‌بیلدیلر . انجق سلطان مرادرابعك کنج یاشنده ایکن وفاتی دخی بو سنه وقوعبولمشدر . ایران محاربا‌تنده طوپ ایله دوکیلوب اچلمسی قابل اوله‌میان قلعه قپولرینی اون اون بش قنطار اغرلغنده دیرکاری قاورایوب قپولره حواله ایدرك ارقه‌سنه طیامق مرتبه‌سنده قوت حیدرانه‌یه مالك برپادشاه صاحب شوکت ایدی .

سلطان مراد رابعك زماننده‌ن صکره برادرلری سلطان ابراهیم مقام سلطنت وخلافتنه جلوس ایلدیلر . ایلك سنه یالکز دول معظمه ایله تجدید مناسبات

دوستانه مشغولیتلری ایله چوب ایکنجی سنه مرتبات
میریه نك تحصیلی وعشرت و توتون و سائر مکیفاتك
منعی مثللو بعض اصلاحاتدن صکره ١٠٥٣ سنه سنده
قره دکزه تعرض ایدن قزاقلر اوزرینه بحراً دونغاوبراً
تاتار عسکری سوق اولنوب ازاق قلعه سی بونلرك
ید استیلاسندن قورتارلمشدر ٠

سلطان مراد حضرتلرینك اصلاحاتنه ذور
سلطان ابراهیمك شو ایلك سنه لرنده کی اصلاحات دخی
منضم اولنجه نیجه زماندنبرو مشوش بولنان احوال
دولت بیاغی یولنه کیردی ٠ انجق دولت علیه ایچون
بر راحت دوری اچیلورایکن البته برطرفدن بر مشغله
دخی باش کوسترملك ایچه برو قتدن برو عادت حکمنه
کیردیککندن شو ایلك راحتی دخی نصوح پاشا زاده
حسن پاشانك مجنونانه برعصیانی مختل ایلمش ایدی ٠

بو حسن پاشا غایت زنکین و بناء علیه استانبو -
لجه طرفدارلری قوتلی بر آدم اولوب اخیراً حلب
والیسی تعیین اولندقده مقام صدارتدن کوندریلان
امرلری طانیامغه و کندیسی کبی برنصوح پاشا زاده -
نك صدراعظم قره مصطفی پاشا کبی برارناوددن دها

شرفلی اولدیغنی ادعایه قیام ایتمکله نتیجه‌ٔ نصایح حکیمانه‌یی حاوی فرمان همایونلر دخی کوندرلمش ایسه‌ده انلری‌ده دیکلمه‌مامش و باشنه طوپلادیغی کلی حشرات ایله سیواسی اوره‌رق و مقابله‌سنه چیقانلری تدمیر ایلیه‌رك چاملیجه‌یه قدر کلوب عادتا استانبولی‌ده تهدید ایتمش ایدی . بونك اوزرینه صدر اعظم قره مصطفی پاشا برقوه‌ٔ کلیه ایله اسکداره کچه‌رك غایت خونریزانه برمحاربه ایله مرقومی وعونه‌سنك کافه‌سنی قلیجدن کچورمشدر .

بوهمت قره‌مصطفی پاشانك همت ذاتیه‌سی اولوب اکر ایش سائر استانبول رجالنه قالسه‌ایدی سلطان ابراهیمك ضعف شعوری مناسبتیله انتریقه‌لر میدانی اولمکندن زیاده وسعت بولمغه ذاتاً مستعد اولدیغندن مرقوم حسین پاشانك برطور مستبدانه ایله استانبولی دخی الە آله‌جغی شبهه‌سزایدی

مع‌هذا بوانتریقه میدانك آچلمسی ینه تأخر ایتمدی . کویا ذات شاهانه‌یی تداوی ایچون مراجعت اولنان جینجی خواجه هرطرفه جناح استیلاسنی اوزاتمغله برارەلق حرم همایون ایچون بش یوز چکی

اودون مبایعه‌سی برقاچ کون تأخر ایتمکدن ناشی او قوجه صدراعظم خائنلر کبی بوغیلوب آتیلدی ·

بو وقعهٔ هائله ۱۰۵٤ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعه کلوب اندن صکره اورته‌لق اوقدر فساد و فترته دوچار اولدی که تعریفندن اقلام مورخین دخی عاجز قالورلر · ارتق جینجی خواجه هر کیمی ایستر ایسه الك بیوك مقاملره کتورمکدن فضله اموال میریه تحصیلاتی دخی خزینهٔ دولته کیرمیوب بونلرك ید غصبنده تقسیم اولنور ایدی · بناءً علیه عسکره معاش ویریله‌میه‌رك عسکر طغیان ایتدکجه کندیلرینك ممنون اولمدقلری ادملری مشوق عصیان اولمق اوزره بالاتهام همان بیونلری اورلمق ایچون ارادات سنیه استحصال ایدرلر ایدی · زمانك حالنی قیاس ایچون شو فقره‌یه دقت ایتملی که ذات شاهانه بر اره‌لق ادرنه‌یه عزیمتده بعض بندکان « ادرنه‌نك اودونی کوزل یانمز » دیه پادشاهی جایدردقلری حالده دیکرلری « ادرنه‌نك اودونی کوزل یانمز ایسه استانبولدن اودون جلبی ممکندر » دیه اصرار ایلمشلر ایدی ·

ایمدی یالکز بر اودون مسئله‌سی بر صدراعظم

بوغدورمغه ویاخود بوقدر مباحثه‌لره سبب اولدقدن صکره ارتق دولتك مهام سائره‌سی نه قدر نظر اهتمامه النديغنی تعریفه حاجت قالمیوب دول متجاوره ایسه بو حالی کورنجه نیجه تکلیفات عنیفه‌یه یول بولمشلر ایدی ۰ اورته‌لق قارشدقجه افکار عمومیه‌یی بر جنك تلاشی ایله مشغول ایتمك پولتیقه‌سی بو زمان دخی موقع اعتباره النوب کویا هر ایش یولنه قونلمشده یالکز جهانکیرلك مصلحتی قالمش کبی کرید جزیره‌سنی فتحه قرار ویردیلر ۰ ۱۰۵۵ سنه‌سنده نه قدر کمی وارسه عسکر طولدیریلوب جزیره مذکوره‌یه سوق اولندی واوتوز بیك کشیدن مرکب بر قوتله حانیه اوزرینه هجوم ایدیلوب اللی کون جنك ومحاصره ایله ضبط اولندی ایسه‌ده برحانیه‌نك ضبطی ایله کرید جزیره‌سی فتح اولنمش صاییله‌میه‌جغندن کرید محارباتی تمام یکرمی بش سنه دوام ایتمشدر ۰

۱۰۵۶ سنه‌سنده ونديك کیلری موره طرفلرینه عسکر دوکه‌رك بر طاقم مواقعی ضبط ایدنجه علت دماغیه‌لری مرتبهٔ غایه‌یه واران سلطان ابراهیم حضرتلری بر طاقم مفسدلرك تحریکی ایله ممالك شاهانه‌ده

نه‌قدر خرستیان وارسه جمله‌سنك قلیجدن کچورلمسنی فرمان ایلمش ایدی . بویله شیلرك موافق عقل وحکمت اولمدیغی بیك مشکلات ایله کندیسنه اکلاتلمدقده هیچ اولمزسه اجنبیلرك عموماً اعدامنده اصرار بیوردیلر ایسه‌ده موافق شرع وعقل اولمیان بو امره دخی اتباع ایدلمدی . شو قدر که اوزمانه‌قدر دول اجنبیه سفراسی استانبول ایچنده اوتوررلر ایکن بعدزمان بك اوغلی طرفنده اوتورمغه مجبور اولدیلر .

کریدده بولنان اردوی همایون برغیرت فوق العاده ایله حانیه ورتموسنجاقلرینی کاملاً استیلا ایلدیکی کبی دونمای همایون دخی وندیك وپاپا کمیلری ایله چارپشمقده ایدی . انجق استانبولده اوبله سفرلره محاربه‌لره فلانلره اهمیت ویره‌جك حال اولمیوب سلطان دوکونلری وپادشاهك علی العاده برزفافه مراقی حسبیله تللی نامنده برجاریه‌نك ذات شاهانه‌یه تنکیحی کبی شیلر ایله اشتغال اولنور ایدی .

نهایت ١٠٥٩ سنه‌سنده دشمن کمیلر ایله کلیبولی بوغازینی کسه‌رك کرید ایله طریق مخابره ومراسله منقطع اولدی . وهرزمانکی کبی بوزمان دخی اناطو-

نیده مستعد عصیان اولانلر میدان بوله‌رق طرف طرف
ایاقلندیلر ۰ روم ایلیده کارشناس اولان والیلر ایسه
استانبولك هیچ بر امرینی قبول ایتمه‌مك صورتیله
موقعلرینی محافظه‌یه باشلادیلر ۰ نهایت اهالی وعسکر
بو حالك دوامی قابل اوله‌میه‌جغنی کوره‌رك صدراعظم
احمد پاشا هر نه قدر ارباب قیامه مخالفت ایچون تشمیر ساق
اهتمام ایلدی ایسه‌ده ارباب قیام انی پاره‌لیوب سلطان
ابراهیمی خلع ومقام سلطنته شهزاده سلطان محمدی
اقعاد ایلدیلر ۰ فقط سلطان ابراهیم محبوس اولدیغی
محلده آوازینی کوکاره چیقارمغله سپاهی کروهی
کویا سلطان ابراهیمه مرحمة بر فساد چیقارمق استعدا-
دینی کوستردکلرندن بو فسادك منعی ایچون عذر جنتله
معذور اولان بیچاره سلطان ابراهیمی قربان ایلدیلر ۰

سلطان محمد رابع حضرتلری هنوز یك چوجق
ایکن مقام خلافت وسلطنته کلمشلر ایسه‌ده برزماندنبرو
هر فسادك سبب محضی اولان یکیچریلر نصلسه بودفعه
اثر صداقت کوسترمك عزمنه دوشملریله کندیلری طر-
فندن بر کونه قارغشه‌لق ایقاع ایتمدکدن بشقه استا-
نبولك اصلاحی خصوصنده ارباب حمیته معاونت

دخی ایلـدیلر • درت پادشـاه زماننده برو والده لك
ایدن ماه پیکر سلطانك رأی عاقلانه‌سی اشبو استانبول
اصلاحاتنده پك زیاده ایشـه یرایه‌رق معهود جینجی
خواجه نفی ایدیلوب خزینه‌سنده ایکی میلیون دوقه
التونی ظهوریله خزینهٔ دولته ادخال ایدلمش ومرقو -
مدن ماعدا اوزمانه قدر دولت خزینه‌سـنی صـویان
خائنلرك کافه‌سی جزالندیریله‌رق مالری هپ خزینه‌یه
آلنمشدر • بو صره‌ده اگرچه غلطـه سرایی خدمه -
سیله یکی سرای خدمه‌سی میاننده برعربده چیقه‌رق
سپاهی گروهی دخی ایشه قاریشوب اهمیتنی ارتدیرمش
ایدیسه‌ده یکیچریلر سـلاح تأدیب ایله ایکی طرفـه‌ده
مرام اکلاتدقلرندن فساد قولایجه باصلمشدر •

شوقدر که اناطولیـده‌رفع لوای عصیان ایلیـان
حیدراوغلی ایله‌رفیقی قاطرجی‌اوغلی اوزرینـه سوق
ایدلمش اولان عسکر آفیون قره‌حصاری اوکنده مغلوب
اولدیغنـدن بو ایکی شقی‌یه کرجی محمد پاشانك قرنداشی‌ده
بالانضمام « یدی یاشـنده برچوجغك پادشاهلغندن نه
اولور ؟ » دیه اسکداره قدر یورومش کلمش و استانبولی
تترتمش ایدی • برکت‌و یرسـون که یکیچریلر بودفعه

دخی صداقتدن آیرلمیه‌رق بو عاصیلرك قلع و قمعی مسئله‌ٔ مشکله‌سنی تسهیل ایلمشلردر .

ایشه بو صورتله بر باشلانغجدن بیوك بیوك نتیجه‌لر حصولی مأمول ایدیسه‌ده ار باب اعتراضك بقیه‌سی وقتیله مابین همایونده متشکل اولان انتریقه انجمنك بقیه‌سیله برلشه‌رك کارشناسان و کلایی تبدیل و ایسته‌دکلری آدملری نصب صورتیله ینه اموال خزینه‌یی کندیلری یمکه باشلادیلر . بو حال کرك اهالی‌یی کرك عسکری بیزار ایلدیکندن خلق میانده کفتکولر چوغالمش ایدی . هله کریدمحاربه‌سی بسبتون نظر اهمیتدن دوشور یلوب اوراده بولنان دلی حسن پاشا لاینقطع امداد طلب ایلدیکی حالده انجق ١٠٦٠ سنه‌سنده برقاچ کمی کوندریله بلمش ایسه‌ده انلر دخی دشمن سفاینه مغلوب اولمشلر ایدی .

صدراعظم بولنان ملك احمد پاشا زنکینلری اولدوروبماللرینی یغما ایتمك موده‌سنه تکرار رواج ویردکدن ماعدا عقلنجه مسکوکاتك مقدارینی چوغالتمق ایچون عیارلرینی ده تغشیشه قالقشدیغندن بو دخی خلقی تهییجه یاردم ایتمش ایدی . ١٠٦١ ده ایسه علما ایله

مشايخ ارهسنده برشريعت وطريقت منازعهسى ظهور
ايدرك برچوق تكيهلر باصلغله و برچوق مشايخ
اصليله خلق اياقلانوب عسكرشماردى . حتى كوسه م
والده ديه شهرتكير اولان ماه پيكر سلطان كويا بو
فسادلرك مروجى اولمق تهمتيله بالاتهام شهيد دخى
ايدلدى .

سياوش پاشا صدارته كلدكده برطاقم منبع فساد
اولانلرك باشلرينى كسمكه قيام ايدرك اورتهلغى ايچه
قورقوتور كبى اولديسهده اناطولى احوالى بالكليه
مختل اولهرق كوتاهيهدن جبل لبنانه قدر بتون خلق
يكديكرينى قيرمقده واباظه حسن اسمنده برتورودى
ايله ابشير پاشا اسمنده برعاصى برلشهرك انقره
وحواليسنى بالاستيلا يكى برحكومت قورمقده ايديلر .
بومشاغل داخليه يه ضميمة ونديكليلرك براً بوسنهيى
وبحراً آق دكز بوغازينى اوروب قزاقلر ايله لهليلرك
دخى بغدان ايالتنى هرج ومرج ايلدكلرى دوشونيلور
ايسه دولتك دوچار اولديغى حاله يقين حاصل ايدلمش
اولور .

حالبوكه بوقدر مدهش احواله قارشو كوياچاره

وتدبیر اولمق اوزره دوشونیلان شیلرکده کافه‌سی
مضرتدن بشقه برشیئی داعی دکل ایدی . طرخونجی
احمد پاشا مضایقهٔ خزینه‌یه مقابل عسکرک کرک معا -
شنجه و کرک مقدارنجه برچوق تنقیحاته قالقشمش و بر
یاندن دخی رعیه اوزرنده‌کی تکالیفی ارتدیرمش ایدی .
بونی بر زمانده اجرا ایتمش ایدی که دولتک چوق عسکره
احتیاجندن ماعدا عسکرک صداقت و ممنونیتنه لزومی
دخی وار ایدی . رعایا ایسه جانلرندن بشقه النه‌جق شیلری
قالمامش بر حال فقر و ضرورتده بولندیغندن جبراً و قهراً
تحصیل اولنان اموالده اولکی امواله نسبتله یوزبیک
کیسه درجه‌سنده نقصان دخی وقوع بولمش ایدی .

ایشته ایشلرک محضا الهیه قالمش اولدیغی بویله بر
زمانده مجرد عواطف الهیه‌دن اولمق اوزره قریم تاتارلری
قزاق و لهلیلری پریشان ایلدکاری کبی ونه‌دیکلیلر دخی
کرک بوسنه‌ و کرک آق‌دکزجه مغلوب اوله‌رق عثمانلی
کمیلری غنایم بریه‌ و بحریه‌ ایله طوپ طولو اولدقلری
حالده استانبوله کلدیلر . تربیه‌سندن عاجز قالنان
عاصی ابشیر پاشا صدراعظم نصب ایدیله‌رک اوده
شقاوتدن وازکچدیکی کبی برازه‌لق استانبولده یکیچری

وسپاهی طاقی بالاتفاق مرقومك قفاسنی کسمکله وجودی ده اورته دن قالقمش ایدی . بو حالده یالکز قرهمان طرفلرینی استیلاده اولان ابازه پاشا ایله حلب والیسی وادیٔ عصیانده پایدار اولوب برده حبشلیلر اوراده بولنان والیمزی طرد ایدرك کندیلری بر حکومت قورمغه قالقشمشلر ایدی .

١٠٦٦ تاریخنده عسکر کروهی بر عصیان دها چیقاروب بوکره امور دولت وملتی رؤیتده تغافل کوسترنلرك ازالهٔ وجودلرینه مسارعتله سلطان احمد میداننده‌کی معهود چنار اغاجنی مصلوبلر ایله طوناتدیلر . بنه بو صره‌ده وندیك دونغماسی جزایر بحرسفیده بر هجوم دها ایدرك برچوق یرلری یاقش ییقمش ایدی .

ایمدی دولت علیهٔ عثمانیه نك معاذالله تعالی انقراض کلی‌یه تقرب دکل عادتا واصل اولمش بولندیغی شو یله برزمانده کوپریلی محمد پاشا حضرتلری بر صورتده مقام صدارته کلوب دولتك قولنه یاپشمشدر . شویله که:

صدر مشارالیه رجال ومأمورین دولتك کافه‌سنی

یکدن عزل ایدرك یرلرینـه کندیسنجـه مجرب اولان
عفیف و مستقیم و غیرتلی ادملری نصب ایدنجه استانبول
فتنه کارلری بربیوك فساده دها مباشرت ایلدیلر ایسه ده
کوپریلی بوکاده میدان ویرمیه رك بر طاقنی نفی و بر طاقنی
حبس و بر مقدارینی ده قتله قدر جرأت کوسترمشدر .
شریعت وطریقت منازعه لری هنوز اورته ده بولنه رق
علما اهل طریقتی تکـفیر ومشایخ دخی علمایی تجهیل
ایلدکلرندن بو فسادی ده قتل ونفی ایله اورته دن قالد-
یرمشدر . اندن صکره وارقوتی وندیك دونغاسی علیهنه
صرف ایدرك بوزجه اطه ولمنی یی استرداد وممکتینی
دائرهٔ اطاعته ادخال ایلـدیکی کبی بروسه اطرافنده
متحشد یکرمی بیك قدر اشقیایی همان کاملاً استیصال
ایلدکـدن صکره قرەمان وحلب وشـام طرفنده کی
عاصیلری ده بره قدر پاکلدی .

بو صره ده اولاحلر بعض مجار بکلری ایله بالاتفاق
ابرائیل واسماعیله وارنجه یه قدر طونه بو ینده ساکن
اهالئ مسلمه یی قتل عام ایتمش اولـدقلرندن کوپریلی
بونلر اوزرینه قریم خانلرینی مأمور ایدوب اکرچـه
قریم خانی دخی دولت علیه حقنده اطـاعتی مشکوك

برحالده بولنیور ایدیسه‌ده خانه یازدیغی امرنامه‌ده حسن ایفای مأموریت ایتمز ایسه بالاخره کندیسنك دخی دومانی هوایه اوچور یله‌جغنی بیلدیرمسندن طولایی خانك عقلی باشندن کیتمش وحسن ایفای مأموریت ایچون یوز بیك قدر اولاحلك قفاسنی کسمشدر ۰

شو وقعه ۱۰۷۰ سنه‌سنده وقوعه کلدکده قریم خانته انواع نوازش والتفاتی حاوی امرلر ارسالندن ماعدا روسیه‌نك تحریکیله حدودی تعبیردن خالی قالمیان قزاقلرك تربیه‌سی‌ده اکا حواله ایدلدیکندن والتفات شاهانه اوزرینه تزاید ایلیان غیرتی قلعجبالی بیله تاتارخانی ایچون ممکن عدا یتدیردیکندن نووغورود شهرینی اوروب روسیه‌نك ممالك وسطیسنه وارنجه‌یه قدر یرلری هپ آت طرناغی ایله چیکنتدی ۰

بوحوادث مملکتین ومجارستانی بری برینه قاته‌رق اوطرفلرك اشقیاسی اولدقلری یرلرده دیکیش طوتدیره‌مدقلرندن اوستریایه التجا ایتمشلر ایدی ۰ بناءعلیه قوجه کوپریلی اوستریا اوزرینه برسفر ترتیبیله اوکنه کلان قلاع وحصارلری برر حمله‌ده الور ودشمن مغلوب

هرطرفجه چیل یاوروسی کبی طاغیلمش ایدی . حتی
صدرعالی اوجهتده بوموفقیتلر ایله شان عثمانیی‌یی
آرتدیردیغی حالده بوسنه‌اوزرینه هجوم ایدن اوتوز
قرق بیك اعدادن درت بیكك قفاسی کسیله‌رك
قصوری‌ده کوچ حال ایله جان‌قورتاره‌بیلمش‌اولدقلری
خبری کلدکده اردوی عثمانینك قوتی برتر اولمش
ایدی .

یتمش بش یاشنده تجربه وصداقت صاحبی
بووزیرك سایهٔ همتنده جزایردن ماعدا هرطرفجه‌اشقیا
واعدانك بوونلری قریله‌رق ١٠٧١ ده بتون دولتلر
طلب صلح ایچون‌امانه دوشدیلر . جزایرك فنالغی‌ایسه
عسکری‌طاقتك والیدن‌خوشلانمیه‌رق نفی حبس‌ودایی
عنوانیله کندی رئیسلرندن بریسنی والی نصب ایتمش
اولملرندن عبارت ایدی .

١٠٧٣ سنه‌سنده کوپریلی واصل رحمت رحمن
اولدقده ینه کوپریلیلردن فاضل احمد پاشا کندیسه
خیرالخلف اولمش ایدی . مجرد کوپریلی محمد پاشانك
خوفیله امانه‌دوشمش اولان‌اوستریا والمانیامشارالیهك
وفاتندن صکره تکرار ابراز خصومته باشلادقلرندن

فاضل احمد پاشا ۱۰۷۳ ده واردی نوهوسل قلعه‌سنی
غایت ماهرانه بر محاصره ایله الدقدن صکره اوراسنی
مرکز استناد اتخاذ ایدرك قول اردولرینی سوق ایله
لونز ونوو یغرادو نوتره وفریستادل وشنتو قلعه‌لرینی
دخی برر برر اله چکیروب کوپریلینك صدارت پوستنه
لایق بروز یر اولدیغنی انلرده اثبات ایلدی . بوندن
ماعدا یوز بیك قدر تاتار سواریسی تا موراویا و سیلزیا
ایچلرینه قدر یوریوب هر طرفی یانغینلرینه چویرمشلر
ایدی .

۱۰۷۵ سنه‌سنده دشمن قانیشا وسیکتوار قلعه‌لر-
ینه تعرض ایتمش ایدیسه‌ده صدر عالی یالکز بونلری
قورتارمق دکل زرینوار وراپ قلعه‌لرینی ده آلدی
وهر طرفه سوق ایتدیکی اقنجیلر اطراف وانحایی هرج
ومرج ایتدی . بوحالده اوروپادن برقوهٔ عمومیه
ایله عثمانلیلری ییلدیرمق تدبیری کورلوب اوستریا
والمانیا وفرانسه ومجارستان وخرواتستان طرفلرندن
هربری برکزیده جنکاور اولمق اوزره قرق بیك کشیلك
ممتاز براردو سن غوتار صحرای مشهورنده فاضل احمد
پاشایی قارشولدی . واقعا بوملحمهٔ کبراده مغلوبیت بزم

طرفده قالمش ایدیسه ده فاضل احمد پاشانك بو مغلوبیتدن بیلدیغی کوریلنجه اعدانی متفقه استدعای صلحه مسار-عت ایلیه‌رك اوزمانه قدر عثمانلیلر یدینه چچمش اولان ممالکك کافه سی ینه عثمانلیلر یدنده قالمق شرطیله قوجه فاضل قبول صلحه رغبت ایلدی ٠

۱۰۷۶ ده فاضل احمد پاشا وندیك و کریدسفرلو-ینه ده برحسن نتیجه‌و یرمکده ایکن مصرده اطاعتسزلك ایلیان عسکری تأدیب ومظالم واقعه‌لری اهالی‌یی بیزار ایلیان قبریس وساقز والیلرینی وسائر مأمورین ملکیه‌یی قتل وازاله ایله بونی دخی جمله موفقیاتنه ادخال ایلدی ٠

بوصره‌ده کردلك بریسی موصل طرفلرنده مهدیلك دعواسیله خروج ایلدیکی کبی ازمیرده دخی بر یهودی مسیح اولمق دعواسیله خروج ایلیه‌رك باشلرینه برچوق ادم طوپلامشلر ایدی ٠ فاضل احمد پاشا بونلری اله کچیردکده خبیثلری اعدام ایلیه جك اولسه مرتبه‌لو-ینی اعلا اتمش اوله جقندن بریسنی باغچوان ودیکرینی سرایسالك خدمتنه و یرمش ایدی ٠ حاصلی ۱۰۷۸ سنه سی دخی درلو درلو اصلاحات ملکیه ایله کچه‌رك

کریده عزیمت ایلدکده سن غوتار مجار بەسنده بولنان
دول متفقه کریدی قورتارمقی ایچون بر متفقین دونغاسی
سوق ایتمش اولدقلرندن قوجه فاضل بودونغایی برباد
ایدرك کریدك هر طرفنی فتح ایله یکرمی بش سنه‌دنبرو
دوام ایلیان بوغائله‌یی اورته‌دن قالدیرمشدر .

۱۰۸۰ و ۱۰۸۱ سنه‌لری هپ اصلاحات
ملکیه ایله مرور ایدرك اوزمانه قدر هنوز صلح
قطعی‌یه کیرمامش اولان ونديك جمهوری ایله شرائط
صلحیه و بوسنه حدودینك تعیینی ماده‌لری مذاکره
اولنمش و فرانسه و مجارستان ایله دوستلغه قوت
ویره‌جك صلح و تجارت معاهده‌لری امضالنمش وحتی
المانیا ایمپراطوری نه طارغین اوله‌رق دولت علیه‌یه
عرض تابعیت ایلیان مجار رؤساسی ایله ایمپراطورك
اره‌سی بولنوب بارشدیرلمش و ژاپوروف قزاقلری کندی
مملکتلری بولنان اوقرانیا ولایتنی ینه کندی رضالریله
دولت علیه‌یه ترك ایلدکلرندن لهستانك بوکا اعتراضی
اوزرینه فاضل احمد پاشا ۱۰۸۲ ده لهستان اوزر-
ینه اردو سوروب قامه‌نیچه قلعه‌سنی خونریزانه بر جنك
ایله فتحدن صکره ژاپوروف قزاقلری ایله تاتارلردن

مرکب بر اقنجی فرقه‌سنی لهستان ایچرولرینه صالدیروب لمبورغ شهرینی دخی الدیرمشدر . بناء علی ذلك لهلیلر اوقرانیایی عثمانلیلره ویرمه‌لم دیو ایکن کندیلرینڭ پودولیا ایالتنی دخی ترك وسنوی یکرمی بیك دوقه التونی خراج اعطا ایتمك اوزره کوچ حال ایله صلحه نائل اوله‌بیلدیلر .

۱۰۸۳ ده عقد ایدیلان بو معاهده لهلی ایچون پك اغر بر معاهده ایدیسه ده بجاق کردنده اولدیغی مناسبتیله قبول ایدلمش ایدی . بناء علیه ۱۰۸٤ سنه‌سنده اردوی همایون چکیلور چکیلمز بونلر اولاح و بغدان امارتلریله بالاتفاق ینه ایاقلندیلر وعثمانلی الینه چکمش اولان برطاقم برلری استرداد ایلدیلر . صدر عالی فاضل احمد پاشا بودفعه دخی لهلینڭ تربیه‌سنی ویرمکه کیتمش ایدی . انجق استانبولده خلق سلطان محمد خان حضرتلرینڭ صیدوشکاره افراط مراقندن ناشی مرلدانمغه باشلایوب روسیه عسکری دخی لهلیلر ایله بالاتفاق فاضل احمد پاشایی ایکی دفعه مغلوب ایدنجه استانبولك فتنه‌سی برقات داها علولنلمیکندن صدر عالی استانبول اصلاحی

ایچون دشمندن صلح طلبنه مجبور اولدی .

۱۰۸٦ سنه سنده یالکز اوزی ایله طورله آره سنده کی ممالك بزم الیمزده قالمق اوزره عقد مصالحه ایدیلوب بر سنه صکره دخی فاضل احمد پاشا کوپریلی محمد پاشانك واصل اولدیغی دار رحمته انتقال ایلدی .

ینه کوپریلیلردن اولمق اوزره مقام صدارته کچن قره مصطفی پاشا واقعا بر آره لق لهستان طرفندن تعرضه باشلایان روس وله عساکرینه مرام اکلاته رق چهرین قلعه سنی فتح ایده بیلمش ایسه ده سیاستکارلقده کوپریلی محمد و فاضل احمد پاشالر درجه سنده اولمدیغندن کرك وکلای دولتی و کرك سفرای اجنبیه یی بیزار ایلیه جك بعض تضییقات نابجایه قالقشمش و باخصوص روس و لهلرك ۱۰۹۰ سنه سنده کی غلبه اتی کندیسنی بتون بتون شاشیرته رق شانسز بر معاهده امضاسنه مجبور اولدیغی کبی فرانسز سفیرینك جزایر قورصانلری علیهنده دوستانه شکایتدن عبارت بولنان بعض مستدعیاتی اوزرینه بر سفیر حقنده لایق اولمیه جق درجه لرده حقارت کوستروب

بودخی ١٠٩١ سنه‌سنده فرانسزلرك وارقوتلریله
جزایری اوروب یاقلرینی وجزایر قورصانلرینی
اناطولی ساحلنده واقع چشمه لیماننه قدر تعقیب وطرد
ایلملرینی موجب اولمش ایدی .

١٠٩١ و ١٠٩٢ سنه‌لری اینته بوفنالقلر ایله
چدیکی کبی ١٠٩٣ سنه‌سنده طرف سلطنت سنیه‌دن
مجار قرالی نصب اولنان آمه‌ریغ تکه‌لی نام پرنسك
انتخابنه المانیا طرفندن اعتراض اولنمسی اوزرینه
اوستریا والمانیایه قارشو اعلان حرب ایدیلوب
قره مصطفی پاشا عظیم براردو ایله حرکت ایتمش
ایدی . واقعا بوسفرده دشمنی طرف طرف مغلوب
ایلدیکی کبی ایکنجی دفعه اولمق اوزره ویانه‌یی‌ده
تحت محاصره‌یه المش ایدی .

اشبو ایکنجی محاصره‌ده شدتلیجه برهجوم ایله
ویانه‌یی ضبط ایتمك ممکن ایکن قره‌مصطفی پاشا هجوم
ایله ضبطی بکلمیوب مطلقا شهری عرض تسلیمه
مجبور ایلمك آرزوسنده اصرار ایلدیکندن
بوصورتله وقت کچورلدیکی صره‌ده لهلیلر خارجدن
ویانه‌نك امدادینه یتیشوب علی الغفله برهجوم

کوستره‌لریله اردوی همایون مغلوباً رجعت
مجبور اولمشدر . ١٠٩٤ سنه‌سنده وقوع بولان
شو مغلوبیت اوزرینه آلمانیالیلر وندیك ایله بالاتفاق
لهستاندن یونانستانه وارنجه‌یه قدر شمال غربی
حدودمز اوزرینه بویلی بوینه بر هجوم عمومی ترتیب
ایلیه‌رك اجراسنده موفق اولدیلر . بوکا مقابل
عساکر عثمانیه اوچ قولدن یوروتیلوب لهستان
اوزرینه کوندریلان عسکر ١٠٩٥ سنه‌سنده کاملاً
موفق اولمش ایسه‌ده دیکر جهتلرده بوموفقیت
کوریله‌میوب ١٠٩٦ و ١٠٩٧ و ١٠٩٨ سنه‌لرنده
مجارستان و بوسنه وارناودلق و موره طرفلرنجه
هپ مغلوبیت بزم طرفده قالدیغندن اورالری کاملاً
دشمن الینه کچمش و بتون روم ایلی تهلکه‌ده قالمش
ایدی .

بومغلوبیتلر وکلادن بعضیسنك عدم لیاقتنه
و بعضیسنك خیانتنه حمل اولنه‌رق سلطان محمد
حضرتلری ایسه ادرنه صیدکاهلرنده صیدوشکاردن
بشقه هیچ برشیئه صرف ذهن ایتمدکلرندن اهالی
وعسکر پریشانلغك اصل سببی ذات شاهانه‌نك

م سلطنتده مهام اموره صرف همت بیورمادقلری
لدیغنی حکم ایله ١٠٩٩ سنه‌سنده مشار الیهی
ع وشهزاده سلطان سلیمان ثانی‌یی اجلاس ایلدیلر .
ز صید وشکاره مراقلری براز دها معتدل اولسه
ی بو مراقلرندن طولایی آوجی عنوانی آلان سلطان
ـد رابع حضرتلری الك مقتدر پادشاهلر یتزدن
ـی اولور وکوپریلیلر کبی وزرا معاونتیله حقیقة
ك ایشلر کوره بیلور ایدی .

سلطان سلیمان ثانی حضرتلری مقام سلطنت وخلا
کلدکلری زمان قرق یدی یاشنده بر انسان کامل
وب اوزمانه قدر وقتلرینی زیادن بری وصافی
زهد وتقوی ایچنده کچیرمش اولدقلری جهتله بتون
ـالی نزدنده محترم ومعزز بر شهزاده ایدیلر . انجق
ـی ورغبتلری یالکز علوم ومعارفه منحصر اولوب
یله حکومت وسلطنتك دغدغه‌سنی لذت عبادت
عرفته دکشدیرمك ایستمدکلرندن وزرا وعلما کند
ینی تخت عالی‌یه دعوت ایلدکلری زمان امتناع
جه‌سنده استغنا کوسترمشلر ایدی .

بعض فرنك مورخلری سلطان سلیمان خان حضر

تلرینك بو استغنالرینی کو یا برادرلری آوجی سلطان محمدك
بر حیات بولنمـلرندن مأیوس اولمرینـه حمل ایدر
ایسه لرده بو افترالری بر هزیان محضدر . او یله بر افترایه
محل اوله بیلمك ایچون سلیمان ثانی حضرتلرینك حر-
یص تخت و تاج اولمـلری لازم کلوب حالبـوکه قرق
یدی یاشنه کیرمش اولدقلری حالده او یله بر حرصك
اثری بیله کورونمامش ایدی .

ذاتاً وقت و حال اوقدر دیکر کون ایدی که سلیمان
ثانی حضرتلری کبی تقوی و علمدن بشقه برشیئه رغبتلری
اولمیان برشهزاده دکل اولور اولمز سیاست پرستان بیله
استانبولده حکمران اولمغی قبول ایتمه یه بجا کوریلور
ایدی . زیرا ینکیچری و سپاهی کروهی محـاربات
واقعـه ده کی مغلوبیتـلری غالبیته تحویل ایچون سیف
غزایی چکوب ساق جهادی تشمیر ایده جکلر ینه مجرد
خلقك عرضنه و مالنه اطاله دست تعرض ایچون قباحتی
هانکی طرفه عطف ایده جکلر ینی بیله مدکاری برزمانده
سلطـان محمد رابع حضرتلرینی خلع ایلـدکارندن انك
یرینه اجلاس ایده جکاری پادشاهی دخی عادتا کنـدی
اللرنده بر واسطهٔ ظلم اتخـاذ ایلمك قرار و تدبیرنده ایدیلر .

سلیمان ثانی حضرتلری ایسه هیچ بر کیمسه‌یه جور وظلم ایتمك شانندن اولمیان بر ذات ملائکسمات ایدیلر •

بناء علی ذلك علما و وزرانك ابرام والحاحیله تخت عثمانی‌یی تشریف ایلدیلر ایسه‌ده یکیچرینك امید ایلد۔ کلری کبی شونی بونی اصمق و کسمك مثللو مظالمی تجویز ایلدکلرندن اهل عرض و ارباب ناموس اولنلر هرنه قدر سلیمان ثانی حضرتلرندن پك زیاده ممنون اولدیلر ایسه‌ده عسکری طاقی اصلا ممنون اوله‌مینجه ارتق ذات شاهانه‌یه‌ده عموم ارباب ناموسه‌ده اعلان عصیاندن کیرو طورمدیلر •

یکیچریلر ات میدانده سپاهیلر دخی سلطان احمد میدانه چادرلر قوروب عادتا سفر بر حالنی المشلر ایدیسه۔ ده بو سفر برلك دشمن اوزرینه دکل بلکه پادشاه ایله ناموسكاران اهالی اوزرینه ایدی • وزرادن علمادن اهالیدن هر کیم اولورسه اولسون بلافرق هر کسك خانه‌سنی باصوب مالنی یاغما دن ماعدا معاذالله تعالی حرملر مقا۔ بلنده یازمقدن قلملرك دخی حیا ایده‌جکلری ناموسسز۔ لقلری‌ده ارتکابه قدر وارررلر ایدی •

استانبولك بو حالی طشره‌لره عکس ایلدکده سر۔

حدلرده بولنان عسکر استانبولك بویله بردن یاغما
واغتنام اولندیغنی کورونجه دشمن قارشوسنده اوغرا-
شمقدن ایسه استانبولده زنکین اولمغی ترجیح ایلیه‌رك
انلر دخی فوج فوج درسعادته کلمکه باشلادیلر . بو
حالده ایسه اعدای دین ودولت ارتق قارشولرنده
برقوهٔ مانعه کوره‌میه‌رك حدودلره ایستدکلری کبی
تعرضه باشلادیلر .

ایمدی استانبول اهالیسی ارتق بو مظالمه طاقت
کتوره‌میه‌رك دین ودنیایی اول باول شو ینکیچری وسپا-
هی اشقیاسندن قورتارمق ایچون سنجاغ شریف چیقار-
مغه وعسکر اوزرینه اعلان حرب ایتمکه مجبور اولدیلر .
بو حالده استانبول عادتا بر دار الحرب حالنی المش اولوب
شمال جهتندن یورومکده بولنان اعدایه قارشو دخی
یکن عثمان پاشایی سردار تعیین ایلدیلر ایسه‌ده اوجیتسز
دخی شویله بر زمانده اناطولی طرفنده عصیان ایلمش
بولندیغندن دشمنه قارشو کیتمدی . سائر صنوف اهالی‌یی
محاربه‌یه سوق ایتمك ممکن اوله‌میوب عسکر ایسه جنکه
کیتمامك ویالکز کندیلرینه اعلان حرب ایدن استانبول
اهالیسی ایله جنکلشمك دعواسنده اصرار کوستردی .

نهایت استانبولك استرحامی اوزرینه یکن عثمان
پاشا روم ایلنه بچوب المانیا واوستریا ومجارستان ایچلر-
ندن دیرلنمش طوپارلانمش اولان اردویه مقابله ایتمك
ایستدی ایسه‌ده معیتنده بولنان عسا کرك قوماندان
وضابطانه اطاعتلری اولمدیغندن بلغراد وسمندره دشمن
النه دوشدیکی کبی بهکه وبانیالوقه وابرودربغه واوزیجه
وسائر شهرلر قصبه‌لر قلعه‌لر دخی بر بر هب اعدا
النه دوشمکه باشلادی .

بو حاللر هب برسنه ظرفنده وقوعه کلمه‌رك ۱۱۰۰
سنه‌سنده ارتق ارباب همت جمع غیرت ایلمیه‌رك
بر یاندن استدعای صلح ایچون المانیایه ایلچیلر کوندر-
مکله برابر دیکر طرفدن صوفیه اوزرینه قرق اللی بیك
کشیلك براردو سوقنه وبحراً دخی سواحلی یاقمده
بولنان وندیك دونماسی اوزرینه کمیلر کوندرمکه موفق
اولدیلر . استانبولك معلوم اولان حالنه مقابل المانیایه
کیدن سفیرلرك ایستدکاری صلح ومسالمته روی مسا
عده کوسترلیه‌جکی درکار اولدیغندن بونلر مأیوساً
عودت ایتمشلر ایدی . صوفیه اردوسی بادیء امرده
برقاچ موفقیته مظهر اولدی ایسه‌ده اندن صکره دائما

مغلوب اولمش ودشمن دخی نیش وشهر کوبی وودین وقومانووه واسکوبه قدر ممالکه استیلا ایلیه‌رك یالکز اق‌دکزه چیقار یلان دونغای همـایون وندیك کیلرینی طرف طرف مغلوب ایدوب اغریبوز اطه‌سنی ضبط ایلمش ایدی.

ایشته دولت علیهٔ عثمانیه شورش وضعفك بویله درجهٔ نهایه‌سنه وارمش اولدیغی برزمانده کوپریلی زاده مصطفی پاشا مقام صدارته کله‌رك الحق آبا واجدادینه رحمت اوقوته‌جق اصلاحات ایله دولتی یکیدن قور-تارمغه موفق اولمشدرشویله که :

اوزمانلر دولت علیه‌نك بر بیوك قوتی دخی پاشا-لرك دائره‌لری خلق اولوب بونلر میاننده سکبان وصار-یجه دنیلان سـلاحشورلر وقت وزمانیله دولته بیوك بیوك خدمتلر کورمش اولـدقلری حالده برزماندنبری پاشالری دولته قارشو عصیانه تشویقدن بشقه برایشه یاره‌مدقلری جهتله کـوپریلی زاده اول باول پاشـالرك دائره‌لرینی اصلاحه باشلامش ایدی . ذاتاً بونلر میا-ننده اغلبی دولت علیه‌نك زوالیـله کندیلرینك دخی زائل اوله‌جقلرینی بیلدکارندن مصطفی پاشانك ویرد-

یکی نصایحه امتثالاً درحال سکبان وصاریجه افراد -
ینی بالازاله یرلرینه اهل غرض گروهندن دلیل و بشه‌لی
نامیله یکی افراد یازمشلرو بولندقلری محللردن گوکللی
عسکر یازمغه دخی مأذون اولمشلر ایدی . بواجراآت
طشره‌لرك اصلاحنه کلی یاردیم ایلدیکی کبی مصطفی
پاشاسائر صنوف عساکرایچون دخی « نظام جدید »
نامیله غایت شدتلی قوانین جدیده وضع و مرعیت احکا -
ملرینه رعایتده دخی جمله‌یی مجبور ایلدیکندن بوده
عسکری طاقمی سریعاً اصلاحه یاردیم ایتمش ایدی .
بوندن صکره نوبت اصلاح خلقك خانه‌لرینی
یاصوب اموالنی یغما ایتمش اولان ظلمه‌یه کلوب مصطفی
پاشا بونلری بربر قلع وقمع ایلدکده دقیقه فوت ایتمدی .
انلردن استرداد ایلدیکی ثروت عمومیه ایله یکیدن
اردولر تشکیل ایلدی . ایشته بوندن صکره دخی اعدایه
مرام اکلاتمغه موفق اولدی .
ایلك موفقیت تاتار عسکرینك لهلویی بوزه‌رق
روسیه ممالکنك تاایچرولرینه طوغری آقینلر اجراسیله
سائر طرفلرده بولنان عساکرك دخی یوزینی کولدیره‌جك
وغیرتلرینی آرتدیره‌جق مظفریاته نائل اولملری قضیه‌سی

ایدی • بونك اوزرینه بوسنه طرفلرنده قاچانیق بوغازی وروم ایلیده قوصووه ولهستانده قادینجه وقریمده دخی اورقیـو مجار بەلرنده خروات والمان وله وروسیه اردولری و بحرأوندیك کیلری او یله بر بوزولش بوزلدیلرکه عادتا چیل یاوریسی کبی طاغلدیلر •

ایشته بو موفقیات مسعوده ١١٠٢ سنه سنده وقوعه کله رك بتون اهل اسلامك یوزلری کولمش اولدقدن فضله اعدایله دولت علیهٔ عثمانیه ایچون ضعف دینیلان شی اداره سزلکدن عبارت اولدیغنی وهر زمان ایش باشنه بر اهل آدم کله جك اولورسه دولت علیهٔ عثمانیه نك ینه فرمان فرمای جهان اوله بیله جکنی اکلادیلر •

مظفریات واقعه اوزرینه دشمن طرف صلح استدعاسنه مسارعت ایلیه رك حدود عثمانیه ینه اسکی وسعتی بولمش ایدی • حتی صدرعالی کوپریلی زاده مصطفی پاشا حضرتلری مصرده قبریسده ادبسزلك واطاعتسزلك ایدن بعض عسکری کروهنی دخی شدیداً بالتأدیب دولت علیهٔ عثمانیه نك هرطرفجه انتظام وشوکتنی تأییدایلمش ایدی • بوحالده ١١٠٣ سنه سی ایچون

یکیدن بر دور استیلایه کیرمك درجه‌لرنده حس غیرت ایله هر کس متحسس ایکن سلطان سلیمان ثانی حضر- تلرینك وقوع وفاتلریله هر کس ماتم کیمشلر ایدی ٠

سلیمان ثانی حضرتلری حقیقة ولی عنوانه لایق متدین شفیق ورحیم بر ذات ملکسمات اولوب اوچ سنه‌دن عبارت اولان مدت سلطنت وخلافتلرنده دولت علیه معاذالله تعالی نقطهٔ انقراضه یاقلاشمش ایکن مجرد قلب کرامت مشحونلرینك اثر خلوصی اولمق اوزره برکوپریلی زاده شوقوجه دولتی قورتارمغه موفق اولمشدر ٠

فقط چه فائده که بوندن صکره ارباب همت وغیرت یکدیکریله ال اله ویره‌رك کوپریلی زاده‌نك اثرینه اقتفا ایده‌جکلر ایکن طریق معکوسه کیتمش و بوسنه‌لر ارتق اوروپانك دور تجدد وترقیسی اولوب هر طرفجه نظامات جدیده واختراعات متتابعه اعدانك قوتلرینی ارتدیردیغی حالده ملت عثمانیه بالعکس جهلك درکات مدهشه‌سنه کندیسنی اتمقده بولنمش اولدیغندن بر زماندنبری قدرت استیلا وتوسیع حدود کبی شانلر شویله طورسون حدود موجوده‌یی محافظه اقتداری

دخی قالمیه‌رق دولت علیه‌نك دور وقوفنه‌ده نهایت ویرمشلر وعادتا دور انحطاطه یول اچشلردر . بناء علی ذلك سلطان احمد ثانی حضرتلرینك جلوسلرینی تاریخمزدن اشبو دردنجی بابك ایکنجی فصلی اولان دور انحطاط فصلنه مبدأ اتخاذ ایدرك بروجه آتی فصل مذکوری کشاد ایلرز .

(ایکنجی فصل)

« دور صحیح انحطاط »

عن ١٦٩١ الی ١٧٨٩

تفصیل ـ سلطان محمد رابع حضرتلرینك قرق برسنه امتداد ایلیان مدت طویله‌ٔ حکومتلری دیکر شهزاده‌لری شهزاده‌لك حالنده قوجالتمش و بناء علیه سلطان سلیمان ثانی تخت سلطنتده انجق اوچ سنه معمر اوله بیلدیکی کبی سلطان احمد ثانی حضرتلری دخی اللی یاشنه قریب بر شهزاده اولدقلری حالده مقام سلطنته کله‌رك انجق درت سنه پادشاه اولدقلری حالده معمر اوله بیلمشلردر .

یوقاروکی فصلك نهایتنده ایضاح ایدلمش اولدیغی اوزره کوپریلی‌زاده مصطفی پاشا سلطان سلیمان ثانی

زماننده موفق اولدیغی اصلاحات کلیه ایله میدانه کتور-
دیکی مکمل بر اردو یی شمال سفری ایچون سفر بر حالنده
قویمش اولدیغندن یکی جلوس همایون واقع اولدیغی
زمان کندیسی دخی اردوی مذکور ایله بوسنه طرفلرنده
بولنیور ایدی . انجق سلطان احمد ثانی حضرتلری
تجربه کار بر شهریار اولمغله جلوس همایونلریله برابر
بر توجیهات جدیده یاپه رق تدارکات سفریه یی بوزمامق
ایچون مسند صدارتی ینه مصطفی پاشا عهده سنده ابقا
ایلمشیدی .

بو حالده المانیالو بر صلح تکلیف ایلدیسه ده بو صلح
ایچون قویدیغی شرائط دولت علیه ایچون قبول اولنور
شیلردن دکل ایدی . زیرا مجارستان و صربیه طرفلر-
ندن المانیا استیلاسی آلتنه کیرمش اولان یرلرك کافه سی
کندیسنه ترك اولنمغله برابر لهلولر ایله وندیکلولرك
ممالك شاهانه دن استیلا ایلمش اولدقلری یرلری دخی
انلره ترك ایتمك و بوندن ماعدا اوزمانلرجه حدود
استیلاسی هنوز اوقدر واسع اولمیان روسیه یه دخی
بر طاقم امتیازلر و یرملك شرائط صلحیه جمله سندن ایدی .
بو شرائطی قبول ایتمك یوزلرجه سنه لردنبری بو نجه

قانلردوکوله‌رك قازانیلان شیلری کاملاً الدن چیقارمق دیمك اوله‌جغندن سلطان احمد ثانی حضرتلری شرائط مذکوره‌یی قبول ایتمدیلر .

واقعا بو اره‌لق مکه شریفلرینك یکدیکرینه قارشو میدانه قویدقلری آثار نفاق دولت علیه‌یی کرکی کبی اشغال ایده‌بیله‌جك بر مسئله ایدیسه‌ده بو مسئله شمال سفرلری ایچون مانع عد اولنمدی . سرحدیکلره یته مقاومت امرلری و یریله‌رك استانبولجه دخی یکیدن تدارکات حربیه‌یه مسارعت قلندی . شو حال دشمنك نظر دهشتنی آچه‌رق شرائط صلحیه‌یی براز تعدیل ایلدیکی کبی فلمنك و انکلتره دولتلری دخی توسطده بولندیلر ایسه‌ده بونلرك توسطلری صافیانه اولمیوب مجرد کندی منافع تجاریه‌لری ایچون بو حرکتده بولندقلرندن شرائط صلحیه ینه قبول اولنمدی .

تجدد سلطنت کرك مصطفی پاشانك و کرك اردوی همایونك انتظام و غیرتنه اصلا فتور و خلل کتورمیه‌رك مصطفی پاشا نهراً و براً ترتیباتنی بالا کمال صاوه نهرینی مرور ایلدی و یتره واردین ایله سلانقاش اره‌سنده المانیا اردوسنه مقابل کله‌رك محاربه‌یه

طوتشدی . بو محاربه حقیقةً پك قانلی بر محاربه ایدی . نهراً ترتیب اولنان قایقلرده کی عسکر بر غلبهٔ کامله یه مظهر اولمشیدی . اصل اردوی همایون دخی کرچه کندن جان سپارانه برجنك ایلدیسه ده صدر عالی مصطفی پاشا جام شهادتی نوش ایلدیکی کبی اردوده بولنان وزرا وامرانك کافه سی هپ غیرتلری مسلم یکیتلر اولمسیله بونلرك دخی برچوغی مرتبهٔ شهادته قدر واردقلرندن وعساکرك دخی برچوغی شهید ومجروح دوشدکلرندن نتیجهٔ مغلوبیت بزم طرفده واقع اولمشیدی . بو حالده المانیالی پتره واردین قلعه سنی تحت محاصره یه الهرق دها بری طرفلره طوغری ده تجاوز وتعرض کوستردیکی کبی ١١٠٣ سنهٔ هجریه سنده دخی قامه نیچه قلعه سنی بالمحاصره طونه نك برو طرفلرینه طوغری تعرض ایلدی .

ایمدی ١١٠٤ سنهٔ هجریه سنده تدارك اولنان یکی اردو مجارستان اوزرینه سوق اولندقده دشمن دخی بوندن اول تحت محاصره یه المش ایکن ترك ایلدیکی بلغراد قلعه سنی تکرار محاصره ایتدی . فقط اردوی همایون ینه غیرت وانتظامنی بوزمیوب طوغریجه بلغراده طوغری یورویجه بلغراد محاصرلری رفع

محاصره ایله رجعته مجبور اولدقلری کبی قریمدن ترتیب اولنان تاتار عسکری دخی له و مجار عساکرینی بر ایکی یرده مغلوب ایلدیکندن طرف طرف مغلوبیت هب دشمنده قالوب هله لهستان ایچی هرج و مرج ایدلمش ایدی .

اشبو مظفریات سریعه دشمنك جرأت خصمانه سنی اییجه تعدیل ایلدیکندن شو حالده دها خفیف شرائط ایله بر مصالحه عقدی امکانی دخی میدانه چیقمش ایدیسه ده نه چاره که اناطولی طرفلرنجه ینه بر طاقم عصاة دولت علیه یی اشغاله باشلادقلرندن مصالحه تأخر ایلمشدر .

اناطولینك بودفعه کی حالی سائر وقتلرده قیاس اولنه مز ایدی . برکره بصره طرفلرنده معنی اسمنده بر عرب شیخی عصیان ایدرك اوزرینه کیدن بصره والیسی عثمان پاشا زاده یی شهید ایلدیکی کبی بعض جوار والیلر و متصرفلر دخی خلیل پاشا معیتنه ویریلەرك تعیین اولندقلری حالده انلر دخی هیچ بر ایش کوره مامشلر ایدی . بناءعلیه عربلرك جرأتی آرته رق بغدادی تحت محاصره یه المغه قدر واردیلر . بونلردن ماعدا حجاز

طرفلرینك شورشی شام طرفلرینه ده عکس ایدرك اوراده
اهل اسلام بر بری قیرمغه قیام ایتمشلر و مصر و کردستان
دخی بر فترت حالنه دوچار اولمشلر ایدی . ایشته بو احواله
تبعیة بر ده اناطولی اغالری کندی هوالرینه قیام
ایلیه‌رك استانبولی طانیمامق عادت کریهه‌سنی تکرار
ایتملری اوزرینه دولت علیه دخی عادتا اعدای
ثمالیه‌یه روی ضعف کوسترمه مجبور کوریله‌جك
بر حالده قالمش ایدی .

مع هذا سلطان احمد ثانی حضرتلری بنه غیرتلرینه
فتور کتورمدیلر . ۱۱۰۵ سنهٔ هجریه‌سی اول بهار-
رنده تنظیمنه موفق اولدقلری تازه الایلری شماله
سوق ایدرك اسکی عسکر ایله برلشدیردکدن صکره
اردوی همایون ایکی قوله بالانقسام بریسی پتره واردین
قلعه‌سنی محاصره‌یه ودیکری بوسنه‌یی تجهیز ایدن
وندیك اوزرینه تعیین اولندیلر . فقط نه قدر اولسه
دولتك اصل منبع قوتی اولان اناطولینك حال شورش
وفترتی مقتضاسنجه اردوی همایونك مقدار موجودی
ملهستاندن وندیکه وارنجه‌یه قدر برقاچ دولتك قوای
مشترکه‌سندن مرکب اولان قوت اعدایه نسبتله پك آز

اولدیغندن پتره واردین قول اردوسی بلغراد اوزرینه رجعته مجبور اولدیغی کبی وندیك اردوسی دخی برقاچ غلبه دن صکره مغلوب اوله رق حدودی محافظه ایچون اقتضا ایدن نقطه لره چکلدی . بو دفعه یوز آغارتمق موفقیتی دونغای همایونده کورلمشدر . زیرا اق دکزه چیقان دونغای همایون ساقز پیشکاهنده وندیك دونغا- سنی فنا حالده پریشان ایده بیلمش ایدی . واقعا قریمدن ترتیب اولنان تاتار عسکری دخی بر اره لق ترانسلوانیا ممالکنی یاقش ییقمش ایسه ده عودتده طونه نهری کنارینه کلدکاری زمان لهلولر النده مغلوب اولمشلر ایدی .

حاصلی دردست بولنان محارباتك هنوز بر نتیجه- سی اله النه مامش اولدیغی کبی حجاز طرفلرنده کی شورش دخی سعید ابن سعید نام شریفك حجاج مسلمینی عموما صویغه قدر وارمسی صورتنده برنوع ادبسز- لکه تحول ایلمش وبر زماندنبری احوالی مختل اولان جزایر اوجاقلری ممکن مرتبه اصلاح ایدیله رك اورالردن مرتب کیلر وندیك اوزرینه صالدیرلمق ترتیباتی کو- رلمکده بولنمش ایکن یعنی ۱۱۰۶ سنۀ هجریه سنده

سلطان احمد ثانی حضرتلرینك وفاتی وقوعه كلهرك
نه ایشلر یوزی اوزرنده قالمش ایدی . سلطان احمد
ثانی حضرتلری حقیقة مدبر وتجربه كار بر پادشاه
ایدی . نه چاره كه نیجه یللق فنالقلری كلیاً اصلاح
ایده بیله جك قدر مدت سلطنتلری امتداد ایده مدی .

سلطان احمد ثانیدن صكره مقام خلافت وسلطنته
كلان سلطان مصطفی ثانی حضرتلری اوتوز ایكی
یاشنده بر بابا یكیت اولوب غیرت عثمانیه لری ایسه
جمله یه فائق بولندیغندن جلوس همایونلریله برابر
شدید المآل بر خط همایون نشر ایدرك جملهیی صداقت
وغیرته دعوت ایلمش ایدی . پادشاه نوجاه حضر-
تلری اشبو خط همایونلرنده بر وقتدنبری كوریلان سوء
احوالك بریسی ده سرای همایونك یالكز اسباب ذوق
وصفا ایله اشتغالی قضیه سی اولدیغندن وحالبوكه
ذوات شاهانه لری او احوالی كلیاً بر طرف ایدرك كیجه
وكوندوز امور سلطنتله اشتغال ایلدكدن ماعدا بر
وقتدنبری سفرلره پادشاهلرك بالذات عزیمتلری قاعدهٔ
قدیمه سنه رعایت اولنه مامقده بولندیغی حالده بعدما
كندیلری غزا وجهاده بالذات عزیمت بیوره جقلرندن

بحثله هر كيم حسن خدمت ايتمز ايسه شديداً مجازات اولنه جغی كبی فدا كارانه حسن خدمت ايدنلر حقنده دخی مكافات لازمه دن كيرو طورلميه جغی بر صورت قطعيه ده اعلان بيورمش ايدی ·

بر زماندنبری بو مثللو تنبيهات شديده كورلمديكندن اشبو خط همايونك پك بيوك تأثيراتی كوريله رك حتی عسكری طاقی « بز صداقت و فدا كارلقده قصور ايتميورز · فقط وزرا و امرانك اك چوغی قورقاق و بر طاقی مرتكب اولدقلری كبی ايچلرنده خائنلری دخی نادر اولمديغندن دولتی زواله دوچار ايدنلر انلردر! » ديه بياغی عصيان صورتنده بر پروتستوده بولنمشلر ايدی · مع هذا عسكرك بو دعواسی حقسز دخی دكل ايدی · مقام سلطنته كلان پادشاهلرك تدبيرات واقعه جه نه تأثيری اوله بيلور ؟ اصل سبب انقراض بر طاقم انتريغه جی و خائن و مرتكبلر اولدقلرندن عسكرك بر بر تعيين اسامی ايتمسی اوزرينه بونلردن برچوغنك باشلری كسيلدی كه بو دخی خط همايونك تأثيراتنی آرتديردی ·

واقعا بو مثللو دهشتلی تدبيرلر هر زمان ايچون

موافق اولمیوب ا کثریا تأثیرات معکوسه کوسترر ایسه‌ده اوزمان ایچون تأثیرات حسنه کوسترمش ایدی . زیرا عموجه‌زاده حسین پاشا ساقز او کنده راست کتوردیکی وندیك دونغاسنی فنا حالده پاتاقلا - یه‌رق پریشان ایلدیکی کبی بتون موره‌یی استیلا ایلمش اولان وندیکلو اوزرینه براً برقول اردو ایله سوق ایدیلان ابراهیم پاشا دخی « پادشاهك غضبنه اوغر - یه‌رق کوپك کبی بوغولمقدن ایسه دشمن قارشوسنده فدای جان ایده‌لم‌ده شهید اوله‌لم! » دیه برغیرت مخصو - صه ایله تعبیهٔ جیوشنه همت ایلدیکندن وندیکلویی هرطرفده مغلوب ایدرك نه‌قدر انشا آتی وار ایسه اتشه یاقمش ایدی . حالبوکه اصل هدف حرکت اولان شمال طرفلرنده‌کی موفقیات دها پارلاق ایدیلر . شویله که :

تاتارلردن ترتیب اولنان اقنجیلر لهستان طرفلرینی یاقوب یاندیردقلری کبی بوسنه طرفلرینه سوق اولنان اردو دخی دالماچیالولرو وندیکلولر ایله بوغاز بوغازه جنککار ایدرك بونلرك زیرضبطنه‌چکن اکثر یرلری استر - داده موفق اولمش وذات شاهانه موکب همایون ایله

مجارستانه کیره‌رك نیبا و تیتیل قلعه‌لرینی الدقدنصکره لوغوس طرفنده وقوعبولان عظیم بر محاربه‌ده المانلری چیل باوزیسی کبی طاغتمش ایدی . بو محاربه‌ده المانیا طرفندن قوماندان اولان وته‌رانی اوقدر مغرور ومعند برآدم ایدی که اردوسی کاملا پریشان اولدیغی وکندیسی مجروح دوشدیکی حالده اوزرینه واران افراده ینه تسلیمیت کوسترمیه‌رك تا تسلیم روح ایدنجه‌یه قدر الندهکی قلیج ایله اطرافه صالدیرمقده دوام ایلمشدر . بوایسه دشمنك دخی شو محاربه‌ده نه قدر غیرت کوستره‌مش اولدیغنه دلالت ایدر .

ایشته بو مظفریات عادتا دور سلیم وسلیمانه مخصوص اولان بر صورت مشعشعه‌ده اولمغله ١١٠٨ سنه‌سنده ذات شاهانه موفقاً ومظفراً پای تختلرینه عودت ایدرلر ایکن دونمای همایونلرینك اق دکزده ایکنجی دفعه اوله‌رق ونديك دونماسنی پراکنده و پریشان ایلمش اولدیغی خبر بشارت اثرینی دخی اله‌رق جمله‌نك سرور وحبوری بر تر اولدیغی حالده عودت همایون شرفواقع اولمشدر .

دولت علیه‌نك بو دوری روسیه‌جه دخی دلی پترونك

دور تنظیماتی اولەرق ایمپراطور موحی الیه قرەدکزی
بر روس اسکلەسی ایتمك املنـه دوشمکله اوتەدنبری
آزاق قلعەسنه تسلطدن خالی قالمیان قازاقلر ایله بالاتفاق
دولت علیەنك مشاغل واقعەسندن دە استفادە ایدوب
یوز التمش بیك عسکر ایله آزاغی محاصرە ایلمش ایدی ۰
روسیه دولتنك بزم اوزرمزە منتظم عسکر سوق
ایتمسی ایلك دفعە اولەرق بو محاربەدە کورلمش ایسەدە
سلطان مصطفی ثانی حضرتلرینك موفقیات عمومیەسندن
شوقلنان عساکر عثمانیەنك غیرتلری پك فوق العادە
اولدیغی کبی اطرافدن تاتار و نوغای عساکری دخی
امدادە یتشەرك دلی پترو تمام اون آی مدت آزاق
قلعەسنی محاصرە ایلدیکی حالدە مغلوباً رجعته مجبور
ایدلمشدر ۰ ایشتە بو ظفر دخی سلطان مصطفی حضر-
تلرینك اثار مظفرانەلرینی اکمال ایلمشیدی ۰

ایمدی غلبات واقعە عموم اوروپانك نظر حیرتنی
آچەرق الك اول برا کوزە جمهوریتی برزماندنبری
کندیسنی دولت علیەنك خرجکذاری عدا ایتمامکدە
وویرکوی سنویەسنی ویرمامکدە ایکن درحال سفیرلر
ارسالیله آمان دیلەیەرك متراکم ویرکولرینی دە ویرمش

اولدیغی کبی المانیا دخی صلح استدعاسنه مسارعت ایلمش ایدی . بعض عقلای دولت المانیانك صلح ایچون ایتدیکی استدعایی اسعاف رأینده بولندیلر ایسه ده عموم استانبول خلقی بر زماندنبری اعدای شمالیه نك شمارمش اولمسندن طولایی پك زیاده دلکیر بولندیغندن صلحی فلان قبول ایدلمیوب مطلقا اچنکده دوام اولنمق رأیی بررأی عمومی حکمنی المش ایدی . هرکس قدرتنك فوقنده معاونت نقدیه لر عرض ایدرك وبرچوق شجعان کوکللی عسکر اوله رق یکیدن ایکی مکمل اردو وجوده کتورلمکده بولنردن بریسی برسردار قوماندا سیله لهستانه ودیکری دخی حضرت پادشاهك قوماندهلری التنده اوله رق مجارستانه کیردی . لهستان اردوسی قامه نیچه طرفلرنده لهلولری مضمحل و پریشان ایلدیکی کبی موکب همایون دخی طمشوار طرفلرنده اوستریا والمانیا عسکرینی فنا حالده مغلوب ومنهزم ایلمش ایدی . انجق مغلوب دشمنلرومندن فضله تضییق ایتمکده کی مضرت دخی کندیسنی کوستردی . زیرا دلی پترو یوز اللی بیك تازه عسکر ایله تکرار آزاق قلعه سی اوزرینه هجوم وضبط ایلمش اولدیغی کبی

بو سفرده غیرت عمومیه ایله دشمنه برغلبهٔ قطعیه کوسترمك ایچون باشلانان تدارك دخی انجق ایکی سنه یه قدر ارقه‌سی النه‌بیله‌جك برمقیاس واسعده اولمسیله لوازم سفریه یتشدیریله‌مامش اولدیغندن اردوی همایون بوتدارکاتك اکمالنه قدر عودته مجبور اولمشیدی. حالبوکه تمام اردوته‌یس نهرینی کچرایکن دشمن دخی ارقه‌دن صقشدیرمغله اردوجه بیوك برپریشانلق یوز کوسترمش ایدی. بناءعلیه دشمن بوسنه ایچنه طاله‌رق هرطرفی وحتی نفس سرای بوسنه شهرینی دخی یاقوب کول ایتمشدر.

بوفاجعه ۱۱۰۹ سنه‌سنده وقوعه کلوب مع هذا غیرت عمومیه یه هنوز فتور کلمامش ایدی. باشلانان تدارکات سفریه بحرسفید وسیاه لیمانلرینك کافه‌سنده برر ایکیشر کمی انشا ایدلمك اوزره دفعةً برقاچ یوز پاره تکنه وجوده کتورمکدن ماعدا پراوشته‌ده دخی طوپ ودانه دوکوبخانه‌لری انشاسی صورتنده غایت اساسلی برشی اولدیغندن اکر وقت مساعدده بوتدارکات کور یلوب‌ده اندن صکره محاربه‌یه باشلانسه ایدی پك بیوك فائده‌سی کوربلور ایدی. لکن اردوی

همايونك رجعتی اوزرینه مالیه‌جه دخی تدارکات عظیمه‌یه مسارعت اولنه‌رق تکرار دشمنه مقاومت غیرتنده بولنیلور ایکن فلمنك وانکلتره دولتلری میدان توسطه آتیله‌رق شروط مصالحه‌یی تعدیل صورتیله اجرای مذاکراته باشلادیلر ٠

ایران دولتی بزه ایلك معاونتی اولمق اوزره بصره طرفلرنده باش قالدیران عربانك تربیه‌سنده یاردیم ایلیوب دولت علیه‌نك هیچ برطرفجه اندیشه‌سی اولمدیغندن شروط مصالحه مذاکره‌سنده بك صلحه محتاج کبی طورانمغه حاجت یوق ایدی ٠ نهایت بومذاکره قارلوفچه مصالحه‌سنه منجر اولدی که ١١١٠ سنهٔ هجریه‌سنده عقد اولنه‌رق مجارستانك ودالماچیانك و یونانستانك بعض یرلری المزدن کتمش ایسه‌ده دشمنك صوك هجوم واستیلاسنه نظراً نه آزشی ایله بونجه سنه‌لك برقانلی محاربه‌یه ختام ویرلمش اولمسندن طولایی عقلای دولت ممنون قالمشلر ایدی ٠

١١١١ سنهٔ هجریه‌سنده اوروپا دول معظمه‌سی بیوك سفارتلر ترتیبیله تبریك مصالحه‌یه مسارعت ایلدیلر ٠ بونده حقلری وار ایدی ٠ زیرا اوزمانه قدر

مجارستان ولهستان واوستریا وحتی المانیا دولتی یله دولت علیهٔ عثمانیه نك عادتا خرجگذاری ایکن قارلوفچه معاهده سنه جملهٔ شروط اساسیه سندن اولمق اوزره بعدما دولت علیه نك بونلردن خراج وهدیه نامیله هیچ برشی طلب ایتمیه جکی درج اولنمش ایدی . شو حالده دول مذ کوره علی الاطلاق بر مستقل دولت اولمق اوزره سفارتلر ترتیب ایلمشلردر .

محاربه مشغولیتی بوصورتله برطرف اولدقدن صکره دالطبان مصطفی پاشا بروقتدنبری بغداد طرفلرنده دوام ایدن شورشی دفع وتسکینه مأمور اولوب حلب ودیاربکر ارهسنده وفرات نهری اوزرنده واقع بیره جك قصبه سنده قایقلر انشا ایدرك نهر فرات طریقی ایله بغداد جوارینه واردی وحال عصیانده بولنان منتفك عشیرتنی یوله کتوردیکی کبی بصره یی ضبط ایتمش اولان عجملری ده طرد ایدرك ۱۱۱۲ سنه سنه قدر اوحوالی یی کاملاً اصلاحه موفق اولدی .

قارلوفچه معاهده سندن ممنون اولمیان قریم خانك برادری باشنه برچوق تاتارونوغای طوپلایوب عصیان

ایلمش ایسه ده اوزرینه عسکر سوق اولنور اولنمز بوله
کلمش و بوزمانه قدر احتیاج کورلدکجه ضم اولنه
اولنه ارتق طاقت کداز بردرجه یه وارمش اولان
ویرکولر تخفیف و کذلك احتیاج کورلدکجه عددی
آرتسون دیه معدنی تغشیش ایدلمش سکه لر تصحیح
قلنه رق بر زماندنبری احوال داخلیه یه اهمیت
ویریله مامك حسبیله میدانی خالی بولان جزویتلر دخی
بالتبعید قتولیك ارمنیلر ایله غره غور ین ارمنیلر منازعا-
تنه ختام ویرلمشدر .

صلح و مسالمت کامله اوزره یچن ۱۱۱۳ و ۱۱۱٤
سنه لری ایشته بومثللو اصلاحات ایله امرار اولنوب
انجق قارلوفچه معاهده سنه اعتراض ایدنلرك تفوهاتی
چوغالدیغی کبی ۱۱۱٥ سنه سنده دخی عسکری
طاقی معاشلرینك وقت وزمانیله ویریله مامسی وسیله
ایدینه رك بر عصیان چیقاردقلرندن سلطان مصطفی
ثانی حضرتلرینه دخی قتور کلوب سلطنت و خلافتدن
فراغتله مهام دولتی برادری سلطان احمده ترك
ایلدیلر .

سلطان احمد ثالث حضرتلری اوتوز یاشنده برابا

یکیت اولدقلری وغایت ترقی پرور برشهزاده بولندقلری
حالده مقام سلطنت وخلافته کله‌رك برادرلری ینی ترك
سلطنته مجبور ایلیان برطاقم بی ادبانی تربیه وتنکیل
ایلدکدن صکره کرجستان طرفلرنده برزماندنبری
ظهور ایدن فساد وعصیانلری منع ایله اول حوالی یی
اصلاح ایچون دخی ۱۱۱۷ سنه‌سنده عسکر سوق
ایلیه‌رك موفق اولمشلر وبصره طرفلرنده حالا وادیٔ
عصیانده طولاشان منتفك عربانی دخی اوروب تربیه
ایلمشلر ایدی ٭

دولت علیه‌نك بودور انحطاطی بالطبع بعض
اسباب تنزهه دخی میدان آچه‌رق آینه‌لی قواق وقره
اغاچ ومیرکون مسیره‌لرنده بزم صفایه رونق ویرلمسی
چکه میان بعض یکیچری طایفه‌لری برفساد دها چیقارمغه
یلتنمشلر ایسه‌ده وقت مسالمتده دخی استانبولی دارالحرب
حالنده بولندیرمقدن استفاده ارایان بومقوله آدملرك
درحال باشلری کسیله‌رك فتنه‌لری برطرف ایدلمشدر ٭

۱۱۱۸ سنهٔ هجریه‌سنده روسیه‌جه حس اولنان
تدارکات حربیه‌یه مقابل قره‌دکزه بردونما چیقاریلوب
بعض قازاق قایقلری طاغیدلمش اولدیغی کبی اق دکزده

دخی مالطه‌لی بر طاقم خرسزلکیلری تشکیل ومحو ایدلمش وممالك شاهانه‌ده قالان جزو یتلرك بقیه‌سی ینه منازعات مذهبیه‌یه میدان آچدقلرندن وارمنیلردن دخی برچوقلری بونلره اویدقلرندن ارمنی قتولیك جماعتنك رؤساسی نفی اولنه‌رق بو مسئله دخی حل اولنمشدر ·

قریم خانی ایله روسیه اره‌سنده مناسبت دوستلغه موافق بر صورتده جریان ایتمیوب حقیقت حالده قریم خانی حقلی وروسیه ایسه قریم قطعه‌سنه طمعکار اولدیغی استانبولجه معلوم ایدیسه‌ده بوندن طولایی بر منازعه چیقارلمق موافق سیاست کورلمیه‌رك ١١١٩ سنهٔ هجریه‌سنده روسیه‌نك خاطری ایچون قریم خانی تبدیل اولنمش و ١١٢٠ سنه‌سنده ایسه استانبولده حرکت ارضلر حریقلر وشدید فورطنه‌لر ظهوریله بونلرك تخریباتنه چاره بولنمق ایله وقت کچیرلمشدر · بوسنه مصرده دخی شدتلی بر قحط ظهور ایتلمش ایدی ·

بوعصرده جزایر اوجاقلری شمدیکی خدیویت مصریه‌دن دها مستقل وعادتا جانلری ایستر ایسه دولت علیه‌یی هیچ ده طانیمیه‌جق قدر جرأتلی بولند. یغندن فاس واسپانیا دولتلرینك جزایر جوارنده‌کی

تعرضاتنی منع ایچون ١١٢١ سنه‌سنده اعلان حرب ایلیه‌رك وهران قلعه‌سنی بونلرك یدتعرضلرندن قورتارمشلر ایدی . کذلك بوعصراسوج قرالی اولوب بزم تاریخ عثمانیمزده « تیمور باش » دیه شهرت المش اولان اون ایکنجی شارلك چلغنجه‌سنه جنکاورلکده بولندیغی زمان اولمسیله مومی الیه نهایت روسیه ایمپراطوری بیوك پترونك النده مغلوب وزبون اولنجه بزم حدودمزه جان آتوب دخالت ایلمش و ١١٢٢ سنه‌سنده بندرطرفلرنده مسافر ایدلمش ایدی . قرال مومی الیه روسیه‌دن الدیغی انتقامنی بزه الدیرمق ایچون دولت علیه‌یی روسیه علیهنه تشویقدن خالی قالمیه‌رق واقعا ١١٢٣ سنه‌سنده روسیه‌یه اعلان حرب اولنمش ایدی .

بالطه‌جی محمد پاشا معیتیله اردوی همایون پروت نهری اوزرینه سوق اولندقده بیوك پترو دخی اردوسیله اوراده بولنه‌رق تلاقیٔ صفین واقع اولدی . بالطه‌جینك تدابیر عسکریه‌سی بیوك پترونك نظامیه عسکرینه غالب کله‌رك پك کوزل برمانورا ایله پترونك اردوسی کاملاً قوشاتلمش اولدیغندن روس چارمی ایچون بلاشرط تسلیمیتدن بشقه هیچ امکان سلامت قالمامش ایدی . بوحالده

اردوجه موجود اولان ذی قیمت اشیانك کافه‌سی تقدیم اولنمق اوزره طلب اولنان صلحی بالطه‌جی محمد پاشا نصلسه قبول ایدرك عقد مصالحه ایدلمشدر ٠

بو حال بالطه‌جی محمد پاشانك خیانتنه حمل اولنه‌رق مؤخراً بیچاره‌نك اعدامنه‌ده سبب اولدیغی کبی بعض مورخلر بیوك پترونك زوجه‌سی اوزرنده بولنان الماسلره وارنجه‌یه قدر تقدیم ایلدیکی هدایایی بالطه‌جینك عادتا رشوت اوله‌رق قبول ایلدیکنی دخی یازارلر ایسه‌ده بو مسئله بالطه‌جی حقنده صرف افترادن عبارتدر ٠ هدایای مذکوره‌یی بالطه‌جینك کاملاً استانبوله تقدیم ایلمش اولدیغی محقق اولوب ذاتاً بیوك پترو یه امضا ایتدیردیکی مصالحه نامه دخی الشانلی بر معاهدهٔ غالبانه اولدیغندن پترویی تحت اسارته المش اولسه بیله استانبولده ینه بوندن اعلا بر معاهده امضا ایتدیریله‌مزایدی ٠ زیرا روسیه‌نك لهستاندن ال چکمسی ولهستانده نه قدر عسکری وار ایسه چیقارمسی وقریم خاننك روسیه‌دن طلب ایلدیکی قرق بیك دوقه بدل جزیه‌نك اعطاسی وازاق واطرافنده نه قدر قلعه‌لر وار ایسه جمله‌سنك مشتملاتیله برابر دولت علیه‌یه ویرلسی وسر-

حدلره بنـا ایدلمش اولان قلاع واستحکامات سائره‌نك کاملاً هدم وخراب ایدلمسی جملهٔ شرائط صلحیه‌دن اولوب بوندن ماعـدا روسیه اردوسـنده برحبـه‌یه وارنجه‌یه قدر هرنه موجود ایسه جمله‌سی دخی تضمینات حربیه کبی برصورتله النمش ایدی . بونلردن بشـقه بیوك پترودن النه‌جق برشی قالور ایسـه اوده جاندن عبـارت قالورکه اکر بالطه‌جی‌یه اعـتراض ایدنلرك «موسـقوفك اوجاغنی سـوندرمك قابل ایکن نیچون سوندیرمدی» دیملری عاقلانه برسوز عداولنه‌جق ایسه اکا بزم هیچ بردیه‌جکمز اوله‌مز .

١١٢٥ سنهٔ هجریه‌سنده مصرده کوله‌منلر میانه اختلاف دوشه‌رك یکیچری وسائر عساکر منتظمه دخی بر بشقه طرفدن روی مخالفت کوسـترمکله اوچ طرفلی برمقاتله میدانه چیقمش ایسه‌ده درحال استانبولدن تازه عسکر کوندریله‌رك فتنه باصدیرلمشدر . برزماندنبری ونديك جمهوریتك ارناودلقده اجرا ایلدیکی تشویقات دخی بوصره‌ده آثارینی میدانه قویه‌رق بعض ارناود بکلری وادئ عصیانه صاپمشلر ایسـه‌ده کوپریلی نعمان پاشا یتشوب اورالرینی اصلاح ایلمشدر . بونك

اوزر ینه وندیك جمهوری کو یادولت علیه وندیك حمایه‌سنده بولنان برمملکتی اژرمش کبی باب‌عالی‌یی اتهامه و عقلنجه‌ارناودلغی استیلایه قالقشدیغله ۱۱۲۶ سنه‌سنده وندیك اوزرینه دخی اعلان حرب ایدلمش و براً کوندریلان عسکر سواحل یونانیه‌ده‌واقع‌وندیك مواقع مستحکمهٔ تجاریه‌سنده کی دشمنی طردودفع ایلدیکی کبی ۱۱۲۷ سنه‌سنده دخی بحراً استندیل اطه‌سی وجوارنده‌واقع سائر اطه‌لر وندیکلو یدندن ضبط اولنه‌رق بونك اوزرینه بوسنه وهرسك طرفلرندن ۱۱۲۸ سنه‌سنده بزم اوزرمزه سوقنه چالشدیغی براردوسی دخی تارومارایدلمشدر ۰

وندیك جمهورینك بویله‌اوچ‌سنه متمادیاً مغلوبیتی المانیانك غیرتنه طوقنه‌رق کو یا ایلك تعرضی بز ایتمشز کبی بومحاربه‌نك قارلوفچه معاهده‌سی حکمنه مغایراولدیغی دعواسیله‌المانیانقض عهد ایلمش وغرب طرفنجه وندیك محاربه‌سی حالادوام‌ایتمکده ایکن شمال جهتنه‌دخی صدر اعظم داماد علی پاشا قوماندا‌سیله براردو سوقنه مجبوریت‌حاصل‌اولمش ایدی۰انجق دامادعلی‌پاشا پتره واردین پیشگاهنده شهیداًوفات

ایدرك ۱۱۲۹ سنه‌سنده المانیالو تاافلاقه‌قدر ممالکی
استیلا ایلدیکی کبی ایرتسی ۱۱۳۰ سنه‌سنده دخی
اردوی همایون بلغراد پیشکاهنده مغلوب اولدیغندن
بلغراد قلعه‌سی دشمن النه کچمشدر . لکن وندیك
دونمه‌سی اق دکزده طرف کوزآچدیرلمیوب
مغلوب ایدلدیکی کبی ارناودلغه‌سوق ایلدیکی بر
اردوسی دخی اولکون جوارنده پریشان اولمش بولند-
یغندن بوکره دخی انکلتره وهولاندا دولتلری توسط
ایدرك پاساروویچه‌ده برمعاهدهٔ صلحیه دها تنظیم
اولنمش و بو معاهده یونانستانی بزه تکرار مال ایتمش
ایسه‌ده افلاق وصربستانك یاریدن زیاده‌یرلرینی
دشمنه ترك ایتدیرمشدر .

معاهدهٔ مذکوره اوزرینه بش سنه قدر دوام ایدن
صلح ومسالمت بزجه تعمیر بلاد وترقیٔ صنایع کبی امور
خیریه‌یه صرف اولنه‌رق المانیالولر دخی افلاق جهتندن
الدقلری یرلری اوستریایه ربط ایدرك صربستانی ایسه
بر ولایت مختاره شکلنه قویمق مقدماتی اله المشلر
ایدی .

دولت علیه‌نك صنایع داخلیه‌یه عطف نظر

اهمیت بیوردیغی بوموسمده اوروپاجـه مطبعه‌جیلق صنعتنك علوم ومعارفی احیا درجه‌سنده منافع عظیمه‌سی نظر دقته النه‌رق بزجه دخی صنعت مذکوره‌نك ایلك ظهورینه یول آچلمشدر. فقط صلح وحضریت زماننـك امتدادی خلقی ذوق وصفایه دهـا زیاده منهمك ایدوب ایشـته لاله‌زار عالـملری بوزمان رونق بولمشدر.

١١٣٥ سـنۀ هجریه‌سنده روسـیه دولتی ایران دولتنه تسلطه باشـلایوب اوزمان ایرانده حکـومت سورن خاندان صفویه‌نك شوکتی زواله منقلب اولمسیله اوته طرفدن افغانستان وبوطرفدن کرجستان کندیلرینی ایراندن آیروب استقلال وادیلرینـه سلوك ایتمشلر ایدی. بوحال دخی روسیه‌نك استیلاسنی تسهیل ایلیه‌رك بحر خزر ساحلنده واقع باقو قصبه‌سـنه قدر عسکر سوقیله استیلا ایلدی. حالبوکه تفلیس وشماخی وقره‌باغ وشروان ولایتلرینك ذاتاً دولت علیه‌یه میللری اولوب بو صره‌ده روسیه استیلاسندن خوفلری ده بومیلی تأیید وتقویه ایلدیکندن ایران دولتی روسیه النده بالمغلوبیه استرآباد ومازندران وکیلان ایالتلرینی روسـیه‌یه ترکه

مجبور اولنجه دولت علیه دخی قره‌دکزه دونغا
چیقاروب روسیه‌نك حرکات و مراسلاتنی منعله برابر
دیکر طرفدن دخی عراق اوزرینه بر اردو سوق ایدرك
لورستان و کرمانشاه و سنه ایالتلرینی استیلا ایتدیرمش
وبعده اردلان و همدان طرفلرینی اشبو عراق اردوسی
وخوی و مراغه و اردبیل ایالتلرینی دخی کرجستان
فرقه‌سی ضبط ایلمش ایدی.

اشبو حرکات عسکریه ۱۱۳۷ سنهٔ هجریه‌سنده
میسر اوله‌رق روسیه دولتی موفقیات واقعه‌مزی
منعه قالقشمقله بالطبع دولت علیه دخی روسیه اوزرینه
اعلان حرب ایلدی. لکن معاهدات صلحیه‌نك بویله
بر مسئلهٔ ایرانیه ایله نقضنه فرانسه و انکلتره و المانیا دولتلری
رضا کوسترمدکلرندن بونلرك توسطلریله حدودلر
تعیین اولنه‌رق هرکس کندی حقنه راضی ایدلمشدر.

اشبو حدود جدیده بالطبع ایران دولتنی الڭ زیاده
ضررلی و روسیه‌یی اك زیاده کارلی چیقاروب دولت
علیه ایسه معتدل برحالده کارندن زیان ایلمش ایدی.
زیرا بحر حزره منصب اولان قور نهرینه قدر ممالك
روسیه‌یه ترك ایدلمش و بو صورتله تکمیل قفقاسیه

وطاغستان وچرکستان روسیه طرفنده براقلمش اولدی. بوکا مقابل عراق عجم ایله ینه ایران النده بولنان کردستان وازربایجان وقره باغ وروان وشروان وکرجستانك بقیه‌سی دولت علیه‌یه تملیك ایدلمش ایدی که بویرلر ذاتاً بزم طرفزدن دفعاتله ضبط ایدلمش اولدقلری حالده روسیه‌یه و یریلان یرلرده اوزمانه قدر موسقوفك اسامیسی بیله اوقونمز ایدی. ایران ایسه ذاتاً داخلی دشمنلرندن ماعدا برده دولت علیه وروسیه کبی ایکی معظم دولتك حرکات خصومتکارانه‌سندن قورتلقله برابر بعد ازین بونلرك حمایه‌سی التنه کیرمش اولمغی کندیسنه کارعدایلدی.

روسیه دولتنك کرك ایران وکرك عثمانلی حقنده بزمانه قدر اثار یبی کوسترمکدن کیرو قالمیان انتریقه‌لری مؤخراً « بیوك پترو وصیتنامه‌سی » دیه برشهرت مدهشه ایله یاداولنمق اوزره هب بوزمان ترتیب اولنمش شیلر اولمغله ۱۱۳۸ سنهٔ هجریه‌سنده ایرانجه وقوعبولان بعض انقلاباته روسیه‌نك انتریقه‌لری وتشویقلری دخی قاریشه‌رق ایران ایله دولت عثمانیه‌نك اره‌سی بوزلمش وعجملر معاهدهٔ اخیره حکمنجه حدود عثمانیه داخلنه

کیرن یرلری کاه بالاغفال عصیانه سوق و کاه کندیلری
اچیقدن اچیقه هجوم ایملك صورتیله استرداده باشلامشلر
ایدی . بوحالده ١١٣٨ سنه سنده برحرکت همایون
دها وقوعه کله رك تبریزك ضبطیله ازربایجان تکرار
اله کچورلدیکی کبی ایران یدینه کچن سائر ممالك دخی برر
برر اوریلوب ضبط و تکرار دولت علیه یه ربط قلنمش
و ایجاب ایدن محللره قله لر و قلعه لر انشاسیله شومربوطیت
جدیده تأیید ایدلمشدر .

حالبوکه ممالك مذکوره اهالیسی شیعیلك غیرتیله
بر یاندن عجملر و دیکر یاندن نیجه بیك و عدلر ایله موسقوفلر
افساد و تحریکدن خالی قالمدقلری جهتله ایرتسی ١١٣٩
سنه سنده اورالرجه برعصیان دها چیقمش ایدی .
بودفعه ایران و یاخود روسیه علیهنه دکل بلکه
طوغریدن طوغری یه ممالك مذکوره علیهنه ترتیبلر
کوریله رك اللی التمش بیك قدر عاصیلرك کافه سی
قلیچدن کچورلمش و تا طهران جوارینه وارنجه یه قدر
یرلر چالقانوب ایرانه بیوك بر پریشانلق کوسترلمشدر .

١١٤٠ سنه سنده جزو یتلرك افسادیله ارمنیلر میانده
بر طاقم ادبسزلر ینه اورته لغی قارشدیرمغه باشلادقلرندن

بونلردن ایجاب ایدنلری تأدیب اولندقلری مثللو مصرده
کوله منلر دخی بر طاقم آزغنلقلره قیام ایلمش بولندقلرندن
وقریم طرفلرنده دخی نوغایلر ایله قزاقلر یکدیکری علیهنه
ینه ابراز آثار خصومته باشلادقلرندن بونلرك تأدیب و تربیه‌
لری دولت علیه ایچون باشلیجه بر مشغولیت حکمنی
آلمش و منتفك عشیرتنك بصره طرفلرنده کی عصیانلر-
ینك تسکینی دخی مشاغل مذکوره جمله‌سنه داخل
اولمشدر .

بو موفقیات اوزرینه ایران طرفلرینك همان کاملاً
دولت علیه نفوذی التنه کیرمه‌سی روسیه‌نك اورالرجه
ترتیب ایلدیکی استیلا جویانه انتریقه‌لره بر درلو
توافق ایده‌مدیکندن شمال طرفلرینك کوندن کونه
قوتی آرتان تشویقاتنه قاپیله‌رق ١١٤١ سنه‌سنده
اسماعیل قلندر نامنده بر معتبر ایرانی بر بلوك حشراتی
باشنه طوپلایه‌رق اردبیل اوزرینه هجوم ایتمش
ایسه‌ده اردبیل والیسنك قپو خلق حشرات مذکو-
ره‌یی مغلوب و پریشان ایتمکه کافی اولدیغی کبی مؤخراً
اوتوز بیك عسکر ایله مرقوم اسماعیل قلندر تکرار
اردبیل اوزرینه یوریمش و بو دفعه‌کی هجومی دهشت

متقدمه‌سنی دخی کوسترمش ایدی . اردبیل والیسی
مرقومك شدت هجومنه قارشـو شمان اظهار ضعف
وعجز ایتمـك اوزره ایکن تبریز وتفـلیس وشروان
والیلری اردبیلك امدادینـه قوشه‌رق عادتا بیوجـك
برکلفت ومشقتله قلندر یلری مغلوب ایده بیلمشلر ایدی .
١١٤٢ سنه‌سنده ایسه مؤخراً نادرشاه دیه شهرت بولان
نادر قولی نام کیمسه کندیسـنه او یدیردیغی بر قـوهٔ
کلیهٔ ایرانیه ایله اولا افغانستانی اوروب هرات وسائره‌یی
ضبط واوطرفـلردن تدارك و پیـدا ایلدیکی خزائن
وعساکر ایله قوهٔ حربیه‌سنی برقاتدها تزیید ایلدکدن
صکره وهلهٔ وکمال شدت و سرعت ایله حـدود عثما -
نیه‌یه دخی تعرضه باشلامش وهر هـانکی طرفه یوز
کوستردی ایسه موفق دخی اولمش ایدی .

بوخبر استانبوله انجق ١١٤٣ سنه‌سنده واصل
اوله بیلدیکی کبی بعد مسـافه‌یه کوره ایران ایچـون
اقتضا ایلیان تدارکات وترتیبات عسکریه مذاکراتی
ایچون بش التی آی قدر زمان بچشـدیرلدیکندن ونادر
قولی ایسه الك کوچـك برفرصتی بیله قاچرمیه‌رق
تعرضاتنـده دوام وهمـدان طرفلرنده دخی برغلـبهٔ

كايه ايله واليلرمزك كندى قوهٔ عسكريه‌لرينى مغلوب
ايلدكدن صكره ايكى قوله آيرديغى اردوسنك برقولنى
تبريز وديكرينى همدان اوزرينه صالديرمش وبوخبرلر
دخى پيدرپى استانبوله ورود ايتدكجه يكيچرى كروهى
بومغلوبيتلرى وتداركات سفريه خصوصنده كوريلان
تأخرلرى هپ وكلانك ايران طرفندن مجلوبيتلرى
صورتيله ارتكاب ايلدكلرى خيانته حمل ايليه‌رك
اياقلانمشلر ايدى .

حالبوكه بوكورلتينك نادر شاه ايچون الٰى بيوك
فرصتلره ميدان اچه‌جغنى دوشونميورلر ايدى . جملهٔ
خائناندن اولمق اوزره صدراعظمك وقپودان پاشانك
وكتخدابكك قتللريله يرلرينه يكيدن برهيئت وكلا -
نصبنه تشبثلرى سلطان احمد حضرتلرى ايچون دخى
موجب يأس وفتور اوله‌رق زمام سلطنت وخلافتدن
كف يد ايلمشلر ايدى . بعدالاستعفا التى سنه قدر دها معمر
اولمشلر وصفاى خاطرله زمان كچورمشلردر . هم ترقى
پرور هم كرچكدن مظفر برپادشاه عالى جاه اولوب زما-
نلرنده ارباب معارف و صنايع بحق حمايه وتشويق
كوره‌رك مظهر ترقى اولمشلردر .

سلطان مصطفی ثانی حضرتلرینك شهزاده‌لری سلطان محمود اول حضرتلری ۱۱۰۸ سنه‌سنده بالتولد ۱۱٤۳ سنه‌سنده رشید و کامل بر شهریار اولدقلری حالده مقام سلطنت و خلافته جلوس بیورمشلر ایسه‌ده بویله عصیان صورتیله وقوعبولان جلوسلرك ابتدالری هب بر طاقم عاصی و شقیلرك تأدیبیله مرور ایلدیکی کبی اشبو جلوس همایون ابتداسی دخی اشقیا و سر کشانك تدمیری ایله مرور ایلمشدر •

شو ایلك مشغولیت اوزرینه ایران دولتی اگرچه صلحه رغبت کوسترمش ایسه‌ده درمیان ایلدیکی شرائط صلحیه غایت فاحش و قبوللری عدیم الامکان شیلر اولدیغندن نزد سلطنت سنیه‌ده قبول ایدیله‌میوب بریسی روان و دیکری بغداد اوزرندن سوق اولنمق اوزره ایکی جسیم اردو تدارکنه مباشرت قلندی • عسکر طاقمنك بودفعه‌کی عصیاننده کندیلرینه مقصد ایدندکلری شی بو ایران مسئله‌سی اولدیغندن انلرك دخی انضمام ایدن معاونتلری ایله شو ایکی اردو بالسهوله تهیه ایدلمش ایدی •

ایلك حرکت عسکریه‌ده ایرانلیلر قزوینه طوغری

رجعت کوستردیلر . نادرشاه ایسه مقدما همدان طر-
فلرنده دوچار اولمش بولندیغی مغلوبیتك آجیسنی ینه
همدان انحاسندن معدود اولان کوریجان صحراسنده
چیقارمق ایچون غایت قوتلی ترتیبلر کوره‌رك اردوی
همایونك کوریجانه وصولیله برابر مهاجمات شدیده‌یه
مباشرت ایلمش ایدی .

بو محاربه کرچکدن بر ملحمه صورتنی الدی . طرفین
معرکه‌دن چکیلدکلری زمان معرکه‌نك اوتوز قرق بیك
نعش ایله طولمش اولدیغی کورلمش ایدی . انجق غالبیت
بزم طرفزده‌قالوب نادر شاه همان اردو احمال واثقالنی
میدانده براقق درجه‌سنده بر پریشانلق ایله کاشان
طرفلرینه فرار ایلدی .

ایشته بوصورتله غالبیت کامله بزم طرفزده‌قالوب
ایرانلو دخی صلحی عادتا بر آمان دیلمه‌‌ك صورتیله
استدعا واسترحام ایلدیکی حالده عقد اولنان معاهدهٔ
صلحیه‌ده اردبیل وازربایجاندن ماعدا نهاوند واردلان
وهمدانك دخی ایرانلویه ترك ایدلمسی کبی بر غرابت
کوریلنجه سلطان محمود اول حضرتلری یکیچرینك
وکلایی ایران طرفندن مجلو بیتله اتهام خصوصنده

عادتا حقلی اولدیغنی حکم ایدرك بو معاهده‌یی ترتیب ایلیانلرك کافه‌سنی مأموریتلرندن عزل وقهر ایلدی .

١١٤٥ سنهٔ هجریه‌سنده روسیه دولتی نهر قوبان طرفلرینی بقسه مکه قالقشمغله روسیه علیهنه تدارکات عسکریه کوریلور ایکن نادر قولی ایرانده اصل پادشاه اولان شاه طهماسبی خلع ایدرك کندی شاهلغنی بالاعلان هرکسه تأیید شوکتی ضمننده شعشعه‌لی بر موفقیت کوسترمك ایچون عراق عجم وکردستان اوزرینه یوریمش وکرمانشاهی فلانی چکنه‌یوب بکه‌رك بغدادی دخی بر طرف ایلدکدن صکره بغداد ایله موصل اره‌سنده و بغداده اون بش ساعت قدر مسافه‌ده واقع امام سامرایه قدر یرلره وحله‌و کربلایه طوغری مستولی اولمش ایدی . بناءعلیه روسیه ایچون تدارك ایدیلان اردوی همایون طوپال عثمان پاشانك قوماندا سنه ویریله‌رك موصل طریقیله ایران اوزرینه کوندرلدی وعثمان پاشا ١١٤٦ سنهٔ هجریه‌سنده ایرانلویی ایکی دفعه بوزدی ایسه‌ده کرکوك جوارنده سردار مشارالیه شهید دوشنجه اردوی همایونه بر پریشانلق کلدی .

بونك اوزرينه نادر شاه كردستان عثمانی‌يه يعنی شهرزور و سليمانيه طرفلرينه دخی تعرضدن كيرو قالمدی . ١١٤٧ سنه‌سنده قريم خانی دخی ايران محاربه‌سنده دولت عليه‌يه معاونته دعوت اولنه‌رق قبارطاي و ابازه و چركس و كورجی ممالكندن كچدكجه خانك اردوسی يورومش و شو حالده نادر شاه اردوسنه جناحدن هجوم اولنمق صورتيله عظيم بر پريشانلق ايقاعی شك و شبهه‌دن وارسته قالمش ايسه‌ده ١١٤٨ سنه‌سنده نادرشاهی استصحاباً وقوبان واديسنی استملاكاً روسيه دخی بزم اوزرمزه اعلان حرب ايلديكندن قريم اوزرينه بيوك بر اردو سوق ايديله‌رك ١١٤٩ سنهٔ هجريه‌سنده ازاق قلعه‌سنك تحت محاصره‌يه النمسی قريم خانك بالمجبوريه تعطيل حركت ايلمسنی مستوجب اولمش ايدی .

بو حالده دخی سلطان محمود اول حضرتلری تدابير مقارمتكاريدن كرو طورمديلر . شرق اردوسندن بشقه روسيه ايچون دخی طونه اوزرينه سوق ايدلمك ضمننده عظيم برقوهٔ عسكريه تدارك اولنوركن نادر شاهك يكيدن يكی‌يه بر طاقم استيلالری خبری استانبوله

واصل اولدیغی کبی قریم اردوسی دخی ازاق اوزر-
ینه ارجاع حرکت ایلدیکندن وحالبو که روسیه‌نك
حرکات واقعه‌سنده کوریلان دهشته مقابل نادر شا-
هك تکلیف ایلدیکی شرائط صلحیه مغلوبیت واقعه-
مزه نظراً اهون کورلدیکندن ایران‌ایله مغلوبانه
برمصالحه عقدینه مجبوریت الویرمش ایدی ٠

واقعا ایران‌دولت جدیده‌سنی وجوده کتورن
معاهده بومعاهده‌اولوب اوزمان استانبولجه دخی
یك چوق عقلا بومعاهده‌یی مؤاخذه‌دن کیروقالمامشلر
ایسه‌ده نادر شاه عراق عربدن شماله طوغری تبدیل
حرکت ایلیه‌رك وقره‌باغ وشروان و کنجه‌یی چکنه-
یه‌رك آرپه‌چایی مقابلنده بر قول اردومزی بولوب
بوزدقدنصکره بایزید وتفلیس وروان والحاصل بتون
کرجستانی استیلاده سهولت کوردیکی کبی اکرعقد
مصالحه‌یه مسارعت کوسترلمامش اولسه ایدی انك
غلبهٔ کلیه‌سنه وروسیه مهاجماتنك‌ده تهدیدینه مقابل
بزم عجز کلیمزه کوره‌اناطولی ایچلرینه قدر کلسی دخی
شك وشبهه‌دن وارسته ایدی٠ بودفعه‌کی معاهده‌ده
عراق عرب وکردستان عثمانی‌یی بزه اعاده ایلدی‌که

استيلا کرده‌سی اولان ممالکك همان نصفنه قريب ایدی. بوندن ماعدا ایرانجه مذهب شیعه‌یی قالدیروب فقط کربلا زیارتنه کیده‌جك اولان زوار ایرانیه‌نك عربلر طرفندن دوچار تهلکه اولمامسی شرطنی درمیان ایلدی. طرفین فراریلرینك اعاده وعفوی جمله‌ٔ شرائطدن اواوب طرفین ممالکنده شهبندرلر وکارپردازلر اقامه‌سی دخی بو معاهده‌نك جمله‌ٔ احکامندن ایدی.

ایران ایشی بو صورتله بتورلدکدنصکره روسیه مسئله‌سنه عطف نظر اهمیت ایدلدی. بو کونه قدر اهمیت سیاسیه‌سی حسبیله دللرده داستان اولان مسئله‌ٔ شرقیه‌نك اصل مرتبی بولنان جنرال مونیجك ترتیباتی اوزرینه روسلر قریمه هجوم ایلمشلر ایدی. قریم شبه جزیره‌سنی قره‌یه ربط ایدن اورقپو نام برزخ روسلرك هدف الهجماتی اولمسیله تاتارلری بر کره اور قپوده بوزدقدن صکره شبه جزیره‌یه کیرن روسلر هرطرفه آتش ویرمشلر وشبه جزیره خارجنده واقع قیل برون قلعه‌سنی ضبط ایتدکلری کبی قوبان نهرینه قدر ممالك قفقاسیه‌یی دخی کاملاً اطاعتلری آلتنه المشلر ایدی.

اوزمانلو اوروپا دولتلری دخی شو مسئلهٔ حربیه وسیاسیه‌یه بر نظر مخصوص اهمیتله باقمقدن فضله اسوج ایله فرانسه روسیه‌یه قارشو انتقام سیاسیلرینك اخذینی بزه حواله ایدرك روسیه ایله محاربه‌مزی تشویقده بولندقلری وانکلتره ایله هولاندا ایسه بو محاربه‌نك امتدادینی منافع تجاریه‌لرینه موافق بولمدقلرندن صلحی تشویقه مسارعت ایلدکلری والمانیا ایله اوستریاده کانجه روسیه ایله کیزلی اتفاقلرینی بزدن وعموم اوروپادن صاقلایوب بیطرف وحتی متوسط کورندکلری حالده سلطان محمود اول حضرتلری ارتق دولت علیه ایچون بر نیت قطعیه صورتنی المش بولنان حرب جهتنی بالترجیح ۱۱۵۰ سنهٔ هجریه‌سنده موسمك وقت شتا اولدیغنه دخی باقیه‌رق لهستان ایچنه طوغری آقینجیلری صالدیرمشلر ایدی .

بوحالده هولاندا ایله انکلتره برنجی درجه‌ده اوستریا ایله المانیا انلره اتباعاً صلحی اجباره باشلامشلر یله نمیروو قصبه‌سنده شرائط صلحك مذاکره‌سنه ابتدار اولندیسه‌ده روسیه دولتی افلاق و بغدان وقریم وقوبان طرفلرینی کندیسنه تملیك کبی قبولدن بعید

برطاقم شرائط سرد ایلدیکندن و بوندن فضله کو یا متوسط صفتیله اورته یه چیقان اوستریا دخی المانیانك مظاهرتنه کووه نه رك بوسنه دن و دینه قدر بقیهٔ صرب-بستان ایله نیش و شهر کو ینك دخی کندیسنه و یرلسنی ایستدیکندن روسلرك آمال استیلا کارانه لرینه سد ممانعت چکه لم دیرایکن اندن فضله بر طاقم ممالکك دخی اوستریایه پیشکش چکلمسی دولت علیه جه موجب استغراب اوله رق بر یاندن وقت قزانمق ایچون مذاکرات صلحیه ده دوام اولندیسه ده دیکر طرفدن یالکز روسیه یه قارشو دکل اوستریایه قارشو دخی تدارکات حربیه یه مسارعت قلندی .

دولت علیه نك اشبو ترتیب و تدارکندن دشمن درحال خبردار اولمش ایدی . بناء علیه هنوز هیچ بر طرفدن نقض متارکه و اعلان حرب ایدلمامش ایکن روسیه و اوستریا اردولری حرکات خصمانه یه باشلامشلر ایدی . روسلر اوزی طرفلرینی استیلا ایلدکلری کبی اوستریالولر دخی نیش قلعه سنی ضبط ایلدکلرندن صوفیه و بابا طاغنده اجتماع ایلیان عثمانلی اردولری ایلرو حرکت امر ینی الدیلر و اوزی طرفلر-

ه مجهز بولنـان اردولر دخی مـدافعه ومقـاومته
ـلادیلر .

اوزی اردوسی روسلره قارشـو بوزلمش ایدی .
ستریالو اوزرینه سوق اولنان اردومز ایسه مظهر
ر اوله‌رق اولاح و بغدان ایچنه طالان دشمنی طرد
رایوه واورصوه‌یی ضبط ایلدیکی کبی اوسـتریانك
ـین اوزرینه کلان برقول اردوسی دخی تیوق نهری
زرنده وشملر کو پی طرفنه سوق اولنان مفرزه‌لری
صبهٔ مذکوره مقابلنده مغلوب ومنهزم ایدلـدکدن
عدا بوسـنه‌یه کیرن قول اردوسی دخی بانیالوقـه
شکاهنده پریشان ایدلمشدر .

غریبدرکه اوچ دولت اردولری بویله یکدیکریله
غازبوغازه مهاجمه‌ده ایکن صلح لقردیلری حالا اغزلردن
شمامکـده ایدی . بناءعلیه ۱۱۵۱ سـنه‌سی موسم
اسی دخی صلح مذاکراتیله چکدیسه‌ده شرائط واقعه
ب قبول اولنور شیلردن کوریله‌میه‌رك موسم بهارده
ه مهاجماته ابتدار اولندی .

بودفعه دخی روسلر غلبـات متعدده ایله قریمی
ملاً استیلادن ماعدا پروت وطونه طرفلرینـه قدر

یورینشلر ایسه‌ده اوستریالولر بو دفعه دخی طرف طرف مغلوب اوله‌رق بوسنه و صربستانی کاملاً تخلیه‌یه مجبور ایدلمشلر ایدی. حالبوکه ۱۱۵۲ شتاسنك مذاکرات صلحیه‌سی دخی بر نتیجه‌یی منتج اوله‌میه‌رق غوغانك اوچنجی سنه‌سنه دخول ایدلدی. اشبو اوچنجی سنه محارباتنده‌دخی اوستریالولر کاملاً مغلوب اوله‌رق اولاح یقه‌سندن بالکلیه طرد ایدلدکدن ماعدا مهادیه‌یه وارنجه‌یه قدر مجارستان دخی تکرار استیلای عثمانی التنه کیرمش ایدی. حتی بوسنه مغلوبیت روسلرده دخی کوریلوب پروت وقریم طرفلرنده‌کی قول اردولری بر قاچ دفعه رجعته مجبور ایدلدکلری کبی ازاق دکزنده‌کی دونغامی عادتا کلیاً احراق ایدلمش ایدی. انجق روسلر مؤخراً خوتن و یاش شهرلرینی ضبطله اسماعیل و غلوص و ابرائیل حذالرینه طوغری طونه بوینه یاییلدقلرندن شو حالده متوسطلرك تکلیف ایلدکلری مصالحه‌نك قبولنه مجبوریت کوریله‌رك بلغراد و نیشده مذاکره اولنان شرائط مصالحه بر معاهدهٔ قطعیه صورتنده امضا دخی ایدلدی.

اشبو ایکی معاهده‌دن بلغراده‌ده امضا اولنان معا-

هده اوستریا ایله اولان مصالحه نامه اولوب اوستریا-
لولر بلغراد قلعه‌سنی بزه‌رد ایتمامك ایچون نه قدر
اصرار ایلدیلر ایسه ده بر طریق امکانینی بوله‌مدیلر. نها-
یت بلغرادك بزه رد اولنمسی صلحك شرط اساسیسی
اولمغله ارتق عنادك فائده‌سی اولمدیغنی اکلادقلری
زمان دخی هیچ اولمز ایسه قلعه‌نك هدمی صورتیله
ردینی اولسون باب عالی‌یه قبول ایتدیرمکه پك چوق
چالشدقلری حالده بوده ممکن اوله‌مدی. نهایت صکره
دن اوستریالیلرك یاپمش اولدقلری بعض استحکامات
منضمه هدم ایدلمك شرطیله او قلعهٔ معظمه‌یه عثمانلی
سنجاغی چکلدی. اوستریالیلر صربستان و افلاق و بو-
سنه‌یی دخی قبوللانمق غیرتنده ایکن بورالرده اسکیدن
مالك اولدقلری یرلری دخی غائب ایدرك افلاق حدودی
اورصووه حذاسندن و صربستان و بوسنه حدودلرینی
دخی صاوه و اونیه نهرلری بوینجه تحدید ایدلدی. نیشده
مذاکره و امضا ایدیلان معاهده ایسه روسیه مصالحه
نامه‌سی اولوب نیجه زماندنبری منازع فیه اولان ازاق
قلعه‌سنك هدمی اساس صلح اتخاذیله قبارطایلرك مختار-
یت و استقلال اداره‌لرینی روسلر طانیمغه مجبور ایدلد-

كدن ماعدا قريم و اوزى طرفلرندن دخى اللرى چكديرـ
لدى و ازاق وقره دكزده اصلا كمى بولنديرهمامسى
وبو دكزلر اوزرنده سفينه انشا ايده‌جك ترسانه دخى
ياپديره‌مامسى شرائطى هب معاهده نامه‌يه ادخال
اولندى . بناءعليه شو ايكى معاهدهٔ صلحيه انجق
سلطنت سنيهٔ عثمانيه‌نك اوچ سنه‌دنبرى قازانمقده او ـ
لديغى شان غالبيته تماميله موافق ايدى .

١١٥٣ سنهٔ ميلاديه‌سنده اسوج وسيجليا وفرانسه
دولتلريله تجارت معاهده‌لرى عقد اولنوب ينه بوسنه
ظهور ايدن قحط وغلا اوزرينه اهاليجه بعض مرتبه
فتنه وعصيان علامتلرى كوسترلمش ايديسه‌ده درحال
التزام اولنان تدابير شديده ثمره‌سيله قحطك دخى
تأثيرى برطرف ايدلديكندن آسايش عمومى محافظه
اولنه‌بيلمشدر ١١٥٤ سنه‌سنده نادرشاه مذهب جعفرى‌يى
موجود اولان درت مذهبك بشنجيسى اولمق اوزره
دولت عليه‌يه قبول ايتديرمك ايچون استانبوله سفيرلر
كوندرمش ايسه‌ده بويله برحال درسعادتجه قبوله قرين
موادن كوريله‌ميه‌رك سفيرلرى اعاده قلنمشدر ١١٥٥
سنه‌سى سور همايونلر ايله امرار اولنه‌رق بوسنه دخى

نادرشاه اولکی تکلیفلرینی تجدیداً استانبوله سفرا کوندر-
مش و مذهب جعفرینك بشنجی مذهب اولەرق قبول
و تصدیقندن ماعدا عراق ایله کردستان طرفلرینك ده
ممالك ایرانیه یه ضمنی التماسده بولنمش ایسه ده بومثللو
مطالبك عادتا حرب وسائلی اولدیغنه درسعادتجه شبهه
قالمیەرق ۱۱۵۶ سنه سنده دیاربکرده براردو ترتیب
اولنەرق بعض طاغستان و کرجستان امراسی دخی نادر
شاه علیهنه تشویق ایدلمکه باشلانمش ایدی . بو صره ده
نادرشاه بصره یی بغدادی آشەرق و هلهٔ موصله قدر
کلوب محاصره اسبابنه تشبث ایلدیسه ده نزد سلطنت
سنیه ده مسافر بولنان شهزاده صفی میرزانك ذاتاً ایران
صندالیٔ حکومتنده حق مشروعی اولدیغندن شهزادهٔ
مشار الیه برمقدار عسکر ایله کوندرلدکده ایرانیلر یکی
تورودی دیمك اولان نادره نسبتله مشار الیهی حکومته
احق کورمکه باشلاملری اوزرینه نادرشاه یکی ممالك
فتح ایده یم دیرایکن اصل ایرانی دخی الدن چیقارمش
اولمامق ایچون علی جناح الاستعجال ایرانه عودت
ایلمش و حتی حین عودتنده دیاربکر اردوی همایونی
دخی تعقیبه شتاب ایلیه رك عجم اردوسی فرات نهرینی

مرور ایدر ایکن وقوعبولان هجومده کلی پریشانلغه دوچار اولمشدر .

١١٥٧ سنه‌سنده نادرشاه تکرار حرکات خصما -
نه‌یه ابتدار ایدرك چلدیر طرفلرینه تعرض ایدن بر اردوسی چلدیر والیسنك قپوخلقندن عبارت بر قوهٔ عسکریه‌مزی بوزمش ایسه‌ده ایکیوز بیك نفردن مرکب بر اردو ایله قارص قلعه‌سنی تمام بش آی محا -
صره و تضییق ایلدیکی حالده هیچ بر شیئه موفق اوله -
مدقدن بشقه ایچرودن ترتیب اولنان بر خروج هجومنه دخی مقاومت کوستره‌میه‌رك منهزماً پریشان اولمشدر .

شو حالده نادره کوزلجه بر تربیه ویرمك ایچون ١١٥٨ سنه‌سنده بعض هند حکمدارلری ایران علیهنه تشویق ایدیلوب قارص طرفندن‌ده قریم و کر -
جستان عساکری اردوی همایونه بالانضمام خوی وما کو طرفلرینه طوغری ایلرولمشلر ایدی . اصل باشلیجه محاربه‌یه روان پیشکاهنده باشلانه‌رق تمام درت کون درت کیجه دوام ایلدکدن صکره نادرشاه کلیاً منهزم اولمق درجه‌سنه کلدیکی حالده سرعسکر بولنان یکن محمد پاشا شهید دوشمکله غالب اردومز مغلوب

اولمش و نادرشاه ارضرومه قدر ممالکی چکنه یه رك کلمشدر ٠

شو حالده ایرانیلرك انف غرورلری قباره رق بصره و بغداد و موصل و وان نقطه لرندن امرار اولنه جق بر خط موهومك شرق طرفنده کی ممالکك ایرانه و غرب طرفنده اولان یرلرك دخی دولت علیه یه ترك ایدلمسی شرائطی ایله بر صلح عقدینی غالبانه و مظفرانه بر طور ایله تکلیف ایلدیسه ده دولت علیه اردولری او زمانه قدر دائما غلبه ایتمش و روان مغلوبیتی ایسه مجردیکن محمد پاشانك شهادتی مناسبتیله قضانوعندن برشی اولمسی لازم کلمش اولدیغندن اکر محاربه ده دوام اولنه جق اولورسه دولت علیه ایچون غلبه امیدلری هنوز باقی بولنمش ایدی ٠ بو حالده ایرانك درمیان ایلمش اولدیغی شرائط بحق رد ایدیله رك دیار بکرده ینه بر عظیم اردو تدارکنه شتاب ایدیلنجه نادر شاه اولکی غرورینه نادم اوله رق ١١٥٩ سنه سنده تکرار سفرا اعزامیله اولکی شرائطدن واز کچدکدن ماعدا اوزمانه قدر وقوعه کلان مخاصمه نك ده کأن لم یکن حکمنده طوتلمسی و استاتوقو

اسامی اوزرینه بر مصالحه عقد ایدلمسی جهتنی تکلیف ایلمش ایدی ۰ بو تکلیفی قبوله شایان کوریله رك ۱۱٦۰ سنه سنده معاهدهٔ صلحیه امضا ایدلمشدر ۰

۱۱٦۱ سنه سنده نادرشاه بر سوء قصدجینك مغدور خنجر ظلمی اولدقده تبریز و کرمانشاه و همدان اهالیسی ینه دولت علیه نك شرف تابعیتنی استدعا ایتملریله درسعادتجه بو کیفیت مذاکره اولنور ایکن اوزمانلر المانیاجه ایمپراطور یچه ماری ترزك حقوق ارثیه سی طانمامقدن طولایی ظهوره کلان وتفصیل وایضاحی اشبو کائناتمزك المانیا واوستریایه مخصوص جلدلرنده بیان اولنان محاربهٔ ارثیه میدانه چیقوب برقاچ بیوك دولت بو محاربه ایله مشغول اولدقلرندن دول محاربه نك هر بری دولت علیه نك اتفاقنه نائل اولمق ایچون اجرای تشویقاته باشلامش وباخصوص اوستریایه برحرب اعلانی ایچون باب عالی عادتا جبر ایدلمکه قدر وارلمش ایسه ده سلطان محمود اول حضرتلری عهدشکنلك سیئنه دولتی دوچار ایتمامك ایچون اوستریایه اعلان حرب ایتمدکدن ماعدا ایرانك دخی حقوق عهدیه سنه تعرض ایتمامك ایچون

تبریز وهمدان وکرمانشاه اهالیسنك استدعالرینی
رد ایلمشدر ·

ایمدی ١١٦٢ سنه‌سی صلح واسایش و بعض
انشاآت خیریه واصلاحات ملکیه ایله کذران ایدرك
١١٦٣ سنه‌سنده مصر و بغداد طرفلرنده اوفاق
تفك بعض عصیانلر وقوعه کلمش ایسه‌ده بونلر دخی
اسایشی بوزه‌جق قدر شیلر اولمیوب بالسهوله منع
ایدلمشلردر · سنهٔ مذکوره‌ده اق دکزده ظهور ایدن
بعض خرسز کمیلری اکرچه بر طاقم جزایر وسواحله
ایجه صارقندیلق ایده بیلمشلر ایسه‌ده دوننما سوقیله
انلر دخی پریشان ایدلدیلر ·

١١٦٤ سنه‌سنده نجد وبر العربك حوالیٔ سائره‌سنجه
وهابی مذهبندن طولایی مؤخراً اهمیتی ارتان شورشلرك
مقدماتی ظهوره کلمش ایدی · اوزمانلر وهابیلرك هنوز
هیچ برکونه اهمیتلری اولمدیغی جهتله بو شورشلر مناز-
عات عادیهٔ مذهبیه‌دن عد اولنه‌رق بر سلهٔ تأدیب
ایله برطرف ایدلدکلری کبی ینه بواره‌لق لوند طائفه-
سیله بعض کردعشایرینك عصیانلری دخی هب مسائل
عادیه‌دن اولمق اوزره محلاری قوای عسکریه‌سیله بر
طرف ایدلمشلردر ·

١١٦٥ سنه‌سنده لهستان ایله فرانسه دولتلری سلطنت سنیه‌یی روسیه علیهنه حربه تشویق ایتمکه باشلادیلر . فرانسه تاریخنده کیفیت ایضاح ایدلمش اولدیغی اوزره اوزمانلر لهستان ایچون فرانسه‌دن بعض پرنسلر حکمدار انتخاب اولندقلری حالده بونلرك تأیید حکومتلرینه بعد مسافه‌دن وموقعجه عدم مناسبتدن طولایی فرانسه مقتدر اوله‌مامقده وروسیه ایسه لهستانی یوتمق املارینی میدانه قویمقده ایدی . فقط باب‌عالی روسیه ایله موجود اولان معاهدهٔ صلحیه‌یه رعایة فرانسه‌نك بوتشویقاتنی قبول ایتمامشدر . ١١٦٦ سنه‌سنده ایسه روم ایلیجه روسچق واناطولیجه قرەمان طرفلرنده برطاقم دره‌بکلری عادتا وادیٔ استقلاله صاپمشلر ایدی . بونلر اوزرینه بعض پاشالر قپو قوللریله صالدیریله‌رق جمله‌سی تنکیل وتأدیب اولنمشلر واق دکزده یکیدن ظهور ایدن قورصانلر دخی پریشان قلنمشلردر ١١٦٧ سنه‌سنده استانبولجه حریقلر کثرت پیدا ایدرك اهالی کندی دقتسزلکلری ثمره‌سی اولان بوبلیه‌دن طولایی دخی حکومت سنیه‌یی مسئول طوتوب عادتا برعصیان میدانه چیقمش ایسه‌ده

بیچاره دارالسعاده اغاسی بشیر اغانك خون شهادتی عاصیلرك تسکین حدتنه کفایت ایدرك بوبلیه دخی اول صورتله باصدیرلمشدر

ینه بوسنه روملر کندی پطریقلرندن خشنود اولمیه‌رق پطریق خانه‌یه هجوم ایله فنارده عظیم بر عربده چیقارمش اولدقلرندن وحالبوکه بو فسادك اصلی موردی دشمن انتریقه‌لری اوله‌رق پطریق افندینك دولت علیه‌یه صداقتی نزد حکومت سنیه‌ده مسلم بولندیغندن روملرك اصراری موجبنجه پطریق افندی عزل ایدلمدکدن ماعدا بالعکس پطریق خانه‌یه عسکر کوندریلوب ارباب هجومك شرلرندن محافظه ایدلمش وبو صره‌ده روم آزغنلرینه کوزل بر تربیه ویرلمشدر ٠

١١٦٨ سنه‌سنده براززماندنبری نامزاج بولنان سلطان محمود اول حضرتلری ینه غیرتی الدن براقیه‌رق بر جمعه کونی سلاملغه چیقمش اولدقلری حالده آت اوزرنده ایکن وفاتلری وقوعه کلمکله هرکس سیاه پوش ماتم اولمشلردر ٠ زیرا غایت عادل وسوزلرنده ثابت مرحمت ومروتلری هرشیئه غالب بر پادشاه فاروق جاه اوله‌رق ابتدای جلوس همایونلری دولت علیه ایچون

عادتا بر پریشانلق زمانی ایکن علو همت پادشاهانه‌لری سایه‌سنده اواخر حکومتلری جنت کبی آسایش زمانی اولمش ایدی. بو عصر دولت علیه‌نك حقیقة جنکدن. ده صلحدن ده تمامی تماسنه عاقلانه اوله‌رق استفاده ایتمش اولدیغی بر عصردر که بوده مجرد سلطان محمود اول حضرتلرینك امور حکومته جمله‌دن زیاده وقوفلری ثمره. سندن عبارتدر.

سلطان مصطفی ثانی حضرتلرینك شهزاده‌لری بولنان سلطان عثمان ثالث حضرتلری اللی التی یاشنده برشهزاده اولدقلری حالده سلطان محمود اول حضرتلر. ینك وفات ایلدکلری جمعه کونی مقام خلافت وسلطنته کلمشلردر. عمرلرینك بویله الك بیوك برقسمنی شهزاده‌لك حالنده امرار ایلدکاری صره‌ده هب تصفیهٔ ذات ایده‌جك علوم وعبادات ایله اشتغال بیورمش اولد. قلرندن ناس بیننده صلاح حال ومرحمت ایله مشهور اولدقلری کبی پادشاه اولدقلری زمان دخی غایت صلح پرور برحکمدار اولدقلری کورلمشدر. بناء علیه اوچ سنه قدر ممتد اولان مدت سلطنتلری ایچنده دولت علیه غوائل حربیه‌دن ازاده اوله‌رق وقت کچیروب اصلاحات

وانشا آت خیریه‌دن برخیلی شیلرده موفقیتلری کو-
رلمشدر.

ازجمله ایلك سنهٔ جلوسده سرای همایونده سازنده
وخواننده طرزنده نه‌قدر ارکك وقادین وار ایسه
جمله‌سی چیقاریلوب سرای خلقی عبادت وطاعته
اجبار ایدلمش ایدی. واقعا ذات شاهانه‌نك غایت زاهد
ومتقی اولمسنه امتثالا بندکاننك دخی ساز وسوزه
بدل ازان شریف صدالرینی استماع ایلملری موافق حال
کورلمشیدی. ینه بوسنه قپودان جعفر بك برکمی ایله
اوچ قورصان کمیسنی باترمق مثللو براثر شجاعت
کوستردی که شو حال سفن همایونك اهمیتنی دکز
خرسزلری میانده برقاتدها آرتدیرمش ایدی. ایکی
بیوك حریق وقوعیله استانبولك همان نصفندن
زیاده‌سنك محترق اولمسی وروم پطریقخانه‌سنی بیزار
ایتمکدن خالی قالمیان رومرك نفی بوسنه‌نك اعاظم
وقوعاتندن اولمشدر.

١١٦٩ سنه‌سنده اهالینك شکایتنه دوچار اولان
صدراعظم علی پاشا مقتول اوله‌رق مصرده تحکملرینی
آزدیران کوله‌منلر وارضروم وبایزید طرفلرنده استقلال

واديلرينه صاپان كردلر وبلغرادده زور بالق ايدن
يكيچريلر وجزايرده قورصانلغى آرتديرەرق ايتاليا
سفائنى ازعاج ايليان طايلر طرف طرف تأديب اولنوب
بونه پروسيا دولتى ايله تجاوزى وتحافظى بر اتفاقنامه
امضا اولندى ونور عثمانيه جامع شريفى اتمام ايدلدى كه
سلطان محمود اول حضرتلرى باشلاتمشلر ايدى .

١١٧٠ ده ازمير طرفلرنده قره عثمان اوغللرى كرك
ثروتلرى كرك تحكملرى ايله باشلرينه بر طاقم حشرات
طوپلايەرق عصيان ايتمكده اولدقلرندن عسكر
سوق اولنمش واصل قره عثمان اوغلى نامنى الانلر يسلرى
اعدام قلنمشدر . ١١٧١ ده دخى سلطان عثمان ثالث
حضرتلرى وفات ايدرك بتون اهالى محبوب قلوبى
اولان بر پادشاه ملك خصلتلرينى غائب ايلدكلرندن
طولايى محزون ومكدر اولمشلردر .

سلطان عثمان ثالث حضرتلرينه خلفا لان سلطان
مصطفى ثالث حضرتلرى سلطان احمد ثالث حضر-
تلرينك شهزادەلرى اولەرق قرق بر ياشلرنده ايكن
مقام خلافت وسلطنته كلمشلردر . ذات عاليلرى غايت
صبور ووقور بر پادشاه اولوب زمان سلطنترنده

دولت علیهٔ عثمانیه پك بیوك وقوعاته مصادف اولمغله اگر پادشاهك علو همتنه پیرو اوله‌جق وكلا وعسكر بولنسه‌ایدی سلاطین عثمانیه میانده الك پارلاقلرندن بریسی دخی سلطان مصطفی ثالث حضرتلری اولور ایدی .

ایلك سنهٔ جلوسده حالا قاپیتولاسیونلر دینلان امتیازات اجنبیه برعهد و یاخود قانون مخصوص صورتنده تعیین ایدلدی كه اوزمانه‌قدر پك‌ده معین اولمیان امتیازات دولتك حال عجزنده آرتار قوتلی زماننده اكسیلور وهر حالده بونلردن اصل مستفید اولملری لازم كلان تجار صنفی همان مستفید اوله‌میه‌رق هر استفاده یالكز قونسلوسلرك النده قالور ایدی . امتیازات مذ كوره معین اولدقدن صكره ایسه بتون تجار اجنبیه ممالك شاهانه‌ده كندی مملكتلرندن زیاده مظهر امنیت وحمایت اوله‌رق بومناسبتله تجارت یوللری وسعت دخی بولمشدر .

ایلك سنهٔ جلوسده كوریلان اصلاحاتك بریسی دخی برزماندنبری خلقك زیاده‌جه انهماكه باشلادقلری ذوق وصفا وسفاهت واسرافی منع قضیه‌سی

اولوب كوچكلر بيوكلره باقه‌رق سفاهت ايده‌جكلرنده خانمانلرينى بر باد ايتمكدن قورتارلدى ·

پروسيا ايله انكلتره دولتلرى صلحپرورلك سلطنت سنيهٔ عثمانيه‌نك شأنندن اولديغى و يالكز سلطان عثمان ثالث حضرتلرينك جنكدن اوشنديكى ايچون محاربه‌يه ميل ايتديكى اعتقاديله يكى پادشاهى حاضر حال ضعفده بولنان اوستريا اوزرينه صالديره‌رق كنديى آمال سياسيه‌لرينى يوروتمك تدبيرينى قوردبلر ايسه‌ده معاهدات صلحيه‌يه سلطان مصطفى ثالث حضرتلرى دخى رعايتده قصور ايتمدكلرندن قشقرتدقلرى محاربه‌يى حصوله كتوره‌مديلر ·

اناطوليدن برطاقم ايش قاچقنلرينك استانبوله طوله‌رق چوبجيلك و ايوازلق كبى خدمتلره يناشمقرى بر زماندنبرى حد معروفى تجاوز ايلمش اولديغندن و بونلرك استانبولده چوغالمرى ايسه استانبول معيشتنى بوزديغى كبى وطنلرنده زراعته ايده‌جكلرى خدماتى دخى منع ايلديكندن اومثللو سرسريلر ١١٧٢ سنه‌سنده مملكتلرينه اعاده اولنمشلر ايدى · كرك خزينهٔ ماليه و كرك سراى همايونجه هرجهتله تصرفاته

رعایت قلنه‌رق بوصورتله حصوله کلان فضله‌وار -
داته بر طاقم انشاآت خیریه وجوده کتورلش و ترقیٔ
صنایع و تجارته دخی خدمتلر اولنمشدر ٠

١١٧٣ ده حجاز طرفلرنجه شرفانك و ١١٧٤ ده
مصر طرفلرنجه کوله‌منلرك ایقاع ایلدکاری شورشلر
برطرف ایدیله‌رك چلدر والیسی دخی استانبولی طا-
غاوق داعیه‌لرینه قیام ایتمکله قفاسی کسیلدی
و ١١٧٥ ده مسکرات استعمالی منع اولنه‌رق بعض
اطبا طرفندن بیان اولنان منافعنه مبنی خلق انفیه
استعمالنه اجبار اولندی و ١١٧٦ سنه‌سنده روسیا
ایله اولان اتفاق تجدید قلنه‌رق باخصوص اوروپا-
جنه توسیع حدودی سنه‌دن سنه‌یه موجب اندیشه
اولان روسیه دولتی علیهنه تحویل اتفاق ایدلدی ٠

١١٧٧ سنه‌سنده بغدادده بعض خدمه وعسکر
افرادی طغیان ایتمکله تأدیب اولندیغی کبی آچیق
باش دنیلان برقسم کرجی طائفه‌سی بر زماندنبری رو-
سیه‌نك اغفالاتنه قاپلقده اولمسی مناسبتیله عادتا آزغنلا-
شمش اولدقلرندن اوزرلرینه عسکر کوندریلوب تر-
بیه‌لری ویرلدی ٠

ایشته بورایه‌قدر هرسنه‌نك الك باشلیجه وقوعاتی
اوله‌رق اخطار ایدیلان وقعه‌لر دولت‌علیهٔ عثمانیه‌نك
هپ کندی امور داخلیه‌سیله بر فکر مصلحانه ایله
اشتغالاتنی کوسترمکده اولوب ١١٧٨ سنه‌سنده رو-
سیه ایمپراطوریچه‌سی قاترینا لهستانی مقاسمه ایچون
پروسیا ایله اتفاقه قالقشنجه شو حال بعض مرتبه مختا-
رات دیپلوماتیقیه ایله دولت علیه‌یی یوردی ایسه‌ده
ایشی محاربه‌یه قدر واردیرمامش ایدی . زیرا
لهستان دولت علیه‌نك بر نوع حمایه‌سی آلتنده اولوب
پروسیا دخی ذاتاً بزمله متفق ایکن لهستانی تقسیم
طمعی اوزرینه باب عالیدن یوز چویرنجه بوحال
دولت‌علیه‌یی ایکی صورتله متأثر ایلمش ایدی .

١١٧٩ سنه‌سنده‌ینه روسیه‌نك تشویقیله کر-
جستانده بیوجك بر اختلال ظهوره کله‌رك خیلیجه
حرکات‌عسکریه‌یه لزوم کوستردی ایسه‌ده نتیجهٔ امر
عاصیلرك کاملاً تنکیلنه منجر اولدی . ١١٨٠ سنه-
سنده دخی مصرده کوله‌من بکلری آره‌سنده ظهور
ایدن منازعه عادتا بر محاربهٔ داخلیه صورتنی آلد-

یغندن بونلرك اصلاح بینلری یکیچری یه حواله اولنه‌
زق حجاز طرفلرنده بعض عربانك منع مکیدتلریله
استانبولده شدتلی برحرکت ارض وقوعه کله‌رك
برخیلی ابنیه‌نك انهدامی بوسنه‌نك جمله وقوعاتندن
عد اولندی ٠

١١٨١ سنه‌سنده قارص اهالیسی ایاقلانه‌رق
والیلرینی اعدام واناطولیده دخی تکه ولایتی اهالیسی
اموال میریه‌یی تحصیله مأمور اولنلرك شدتندن طو-
لایی عصیان ایلدکلری کبی قبریس ورودس اطه‌لرینه
دخی دکز خرسزلری صارقندیلق ایتمش و مصرده
علی بك نام کوله‌من بکی بعض شیخلر ایله برلشه‌رك
وادیٔ استقلاله صاپمش اولدیغندن بوسنه طرفنده
دخی شو فنالقلرك اصلاحلریله اوغراشلدی ٠

١١٨٢ سنه‌سنده کرجستان وقارص طرفلرنده
ارتق روسیه‌نك درجهٔ معروفه‌سنی ده اشان انتریقه-
لرندن متولد یکی برعصیانی منع ایچون دونما کوندر-
لدیکی کبی روسلر برزماندنبری قره‌طاغلیلری ده تشو-
یقدن خالی قالمدقلری جهتله بوسنه انلرك ده ایلك
دفعه اولمق اوزره وقوعه کتوردکلری برعصیانی

بوسنه و هرسك عسكری منع ایلش وآق دكزده چوغالدقجه چوغالان دكز خرسزلری اوزرینه دخی دوننما سوق اولنمشدر.

ایمدی كرجستان و قارص طرفلرنده روسیه نك بونجه امكار صرفیله وجوده كتوردیكی عصیانلرك دائما منع ایدلمسی ونهایت قره‌طاغ عصیانندن ایمپراطوریجه قاتریننا بیوجك بر نتیجه بكله‌دیكی حالده او نتیجه‌نك دخی كوریله‌مامسی ارتق روسیه‌نك افكار خصومتنی میدانه چیقارمغه سبب اولمغله قاتریننا كویا دولت علیه‌یی حمایه ومظاهرتدن منع ایچون بر مخابرۀ دیپلوماتیقیه آچه‌رق فقط اصل مقصد جنك اولمغله بو مخابرۀ دیپلوماتیقیه او یله یكده اوزون اوزادی‌یه اوزاتلمقسزین ۱۱۸۳ سنه‌سنده اعلان حرب قضیه‌سی دخی وقوعه كلدی.

محاربه‌نك مبادیسنده قریم تاتارلرینك روسیه ایچرولرینه طوغری آقین ایتملری وخوتن قلعه‌سنه تعرض ایدن روسیه عسكرینك هیچ برشیئه موفق اوله‌مامسندن فضله قلعه درونندن ترتیب اولنان بر خروج هجومنه مقاومت ایده‌میه‌رك منهزم وپریشان اولمسی

واصل اردوی همایونك دخی تا لهستانه طوغری مظفراً ایلروله‌سی مثللو آثار موفقیت وغالبیت بزم طرفده کورلمش ایسه‌ده مهمات حربیه سوقنه مأمور اولنلرك مراسلات عسکریه‌نی بحق ایفا ایده‌مامری سیئه‌سیله بارەلق دشمن مغلوب کیرویه بر هجوم رجعی ترتیب ایدنجه اردوی همایونی مهماتسز بولەرق مغلوبیت عظیمه بزم طرفده قالمشدر.

بو مغلوبیت اوزرینه اردوی همایونك طونه نهرینی مرور ایدرك بروطرفه واصل اوله بیلمسی عادتا برامر مشکل صورتنی المش ایدی. ارقەدن تعقیب ایلیان روسیه اردوسی بتون افلاق وبغدانی استیلا ایلدی. ایرتسی ۱۱۸٤ سنه‌سنده دخی روسیه اق دکزه سبته بوغازی طریقیله بر بیوك دونمنا سوق ایدرك موره روملرینی اغفال ایتمکله اکرچه بارەلق روملره شدتلی بر سیلهٔ تأدیب اورلمش ایدیسه‌ده روسیه دونما-سی ساقز اطه‌سی قارشوسنده واقع چشمه لیماننده دونمای همایونی احراق ایلدی که بوفاجعه بزم ایچون اك بیوك مغلوبیتلردن عدا اولندی.

فاجعهٔ مذکوره‌یه دائر ویریلان ایضاحات

تاریخیه‌دن اکلاشلدیغنه کوره روسیه دونغماسی
اون‌بش قطعه قپاق والتی قطعه فرقتین و یکرمی قدرده
سفاین صغیره‌دن مرتب اوله‌رق قاتر ینانك الکزیده
بندکانندن اورلوفك قوماندسی تحتنده ایدی . بزم
دونغما دخی بوقوته بیاغی مساوی عد اولنه‌بیله‌جك
برحالده بولنوب غازی حسن بکك قوماندسی التنده
بولنیور ایدی . ایکی دونغما اولاساقز ایله چشمه‌ارهسنده
کائن کنیشجه برقنالده محاربه‌یه طوتشدیلر . غازی
حسن بکك بالذات سوار اولدیغی قپودانهٔ همایون ایله
اورلوفك سوار اولدیغی قوماندان کمیسی اوزرینه
ایدیلان هجومده کمیلر بورده بورده‌یه و جنکاورلر
دخی بوغاز بوغازه کله‌رك غایت شدتلی برمحاربه
ایلدکلری کبی سائر کمیلر دخی بعض کوچك اطه‌لری
سپر اله‌رق پك کوزل محاربه ایتمکده ایدیلر .

ایکی قوماندان کمیسنك محاربه‌لری اوقدر ممتد
اولدی اوقدر شدت بولدی که نهایت ایکیسی دخی
آتش اله‌رق جبخانه‌لری پاطلامغله ایکیسی ده برهوا
اولدیلر . لکن قوماندانلر جانلرینی قورتاره‌بیلدیلر .
کیجه اولدقده دونغمای همایون ایچون الک بیوك سلامت

آچیقلره چکلمك ایکن ایشته بوراده خطا ایدیله‌رك چشمه لیمانه کیرمك صورتی ترجیح قلنمش ایدی . حالبوکه کیلرك صو کسملرینه نسبتله چشمه لیمانی صیغ اولدیغندن برطاقم کیلر قومه اوتوردقلری کبی برچوقی دخی حین حاجتده آتش اجراسنه ومانورا چویرمکه مقتدر اوله‌میه‌جق برصورتده بالیق استیفی کبی یکدیکرینه صقشمشلر ایدی .

بوحالده دخی ایش روسلره قالمش اولسه ایدی انلرك مهارت بحریه‌لری ینه برایش کوره‌بیلمکه کافی دکل ایدی . لکن دونما ایچنده برچوق انکلیز قپودانلری بولندیغی کبی اق دکزده نه قدر روم قورصانلری وارایسه انلر دخی روسیه دونماسنه التحاق ایلمش اولدقلرندن بونلر دونمای همایونك پك فنا برموقعده پك تهلکه‌لی برحاله دوچار اولمش بولندیغنی اکلایه‌رق الك ماهر وجسور قپودانلردن اوچ نفری فداکارلغی دها کوزه الدیره‌رق آتش قایقلری ترتیب وکمال مهارتله بونلری عثمانلی دونماسی اوزرینه سوق وتسریب ایلدیلر .

برساعت صکره بتون عثمانلی کمیلری آتش ایچنده

قالمشلرایدی . عساکر بحریه ایسه حریقلری اطفایه
چالشه جق یرده جانلرینی قورتارمق قیدینه دوشد-
کلرندن اصلا فدا کار بولنسان امرا و ضابطان
وافراد ایسه نارجهانسوز ایچنده یاندقلرندن ایشته
اوقوجه دونغا بو صورت فاجعه ایله محو اولوب
کیتمشدر .

بحرأشومغلوبیت هرکسی داغدار تأسف ایلد-
یکی حالده براً بغدان ایچنه سوق اولنان اردوی همایو-
نك دخی مغلوبیتی خبری کلنجه ارتق بتون ارباب حمیت
مأیوس اولدیلر .

بونك اوزرینه روسیه نك اق دکز دونغاسی کلیبولی
بوغازینه قدر کله رك عادتا مرمره یه کلمك واستانبولی
طوپه طوتمق جرأتلرنده بولندیغی استشمام ایدلدکده
غازی حسن پاشا کلیبولی بوغازینی تحکیمه و دشمنك
هجومنه قارشو اسباب مدافعه یی اکماله مأمور ایدلدی .
غازیٔ مشار الیه فی الواقع ارباب غیرتدن برآدم
اولوب سریعاً بوغازی مرور قابل اولهمیه جق صور-
تده تحکیم ایلدیکی کبی شورادن بورادن تدارك ایلد-
یکی کمیلرله برفرقه دونغا پیدا ایلیه رك منتقمانه برحس

فداکاری ایله بوغازدن چیقوب هجوم وروسیه دونما-
سنی رجعته مجبور ایلمشدر ٠

انجق شمال جهتندن سوق اولنان اردو شو
مغلوبیتنی زور بالق ایله ستره چالیشهرق فوج فوج
اوته یه بری یه طاغیلوب عاجز کویلیلری یغمایه
قویلق درجه سنده الچقلقلری ارتکاب ایلدیکنده
و بر یاندن دخی اوستریا دولتی اولا سلطنت سنیه یه اتفاق
وصداقت وعد ایتمش ایکن مؤخراً سوزندن جایمش
اولدیغنه مبنی ارتق روسیه اردوسنك اوکنده بر قوهٔ
مانعه قالامش و ١١٨٦ سنه سنده دشمن طونه نهرینی
دخی بو طرفه یکه رك ماچین وطولچی و ایساقچه طر-
فلرینه مستولی اولدیغی کبی اوته طرفدن قریمی دخی
پامال خیول ایلمش ایدی ٠

بناءعلی ذلك ١١٨٧ تاریخنده دولت علیه بالمجبوریه
طالب صلح اوله رق ایکی طرف سفراسی فوقشان
قریه سنده شرائط مصالحه یی مذاکره یه باشلادیلر ٠
روسیه دولتی قریم شبه جزیره سنی عادتا بتون بتون کند-
یسنه تملیك ادعاسنده بولنمقدن ماعدا مملکتینی دخی
استملاك ایلك درجه سنده تکالیف بارده ده بولنمغله

بو تكليفلر سلطان مصطفى ثالث حضرتلری نزدنده
قبول اولنهمیه‌رق ینه حركات خصمانه‌ده دوامه قرار
ویرلدی ٠

روسلر جنوب جهتندن دخی سلطنت سنیه‌یی
مشغول ایتمك ایچون مصرده كوله‌منلیكی اولان علی
بكه عسكرله بالمظاهره مرقوم دخی سلطنت سنیه
علیهنه طغیان ایلمش ایدی ٠ انجق مصره سوق ایدیلان
عسكر مرقومك تربیه‌سنی ویرمكه كفایت ایلدیكی
كبی تجدد ایدن حركات خصمانه‌نك ابتدالرنده روسیه
علیهنه غالبیت دخی همان كاملاً بزم طرفده قالمش ایدی ٠
ازجمله طولیچی سنجاغی ایچنه كیرمش اولان اون بش
بیك نظامیه افرادندن مرتب بر اردوسی پرا كنده
و پریشان اولدیغی كبی سلستره قلعه‌سنی محاصره‌یه
كیدن اللی بیك نفردن مركب دیكر بر اردوسی دخی
دلی اورمان چیتاقلرینك صو یه‌لری طر پانلری یتاغانلری
اوكنده رز یلانه برمغلوبیتله فراره مجبور اولمش
وطونه‌یی اوته طرفه یچرایكن عادتا یاری یاری‌یه تلفات
ویرمشدر ٠

لكن چه فائده كه بوغلبه‌لر هب نفیر عام صورتیله

جیتکاران اهل قرانك ثمرهٔ همتی اوله‌رق وقوعه کلوب
یکیچری طایفه‌لری ایسه ارتق نظام وانتظامی بالکلیه
ضایع ایلمش واسکی شجاعتلری هیچ قالمیوب موسقوی
نزده کوررلر ایسه قاچه‌ال صوڭ نفسلرینه قرار درجه-
سنده جبانت و دنائتله تمام قاچان دشمنی تعقیب ایده‌جك
زمانده ایکن او خدمت عظیمه‌یی کورمیوب نفیرعام ایسه
وطنلرندن تباعد ایده‌مامش اولمغله قاچارجه وقره‌صو
محاربه‌لرینی موسقوفلر بالکلیه بادهوا قزانمش واندن
صکره پازارجق وسلستره وخرسوه طرفلرینه بالسهوله
مالك اولدقدن ماعدا تاوارنه وتوزلیجه طرفلرینه
طوغری یورییه‌که دخی موفق اولمش ایدیلر .

ایشته ١١٨٧ سنهٔ هجریه‌سنده احوال حربیه
بویله جیتمندان ارکان سلطنتی قان اغلاته‌جق برصو-
رتده ایکن سلطان مصطفی ثالث حضرتلرینك دخی
وفاتی وقوعیله ذهنلر برقاتدها پریشان اولمشلردر .
پادشاه مشار الیه غایت شجیع وغیور اولمقله برابر
صلحه میال برشهریار عال العال ایدیسه‌ده بوصولك
مغلوبیتلر ارتق جنکدن فتور کتورمش اولان یکیچر-
ینك قالدیرم طایفلقری سیئه‌سیله وقوعه کله‌رك بیچاره

سلطان مصطفى ثالثك يأسله وفاتنى موجب اولمشلردر .

سلطان مصطفى ثالث حضرتلرينك حين وفاتلر-
ندەكى شو اهميت احوال سلطان عبدالحميد اول حضر-
تلرينك حين جلوسلرندە بردە يكيچريلرينك جلوس
زمانلرينە مخصوص اولان اطوار معلومەلريلە برقاتدها
آرتمش اولە حقى نظر دقتدن طوتلمليدر . انجق سلطان
عبدالحميد اول حضرتلرى ذاتا حلم و حكمتلە متصف
اولدقلرى كبى اللى ياشنە وارمش بر پير روشنضمير
اولدقلرندن جلوس همايون قاريشقلقلرينى بالنسبە
غايت اهون چكيردكدن ماعدا روسيەنك بتون روم ايلنى
تهديدينە مقابل عروق غيرت وحميتلرى حركت ايلمش
اولان كارشناسانى درحال نزد شاهانەلرينە جلب
ايليەرك همان تدارك ايلدكارى مكمل بر اردويى ١١٨٨
سنەسندە على جناح الاستعجال شمنى يە بتشديردى و شمنى
كبى حربجە درجۀ اهميتى الى الآن بتون انظار عسكريە
اربابى نزدندە مسلم بولنان بر موقعك ايلك اهميت
عسكريەسى اوزمان اكلاشيلەرق موقع مذكور
اس الحركات اتخاذ اولنمق صورتيلە طونە واديسنى
استيلا ايليان دشمنە اورادن مقابلەيە باشلاندى .

اگرچه روسیه‌نك طونه‌وادیسنه ییغمش اولدیغی قوته نسبتله شمنی اردوی همایونی‌یك کوچك بر فرقهٔ عسکریه‌دن عبارت قالور ایدیسه‌ده موقعك رصانت ومتانت طبیعیه‌سندن عثمانلی قوماندانلری بحق استفاده ایله ایلك اثر موفقیتلرینی دشمنك دها برولره طوغری تجاوزاتنی منع صورتنده کوسترديلر . هله اوارالق روسیه ممالکی ایچنده ظهوره کلان براختلال من طرف الله بر معاونت سماویه‌دنك اوله‌رق اردوی همایون دشمنی دهاز یاده تعقیبه همت کوسترنجه روسیه قوماندانی بولنان رومانزوف درحال صلحه طالب اولمش ایدی .

رومانزوفك بو طلبی مجرد طونه نهرینی منتظماً یچوب عودت ایده بیلمك امکاننی استحصال مقصدندن ناشی ایدی . زیرا دلی اورمانك هرآغاجی دیبنده بر عثمانلی غضنفری مترصد فرصت اولوب روسلر روی رجعت کوسترر کوسترمز دشمنی اکسه لمکه مسارعت ایلیه‌جکلری و بوحالده رومانزوفك عسکری کاملاً طونه‌یه دوکیله‌جکلری درکار ایدی .

نه فائده که یکیچری بودفعه‌دخی جبلت معلومه‌لری آثارینی کوستره‌رك ضابطلرینك و یردیکی قو-

ماندالره‌عارسزلقله عصیان ایدنجه بوندن رومانزوف
یوز بولوب آرتق روسیه ممالکنده‌کی اختلالدن طو-
لایی لدیغی عودت امرلرینك ده خلافنه اوله‌رق
کمال شدتله طوغریدن طوغری‌یه شمنی اوزرینه یور-
یمش و بر کره شمنی‌یی صاروب حکمدن دوشوردکدن
صکره دها بروطرفلره طوغری صارقمش اولدیغی
قوای حربیه‌یه قارشو قویه‌جق بزده بر قوهٔ احتیا-
طیه قالمامشدر . بوندن ماعدا روسیه‌نك اوروپه و مصر
طرفلرنده‌کی انتریغه‌لری دوام ایتمکده بولنمسیله
بورالرجه دخی یکیدن یکی‌یه عصیانلر ظهوره کلد-
یکندن آرتق دولت علیه دخی کندی مشغولیت
داخلیه‌سیله اشتغاله مجبور اولمش ایدی .

اکر یکیچری میدان اطاعتده برازدها ثبات ایتمش
اولسه ایدی مشهور قینارجه معاهده‌سنك دها بشقه
برصورتله عقدی میسر اولوردی . مع هذا وقت و زما-
نك کوستردیکی مجبوریت ایله مقایسه ایدیله‌جك
اولورسه قینارجه معاهده‌سی پك‌ده اوقدر موجب
تأسف‌عد اولنمیه‌جق معاهداتدن کورینور .

معاهدهٔ مذکوره اقتضاسنجه تاتار و قوبان و بو-

جاق طوائفنك استقلالی وقیل برون قلعه سیله آزاق و یکی قلعه نك و کرجستان وقبار طای وچرکستانك روسیه یه ترکی واوزی نهرینك حدفاصل اعتبار اولنمسی لازم کلدی که بو حالده قریم دخی دائمی برابلوقه التنده النمش دیمك اولوب هله آزاق دکزی بالکلیه برمو- سقوف دکزی کسلمش ایدی .

بونلردن ماعدا روسیه عسکرینك تحت استیلاسنه کیرمش اولان ممالکینه دولت علیه یه ترك اولندی . شوقدر که بحر سفید وسیاهده روسیه کیلرینك سر- بستجه تجارتی تأمین اولنه رق مملکتینك دخی روسیه حمایه سیله ادارهجه مختار برامارت صورتنده تشکیلی ضرورت حکمنی الدی .

قینارجه معاهده سنك اشبو شرائط اساسیه- سنده کی آغرلق رومانزوفك اول امرده استدعای صلح ایلدیکی زمان یکیچرینك کوستردیکی سرکشلك اوزرینه همان عقد مصالحه ایدیله میه رك بالاخره شمنی اردوسنك دخی محصوریتی کبی بر اثر مغلو- بیتدن نشأت ایلمش ایکن یکیچری کروهی اوادبسز- لکلرینی ستر ایچون سفیر مرخص رسمی افندی ایله سائر

بعض رجال دولتك خيانتلرينه ذاهب اوله‌رق استانبوجه
بر كوزولتی دها چیقارمه‌مه قالقشمشلر ایسه‌ده بو دفعه
بو نلری فلیر یله‌رق پك كوزل تربیه‌لری ویرلمشدر ٠
روسیه مشغولیتی برطرف ایدلدكدن صكره مصرك
اساس استقلالنه یاغی قوت ویرمش اولان علی بك
اوزرینه غازی حسن پاشا مأمور ایدیله‌رك ١١٨٩ سنه
سنده مرقوم علی بك هلاك اولمغله مصر غائله‌سی
برطرف اولدیغی مثللو ١١٩٠ سنه سنده بریة الشام
طرفلرنده‌كی شورش وفساد دخی برطرف ایدیله‌رك
اورالری ده تحت تأمینه النمش ایدی ٠ غازی حسن پاشانك
اشبو اثار موفقیتی نزد عبد الحمید خانیده زیاده‌سیله تقدیر
بیور یله‌رق ١١٩١ سنه سنده موره طرفلرینك اصلاحی
دخی مشار الیهك عهده‌سنه حواله قلنمش ایدی ٠

روسیه‌نك افساد یله یالكز موره روملری دكل
خرستیان اولان ارناودلر دخی طغیان ایلیه‌رك نیجه
خسارات فاجعه‌یه قویلش بولندقلرندن ونیجه اهالی
مسلمه‌یی قتل عامله قلوب عمومیه‌ده برحس انتقام پیدا
ایلدكارندن غازی حسن پاشا روم وارناودلردن پك
چوقلرینی قتل عام صورتیله غلیان افكاره انجق اعتدال
ویره بیلدی ٠

قینارجه معاهده‌سندن صکره روسیه دولتی انتریقه
قوتنی قریم اوزرینه تخصیص ایلیه‌رك تاتار پرنسلری
میاننده شقاق ونفاق پیدا ایچون هیچ برفرصتدن غفلت
ایتمز اولدی . قریم خانی دولت کرای خان دولت علیه‌یه
صادق برآدم اولمغله مشارالیه حقنده‌کی توجه عامه‌یی
انواع افترا ایله ازاله ایتدیره‌رك وقوعه کتوردیکی
بر اختلال نتیجه‌سنده دولت کرای خانی استانبوله قاچیر-
تمش وانك برینه نیجه زماندنبری پترسبورغده اقامتله
روس تربیه‌سنی آلمش بولنان شاهین کرای خانی قریم
اهالیسنه خان انتخاب ایتدیرمش ایدی .

بوخدعه‌لر هپ ایمپراطوریچه قترینه‌نك اثاری
اولوب قریمی روسیه‌یه ربط ایتمکه سبب اصلی اولان
خبیث دخی بوشاهین کرای خاندر . واقعا قریمده‌کی
ارباب حمیت وغیرت روسیه حمایه‌سنی دولت علیه
حمایه‌سنه اصلا ترجیح ایتمیه‌رك ١١٩٥ سنه‌سنده
عصیان ایله ایکی سنه قدر شاهین کرایك قوۀ عسکر-
یه‌سنه مقاومت کوسترمکله مرقوم عادتا عاجز قالمش
ایدیسه‌ده اهالینك بوغلبه‌سی قریمی روسیه حمایه‌سنه دکل
طوغریدن طوغری‌یه روس استیلا واستملاکنه ویرمك

نتیجه‌سنی تعجیلدن بشقه برشیئه یارامامشدر . چونکه شاهینکرایك وقوع استمدادی اوزرینه جنرال پوتمکین قومانده‌سیله یتمش بیك نظامیـه عسکری قریمه کیره‌رك ١١٩٨ سنه‌سنده قریم قطعه‌سنك طوغریدن طوغری یه روس ممالکی اولدیغنی رسماً اعلان ایلدی .

روسیه‌نك بو حرکتی سلطنت سنیهٔ عثمانیه یه غایت کران کله‌رك حالبوکه اوزمانلر اسوج و پروسیا دولتلر ینك ده اوستریا وروسیه ایله پولتیقه‌لری بوزلمش اولد یغندن بونلر دخی سلطنت سنیه یه معـاونتلر وعدایدرك دولت علیه‌یی حربه تشویق ایلدیلر .

سلطان عبدالحمید اول حضرتلر ینك بو دفعه اعلان ایلدکاری حرب روسیه‌لو واوستریالونك ایکیسنه دخی شامل ایدی . ایکی قولدن تدارك ایدیلان عسکر روسیه واوستریا اوزرینه صالدیریله‌رق بلغرادی المق خلیا - سیله یوریمش بولنان اوستریا عسکری قلعهٔ مذکوره‌یی اله بیلمك شویله طورسون لاینقطع بوزیله بوزیله مجار - ستانی بیله بالتخلیه بسارابیا جهتنه چکیلوب اوراده روسیه عسکریله برلشمکه مجبور اولدی .

ذکر اولنان اردو بسارابیا طرفنـه کلنجه عساکر

عثمانیه قیل برون قلعه‌سی اوزرینه بر قاچ دفعه مفرزه‌لر صالدیره‌رق اگرچه نائل ظفر اوله‌مامش ایدیسه‌ده مغلوبیت دخی کورمامش ایدی . لکن اوستریا عسکریله روسیه عسکری برلشدکدن صکره ایکیسی بردن عساکر عثمانیه‌نك تحت محافظه‌سنده بولنان پاش شهریله خوتین قلعه‌سی اوزرینه یورویه‌رك استیلا ایلدکلری کبی اوزی قلعه‌سی اوزرینه وقوعبولان محاربه‌لری غایت خونریزانه بر محاربهٔ قطعیه صورتنی الدی .

اوزی اوزرینه یورییان دشمنك مقداری یوز بیك قدر اولوب حالبوکه قلعه درونده بولنان عساکر عثمانیه مقدارجه پك آز اولدقدن ماعدا استحکاماتی دخی همان هیچ بر اهمیتی حائز دکل ایدی . شو حالده اوزی‌یه بحراً امداد واعانه یتشدیرلمك لازم کلدی . بر یاندن غازیلر بوغاز بوغازه جنك ایده طورسونلر بر یاندن دونغای همایون امداد واعانه‌یه مسارعت کوستردیسه‌ده بحکمته تعالی بردنبره قوپان برلدوس روزکاریله دونغای همایون قره‌یه اوزدیغندن مطلوب اولان امداد واعانه میسر اوله‌مدی .

ایشته بوندن صکره دشمن دخی وارقوتنی اوزی

اوزرینه یوریته‌رك قمعده بولنان اوتوز بیك قدر عسكر همان بر ه‌قدر فدای جان مرتبه‌سنده غیرت و همتده قصور ایتامشلر ایسه‌ده انجام كار اوزی دشمن النه كچدی .

عبدالحمید خان حضرتلری بو مغلوبیت فاجعه اوزرینه دخی جنكدن یوز چویرمیه‌رك فقطروسیه‌نك بونجه غلباتنی تأمین ایلیان شی تعلیملی ومنتظم عسكر یتشدیرمش اولمسی قضیه‌سی ایدوكندن بو عساكر منتظمه‌یه قارشو مختل النظام اولان یكیچری ایله مقاومت ممكن اوله‌میه‌جغنی كورلمكله صدر اعظم یوسف پاشا بونلره ممكن مرتبه تعلیم اوكرتمك ایستدكده اومتعصبلر « بو تعلیم معلیم كاور ایجادیدر . بزی كاور ایتمك ایستیورلر » دیه اياقلانمغله برابر ۱۲۰۳ سنه‌سنده عبدالحمید خان حضرتلری واصل رحمت رحمان اولمغله ایشلرینه جهانی اغلته‌جق برصورت فاجعه‌ده قالدی .

تاریخمزك تقسیمات اساسیه‌سی اقتضاسنجه بوحال دور صحیح انحطاطمزك خاتمه‌سی اولوب بوندن صكره دور تجدد وتنظیماتمز حلول ایتمش اولمغله

انك مبدأی بولنان سلیم ثالث حضرتلرینك جلوسنی بروجه آتی اوچنجی فصلزده حکایه یه باشلایه جغز ۰

(اوچنجی فصل)

ــ دور تجدد و تنظیمات ــ

عن ۱۷۸۹ الی ۱۸۷٦

تفصیل ــ بو دور تجدد و تنظیمی کمال علم و عرفان وشوکتشان ایله کشاد ایلیان جنتمکان سلطان سلیم ثالث وشهید حضرتلری پدرکه ذات شاهانه لری قدر حلم وعلم حکمت ومعرفتـه مالك حکمدارلر حقیقةً روزکارك نوادرندندرلر ۰

علوم شرعیه وفنون ادبیه ده بهرهٔ کامله لری یالکز شهریارلق کبی بر موقع عالی العالده بولندقلری ایچون دکل بلکه علمانك جداً سلطانی وادبانك بحق شهریاری اولدقلری ایچون اول موقع شان وشرفده تاریخ عالمنده دخی اثبات وجود ایلمشلردر ۰

دولت علیـهٔ عثمانیـه نك نیجه زماندن بری دوچار اوله کلدیکی مشکلات ومصائبه چاره ساز اولمق مثـللو ایکی جهانده اهمیتی خارج ازمقیـاس ومیزان اولان بر همت عالیه نك بر کون اولو بده کندیلرندن بکلنه جکنی

دها شهزاده‌لك حاللرنده ایکن در پیش ایلمیه‌رك تدرس وتعلم وتفنن وتأدب زمانلرندن ماعدا اوقات عزیزه‌لرینی دائما علمای زمان وعقلای عصر ایله استشاره یولنه حصر ایلمش ایدی . اوزمانلر استانبولده فرانسه سفیری اولوب عثمانلیلر حقنده محبت وتوجه ایله شهرتشعار بولنان قونت (شوآزول) شهزادهٔ ولی العهد حضرتلرینه کندی محبت عثمانیه‌سنی بالتأمین دولت علیه دوائر ملکیه وعسکریه‌سنك اوروپا اصولنجه اصلاح وتجدیدی حقیقةً احیای دولته مدار اوله‌جغنی قلب سلیم سلیمی‌یه کوزجه یرلشدیرمش ایدی .

بو حالده سلطان سلیم حلیم حضرتلری هنوز شهزاده ایکن یله برابر امناسندن اسحق افندی یی فرانسز سفیرینك توصیه‌سیله فرانسه‌یه بالارسال اوراده عموماً اوروپا دولتلرینك و بالخاصه فرانسه دولتنك تنسیقات ملکیه وعسکریه‌سنی اوکرنوب بعده درسعادته عودتله خاکپای نجابتپناهیلرینه عرض اتمکه مأمور ایلدی .

اشبو پادشاه حال آکاه ۱۲۰۳ سنه‌سنده یکرمی سکز یاشنده برقهرمان صاحبقران اولدقلری حالده

تخت عالیٔ خلافت وسلطنته اویله بر زمانده جلوس بیور-
دیلر که روسیه واوستریا ایله محاربه حالا بردوام اولوب
١٢٠٤ سنه سنده مجرد پادشاه نوجاهك غیرت مخصو-
صه سیله دوام ایلیان حرکات حربیه ده اوستریا یه
قارشو طرف غلبنات بر ده قالمش ایسه ده روسیه
دولتی اکثر حرکات عسکریه سنده غالب چیقمغله
اوستریا مصالحه رغبت ایلدیکی حالده روسیه بردرلو
مصالحه یی قبوله یاناشمزایدی ٠

ذات حکمتسمات حضرت سلیمی ١٢٠٥ سنه سنده
دخی وارقوتی بازو یه ویره رك حربه دوامدن کرو
طورمامش ایسه ده روسیه نك بشیوز کشیلك منتظم
بر طابوری قارشو سنده بزم بشبیك کشیلك یکیچری مفرزه-
لری بش دقیقه بیله طایانه مامق درجه لرنده انتظامات
عسکریه قوتی دشمنده وعدم انتظام ضعفی بزده ایکن
غلبه نك قطعیاً ممکن اوله میه جغنی ذات شاهانه
بالتفرس بو حالده محاربه یه مداومتدن ایسه بای حال
صلحی قبول ایدوب اولانجه همتی دولت علیه یی
تجدیداً احیایه صرف ایلمك دهاز یاده موافق عقل
وحکمت اوله جغنی حکم ایلمشلر ایدی ٠ بناءعلی ذلك

١٢٠٥ سنه سنده بعض دول متوسطه ارایه کیرنجه زشتوی قصبه سنده برمجلس مکالمه عقد اولنوب عریض وعمیق مباحثاتدن صکره اوستریالو ایله استانوقو یعنی طرفینك قبل المحاربه معین اولان حدودلرینه رعایت اساسی اوزرینه بناءً صلح ایدلمش و بو حالده اوستریا مجارباتندن ملکاً ضررلی چیقمدیغنه تشکر اولنمشدر .

اوستریا معاهده سنی متعاقب دول متوسطه روسیه ایله دخی برمصالحه عقدینی توصیه یه باشلایه رق اکرچه روسیه یه قارشو متتابع مغلوبیتلریمزه نظراً شرائط مصالحه نك اغرلغندن قورقه رق سلطان سلیم حضرتلری بادیٔ امرده تردد بیورمشلر ایسه ده بغدان جهتندن طورله وقفقاسیه طرفندن دخی قوبان نهرلری حدفاصل اعتبار اولنه رق قریم قطعه سنك روسیه یه الحاق کلیسی شرائط اساسیه سی اوزرینه روسیه نك بتون ممالك بغدانی واسماعیل وکیلی ایله طونه سواحلنك سائر جهتلرینی تخلیه ایده جکی درمیان وتأمین اولنجه مغلوبیات واقعه یه مقابل شرائط مذکوره خفیف کوریله رك ١٢٠٦ سنه سنده بغدانك مرکز اداره سی

اولان یاش شهرنده عقد اولنان مجلس مکالمه قراریله
برده روسیه مصالحه نامه سی امضا قلنمشدر .

اخص آمالی دولت علیه قوانین ونظاماتنك تجد-
یدندن عبارت بولنان سلطان سلیم حضرتلری مو-
جود اولان مسائل حربیه اویله اوچ سنه ظرفنده
ختام ویره بیلدکدن صکره اصلاحات وتجدیدات ملکیه
وعسکریه یه اول باول امور بحریه دن مباشرت بیور-
مشلردر .

امور بحریه نك هر جهتی ایچون نظامات جدیده
وشدیده وضع اولنه رق باخصوص انشاآت دائره لری
توسیع قلنمغله پك آز بر زمان ایچنده طرز جدید اوزره
کوزل کوزل کمیلر انشاسنه باشلانمشدر .

اصلاحات بحریه یی متعاقب یکیچری اوجاقلرینك ده
اصلاحنه باشلامش ایسه ده بو ایشك صعوبت
ومشکلاتی درکار اولوب اولا یکیچری اورته لرینه
وقارو ناموس عسکری ادخال اولنمق جهتی ترجیح اولنمش
ایدی . مثلا او زمانلر یکیچریلر بر نوع زوربا دیلنجی
حالنی دخی الهرق فقرای اهالی یه وارنجه یه قدر
شوندن بوندن بخشش نامیله جبراً پاره المغه قالقشدقلر -

نلدن و بو ایسه وقارو ناموس عسکری یه بالکلیه مخالف دوشدیکندن الك اول ینکیچریلر بوعارسزلقدن منع اولندیلر ·

اصلاحات ملکیه و علمیه یه ایسه ازجمله یکی طوغان چوجقلره هدایهٔ ولادت اوله رق رؤسلر کوندرلمك درجه سنده کی سوء استعمالاتی قالدیرمقدن بدأ اولنمش ایدی · زیرا طوغدیغی زمان مدرسلك یورودیکی رتبه باشلاندیغی وسنت اولدیغی و تأهل ایلدیکی زمانلر دخی دخی طفره لر ترقیلر ایله طریق علمیه زادکانی هنوز جام جاهل ایکن مراتب عالیهٔ علمیه یه واردقلرندن اصل مدرسه دن یتشمش ارباب استحقاقك ترقی یوللری بالکلیه قپانمش قالمش ایدی ·

تیمار وزعامت دخی بر زماندنبرو بر نوع سهم صورتنی اله رق اوراق امتیازیه سی پیاسه لرده النوب صاتلمغه باشلادیغندن بعدما بالفعل حرب وضربه مقتدر اولانلردن ماعداسنه تیمار وزعامت و یرلمامسی ایچون دخی شدیداً نظاملر قونلدی ·

بو اصلاحات هپ ١٢٠٧ سنه سی محصولی اولوب بونلردن ماعدا خمبره جی و لغمجی و طوپجی

وعربه‌جی صنفلری ایچون دخی یکی وشدتلی نظاملر قونیله‌رق صنف وصنعتلرنجه اسباب ترقیلری دخی اکمال وتأمین قلندی‌ایسه‌ده اجراآت مذکوره بالطبع بعض ارباب طمع وارتکابك منفعتلرینه مغایردوشمکله بویله کافر ایجادی نظاملرو قانونلر ایله دولت اسلا- میه‌یه بر اوروپالیلق سوسی ویریله‌جك وهرکس کاور ایدیله‌جك کبی ترهات وهذیانلر بر طاقم کو- پکلرك سرمایهٔ عوعوه‌سی اولمغه باشلادی ·

سلطان سلیم حضرتلری یکیچرینك وجودی باقی اولدقجه اصلاحات لازمه‌یه بحق تشبث ممکن اوله‌میه‌جغنی کورمکله برابر بویله دولت‌علیه‌نك ظهورندن برو دوام ایده‌کلان براوجاغی سوندورمك دخی ایسته‌دیکندن یکیچری فسادلرینه مقابل الده بر قوهٔ جدیده اولمقله برابر حین حاجتده یرارلقلری فعلاً کوستریله‌رك جهانك انظار عبرتنی آچمق ایچون نظام‌جدید عنوانی آلتنده یکی‌بر هیئت‌عسکریه تشکیلنه لزوم کوردی ·

اشبو هیئت‌جدیده‌نك هیچ برطرفی اینجتمامسنه اول‌قدر اعتنا واهمیت کوستردی‌که بونلره ویریله‌جك

معاشاتك واردات قديمه دن التميوب ايرادلر بوله رق مخصصات جديدهٔ عسكريه نك واردات مذكوره دن تعيننه قدر دوشوندى ٠

برياندن شو اصلاحات اجرا اولنور ايكن ديكر طرفدن دخى اناطوليده اوفاق تفك شقاوت جمعيتلر- ندن ماعدا كردستانده ميللى خليل بكك وعربستانده بعض مشايخ ايله مصرده كوله منلرك ونجدده وهابيلرك سركشلكارى بشقه برزمانده اولسه دولتى خيليدن خيلى يورمسى لازم كلان وقايعدن ايديسه ده سلطان سليم حضرتلرى ذكر اولنان عصيانلر وطغيانلرك اوزرينه وارلمدقجه شدتى ارتميه رق هب برحالده قاله جغنى كوروب اصل قوت وهمتى اصلاحات جديده يه حصردن فراغت ايدلمامسى نقطه سنده قرار قيلدى ٠

١٢٠٩ سنه سنده طوپخانه اصلاحاتى ميانسنده باروتخانه لر انتظام التنه النه رق ديبكارى تكثير ودستكا- هلرى توفير قلنديغى كبى نظام جديد افرادى چوغا- لتيلوب يكيچريلرك دخى غيرت انتظام پرورليسى تحريك ايدلمك ايچون درلودرلو وسائطايله برچوق

نصایح ایفاسیله ممکن مرتبه اصلاحلرینه همت ایدلدی .
انجق اناطولی طرفلرنده‌کی دره‌بکیلکی و سرکشلك
هوالری روم ایلی‌یه دخی عکس ایدرك ازجمله ودینده
پاسبان اوغلی نامیله شهرت آلان بر والی علناً عصیانه
قدر وارمغله ١٢١٠ سنه‌سنده سلطان سلیم حضرتلری
بر یاندن اناطولی و عربستان اشقیاسی اوزرینه سوق
عسکرله دیکر طرفدن دخی پاسبان اوغلنك تربیه‌سنه
بر طاقم وزرایی مأمور ایلمش ایدی .

اناطولی اشقیاسنك بعد مسافه‌دن و عظیم چوللر
و منیع طاغلردن ایتدکاری استفاده حسبیله تربیه‌لری
نه قدر مشکل ایدیسه‌ده ودینده پاسبان اوغلنك دخی
ودین قلعه‌سی کبی جسیم و متین بر قلعه‌یه تحصنله
باشنه کلیتلی حشرات طوپلامش اولمسی تأدیب و تربیه‌
سی مصلحتنی مشکلات عظیمه‌یه دوچار ایلمش ایدی .
بناء علیه اوزرینه کیدن وزیرلر عادتا هیچ بر شیئه
موفق اوله‌مدقلری کبی ١٢١١ سنه‌سنده قپودان دریا
کوچك حسین پاشا براً و بحراً قوهٔ کلیه ایله ودینی
تضییق ایلدیکی حالده ینه بر شیئه موفق اوله‌مامشدر .
شو مشغولیتلرك دردست بولنان تشبثات اصلاح .

حیه‌یی یاغی منع ایتمسی سلطان سلیم حکیم حضرتلرینی نه قدر بیزار ایتدیسه ناپولیون بوناپارطك انکلتره ایله اولان محاربانتدن ناشی کویا هندستانجه دخی انکلتره‌یی مشغول ایتمك بهانه‌سیله اوتوز بیك کشیلك براردوبی مستصحباً ۱۲۱۳ سنه‌سنده مصره کلوب استیلا ایتمسی داخلی شقاوتلره قیاس قبول ایده‌میه‌جك بر مشغولیت اولدیغندن بوده ذات حضرت سلیمی‌یی پك متأثر ایلمش ایدی .

اوزمانلر فرانسه‌نك اوروپای وسطیده طوب کبی کوزله‌سی عادتا بر چوق دولتلری دوچار فتور ایلدیکندن دولت علیهٔ عثمانیه فرانسه علیهنه هانکی طرفه باش اورسه متفق بوله‌جغنی اکلایوب هله انکلتره دولتی فرانسه ایله اچیقدن اچیغه محارب بولندیغله دولت علیه‌نك دخی متفق طبیعیسی عداولنور ایدی .

بناءعلی ذلك امیرال ویلسون قوماندا سیله آق دکزه کلان انکلیز دونماسی ابوقیرده فرانسز دونماسنی یاقه‌رق ناپولیونك طریق رجعتنی کسدیکی کبی روسیه دولتی دخی فرانسه علیهنه متفق اولان اوردوپا

ولتلری میانه داخل اولمغله دونماسنی معیت عثمانیه یه
یره‌رك عثمانلی وروسیه دونماسی بالاتفاق فرانسه‌نك
یر ضبطنده بولنان جزایر سبعه و پره‌وزه و پارغه‌یی
ورتارمغه عزیمت ایلدی .

واقعا مختلط دونما بو مأموریتی حسن ایفا ایلدیلر
سه‌ده جزایر سبعه عن اصل دولت علیه ملکندن
لیوب فرانسزلر بونلری وندیك جمهورندن المش
ولدقلری جهتله فرانسزلر یدندن تخلیص اولندقدن
سکره دولت علیه‌یه تسلیم وتملیك ایدلمك جهتنده
یدلیوب بونلر بر جمهوریت مخصوصه‌ومستقله صو-
تیله تشکیل اولنمشلردر .

فرانسه علیهنده اجرا اولنان اشبو حرکت بحریه-
ن ماعدا براً دخی جزار قوماندهسیله مکمل بر اردو
وق اولنمش ایدی که بواردونك بر بیوك قسمی نظام
دید عساکرندن متشکل اولدیغی جهتله عساکر
کوره‌نك ایلك تجربه‌کاهی اوله‌جق شو محاربه
ولت علیه‌جه برده اهمیت معنویه‌یی حائز ایدی .
جق بوناپارط بو حرکت عسکریه‌یی حس ایدر ایتمز
ها اول طاورانه‌رق سوریه جهتنه توجیه عنان ایله

غزه‌ورمله و یافه‌یی والحاصل بتون برالشامی
ایتمش و باخصوص یافه خلقینی عموماً قلیجدن وتف
پچورمك کبی برده حرکت وحشیانه کوسترمش
یغندن اردوی همایون ناپولیونه انجق عکا قلعه
ملاقی اوله‌بیلمشدر .

بو محاربه حقیقةً بر امتحان محاربه‌سی او
ناپولیون دخی فرق ایدرك محاصره وتضییق ا
بولندیغی عکا قلعه‌سنی بهمه حال ضبط ایچون
قوتی بازویه ویرمش و هجوملرده عادتا
واصرار کوسترەرك هرفدا کارلغی کوزه الد
ایدی . لکن برقاچ سنه‌دنبرو سلطان سلیم
حضرتلرینك تنظیمات وتنسیقات عسکریه‌سی سای
طوپچیلرمز ومهندسلرمز بیاغی برمهارت فوق
پیدا ایلدکلری جهتله فرانسزلرك متعدد هجوم
غایت کوزل مدافعه‌لر کوسترلمشدر .

بوحالده ناپولیون همان یکیدن ایجادص
برطاقم یاکلتماجلی مانوره‌لر ایله برصوك هجوم
ترتیب ایلمش ایدی که بوهجومه کوستریلان م
کندیسنی ده حیرتده براقمش ایدی . شویله که:

فرانسزلر برقاچ جهتدن ساخته هجوملر کوستر.
ی اثناده بو ساخته هجوملره ستر ایلدکاری بو
ی هجومی اوقدرتیز وشدید اجرا ایتمشلر ایدی که
قلعه‌نك برجلرینه قدرچیقمشلر وحتی درون
یه دخی کیرمشلرایدی . اکر بو حالده عسا کر
انه طوب باشندن ومزغال اوکندن آیرلسه ایدیلر
وله کله جك قارغشه‌لق اراسنده دشمن عسا.
لك کافه‌سی قلعه‌یه طولوب عکانی ضبط ایده.
رینه شبهه یوق ایدی . انجق ضابطلر ومهند.
که اوزمانه کوره مهندس دیمك ارکان حربیه دیمك
) طابیه‌لردن عسکری آییرمیوب اشبو صحرا اوزرینه
ش کلمش اولان دشمن اوزرینه افواه ناریه‌دن
لر قوصدیردقلری کبی یالکز بر ایکی
ر پیاده درون قلعه‌یه کیروب نعره‌لر وولوله‌لر ایله
کری شاشیرتمغه چالیشان اعدا اوزرینه سونکو.
وروب کارندن بوغاز بوغازه تعبیرینه سزا اولان
ك یالکز بونلره منحصر قالمش ایدی .

بو حالده دخی بزم ایچون ظفر محقق دکل ایکن جزار
سر یعاً قلعه ایچنده تدارك وتهیه ایلدیکی ایکی لغمك

ایکیسنه بردن آتش و برمسیله دشمن افرادندن پك چوغی برهوا اولمش و بو تدبیر اوزرینه ارقه‌دن عساکر شاهانه «یوها!» چاغردقلری حالده ناپولیون مقهوراً و منهزماً فرار ایلمشدر ·

بو مقدمهٔ ظفرك نتایجی دخی استحصال ایدلمك ایچون یکدل و یکجهت اوله‌رق حرکت ایدلمش اوله ایدی فرانسزلر مصرده دخی دیکیش طوتدیرهمیه‌رق ناپولیونه بو یونك اولچیسی پك کوزل کوستریلور ایدی · انجق جزار پاشا ذاتاً مغرور و معند اولوب هله ناپولیون کبی مغلوبیت نه اولدیغنی هنوز بیلمیان بر صاحب قرانه غلبه ایلدکدن صکره دخی ارتق کبر وعظمتنی برقاتدها ارتدیره‌رق جبل لبنان امراسنك عزل و نصبی خصوصنده انکلیزلرله منازعه‌لر چیقارمش و درسعادتدن آلدیغی تعلیماته ده حوالهٔ سمع اعتبار ایتمامکه باشلامش اولدیغندن نهایت موما الیهك عزلنه مجبوریت الویرمش ایدی ·

حالبوکه جزار معزولیتی قبول ایتمامك صورتیله بالکلیه وادئ عصیانه صاپنجه ایشك رنکی دها زیاده بشقه‌لشوب مصر مسئله‌سنده اك بیوك فنالق کندی یوزندن کورلمشدر ·

یینه بو اثناده نجد وهابیلری دخی ایشی آزدیره‌رق اهل قبوره اصلا رعایت ایتمامك ومباح ومسنون اولان برچوق شیلری بدعتدر دیه رد وتحقیر ایلمك مثللو غرابت عقیده‌لرینه پك چوق کیمسه‌لری تشویق ایلدکدن ماعدا بغداد وحجازه وارنجه‌یه قدر هر طرفه مفرزه‌لر سوقیله اهل اسلامی علیانه کتورمش اولدقلرندن بو مسئله دخی مصر مسئله‌سنه بر ضمیمهٔ مدهشه اولمش قالمش ایدی ·

بو قارغشه‌لق اراسنده سلطان سلیم حضرتلرینك امیدلرینی محافظه ایدن یالکز برشی وار ایدیسه اودخی نظام جدید عسکرینك کوسترمش اولدیغی منافع عظیمه قضیه‌سندن عبارت ایدی · زیرا یالکز کندیمز دکل بیطرفلر وحتی دشمنلر بیله نظام جدیدك جسم واحد صورتنده حرکتی اوزمانلر تعلیم وانتظام ایله مشهور اولان فرانسزلره دخی فائق اولدیغنی تسلیم ایدرك عثمانلیلرك ذاتاً مجبول ومفطور اولدقلری شجاعت وبسالته خدمت غزایی برده فریضهٔ دینیه بیلمری ماده‌سی ضم اولنجه دنیاده اك منتظم وموافق عسکر انجق عثمانلی عسکری اوله‌جغی بر بداهت قطعیه صورتنده تحقق ایلمش ایدی ·

بناء علی ذلك سلطان سلیم حضرتلری نه جزارك عصیانیله مصر مسئله سندن ونه ده وهابی و پاسبان اوغلی بلیه لرندن اصلا دوچار فتور اولمیه رق بریاندن نظام جدیدی تکثیر ایلر و دیکر طرفدن طابورلر طو-لدقجه مصره سوق ایدر ایدی .

اسفار مصریه جه کاه غالب و کاه مغلوب چیقمش ایسه کده هر حالده غالبیتلریمز مغلوبیتلریمزه فائق اولد-یغی جهتله ناپولیون مصری استیلادن مأیوس اولد-یغی کبی اوآرالق فرانسه جه ظهوره کلان بر انقلاب دخی ناپولیونك سریعاً و عاجلاً مملکتی جانبنه عودتنی ایجاب ایتمکله و یرینه باش قوماندان براقدیغی مارهشال (قله بر) دخی بر فدایی عربك خنجر انتقامیله معدوم اولمغله فرانسزلرك کوزلری بسبتون ییلمش و انجامکار مصردن چکلمری مجبوریت تحتنه کیرمشدر .

حسب الزمان اولانجه همتی عسکر یتشدرمکه صرف ایلمك مجبور یتنده بولنان سلطان سلیم حضر-تلری عساکر نظامیه یی تکثیر همتنه هیچ بر وقت نقیصه کتیرمیوب مع هذا عساکر عثمانیه یی ایستدیکی قدر تکثیر و تنظیم ایچون موجود اولان عصیانلرك

وشقاوتلرك منعی لازم اولدیغنی دخی كوروب بالخاصه باسبان اوغلی اوزرینه طیار پاشایی واشقیای وهابیه اوزرینه دخی حجاز عسكرینی مأمور ایلمش ومیللی تیمور بكه وزارت ویره‌رك حال شقاوتنی صدق واخلاصه بالتحویل جبل لبنانده‌كی فساد وعصیانه قارشو دخی تداركات لازمه‌یی اتمام بیورمش ایدی .

انكلیزلرله بالاتفاق مصردن فرانسزلری طرد ایله برابر فساد داخلی دخی یواش یواش برطرف اولدقجه سلطان سلیم حلیم حضرتلری یالكز عسكرك انتظامی كافی اولمدیغندن اسلحه‌جه دخی برتجدده لزوم كوره‌رك اسكی سلاحلو عسكرك اللرندن آلنغه ویرلرینه اسلحهٔ جدیده تدارك وتوزیع ایدلمكه باشلانمش ایدی .

ایمدی ١٢١٦ سنهٔ هجریه‌سنده عساكر عثمانیه‌نك طرف طرف غالبیتی دشمن اولان فرانسزلری پریشان ودوست اولان انكلیزلری حیران ایلدیكی كبی نظام جدیدك یارارلغی ینكیچریلرك حسدورقابتنی مستلزم اوله‌جق درجه‌لرده پارلاق كورلمش وبوایسه خبیثلرده پیدا ایلدیكی یأسی برحس خصومته تحویله باشلامش ایدی .

خطهٔ مصریه فرانسزلردن قورتارلدقدن صکره بر ارالق ابومراق محمد پاشا مصر والیسی نصب اولندیسه‌ده سردارلردن خسرو اغا دخی مصری قورتارمق ایشنده پك بیوك یارارلق کوسترمش بر آغا اولدیغندن و مصر والیلکنه پك‌ده هوسی بولندیغندن عهده‌سنه رتبهٔ وزارت بالتوجیه ایکنجی درجه‌ده اوله‌رق مصر والیلکی اکا حواله اولنمش ایدی . بو خسرو پاشا محمدعلی پاشا ایله رقابته دوشه‌رك مصرك بر ولایت مختاره صورتیله تشکلنه سبب اولان خسرو پاشادر .

مصر و جبل لبنان مسئله‌لری بالکلیه برطرف اولدقدن صکره سلطان سلیم حضرتلری جمله‌دن اول روم ایلی اصلاحاتنی درپیش ایلدی . زیرا ودینده پاسبان اوغلی اوزرینه کلان وزرانك کافه‌سنی مغلوب ایلدکدن صکره عادتا بر حکومت مستقله تشکیل ایدرك روم ایلینك سائر طرفلرنده دخی بعض متغلبه‌لری دائرهٔ اتفاقنه دعوت ایلدیکندن و حتی صربیه رؤسای اشقیاسیله‌ده خبرلشه‌رك بونلرده دیکر جهتدن غایانه باشلادیغندن روم ایلی طرفلری یواش یواش دولت

علیه نفوذندن چیقمغه دخی یوزطوتمش ایدی.

شدت و سور ایله مشهور اولان یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشا اوآرالق هنوز ابتدای شهرتنده اوله‌رق دولت علیهٔ عثمانیه‌یه اطاعت و صداقتی دخی بر کمال بولنمغله روم ایلی ارباب تغلبنك تأدیب و تربیه‌سی کندیسنه حواله اولنمش ایدی. واقعا علی پاشا برچوق عاصیلری ازاله ایدوب باقیسنك دخی کوزلرینی ییلدیردیسه‌ده اوزمانلرجه براز سیوریلان چبانلرك درحال تشنج ایتمسی موده حکمنی آلمغله علی پاشا دخی بریاندن دولت علیه ایچون یکی بر طریق مشکلات کشاد ایتمکده ایدی.

۱۲۱۷ سنهٔ هجریه‌سنده یکیدن یکی‌یه بر طاقم نظام جدید طابور و آلایلری تشکیل اولنه‌رق اولکی موجودلرینه علاوه ایله مقدارلری چوغالتلدی و بالخصوص بونلرك نظاماتیده توسیع و تصحیح ایدلدیکندن احوال عسکرلری بیاغی اوروپا عسکرندن فرق اولنه میه‌جق درجه‌لری بولدی. اوزمانه قدر سواری عساکری هنوز نظام جدید التنه النمامش بولندیغندن جبل لبنان واناطولی فسادلری کاه تلطیف وکاه تنکیل صورتیله

بر طرف ایدلدکدن صکره اورالردن تدارك اولنان آتلو
ایله منتظم سواری دخی تشکیلنه باشلاندی ۰

آسیای عثمانینك بقیهٔ فسادی اولان وهابیلره کلنجه
بونلر اعتقادلرنده اولان سادهلکی برچوق کیمسه لره
بکندیره رك استانبولده بیله بعض مرتبه طرفدارلر پیدا
ایلدکلرندن عربستان طرفلرنجه ارتق اوکلرنده برمانع
قالماسق درجه لرنده میدانی خالی بولمشلر و بناءعلیه حجاز
اوزرینه ده یوربیوب طائفه قدر مستولی اولدقدن
ماعدا برقوللری یمن اوزرینه دخی اوزاتمشلر ایدی ۰

سلطان سلیم حضرتلری آدم افندی اسمنده برذاتی
وامرادن احمد پاشایی دخی مدینهٔ منوره اوزرینه مأمور
ایلیه رك بونلره ویردیکی تعلیماتده کرك نصیحت وکرك
تهدیدات ایله هرنه وجهله اقتضا ایدرسه حرکت اولنوب
وهابیلرك بهمه حال قلع وقمعی فرمان بیورمشلر ایدی ۰
فقط بو مأمورلر دخی امید اولندیغی قدر مظهر موفقیت
اوله میه رق وهابیلر مکهٔ مکرمه یی ده استیلا ایله نیجه
تحقیراته قویولمشلر وتاجده یی محاصره یه قدر جرأت
بولمشلردر ۰

نهایت ۱۲۱۸ سنه سنده جده اهالیسی بر خروج

هجومی ترتیبیله اشقیای وهابیه‌یی طردده موفق اولد-
قلری کبی برکره روی رجعت کوسترن اشقیا اوزرینه
شرفای مکه ایله امرای عثمانیه بالاتفاق صالدیروب
وهلهٔ مکه‌یه کیدرك اشقیای مرقومه‌یی اورادن دخی
طردده موفق اولمشلردر .

مصرده کلنجه : فرانسزلرك ورودیله استعدادی
بشقه‌لشمش اولان مصر قطعه‌سی حربك اندفاعندن
صکره کلیتلی ومتنوع عساکر عثمانیه‌یه مجمع اوله‌رق
حالبوکه هنوزیکی قورتلمش اولدیغی عظیم براستیلادن
صکره خزینهٔ مصریه بوقدر عسکرك اداره‌سندن بالطبع
عاجز قاله‌جغی کبی روم ایلی عساکرینك طاغیدلمسی
دخی بوزمانه تصادف ایدرك بونلر معاشلری بینی المقسرین
طاغلمامغه قرار ویرمشلر واره‌یره بعض انتریقه‌لر
دخی کیرنجه سرچشمه‌لری بولنه‌رق مؤخراً مصر
والیسی دخی اولمش بولنان محمد علی اغانك قوناغنه
هجوم ایله عظیم برغربده چیقارمشلر ایدی .

بومحمد علی اغا غایت حریص برآدم اوله‌رق هله
مصرده برحکومت جدیده تشکیل ایتمك امل وقرارنده
اولدیغی مؤخراً میدانه چیقمش اولمغله کندی همشهر-

یلری دیمك اولان روم ایلی عسکرینك بو قیاملری کندی
طرفندن ایدیلان تشویقات اوزرینه وقوعه کلدیکی
کبی طوغریجه کندی قوناغنی باصمەلری دخی ینه سنز
تشویق ایچون التزام ایدلمش بر تدبیر اولمسی دها
اوزمانلر برچوق کمسەلر نزدنده ظن اولنمش ایدی .
هرنه ایسه محمدعلی کویا تسکین قتال ایچون عسکره
بر طاقم نصایحدن ماعدا معاشلرینك دخی فلان کونه
قدر تسویه اولنەجغنی وعد ایلمش ایسەده اوکون
کلدیکی حالده مصر والیسی خسرو پاشا بالطبع ایفای
وعد ایدەمیەجه عسکر بالکلیه شمارمش وعساکر
مذکورەنك الک بیوك قوماندانی بولنان طاهر پاشا
ایله مصر والیسی خسرو پاشا ارەسنده ینه محمدعلینك
صوقشی اولدیغی رقابت وعداوت حسبیله طاهر
پاشا ذاتاً برعربده ایچون وسیله ارەمقده اولدیغی کبی
خسرو پاشا دخی مصرده بر نوع نظامیه عسکری
تشکیل ایدرك بونك انتظام واطاعتنه پك زیاده اعتماد
کوسترمکده بولنمش اولدیغندن ایشه هر طرفك
استعدادی یاردیمایلیەرك ١٢١٨ سنەسنده روم ایلی
عسکری ایله خسرو پاشانك نظامیەسی ارەسندەغایت
شدتلی برغوغا باش کوسترمشدر .

خسرو پاشانك نظامیه‌سی مصر قلعه‌سنك ایچنده
وطاهر پاشانك ارناودلری قلعه‌نك خارجنده بولندقلری
حالده برقاچ ساعت دوام ایدن محاربه اوزرینه روم ایلی
عسکری قلعه‌یی فتح ایلدکدن ماعدا خسرو پاشانك
کندی اقامت ایلدیکی قوناغی دخی طوپه طوتیجه
خسرو پاشا فراردن بشقه چاره سلامت بوله میه‌رق
مصردن فرار ایتمشدر . ایکی عسکر یکدیکریله شویله
بر محاربه‌یه طوتشدیغی صره‌ده مصر اهالیسی کند-
یسنی فرانسز استیلاسندن دها مدهش بر بلیه ایچنده
بولمشلر ایدی . محمد علی اغا بو حالی کورنجه اصل اهمیت
و یریله‌جك شی اهالی مصریه‌نك توجهنی قازانمق اولد
یغنی حکم ایدرك اصل کندی قومانداسی التنده بولنان
روم ایلی افرادینی چارشو و محلاته طاغتمش و کرك
خسرو پاشانك بوزغون نظامیه‌لرندن و کرك ارناودلر-
دن هرکیم اهالی‌یه تعرض ایده‌جك اولورسه درحال
منع و مدافعه‌سنه شتاب ایتمش اولدیغندن بتون مصر
کبار و صغاری بوندن طولایی محمد علی اغایه منتدار
قالمشلر ایدی .

خسرو پاشانك فرارندن صکره طاهر پاشا کرك عسکر

وكرك معتبران اهالیٔ مصریه طرفندن والی قائممقامی
انتخاب اولنمش ایسه ده هرحالده طاهره برنوع عاصی
نظریله باقلمق لازم کله جکنی ذاتاً بوعصیانه کندیسنی
تحریك ایلمش اولان محمدعلی معتبران اهالیٔ
مصریه یه اکلاتدقدن ماعدا مدینهٔ منوره والیسی
اولوب اوراده لق بش التیوز قدر ینکیچری حاجیلریله
برابر مصرده بولنان احمد پاشایه دخی اکلاتدیغندن
مقدما طاهر پاشانك خسرو پاشا علیهنه مدار شکایت
عدایلدیکی معاش ویرمامزلك مسئله سنی دخی بودفعه
احمد پاشا ایله ینکیچریلرك ایستدکلری برمعاشی طاهر
پاشانك تسویه ایده مامسی اوزرینه کندی علیهنه
مدار اتخذا عدایلیه رك ینکیچریلر انك اوزرینه یوروملر
وطاهرك قفاسنی کسه رك مدینهٔ منوره والیسی احمد پاشا
عهده سنه کندی کندیلرینه برده مصر والیلکی
توجیه ایتمشلردر .

اورته دن طاهر پاشا مندفع اولوب دهار ناودلر باشسز
قالنجه و باخصوص احمد پاشا ایله ینکیچریلرك مبغوضی
اولنجه جمله سی محمدعلینك بایراغی التنده طوپلانمغه مجبور
اولدقلری کبی محمدعلی اغا تجارت وسائره طریقیله غایت

مالدار برآدم اولوب پاره سزلره پاره یتشدیرمکدن دخی عاجز قالمـ یغنه مبنی یالکز مسافر بولنان یکیچریلردن ماعدا مصرده کی کرك عسکر و کرك اهالینك کافه سی کندیسنه متوجه قالمشـلر ایدی • شو حالده محمد علی ارتق احمد پاشایه ده قاوق صاللامغه کندیسنی مجبور عد ایتدیکنجه احمد پاشا علی یه بر نوع عاصی نظر یله باقه رق دائرهٔ اطاعته دعوت ایلدی • فقط محمد علیدن الدیغی جواب : « سن مسافر آدمسك • هایدی ایشنه کیت • بزاولکی کورلتی یی باصدیرمش ایکن سن تجدید ایلدك • سن کیدر ایسه‌ك بزاورته‌لغی ینه اصلاح ایده بیلورز » سوزلرندن عبارت قالمشدر •

بو جواب احمد پاشایی غضبه کتوره‌رك یکیچریلری محمد علینك اوزرینه صالدیرمق ایستدکده بونلر قلعه دن آتیلان ایلك طوبده فرار ایتمکله احمد پاشا ایچون دخی خسرو پاشانك طوتمش اولدیغی طریق فراردن بشقه سلوك ایدیله جك یول قالمدی •

ایمدی علی اغا بو حالده مصرك یکانه صاحب وامر مستقلی قالدی • مصر اهالیسی حالا ارناودلرك بربلا چیقارملرندن خوف واحتراز اوزره اولدقلرندن و محمد

علی اغاهر نه قدر سلانیك طرفلری اهالیسندن ایسه ده اهالیٔ مصریه کندیسنی دخی ارناود عدایلدکلرندن اکر مصری طوغریدن طوغری یه کندی اداره سنه اله جق اولورسه خلقك احترازی مقصدك تمامیٔ حصولنی منع ایلدیکنی اکلادی . بو حالده برزماندن بری مصردن طرد ایدلمش بولنان کوله منلری تکرار مصره جلب ایتمکه لزوم کوردی که شو تدبیردن هم مصر اهالیسنك بر قاتدها مظهر امنیت و اعتمادی اولمق وهم ده کوله منلرك مصر اوزرندن اکسیك اولمیان انتریقه لرینی دخی بتورمك کبی ایکی باشلی بر منفعت حصوله کتورمش اوله جق ایدی .

کوله منلر ذاتاً مصرده بر حکومت مشترکه یه الشمش اولدقلرندن محمد علی اغا بونلرك اعاظم امراسندن ابراهیم بك ایله برادرلری عثمان بکه حکومت مصریه ده اشتراکی تکلیف ایدنجه ایکیسی دخی جانه منت بیلدیلر .

بو وقوعات مصرده هب بر قاچ ماه ظرفنده کذران ایلیان شیلر اولوب بونلر استانبوله عکس ایدوب ده طرابلسلی علی پاشا مصر والیسی اولنجه یه وفراری

خسرو پاشا دخی یکی والینك انضمام معاونت مادیه ومعنویه‌سیله برایش کوره‌بیلمك یعنی محمد علیدن انتقامنی المق ایچون تکرار کندیسنی دیروب طوپلاینجه‌یه قدر محمد علی دیکر ایکی رفیقلریله اشتراکنه قوت ویرمش وهر کونه احتمالاته قارشو تدارکات لازمه‌سنی اکمال ایلمش ایدی. بناءعلیه خسرو پاشا مصر اوزرینه یورودیکی زمان یقاسی محمد علینك النه کچه‌رك قره‌غول التنه الندیغی کبی والئ جدید علی پاشا دخی مصره کلدکده اهالئ مصریه محمد علی ایله ایکی نفر شریك حکومتدن بشقه والی طانیه‌میه‌جقلری جوابنی ویردیلر.

بونك اوزرینه علی پاشا کوله‌منلرك محمد علی ایله اتحادی بونلرك دولت نظر حشمتنده مبغوض اولملرندن نشأت ایلدیکنه سطحی بر تحقیق اوزرینه حکم ایدرك جمله‌سنك عفو واطلاق بیورلدقلرینه دائر برده فرمان عالیشان استحصال ایلدیسه‌ده محمد علی کوله‌منلری دخی اهالئ مصریه مثللو بر مقصد استقلالجویانه امرنده تمامیله اقناع ایلمش اولدیغندن علی پاشانك استحصال ایلدیکی اطلاقنامه‌یه دخی کوله‌منلر کندیلرینی محتاج کورمدیلر.

ایشته ۱۲۱۸ سنه‌سنده مصر احوالی شو صورتی
المش اولمسنه مقابل عربستان طرفلرنجه وهابیلر دخی
کربلایه و بغداده قدر هجوملر ایدرك هر طرفی یغمایه
ویرمش اولدقلرندن انلرك آز غلغلری‌ده تحمل اولنه -
میه‌جق درجه‌یه وارمش ایسه‌ده استانبولك بحق
نظر دقت واهمیتنی یالکز مصر مسئله‌سی جلب ایلمکده
ایدی . هله بر ارهلق طرابلسلی علی پاشا کویا محمد علی
ایله رفقاسی علیهنه ینه مصرجه بر قوت پیدا ایتمك
ایچون کوله‌منلرك بعض امراسیله مخابره‌یه کیرشدیکی
محمد علی طرفندن دردست ایدیلان اوراقله تحقق
ایدوب‌ده درحال قوناغنه هجوم اولنه‌رق اعدام
دخی ایدلمسی اوزرینه مصر مسئله‌سنك رنکی بالکلیه
دکشمش ایدی .

طرابلسلی علی پاشانك اعدامی مسئله‌سنده محمد
علی پاشا اوقدر اوسته‌لقلی طورانمش ایدی که بو ایش
عادتا مستقلا کندی ترتیبی اولدیغی حالده هرکس علی
پاشایی اعدام ایدنلر کوله‌منلر اولدیغنه قناعت کوستر-
مشلر ایدی . حتی محمد علی کوله‌منلری اهالیدن دخی
تنفیره غیرت ایدرك بونلر اهالیدن متنفر اولدقجه

اهالی ده انلردن احترازه باشلامش و نهایت محمد علی
اغانك قویدیغی مشوقلر واسطه سیله بر طاقم کوله منلو
بعض اهالی‌یی صوقاقده دوکدکه قیام ایدنجه محمد
علینك اصل مقصدی اولان کوله منلردن نفرت عمومیه
قضیه سی دخی حصوله کلمش اولدی . شو کوله منلردن
قورتلق چاره سنی کندیسندن طلب ایلیان معتبران
اهالی‌یه « چاره سی سزدن! بن ایسه انجق سزه معین
وحامی اوله بیلورم » یولنده مقابله ایدرك بو معاونت
وحمایه ایسه درحال بر اتفاق صورتنی الدرق کرك حیله
وکرك علنی تعرض صورتلریله کوله منلری کاملا
مصردن طرده موفق اولدیلر .

محمد علی بو کره دخی مصر والیلکنی قبول ایتمیه رك
اسکندریه محافظی بولنان خورشید پاشایی اهالی نامنه
مصره دعوت و والی انتخاب ایلدی و بو کیفیتی استا-
نبوله عرض وانها ایدرك خورشید پاشانك والیلکنی
استانبوله ده تصدیق ایتدیردی . زیرا استانبول خور-
شید پاشانك کندیسنی والی ایتدیرمك ایچون هیچ بر
فساده بولنمدیغنه و هر ایش محمد علینك باشی التنده
بولندیغنه امین اولوب خورشید پاشا مصره والی

اولور ایسه بوندن دولته هیچ بر ضرر کلیه جکندن ماعدا بالعکس محمد علینك حرکاتنی ترصد ایده جکی ایچون منفعت دخی امید ایلر ایدی .

محمد علینك آمال و مقاصد حقیقیه سندن استانبولی خبردار ایدن خسرو پاشا اولوب اکر دولتك سائر مشغولیتلری مساعد اوله جق اولسه ایدی سلطان سلیم حضرتلرینك درحال مصره بر قوهٔ کلیه سوقیله اصلاح احواله مسارعت کوستره جکلری درکار ایدی . یسه ده مصر مسئله سی هنوز مستعد انبساط بر مسئله اولوب اکا نسبتله وهابی مسئله سی ارتق درجهٔ کماله وارمش اولدیغی و ۱۲۱۹ سنه سنده سوریه طرفلرنده دخی بر عصیان علنی ظهوره کلدیکی حالده بیله انلره دخی بر چارهٔ اصلاح تدارك ایتمکده ذره قدر استعجاله جداً امکان یوق ایدی . زیرا روم ایلی طرفلری تا استانبول جوارلرینه کلنجه یه قدر بر طاقم دره بکلریله بر طاقم دخی اشقیانك عادتا استیلای عمومیسی التنده بولنوب اورالردن عربستان ایچون بر قوهٔ عسکریه تدارکی ممکن اوله مدقدن فضله الده بولنان قوهٔ عسکریه یی کندی تبعه مزی اصلاحه صرف ایتمکه دیکر جهتدن

صرب بستانك حالی دخی مساعد اوله‌مز ایدی . زیرا روسیه واوستریانك افسادیله صربلیلر قره کورکی اسمنده بر رئیسه تبعاً عصیان ایدرك نفس بلغرادی محاصره درجه‌سنده تکثیر قوت ایلدکارندن وهرنه قدر بلغراد قلعه‌سنه دیش بچیره‌مامشلر ایسه‌ده صرب بستانك سائر طرفلرنده بر مسلمان کزه‌میه‌جك قدر عصیان علنی ایله خصومت علنیه‌یه واردقلرندن دولتجه برقوه اصلاحیه موجود ایسه انی ده مطلقا بو طرفه صرف ایلملك لزومی آشکاردر .

اصل مقصد مجددانه‌سی دولت علیه‌یی تجدیداً اصلاحه منعطف بولنان سلطان سلیم حکیم حضرتلری بوقدر موانع عاصیانه‌دن نه درجه‌لرده بیزار اولور ایدیسه استانبولجه بعضیلری کویا طریق علمیه‌دن بولندقلری حالده یاجیم قرننده برنقطه و یاخود اصل هنرومعرفتی تعصب عامه‌یی تحریك ایدرك فتنه جولقدن عبارت بولنانلر کویا عسکر طرفنده بولندقلری حالده عسکرلکی عاصیلقدن فرق ایده‌میان دیکر برکروهله برلشه‌رك سلطان سلیم حضرتلری هرنه‌تشبثده بولنسه « اوخ! دولتی احیا ایده‌جك! هیچ بویله کاور ایجادی شیلر و فرنك مقلدلکی تشبثلر

ایله دولت احیاسی ایدیلیور ایمش؟ تعلیم دیه بواویو-
نجاقلر ندر؟ مهندس دیه شو یکی یتشن چوجقلر نه
اولیورلر؟ ترسانه‌ده یاپیلان یکی ایجاد کمیلر برقوری
سوسدن عبارت شیلر!» کبی تزییفات ایله افکار عمومیه-
یی دائما تعصبه سوق ایلدکلرندن قوجه سلطان
سلیم بو حاللرده واقف اولدیغی حالده صانکه هیچ
برشیدن خبردار دکل ایمش کبی عظیم بر حلمده بولنه-
رق «حکیم» عنوانی «حلیم» عنوانی ایله برقاندها
تزیین بیورمقده ایدی .

سلطان سلیم حکیم وحلیم حضرتلری دولتك
ایلك مجددی اولوب دولت علیه وملت نجیبهٔ عثمانیه
ایچون تأمین سلامت وبقا مطلقا تجدد وترقی واتمام
وانتظام ایله میسر اوله‌جغی قطعیاً محقق بولندیغنه
کوره ترقی‌پروران عثمانیانك ذات حضرت سلیمی‌یه
پك بیوك اهمیت ویره‌رك احوال تاریخیه‌سنی اکاکوره
تدقیق وتنقیده چالشملری عادتا فرضیات سیاسیه‌دندر .
بناً علیه اویله بر غیوو وحلیم پادشاهك پاسبان اوغلی
کبی بر تورودی وعاصی بی تربیه‌دن عاجز قاله‌رق عهده‌سنه
ودین والیلکنی توجیهه مجبور اولمسی نه آجی برشی

اولدیغی نظر اهمیتده کوزجه تقرر ایتدیردکدن
صکره او کافر نعمت پاسبان زاده‌نك دخی درحال ضرب
اشقیاسی ایله برلشه‌رك ینه ولی النعمتی اولان دولت
علیه‌یه ابراز آثار خصومتده بولنمسی قلب پاك حضرت
شاهی‌یه نه قدر مکدر ایده جکنی اکا کوره محاکمه یه چکمملیدر .
پاسبان اوغلی درجه‌سنده دکل ایسه‌ده انك بر بشقه
درلوسی اولدیغی اوزره بیوك بر انتریقه اثری دخی
مصرده کورلمشدر . شویله که خورشید پاشا مصر
والیسی اولدقدن صکره محمد علی اغانك ینه بر فساد
چیقارمسندن امین اوله‌میان سلطان سلیم حضرتلری
اغای مومی الیهك عهده‌سنه رتبهٔ وزارت توجیهیله
١٢٢٠ سنه‌سنده جده والیلکنه نصب ایتمش اولدیغی
حالده محمد علی جده‌یه کیتمك ایسته‌میه‌رك چونکه کوله
منلرك مصردن اخراجی ایشنی دخی مصر اهالیسنه وکویا
کندی امرینه اطاعت ایتمیوب اهالی ایله برلشان ارناودلره
کوردیروب انلره ایسه الك بیوك دوستلری کندیسی
اولدیغنی تأمین ایلمش بولندیغندن بودفعه دخی اکر
مصره هجوم وخورشید پاشایی استیصال ایدرلر
ایسه اهالیٔ مصریه‌دن‌ده انتقاملرینی المق میسر اوله -

جغنی تأمین ایتمش و بناءعلیه کوله منلری والی ووالی یی ارناودلر و بونلری انلر اوزرینه تشویق ایدرك عظیم برغوغا دها چیقارتمش ایدی ٠

واقعا خورشید پاشا مصر قلعه سنه قپانوب اطرافه کولله یاغدیرمغه باشلایه رق پك کوزل مدافعه کوسترمش ایسه ده بو خبر استانبوله عکس ایدنجه محمدعلی مصر والیسی اولمدقدن صکره اورایه هر کیم والی اولسه ومحمدعلی یه دخی هانکی مأموریت و یرلسه مصر مسئله سی بتمش اولمیه جغی نظر حکمته النه رق چار ناچار مصر والیلکی عهدهٔ مشارالیهه توجیه اولنمش ایدی ٠

بونك اوزرینه محمدعلی ارناودلردن کوله منلردن واهالئ مصریه دن کندیسنه هر کیم تابع اولمش ایسه جمله سنی براردو صورتیله تشکیل وتعیین ایدرك مصر قلعه سنی بالمحافظه خورشید پاشایی فراره اجبار ایلدی وتمام خورشید پاشا قاچوب کندیسی والیلك مقامنده قوت بولدقدن صکره کوله منلرك برشر کشلکلرینی دها بوله رق ارناودلر ایله مصر یلره بواجقلری بردها قیردیردی ٠

هرحالده محمد علینك مصر والیلکی برزمان ایچون
او جهتدن دولتی اشغال وتهدید ایتمیه جك برشی ایدی.
انجق ۱۲۲۱ سنه سنده مصر غائله سنده فائق اولمق
اوزره برصرب وقره طاغ غائله سی باش کوستردی.
بوغوائل روسیه نك اثر تشویقی اولدیغی مستغنیٔ
اخطاردر. هم ده یالکز اثر تشویقی دکل اعانهٔ مادیه
وفعلیه سنك ثمره سی ایدی. زیرا صرب وقره طاغ
اشقیاسنك استعمال ایلدکاری اسلحه ومهمات حربیه هپ
روسیه اقچه سیله الوب اوستریانك انضمام معاونتیله بو
محللره ادخال ایدلمکده ایدی. بوسنه واشقودره والیلری
اشقیای مذکوره نك تنکیلی ایچون پك بیوك غیرتده
قصور ایتمدکاری کبی مؤخراً روم ایلینك سائر برطاقم وزرا
وامراسی دخی بوایشه مأمور اولدیلر ایسه ده اشقیا
بوراده تنکیل ایدلدکجه دیکر جهتدن باش کوسترمك
صورتیله همان بتون روم ایلی قوت عسکریه سنی
مشغول ایتمکه باشلادی.

ایمدی سلطان سلیم حضرتلرینك بونجه غوائل ایچنده
ینه ارائه سندن خالی قالمدیغی ثبات ومتانت سایه سنده نظامیه
عسکرینك مقدار ییکرمی درت بیك نفره وارديرمش

اولمسیله بواردو یی صوفیه اوزرینه کوندرر ایسه ظاهر حالده هم صربستان وقره طاغ اشقیاسنك قطعی بر حرکتلرینه مانع اوله جغی کبی هم ده شاید اشقیای مذکوره نك تأیید هجماتی ایچون روسیه طرفندن بر اثر تعرض کوستریله جك اولورسه انلره قارشو ایالك قوهٔ مدافعه یی تشکیل ایلمش اوله جغنی حساب ایلدی .

چه فائده که درین طرفلری پاسبان اوغلنك و روسچق طرفلری ترسنیکلی اوغلنك وادرنه طرفلری طاغ دویرن اوغلنك زیر تغلب وتحکمنده بولنمق کبی روم ایلنجه هر طرف بر متغلب دره بکنك تغلب وتحکمی التنده بولندیغندن شویله بر زمانده روم ایلی قطعه سنه اردو سوقی میدانده واشکاره بر حالده بولنان دشمن علیهنه مخصوص اولسه بیله اشبو دره بکاری اردوی مذکوری مطلقا کندی علیهلرینه اولمق اوزره تلقی ایده جکاری درکار ایدی . بوندن ماعدا اوزمانه قدر الآن نظام جدید افرادی هپ اناطولیدن و برازده استانبولدن النوب هنوز روم ایلی طرفلرنده نظام جدید اصلا اجرا اولنمامش بولنوب اوزمانه کوره قرعه اصولی ده اولمدیغندن اهالینك اولادینی دوشیرمه صورتیله طوپلامق هر کسی بیزار ایلر ایدی .

بناء علی ذلك روم ایلی دره بکلری اردوی همایو-
نك صوفیه یه سوقندن پك زیاده قوشقولاندقلری کبی
بونلر اهالی یی دخی «ایشته سلطان سلیم سزك اولادکزی
زور ایله نظام جدیده الەجق ارتق عمرلرینك آخرینه
قدر چوجقلرکزدن محروم قالەجقسکز!» دیه قشقیرتمغله
بتون روم ایلی بر دهشته دوشمش ایدی.

تاریخك تدقیقات واقعه سندن اکلاشلدیغنه کوره
بو قوشقولانمقدن بو فساددن یالکز روم ایلی اعیانی ده
مسئول دکل ایدیلر. بلکه درسعادتده بولنەرق نه
نظام جدیددن نەده سلطان سلیم حضرتلرینك سائر
اصلاحات مجددانه لرندن اصلا خوشلانمیان و بونلری
کندی اغراض ومنافع شخصیهٔ مستبدانه لرینه مانع
کورن خائنلر دخی نظام جدیدك وجودینی اورتەدن
قالدیرمق ایچون روم ایلی طرفلرینی بو صورتله افساد
ایلمشلر ایدی.

حاصلی اردوی همایون هنوز سیلیوری یه واصل
اولور اولمز بتون روم ایلی اهالیسی نظام جدیدی
کندی مملکتلرینه اوغراتمامق ایچون ایاقلانمشلر وهر
طرفك عاصیلری فوج فوج ادرنه یه دوکولوب طو-

پلانه‌رق اورادن مقاومته قرار ویرمشلر ایدی . شو
حالده کندیلرینه نصیحت ویرمك ایچون طرف اشرف
حضرت پادشاهیدن کوندریلان بعض رجال دولت
علیهنه هجوم ایدرك بر طاقنی اعدام ایتمك صورتیله
بر شدتلی جزا و تأدیبه لزوم واستحقاق کوسترد کاری
کبی یکرمی درت بیك نظامیه عسکرینك بونلری ایلك
هجومده برباد ایده‌جکلرینه هیچ ده شبهه ایدلمامش
ایسه‌ده بویله بر تأدیبه مراجعت اولنسه ایشته اصل
اوزمان استانبول مفسدلرینك نشریاتی موجبنجه اردوی
همایون روسیه‌یی ترصد دکل روم ایلی اعیانی تأدیبه
مأمور اولدیغنی خلقه اثبات ایتمش اوله‌جغنی سلطان
سلیم حکیم حضرتلری درپیش ایلیه‌رك درسعادتدن یکی
مأمورلر ارسالیله غلیان افکاری تسکین طریقنی ترجیح
بیورمشلر ایدی .

کرك استانبول مفسدلرینك و کرك روم ایلی مأمو-
رلرینك شو حرکتلری سلطان سلیمدن بشقه هانکی
پادشاه اولسه عادتا دوچار یأس وفتور ایلیه‌جك
وقایعدن ایدیسه‌ده بوزمان ناپولیون بونابارت فرانسه‌ده
ایمپراطور اولوب روسیه‌یه اعلان حرب دخی ایلمش

وروسیه دولتی ایسه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك فرانسه
ایله اتفاقندن شبهه‌لنه‌رك شاید سلطان سلیمك نظامیه
اردوسی بر هجوم کوستره‌جك اولورسه جبهه‌دن
فرانسزلرك هجومنه مقابل جناحدن دخی عثمانلیلرك
هجومی روسیه ایچون عظیم بر پریشانلغی موجب
اوله‌جغنی کورمش بولنمغله کندیسی یزدن اول طورا -
نه‌رق خوتین واق کرمان قلعه‌لرینی دفعة اوروب المش
واسماعیلی دخی محاصره ایلمش ایدی . بناء علیه بویله
الك بیوك بر تهلکه‌یه مقابل ادرنه عصیانی ایله اشتغاله
وقت اولمدیغی کبی انلر دخی سلطان سلیمك حرکت
عسکریه‌سنده‌کی حکمتی اکلامش بولندقلرندن ارتق
دولت علیه روسیه‌یه قارشو تدارکات وتدابیره حصر
همت ایلدی .

هله چوق شکر اسماعیل محافظه‌سنده بولنان
پهلوان اغانك همت قهرمانیسی اسماعیلی محاصره‌یه کلان
روسلری پوسکورتمکه کفایت ایلدیکی کبی پاسبان
اوغلی دخی بواره‌لق ودینده وفات ایتمکله انك عائله‌سی ده
برطرف اولمش وترسینکلی اوغلی دخی برچنکی آشفته -
سنك عشقنه قربان اوله‌رق معدوم اولدقدن صکره

روسجق اعیانلغی مؤخراً صدراعظم دخی اولان مصطفی
بایراقداره توجیه اولنوب او ایسه صداقت قدیمه سندن
دولت علیه یی تأمین ایتمش برآدم اولمغله درحال تدارك
ایلدیکی اردویی مستصحباً بکرش اوزرینه بالهجوم
روسیه نك صربلیلر ایله برلشمك ایچون صالدیردیغی
برقول اردویی برباد ایتمش ایدی • بوحاللر سلطان سلیم
حضرتلرینك امیدلرینی آرتدیره رق هرطرفه امرلر
و عسکرجه واقچه جه معاونتلر یتشدیرمکله اسماعیلده
پهلوان اغا روسیه یی بردها بوزنجه ارتق افکار عمومیه یه
دخی بیوك براعتماد کلمش ایدی •

اوزمان فرانسه ایله دولت علیه ارەسنده مروی
اولان اتفاقه کلنجه :

واقعا ناپولیون بو اتفاقی اوته دنبری دولت علیه یه
تکلیف ایلر ایدیسه ده بردرلو قبول ایتدیره مز ایدی •
قبول ایتدیره مامسنك سببی دخی مصرجه ممالك دولت-
علیه یه کوسترمش اولدیغی طمع ایدی • فقط بودفعه
ناپولیون روسیه ایله محارب اولدیغی برزمانده دولت-
علیه دخی روسیه یه مجبوراً اعلان حرب ایدنجه فرانسه
ودولت علیه بالطبع متفق اولمش بولندیلر • واقعا

برارەلق انکلتره دولتی فرانسه ایله اولان شو اتفاقزی
بوزمق ایچون اعمال دسائس سیاسیه یه باشلادی ایسه ده
دشمنمزی تاقلبکاهنده اشغال ایتمکده بولنان بر متفقدن
آیرلمق ایشمزه کلمینجه انکلتره دولتی دخی حدتلنه رك
عادتا ابراز آثار خصومته باشلادی . اما سلطان سلیم
حضرتلرینك اشبو فرانسه اتفاقنده کی ثباتلری حقیقة
موافق حال و مصلحت ایدی . زیرا ناپولیون تا موسقووه
اوزرینه طوغری یوریدیکندن بزی روسیه نك پنجۀ
قهرنده ازیلمکدن منع ایچون بوندن بیوك بوندن انفع
هیچ بر متفق هیچ بر حرکت عسکریه اوله مزایدی .
انکلتره دولتی بزی فرانسه اتفاقندن جبراً آیرمق
ایچون کلیبولی بوغازی خارجنه بر دونغا کوندروب
بو دونغا ایسه استانبولده کی انکلیز سفیرینك اویله
اولور اولمز انکلیزلرده دخی او درجه سی نادر کور-
یلان جنتنه قاپیلوب شدتلیجه بر لودوس روزکاری ایله
وهلة بوغازدن کیری ویردی .
بو خبر استانبوله کلنجه یه قدر انکلیز دونغاسی دخی
اطه لر جهتنده کورلمش ایدی . استانبول ایسه ذاتاً
سلطان سلیم حضرتلرینه اسناد ایده جك مسؤلیتلر

ارامقده بولندیغندن ارتق دونغانك بو صورتله ورودندن تلاشه دوشن اهالی یی برقاتدها اغضاب ایچون مفسدلره عظیم بر میدان آچلمش ایدی . سلطان سلیم حضرتلری ایسه حلیم وحکیم اولدقلری قدر جسور وقهرمان دخی بولندقلرندن انکلیزلرك اشبو حرکت کستاخانه سندن طولایی اصلا جسارتلرینی غائب ایتمدکدن ماعدا دونغانك بو حرکتی قواعد حربیه یه کلیاً مغایر اوله‌رق کندی کندیسنی بر مهلکه یه القا دیمك اولدیغنی ده کوروب درحال استانبول سواحلنی استحکام التنه المغه مسارعت کوسترمشلردر .

سلطان سلیم حضرتلرینك بو وقعه ده کوستردکلری غیرت فدا کارانه بر درجه یی بولمش ایدی که استانبول اهالیسی بالنفس پادشاهك کندینی اورته یه آتدیغنی کورنجه « پادشاه بو غیرتده ایکن بز نه کونمزه طوریورز ! » دیه علما واصناف طاقنه وارنجه یه قدر جمله‌سی غیرتلندیلر . بتون اهالی قازمه وکورکه طورانوب چند کون ظرفنده یدی قوله دن سرای برونه وقاضی کوینه دن قز قوله سنه قدر تکمیل سواحلی استحکام التنه اله‌رق طوپلرینی ده تعبیه ایلدیلر . یکی

مهندسلرك بو عملیاتده کوستردکاری مهارتی استانبولده بولنان فرانسز مهندسلری دخی تحسین ایدرلرایدی • استحکاملر خلاف مأمول برقاچ کون ظرفنده دوناتلدقدن صکره ینه تکمیل اهالی سلاحلنه‌رق طابیه‌لر او زرنده طوب باشلرنده مدافعه‌یه حاضر و آماده بولندیلر •

برده بواره‌لق بروقعه ظهوره کلدی که عادتا هیچ برملتك تاریخنده امثالی یوقدر • شویله‌که:

استانبولك بالقجی وقایقجی طاقمندن بر بلوك کنجلر برقهوه‌ده اوتوررلرایکن مصاحبه ولطیفه یوللو ایچلرندن بریسی «آیه شو انکلیزکیلرینك قارشومزده شویله‌جه طفره فروش اولملری بزه عیب دکلیدر؟» یوللو اورته‌یه برسوز آته‌رق دیکر بعضلرینك «آدم سن ده! انلردن نه اولور؟ درت بالق قایغی ایله کیدر التلرندن کیروب اوستلرندن چیقارز!» یوللو و یردکاری جواب درحال بیوك بر بحث صورتنی الوب «کیدرز کیده‌مزسکز!» درجه‌لرینه قدر یوکسلمش اولان سوز اوزرینه برقاچ یوز بالقجی قایقلره راکباً سرای برونی طولاشمشلرایدی • بونلر

وهلةً انکلیز دونغماسی اوزرینه صالدیروب کمیلردن یکدیکرینه کیدوب کلان صندالری شمان آولامغه باشلاینجه انکلیزلر شاشردیلر قالدیلر . قایقجیلرك با- لقجیلرك شو کوستردکاری جرأت حقیقةً انکلیز مجنونلرینك دخی عقللرینی باشلرینه کتوره‌جك بر حرکت فوق العاده ایدی . غریبدرکه قوجه بر دونغما بالقجیلرك ید صیدلرینه چکن صندالرینی قورتارمقدن عاجز قالدی . استانبولده بولنان سفن همایون دخی بشکطاش پیشکاهنده حاضرلانمقده بولندیغی انکلیز- لرك معلومی اولنجه شو حالده مرمره دکزینك کندیلری ایچون برمهلکه اولدیغنی اکلایه‌رق تکرار قلعهٔ سلطانیه‌یه طوغری یلکن قالدیردیلر .

شوقدرکه انکلیز دونغماسی بودفعه بوغازدن چیقارایکن عثمانلی محافظلرنده کیردکاری زمان کور- دکاری غفلتی کورمدیلر . قلعه‌لر جهنم کبی اتش پو- سکورته‌رك انکلیزلرك ایکی کمیسی کاملاً یانوب محو اولدقدن ماعدا قصور کمیلر دخی عادتا بردها هیچ بر ایشه یرامیه‌جق مرتبه‌لرده خرپالندیلر .

اسماعیلده روسیه‌یی بوزمش اولدیغی یوقارووده

بیان اولنان پهلوان اغا کرچکدن بر قهرمان قاتل کسیله رك
روسیه‌یی نره‌ده یتشدی نره‌ده راست کتیردی ایسه
اوروب بوزه‌رق تمام اون بش دفعه دها مظهر غلبات
کلیه ایله سرفراز اولمشیدی . هله بایراقدار مصطفی
پاشا بکرشده ایکن روسجق ایله طریق مراسله‌سنی
کسمك ایچون بکرش و روسجق اره‌سنده واقع یرکوکی
و اسلابوزیا قصبه و قریه‌لرینه طوغری یورویوب نقاط
لازمه‌یی طوتمش اولان یکی بر موسقوف قول اردوسی
اوزرینه وزیر مشارالیه بغتةً اویله شدتلی بر هجوم
کوسترمش ایدی که روسلر عادتا پراکنده و پریشان
اوله‌رق یاشه طوغری فراره مجبور اولمشلر ایدی .

بو وقوعات و موفقیات هپ ١٢٢١ سنه‌سنده
وقوعه کله‌رك ایرتسی ١٢٢٢ سنهٔ هجریه‌سنده دخی
سلطان سلیم حضرتلری اشبو موفقیات حربیه‌سنك
نتایج قطعیه‌سنی اله کتورمك اوزره طونه جهتنه یکیدن
بر اردو سوقیله برابر انکلیزلرك تسلطاتندن سواحل
و جزایر بحر سفیدی قورتارمق ایچون دخی آق دکزه بر
دونانما چیقارمغه مسارعت ایلمش ایدی . حیفا که محاربات
و غلبات واقعه‌ده نظام جدیدك برارلغی جمله عندنده

نه درجه تحقق ایلمش ایسه یکیچر یلرك ارتق هیچ برایشه یرایه مامق درجه سنده کی انتظامسزلغی وقورقاقلغی دخی کندیلرینه وارنجه یه قدرجمله نظرنده اول صورتله تحقق ایتمکله بونلر کندیلری طرفندن کوستریلان اشبو سببیتلر اوزرینه اوجاقلری منقرض اولور ایسه رتبه ومعاشلرندن محروم قاله جقلرینی دوشونه رك نظام جدیدی ایجادندن طولایی سلطان سلیم حضرتلری علیهنه علناً دیش بیله مکه باشلامشلر ایدی . حالبوکه دنیانك هرطرفنده افکار جدیده اصحابی وترقیات متجددانه غیرتکارانی هرزمان افکار عتیقه اربابنك حسد ورقابتنه دوچار اوله کلدیکی هرملت تاریخنك شهادتیله معلوم اولوب استانبولده دخی رتب علمیه یی حائز اولدیغی حالده جهالتده هر بری اوزرا بو جهله بدل اولان برطاقم علما ایله رتب ومواقع ملکیه یی حائز اولدقلری حالده وظیفهٔ مأموره لرنجه سرقت وارتکاب وظلم ومعاصیدن بشقه برفکر اجالیلری بیله بولنمیان سائر مأمورین دخی یکی یتشمه لر چوغالوب ترقی ایدرلر ایسه میدان کندیلرینه قالمیه جغنی دوشونوب یکیچریلر ایله سوزی برایلدیلر ودولتك بویله الك نازك والك

مهم زماننده قباقجی اوغلی نام ملعونك ریاستیله
بوغاز محافظی اولان یماقلر میاننده برعصیان اوجاغی
پارلاتوب بو فسادی درحال یکیچری اورته‌لری ینه‌ده
سرایت ایتدیره‌رك استانبولك هرطرفنی هرج ومرج
ایلدیلر ٠

بوزمان استانبولده موجود اولان نظام جدید طابورلری
تأدیب عصاته کافی اولدیغندن سلطان سلیم حضرتلری
اکرعسکره آتش امر بنی و یرمش اولسه ایدی ادبسز-
لرك کاله‌لری هوایه اوچور یله‌جغی هیچ شبهه سز ایدی ٠
انجق اول حکیم ذیشان قان دوکمکسزین دفع فسادی
التزام ایلدیکندن بعده ایجابنه باقلمق اوزره نظام
جدیدی الغا ایلدیکنی اعلانه قدر تنزل وفدا کاری یی
کوزه الدیرمش ایکن عاصیلر بالاخره سلطان سلیمك
پنجهٔ قهرندن امین اوله‌مدقلری جهتله ینه تسکین غیظ
وشدت ایده‌مدیلر ٠ بو حالده دخی نظام جدید اصدقاسی
وافکار جدیده اربابی اولان اصحاب حمیت عاصیلر ایله
مقاتله‌یی سلطان سلیمه تکلیفدن کیرو طورمدیلر وهر بری
اوغور همایونلرنده جان و باش فدا ایده‌جکلرینی بحق
تأمین ایلدیلر ایسه‌ده سلطان سلیم حضرتلری « اکلا-

شلدی که انلرك ايسته‌دكلری بن ايمشم . بنم ايچون امت محمدك قانی دوكولمه‌سون . درت كونلك اقبال حكومتك بو يله قانلر بهاسنه صاتون النه‌جق دكری يوقدر » يوللو برمطالعهٔ حكيمانه وقناعتكارانه ايله انخلاعه راضی اولديلر .

ارتق بو ساعتدن صكره بتون ارباب همت وحميتك قان اغلايه‌جقلری قاره كون كلمش اولدی . فكروامل تجديد قوانين وتأييد بنيان دولته منحصر اولان وزمان سلطنتنه كلنجه‌يه قدر ترقی پرورلكده هيچ بر امثاللری كورلمامش بولنان او يله بر پادشاه ذيشانه هيچ اولمزايسه دشمن دين ودولت عليهنه قزانمش اولديغی بونجه غلباته حرمةً اولسون اصلا روی تعظيم كوسترمكسزين بر محبس حقارتی قراركاه تعيين ايلديلر .

سلطان سليم حليم وحكيمك حبسندن صكره اكرچه سلطان مصطفی رابع حضرتلری مقام سلطنت وخلافته كتورلمش ايسه‌ده سلطان مشاراليه حضرتلری قباقجی اوغلی وعونه‌سنك النده برواسطهٔ اجرادن عبارت قالوب يوقسه اصل حكم وحكومت اشقيای مذكوره-

نك كيفلرينه تابع قالمش ايدی . ارتق بونك اوزرينه
سلطان سليم حضرتلرينك بونجه سنه‌لرده وجوده
كتورمش اولديغی اصلاحات ملكيه وعسكريه‌نك
كافةً وكاملاً كأن لم يكن حكمنی الش اولملری محتاج
ايضاح كورلورمی؟

هله نظام جديد حقنده كی معامله‌لری عادتا بر
معاملهٔ وحشيانه اولمش ايدی . زيرا نظام جديد
اوجاغنی يالكز لغو ومحو ايتمكله قالميوب قيافت نظاميه‌ده
اوله‌رق نره‌ده هانكی ضابط ونفری كورورلر ايسه
يكيچريلر درحال اعدامه يوررلر ايدی .

اشبو عاصيلرك شويولده‌كی حركتلری اكر يالكز
تنظيمات جليلهٔ سليم عليهنه اولوب‌ده كنديلری
دولتمزك اصول عتيقه‌سنه عودت ايلمش بولنسه‌لر ايدی
نه ايسه نه ايدی .

زيرا اصول عتيقه‌مزده برفنالق وارايسه اوده
نظامات موجوده‌سنه كيمسه‌نك رعايت ايتمامسندن
عبارت اولوب بونظاملره بحق توسل ايدلديكی زمانلر
دولت عليه‌نك بنه اعداسنی تهديد ايلديكی دفعاتله
كورلمش ايدی . انجق عاصيلر قوانين ونظامات

جدیده‌یی محو ایتمکله برابر دولتك قوانین عتیقه‌سنه
دخی عودت ایتمیوب کندی کندیلری هرنه‌یی ایسترلر
ایسه انی اجرایه باشلادیلر .

الحاصل خلع سلطان سلیمدن ایکی اوچ آی صکره
احوال دولت اویله بر صورت پیدا ایلدی که استانبو-
لده یکدیگرینه سوز گچیرر ایکی اوچ آدم بیله متفق
اوله‌مدقلری کبی طشره والیلرینك دخی هیچ ریسی
استانبولی طانیمیه‌رق جمله‌سی برر مستقل حکمدار
کسلدیلر . واقعا بونلردن بعضیلرینك معیتنده یکرمی
اوتوز بیك قدر عسکر بولندیغندن اگر دولت بر هیئت
متحده صورتنده بولنسه ایدی اعدای خارجیه‌یه بر
درجه‌یه قدر دوچار اندیشه ایدیله بیلور ایدی . فقط
والیلر اشبو قوتی محضا یکدیگری علیهنه وباخصوص
استانبوله قارشو الده بولندیردقلرندن بو قوتلر دولت
ایچون مفید اوله‌مدقدن فضله بالعکس مضر دخی ایدیلر .
بناء علیه دولت علیهٔ عثمانیه علیهنده کرك علنی
وکرك گیزلی برچوق امللری بولنان دولتلر اویله
بر طور تهدید الدیلر که معاذالله تعالی بش التی عصرلق
دولت علیه‌نك کلیاً رفع وازاله‌سنه قدر وارمق اساس
مقصدلری اولدی .

اورته لغك بویله بتون ارباب حمیته قان اغلاته جق
برحالی بولمسی اوزرینه رجال دولت علیه میاننده
تحسین افندی ورامز افندی کبی ارباب حمیت « یالکز
اغلامق چاره ایتمز . دولتی بو تهلکه دن قورتارملی .
جمله مز بو دولتك نان ونعمتیله وجود بولدق » دیه بر
غیرت ایدرك والیلر میاننده روسجق والیسی بایراقدار
مصطفی پاشانك سلطان سلیم حضرتلری حقنده کی
محبت وعبودیتی شایان امنیت برشی اولمغله تحسین
ورامز افندیلر علمدار ایله کیزلیجه مخابره یه باشلادیلر .

علمدار مصطفی پاشا ذاتاً کندیسنه تکلیف اولنه جق
اولان بومثللو خدمات صادقانه یی ایفایه مستعداولد.
یغی کبی اواره لق روسیه نك برقول چرخه جیسی
افلاق طرفلرنده علی پاشا قوماندا سنده بولنان بزم
چرخه جیلری بوزمش اولدیغی کبی کلیبولی بوغازینه
قدر کلمش اولان یکرمی قطعه سفاین جسیمه دن عبارت
دونانماسی اوزرینه کیدن اون سکز قطعه کمیلرمز دخی
بوزیله رق استانبول فنا حالده دهشته دوشمش اولدیغندن
شو تهلکه دن قورتلمق ایچون استانبول اهالیسی دخی
رامز افندی کبی ارباب حمیتك قوره جغی بر تدبیری
حسن تلقی یه حاضر ومهیا ایدیلر .

تحسين ورامز افنديلر ايله رفقاسی اگرتشبثات
واقعه‌لرینی ارباب فساده ذره قدر اشراب ایلمش
اولسه‌لر ویاخود استانبول اهالیسی بونلرك
جور وظلمندن شکایت یوزی کوسترمش بولنسه‌لر
ایدی معاذاه تعالی استانبول ایچنده برقتل عام وقوعه
کله‌جکنده هیچ شبهه یوق ایدی . زیرا ظالملر ذاتاً هر
کون ایستدکلری مأموریتلری ایستدکلری آدملره بالتوجیه
سلفلرینی نفی وحتی قتل ایتمك کبی شدتلر ایله
عالمی قاصوب قاوردقلرینه دخی قناعت ایده‌میه‌رك
بتون ارباب ناموسك اوزرینه بردن هجوم ایله قتل نفوس
ونهب اموال وهتك عرضه ایستدکلری کبی قویوله‌مدقلرینه تأسف ایدوب طورمقده ایدیلر .

شوقدرکه حمیت عثمانیه ومحبت سلمیه ارباب کندی
ایشلرینی غایت کیزلی طوتدقلری جهتله تحسین
ورامز افندیلر ایله مؤخراً بونلره التحاق ایدرلك آنلردن
زیاده ابراز آثار حمیت ایتمکده بولنان غالب ورفیق
افندیلردن مرکب قومیسیونك علمدار ایله مخابره‌سنی
مستبدان اشقیانك سزه بیلسی شویله طورسون
مستبدین مرقومه بوذواتك کافه‌سندن امین اوله‌رق حتی

غالب افندی رئیس الکتاب و تحسین افندی چاوش باشی اولمق کبی حقلرنده توجیهات جدیده دخی وقوعه کلمش ایدی .

بو نلرلٔشو یکی مأمور یتلره چکملری علمدار واسطه سیله ترتیب ایتمکده بولندقلری انقلاب کلی مقصدینك حصولنی بر قاتدها تسهیل ایلدی . ذوات مشار الیهم بر یاندن روسیه ایله شرائط مصالحه یی مذاکره یه قویلیه‌رق واقعا اشبو مذاکراتدن هیچ بر نتیجهٔ مادیه حصوله کلمه‌میه‌جکنی کندیلری دخی بیلورلر ایدیسه‌ده مستبدینی بو صورتله اشغال ایچون مکالمات واقعه‌ده بر طورجدی کوستررلردی . دیکر طرفدن ایسه ادرنه جهتلرنده بولنان بعض یکیچری و صنوف سائره اورته‌لرینك درسعادته عودتی قارغشه‌لغنه قاریشه‌رق علمدارك دخی برالای روم ایلی عسکری ایله استانبوله کلمسنی قرارلشدیردیلر بو حرکتی دخی اوقدر منتظم اجرا ایلدیلرکه علمدار مصطفی پاشا اللی التمش بیك روم ایلی افرادیله تا استانبوله صوقولدیغی حالده نه مقصد ایله کلدیکنی خلافکیراندن هیچ بریسی استشمام بیله ایده مامشلر ایدی .

مشار الیه استانبوله کلدکدن صکره ایسه آرتق اشقیانك قلدانمغه بیله مجالی قالمقسزین الداول رئیس اشقیا اولان قباقجی ملعوننك باشی کسلمش وانی متعاقب مصطفی پاشا واستانبولده‌کی طرفدارانی سرای همایونه قوشه‌رق محبوس بولنان سلطان سلیمی تکرار اجلاس ایتمك اوزره ایکن اول پادشاه عالیجاه ظلم بر بالای ظلم اولمق اوزره شهید ایدیلیویرنجه استانبولك حالی وهلة وبسبتون دکشمش ایدی .

سلطان سلیم جنتمکانه صداقت فوق العاده‌لری ودولتمزك تجددات نظامیه‌سی خصوصنده غیرت خارق العاده‌لری آثار فعلیه سیله ثابت اولانلر اکر اغیار واعدایه سر ویرمامك ایچون اوقدر اهتماملی طاورانمش اولمسه‌لر ایدی سلطان سلیم حضرتلرینه یدظلم ایله قیلمق احتمالی دخی منع ایدیله‌بیلور ایدی .

زیرا بندکان سلطنت ترتیبات واقعه‌یی سزه‌جك اولورلرسه سونجلرندن طولایی هرکس کندی سرداشنه افشای راز ایده ایده بالاخره سرمکتومك بسبتون فاش اوله‌جغی خوفیله سلطان سلیم حضرتلرینه بیله هیچ برخبر کوندرمامشلر ایدی . ذات حضرت

سلیمی کبی حکیم ومدقق برپادشاه کندیسنی قورتارمق ایچون ایدیلان تدابیردن خبردار اولسیدی البته محبسلری درونده دخی حین حاجتده کندی کندیلرینی برایکی ساعتجق اولسون مدافعه ایده‌بیله‌جك برچاره تدارك ایدرلر ایدی. ذاتاً تکرار اجلاسلری احتمالی ایله وقوع شهادتلری ارهسندن دخی انجق ایکی ساعت قدر زمان کچمشدر.

هر نه ایسه تقدیر ربانی بویله ایمش دیمك مقتضای ادب وتسلیمیتدر. حتی خونه سلطان سلیم حضرتلر-ندن صکره سلطان محمود ثانی حضرتلرینی دخی معاذالله مغدوراً شهید ایتمك تدابیرینه شتاب ایلمشلر ایسه‌ده مشارالیه حضرتلری حربجه کندیلرینی مدا-فعه‌یه مقتدر اوله‌بیلمشلردر.

١٢٢٣ سنه‌سنده وقوعه کلان بویوم تبدل استا-نبولجه اوقدر بیوك برولوله ودغدغه‌یی موجب اولمشدرکه امثالی هیچ برتاریخده کوریله‌مز. برطرفدن اشقیا طوتولدقجه کسیلور برطرفدن بتون استانبول حضرت سلیم شهید ایچون قان اغلر دیکر طرفدن سلطان مصطفی رابع برسنه مدت حکومت سورمش

ایکن حکومت وسلطنتندن هیچ برشی اکلایه مامش بر طالعین پادشاه اولدیغی حالده محبسه قالدیر یلمور و بر جهتدن دخی سلطان محمود ثانی حضرتلری هنوز آداب ملوك واحوال درسعادت نه اولدیغنی بیلمیان علمدار مصطفی پاشا ومعیتی چیتاقلرینك دهشت افزای قلوب اولان نمایشلری آراسنده تخت خلافت وسلطنته اجلاس اولنیور ایدی. نهایت یکرمی اوچ یکرمی درت یاشلرنده بولنان شهزادهٔ جوانبخت سلطان محمود ثانی حضرتلری تخت شوکت بخت عثمانیده بتأییده تعالی قرار قیلدقدن چند ماه صکره سلطان مصطفی حضرتلری دخی محبوس اولدقلری محلده واصل رحمت رحمان اولنجه ارتق اورته یرده وسیلهٔ فتنه اوله جق هیچ برشی قالمدیغندن دور اندیشانك قلوبنه اطمئنان کلمشدر.

سلطان محمود ثانی حضرتلرینك شهادت سلطان سلیمی انتقام ایدیشلری کرچکدن پك پارلاق بر انتقام اولمشدر. جلوس همایون ایله برابر عهده سنه مسند صدارتی توجیه ایلمش اولدیغی علمدار مصطفی پاشانك چیتاقلری ایله نظام جدید اوجاغنك بقیه سی سلطان

محمود حضرتلری ایچون پك بیوك برقوت دیمك اولد.
یغندن شهادت سلطان سلیم خصوصنده آزچوق دخلی
اولان ملاعینی برر برر بولدوروب جزای سزالرینی
ویرمشدر • اندن صکره الده بولنان اشبو قوتله سلطان
محمود حضرتلری نظام جدیدی تکرار احیایه علمداری
تشویق ایتمش ایسه ده روم ایلی خلقی ذاتاً نظام جدیددن
اورككده بولنه‌رق استانبولده یتمش سكسان بیك
چیتاق اجتماع ایتمش بولندیغی بر زمانده بوتشبثك
تهلكه‌لی اوله‌جغی علمدار طرفندن مقام ملاحظه‌ده
درمیان ایدلمکله اول باول افراد مذکوره‌نك وطنلرینه
اعاده وارجاعنه قرار ویرلمش ایدی •

فقط بوقرار دخی مناسب اولمدی • زیرا روم ایلی
افرادی عودت ایلدكدن صکره یکیچری علمدار مصطفی
پاشا علیهنده‌كی انتقاملرینی المق ایچون اوندن زیاده
هیجانله ١٢٢٤ سنه‌سنده برعصیان چیقاروب باب
عالی‌یه هجوم ایلدیلر • اشقیانك كثرتنه نسبتله علمدارك
قپوخلقی مقاومتدن عاجز قالمامغله یکیچریلر باب عالی‌یه
اتش ویروب قوجه علمداری بوآتش جور ایله كباب
ایتدیلر •

یکیچرینك بو آزغنلغی اوزرینه سلطان محمود کبی جلادتلی بر پادشاه کندی عسکریله مصالحه یه قدر تنزل ایلمش اولوب ذات شاهانه نك کندی پایتختنده بویله هیچ بر نفوذی قالمدیغی حالده ولایاتك بالکلیه درسعادتدن قطع رشتهٔ مناسبت ایلدکلری کلفت ایضاحدن مستغنی قالمشدر .

نظام جدیدك اورته دن قالقمسیله برابر یکیچرینك دخی کوسکون بولندیغی شو زمان روسیه ایچون الك بیوك بر میدان فرصت اولمغله اولا صربلیلری ایاقلاندیره رق بعده کندیسی دخی انلره معاون و مظاهر چیقمغله معاذالله تعالی دولت علیه ایچون بر عاقبت مدهشه عادتا تحقق ایلمش ایدی .

حالبوکه سلطان سلیمك فرانسه لو ایله اتفاقندن طولایی دولت علیه ایله بیاغی کوسکون بولنان انکلتره دخی سیاستده روسیه یه میال و بلکه ده معین ایدی . شو حالده سلطان محموددن ماعدا هانکی پادشاه اولسه جنکه ممکن دکل مقتدر اوله میه جق ایکن ارسلان یورکلی سلطان محمود مقابلهٔ دشمندن بوزچویرمیوب اناطولی وروم ایلی امراسنه او یله امرلر کوندردی که

عثمانلی قلبنه مالك اولوب ده بو امرلره اطاعت کوستر-
مامك الكجیتسزلر ایچون بیله قابل دکل ایدی .

بناءعلیه ١٢٢٥ سنه سنده جهان یرندن اوینایوب
بتون اهل ایمان فوج فوج غزای اکبره رایت کشای
عزیمت اولدیلر . خلقك غلیان وهیجانی بردرجه ده
ایدی که کندیلر ینی یالکز روسیه یه قارشو دکل بتون
عالم نصرانیته قارشو محارب ومجاهد عدایلرلر ایدی .
زیرا نیجه زمانلردن برو کاه انکلیزلرك کاه فرانسزلرك
وعلی الدوام روملرك وصربلیلرك خصومتلری بونلر-
ده کی مقصد برمقصد سیاسی اولمیوب برمقصددینی
اولدیغنه هرکسی ایناندرمش ایدی .

غلیان افکارك بودرجه سندن اکثریا مضرتلر
کوریله جکی مجرب ایسه ده بودفعه بالعکس بیوك
برمنفعت کورلمشدر . انکلتره دولتی اهل اسلامك
بودرجه غلیانندن نصاری ایچون بیوك بیوك تهلکه لر
چیقه جغنی بالتقدیر ١٢٢٦ سنه سنده شدیداً میدان
توسطه آتیله رق بکرش شهرنده عقد اولنان برمجلس
مذاکره ده روسیه ایله برمتارکه حصولنه سبب اولمش
ایدی .

واقعا بو متارکه ایجابنجه طونه نهرینك اوته طرفندن دولت علیه‌نك ایلیشکی همان قطع اولنمش و صرب بلیلره دخی تحصیلات و سائر امور قومیه‌لری کندی قوجه باشیلری یدیله رؤیت اولنمسی طرزنده برامتیاز مخصوص ویرلمش ایسه ده بو زمان استانبولجه کورلمکده بولنان اختلال و اغتشاش احواله نظراً متارکه مذکوره بالنسبه ضایعات خفیفه‌دن عد اولنمش ایدی .

محمدعلی پاشا مصرده یالکز والیلکنی دکل بلکه برنوع اداره مستقله‌سنی کندی کنجه تقویه و تحکیم ایلیه‌رك دولت علیه طرفندن اسه بیله‌جك تهلکه‌لی بورا - لردن علی الحال امین ایسه ده هنوز وجودلری قالقمامش اولان کوله‌منلر مصر حکمرانلغنجه کندیسنه رقیب اولدقلرندن بونلرك بالکلیه ازاله‌سنی امل ایدنمش و بر یوم مخصوصده کندی سراینه جلب و جمع ایلدیکی مملوکلر رؤسا و معتبرانی کندی ادملری واسطه‌سیله علی الغفله باصدیرتوب معیتلری خدمه‌سیله برابر مقدار - لری درت یوزی تجاوز ایلیان بو خلقك عمومنی اعدام اتدیرمش ایدی .

شو وقعهٔ مدهشه اوزرینه مصر و حوالیسنده بولنان بیك نفر قدر مملوکلر سعید طرفلرینه چکیلوب اوراده کندیلرینه بر دوزن ویرمکه چالشمشلر ایسه ده محمدعلی بونلرك ارقه‌سنی براقیه‌رق بر محلده صیقشدیروب جمله‌سنی بر قدر قیرمش واندن صکره مصرده کندی دیشنه طیانه‌جق فرد افریده قالمامشدر •

محمدعلینك اشبو احوال وحرکاتی سلطان محمودك نظر دقت ودهشتنی جلب ایتمش ایسه ده بر طرفدن روسیه غائله‌سی ودیگر طرفدن استانبول وایالاتك احوال اختلالیه‌سی دولت علیهٔ عثمانیه‌یی تحملدن خارج بر درجه‌ده اتعاب ایلکده ایکن بو مشغولیتلره ضمیمه اوره‌رق بر ده مصر مسئله‌سی چیقارمامق ایچون صبر وسکوته مجبوریت کورمش ایدی •

بکرش متارکه‌سی اگرچه روسیه‌نك اچیقدن اچیغه حرکات حربیه‌سنی منع ایتمش ایسه ده صربلیلر عصیان ومهاجه‌دن کیرو قالمیوب بکرش متارکه‌سی بونلری بر قاتدها شمارتدیغندن ١٢٢٨ سنه‌سنده رئیسلری بولنان قره یورکی باشنه اولکندن زیاده جمع ایلدیکی حشرات ایله تکرار عصیان ایتمش ایدی •

واقعا روم ایلی بکار ینه و یریلان اوامر و یتشدـ
یریلان امداد اوزرینه صرب اشقیاسنه بودفعه پك
شدتلی برسلهٔ تأدیب اورلمش وقره‌یورکی اوستریا
طرفلرینه قدر قاچیرلمش ایسه‌ده اندن‌صکره اشقیانك
خشونتنی کسمك ایچون برازمعتدلانه حرکت لازم
کلور ایکن روم ایلی بکاری بالعکس راست کتورـ
دکاری صرب بلیلری آصوب کسمکه‌و برازده یغما کرلکه
قویولمش اولدقلرندن بونلر بو دفعه دخی میلوش
او بره‌نوویچ اسمنده بر رئیسه اتباعاً وصولك درجه‌ـ
لره قدر مأیوساً بر عصیان چیقاردیلرکه هرنه‌ده رومـ
ایلی بکارینی راست کتوردیلر ایسه جان فداسنی
کوزه آلدیره‌رق ییلدیرم کبی صالدیردقلرندن غلبه‌یی
دخی کندیلری قازاندیلر ٠

سلطان محمود حضرتلری صرب بلیلر ایله محاربه‌ده
دوام ایتمك بالاخره روسیه‌لیه بتکرار میدان اوقومق
دیمك اولدیغنی اکلایه‌رق اشقیای مرقومه‌نك امتیاـ
زاتنی توسیع وکندیلرینی ارضایه مجبور اولمشدر ٠ مؤـ
خراً صرب بلیلر استقلاللرینه قوت و یردکجه قره‌یورکی
ایله میلوش خاندانلری صرب بلیلرك ایکی خاندان حکمرانی
صورتنی‌ده آلدیلر ٠

١٢٢٩ سنهٔ سنده صربیه عصیانلرینه بوصورتله نهایت و یریلوب حالبوکه اندن صکره روم‌ایلی احوالنجه الڭ زیاده نظر دقت واهمیتی جلب ایدن برماده دخی تپه‌دلنلی علی پاشا مسئله‌سی ایدی .

علی پاشا یانیه والیسی ایکن فرانسزلرڭ ادریاتیق سفرلری وانکلیزلرڭ دخی اوراوه اهمیتلری حسبیله بر چوق فرانسز و انکلیز رجالی ایله مناسبت پیدا ایلمش اولدیغندن بونلر طرفندن کوردیکی تشویقلر اوزرینه اودخی بر طور استقلال پیدا ایلمش و بتون طوسقه‌لغی کندی حکمی التنه آلدقدن ماعدا یواش یواش موره‌یی وشمدیکی یونانستانه تابع اولان هر طرفی‌ده تحت استیلایه صوقمش ایدی . ١٢٣٠ سنهٔ هجریه‌سنده انکلتره‌نڭ جزایر سبعهٔ یونانیه‌یه اطالهٔ دست طمع ایتمسی اوزرینه درسعادتدن امرلر کوندریله‌رڭ علی پاشانڭ نظر دقتی آچلغه غیرت اولنمش ایسه‌ده علی پاشا دولت متبوعه‌سنه کوستره‌جکی صداقتی بالعکس دشمن دولتنه کوسترمك جهتنی ترجیح ایلیه‌رڭ بوامرلری انکلیز آمیراللرینه بالارائه انلر ایله عادتا آچیقدن آچیغه ربط رابطهٔ اتفاق ایلمش ایدی .

سلطان محمود حضرتلری علی پاشانك تربیه‌سنی
ویرمك اوزره بعض تدابیر دوشونور ایکن صربلیلر
طرف دولت علیه‌دن یالکز امتیازلرینك توسیعی ایله
اکتفا ایده‌میه‌رك واوروپاجه اوسترِیا وروسیه وانکلتره‌
نك معاونت مخصوصه‌لری انضمام ایدرك یالکز بعض
قلاع ومواقع حربیه عساکر عثمانیه محافظه‌سنده قا-
لمق شرطیله عادتا مستقل بر امارت صورتنی آلدقلر-
ندن سلطان محمود حضرتلری بو بلیه‌یی‌ده هضم
ایتمك مجبور یتیله علی پاشانك تربیه‌سنی تأخیره مجبور
اولمشیدی . زیرا تپه‌دلنلینك قوتی یالکز بر والیلکدن-
ده عبارت اولمیوب پارغه کبی قوجه برقضایی چفتلك
نامیله جزایر سبعه حکومتندن اقچه‌سیله مبایعه ایلد-
کدن ماعدا یانیه‌ویونانستانی دخی عادتا کندیسنه مالکانه
اتخاذ ایلیه‌رك عظیم خزینه‌لر جمع ایتمش و بو خزینه‌لر
ایله غایت مکمل برده اردو وجوده کتورمش ایدی .
حالبوکه دولتك غائله‌سی یالکز کندیسندن‌ده عبارت
دکل ایدی . اوته طرفده مصرده محمدعلی پاشا عادتا
حکمدارلغی قوره‌رق مصرك قوهٔ بریه وبحریه‌سنی
اتمام ایلدیکی کبی وهابیلر دخی حجاز طرفلرینی کلیاً

استیلا ایلیه رك سلطان محمود حضرتلری بونلردن هانکیسنك اوزرینه دست تأدیبی قالدیره جق اولسه عاصیلرك قوتی کندی قوتنه فائق چیقه جغنه شبهه ایتمیورایدی.

ایشته بویله برزمانده سلطان سلیم حضرتلرینك نظام جدیدار دوسی الده بولنسه ایدی عاصیلرك کافه سنه مرام اکلاتیله جغی شبهه سز ایدیسه ده یکیچری اشقیاسی بایراقدارلك وفاتندن صکره ارتق بتون بتون جهانه تحکم ایتمش اولدقلرندن نظام جدیدك اسمی دخی اونوتلمش ایدی.

نهایت سلطان محمود ثانی حضرتلری مصر والیسی محمدعلی پاشا ایله اوغلی اولوب کندیسنه سرعسکرلك ایتمکده بولنان ابراهیم پاشایی وهابیلرك تربیه سنه مأمور ایلدی. بومأموریت اوقدر اوسته لقلی برشی ایدی که اکر محمدعلی بونی قبول ایتمیه جك اولورسه عادتا عاصی اولدیغی تحقق ایده جك ودولت علیه یه بویله آچیقدن آچیغه عصیانی ایسه هنوز کندیسنی حکمدار طانیغه الشمامش بولنان مصر انظار عمومیه سنده کندیسنی تنزیل ایلیه جك ایدی. بناء علی ذلك

محمدعلی بو مأموریتی قبول ایلدی . هم ده ینه کندی منافع مخصوصه سنه خدمت ایده بیله جك بر صورته افراغ ایله ایفای مأموریته باشلادی . کویا دولت علیه نك عجزی ارتق حرمین شریفینی محافظه یه مصری مأمور ایتمکی ایجاب ایلمش کبی کورینه رك عموم امت محمد نظرنده کندیسنی مقتدر ایتمك اوزره عظیم بر اردو ایله حرکت ایلدی .

هر نه حال ایسه محمدعلینك بو حرکتی هم وهابی بلیه سنی قالدیره جق وهم ده مصرك قوتنی تنقیص ایده جك برشی اولمغله بالوجوه سلطان محمود حضر- تلرینك عقل و حکمتلرینه دلالت ایدر . انجق ١٢٣٥ سنهٔ هجریه سنده محمدعلی پاشا وهابیلری برباد ایدیب ده بتون ملت اسلامیه نك آفرینینی قازاندقدن صکره ارتق بو قدر بیوك بر خدمتی اوزرینه سلطان محمودك کندیسنی تربیه دن احتراز ایده جکنی نظردقته الهرق مصرده اوروپا اصول منتظمهٔ عسکریه سنه تطبیقاً بر اردو و بر دونما وجوده کتورمکه و مصرك کافهٔ شعبات اداره- سنی بر اصول مستقله یه تطبیق ایدرك استانبولدن مصره کیدن مأمورلری کلی احسانلر ایله کندیسنه ربط

ایلدکدن ماعدا استانبول داخلنده دخی بر چوق
کباری احسانلر وهدیه‌لر ایله کندی طرفنه جلب ایتمکه
باشلادی‌که شو حال تپه‌دلنلینك طور مستقلانه‌سندن
زیاده سلطان محمود حضرتلرینی صیقمقده ایدی •
لکن برکره تپه دلنلی علیهنه فرمان همایون صادر
اوله‌رق بهمه‌حال قفاسنی کسمك ایچون قوهٔ لازمه
کوندرلمش اولدیغندن انك وجودی اورته‌دن قالدیر.
یلنجه‌یه قدر مصر والیسنه مدارا ایتمك مجبوری
ایدی •

واقعا تپه‌دلنلی اوزرینه سوق اولنان قوت ایچه
برقوت ایدیسه‌ده مرقومك باشنده‌کی اردودخی ایچه
غلبه‌لك ویانیه قلعه‌سنك متانتی ایسه پك فوق‌العاده
اولدیغندن علی پاشا قلعه‌یه قپاندیغی زمان قلعه‌نك
فتح وتسخیرینه امکان کوریله‌مامشدر • بوحرکت
١٢٣٦ سنه‌سنده وقوعه کله‌رك تمام علی پاشا یانیه
قلعه‌سنده‌کی مقابله ومقاومتیله کندی قدرتنی تجربه
ایلدکدن صکره ١٢٣٧ سنه‌سنده طوغریدن طوغری‌یه
اعلان عصیاندن دخی کیرو طورمدی •

علی پاشانك بوعصیانی واقعا مؤخراً کندیسنك

اعدامیله برطرف اولمشدر. انجق عصیان مذکورك سوء تأثیری مؤخراً میدانه بریونان دولتی چیقارمغه قدر وارمشدر. زیرا اوزمانلر برطاقم روم جمعیات خفیه‌سی جمله‌سی تحت تابعیت عثمانیه‌ده بولنان روملری استقلال هوسلرینه تشویق ایتمکده بولنه‌رق علی پاشا ایسه کندیسی طوسقه لغك دخی روم جنسندن ویالکز مذهبجه مسلمان اولدیغی بیانیله اکر جمله‌سی برلشورلر ایسه هپسی بردن دولتك حکمندن قورتیله‌رق باشلی باشلرینه برحکومت تشکیل ایده‌جکلرینه روملری ایناندیرمش وبناءعلیه دولته اولان مقاومتنده بونلرك قووتلرندن دخی کلی استفاده ایلمشدر.

علی پاشایی مؤخراً برتدبیر ایله اعدامه مأمور اولان خورشید پاشا ١٢٣٨ سنه‌سنده کوپاتپه‌دلنلینك عفو واطلاقنه دائر ساخته برفرمان همایون ایله یانیه‌یه کیدرك علی پاشایی بیاغی تأمین ایلدکدن صکره اصل اعدام فرمانی ارائه ایدنجه علی پاشا همان طبانجه‌لره طورانمش ایسه‌ده خورشید پاشانك معیتنده بولنان تفنکجیلر دخی علی پاشا اوزرینه آتش ایدرك برقاچ یرندن مجروح ایتملریله تپه‌دلنلی تپه‌اشاغی کلمش ایدی.

بو حالده درحال قفاسی کسیلوب استانبوله کوندرلدی و باب همایون اوکنه وضع اولنه رق تشهیر قلندی ٠

یونانلیلر هنوز جمله‌سی علی پاشانك معیتنده اجتماع ایتامش بولندقلری حالده مرقوملك بونجه زمان دولته قارشو قویمش بولنمسندن و حالبوکه صربلیلرك عصیانلری ثمره‌سی اوله رق برامارت قازانمش اولمسندن پك بیوك عبرت الدقلری کبی برطاقم دولتلرك تشویقاتی دخی منضم اولنجه بو کره کندی حسابلرینه اوله رق بر عصیان ترتیب ایلدیلر ٠

یونانلیلرك بوعصیانی استانبولده پاطلامش اولان بشقه برفساد خبره‌سیله برقاتدها میدان فرصت بولمش اولدی ٠ شویله که :

وطنمزك هرطرفنده علولنمش اولان حریق فساد محضا عسکرك عرض جبین همتی ایله اطفا ایدلمك لازم کلور ایکن یکیچرینك بتون بتون قالدیرم قباسی کسلمسی اوزرینه اویله خدمت دولتده بولنمسی مأمول اولمق شویله طورسون بلکه سلطان محمود حضرتلرینه دخی کوستکون بولندقلرندن ارتق هر اورطه اوطه‌لری بردارالندوه حالنی المش ایدیلر ٠

هله برزماندنبری صرب ستان وتپه‌دلنلی فسادلری ایله عربستان ومصر احوالنجه کوریلان فنـالقلر رجال دولتدن فلانجه وفلانجه ذواتك باشی التندن چیقدقلری طرزنده‌کی کفت‌وکولر دولتـك الك صادق بندکاننی لکه‌له‌مکه باشلایوب بالاخره یکیچرینك بر عصیان‌علنی کوسترمسی‌اوزرینه سلطان‌محمود حضر- تلری رجالدن برقاچ‌کسه‌نك شهادتنه رضا کوسترمکه قدرده مجبوراولمش‌ایدی.

پادشاهك بومجبوریتی یکیچرلرك ادبسزلکنی برقاتدها آرتزنجه استانبول او یله برحاله کلمش ایدی‌که فساد خارجی‌یه باقق شویله طورسون نفس پای‌تخت سوری ایچنده بیله هیچ برکسه کندی باشنك سلامتندن امین اوله‌میئجـه ارتق موره روملری میدان فرصتی بالکلیه خالی بوله‌رق اسـلام قرا وقصباتنی باصمغـه ونره‌ده براسلام کوررلر ایسه کسوب آصمغه قویولد- یلر.

١٢٣٩ سنه‌سنده روملرك جرأتی بردرجه‌یه‌وار- دی‌که بتون جزایر بحرسفید بوفساده اشـتراك ایدرك برچوق خرسز کمیلری هرطرفی قاصمغـه قاوورمغه

باشلادیلر . اشقیا اوزرینه قوهٔ عسکریه کوندرمکه
یکیچریلرك کوسـکونلکی وآزغنلغی مانع اولـدی .
یغندن قره علی پاشا قوماندا سیله برمقدار دونغا چیقا .
رلدی وواقعا بودونغا سـاقز پیشکاهی اوکنده روم
کیلرینی طاغته رق الـعاصی اولان ساقز اهالیسنی اطا .
عته کتوردی ایسـه ده استانبولدن امدادك ارقه سی
کسیلدیکی جهتـله تندوس اطه سی پیشـکاهنده روم
خرسزکیلری دونغای همایونی عادتا مهماتسز بوله رق
قره علی پاشایی مغلوب ایلدیلر . ایشته بوندن صکره
یونان عصاتی اوزرینـه کوندره جك الده هیچ برقوت
قالمدی .

ماورو قوردراتو وقولوقوترونی کبی الك مشهور
یونان سردارلری براره لق نصلسه یکدیکرینه مخالفت
ایلیه رك بونلرك همان یکدیکر یله محاربه یه چیقشملری
دولت علیـه ایچون پك بیوك بر فرصت اولوب حتی
اوزمانلر اوروپاجه یونانیلره یاردم ایچون طرف طرف
تشـکل ایتمش اولان « فیل هلن » یعـنی محب یونان
جمعیتلری دخی معاونت نقدیه وسائره یی کسمش اولملری
حسبیله اوزمانلر دولت نه یاپمق ایستمش اولسه مقتدر

اوله‌جغی درکار ایدیسه‌ده یکیچریلری شورادن شورایه سوق ایتمکه امکان قالمیوب دولت علیه‌عادتا عسکرسز بر دولت حالنده قالمش و بلکه‌ده یکیچری طائفه‌سی دولته دشمن اولمق حسبیله قوجه بر دولت نوعما بر دشمن عسکرینك تحت استیلا واشغالنه کیرمش دیمك اولدیغندن بوقوجه فرصت دخی الدن قاچیرلمشدر ٠

صکره‌لری ایسه یونان سردارلری اتحاد واتفاقلرینی تجدید ایلدکدن ماعدا لورد بایرون وانیارد کبی انکلیز زادکانی مطلقا میدانه بر دولت یونانیه چیقارمق ایچون قوهٔ قلمیه وسیفیه‌لرینی فدایه باشلایه‌رق اوروپاجه بونلره پیرو اولان برچوق فیلهلنلر دخی کلی معاونته شتاب ایتملریله ١٢٤٠ سنه‌سنده بومعتبرانك یاردیمیله یونان ملت جدیده‌سی نامنه یکرمی میلیون فرانقلق برده استقراض عقد ایدلمش و بو پاره کافةً تجهیزات عسکریه‌یه صرف اولنه‌رق اشقیای یونان اولکیدن زیاده جنکه شدت ویرمشدر ٠

الده عسکر اولمدقدن صکره یونان اشقیاسی بویله تجدید قوت ایتمسه‌لر بیله مقاومت ممکن اوله‌میه‌جغنی سلطان محمود حضرتلری کورمکده واوزمانلر

مصرده محمد علی پاشا ایسه کوندن کونه قوهٔ نظامیه
سنی آرتدیرمقده بولنمغله تك یونانستان قورتلسوندە
نصل قورتیلور ایسه قورتیلسون دیه موره و کریدی
والیلکارینی محمد علینك اوغلی ابراهیم پاشایه احاله
ایدرك اودخی یکرمی ایکی بیك منتظم مصر عسکرینی
کایتلی دونمایه ارکاباً کلمش محاربه یه باشلامش ایدی .

واقعا تجدید قوت ایلیان روملر باره لق مصر
اردوسنه ده غلبه ایلمشلر و ابراهیم پاشایی موره یه
چیقارتمیوب کریده عودته مجبور ایتمشلر ایسه ده
مؤخراً ابراهیم پاشا زیاده شدتله بر هجوم ایدرك
مودون موقعنی ضبط ایدنجه اندن صکره ناوارینی
دخی روملردن بالاسترداد ارتق موره نك سائر برچوق
یرلرینی ده استرداددن کیرو قالمامشدر .

ابراهیم پاشانك شو موفقیتی ١٢٤١ سنه سنده
میسر اولوب اوزمان استانبولده مصرك خصمی بولنان
برطاقم کیمسه لر وهابی مسئله سنی برطرف ایدن مصریلر
اکر یونان مسئله سنی ده برطرف ایدرلر ایسه ارتق
دولت علیه نك شمس شوکتنی منخسف ایتمك درجه سنده
شان قازانمش اوله جقلرینی در پیش ایله سلطان محمود

حضرتلرینی لاینقطع محمد علی علیهنه تشویقدن خالی قالمزلر ایدی .

بو تشویقاتك ایسه سلطان محمود حضرتلری کبی غیرتلی و شجاعتلی بر پادشاهه اولان تأثیراتی ایضاحدن مستغنی اولوب حالبوکه کندی دولتنی بوقدر تنزیله سبب یکیچریلرك عصیانی و مصرك بوقدر شوکتنه سبب دخی اوراده نظامیه عسکرینك تشکیلی ماده‌سی اولدیغنی کورنجه « بزم دولتمزك الڭ بیوك دشمنی محمد علی دکل یکیچریلردر . اولانلرك حقندن کلهلم » دیمش و تمام یکیچریلرك بر دها فساد چیقارمسنی فرصت عد ایلیه‌رك اهل اسلامدن ارباب ناموس اولانلری سنجاغ شریف التنه دعوتله عادتا کندی عسکرینه کندیسی اعلان حرب ایلمشدر .

سلطان محمود حضرتلرینك اشبو اعلان حربلرینه مقابل یکیچری دخی « یکیچری اولان قزغان شریف التنه ! » دیه برغیرت جاهلانه ایله اعلان حرب ایتمش ایسه‌ده بو ادبسزلر صوڭ زمانلرده مثلا بر بنا یاپدیره‌جق اولنلردن کویا ارغاد باشیلغی یکیچری یه عائد اولمق اوزره رسومات کثیره اخذینه قدر ادبسزلکلر

ایله بتون استانبول خلقنك‌ده نفرتلرینی قازانمش اولدقلرندن هرکس فوج فوج سلطان محمود حضرتلرینك دعوتلرینه اجابت کوسترمکله یکیچری قشلالری طوپه طوتلمش و درونلرینه تحصن ایدن اشقیانك بر چوغی آتش ایچنده هلاك اوله‌رق طیشارویه جان آتانلر ایله شوراده بوراده اله کچنلر عموماً اعدام اوله‌رق درسعادت بونلرك لوث وجودندن تطهیر قلنمشدر ۰

بو وقعهٔ خیریه‌یی بو مظفریت عظیمه‌یی متعاقب سلطان محمود حضرتلرینك دستار شریفی فسه وخفتان شهریاری‌یی ستری‌وشینله و الحاصل کسوهٔ پادشاهانه‌یی نظام جدید قیافتنه تحویل ایلیه‌رك میدانه چیقدقلری کبی هرکس ایچون دخی اثر پادشاهی‌یه امتثال ایلك واجب اولمشیدی ۰ بناء علیه سلطان سلیم نظام جدیدینك بقیه‌سی شورادن بورادن میدانه چیقمغه باشلادقلری کبی سریعاً دخی کایتلی نفرات جدیده تحریرینه شروع اوله‌رق سواری و پیاده الای و طابورلری تشکیل قلنمشدر ۰

ذات شاهانه اشبو نظام جدیدك ترقیات سریعه -

سنی اول قدر التزام ایلمشلر ایدی که بالذات داود پاشا صحراسنه چیقه رق سواری عساکر شاهانه لر ینه قومانده ایله تعلیم ایتدیررلر ایدی · صدالری مهیب و دیك اولدیغندن و یردکلری قوماندالرك حقیقةً قلوب عساکره تأثیردن خالی قالمدیغی دخی مرو یدر ·

اصلاحات ونظامات جدیده درحال ولایات شاهانه یه دخی تعمیم قلنه رق هر نره ده یکیچری بقیه سی وارایسه رؤسای معنده سی ازاله و اعدام اولندقدن صکره افرادی پریشان واوجاقلری بی نام و بی نشان ایدیله رك یکیدن عساکر نظامیه تحریرینه شروع اولنمشدر ·

درسعادتده سلطان محمود حضرتلری اشبو اصلاحات جلیله ایله اشتغال بیوردقلری صره ده یونانستانجه مصرلی ابراهیم پاشا مورهنك هرطرفنی استیلا درجه سنه واردیغندن روم سردارلری ارتق هرطرفجه مأیوس اولملری اوزرینه اکر اوروپا طرفندن معاونت کورمیه جك اولسه لر ایدی اومشغله دخی برطرف اولمش بتمش صایله بیلور ایدی · انجق انکلتره دن لورد قوشارانك امداده یتشمسی اوزرینه

روملر یکیدن تجدید قوت ایدرك ینه ابراهیم پاشایه طرف طرف عصیان ومقاومته باشلامشلردر.

بووقوعات ۱۲٤۱ و۱۲٤۲ سنه‌لرینك وقوعاتی اولوب سلطان محمود حضرتلری ایکی سنه مدت جهد تام ایله نظام جدید الای وطابورلرینك مقدارلرینی ایجه چوغالتدقدن صکره امورسیاسیه‌ده‌کی جرأتلرینی دخی آرتدیرمغله ۱۲٤۳ سنه‌سنده عموم اوروپا دولتلرینه برنوطه کوندره‌رك یونان فسادینك بویله اوزایوب کیتمسی محضا اوروپاجه فیل‌هلن یعنی یونان محبلرینك معاونت ومظاهرتلرندن نشأت ایلدیکی بیانیله اورو - پانك بعدما بوایشه مداخله ایتمامسنی پروتستو یوللو بیان ایلمش وبر یاندن دخی یونانستان اوزرینه قوهٔ بریه وبحریه کوندرمك تدارکاتنه مسارعت بیورمش ایدی.

انجق اوروپادن یونانستانه کلان یالکز لوردقوشارا اولمیوب ریشارشورشن وقونت قاپودیستریا دخی انکلتره وفرانسه‌دن کلرك بونلردن لوردقوشارا ارباب عصیانه امیرال وریشار سرعسکر وقاپودیستر- یا دخی جمهور یونانیه رئیسی تعیین اولنه‌رق بونلر

یونانستانه عادتا بر حکومت مستقله سوسی ویردکاری کبی سلطان محمود حضرتلرینک نوطه‌لری اوزرینه انکلتره وفرانسه وروسیه دولتلری دول سائره‌نك ده انضمام رأی ومعلوماتلریله یونانستانی رسماً وعلناً تصاحبه قیامله عظیم بر دونننمایی ناوارینه سوق ایتمشلر ایدی ۰ بو دوننمایله استانبول ومصر دوننمالری دخی ناوارین لیماننده تلاقی ایتدکله وهله‌ وقوعه کلان محاربه‌ده دوننمای همایون آزلغی حسبیله اعدای متفقه دوننماسنه مقاومت ایده‌مدیکندن عادتا کلیاً احراق ایدلمشدر ۰

بر یاندن ناوارین ملحمه‌سی دوام ایدر ایکن دیکر طرفدن عموم روملر دخی ایاقلانه‌رق خارجدن کلندیلر. ینه التحاق ایدن برچوق اجنبی قوماندانلرك سوقیله عساکر شاهانه‌یه قارشو بوغاز بوغازه محاربه‌یه ابتدار ایلشلر ایدی ۰ نهایت اوروپانك معاونتی آرتدقچه آرته‌رق وانلره مقابل بزم قوهٔ مدافعه‌مز عاجز قاله‌رق، یونانستانك هر طرفی الدن چیقمغله مقدملری اوروپا یونانستان ایچون یالکز بر مختاریت اداره طلب ایدر ایکن بو دفعه یکیدن استقلال تامنی اعلان ایلدی ۰

دولت علیه‌نك مسئلهٔ یونانیه‌ده‌کی شو مغلوبیتی

روسیه دولتنك اوته دنبری قورمقده اولدیغی دوالیب حیل وفسادی فریل فریل چویرمکه میدان آچه رق یونان مسئله سی عادتا برطرف اولوب بتدکدن صکره حالا یونانستانی تصاحب غیرتیله اوروپایی الداته رق ١٢٤٤ سنه سنده دولت علیه یه اعلان حرب ایله حدودی تجاوز ایلمش ایدی . دشمنك شو هجومی اویله برزمانه تصادف ایتدی که سلطان محمود حضرتلری الده بولنان قوه جزؤیه سنی هپ مسئلهٔ یونانیه ده استخدام ایلدیکندن روسیه اردولری بلامانع ولامزاحم بالقان طاغلرینی دهاشه رق تاادرنه یه ایندیلر . بوحالده بزم ایچون طلب صلحدن بشقه برشیئه امکان قالمدیغندن ١٢٤٥ سنه سنده ادرنه شهرنده عقد اولنان معاهده موجبنجه یونانستانه قرال نامیله برحکمدارك اقامه سنه دخی دولت علیه نك رضا کوسترمسی ضرورت حکمنی الدی .

ایشته یونان مسئله سی بوصورتله نتیجه پذیر اولدقدن صکره سلطان محمود حضرتلری اولانجه همت وغیرتلرینی اصلاحات ملکیه وعسکریه یه حصر ایلیه رك ١٢٤٦ سنه سنده قوهٔ بریه و بحریه نك

يكبدن اتمامنه دامن درميان همت اولديلر . واقعا
افكار عموميه عموماً محو ايديلان يكيچريلرك تعلقاتنده كى
تأثردن طولايى حالا سلطان محمود حضرتلرينك
تشبثات اصلاحاتپرور يسنه مخالف اولوب ازجمله
اشقودره لى مصطفى پاشا استانبولده كى نفرت واقعه دن
استفاده ايچون پاى تختى هيچ طانيامق داعيه سنه صاپمش
واودخى تپه دلنلى و ياخود محمد على كبى ارناودلغه
برصورت مستقله ويرمك هوسلرينه دوشمش ايسه ده
سلطان محمود حضرتلرى اشبو مخالفتلرك هيچ بريسنه
قولاق ويرميوب همت جسورانه وغيورانه سنى
يالكز اصلاحات عسكريه يه حصردن كيرو طورما-
مشدر . مع هذا روم ايلى طرفلرى هنوز اسكى دره
بكيلرينك براقش اولدقلرى طوره تابع اوله رق مقام
خلافت وسلطنتك شوكت ماديه ومعنويه سنى اول
قدر مهمسه مامكده اولدقلرندن سلطان محمود حضر-
تلرى ادرنه يه قدر بر سياحت اجراسيله اورالرده
عظمت پادشاهى يى جمله يه كوسترمك لزومنى حس
ايلديلر .

بو سياحت شاهانه ١٢٤٦ سنه سنده وقوعه

کلەرك واقعـاروم ایلینك دهـا ایچرولرندن ادرنەیه
طوپلانان برچوق اعیـان ومعتبران هیئت شاهانەیی
تماشا ایله تجدید صدق وعبودیته مجبـور اولدقلری
جهتله سـیاحت همایونك پك بیوك فائدەسی کـورلمش
وهلەاوجه اوراره قدر کلمش اولان روسلرك براقدیغی
تأثیراتدن دخی هیچ اثر قالمامشدر ٠

مکتب فنون طبیه ایله سـائر مکاتب عسکریەنك
مجدداً وتجدیداً کشادلری ومطبعهٔ عامرەنك تأسیسیله
نصفی ترکجه ونصف دیکری فرانسزجه برغزته احداثی
هپ بوزمانك اجراآت نافعەسندن اولوب اصلاحاته دوام
اولندقجه افکار عمومیه دخی اولکی هیجانی تعـدیل
ایلدیکندن واستانبول نفوذ پادشاهی التنده انتظامی
ارتدیردقجه اشقودره و بغدادوالیلری کبی اسـتانبولی
طانیمامق ایستیان والیلر انجام کاری دوشونەرك امانه
دوشدکلرندن احوال عمومیهٔ دولت بیاغی بر صورت
حسنه پیداسـنه باشلامش ایدی ٠ چـه فائدەکه بوکره
دخی برمصر مسـئلەسی دولت علیهٔ عثمانیەیی برقاچ
زمان ایچون اصلاحاتدەدوام وترقیدن منـع ایلیەجك
برتأثیر کوسترمشدر ٠ شویله که :

مصر والیسی محمد علی پاشانك تنظیم ایلدیکی
ادارهٔ ملکیه ثمراتندن اولەرق وجوده کتوردیکی
منتظم اردولر کرك وهابیلرك وکرك یونانیلرك تنکیللری
امرنده پك بیوك ایشه یارامش اولدیغی کبی اکر والیٔ
مشار الیه لزومی وجهله حکیمانه برصورتده اداره
ایدلمش اولسه ایدی مؤخراً مصرده وجوده کلان
حکومت خدیویه یه احتیاج قالمدقدن بشقه دولتجه دها
پك بیوك منفعتلر استنتاج اولنه جغی شبهه سز ایدیسه ده
درسعادتده خسرو پاشا کبی محمد علینك برچوق
رقبا وخصماسی بولنەرق بونلر سلطان محمود حضر-
تلرینی لاینقطع محمدعلی علیهنه اغضاب ایلدکلری کبی
دیکر طرفدن برچوق وسائط ایله محمدعلینك ده استما-
نبولدن امنیتی سلب ایدلدیکندن تابع ایله متبوع ارا-
سنده کی مناسبت سنه دن سنه یه وبلکه کوندن کونه
مدهش بر کرکینلك پیدا ایتمکده ایدی.

ناوارینده وقوعبولان فلاکت ایسه محمدعلی پاشا
ایچون عادتا برمیدان تجربه اولوب آنی متعاقب مصر
دونماسنی اولکندن دها اعلا برصورتده تجدید وتکثیر
ایلدکدن ماعدا عساکر بریه سنی دخی برقاتدها تنظیم

وتوفیر ایلمش اولدیغندن برکون اولوب ده بهمه حال استانبول طرفندن کله جك برسلهٔ تأدیبه قارشو بو قوتله سپر المغی ذهننه یرلشدیرمش ایدی . انجق سوریه طرفلری مصر نفوذی التنده بولنمدقدن صکره برحرکت عثمانیه یه طوغریدن طوغری یه مصرك هدف اولمسی مدافعه ومقاومتجه بالاخره عجزی موجب اوله جغنی محمد علی دوشوندکله بو احتماله مقابل دخی اوغلی ابراهیم پاشانك سوریه والیسی نصب ایدلمسنی درسعادتدن استدعا ایدنجه بو استدعاده کی حکمت نزد حکمت وفد محمود خانیده اکلاشیله رق استدعاسی اسعاف اولنمدقدن بشقه برده صغوق چهره کوسترلمش ایدی .

محمد علی بو چهرهٔ ناحشنودیدن قوشقولنوب عکا والیسیله برکوچك معارضه یی بهانه ایدینه رك ١٢٤٧ سنه سنده اوغلی ابراهیم پاشایی مکمل براردو ایله بریة الشامه سوق و برسنه ظرفنده اجرا ایتدیردیکی حرکات سریعهٔ عسکریه ایله هر طرفی ضبط ایلدیکندن بو حرکت عاصیانه درسعادتده بولنان رقباسنه بسبتون میدان آچمش وسلطان محمود حضرتلرینی بحق اغضاب ایلمشدر .

ایمدی محمد علینك قتلی حقنده طرف پادشاهیدن
برده فرمان صادر اولنجه، ارتق محمد علی بو حکم ایله
محکوم اولان باشنی قورتارمق ایچون عصیان علنی یه
برقاتدها قوت ویردی واوغلی ابراهیم پاشایه کوندر
دیکی تعلیمات موجبنجه مصر عسکری قونیه یه
طوغری ایلرولمکه باشلادی.

مصرده دها فرانسزلردن قالمه بر انضباط وانتظا-
مك تأثیریله اصول ادارهٔ ملکیه وانك ضمننده کی
ترقیات عسکریه بزه نسبتله پك بالاتر اولدیغندن دولت
علیهٔ عثمانیه نك قوتی مصر اردولرینه مقابل حقیقةً
عاجز قالمقده ایدیلر. بونك اوزرینه روسیه دولتی
ظاهر حالده سلطان محمود حضرتلرینه معاونت ایتمك
وحقیقتده « اشته دولت علیه یی بروالیسنه مقابل
دخی بن قورتاردم » دیه خرستیان تبعهٔ شاهانه یه
قارشو برشان وشوکت کوسترمك ایچون درحال
دونغاسنی دولت علیه یه معاونته کوندرمش وبو صور-
تله محمد علی دخی حرکاتنی تعطیل ایتمش ایسه ده
قونیه ده ١٢٤٨ سنه سنده عقد اولنان معاهده محمد
علینك قتلی حقنده کی فرمان همایونی کیروالدیررد-

قدن ماعدا سوریه واطنه ولایتلرینك دخی ابراهیم پاشایه مالکانه اولەرق ویرلمسنی انتاج ایلمش ایدی.

اشبو قونیه معاهدەسنك عادتا بر معاهدۀ مغلوبانه اولمسی اصدقای دولتی پك زیاده دوشوندرمش ایدی. زیرا کرید جزیرەسی حالا مصرلی ادارەسنده بولند یغندن مصر ونوبه وکرید وشام وحلب واطنه ولا - یتلرینی حاوی برالکای عظیم ایله بورالرده ساکن اون میلیوندن متجاوز نفوسك محمد علی یه تابع قالمسی مصره بردولت جدیده شکلنی ویرمش ایدی.

١٢٤٩ سنەسنده محمد علی اصلاحات ملکیەسنی برقاندها ایلرویه کوتورەرك انجق مصارف حربیەسنی چیقارتمق ایچون اهالیدن کلیتلی ویرکو تحصیلنه باشلامغله قدس شریف اهالیسی محمد علینك بوشدتنه قارشو عصیان ایدنجه ذاتاً قونیه معاهدەسندن بالطبع ممنون اولمیان سلطان محمود حضرتلری قدس شریفدن لبنانه دخی سرایت ایلیان بوقاریشقلقدن استفاده ایچون سکسان بیك کشیلك براردویی سوریه طرفلرینه سوقه مسارعت کوستردیلر.

بواردو ایلك حرکتیله محمد علی پاشا اردوسنه

چاتمش اولسیدی پریشان ایده‌جکنه شبهه یوق ایدی انجق هنوز ایکی عسکر تلاقی ایتمکسزین اوروپا دو- لتلری میدان توسطه اتیله رق طرفینی محاربه‌دن منع ایلدیلر که بوتوسط دخی محمدعلینك اهمیتنی بر قاتدها آرتدیرمقله ضررینی دکل کارینی موجب اولدی .

١٢٥١ سنه‌سنده پوسته وقرانتنه اداره‌لرینك تنظیمی وبعض طرق ومعابرك اصلاحی کبی امور نافعه ایله اشتغال ایدیلوب ١٢٥٢ سنه‌سنده دول معظمه ایله مناسبت دوستانه‌ودیپلوماتیقیه‌نك برقاتدها تأییدی ایچون بعض دولتلر نزدنده مقیم سفارتخانه‌لر تشکیل اولندی که بوزمانه قدر دولت علیه‌نك اوروپاده دائمی سفارتخانه‌لری اولمیوب لزوم واقتضاسی کورلدکجه فوق العاده سفیرلر کوندریلور ایدی .

چند سنه مقدم ادرنه‌یه قدروقوعبولان برسیاحت همایونك هیبت وشوکت پادشاهی‌یی اهالی‌یه کوستروب نظامات جدیده‌نك حسن تلقیسنجه اهالینك استعدادلرینی بك زیاده ارتدیرمش اولدیغی مؤخراً تأثیرات فعلیه‌سیله کورلدیکندن اشبو ١٢٥٣ سنه- سنده دخی سلطان محمود حضرتلری روم ایلنه برسیا-

حت دها و یرمکه و باخصوص بودفعه اویله
یالکز ادرنه یه قدر دکل ایچـه محللری طولاشمغه
قرار ویردیلر . اشبو سیاحت همایونده پادشاه عالمپناه
حضرتلری طونه طرفرینه قدر وارەرق افکار جدیدهٔ
اصلاحاتی اهالئ ولایاته بالذات نشر وتعمیمه همت
بیورمشلردر .

ذات شاهانه روم ایلی طرفرنده ایکن سلطان
محمود حضرتلرینك شدت غضبلرندن وحدت مزا۔
جلرندن ممنون اولەمیان بعض کمسەلر شبهەسز مصر
طرفندن دخی ارقەسی اکسیلمیان تشویقاته قاپیلەرق
کنج شهزاده عبدالمجید افندی حضرتلری نامنـه بر
فساد ترتیبنه مباشرت ایلدکلری مسموع همایون اولنجه
روم ایلی سیاحتندن عودت همایونلرینی اوقدر
عاقلانه بر صورتده ترتیب بیورمشلر ایدی که درسعادته
واصل اولدقلری حالده هنوز مفسدینك افکار شا۔
هانه دن هیچ برکونه تلاش واحترازلری یوق ایدی .
معهذا هنوز تمامئ اثاری قوەدن فعله چیقارمامش
اولان بوفسادن طولایی اویله شدتده اسرافی تجویز
بیورمیەرق برشدت معتدله ایله ارباب فسادك شرلرینی

منعه موفق اولمشلردر .

شو استانبول اصلاحاتی ۱۲٥٤ سنهٔ هجریه-
سنده وقوعه کلدیکی کبی ذاتاً سلطان محمود حضر-
تلرینك امل اساسیلری ارتق افکار استیلاجویانه‌سی
بتون بتون میدانه چیقمش و بعض دول اجنبیه ایله
دخی مناسبت پیدا ایتمسی اوزرینه جرأتی دها برشقه
صورتله ارتمش بولنان محمد علی پاشایه حدینی بیلدیر-
مکدن عبارت اولمغله روم ایلی عودتنی متعاقب مصر
ایچون بر بیوك اردو تهیه‌سنه مباشرت ایتمشلر ایدی .
بواردو حافظ پاشا قوماندا سیله دیار بکر طرفلرینه
سوق اولنمغله تمام نزیب شام موقعنه کلدکده
مصرلینك سوریه طرفلرنده دائما موجود و متحشد
اولان اردوسیله بالتلاقی شدتلی برمحاربه‌یه طوتشد-
یلر . واقعا اردوی همایون دخی عساکر نظامیه‌دن
مرتب ایدیسه‌ده اوزمانلر عثمانلی عسکری هنوزوقت
سلیمیده‌کی نظام جدید قدر منتظم اولمامغله مقابل مصر
عسکری برچوق اجنبی ضابطانك تعلیم وقوماندەلریله
انتظامنی آرتدیرمش وابراهیم پاشانك شیطانلری بیله
افساد واغوایه کافی اولان قوهٔ مقنعه‌سی غالبا برطاقم

ضابطان وامرایی‌ده مصر طرفنه جلب وجذب ایتمش اولدیغندن حافظ پاشا اردوسی مصرار دوسنه مغلوب اولمشدر .

انجق شو خبر مغلوبیت سلطان محمود حضرتلرینه واصل اولمزدن مقدم یعنی ۱۲۵۵ سنه‌سنده اول پادشاه عالیجاهك ارتحاللری خبری اردوی همایونه واصل اوله‌رق بو یله بر مشکل زمان ایچنده بو خبر مصیبت بتون ارباب غیرت وحمیتی هونکور هونکور اغلاتمشدر .

والد ماجد حضرت عبدالحمید غازی جنت مکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلری پدر عالیلرینك وفاتیله تخت سلطنته جلوس بیوردقلری زمان هنوز اون سکز یاشنده برجوان شوکت‌عنوان اولوب انجق بر طرفدن مصر عساکرینك طور غالبیتلرینی آرتدیره‌رق سوریه وحلب واطنه طرفلرندن ماعدا کردستانی دخی تهدید ایتمکده بولنملرینه مقابل دیکر طرفدن ولایات شاهانه‌نك کافه‌سنده آز چوق شورش وفترت حکم سورمکده بولنمق حسبیله دولتك حالی اوقدر مدهش ایدی که پادشاه نوجاه حضرتلرینك بونجه مشکلاته مقابل بحق چاره‌ساز اوله‌بیله‌جكلری احتمالی برچوق

اصدقای ارکان دولتی دوشوندیرمکده وبیوك بیوك
شبهه‌لره القا ایلمکده ایدی.
عقلای اصدقایی الڭز یاده دوشوندیرن شی ذاتاً مصر
اوزرینه سوق اولنان اردویی ترتیب ایتدیرن واوته‌-
دنبری محمدعلی پاشا ایله رقابتی مشهور جهان اولان
خسرو پاشانڭ مقام صدارتده بولنمسی قضیه‌سی اولوب
حتی مصرلیلر پادشاه نوجاه حضرتلرینه تبریك جلوس
ایله عرض مصالحه‌یه دخی بیوك بر رغبت کوسترمشلر
ایسه‌ده خسرو پاشا بهمه‌حال محمد علی وابراهیم پاشالره
شدتنی کوسترمك ایچون مصالحه جهتنه قطعاً ینا-
شمیه‌رق تدارکات حربیه‌یه بر قاتدها وسعت ویرمك
جهتنی ترجیحده بولنمش ایدی. اوزمان قپودان احمد
پاشا (که مؤخراً فراری احمد پاشا دیه شهرت بولمشدر)
دخی هرنه‌قدر محمدعلی طرفندن تمامیله مجلوب دکل
ایدیسه‌ده خسرو پاشانڭ اعداسندن معدود اوله‌رق
مصر حقنده بو درجه‌لره قدر شدت کوسترلمامسنی
توصیه‌ده بولنمغله خسرو پاشا ظاهر حالده احمد پاشایی
توحیش ایتمامش ایسه‌ده احمد پاشا دونغا ایله اق دکزه
مأمور اولنجه ارقه‌دن قتلی ایچون بر فرمان یتشدیر-

مش وحالبوکه پاشانك قورقوسندن دائما احتیاطلی بر
حالده بولنان احمد پاشا بو فرمانهمایونی کندی النه
کچیره رك حالدن خبردار اولنجه معیتنده کی دونمایی
آلوب مصره قدر کیدرك محمدعلی یه عرض دخالت
ایتمش اولمغله بو فرار مسئله سی عصرایشنی بالکلیه رنك
آخره تحویل ایتمکه کافی ایکن فضله اوله رق پدرندن
الدیغی امراوزرینه ابراهیم پاشادخی استانبوله قدر
یورومك عزمیله کوتاهیه اوزرینه طوغری صالندیر -
دیغندن معاذالله تعالی استانبول بر تهلکه ده قالمش
ایدی ۰

ایمدی اصدقای دولت شو حاللری کورنجه بعض
دول متحابه سفراسیله بالاستشاره ذات شاهانه یی احوال
حاضره نك دهشتندن خبردار ایلدیلر ۰ سلطان عبدالمجید
خان حضرتلری مصر وقعه سنك اشبو صورت
اخیره یی کسب ایتمسنه خسرو پاشا سبب اولدیغنی بر
کوزجه اکلادقدن فضله احوالك بوندن صکره کسب
ایده جکی مشکلات مدهشه یه ده سبب اوله جق بر کیسه
وار ایسه اوده خسرو پاشا اوله جغنی بالحکم انی مسند
صدارتدن عزل و بر محله نفی ایدرك دولتجه یکی دیپلو-

ماتلرك كرچكدن پيرى عداولنمغه لايق اولان رشيد پاشا مرحومى صدارته نصب ايله مشاراليهك فرانسه دن ماعدا دول منتظمه يى يعنى انكلتره واوستريا وروسيه وپروسيا دولتلرينى اقناع ايدرك جمله سنك توسطنى قازا- نمسى ثمره سيله مصر مسئله سنه نهايت ويرلمش وولايت مذكوره واليلكنك ارثاً محمدعلى فاميلياسنه انتقال ايتمسى شرطى وشرائط سائره ايله مصر قطعه سى سلطنت سنيه نك برولايت ممتازه سى طانمشدر ٠

اشبو قرار ١٢٥٦ سنه سنده يعنى جلوس عبدالمجيد خانيدن برسنه صكره وقوعبولوب كرك محمدعلى وكرك ابراهيم پاشا الحق دولت عليه نك عبوديتنى الك بيوك بر شرف بيلوب درسعادتى قبلهٔ نجات طانيمشلردر ٠ بناءعليه دولت عليه نك ارتق مصر طرفندن هيچ برانديشه سى اولمدقدن ماعدا حين حاجتده مصرده كوزل بر اردو ومنتظم بردونغما بولنه بيله جكى قضيه سى پك مهم برده نقطهٔ منفعت تشكيل ايلمش ايدى ٠ لكن بويله يالكز مصر عساكر منتظمه سى ودونغماسى ايله اكتفايه امكان اولمه مامغله پادشاه نوجاه حضرتلرى سلطان سليم ايله پدرلرى سلطان محمود حضرتلرينك باشلامش اولدقلرى نظا-

مات جدیده‌یی بر قاتدها توسیع وتحکیمه همت بیوره‌
رق هله شو تنظیمات امرنده رشید پاشا حضرتلر-
ینك افكار منوره‌سی پك بیوك ایشه یارامش و كلخا-
نه‌ده قرائت بیوریلان مشهور خط همایونده شمدی‌یه
قدر وقوعه كلان بر چوق قاریشقلقلر مناسبتیله شرع
شریف وقانون قدیم منیف احكامی خلافنده بعض
احوال كورلمش ایسه بو نلری زمانك الجاآتنه عطف
ایتمك ممكن اوله‌جغندن بعدازین هر كسك جانجه‌وماجه
طرف دولتدن امین اولمسی واسلام اولسون خرستیان
اولسون هر صنف تبعهٔ شاهانه نظر نظامده مساوی
طانلنه‌جغی جهتله دین ومذهبندن طولایی هیچ بر كیمسه‌-
نك مظلوم ومحقر ایدلامسی وبعدمابالجمله امور ومصا-
لح شرع شریف وقانون منیف موجبنجه تسویه اولنه‌-
رق فرد واحدك فرد واحده تغلب ایده‌مامسی اعلان
بیورلمش ایدی .

سنین واعصارك كذرانجه ساحهٔ وقوعه كلمش
اولان وقوعاتی تدقیق ایدرك بوندن بر حكمت سیاسیه
چیقارمش اولان مدققین بالاتفاق حكم ایدرلركه
جمعیات بشریه ومدنیه‌ده كوریلان فنالقلرك یالکز

برطرفدن ایقاع ایدلمش اولمسی قابل اوله میوب دنیانک هرطرفنده یاحکومتلر و یاخود ملتلر طرفندن کوسترلمکه باشلانیلان سببیتلر بالآخره طرف متقابله دخی سرایت ایدرك مثلا دولتلرشدتی ارتدیردجه ملتلردخی اطاعتسزلکده جرأتلرینی ارتدیردقلرندن و ملتلر اطاعتسزلکه میدان ویردکجه دولتلر جور وظلملرینی قوتلندیردکلرندن ایشته بومثللو اسباب متقابله جهانی آلتاوست ایلر . شوکبی احواله قارشو الك موافق تدبیر حکومتلرك بهمه حال اعتدال اوزره معامله یه عودت ایتملرندن عبارت اولوب واقعا برزماندنبری دولت علیه جه برمنافقك ایتدیکی یا کلش جاسوسلقلر اوزرینه رجالدن بر آدمك و یاخود قوجه بروز یرك قفاسی کسیلمسی بوغولوب آتلمسی مالی مصادره اولنمسی مثللو احوال میدان الدیغی کبی بویله مالنی وجاننی تحت امنیتده کوره میانلرك دولته قارشو سوء نیات وحرکاتی دخی دهشتلی بر صورت آلمغه باشلامغله کلخانه خط همایونی حکمت حکومتك ایشته بونقطهٔ نازکه سنه تماميله موافق اوله رق واقعا اهالی یی دولتدن ودولتی اهالیدن امین ایلیه جك براس اصلاحات مقامنه قائم اولمشدر .

باخصوص که بو مثللو قوانین اصلیه ده الڭ بیوك
تأثیرانلرڭ احکامنی اجراده دوام صورتیله حاصل
اوله جغی دخی مثبت ومسلم اولوب سلطان عبدالمجید
خان حضرتلری ایسه خط مذکورڭ واکا متفرعاً
وضع اولنان قوانین جدیده نڭ حرف بحرف اجرای
احکامنده ذره قدر تجویز قصور بیورمدقلری جهتله
تنظیمات جدیده نڭ فی الحال تأثیرات عظیمه سی کور-
لمش ومکاتب عسکریه نڭ تأسیسی وقوۂ بریه وبحر-
یه نڭ توفیری ایچون دخی صرف نقدینۂ همت بیور-
یلیوب خدمت نظامیه ایله خدمت ردیفه آیرلدقدن
وایکی نوع اردونڭ نظاماتی ضابطانی دبو یلری مهماتی
هب اکمال اولندقدن صکره دولتمزڭ قوت ردیفه سی
اوچیوز اللی بیك نفره وقوۂ نظامیه سی دخی یوز
یکرمی بیکه بالغ اولمش ایدی .

باخصوص که بوزمان ایچون اجرا اولنه حق
اصلاحات عسکریه یالکز تعلیملی ونظاملی عسکر تدا-
رکندن عبارت اولمیوب اوروپانڭ ترقیات مخصوصه-
سندن اولمق اوزره اوته دنبری قوللانلمقده اولان چقماقلی
تفنکلر قاپسوللی تفنکلره تحویل ایدلمش ویاغیش

هوالرده چقماقلی تفنکلرك آتش آلاتلرینه مقابل قاپسوللی تفنکلرك هر زمان آتش آلاتلری عظیم بر منفعتی موجب اوله‌جغی کبی چونکه بر عسکرده او یله تفنك وطبانجه‌و بچاق‌و قلیج کبی ادوات حربیه‌نك چوقلغی حین تلاشده شاشقنلقدن بشقه بر شیئی موجب اولمیه‌رق بر تفنکده سونکی دخی بولنور ایسه اوتفنکه هم آلت ناریه‌هم ده آلت قاطعه حکمی و یره‌جکی درکار بولنمش اولدیغندن سلطان عبدالمجید خان حضرتلری اورته‌دنبری عساکرشاهانه‌نك استعمال ایلمکده اولدقلری آلات حربیه‌یی اصول جدیده اوزره اعمال اولنان اسلحه‌یه تحویل ایلدکلری کبی طوب قابریقه‌لرنجه‌ده کلی اصلاحاته موفق اوله‌رق یکیدن او یله کوزل پرنج طوپلر وجوده کلمشدرکه او زمانه‌قدر امثاللری هیچ بر عصرده مشاهده اولنمامشدر ٠

اورته‌دن یکیچریلك وجودی قالقمش وتنظیمات جدیده وخیریه سایه‌سنده هرکسك جانی ومالی وحضور و راحتی دخی تأمین ایدلمش بولنمغله سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك اصلاحات کلیه واساسیه‌لرندن عموم ملت ممنون ومتشکر قالمشلر ایدی ٠

واقعا دولتك تدنی حالنده بولنمسندن یا مستفید اوله‌رق ایچون خیانت ویاخود حسب الجهاله تعصباً برطاقم کیمسه‌لر کویا اصلاحات جدیده‌یه هب کاور ایجادی نظریله باقه‌رق ممنون اوله‌مدقلری کبی کردستان وارمنستان طرفلرنده وطونه ساحلنده بعض علایم فساد وعصیان دخی باش کوسترمش ایسه‌ده دولت علیه بونلری کاملا اصلاحه مقتدر اولدیغی کبی اوزمانه‌قدر تحدید جزا ایچون برقانون معین اولمیوب حبسلرك مدتی واشکنجه‌لرك انواعی ودکنکلرك عددی وحتی قفالر کسیلمسی ادملر بوغلمسی بیله هب حکومت ادملرینك کیفنه تابع برشی ایکن جزا قانوننامهٔ همایونی وضع وسائر برچوق نظامات وقوانین جدیده تأسیس بیوریله‌رق هرکسك معامله‌سنه کوره معامله اولنمسی قاعدهٔ عادلانه‌سی‌ده وضع ایدلدیکندن ایشته بوحال دخی انتظامات وآسایش مملکتی اکماله پك بیوك یاردم ایتمشدر ·

ایمدی دولت وملتك برزماندنبرو یکدیکرندن عدم امنیتلری برطرف اولوب جمله‌نك ال برلکیله مسارعت کوستردیکی مبذولیٔ همت برکاتندن اوله‌رق ملت معظمهٔ عثمانیه‌نك بردن بره شهراه ترقیده قطعنه

باشلادیغی مسافه‌لر حقیق دوستلرمز اولان اوروپا
افکار ترقی اربابنی پك زیاده ممنون ایتمکه باشلامش.
ورشید پاشا مرحوم کبی حقیقة دولتلرجه امثالاری
نادر کاور دیپلوماتلرك ثمرهٔ همتیله اوزمانه قدر بزه
بر ملت وحشیه نظریله باقان اوروپا ارتق ملت عثمانیه‌یه
بر ملت متجدده نظریله باقمقدن دخی تردد کوسترمامش
ایسه‌ده روسیه دولتی بو زمانه قدر سلطنت سنیهٔ
عثمانیه علیهنه قازاندیغی مادی و معنوی غلبه‌لرك کافه‌سنی
هپ کندی تجددات وانتظاماتنه مقابل بزم قانونسز
نظامسز بر دولت اولمقلغمز یوزندن قازانمش اولدیغی
جهتله اگر دولت علیه شو انتظاماتده دوام ایلیه‌جك
اولورسه بالاخره بزدن استفاده‌سنی منع اوله‌جغنی
بالتیقن غبطه کشانه وعادتا حسودانه بر نظرله احوا-
لمزی ترصیده قالقشمش ایدی.

بو حالده روسیه ایچون بر وسیلهٔ نفاق و فساد ایجق
دولت علیه ایچون بر مدار سعادت اولان کلخانه خط
همایونی اولوب بو خط همایون موجبنجه خرستیان
تبعهٔ شاهانه‌یه حق مساوات ویرلمش ایکن دولت
علیه‌جه اوقاعدهٔ مساواته رعایت ایدلمامکده اولدیغی

درمیانه باشلادی که بو صورتله اوروپا انظار عمومیه‌سنده غیرت نصرانیه کوسترمش اولمقدن فضله تنظیمات خیریه‌یی دخی جهانك نظر تقدیسندن دوشوره‌جکنی حساب ایلمش ایدی .

واقعا کلخانه خط همایوننك کافهٔ احکامی حرف بحرف اجرا اولنه‌مامش ایسه‌ده سنین اخیره‌یه کلنجه‌یه قدر یالکز خرستیانلرك دکل اهالیٔ مسلمه‌نك بیله هیچ بر حقِ امتیازی قالمیه‌رق بلا استثنا جمله‌سی ارباب خروج وعصاتك مغلوب ومظلوملری ایکن بو فنالغی دفعةً محایه امکان اولمدیغی درکار اولمقله برابر شو برقاچ سنه ایچنده دولت علیه‌نك اقوام عثمانیه میاننده حصوله کتوردیکی ائتلاف افکار دخی بتون ارباب انصافك مظهر تحسینلری اولدیغندن روسیه دولتنك بر منوال محرر شکایاتی دولتلرجه اساساً مسموع اولمامقده ایدی .

حالبوکه دولت علیهٔ عثمانیه ایله رقابتی اوته‌دنبری کندیسنه بر مسلك دائمی وسیاست اتخاذ ایلمش اولان روسیه دولتی بر یاندن دخی بعض صنوف اهالی‌یی خرستیانلق نامنه حمایه‌یه قالقشه‌رق و بوندن ده فضله

اولمق اوزره حکومت متبوعه‌لری علیهنه عصیانه‌ده تشویق ایلیه‌رك بناءعلی ذلك ارتق حرکات فساد جویانه‌سی قابل ستر اولمیه‌جق بر درجه‌یی بولنجه ۱۲٦۸ سنه‌سنده کندیسنی عادتا بر مدعی اولمق اوزره میدان دیپلوماسی‌یه آتمش ودولت علیه‌دن گویا خرستیان تبعهٔ شاهانه‌نك تأمین سلامت ورفاهلری یولنده برطاقم اجراآت واصلاحات ایستمکدن طولایی بر عظیم بر مباحثهٔ دیپلوماتیقیه‌یه گیرشمش ایدی .

رشید پاشا مرحوم ایله اومکتب سیاستده یتشمش اولان گنج دیپلوماتلرمز اوروپا ایله جریان ایدن مخابرات ومباحثاتده روسیه‌نك فضولی ادعالرنده‌کی واهیلکی اثباتله برابر دولت علیه‌نك ترقی پرورلکنی جمله‌یه تأمین ایلدکلرندن روسیه طرفداری اولان غزته‌لرك وموسقوف اقلام رسمیه‌سنك نشریاتی کاملاً کافةً ثمره‌سز قالمش ایدی . شو حالده روسیه ایچون ارتق بشقه چاره قالمیه‌رق ۱۲٦۹ سنه‌سنده وهلةً کلوب سینوب لیماننده لنگرانداز اولان دونمای همایونی ظلماً احراق بالناراید نجه ارتق اوروپا افکار عمومیه‌سی روسیه‌نك اشبو حرکت ظالمانه‌سنی هیچ بر

وجهله تجویز ایتمه‌رك هنوز دور تجدد وترقیسنه کیرمش اولان دولت علیه‌نك شو هیکل شمالی‌یه قارشو حمایه ایدلمسنی عموماً رأیه باشلامشدر ·

دولت علیه‌یه کلنجه: روسیه کبی برقدرتلی قومشومزك شویله فضولی برحرکتندن طولایی اوروپا حقانیتنه بالمراجعه پروتستولر کوندردیکی کبی دیکر طرفدن دخی اناطولی وروم ایلی حدودلرمزی تجاوزه باشلایان دشمنه قارشو دخی قارص وطونه سواحلنه عسکر آقتمغه مسارعت کوسترمشدر · عبد المجیدخان حضرتلرینك اجرا بیوردقلری شو حرکت عسکریه اوقدر عظیم ایکن اوقدرده سسسز وصداسز وتلاشسز وکورلتیسز اجرا اولنمشدرکه الك اختیار اولنلر دخی بوقدر منتظم برحرکت کورمدکلرندن نظامات واصلاحات جدیده‌نك منافع عظیمه‌سنی درحال تسلیم ایتمشلردر ·

یا میدان محاربه‌یه آتلدقلری زمان عساکر شاهانه‌نك کوستردکلری یارارلغی تسلیم ایتمیه‌جك فرد واحد تصور اولنه‌بیلورمی ایدی؟ عساکر نظامیه‌نك ایلك بیوك محاربه‌سی بو محاربه اولوب بتون جهان حرکات

عسکریه اوزرینه کوزلرینی آچشلرایدی . حتی عساکر
نظامیه دن ماعدا اصول عتیقه وجهـله برچوق دخی
باشی بوزوق عسـکری جلب وجمع اولنمش ایسـه ده
منتظم وتعلیملی عسـکر میاننده بونلر حقیقـة قارغه
درنکی کبی قالدقلرندن اوزمانه قدر دولتك بو یولده
درینتیلر ایله نصل اولوب ده محاربه ایده بیلدیکنه جهان
شاشمش ایدی .

طونه سواحلنجه سلستره واولتانیجه وقلفـات
وچتانه و یرکوکی محاربه لری هر بری افکار عسکریه
اربابنی حیران ایده جك بر محـاربه اولوب ذاتاً دین
وپادشـاه یولنده جان فداسنی دنیـا وآخرتجه مدار
محض نجات بیلن عثمـانلی اولادلری برده انتظـامات
عسکریه ایله صنایع جنکاوریده بهرهٔ کلیه پیدا ایلمش
اولملری اوزرینه هجوملرنده اوقدر منتظم صالدیررلر
ومدافعه لرنده اوقدر ثباتکارانه حرکت ایدرلرایدی که
اردوی همایونلرده بولنان بعض اجنبی ضابطانی دخی
چارناچار آفرین خوان اولورلرایدی .

روم ایلنجه شو تعداد ایلدیکمز محاربانك جمله سنده
غلبه بزم طرفزده قالدیغی کبی اناطولیجه دخی حرکات

عسکریه‌مز فنا اولمیوب یالکز قارص قلعه‌سی
روسیه‌نك استیلاسنه دوچار اولمش ایسه‌ده حقیقت
شناسان عصره خفی اولمدیغی وجهله بو استیلا روسیه‌
نك بر مهارت جنکاورانه‌سی محصولی اولمیوب بلکه
آجلق و قحط تأثیراتیله قارص مدافعلری صوك
درجه‌یه قدر مدافعه‌دن صکره ارتق سد رمقه حقیقة
امکان قالمدیغی ایچون تسلیم سلاح ایتمشلر ایدی .

روسیه دولتنك بو محاربه‌یی حقیقة فضولی اوله‌
رق آچمش اولدیغی اوروپانك كرك افكار عمومیه‌
سنجه و كرك دول معظمه سنجه تحقق ایلدیکندن دولت
مشار الیهایی صلحه اجبار ایچون انکلتره و فرانسه
قابینه‌لری طرفندن مخابرات شدیده‌یه باشلانمش ایدی .
اکر روسیه‌نك شو ایلك مغلوبیتلری شان عسکریسنه
نقیصه ایراث ایتمامش اولسه ایدی توسط دولیه‌یی
بالقبول حربدن فراغت ایده‌بیلمسی امید اولنه‌بیلور
ایدی . انجق كرك اوروپایه و كرك كندی ملتنه قارشو
پك مغرورانه بر دعوی ایله اورته‌یه آتلمش بولنان ایمپرا-
طور نیقوله انکلتره و فرانسه‌نك تهدید آمیز وصایاسنه
عادتا کبرو رعونتله مقابله کوستردیکندن انکلتره

وفرانسه وساردنیا دولتلری کلیتلو دونمایه یله کلیتلو عسکر ارکاب ایدرك بوطرفه کوندردیلر . سلطنت سنیه‌نك ترتیبات عسکریه‌سی میاننده مصر وتونس قوهٔ بریه وبحریه‌لری دخی داخل بولنمغله اوعصره قدر امثالی پك نادر اولان کلیتلو دونما وعساکر متفقه روسیه‌لینك اناطولی وروم ایلی جناحلرینی مرکزندن اورمق ایچون قریم شبه جزیره‌سی اوزرینه صالدیردیلر .

سیواستو پول وملاقوف والمالی محار به‌لرنده متفقلر یمزك کوستردکلری فداکارلقلره حقیقة سوز بوله‌میز . هرملت عسکری شجاعت وفداکار یده یکدیکرندن اشاغی قاله‌رق محجوب اولمامق ایچون عزملرینه قوت ویررلر ودوشمنه قالقانه باقیوب جنکه ارسلانجه‌سنه صالدیررلر ایدی . قارصدن ودینه قدر برقاچ یوز ساعتلك برخط حرب اوزرنده‌سنه‌لرجه مدت طوپ وتفنك صداسی کسلمیه‌رك جنك ایدلمشدر .

بومحار به‌ده روسیه‌نك کوستردیکی مقاومت دخی عقول بشره حیرت ویره‌جك درجه‌لرده اولوب عساکر عثمانیه اشبو دشمن عظیمی طونه نهرندن برو

طرفه چوروماملکه غیرت ایلدیکی کبی عساکر متفقه
دخی سیواستو پول قلعه‌سنی اله بیلمش ایسه‌ده ایمپرا-
طور نیقوله جنکدن یوزچو یرمیه‌رك تدارکات کلیه‌دن
ینه کیرو طورمامشدر ٠ بر اره‌لق انکلتره و فرانسـه
طرفندن بحر بالطقده کائن قرونشتاد ترسانه‌سی اوزرینه
دونما و عسکر سوقیله پترسبورغه طوغری روسیه‌یی
تضییق ایتمك پلانی دخی اورته‌یه چیقدیغندن بو حال
ایمپراطور نیقوله‌یی کرکی کبی تلاشه دوشورمش ایسه-
ده نصلسه فرانسـه ایمپراطوری اوچنجی ناپولیون
روسیه طرفندن روی استعداد کوستریلان صلحی
قبولده لزومنـدن فضله مسـارعت کوسترمکله و او
اره‌لق روسـیه ایمپراطوری نیقـوله‌نك دخی وفاتی
وقوعبولمغله ١٢٧٣ سنه‌سـنده پارسـده عقد اولنان
معاهدهٔ صلحیه روسیه‌نك غالبیتی صورتنده‌دکلسه‌ده
یك ده مغلوبیت قطعیه‌سی صورتنده اولمیه‌رق عقـد
اولندی ٠ اکر دولت مشارالیها تخمین و امید اولندیغی
درجـه‌لرده مغلوب اولسـه ایدی لهسـتانك اعادهٔ
اسـتقلالی کبی روسیه‌یی زیاده‌سـیله کوچولته‌جك
نتایج عظیمه دخی بو مصالحه‌دن بکلنیله بیلور ایدی ٠

فقط دشمن اوزرینه اوقدر پارلاق بر غلبه چالنه مدیغندن پارس معاهده سنده قارص قلعه سی ینه دولت علیه یه اعاده وقریم دخی روسیه یه ترك اولنمق وقره دکزده روسیه نك دونغا وترسانه سی بولنمامق ودولت علیهٔ عثمانیه نك تمامیت ملکیه سی واستقلال تامی اوروپانك ضمان وکفالتی آلتنه ویرلمش اولمسی حسبیله بعدما روسیه طرفندن دخی بو استقلال وتمامیه رعایت اولنمق اساس شرائط صلحیه اتخاذ قلنمشدر ٠

واقعا بو معاهده اوزرینه روسیه نك تعرضات فعلیه سی بعدما بیوك مشکلات پیدا ایلمش اولدی ایسه ده دولت مشار الیها سلطنت سنیهٔ عثمانیه علیهنده کی تصمیمات قدیمه سندن ینه واز کچمیه رك بعدما بلغار وروم وارمنی اقوامنی وقره طاغ وصرب امارتلرینی دولت علیه علیهنه تحریك ایتمکی کندیسی ایچون بر خط حرکت اساسیه اتخاذ ایلدی ٠ حتی محاربه نك عقیبنده یونانستاندن تشکل ایدن اشقیا چته لری یانیه وترحاله سنجاقلرینی وقره طاغدن چیقانلر دخی هرسك طرفلرینی تعجیزه باشلادیلر ٠ طوسقه سلاحشورلری عسا کرشاهانه ایله بالاتفاق اشقیای یونانیه یه حدلرینی

بیلدیرمکده قصور ایتمزلر ایدیسه‌ده بونلر بر طرفده مقهور اولدقجه دیکر طرفدن ینه باش کوسترمك صو-رتیله قاریشقلغی ادامه ایلرلر ایدی .

هرسك طرفلرینه کلنجه : قره‌طاغلیلرك بورالرده‌کی شقاوتی اشقیای یونانیه‌یه دخی قیاس قبول ایده‌مز ایدی . موقعك مناعت فوق‌العاده‌سی حسبیله عساکر شاهانه مقابلهٔ اشقیاده پك چوق زحمتلر چکرلر ایدی . بونکله برابر ینه صرف نقدینهٔ فداکاریدن کیرو طورلیه‌رق قره‌طاغ چته‌لری دخی طرف طرف مغلوب ایدلدکه امارتیری حدودینك داخلنه چکلدیلر ایسه‌ده عساکر شاهانه حدودمذ کوره‌یی‌ده تجاوزله اشقیای مذکوره‌نك تربیه‌سنی اکماله موفق اوله‌مامشدر .

قریم محاربه‌سندن صکره دولت علیهٔ عثمانیه اصلاحات پلانلرینه برقاتدها وسعت ویره‌رك اوروپا طرفندن حقمزده کوسترلمش اولان توجهاته برقاتدها لیاقتمزی اثبات ایلك فرض ایدیسه‌ده اشبو یونان وقره‌طاغ فسادلری بزی اصلاحاتمزدن منع ایلدیکی کبی عبدالمجید خان حضرتلرینك اواخر سلطنتلرنده سوریه‌جه ظهوره کلان برفساد دخی معناً پك بیوك زیانمزی موجب اولمش ایدی .

بر و قتدنبرو سوریه طرفلرینه انتشار ایلمیان جز-
و یتلر اورالرجه اهالیٔ نصرانیه‌یی ایسه‌تدکاری کبی
زهرلیه‌رك بونلر کندیلرینی بیاغی فرانسز محمیسی
عد ایتمکه باشلامشلر ایدی . اهالیٔ مذکوره‌نك بو-
صورتله دکشدیکجه دکشمکده بولنان اطواری اهالیٔ
اسلامیه‌یه دخی تأثیردن خالی قالمیه‌رق بناءعلیه اوته-
دن برو قرنداش کبی یشایه کلمش اولان خلق یکدیکرینه
نظر خصومتله باقدقلری صره‌ده بعض چوجقلر میا-
ننده ظهوره کلان برمنازعه درحال برمسئلهٔ دینیه
رنککنی المش و اسلام و خرستیان بوغاز بوغازه برمقاتله‌یه
کیرشمش ایدی .

فرانسه دولتی بومنازعه‌یه طوغریدن طوغری‌یه
مداخله ایدرك سوریه‌یه عسکر ارسالنه قدر وارمغله
دولت علیه دخی فؤاد پاشا و شروانی زاده رشدی
افندی کبی نزاکت زمانه واقف قومیسرلر کوندره-
رك شام والیسی بولنان احمد پاشانك و مأمور و اها-
لیدن برچوق کیمسه‌لرك شهیداً قربان ایدلملری بهاسنه
بومسئله‌یه دخی ختام ویرلمشدر .

دور عبدالمجید خانیده دولت علیه‌نك موفق

اولدیغی اصلاحات واجراآت حقیقة بزم ایچون بر تجدد اساسنی وضع ایتمش اولمغی تأمین ایتمکله برابر قریم محاربه‌سی کبی بر ده عظیم محاربه وقوعه کلدیکی حالده ذاتاً ضعیف اولان خزینهٔ مالیه‌مزك بالنسبه پك جزؤی بر بورج آلتنه کیرمش اولمسی هیچ ده استکثار ایدیله‌جك بر کیفیت اولمدیغی حالده کندیلرینی حمیت عثمانیه وغیرت اسلامیه اربابندن عد ایلیان بر طاقم کیمسه‌لر اشبو تجدداتدن ممنون اوله‌مامشلر وبر جمعیت خفیه تشکیلیله کویا بعض اصلاحاتی جبراً تکلیف وترویجی کوزه آلدیرمشلر ایسه‌ده جمعیتلری کشف اولنه‌رق وعبدالمجید خان حضرتلرینك مرحمت وشفقتلری شدت قانونیه‌یه دخی غلبه ایلیه‌رك ارباب جمعیتك ایجاب ایدن محلره نفی وتبعیدی ایله بو فساده دخی نهایت ویرلشدر .

عبدالمجید خان حضرتلری ١٢٣٧ سنه‌سنده تولد بیوردقلرینه کوره هنوز قرق یاشنده بر پادشاه کامل ایکن دار عقبایه رحلتلری ١٢٧٧ سنه‌سنده وقوعه کلمش وبناءعلیه حقایق بینان دولت وملتی پك زیاده اجندیرمش ایدی . انجق زینت بخش تخت

سلطنت و خلافت اولان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك جلوس همایونلریله برابر اصلاحات ملکیه و عسکریه یه مسارعة صرف همت بیورملری قریم محاربه سی کبی بر مسئلهٔ عظیمه نك نتیجهٔ مسعوده سی اولان صلحدن بحق استفاده یی هرکسه امید ایتدیرمکله سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك وفاتلرندن متحصل تأثرات عمومیه یه دخی اعتدال کلمشدر .

چونکه کان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك جلوسلریله برابر ایلك همت پادشاهانه لرینی بمسارعة صرف ایلدکلری شی هنوز بردوام اولان قره طاغ عصیانك محوی قضیه سی اولوب بونك ایچون قوماندانلره ارادات شدیده و قطعیه ارسال اولنمغله انلر دخی بذل ماحصل اقدام و غیرتدن کیرو طورمیه رق قره طاغ اشقیاسی طرف طرف ضرب و تنکیل ایدلمش و عساکر شاهانه حدود امارتی چکوب مرکز امارت اولان چتینه قریه سنه کیرمکه رمق دخی قالمامش ایکن روسیه و دول سائره میدان توسطه آتیله رق نهایت بو فساد کلیاً برطرف اولنمشدر .

بو عصر اوروپاجه اسلحهٔ عتیقه نك بالکلیه تبدلی

عصری اولوب اسکی قاپسوللی قوال تفنکلرك یرینه
ششخانه‌لی تفنکلرك ایجادینی متعاقب قویروقدن
طولار تفنکلر وطوپلر وزرهلی کمیلر دخی شیوع بولمغله
اسلحهٔ عثمانیه‌نك بونلره تحویلی وحالبوکه هردولت
نزدنده تنسیقات عسکریه وفنون وصنایع حربیه
مطلقا اسلحهٔ موجوده‌نك قوهٔ تخریبیه‌سیله متناسب
اولمق لازم کلدیکندن تنسیقات عسکریه‌مزك ده تعدیل
واصلاحی بدایت سلطنتلرنده سلطان عبد العزیز خان
حضرتلری مثللو الکشوقلی وغیرتلی بر حکمدارك التزام
مخصوصنه وابسته برشی ایدی .

حالبوکه قریم محاربه‌سنك وقوعی اوزرینه
حصوله کلان مضایقهٔ مالیه‌یه مقابل برچوق اوراق
نقدیه اخراج اولنوب بوایسه قوهٔ مالیه‌یی بسبتون
برباد ایلدیکندن اوراق نقدیهٔ مذکوره‌نك الغاسیله
واردات ومصارف دولتك موازنه‌سنی بولدورمق
دخی بشقه‌جه بر امر اهم ایدی .

ایشته سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری
قوائم نقدیه‌یی الغا وایلك دفعه اولمق اوزره
مالیه‌مزك موازنه‌سنی نشر وقوانین دولت علیه‌یی

دستور نامیله بر جلدده جمع واعلان وترقیات صناعیه‌یی تشویق ایچون معمولات ومحصولات عثمانیه‌یی سرکئ عثمانی نامیله بر سرکیده تشهیر اتمك مثللو اجرا آت مهمهٔ ملکیه‌یه مقابل دیکر طرفدن قو یروقدن طولار تفنکلر وطوپلر وزرهلی کمیلر مبایعه‌سیله تنسیقات عسکریه‌نك دخی اکمالنه دامن درمیان همت اولمشلردر . حالبوکه اسلحهٔ جدیده‌نك یالکز بر دفعه‌لق مبایعه‌سی کافی اولمیوب اصل مقصد اساسی بونلری مملکتمزده دخی اعمال اتمك ایچون لزومی اولان فابریقه‌لرك تأسیس وکشادی قضیه‌سی اولمغله طوپخانه وترسانه فابریقهٔ همایونلری اکا کوره تجدیداً توسیع واصلاح اولنمش ویکی تفنکلر وجسیم طوپلر وزرهلی کمیلر کندی مملکتمزده انشا ایدیله بیلمك اسبابی تمامیله اکمال قلنمشدر .

١٢٨٠ سنه‌سنده قوزان طرفلرنده بر عصیان ظهور ایلمش ایسه‌ده درحال ارباب تنکیل وتربیه قلنمش ایدی . اوزمانه قدر ولایتلرجه ظهوره کلان بومثللو قاریشقلقلره سبب ولایات شاهانه‌نك محتاج اولدقلری اصلاحات کلیه قضیه‌سی اولمغله ١٢٨١ سنه‌سنده

ودینّ وسلستره ونیش وصوفیه ایالتلری طونه ولایتی
نامیله برولایت حالنه قونیلوب اوزمانه قدر والیلرك
کندی دائره‌لری خلق دیمك اولان کتخدا ودیوان
افندیسی وتفنکجی باشی کبی غیر رسمی ادملرك ایادی
سوء استعمالنده بولنان زمام اداره والی ومکتوبجی
وژاندارمه قوماندانی مثللو رسمی مأمورلره تودیع بیور-
لمش ومأمورین مالیه وشرعیه دخی اکا کوره یکیدن
تنسیق قلنه‌رق اجرا اولنان تجربه‌ده شو ولایت اصو-
لنك منفعت عظیمه‌سی نمایان اولمش ایدی . بناء علی ذلك
سائر ایالات شاهانه دخی ۱۲۸۲ سنه‌سنده ولایت
اصولی التنه ادخال اولندقلری کبی اوزمانه قدر ولایاتده
غزته‌لر بولنمامسی اهالینك مطبوعات یوزندن ایده‌جکلری
استفاده‌یی مانع اولمغله دولتك تنظیمات وتنسیقاتنه
وعالمك احوال مدنیه‌سنه هرکسك وقوف پیدا ایتمسی
ایچون ولایتلرده مطبعه‌لر کشاد وغزته‌لر نشری دخی
جملهٔ تنسیقات جدیده‌دن عد اولنمشدر .

بو صره‌ده یونان دولتنك طوغریدن طوغری‌یه
وبعض دول معظمه‌نك دخی طولایسندن اوله‌رق
وقوعبولان تشویقاتی ثمره‌سیله کرید جزیره‌سنده

عظیم بر عصیان چیقمش و هر نه قدر اسباب تنکیلیه سنه مسارعت قلندی ایسه ده بر دن بره دفعی ممکن اوله مامشدر . بو کا ضمیمةً ۱۲۸۳ سنه سنده صربیه جه دخی بر طاقم قاریشقلقلر ظهور ایدرك صربلولر امتیازلری حسبیله کندیلرینه ترکی لازم کلان بلغراد قلعه سنك ترك و تخلیه سی طلبنده بولنمغله غائله یی بر قات دها آرتدیرمامق ایچون ۱۲۸۳ سنه سنده قلعهٔ مذکوره بالتخلیه محافظه سی صربستان امارتنه تودیع قلنمشدر .

کرید غائله سی کیتدکجه اهمیتنی آرتدیره رق بناء علی ذلك دولت علیهٔ عثمانیه بو فسادی کوکندن قلع و قمع ایچون یونان دولتیله قطع مناسبات سیاسیه یه قدر واره رق بتون ممالك شاهانه ده بولنان یونانیلر ایله قونسلوسلرك طردینه و دونانمای همایونك سواحل یونانیه یه ایصالنه مسارعت قلنجه یونان دولتی لرزه ناك اولدیغی کبی کریده سوق اولنان قوهٔ کلیه دخی اشقیایی طرف طرف پریشان ایدرك بونلره امداد یتشدیرمکه مأمور اولان واپورلردن ارقادی نام واپور سفاین عثمانیه دن عزالدین واپوری معرفتیله اله کچورلدکدن صکره ارتق کرید فسادی دخی بالکلیه منطفی اولوب بتمشدر .

سلطان عبد العزیز خان حضرتلری ابتدای جلوس همایونلرنده دولت علیهٔ عثمانیه‌نك برنجی پای تختی بولنان بروسه شهرینی بالتشریف اجداد عظامی حضراتنك مراقد مبارکه‌لرینی زیارت بیوردیغی واندن صکره سلطنت سنیه‌نك ایکنجی پای تختی دیمك اولان مصری دخی تشریف ایلیه‌رك شان جلیل خلافتی تبعهٔ مصریه‌سنه‌ده کوستردیکی کبی ۱۲۸٤ سنه‌سنده اوروپا پای تختلرینی ده بالذات تماشا ایدرك عصرك ترقیات عظیمه‌سنه برفکر صحیح پیدا ایتمکی آرزو بیورمش اولدقلرندن بوآرزواوزرینه پارس ولوندره وویانه کبی اك مشهور اوروپا بلادینی تشریف وتماشا بیورمشلر و عودت همایونلرنده درسعادتجه امثالی غیرمشهود برشهر آیین ایله استقبال اولنمشلردر ٭

بوزمانه قدرمصرده حکومت سورن ذواته رسماً یالکز «والی» عنوانی ویریلورایکن ولاةمشارالیهمك عهدهلرنده رتبهٔ صدارت بولنمق حسبیله مصروالیسی اسماعیل پاشاامتیازات مصریه‌نك تعدیل وضمی بولنده بعض استدعالرده بولندیغی صره‌ده مصروالیلرینه

بعدما « خدیو مصر » عنوانی و یرلمسنی دخی استدعا ایتمکله کیفیت نزد شاهانه ده تصویب بیوریله‌رق اکا کوره مصره فرمانلر احسان بیورلمش ومصرجه والیلك محمد علی پاشا فاملیاسنك اکبر وارث اولادینه ارثاً انتقال ایدرایکن اسماعیل پاشا بو احوال وراثتی‌ده بالتبدیل یالکز خدیو بولنان ذاتك اکبر اولادینه تحویل وراثت ایلمشدر .

سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك همم سنیهٔ ملوکانه‌لری ترقیٔ معارف جهتنده دخی کوریله‌رك هرطرفده مکاتب رشدیه تکثیر اولندیغی کبی درسعادتده برده مکتب سلطانی وجوده کتورلمش و بوندن ماعدا مکاتب عسکریه اصلاح اولنه‌رق هله مکتب طبیه‌جه بوزمانه قدر فنون طبیه فرانسزجه تدریس اولنور ایکن عثمانلیجه‌یه تحویل قلنمشدرکه بونی عصرك الك بیوك آثار ترقیسندن عدایلمك بجادر .

۱۲۸۸ سنه‌سنده عسیر طرفلرنده مشایخ عربان ارەسنده ظهوره کلان بعض اختلافات بالاخره اوراله انکلیزلرك یدمداخله‌سی اوزاتلمسنی موجب اوله‌جغی کورلدیکندن وحالبوکه یمن اقلیمی دولت علیهٔ عثما-

نیه‌نك جمله‌ٔ اجزای صحیحه‌سندن ایکن بعد مسافه حسبیله نصلسه بر زماندنبری اداره‌سی اهمال ایدلمش بولندیغندن اوراره درحال عساکر شاهانه سوق اولنه‌رق ممالك مذکوره عادتا یکیدن فتح ایدلمش کبی برصورتله حکومت سنیهٔ عثمانیه‌یه ربط والحاق قلنمشدر.

الحاصل جنت‌مکان عبدالعزیزخان حضرتلرینك ترقیات‌مملکت ایچون یوقاریدنبری بعض امثالی ذکر ایدلمش اولان اجراات نافعه‌لری هیچ برکمسه‌نك انکار ایده‌بیله‌جکی شیلردن اولمدیغی حالده بونلر ایچون ایدیلان مصارفك کثرتی و بناءعلیه دیون عثمانیه‌نك ایکیوز ملیون لیرا درجه‌سنه تقربی برطاقم دور اندیشانی دوچار اندیشه ایلیه‌رك دیکر جهتدن برفرقهٔ مخصوصه دخی سلطنتجه برتبدل ایقاعندن مستفید اوله‌جقلرینی اکلامغله اینجه‌دن اینجه‌یه و کیزلیدن کیزلی‌یه بر بیوك فساد تهیه ایدلمکه باشلانمش ایدی.

بو فسادك مرتبلری کندی ایشلرینی اوقدر اوسته‌لقلی برصورتله ترتیب ایلمشلر ایدی‌که ارتق نام شاهانه‌یه اوله‌رق نصل اجراات میدانه چیقسه

بونی بالتزییف عموم ملتك کوزندن دوشورمکه غیرت ایدرك هله بورج چوغالدقجه فائضلر ینی یتشدیره بیلمك اوزره وارداتك قسم اعظمی اوجهته صرف ایدلمکدن طولایی ارباب معائشه بالطبع عارض اولان ضرورت شدیده نشریات مهیجه ارباباتك القا آتنده‌کی تأثیری برقاتدها آرتدیرز ایدی .

نهایت مضایقهٔ مالیه‌نك صوك درجه‌یه وارمسی حسبیله دولت علیه یا بورجلرینك فائضلرینی ویره‌مامك ویاخود ملکنی اداره ایده‌مامك کبی ایکی تهلکه اره‌سنده قالنجه برنجی تهلکه‌یی اهون کوروب دیون عمومیه فائضلرینی ویره‌میه‌جکنی اعلان ایتمسی اوزرینه بوده اوروپاجه عثمانلی اسهامنه مالك اولانلری مأیوس ایلمش وحالبوکه اوروپانك بو یأسی درحال استانبولك ده اضطرابی آرتدیردقدن ماعدا استانبولجه‌ده قونسولیده صاحبی برچوق ادملر بولنه‌رق بونلردخی همان ثروتلرندن محروم قالمق درجه‌لرینی بولوب بو ایسه ادارهٔ زماندن ممنون اولمیانلرك شدت تأثرلرینه بریاردیم دها کوسترمشدر .

زمانه‌شو استعداد مدهشه‌ای آرتمقله برابر بده بو عصر

اسلاولرك الده بولك برفساد طولابی چوریدکلری زمانه
مصادف اوله‌رق هرسك و بوسنه طرفلرنده ظهور
ایدن فسادك منعی چاره‌سی بولنه‌مدقدن فضله بو فسادك
بلغارستانه قدر سرایتی برچوق آثار مدهشه سیله ثابت
اولدیغنده وروسیه‌لیلرك انتریغه‌لری ایسه استانبوله
قدر تأثیراتنی کوستردیکنه مبنی سلطنتجه برتبدلدن
استفاده ارایان فرقه بوقارغاشه‌لق اراسنده مرادلرینه
نائل اولمق امیدینه کاملاً قوت ویرمشلر و بناءعلیه
برطرفدن قلبه جهتلرنجه بلغار فسادی دخی کندیسنی
اورته‌یه قویمش اولدیغی برزمانده بو طرفدن دخی
انلر بر کیجه هیچ برکسه‌نك خبری اولمقسزین طولمه
بغچه سرای همایوننی صاروب سلطان عبدالعزیزخان
حضرتلرینی طوپقپوسراینه نقل ایدرك مرادافندی
حضرتلرینك سلطنتنی اعلان ایتمشلر ایدی ·

بوایشی اوقدر مرتب برصورتده یوروتمشلردرکه
حتی سرای همایونی صارمغه کیدن عساکر شاهانه
اویله خلع کبی مدهش برنیتدن خبردار اولمیه‌رق
بلکه برتهلکه‌یه مقابل ذات شاهانه‌یی محافظه ایچون
کیتدکلرینی اعتقاد ایتمکده بولنمشلر ایدی · تبدل

سلطنت اوزرینه ایدیلان اعلانلرده بو ایشك اتفاق عمومی ایله اجرا اولندیغی درمیان ایدلدیکی زمان ایسه اوته دنبری اغفال ایدلمش اولان انظار وافکار عمومیه او قدر غفلت کوسترمش ایدی که جنت مکانك الک کزیده اصدقاسی بیله اظهار آثار تأثر واضطرابه مقتدر اوله مامش ایدی .

برقاچ کون صکره هیئت عسکریه وقوع حالك حقایقنی تیقنه باشلاینجه بو مسئله نك مرتبلری اولان طابورلری درحال طشره یه مأمور ایدرك یرلرینه طشره دن بی خبر عسکر جلب ایلمك تدابیریله برابر درحال سوء قصدجیلر ترتیبیله سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینی شهید دخی ایلدکلری حالده خلقه قارشو کویا ذات شاهانه حسب المأیوسیة کندی قول طمارلرینی کندیلری آچه رق نفس همایونلرینه قصد ایلدکلری طرزنده بر روایت چیقاره رق بو بابده مصنع برده هیئت اطبا راپورطی اعلان ایلدکلرندن بو کاده اغلب ناس عادتا اینانمش ایدیلر .

دیکر جهتدن حقیقت بینان اصدقای دولت ارباب انقلابك مقصود حقیقیلری نه اولدیغنی ده بیله رك

بونلردن چرکس حسن بك اسمنده بر غیور مدحت پاشا قوناغنده اجتماع ایلیان مجلس وکلایه کیروب اصل سبب حقیقیٔ انقلاب اولان سرعسکر حسین عونی پاشایی قتل و بوصره‌ده خارجیه ناظری راشد پاشایی ده همان من غیر تعمد کبی بر صورتله اتلاف ایلدکدن ماعدا قپودان دریا اولان قیصریه‌لی احمد پاشایی ده جرح واوزرینه کلان بعض عسکری ضابطان وافرادی ایله بر قاچ اوشاقدن کیمنی قتل و کیمنی جرح ایدرك پك قوتلی بر انتقامه موفق اولمش ایسه‌ده بیچاره‌نك بو حرکتی اوزمانه کوره جنایت فوق العاده عد اولنه‌رق همان بر قاچ کون استنطاقدن صکره صلباً شهید ایدلمشدر.

افکار عمومیه‌نك غفلتی درجه‌سنی اکلاملیدرکه هیچ بر طرفه منسوب اولمیه‌رق کلیاً بیطرف بولنان افکار عمومیه دخی بو احواله قارشو ارباب انقلابك تشبثاتنی سکته‌دار بیله ایده‌جك بر طور کوسترمیه‌رك بونلرك کافه‌سی مقتضای حکم زمان اولمق اوزره تلقی اولنور ایدی.

استانبولجه شوولوله بر کره دهشت افزای وقوع اولنجه ارتق دولتك امور داخلیه‌سی ده امور خارجیه

سی ده قارمه قار یشق اوله‌رق قره‌طاغ وصرب بستان امارتلری بوسنه وهرسك و بلغارستان عصیانلرینه علناً اشتراك ایتمکله روم ایلی طرفلری بردار الحرب صورتنی المش ایدی .

حکمت خدا بر پادشاهك خون مظلوم شهادتنه مقابل الده ایدلمك ایستنیلان اقبال دخی هیچ بر کیمسه‌یه یاره‌میه‌رق سلطان مراد خامس حضرتلری جلوسلرندن بش اون کون صکره جنون مطبق دینلان و بردها ابداً اییء اولمسی فناً محال بولنان بر علت مدهشه‌یه دوچار اولمغله ارتق ارباب استبداد میدانی یالکز کندیلری ایچون آچیق بولمشلر وصرب بستان وقره طاغ و بلغارستان اشقیاسی ایچون عادتا بر دولت محاربه‌سی صورتیله تدارکات کلیه‌یه قویولمشلر ایدی .

صکره‌لری اجرا ایدیلان تدقیقات وتقیداتده حقیقت حال میدانه چیقدیغی زمان آکلاشلدیغی اوزره بتون انظار عمومیه‌نك بر بلیهٔ عظیمه اولمق اوزره کوروب تلقی ایلدکلری بو محاربهٔ داخلیه مکر اوزمانه کوره ارباب انقلابك ستر حقیقت حرکاتلری ایچون پك موافق برشی ایمش . زیرا بر یاندن عساکر

نظامیه و ردیفه‌یی و دیکر طرفدن بیر اقلر اچیله‌رق وطاوللر چالنه‌رق سلاح التنه دعوت ایلدکلری باشی بوزوقلری استانبوله طولدیروب خلقك کوزنده ولوله‌یی بیولتدکلری حالده‌ایچ یوزندن کندیلری همان سرای همایونی صو یمق درجه‌لرینه واروب اکاده قناعت ایتمیه‌رك مصارف حربیه‌یه مدار اوله‌جق دیه اوچ میلیون لیرالق قائمه قطعنه‌ده‌وارمشلر و بو یوزدن احوال مالیه‌مزه صوك سکته‌یی‌ده ایراث ایلمشلردر.

اکر بونلر دها چوق وقت موقع اقتدارده قالمش اولسه‌لر ایدی هیئت عمومیهٔ دولت وملتمزك عادتا تاریخ استقلال وموجودیتنه خاتمه چکلمك درجه‌لرنده‌دها نیجه فناقلره جسارت ایده‌جکلری درکار ایدی. زیرا اوته‌دنبری بتون افکار عمومیه‌یی « بز تبدل سلطنت وقوعه کلور ایسه‌شویله قانون اساسیلر وضع ایده‌جکز. بویله مجلسلر آچه‌جغز. حریت عمومیه‌یی شویله تأسیس ایده‌جکز » کبی وعدلر ایله کرکی کبی قاندیروب انقلابات واقعه‌یی کاملاً لازم ولابد صورتنده کوسترمش اولملریله برابر موقع

اقتداره كلدكلرى زمان انلرك هيچ بر يسنى ياپمدقدن ماعدا معاذالله تعالى جنت مكان سلطان عبدالعزيز خان حضرتلرينه ترديفاً بتون خاندان سلطنته دخى قيق خيانتنى ترتيب ايلمشلر ايكن جناب ارحم الراحمين بتون امت محمديه آجيه‌رق ذات ملهميت صفات حضرت عبدالحميد خانى‌يه بر الهام ايله بو سوء قصد كلى‌يه ميدان بولنه‌مديغى كبى ارتق جنون مطبق علتيله معلول اولان حكمدار دخى مقام خلافتده برقرار اوله‌ميه‌رق جلوسنك اوچنجى آيى شرعاً منخلع اولمش وحالا اريكه آراى خلافت وسلطنت اولان پادشاهمز پادشاه فاروق جاه وشهريار حقايق اكتناه افندمز بالارث والاستحقاق تام مقتضاى شرع شريف محمدى وموجب قانون منيف عثمانى اوزره جالس تخت خلافت اولمغله فنالقلرك تزايدى اوآندن اعتباراً كنديلكندن منع اولنه‌رق اصلاح احوال ايچون دخى اميد اصدقايه بر بيوك قوت كلمكه باشلامشدر . ايشك بو جهتى ارتق « دور حاضر » قسمنه عائد اولوب اودخى تار يخمزده دردنجى بابمزك دردنجى فصلنى تشكيل ايده‌جكندن بروجه آتى فصل مذكورك كشادى لازم كلمشدر .

(دردنجی فصل)

« دور حاضر »

عن ١٨٧٦ الی ۰۰۰

تفصیل ـ تفصیل احوالنه شروع ایلدیکمز دور حاضر حالا اریکه پیرای خلافت وسلطنت اولان شوکتلو قدرتلو پادشاهمز غازی عبدالحمید خان افندمز حضرتلرینک عصر سعادت حصر ملوکانه‌لریدر . بو دورك اهمیت فوق العاده‌سنی نظر موازنه ومقایسه‌ده لایق وجهله تقدیر ایده‌بیلمك ایچون دور سابقده دولت علیهٔ عثمانیه‌نك نه مدهش بر تهلکه‌ده قالمش اولدیغنی کوز اوکنده بر کوزجه تجسم ایتدیرملیدر . واقعا احوال مذکوره هنوز دونکی شیلر دیمك اولدقلری ودهشتجه شمدی‌یه قدر امثالسز بولندقلری جهتله بونلری نظر موازنه ومقایسه‌ده تجسم ایتدیرمکه حاجت اولمیدرق کندی کندیلرینه پیشگاه انظاره کلورلر ایسه‌ده هرحالده جلوس همایون عبدالحمید خانینك نصل مدهش بر زمانه مصادف اولدیغی تعیین اولنور ایسه موفقیات عظیمهٔ حضرت پادشاهینك اهمیت وشانی دخی اکا کوره تقدیر اولنور .

اوزمان او يله بر زمان ايدیکه ارباب انقلابك افكار عموميه‌ده پيدا ايلمش اولدقلری تأثيرات كليهٔ مدهشه اقتضاسنجه وكلا و وزرا و رجال دولتك اصدقاسی غير اصدقاسندن فرقه كسه موفق اوله‌ميه‌رق هر دائرهٔ اداره عليهنده عمومی بر امنيتسزلك حكم سورمكده اولديغندن زمان حتی بر زمان امن و اسايش ايله اولسه بويله بر امنيتسزلكه مقابل اصلاحات لازمه‌يه تشبث ايده‌بيلمك مشكلات اموردن عداولنور ايدی . حالبوكه موجود اولان امنيتسزلك يالكز شويله جه بسيط بر امنيتسزلك دخی اوليوب بلغارستان فسادی و صرب وقره‌طاغ عصيانی مناسبتيله طلبهٔ علومه وارنجه‌يه قدر عموم اهل اسلام سلاح التنه دعوت ايدلمش اولمق حسبيله هر كسك الی سلاحلی بولنديغی برزمانك بوكبی بر امنيتسزلكندن معاذالله تعالی دها درلو درلو فنالقلر ظهوری دخی محتمل ايدی . افكار ناس جنت مكان سلطان عبدالعزيزخان حضر- تلرينه آجيمق و ياخود آجيمامق جهتلرنده بيله اختلاف اوزره اولوب بو اختلافدن ماعدا اصلاحات اسا- سيه‌يه لزوم كوروب كورمكده دخی عظيم بر افتراق

افکار حکم سورمکده ایدی . بر یاندن بر حکمدار مجنونی تخت خلافتده ابقادن مستفید اولنلرك القا آتی ده بشقه‌جه برتشو یش افکاره خدمت ایدرك الحاصل عموم اهل اسلام واقعا کندیلرینی یولك بر تهلکه‌ده کورمکده ایدیسه‌ده تهلکه‌نك اصلی و حقیقیسی هانکی طرفده اولدیغنی بیله‌میه‌رك و علی العمیا هر جهته باش اوردیغی حالده هر باش اوردیغی جهتك دخی بر جهت سلامت اولمدیغنی اکلایه‌رق کلیاً مأیوس اولور ایدی .

بو حال افکار اهل اسلامدن عبارت اولوب تبعهٔ غیر مسلمه‌یه کلنجه : بلغارلرك دولت علیه‌یه عصیانلری میدانده برشی اولدیغندن انی تکرار ایضاحه حاجت اولمیوب روم وارمنی مثللو دیکر تبعهٔ غیر مسلمه میاننده دولت علیه‌یه صداقت قدیمه‌سنی محافظه ایلیان پك چوق ارباب حیث و صداقتك صدق و استقامتده ثبات و متانتلرینه دیه‌جك یوق ایسه‌ده یکی تورمه برچوق آدملرك فکر خیانت و امل خصومتلری دخی ستر اولنه‌میه‌رق بونلر معاذ الله تعالی دولت علیهٔ عثمانیه‌نك انقراض کلیسی ایله کندیلرینك یا بر حکو-

مت اجنبیه یه التجاقنی و یاخود کو یا باشلی باشلرینه
بر ملت مستقله تشکیلارینی خلیا ایدرلر ایدی ·
بونلرك شو خلیالری اهل اسلام نزدنده معلوم اولنجه
التی یوز سنه دنبری خللدن بری وعاری اولان اتحاد
عمومی عثمانی قضیه سی دخی مشوش اوله رق بالطبع
اهل اسلامك ده تبعهٔ غیر مسلمه حقلرنده نظر شبهه
وخصومتلری آچلدیغندن اره یرده نادراولمیان مفسدلر
« برکون مسلمانلر عموماً ایاقلانوب خرستیانلری قتل
عام ایده جکلر » طرزنده کی اراجیفی کل یوم بر بشقه
صورتده تکرار ایلیه رك ملل غیر مسلمه نك ذهنلرینه
بو اراجیف ایله برقاتدها پریشانلق و یررلر ایدی ·
جنت مکان عبدالعزیز خان حضرتلرینك موفق
اولدقلری اصلاحات عسکریه سایه سنده اگرچه
عسکرمز چوق ودونتما واسلحه مز درجهٔ کافیه ده
ایدیسه ده بو عسکری جمع و اودونتما و اسلحه یی
استعمال ایچون مصارف عظیمه یه احتیاج درکار اولوب
حالبوکه خزینهٔ دولتده برآقچه بولنمدیغندن مایه جه
بو عجز مدهش دخی نه تدبیره تشبث اولنسه ایشی
انسانك الندہ براقه جق قدر موفقیتسزلکه سبب اولور

ایدی . بوکا برچاره اولمق اوزره اوروپادن استقرا-
ضه تشبث اولندیسه‌ده اوروپایه بورجمز ذاتاً ایکیوز
میلیون لیرا درجه‌سنه وارەرق عموم وارداتمز بونك
فائضلرینه انجق کفایت ایده‌جك درجه‌یی بولدیغی
کبی بر زماندنبری فائضلرك انقطاعی ایله اوروپاجه
هیچ بر اعتبارمز قالمدیغندن استقراض ایچون ایدیلان
تشبثلرده هیچ بر پاره ایتدیکی کورلدی . داخلاً
بر اعانهٔ عمومیه‌یه مراجعت اولندقده ملت صادقهٔ
عثمانیه اکرچه صوك فداکارلغی‌ده کوزه الدیرمش
ایسه‌ده بر خیلی زماندنبری دوام ایدن سوء احوال
سیئه‌سیله ثروت عمومیه کلیاً مختل اولمش بولندیغندن
اعانهٔ عمومیه صورتنده‌کی غیرتلر دخی موجوداولان
یاره‌یه مرهم اوله‌مز ایدی . بناءعلی ذلك جهانیرندن
اوینارجه‌سنه ایدیلان حرکات عسکریه‌یه مقابل الده
بش پاره بولنمیه‌رق حتی درسعادتده مأمورین معاشلری ده
ویریله‌مدیکندن ضرورت عمومیه بر درجه‌یه وارمقده
ایدی که بوده احوالك رنکنی بشقه‌جه قرارتمقده ایدی .

احوال داخلیه‌نك بویله توکاری اوروپاجه جك
قدر مدهش اولمسنه مقابل احوال خارجیهٔ سیاسیه

باری برازجق یوزلری کولدیره‌جك صورتده اولسه
ایدی جانه‌منت اولور ایدی . افکاردن برقسمی روسیه‌نك
حقسز اوله‌رق ایتدیکی افسادلره وآچدیغی دعوالره
اوروپا حقانیت مدنیه‌سنك روی مساعده کوستر-
میه‌جکنی وقریم مسئله‌سنده اولدیغی کبی بودفعه دخی
دولت علیه‌نك معاونتنه مسارعت کوستره‌جکنی قویاً
وقطعیاً امید ایلر ایکن اوروپا قریم محاربه‌سندنبری
یکرمی سنه‌دن متجاوز زمان مرور ایلدیکی وهله اون
بش سنه‌دنبری ملکی معمور ایتمك وسیله‌سیله ایکیوز
میلیون لیرالق بورجه کیردیکی حالده دولت علیه‌نك
کوزه کورینور برکونه اصلاحاته موفق اوله‌مدیغی
درمیانله الك صکره دیون عثمانیه فائضلرینك ده
انقطاعندن ناشی هیچ بر دوستلق کوسترمه‌دکدن
ماعدا بالعکس بلغارستانجه وقوعه کلان قتالده بلغارلری
مظلوم وترکلری ظالم کوره‌رك ظالمه قارشو مظلومی
حمایه طوربنی طاقنمش و بناء علیه مدعی صفتیله
اورته‌یه چیقان روسیه‌نك ترویج آمالی ایچون مدعی
علیه صفتنده بولنان دولت علیه‌یی تضییقه باشلامش
ایدی .

امان یارب ! اوزمان نه زمان ایدی که نه داخلده نه ده خارجده بر معاون بر مددکار بولنمق شویله طور - سون حالمزه آجییانلر بیله اولمیوب بتون عالم التیوز سنه لك بر دولت عظیمه نك معاذالله تعالی پالدیر کولدور منقرض اولدیغنی کورمکلك حاضرلغنده ایدیلر .

ایشته قیامتدن نشان و یرن بو یله بر زمانده ایدی که ذات ملکصفات حضرت عبدالحمید خانی هیئت ارکان دولت و عموم ملت طرفندن ایدیلان دعوت وانتظار اوزرینه طوپ قپوسرای همایونندە متوکلاً بتوفیقه تعالی تخت همایون ملوکانه یه جالس اولوب استانبولده جلوس همایون طوپلری انداخت اولنور ایکن صربستانده دخی عساکر شاهانه بلغار صرب خروات و روس افراد منتظمه وغیر منتظمه سندن مرکب اوله رق چرنایف اسمنده بر روس جنرالنك قومانداسی التنده بولنان عظیم بر دشمنه قارشو بوغاز بوغازه محاربه اوزره ایدی . ایلك فال خیر اولمق اوزره بو مجاهده ده عساکر شاهانه نك غالبیتی ایله علکسناج قصبه سنك تسخیر اولندیغی خبری استانبوله کلنجه اصدقای دولتك براز یوزلری کولدی .

اشبو بلیهٔ حربیه‌یی برآن اول اورته‌دن قالدیرمق
ایچون پادشاه نوجاه حضرتلرینك كوستردكلری غیرت
او قدر فوق العاده ایدی كه یكدیكرینی تعقیب ایدن
خطوط همایون وارادات سنیه‌یی نظر غیرت وحس حمیت
ایله اوقو یوب‌ده هونكور هونكور اغلامامق قابل
دكل ایدی • جناب فیاض مطلق حضرتلری نیت
خالصهٔ حضرت پادشاهی‌یه مكافاةً كرك یكی پازار
وكرك نیش وودین طرفلرندن صرب بستان اوزرینه
یورویان عساكر شاهانه‌یه طرف طرف نصرت
ویره‌رك علكسناجك فتحندن صكره عساكر شاهانه
طوغریجه بلغراد اوزرینه دخی یورومك تدارككنده
ایكن روسیه ارتق آچیقدن آچیغه میدان توسطه آتیلوب
همان جبری كبی بر صورتله برمتاركه تكلیف ایلمش
وصرب بلیلر هر نه قدر متاركه‌ده عساكر شاهانه‌یی
غافل اولامق ایچون نقض قول ایله ینه هجوملر كو-
سترمشلر ایسه‌ده هیچ برشیئه موفق اوله‌مینجه ینه
روسیه‌نك اجباری ودول سائره‌نك دخی انی تأییدی
ایله بو متاركه بر مصالحه صورتنه قونلمشدر •
ذاتاً محاربه‌ده دوام ایدیلوب‌ده بلغراد دخی فتح ایدلسه

ایدی بیله نه فائده‌سی اوله‌جق ایدی که بلغار و صرب وقره طاغ وساره‌نك روسیه ایچون بر پیشداراولد- قلری ارتق تحقق ایتمکله غالبیتمز نه‌قدر چوغالسه روسیه‌نك شدتی او نسبتده آرته‌رق بناءعلیه محار- به‌نك دوامی بزم ایچون هر حالده مضرتدن بشقه برشی کوستره‌میه‌جك ایدی .

قره‌طاغ اوزرینه کوندریلان عساکر شاهانه هر نه‌قدر صرب بستانده‌کی عساکرمز درجه‌سنده مظهر غالبیت اوله‌مدیسه‌ده قره طاغلیلر دخی بللی باشلی بر ایش کوره‌مدکلرندن متارکه ومصالحه‌یه انکله‌ده ابتدار اولنمش ایسه‌ده قره‌طاغ بکی صرب بکی قدر قیلای صلحه کلمك ایستمیه‌رك بالنسبه مغلوبیت خفیفه‌سنی برغالبیت صورتنده یوروتمکه چالشور ایدی .

مع‌هذا بتون اوروپا غزته‌لرینك و یردکاری معلوماته و روسیه جهتنده کوریلان تدارکاته نظراً اشبو صرب بستان وقره‌طاغ متارکه‌لری محضا روسیه‌نك اوینایه‌جغی اصل بیوك اویون باشلاینجه‌یه قدر برمدت متارکه دیمك اولدیغی اکلاشیله‌رق دولت علیه‌کویا زوم ایلی محاربلریله هیچ مصالحه ایتامشده حرب

دوام ایدییورمش کبی بر یاندن ده اکمال تدارکده قصور ایتمامکه چالیشیور ایدی .

روسیه دولتنك ترتیب ایلدیکی پولتیقه او یونی دولت علیهٔ عثمانیه یی اوروپا معاهدهٔ دولیه سیله مصدق اولان تمامیت ملکیه واستقلال تامندن نوعما تجرید ایدهجك اولهجق بعض خصوصاتی اصلاحات نامیله ینهاوروپا طرفندن باب عالی یه قبول ایتدیرمکدن عبارت اولوب بونلر میاننده بعض ولایات شاهانه نك بر نوع مختاریت اداره یه نائل اوله بیلملری دخی داخل ایدی . بو صره ده حکومت سنیهٔ عثمانیه دخی بر قانون اساسی وضعیله اصلاحات کلیه واساسیه اجراسی مذاکراتنده بولندیغندن ذات حکمت سمات حضرت پادشاهی اوروپانك بزدن ایستدیکی اصلاحات ایله بزم یاپمق ایستدیکمز اصلاحات ارهسنده کی فرق بر کوزلجه تعیین اولنه رق . اوفرق اوزرنده حصوله کلهجك مخالفت افکاری بر ائتلاف صورتنده تحویل ایچون مذاکرات حکیمانه ده بولنمق و بناءعلیه دولتك وقت وحال حاضر ینه کوره اقتدار ینك فوقنده عد اولنه جق بر محاربه یه هیچ ده لزوم کوسترمامك جهت

صلحپرورانه‌سنده بولندیلر و بونك ایچون غایت حکیمانه
برده خط همایون اصدار یله هیئت ارکان دولتی
بو حکمته دعوت ایلدیلر ایسه‌ده دول معظمه طرفندن
تعیین اولنان سفیرلردن مرکب اوله‌رق بحریه نظارت
جلیله‌سی دائره‌سنده کشاد اولنان قونفرانسده عثمانلی
مرخصلرمز هرحالده هیئت ارکان دولتك نتیجهٔ
مذاکراتی اولمق اوزره وقوعبولان تبلیغاتنده اوروپانك
تکلیف ایلدیکی اصلاحاتدن دائما تباعد فکرینی
اوزته‌یه سوره‌رك بوصورتله اوروپانك دخی بزجه
متصور اولان وحتی باشلانمش بولنان اصلاحات
حقنده‌کی امنیت واعتمادینی بیولك برضعف وشبهه‌التنده
براقشلر ایدی . بونکله برابر قونفرانسك درمیان
ایلدیکی اوتوزقدر نقاط اساسیهٔ اصلاحیه‌نك قسم
کلی واغلبنده ائتلاف افکار حصوله کله‌رك یالکز بر
قاچنده حصوله کله‌مامش اولدیغندن افکار حکمت
آثار پادشاهی موجبنجه او برقاچ ماده اوزرنده دخی
افکار طرفینی یکدیکرینه تقریب ایلمك یولی بولنسه
ایدی او مدهش محاربه‌یه هیچ ده حاجت قالمقسزین ذاتاً
اصلاحات اساسیه تشبثاتنده بولنان دولتمز اولانجه

همت وقوتنی بو ایشه حصر ایده بیلمك ایچون مؤسس
ومحکم بر صلح زماننـه کیرمش اوله جق ایدی . انجق
موقع اقتدار هنـوز انقلاب اخیری وقوعه کتورمش
اولان فرقه نك النده بولنه رق بعض دقیقه اندیشـانك
مطـالعه لرینه کوره بونلر ایقاع ایلدکاری انقـلابدن
طولایی عهده لرینه بالطبـع ترتب ایلیـان مسئولیت
عظیمه یی تأخیرله برابر کویا بتون اوروپایه قارشـو
مخالفتـله بر پارلاق غلبه یه نائل اولورلر ایسـه مقام
اقبالده کندیلرینی تأیید ایتمك کبی برمطالعه یه می مبنیدر
نه در الحاصل استانبول قونفرانسـیله بردرلو اوزلا-
شه میه رق دائما بر روسـیه محار به سنی کوزله مك پو-
لتیقه سنی ترجیح ایلدیلر .

بو وقت نشر ایدلمش بولنان کلخانه خط همـایونی
اوروپاجه اوقدر بیـوك بر اهمیت ایله تلقی اولنمش
ایدی که بو اهمیت مؤخراً خط همایون مذکور علیهنده
انتریغه لره قیام ایدن روسـیه دولتنه قارشو اوچ درت
اوروپا دولتلرینك قوهٔ بریه وبحریه لرینك قریم شـبه
جزیره سنه دوکولمسی کبی نتایج فعلیه دخی کوسـترمش
ایدی . حالبوکه بودفعه حکومت سنیهٔ عثمانیه اورو-

پاچه دخی او درجهٔ احرارانه‌سی نادر اولان قوجه
برقانون اساسی نشر ایلدیکی و بو قانون اساسی استانبول
قونفرانسیله برابر اعلان اولندیغی حالده دول معظمه‌نك
حرکات سیاسیه‌لرینی منعه هیچ بر یاردیمی اوله‌مدیغی
اصلا انکار ایدیله‌مز . بونك سببی ایسه برقانون
اساسی تأسیس ایده‌جك قدر اصلاحات پرور اولمق
داعیه‌سنده بولنان حکومت سنیه‌نك اوروپا طرفندن
تکلیف اولنان اصلاحاته قارشو پك زیاده تصعیبات
کوسترمسیله برابر برده قانون مذکورك صورت
وضعنده کوریلان بعض احوال فوق العاده قضیه‌سی
اولمشدر . شویله که:

فرقهٔ انقلابیه اوته‌دنبری کندیلرینی خلقه قانون
طرفداری و اصلاحات و حریت عمومیه غیرتکشلری
اولمق اوزره کوستردکاری حالده اوچ آی مدت دوام
ایلیان و عادتا بر دور فترت تعبیر اولنمق لازم کلان مدت
استقلاللرنده اوغیرتلرینك هیچ بر ثمره‌سنی کوستر-
مدکارندن بشقه بو کا دائر بر کلمه یازان غزته‌لری دخی
منع ایلرینه مقابل مملکت و ملتك اصل مسعودیت
و معموریت و رفاهنی ذات حکمت سمات حضرت

عبدالحميد خانڭ هم ده هيچ بر صاحب حميت وغيرته
مقيس اوله ميه جق بر صورت فوق العاده ده آرزو
بيوردقلريني كورنجه چونكه مؤخراً ميدانه چيقان
حقايق اوزرينه هركس نزدنده اڭلاشلديغي وجهله
انلرجه مقصد اصلي حقوق عموميه واصلاحات اساـ
سيه اولمقدن زياده كنديذاتلرنجه براستبدادهقانون
صورتي ويرمك اولديغندن انلرڭ بومقصدي ذات
شاهانه نڭ نيات سالمه وآمال خالصهٔ وطن پرورلريله
توافق ايده ميه رك بوحالده دخي كويا اصلاحات جهتني
هيچ تجويز ايتميان انجق ذات شاهانه اولديغني
وكنديلري نڭ ايسه بو بابده غيرتدن اصلا كيرو طور
مدقلريني يالڭز داخلاً سمع عموميه القا ايله قالميوب
كوش اجانبه قدر ايصال ايتمشلر ايدي . حالبوكه افكار
عموميه بونلرڭ مقصد قانونيلري خصوصنده دخي
انقسام ايدرك برطاقلري قانون اساسينڭ وضعنجه بشقه
بر فكرده بولندقلري ايچون درسعادتدن تبعيده قدر
وارلمش اولديغندن اوروپا اصلاحات عثمانيه نڭ اساـ
سنده حكمدار ذيشان ايله وكلاي دولت وافكار
عموميهٔ اهالي ميانده براتحاد تام كوزه مامش وبوحالده

مملکت عثمانیه‌ده اصلاحات دکل معاذالله تعالی بر بیوك اختلال داخلی حصوله کله‌جکندن بیله قورقمغه باشلامش ایدی ٠

حقیقت ! ارباب انقلاب طرفندن قانون اساسی اولمق اوزره قلمه النسان لایحه مؤخراً طرف اشرف حضرت پادشاهیدن درمیان اولنان لایحه ایله مقایسه ایدیله‌جك اولسه انلرك لایحه‌سنده حقوق شاهانه وحقوق عمومیه بدل یالکز کندی قدرت اجرائیه‌لری تقویه ایدلمش اولمقدن بشقه برشی کوریله مدیکی وهله دول سائره نزدنده موجود اولان قوانیندن هیچ برینه بکزه مدیکی حالده ایکنجی لایحه‌نك الك سربست والك منتظم دولتلرك قوانیننه مماثل اولدیغی کوریله‌رك خالصیت نیات وسلامت آمال خصوصنده پادشاهمز شوکتلو افندمز حضرتلرینك جمله‌یه فائق وغالب اولدقلری دها شو مقایسه‌دن میدانه چیقوب تحقق ایلر ٠

ایمدی طرف اشرف حضرت پادشاهیدن اصلاحات اساسیه خصوصنده بوقدر صافیانه حسن نیت و بودرجه عالیجنابانه همت وغیرت کوستریله‌رك

قونفرانس ايله دخی ائتلاف افکار حصولی ایچون هیئت وکلایه تبلیغ اولنان بر لایحهٔ مفصله‌ده نهایت درجه‌لرده ائتلافجو یانه حسیات سنیه سرد واتیان بیورلدیغی حالده بحکمته تعالی ینه محاربه احتمالی منع اولنه‌میوب بعض طرفلرك تشویقیله طلبه وسائره‌دن برجم غفیر حرب آرزولرینی عادتا برنمایش عانی صورتنده اعلان ایلدکاری کبی دول معظمه‌نك تکالیفی اوزرینه رأی عمومی‌یی صورمق ایچون بتون علما وامرادن وبرچوق دخی معتبران اهالیدن مرکب اوله‌رق باب عالیده اجتماع ایلیان برمجلس عمومی‌ده مدحت پاشا طرفندن قرأت اولنان برلایحه‌یی استماعدنصکره اوروپانك تکالیفنی قبول ایلمکدن ایسه همان مغلوبیتی دخی کوزه آلدیره‌رق بهمه حال محاربه‌یی ترجیح رأینده بولنمش وبو شدت افکار ده بردرجه‌یه وارلمشیدی که اوروپانك تکالیفی بزی محو ایده‌جکی جهتله اول صورتده محو اولمقدن ایسه قورشونی طوغریدن طوغری‌یه کوکسمزدن یه‌رك محو اولمق مرجح اوله‌جغی درمیان قلنمش ایدی .

مجلس عمومینك اشبو قراری ارتق روسیه طر -

قندن بر اعلان حرب انتظارنده بولنلمغی ایجاب ایلمش ایکن روسیه دولتی کو یا صلحپرورلکده صوك درجه یه واردیغنی کوسترمك ایچون برده لوندره‌ده بر مذاکرهٔ خصوصیه یه لزوم کوسترهرك مطالب واقعه‌سنی اوراده دخی تصدیق ایتدیردکدن صکره پروتوقول صورتنده باب عالی‌یه بر صوك تکلیف دها عرض اولنمش وفی الحقیقه بو صوك تکلیف اوزرینه باب عالی ایله دول معظمه ارەسنده بر ائتلاف امکانی دها زیاده قوت بولوب افکار همایون شاهانه دخی حربدن زیاده صلحی ترجیحه ذاتاً میال کورلمش ایسه‌ده مغلوبیت و محوه قدر هرشیئی کوزه الدیران برزمان ایچون ارتق پروتوقولری ده قبول امکانی قالمیه‌رق بناء علی ذلك روسیه‌نك اعلان حربی وقوعه کلمش ایدی ·

محاربه‌نك اعلاننه قدر دائما صلحی جنکه ترجیح ایله افکار صلحپرورلرینه جهانی حیران ایلمش اولان ذات ملکسمات حضرت پادشاهی هیئت ارکان دولتك او آرزو اولنان صلحی الده ایده‌مه‌ملری اوزرینه برکره حرب وقوعه کلدکدن صکره ارتق

تقدیر یزدانی آثار ینه حمل ایدلمك لازم کلان بوبحار به‌ده غیرت وفداکارلق خصوصنده دخی جمله‌یه تفوق بیورمشلر ایدی .

یاز یلان خطوط همایون شمدی تکرار اوقونه‌جق اولسه طمارلرده خون حمیتك غلیانیله کوزلردن دیتق اشك غیرت سیلان ایتمامك قابل دکلدر . بو یولده خواب وراحتی فدا ایتمك فدا کارلغك الك کوچکی عد اولنوب اکر بر زماندنبری سلاطین عثمانیه‌نك موقع محاربه‌یه عزیمتلری لحکمة منع ایدلمامش اولسه ایدی پادشاه غیور حضرتلرینك بالذات دخی غزایه توجهلری محقق ایدی .

غریبدرکه حرب جهتنی اوقدر التزام ایله ترتیبات حربیه‌لرینه اوقدر اعتمادلری اولان بعض ذوات تمام ایش باشنه کلدکاری زمان اردولرك موجود صحیحی بیله قطعاً کوسترمه‌یه‌زك بر صورتی اعلان اولنان جدولده طابور والایلرك علی التخمین مقدارلریله بولندقلری مواقع بزم ایچون بر حرب پلانی اتخاذ اولنمش ایدی . برنجی خط مدافعه‌مز طونه نهری اولدیغی حالده دشمن نهری مرور ایده‌جك اولورسه مواقع

عسکریه‌نك نصل محاربه ایده‌جکلری طرف اشرف ملوکانه‌دن سؤال ایدلدکده تلغراف مأمور ولوازمنك هنوز کلمدکلری طرزنده اجوبهٔ عجیبه آلنمش ایدی .

ایمدی تفصیل وتطویل ایضاحاتی آثار مطوله‌یه حواله اولنمق لازم کلدیکی اوزره بو محاربه‌ده کوریلان نواقص ونقایص ذات حمیت سمات حضرت عبدالحمید خانیدن ماعداهانکی پادشاهی اولسه عادتا مأیوس ایده‌جك درجه‌لرده اولدیغی حالده غیرت وحمیت عثمانیه‌لری اوکنده طاغلرك بیله عاجز قاله‌جقلری اول پادشاه فاروقجاه حضرتلری بر یاندن عسکر ومهمات تدارکی ودیکر یاندن مصارف حربیه‌یه مقابله چاره‌لری ایچون اقشاملری صباح وصباحلری اقشام ایلدیکی حالده همان اغزلرینه لقمه قویمامق مرتبه‌سنده فداکارانه تشویقاتده بولندقلرینه هیچ بر کیمسه‌نك آفریندن بشقه دیه‌جکی قالمامش ایکن روسیه اردوسنك زشتویدن عادتا علنی کبی برصورتده مروزینی فرق ایده‌میان ودشمن مروره باشلادیغی زمان جدیجه برهمت ایدلسه تلفات کلیه ویرمسنه سبب اوله‌جق حرکات سریعه‌یه

همت ایتمامك سیئه سیله دشمنی یالکز طونه دن دکل ایکنجی خط مدافعه اولان بالقانلردن بیله چکیرتن بر طاقم قوماندانلر کندی سیئات مخصوصه لرینی معاذالله تعالی استانبوله نقل ایتمکه قدر واروب « استانبول ایشه قارشدیغی ایچون احوال حربیه بو صورتی بولدی » سوزلرینی درسعادتده بیله اشاعه یه قدر وارديلر .

مع هذا بو ترهات دخی پادشاه غیرتشعار افندمز حضرتلرینه ایراث فتور ایتمیوب ذغره لره قدر اینمش اولان دشمنی کیرو یه پوسکورتمك ایچون قره طاغ طرفلرنده بولنان عساکر شاهانه یی ییلدیرم کبی بر سرعتله ادرنه یه جلب وجمع ایدرك دشمنی بالقان بوغازلرینه طیقدقلری کبی غازی یللك عنوانیله سرفراز اولان عثمان پاشا حضرتلری دخی ودینندن پلونه یه کلوب رفاقتنده بولنان ازجمله توفیق پاشا حضرتلری کبی مقتدر ارکان حربیه نك انضمام رأی ومعاونتیله موقع مذکوری اقتحامه غیرقابل برسد حالنه افراغ ایلمش واوراده کندی موجود معیتی اولان اوتوزبش بیك قدر عسکرك اوچ درت مثلی موسقوفه مقاومت

قطعیه کوستروب روسلرك معندانه هجوملرنده همان
یاری قوتلرینی قیرمش ایدی .

کذلك ذات حکمت سمات حضرت پادشاهینك
غازیلك عنوانیله سرفراز بیورملرینه ابراز استحقاق ایلمش
اولان غازی مختار پاشا اناطولی اردوی همایونی بر
ارالق پریشان برحالده بولنمش ایکن بریاندن اردوی
مذکوری تنظیم واصلاح ودیکر طرفدن روسلرك حر -
کات تجاوزکارانه‌لری اوکنده قاچه‌ماقلی مانورالر اجرا-
سیله دشمنی اشغال ایله نهایت ترتیبات سفریه‌سنی اکمال
ایلدکدن ذاتی قوامنده کتوردکدن صکره حرکات
تجاوزکارانه‌یه کندیسی ابتدار ایلیه‌جه روسلری حدود
عثمانیه‌نك خارجنه قدر طرد ایلمش بحنیلر مثللو بعض
میدان محاربه‌لرنده اول قدر اهلیت کوسترمشدرکه
بتون اوروپا کرك مختار پاشانك وکرك عثمان پاشانك
بو مهارت عسکریه‌لرینه حیران قاله‌رق شان عثمانیی
القشلامغه مجبور اولمشدر .

اکر ذات حضرت پادشاهی ایله اول پادشاه
قیمت‌شناسك یتشدیردکلری برقاچ قوماندانده کوریلان
اقدام وغیرت عموم قوماندانلر طرفندن کوسترلمش

اولسه ایدی محاربه‌دن اول روسیه‌نك بر جمله‌ده استانبوله قدر کیره‌جکنه هیچ شبهه ایتمیان اوروپا غلبات کلیه‌نك بزم طرفده قالدیغنی کوره‌رك شاشیره‌جق ایدی .

زیرا مظفریات ابتدائیه‌مز ذاتاً بو حکمی ویردیرمکه باشلامش ایدی . فقط چه فائده که بعض قوماندانلر شان غالبیتی یکدیکرندن قصقانمق صورتیله بر نفاقه دوچار اوله‌رق ازجمله طونه اردوسی نه پلونه و نه‌ده شبقه بوغازنده تضییق اولنان فروق همایونه معاونت ایده‌جك هیچ بر حرکت سریعه کوستره‌مدیکندن واوجه استانبولده حربی التزام ایلیانلرك دخی او پاطردیلریله متناسب بر کونه غیرتلری کوریله‌مدیکندن مظفریات ابتدائیه‌مزدن نتایج مثمره استنتاج اولنه‌مامشدر .

استانبول قونفرانسندن محاربه‌نك ایلك صفحهٔ غالبانه‌سنه قدر درسعادتجه اصلاحات اساسیه‌غیرتلرینه دخی خلل کلمیه‌رك قانون اساسینك وضع واعلانندن صکره حال وطوریني برقات‌دها غریبلشدیرمش اولان مدحت پاشا ینه قانون مذکور حکمنجه

ممالك شاهانه‌دن خارجه چیقارلمش ایدیسه‌ده بعض کمسه‌لرك وهمرلی وجهله قانونك حامیسی پاشای مشار الیه اولمیوب بالذات حضرت پادشاه اولدیغندن شو مباعدت اوایشی کیروده براقامش ومجلس اعیان ومبعوثان ایلك دفعه اوله‌رق کشاد اولنوب کندی نظامنامهٔ داخلیلریله سائر بعض قوانین ونظاماتی پك کوزل مذاکره وتدقیق ایلمش ایدی ·

بومذاکره وتدقیقه « پك کوزل » صفتنی یالکز بزدکل بتون جهان لایق کورمشیدی · بو یله مبعوثان ناسدن یوزلرجه اعضانك بر صالونده اجتماعی ایله اجرای مذاکره ایده‌بیلملری پك کوچ برشی اولوب بزدن ماعدا یرلرده مذاکرهٔ مذکوره‌یه براصول مخصوصه تحتنده مجرا آچه‌بیلمك ایچون نیجه مشکلاته تصادف ایدلمش اولدیغی حالده هیئت مبعوثان عثمانیه‌نك هنوز عجمی اولمسیله برابر بو یولده کوستردیکی استعداد حقیقةً شایان تحسین ایدی · انجق محاربه‌نك میداندن الهرق روسیه‌نك اناطولیدن بعض مواقعی اله کچیرمسی وروم ایلی جهتندن دخی ایلرولەمسی هیئت مبعوثانك ایکنجی اجتماعی زماننه مصادف اوله‌رق هله محاربه‌نك

ایکنجی قسم مغلو بانه سنده قوماندانلرك محاسده ورقا-
بتلری سیئه سیله آجی آجی مغلو بیتلر وقوعی جمله‌یی
متأثر ایلدیکی کبی هیئت مبعوثانی دخی متأثر ایلیه‌رك
بو فاجعه‌لره سببیت کوسترنلر علیهنده برطاقم نمایشلره
قیام اولنمش ایدی؛ که برطرفده آتش جنك وجدال هر
طرفی یاقوب قاووره‌رق حتی استانبولی بیله تهدید ایلمکده
ایکن دیکر جهتدن هیئت مبعوثانك ناموسم اوله‌رق
مغلو بیتلرمزه سبب اولنلر علیهنده‌کی مؤخذاتی
کرچکدن لزومسز ایدی ۰

دولت ومملکتك نفعنی کندی منافع ذاتیه سندن
دها مهم کورن حمیت صحیحه ارباندن برطاقم ذوات
هر بری ممالك شاهانه‌نك بر طرفندن کلمش اولمق حسبیله
استانبول احوالنه وقوفلری اولمیان مبعوثانی بومثللو
مؤاخذاتك وقتی شمدی اولمدیغنی وایلك اجتماعده
اولدیغی کبی بو دفعه دخی هیئتك یالکز قوانین ونظامات
مرتبه‌نك تدقیق وهذا کره سنه حصر همت ایلمسی
لازم کلدیکنی نصیحت واخطار ایله ایقاظه چالشمشلر
ایسه‌ده دیکر جهتدن برطاقم بیوك قوناقلر دخی مبعوثانك
صفت مبعوثیته لایق اولمیه‌جق وجهله مراجعتکا-

هلری اوله‌رق مواقع حربیه‌ده‌کی محاسداتك درسعادته
عکس ایدن حکمی اقتضاسنجه اورالردن الدقلری
تشویقات نصایح مسروده‌یه موافق دوشمدیکندن
دشمن ایلروله‌یوب تهلکه‌آرتدقچه بونلرك دخی مؤاخذه-
لری شدت بوله‌رق معاذالله تعالی بویله تهلکه‌لی
برزمانده استانبولجه دخی برطاقم دهشتلر وقوعندن
بحق خوف اولنمش ایدی .

ذاتاً استانبولجه وقوعندن قورقیلان دهشتلرك
مقدماتی برقاچ کره‌لر کشف اولندیغی دخی نظر دقت
واهمیتدن اوزاق طوتیله‌جق برماده‌دکلدر . خاقان
سابقك طرفداری اولنلر هرنه‌اولورسه‌اولسون موقع
اقبالده کندیلری بولنمق طمعندن بردرلو وازکچه‌میه-
رك برقاچ دفعه فساداچون قوردقلری جمعیات خفیه
ظاهره چیقار یلوب اعضاوار باندن برطاقلری قانوناً
مستحق اعدام بیله کورلمشلر ایکن هر شیئه غالب
اولان مرحمت سنیهٔ ملوکانه بونلر حقنده دخی شامل
اوله‌رق اوته‌یه برویه اعزام وتغریبلریله اکتفاقلنمش
ایدی .

الحاصل عساکرشاهانه‌نك قدرت مدافعه‌سی اوکنده

مجرد همت سنیهٔ ملوکانه ایله عادتا عاجز قالمغه باشلا-
مش اولان روسیه دولتی رومانیا ایله صرب بستان وقره
طاغ وحتی بلغارلردن بیله استمداده مجبور اوله‌رق
قوتنی وشدتنی آرتدیردیغی حالده بزم رجالمز یالکز محا-
سده‌یه قوت و یره‌رك کرك مواقع حربیه‌ده وکرك
استانبولده کوریلان عظیم براطرادسزلق احوالك
دهشتنی صوك درجه‌یه قدر آرتدیرمش ایدی . هر
طرفدن احاطه اولنان پلونه موقعنه بهمه حال بر امداد
واعانه یتشدیرمك ایچون طونه وصوفیه وفلبه اردوی
همایونلرینه ودرسعادتجه هرطرفه اجرا ایدیلان تشو
یقات سنیه ارباب حمیتی اغلاته‌جق قدر مؤثر اولد .
یغی حالده بوامدادك بردلو چاره‌سی بولنه‌میه‌رق
نهایت پلونه‌ده عثمان پاشا مغلوبا دکل عادتا غالبا روسلره
عرض تسلیمیته مجبور اولنجه دشمنك اوکنه چکیله‌جك
بشقه برموقع طوتمغه‌ده بردها امکان بولنه‌مامش و بناء
علیه روسیه عساکری ادرنه‌یه قدر ایلروله‌یوب
کلمشدر .

بومغلوبیتك روم ایلی اهالئ مسلمه‌سی ایچون
نصل بردور فلاکت آچمش اولدیغنی قلمر توصیفدن

عاجز قالورلر . قازاقلرده ذاتاً انسانیت و مرحمت
دینلان شیئك از اولوب هله بلغارلر بوشیئك اسملرینی
اوکرنمامش اولدقلرندن مستولیلر بتون اهالئ اسلا-
میه یی سلاح تهدید وجور ایله یرلرندن قشقرتارق بناء
علیه روسیه ایلروله دکجه بونلر دخی اوکی صره استا-
نبوله جان اتمغه باشلامشلر وشو مهاجرتده روس و بلغار-
لرك اسلاح ظلمندن قورتیله بیلنلرك بر چوغی اثنای راهده
قیشك وآجلغك شدتندن هلاك اولوب استانبوله جان
آته بیلنلرندن برطاقی دخی بوسیاحت مجبوره و فاجعه-
دن الدقلری خسته لکلر ایله تلفات کلیه یه اوغرامشلردر .
مغلوبیت بودرجه‌لری بولدیغی حالده دخی ذات
حضرت پادشاهی ارسلانلرده بیله اودرجه‌سی کو-
ریله میان شجاعت مخصوصه ایله نفس پای تختك
مدافعه‌سنی التزام بیورەرق اوزمانه قدر براحتیاط
مخصوص اولمق اوزره عموم استانبول ذکورندن
ترتیب ایدلمش و مقداری عمومیسی یکرمی بش بیکه وارمش
اولان عساکر ملکیه‌لر یله درسعادتده بولنان عساکر
نظامیه یی بالاستصحاب ادرنه یه طوغری مقابله و مدا-
فعۀ اعدایه یورومکه قیام ایلمشلر ایسه‌ده هیئت ارکان

دولت بوعزيمت همايونى بروجهله تصويب ايتمامشلردر .

بريادن استانبوله طولان مهاجرينك و يردكارى ولوله وديكر طرفدن تقرب ايليان روسلرك ايصال ايلدكارى دهشت استانبولى حقيقة برهرج ومرج حالنده بولنديرمغه كافى اولوب انضباط پك مشكل اوله رق محافظه ايدلمكده ايكن هيئت مبعوثان نه مؤاخذات واقعه سنده دوام ايلديكندن ارتق قانونك احكام منيفه سى داخلنده اولمق اوزره هيئت مذكوره نك تأخير اجتماعنه لزوم كورلمشدر .

برربع عصر مقدم دولت عليه يى روسيه نك بويله بر استيلاى فضوليسندن قورتارمق ايچون يوزلرجه دونما و يوز بيكلرجه عسكر كوندرمش اولان دول معظمه ده تاروسيه ادرنه يه كلنجه يه قدر هيچ براثر غيرت كورلميوب اندن صكره انكلتره دولتى برقاچ قطعه كمى يى كليبولى بوغازينه كوندرمش ايسه ده بونلر بزه معاونت ايچون اوليوب بلكه روسلر استانبوله كيره جك اولورلر ايسه انكلتره نك منافع شرقيه سنى بالآخره كرچكدن قورتارمق اسبابنك ايلك مقدمه سى

اولمق اوزره کوندرلمشلر ایدی . ذاتاً اجنبی دونمه‌سنك بوغازلردن مروری عهداً ممنوع اولدیغی جهتله دولت علیه دخی انکلیز کمیلرینك بوغازدن کیرملرینه بحق ممانعت ایلمش ایسه‌ده بر طرفدن روسیه ایله ارتق شرائط صلحیه‌یی مذاکره ایچون کوندریلان مبعوثلو کویا غراندوق نیقولانك خسته‌لکی مناسبتیله ایاستافانوس قریه‌سنك هواسی موافق اولدیغی بیانیله یالکز معیتنی اله‌رق اورایه کلمسنه روی موافقت کوسترملریله غراندوقك معیتی خلق دیر ایکن اوتوز قرق بیك روسیه عسکری دخی ایاستافانوسه کیرمسنه مقابل دیکر طرفدن انکلیز دونمه‌سی دخی ممنوعیتی دیکله‌میه‌رك بوغازلردن کیروب اطه‌لر پیشکاهنه تیمور براقمش ایدی .

روسیه عساکرینك بلا لزوم ایاستافانوسه قدر کیرمسی ذات همایون ملوکانه‌یی بحق متأثر ایلدیکندن بو حالده درسعادتك بهمه حال اسباب مدافعه‌سی اکمال ایدلمسنه چارهٔ عاجل تدارکی خصو- صنده‌کی غیرت همایون عقلاری حیرتده براقه‌جق مرتبه- لرده ایکن استغراب اولنه‌جق احوالدندرکه درسعاد-

تك دخی روسیه یه قارشو مدافعه‌سی محال اولدیغی
بیانیله اکر غراندوق درسعادته کیرمك ایسترایسه
چاره‌سز برطور دوستانه ایله قبول رأینی و برنلر دخی
بولندیغی اوزمان صحتی تحقق ایتمش برروایتله معلومدر .
انجق پادشاه غیور وشهریار جسور افندمز حضرتلری
فتحندنبری دشمن آیاغی باصمامش اولان مقر خلافتی
بهمه‌حال مدافعه ماده‌سنده اولانجه ثباتلریله متانت
کوستردکلرندن بروقتلر « محکملدر » دیه عرض اولنمش
بولنان درسعادت خط مدافعه‌سنی کیجه‌لی کوندوزلی
برغیرتله یکیدن اکمال ایلدکدن فضله نه‌دن ونه صورتله
جلب ایلدکلرینی دشمن دکل دوست بیله خبرالمامش
بولنان اوتوز بیکدن متجاوز عساکرایله پای تختك
محافظه‌سنی تأمین بیورمشلردرکه هر بری بر صورتله
محیر عقول بولنان اقدامات سنیهٔ پادشاهی میاننده
بالخاصه بوموفقیت الماس ایله یازلمغه شایاندر . حتی
نه‌دن صکره روسلرك عقللری باشلرینه کله‌رك خط
مدافعه‌نك بوطرفنده نه تدارکات کورلدیکنی ترصد
ایچون قوله کبی بوکسك برشی یاپمغه قالقشدقلرنده
اوزمانه قدر روسلری کوجندیریرزخوفیله اغزلرینی

آچقدن قورقان بعض وهاملرك خلاف مأمولی اوله‌
رق دولت علیه روسلره « یا اوقوله‌یی بیقارسکز و یا
خود بز طوپ ایله ییقمغه مقتدرز » جوابنی ویره‌
بیلمشدر .

ایاستافانوس معاهده‌سی عقد وامضا وتعاطی او‌
لندقدن صکره اوروپا دولتلری برنوع فکر حقانیتله
بو معاهده‌نك شرائطنی پك اغر وفاحش کوره‌رك
برلینده برقونغره عقدیله تعدیلی مجبوریتنی حس ایلمشلر
ایدی . حالبوکه ایاستافانوس معاهده‌سنك عقدی
خصوصنده اقدامات و ثبات پادشاهی امداده یتشما‌
مش اولسه ایدی دها نه قدر آغر وفاحش شرطلر در‌
میان اولنه‌جق ایدی که جهان دخی شاشه‌جق ایدی .
ازجمله روس مرخصلری دونغای همایونك روسیه‌یه
ویرلسنی طلبده اصرار ایلیه‌جه کندیلرینی کوجندر‌
مکدن خوف واحتراز ایلیانلر بالطبع سسلرینی چیقا‌
ره‌مامش اولدقلری حالده ذات بسالت سمات حضرت
پادشاهی بویله بیوك برحرص وطمعی جلب ایده‌جك
قدر قیمت مالیه‌سی اولمیان بردونغایی المقده‌کی اصرار
محضا غالبانه برمفخرت پرستلکدن نشأت ایلیه‌جکنی

درمیانله بویله روسیه ایچون دخی ار باب حزم و فکر
نزدنده موجب ضحك و استهزا اوله‌جق موادی
زنهار قبوله مساعده کوسترمامشلر و او کوزل دونما-
مزی او صورتله محافظه‌یه موفق اولمشلردر .

کرك ایاستافانوس معاهده‌سی و کرك برلین معاهده-
سی مؤخراً نشر و اعلان قلنمش اولدقلری کبی اره‌لر-
نده‌کی فرق دخی برچوق غزته‌لر طرفندن موقع بحث
و تدقیقه چکلمش اولمسیله کیفیتك اوجهتنی بوراده
ایضاحه لزوم کورەمیز . یالکز شوقدرجق برشی
درمیانیله اکتفا ایلرزکه :

ایاستافانوس معاهده‌سی بلغارستان نامیله تشکیل
ایلدیکی امارت جدیده‌یه اسکی طونه وادرنه ولایتلرینی
وسلانیك ولایتنك دخی بربیوك قسمنی کاملا ترك ایتمش
ایکن اوروپانك بو امارتی استکثار ایلیان فکر حقانیتی
بلقانلرك اوته طرفنی امارت و بروطرفنی مختار برولایت
اولمق درجه‌سنده بالتعدیل بعض اراضینك دخی تنقیحی
صورتنده برهمت کوستره بیلمش ایسه‌ده بوسنه و هر-
سك قطعه‌لرینی اوستریانك اشغال عسکریسنه ترك
و یونانستانه دخی کویا هنکام حربده صلحی بوزما-

مسنك مكافاتی اولمق اوزره بر مقدار مناسب اراضی اعطا ایتمك كبی سماحت ایله تأثیرجه همان ایاستافا ـ نوس معاهده‌سنه مقابل احكام برلین معاهده‌سندن دخی دور اندیشانك ممنون قاله‌مامسنه سبب اولمشلردر.

كرك ایاستافانوس معاهده‌سنك برلین قونغره‌سنده دخی تصویب اولنان احكامنجه و كرك برلین معاهده ـ سی اقتضاسنجه قره طاغ و یونانستانه تركی لازم كلان یرلر همان تجدید محاربه‌یی انتاج ایلیه‌جك برر سبب فتنه اولدیغی كبی بوسنه وهرسكك اشغالی مسئله‌سی اوفتنه‌یی فعلا دخی میدانه چیقارمش و انا ـ طولیجه قارص واردهان مثللو مواقعدن طولایی انكلتره دولتیله عقد اولنان بر مقاوله بالاخره قبریسك ده انكلتره اشغالنه تركنی ایجاب ایتمشدركه خصوصات مذكوره‌دن هر بری باشلی باشنه برر فقرهٔ تاریخیه اولمسیله بروجه آتی صره‌سیله ایضاح قلنور:

بوسنه وهرسك قطعه‌لرنده بروقت اسلاولرك تشویقاتیله براختلال ظهوره كلوب هرنه قدر اپیجه برزمان اوزانمش كتمش ایدیسه‌ده بو اوزانش اشقیانك برطرفده تنكیلی اوزرینه دیكرطرفه فرار ودیكرطرفده

ایقاع شقاوته ابتدار واجتسار ایلملری صورتیله دوام ایتمش اولوب یوقسه بونلرك بللی باشلی بركونه غلبه لری كوریله مامش ایدی . ایالتین مذكورتینده بوصورتله وقوع اختلال همجوارلق حسبیله اوستریادولتنك منافعنه موافق كوریله میه رك اوراده دفع وتسكین عصیان ایچون اوستریانك اشغال عسكریسی لازم كلدیكی وهلهٔ برلین قونغره سنده میدانه قونیلنجه اكثریت آرای دولیه بونی تصویب ایلیه رك اوستریا دخی همان سوق عسكر تداركنه قیام ایلدی .

بوسنه وهرسك اهالیسی بویله بر احتمالی خاطرلرینه بیله كتیرمزلر ایكن دولت علیه نك اوراده كی قوهٔ عسكریه ومأمورین ملكیه سنی كیرویه المسی اهالینك هیجاننی موجب اوله رق حاجی لویا نامنده بر رئیسه اتباعاً اوستریایه قارشو مقاومته قیام ایلدیلر . اكر بوشناقلر بو احتماله اولجه وجود ویرمش اولوب ده تداركات لازمه لرینی اكمال ایتمش بولنسه لر ایدی اوستریالولرك بوندن مقدم دخی بوسنه حقنده وقوعه كلان قصدلری عقیم چیقدیغی كبی بو دفعه كی حركتلری دخی هیچ بر نتیجه یی منتج اولمز ایدی . زیرا بركونه تدا-

رکده بولندقلری حالده دخی شوراده بوراده اجتماع
ایدن درمه چاتمه فرقه‌لر اوسه‌تریایه کلی مقاومتلر
کوستروب دولت مشارالیها پیدرپی سوق عسکرله
بوسنه‌یه یتمش بیکدن متجاوز آدم صوقدیغی حالده برقاچ
پرده بیوك مغلوبیتلره دوچار اولمش ایدی. نهایت
چوقلغه ازلق ونظامیه عسکرینك تدارکات مکمله‌سنه
تدارکسز و مهماتسزلق ایله مقاومت وغلبه ممکن
اوله‌میه‌رق بوسنه‌لیلر تسلیم سلاحه مجبوراولمشلردر.

بوسنه‌ده کوریلان بوقیام ارناودلق خلقنی درحال
ایقاظ ایلیه‌رك کیغه‌لق وطوسقه‌لقدن قره‌طاغ و یونا-
نستانه اراضی ترکی مسئله‌سنه اساساً مقاومت کوستر-
میه‌جکلر ایسه‌ده بالاخره ارناودلق قطعه‌سنك بونلره
قارشو مدافعه‌سنده ایشه یرایه‌جق اولان مواقعك
الدن چیقارلمسنه اصلا راضی اولمامق داعیه‌سیله بر
هیئت اتحادیه تشکیل ایلدیلر.

بوهیئت اتحادیه بواش بواش برحکومت موقته
ملیه صورتنی آله‌طورسون اناطولی جهتندن روسیه-
لینك اشغال ایلمش اولدیغی نقاطی ینه دولت علیه‌یه
اعاده ایتدیرمك مقصداساسیسی اوزرینه انکلتره ایله

قبريس مقاوله‌سی مذاکره اولنوب بو مقاوله احکامنجه جزیرهٔ مذکوره انکلیز اشغالنه ترك ایدلمش ایسه‌ده انکلتره دولتی بو ترکه مقابل وقوعبولان تعهداتنی ایفا ایده‌مینجه مقاوله‌نامهٔ مذکور بالطبع فائده‌سز قالمش ایدی ·

هله حدود یونانیه مسئله‌سی اوروپا طرفندن بزم حقمزده اوقدر بیوك برحقسزلق اولمشدر که بوکا ارباب اذعان وانصافدن اولمق شرطیله شاشمدق وتأسف ایتمدك کیمسه قالمامشدر · یونانلولر کویا هنکام محاربه‌ده اعلان حرب ایتسه‌لر ایمش بتون دنیایی فتح ایده‌جکلر ایکن مجرد اوروپا دولتلری طرفندن وقوعبولان التماس اوزرینه اعلان حرب ایتمامشلر ایمش کبی برطور متکبرانه ومغرورانه ایله طورانوب الکای موجودلری ینك برمثلی قدردها برالمغه قیام ایلدکلرندن ودولت علیه بو دعوایه بحق ردایله مقابله کوستردیکندن مذاکرات واقعه سنه‌لرجه اوزانمش وانجام کار بونك ایچون دخی براینده برقونفرانس تشکیل اولنمشدر · مذکور قونفرانس دولت علیه کیسه‌سندن سماحت کوسترمك اوزره یونانستانك مطالبنی همان کاملاً کبی برصورتله تصویب

ایدنجه سلطنت سنیۀ عثمانیه ارتق بو حقسزلغی هضم
ایده میوب قونفرانس قرارینی ده قبول ایتمامشدر .

ارناودلر ایسه پودغوریچه طرفندن قره طاغه
و یریله جك یرلر ده غوسینه و پلاوا دینلان ناحیه لری
ترك ایتمامك ایچون غوسینه لی علی پاشا نامنده بر رئیسه
اتباع ایله قره طاغه قارشو عادتا محاربه یه باشلادقدن
ماعدا بحراً اولکون لیمانی ده ترك ایتمامك عنادنده
اصرار کوسترمشلر ایدی .

حقیقتی ارانور ایسه قره طاغ پرنسنك دخی ارنا-
ودلری کوجندرمامك خصوصنده کی معامله سی شایان
تحسین کورلور . پودغوریچه وغوسینه پلاوا
دعوالرنجه بونلرك افاداتی مسموع طوتلدیغی حالده
اولکون لیماننك ترکی مسئله سنده ایتدکلری پروتستو-
لره اوروپاجه دخی حوالۀ سمع اعتبار ایدلمیه رك
ارناودلر اوزرینه قوۀ جبریه سوقنه قدر کوزه الدیر-
لدی . ذات حکمت سمات حضرت پادشاهی مقتضیات
عهدیه نك ایفاسی خصوصنده ذاتاً متوحش بولنان
برخلقك بوقدرده اوزرینه وارمق لازم کلمیه جکنی
پك حکیمانه بر صورتده درمیان بیوردقلری حالده اوروپا

رجال دولتی عادتا ظهور فتنه یی امل ایدیيورلر مشجه.
سنه غريب بر عناد ایله مشترك بر دونغا ایله اجرای
نمایشه باشلادیلر ایسه ده بو حرکتلری ارناودلری قور.
قوده مادقدن ماعدا اورو پاجه یله بتون ار بابسیا.
ستی کولدورمش ایدی .

حالبوکه دولت علیهٔ عثمانیه نك ارناودلری
تضییق ایتمامك خصوصنده کوردیکی حقیقتك
مهم ایدی . زيرا ارناودلق هیئت اتحادیه سی نامیله
تشکل ایلیان جمعیت عظیمه کندی وطنلر ینی دولت
علیه نك محافظه یه مقتدر اوله بیلمسی امکانی انکارله
کندی باشمزك چاره سنی کندمز کوره لم دیه کلیتلی
افرادی سلاح آلتنه آلوب حتی براره لق بولری اصلا.
حه کوندرلمش اولان مشیر محمدعلی پاشایی « برلین
قونغره سنده دولت علیه یی بو قدر متضرر ایدن
سن سك » دیه اعدامه قدر وارمشلر وعادتا درسعا.
دتله رابطه لرینی کسمشلر ایدی . ایمدی شو حالده
دونغا نمایشنك ده هیچ بر افچه ایتمدیکی تحقق ایلدکدن
صکره ذات حضرت پادشاهی پیدرپی قومیسرلر
کوندره رك اولکون جوارنده متحشد بولنان ارناودلری

طاغندیروب سائر جهتلرجه دخی تسکین واصلاح احواللری ایچون کاه نصیحت وکاه تکدیر یوزلریله بو بابده دخی حسن موفقیته مظهر اولدیلر . موفقیت مذکوره درویش پاشا حضرتلری یدیله حصوله کلدیکندن نزد شاهانه ده قدرومنزلتی ارتدی .

اوروپا دولتلری اولکون نمایشی کبی بر نمایشه یونان مسئله سی ایچون دخی لزوم کورمشلر ایسه ده اوزمانه قدر اوروپا افکار عمومیه سی دولت عثمانیه علیهنده التزام اولنان حقسزلقلردن طولایی زیاده سیله متأثر کورنوب هله فرانسه افکار عمومیه سی بوایکنجی نمایشی هیچ تجویز ایتمینجه حرکت مذکوره اجرا اولنه مدی و یونانیلر دخی اوروپا طرفندن قطع امید ایدنجه اوزمانه قدر بك چوق صعوبات ایله بریکدیره بیلمش اولدقلری یکرمی اوتوز بیك عسکرك مقداری اکر کندی خلیالری وجهله حقیقة سکسان یوزبیك اولسه بیله ینه دولت عثمانیه ایله اوغراشمغه کفایت ایده میه جکنی کوره رك طرف دولت علیه دن ترکنه رضا کوستریلان اراضی یی قبول ایتملریله بومسئله دخی اوصورتده تسویه پذیر اولوب بتدی .

برلین معاهده‌سنك بومثللو مقتضیاتی هر بری باشلی باشلرینه بر مشکلات صورتنده ایقاع صعوبات ایله برابر حل اولنوب بتدیکی مدت کرك درسعادت وکرك ولایات شاهانه‌ده بر طاقم فسادلر دخی نادر اولمامشدر .

دور سابق غیرتکارانی طرفندن عقد اولندقلری بوندن اول بیان اولنان بعض جمعیات خفیه‌نك ظاهره چیقارلمسیله اربابنك تأدیبندن ماعدا اهمیت ودهشتجه هیچ بریسنه مقیس اوله‌میه‌جق بر فساد دخی سعاوی یوزندن کندی کندیسنی میدانه قویمش ایدی .

شهرت واقعه‌سنه مبنی ایضاح احوالی تفصیلات مطوله‌یه محتاج اولمیان بوسعاوی‌ده عن‌اصل مکتب رشدیه خواجه‌لرندن برارالق پولتیقه وادیسنه آیاق آته‌رق یکی عثمانلیلر نامنه‌اوروپاده سیاسی غزته‌لر چیقاران برطاقم ذوات میانه‌التحاق ایتمش ایسه‌ده اخلاق دنیه‌سی اقتضاسنجه ذوات مومی الیهمك توجهنی فی‌الحال غائب ایلیه‌رك برمدت دخی بعض اجانبه عرض خدمتله بالطبع دولت علیه وملت عثمانیه‌نك منافعی خلافنده بولنمش وخرده فروشانه

بر صورتده بللدیکی شیلرله کندیسنی بیاغی ارباب علم ومعرفتدن کوسترمکه موفق اوله‌رق هله دور سلطان عزیز خاندن صکره تمام اورته‌لق برهرج ومرج صورتنی آلدیغی زمان قورد دومانلی هوایی سور فحواسندن استفاده‌یه باشلامش ایدی .

دور فیوضات الیف حضرت عبدالحمید خانیده شاید برهنری وارسه میدان استفاده‌یه قویمسی ایچون مکتب سلطانی مدیریتنه نصب و تعیین بیورلمش ایسه‌ده اوجهتجه مرتبهٔ هنری مکتبک بونجه سنه‌لك پروغراملرینی آلت واوست ایتمکدن بشقه برصورتده کورولمیوب اکثر اوقاتنی ایسه امور سیاسیه‌یه پارمق صوقق صورتیله کچیرمش ونهایت روسلرك استانبول قپولرینه قدر کلمش اولمسی کبی برزمانده الك بیوك مفسدتنی میدانه قویمشدر . شویله‌که :

ترتیب ایلدیکی فسادده اصل مشترکلری بر ایکی مغفلدن عبارت اولمق اوزره برطاقم مهاجرلرك کیمیسنه احسان و یریله‌جکی و بعضیسنه سلاح آلنوب برای مجاهده مواقع حربیه‌یه کیدیله‌جکی طرزنده کلمات اغفالیه ایله باشنه برخیلی ادم جمع ایدرك چراغان

سرای همایونده مقیم خاقان سابق دائره‌سنه عزیمته عقلنجه مشارالیهك تکرار سلطنتنی اعلانه جسارت المش ایسه‌ده شو حرکت مجنونانه‌یی قوه‌دن فعله چیقارمغه قالقیشور قالقشمز سرای همایونك محافظه‌سنه مأمور امرا وعسا کر ینشه‌رك بو کورولتیده کندیسی تپه‌لندکدن ماعدا معیتی افرادندن دخی برازی مقتول و برازی مجروح دوشمشدر .

ایشته درسعادتده بو مثللو احوال مؤلمه وقوعنه مقابل ارناودلق هیجاندن دخی فضله اوله‌رق کردستان وقوزان طرفلرنده‌ده عدم انضباط اماره‌لری واناطولی ارمنیلری میانده بر چوق افسادات سیاسیه اثرلری کورلمکدن خالی قالمامش ایسه‌ده ذات حکمت سمات حضرت پادشاهینك علو قدرت اصلاحیه‌لری بو مثللو فنالقلری پیدرپی اصلاحه کفایت ایلمشدر .

ذات موفقیت سمات حضرت پادشاهینك موفق بیورلدقلری اصلاحات یالکز کرك پایتختده وکرك ولایات شاهانه‌ده مقدمات استعدادی کوریلان بو مثللو فساداتی برطرف ایتمکدن دخی عبارت اولمیوب بویله جهانك لرزه‌ناك اولدیغی برزمانده اصلاحات اجراسی امید .

لرك انتظارلرلك بيله خارجنده ایکن ینه برچوق اصلا-
حات ملکیه ومالیه وعلمیه یه موفق اولمشلردرکه دور
جلیل خلافتپناهیلرینك شعشعه سنی پارلاتمغه بو اصلا-
حات متنوعه دخی یاردیم ایدرلر ٠

ازجمله دور همایوندن مقدمجه وابتدای جلوس
همایونده موقع تداوله چیقارلمش اولان قوائم نقدیه
خزینهٔ مالیه نك تنزل اعتباری نسبتنده اولهرق اولقدر
قیمتدن دوشمش ایدی که اون اون بش یوزلك کاغد بر
لیرا قیمتنی دخی بوله مامق درجه لرینه واروب ارباب
معاشدن ماعدا داد وستد اربابنك دخی اموری بالکلیه
مختل اولمش ایدی ٠

بونك ایچون درت یوزلك کاغد خزائن جلیله ده
بر لیرا مقابلنه قبول اولنمق وتکالیف میریه دن بر
قسمی ینه قائمه اولهرق النوب کرك بونلر وکرك سائر
صورتله یعنی اعانات عمومیه طریقیله میدان تداولدن
قالدیریلانلر علناً احراق بالنار ایدلك کبی بر تدبیر
صائب ایله اوراق نقدیه اورته دن قالدیرلمش واندن
صکره برقاچ سنه ظرفنده پیدرپی احراق ایدیلان
قوائمك مقداری همان مقدار اصلیسنه یاقلاشوب

کرك دولت وکرك اهالی بوغائله‌دن قورتولمشدر .

قوائم نقدیه‌نك الغاسنی متعاقب بو اعتبارسزلق مسکوکات نحاسیه‌یه و اندن صکره بشلك وآلتیلغه انتقال ایدرك بو ایشلك ایچنده غلطه صرافلرینك مخادعات منفعت پرستانه‌سی دخی فنالغك میداننی توسع ایلمش اولدیغندن قوائم نقدیه مثللو مسکوکات نحاسیه دخی تداولدن قالدیرلمق واسکی بشلکلر ایله اجزاسنك قیمتلری قیمت معدنیه‌لرینه یعنی یوزده اللی‌یه والتیلقلرك قیاتی دخی بش غروشه ایندیرلمك صورتیله شو اویغونسزلق برطرف ایدلدیکی کبی الك نهایت سیم مسکوکات ایله لیرا ارهسنده‌کی فرقك تقریبی ایچون دخی برلیرا تام یوز غروش اعتبار اولنوب بر یکرمیلك مجیدیه اون طقوزه ایندریله‌رك مسکوکات متنوعه فرقلری علی قدر الامکان یکدیکرینه یاقلاشدیرلمشدر .

ذاتاً اقچه‌سز برزمانده مسکوکات متنوعه‌نك بویله براغتشاشی اداره دولتی نه درجه‌لره قدر مشکلاته دوشیره‌جکی نظر تأمله کتیر یلوبده برده حسب المحاربه سلاح التنه النان عساکرك مملکتلرینه اعاده‌سی مصارفی وروم ایلینك هرفندن دوکیلوب

کلان یوز بیکلرجه مهاجرینک ایوا واسکانی ایله
باشلی باشلرینه کسب معیشته مقتدر اولنجه یه قدر
بسلنملری قضیه‌سی دخی علاوةً دوشونیله‌جك اولور
ایسه شو بر ایکی سنه ظرفنده قوجه دولتی اداره
ایده‌بیلمك محضاً خاصیت قلب شاهانه‌نك بر مکافات
مخصوصهٔ الهیه‌سی صورتنده میسر اولدیغنه شبهه
قالمز . باخصوص که کویا آفات حربیه‌دن مصون
قالمش اولان اناطولی برقاچ یوز بیك اولاد وطنی جنکه
سوق ایلیه‌رك بونلرك زراعته ایده‌جکلری خدمتدن
محروم قالندیغی کبی بعض ولایتلرده قحط ودیکر
بعضلرنده چکرکه ظهوری مثللو آفات سماویه دخی
ثروت عمومیهٔ ملیه‌مزی رخنه‌دار ایلمش ایدی .

جملهٔ اصلاحات حمیدیه‌دن اولمق اوزره تاریخك
صحایف تقدیر وتحسیننه درج ایدیله‌جك برشی دخی
مکاتب علمیه‌نك اصلاحی ومکتب ملکیه ومکتب
حقوق مثللو بعض مکاتب عالیه‌نك یکیدن تأسیسی
ماده‌لریدر . معلوم اولدیغی اوزره شمدی‌یه قدر دولت
علیه جدی واساسی اوله‌رق یالکز اصلاحات وترقیات
عسکریه‌یه حصر همت ایلیوب طریق سفینه‌یه

سلوك ايده‌جك اولان ذوات ايچون بری و بحری درلو درلو مكاتب عاليه تأسيس بيورمش اولديغی حالده مأمورين ملكيه ايچون بر مخرج مخصوص وجوده كتيريله‌مامش ايدی . حالبوكه بر دولتده اصلاحات ملكيه و عسكريه‌دن هانكيسنه ترجيحاً لابد واهم اولديغی حكم ايده‌بيلمك پك كوچ بر شی اولوب فقط مكاتب عسكريه‌مز بوقدر مكمل اولديغی حالده الده هيچ بر مكتب ملكيه بولنماسی هيچ تجويز اولنه‌ميه‌جكی حكمت باهره‌سی طرف ذيشرف جناب عبدالحميد خانيدن كورلوب اكا كوره تأسيس اولنان مكتب ملكيه بر قاچ سنه ظرفنده اوقدر مستعد شاكردان يتشديرمشدركه بونلرك موفق اولدقلری خدمات مهمه مكتب مذكورك اهميتنی جمله‌يه بحق تقدير ايتديرمشدر .

مكتب حقوقه لزوم كوسترن شی ايسه عدليه‌جه موفق بيوريلان اصلاحات اساسيه‌در . دور حاضره كلنجه‌يه قدر محاكم دائما مأمورين ملكيه‌نك نفوذينه تابع اولوب هله ويريلان حكملرك اجراسی قضيه‌سی منحصراً مأمورين ملكيه يدنده ايكن دنيانك هر

طرفنده اولدیغی مثللو بزده دخی اصول محاکمه نظاملری یاپیله‌رق و محاکم عدلیه یکیدن تنسیق ایدیلوب حکم و اجراسنده مستقل بر حاله قونیله‌رق مدعئ عمومیلر و دعوی وکیللری و مقاولات محررلری صنف صنف تعیین قلنمش و بو حالده امور عدلیه بر مسلك مخصوص اولوب انك ایچون دخی مکتب حقوق الك منتظم بر مخرج اتخاذ ایدلمشدر ٠

اثنای محاربه‌ده اذکیای امرامزك هر حرکات عسکریه‌دن اقتباس ایلدکلری تجارب اوزرینه صنوف عساکرك کرك تقسیماتنجه و کرك مانوره‌لرنجه بك کلی اصلاحاته لزوم کوریله‌رك تشبث دخی ایدلمش و هیئت عسکریه‌نك بر قسمی دیمك اولان هیئت ضبطیه شمدی‌یه قدر پولیس و جاندارمه صنفلرینه عائد اولان وظائفدن ماعدا برده محاکم عدلیه‌نك قوهٔ اجرائیه‌سی مقامنه قائم ایکن بو هیئتك دخی سائر دول معظمه هیئت انضباطیه‌سی بولنده اصلاحنه لزوم کورینه‌رك محاکم عدلیه اجرا مأموریتی صنفی هیئت انضباطیه‌دن قالدیریلوب ینه محاکم مذکوره‌یه ویرلدی یکی مثللو انضباط مملکت ایچون پولیس هیئت منتظمه‌

سی و بر ده اوپولیس هیئتنده تابع اوله‌رق جاندارمه هیئت عسکریه‌سی وجوده کتورلمش و بوده الحق باشلیجه اصلاحات اساسیه‌دن عد اولنمشدر .

داخلاً بومثللو اصلاحات بر زماندنبری یأسه قریب بر اندیشه‌ده بولنان ارباب غیرتی یکیدن رو - حلاندیرمغه پك چوق یاردیم ایتدیکی مثللو بعدالمحاربه دولتمزك امور خارجیه‌جه دخی التزام ایوردیغی مسلك اوروپاجه نفوذ واقتدارمزی یکیدن تأسیسه خدمت ایتمشدر .

ازجمله بر وقتدنبری دیون عمومیه‌مز فائضلری و یریله‌مدیکندن طولایی داینلرمز دیمك اولان اوروپا سرمایه‌دارانی بزه انفعال ایدرك بوده اوروپا افکار عمومیه‌سنه تأثیرات کلیهٔ مضره‌دن خالی قالمامش ایکن دولتمز ناموس مالیسنی اکمال ایچون داینلری طر- فندن جلب ایلدیکی وکیللرله بالمذاکره هر ایکی طرف هم یکدیکرینك منافعنی کوزه‌ته‌رك وهرده هیچ بریسی دیکرینی الداتمق جهتنی التزام ایتمیه‌رك احوال اخیرهٔ مالیه‌مزله متناسب بر صورت حسنه‌ده و یریلان قرار بتون اوروپایی ممنون ومطمئن ایتدیکی کبی داخلا

افکار عمومیهٔ عثمانیه‌یی دخی بحق وزیاده‌سیله محظوظ ایلمشدر ٠

الحاصل جلوس همایون پادشاهی نه‌قدر مهم برزمانه مصادف اولدیغی دوشو نیلورسه برقاچ سنه ظرفنده مصائب حربیه‌نك صدمات دهشت افزاسی کلیاً برطرف ایدلدکدن ماعدا هربری بر صورتله مهم ومعتنا اولان بر چوق اصلا حاته دخی حصول موفقیت جمله‌یی مجبور منت ایلیان نعم جلیله‌ٔ سبحا. نیه‌دندر ٠ هله‌روی ارضده باغ ارم مثالی معموریته مستعد اولان وطنمزك الك بیوك احتیاجی امور نافعه‌یه منحصر اولوب حالبوکه برزماندن بری امور نافعه ایچون اوروپادن ظهور ایدن طالب وراغبلرك اصل اهاللری خدمتدن زیاده بزی الداتوب کندی منفعتلرینی تأمیندن عبارت اولدیغی ازجمله بروقت مقاوله‌سی عقد ایدیلان روم ایلی شمندوفرلرنجه حصوله کلمش اولان تجاربدن اکلاشلمسیله ذات حکمتسمات حضرت عبد الحمید خانی بومثللو امور نافعه‌یه دائر مسائلده حقوق ومنافع عثمانیه‌مزك بحق محافظه‌سنی دوشو. نمکه مأمور برده امور نافعه قومیسیون عالیسی تأسیس

بیورمشلردرکه مؤخراً بغداده قدر شمندوفرلر انشاسی
ایچون آچیلان میدان مذاکره هب قومیسیون مذکوره
عائد خصوصات نافعه نك نصل برنظر دقت واهمیتده
طوتولدیغنك دلائل علنیه سی اوله رق بناء علیـه پك
یقـین برزمانده بو یولده ثمرات فعلیه ایله دخی مسعود
و بختیار اوله جغمزی الطاف سبحانیه دن امیـد ایلك
زمانه کیرلمش دیمکدر .

دور اخیره دائر بو اثرده یاز یلان شـیلر مکمل
برمبحث تاریخ اولمیوب یالکز احواله عمومیت اوزره
برنظر دیمکدر . بوقسـمه کچیر دیکمز وقوعات اخـیره
دولتمزك ابتـدای تأسسندن بری کور یلان وقوعاتك
هیچ بر یسـنه مقیس اولمیـوب بودور کرچکدن بردور
تجدد اولمق مناسبتیله کچیردیکمز کونلرك هر بری تاریخچه
بر فصل اتخاذینه واکا کوره تفصیل وایضاحه شایان
ایام مهمه دن اولدیغنه شبهه یوقدر .

❋ تاریخ عثمانی وحکمت تاریخیه ❋

کرهٔ ارض اوزرنده بولنـان دولتلرك هر برندن
بر تاریخ خصوصی وجـوده کتورمك صورتیله
« کائنات » سرلوحه سی آلتنده تشکیل ایلمکده اولد .

یغمز اشبو کتبخانهٔ تاریخده هرجلد ختام بولدقجه
اوجلدك عائد اولدیغی ملت حقنده بر « افادهٔ عمومیه »
ترتیب ایلیه‌رك ملت مذکوره‌یی حکمت تاریخیه
نظرنده محاکمه ایلمك دخی التزام کرده‌مز اولان
اصول اقتضاسندندر . ایمدی اصول مذکوره‌یه
اوروپا تاریخلرینك صوکی وآسیا تاریخلرینك ابتدا -
سی دیمك اولان اشبو عثمانلی تاریخنده دخی رعایت
واتباع ایده‌جکز . حتی هیئت عثمانیه‌یی حکمت
تاریخیه نظرنده محاکمه‌مز براز دها اوزون سوره -
جکدر . زیرا اوروپانك منقسم اولدیغی باشلیجه
اون التی ملت حکمت تاریخیه قانونی اوزرینه اعطای
حکم ایدن محکمه‌نك اعضاسی مقابلنده حقانیته از
چوق موافق اوله‌رق موقع محاکمه‌یه چکلمشلر ایسه -
ده بو عدالت عظمادن عثمانلیلر شمدی یه قدر محروم
قالمشلردر .

عثمانلیلر بویله بر محاکمه‌ده نصل مظهر نعمت
عدالت اوله‌بیلسونلرکه اولا محاکمهٔ مذکوره‌ده نه مدعی
ونه‌ده مدعی علیه صفتنده بولنمق فرضیله کندی
حقلرینی ترویج ایتمکه مدار اوله‌جق مکمل براجمال

عمومیٔ تاریخی یه مالك اولمق شویله طورسون شئونات تاریخیه‌لر بنی بیله هرزمان بولنده ومکمل اوله‌رق بورتمکده موفق اوله‌میوب بوهمت عالیه‌یی اخفادلری بولنان معاصرینه ترك ایتمشلر ایسه‌ده انلر میاننده دخی هنوز تاریخ عثمانی‌یی من‌اوله الی‌آخره صره‌سیله ابواب وفصول لازمه‌یه بالتقسیم قید ایده‌جك هیچ برصاحب همت ظهوره کلمامشدر . مورخ هامر درجه‌سنده‌اولسون برغیرت‌هنوز عثمانلی‌لر باب قلمنده کورلمامشدر . بوندن طولایی ارواح‌اجداد بزه برخیلی کوسکون اولسه‌لر یری واردر .

ثانیاً عثمانلیلر تاریخجه تعلقلری اولان ملل واقوامدن دخی بویله برمحاکه‌ده حسن شهادت بکلیه‌بیلمك امیدینه‌ده نائل دکلدرلر . شرق پای‌تختنی کندی اللرندن المش اولدیغمز رومل‌دنمی بوحسن شهادتی بکلیه‌بیلورز ؟ یوقسه دونه‌قدر حرجکذارمز اولوب هرنه‌زمانلر بقه‌مزدن بیوننی قورتارمق ایستمش‌ایسه باشنی قردیغمز ونديكليلردنمی ؟ اسکی اسلاولردن ذاتاً برقید تاریخی قالمش اولمیوب قالسه‌بیله « صرب صندیغی » محاربه‌سنده صندیرمش وقوصوه‌ده

تارومار ایتمش اولدیغمز اسلاولردن بزم ایچون حسن شهادتمی اومولور ؟ وارنه ملحمه‌سی اوزرینه اسکی مجار مورخلری بزه آفرینمی دیرلر . نیکبولی ومجارستان و بوهمیا مجاربه‌لرندن وآقینلرندن صکره المانیا وفرانسه کبی اسکی شوالیه‌لر ممالکی بزم حقمزده نه فکرده بولنه‌بیلور ؟ اك صکره اندریادوریایه اق دکزی طار ایده‌جك حرکات بحریه‌مز اوزرینه ایتالیا وفرانسه واسپانیا کبی اق دکزلی ملتلردن روی تبسم کوره‌بیلورمی‌یز ؟ حاصلی دنیاده کندی غالبلری حقنده حسن شهادت ایده‌جك قدر اخلاق عالیه صاحبی اولمق بالخاصه یشادقلری عصرلره کوره تعصبات دینیه واغراض قومیه‌لرینه مغلوب اولان انسانلر ایچون قولای برشیمیدر ؟

ایشته شوقیصه‌جق ایضاحاتدن معلوم اولیورکه عثمانلیلر هنوز کندی کندیلرینی حکمت تاریخیه‌نك نظر محاکمه‌سنده مدافعه ایتمامش اولدقلری کبی کندیلرندن بشقه ملتلرك ایتدکلری محاکماتی دخی استیناف بوملتلرك بیطرفلقلرنده اولان شبهات عظیمه‌یه مبنی حقلیدرلر .

واقعا اخيراً بر دوره كيرمشزدركه اوروپا ممالك غربيه ومتمدنه سنك هر برنده اثر تعصبدن ولوث اغراضدن خالى افكار مستقله وعادله ار بابى نادر اولميوب بونلر نوع بشرى حقايق تاريخيه وفنيه ايله تنويره حصر دقت ووقف وجود ايتمشلردر . لكن انلردخى بزه لايق اولديغمز اهميتى ويرميه‌رك بزدن بحث ايده‌جك اولدقلرى زمانلردخى معلومات تاريخيه‌لرينى هب درجهٔ بى طرفيلرى يوقارودهكى فقره‌جغمزدن اكلاشيلان ملتلر كتبخانهٔ تاريخلرندن الق صورتيله عظيم خطيئات غير اختياريه‌ده بولنمشلردر . اكرميدان مباحثه لزومى قدر واسع اولسه ايدى بونلرك خطيئات عظيمه‌سنى درميان ايليه‌رك اويوزدن دخى قارئرمزك مظهر تصويبلرى اوله‌جغمزى قوياً وقطعياً اميد ايليه بيلور ايدك .

هله بز تاريخ ميدانني تياترو ساحهٔ تماشاسى يرينه قويوبده ملتمزه مخصوص اولان پارلاقلغى افكار عموميهٔ ارباب مدنيتى تنوير ايچون دكل محضا انظار عموميهٔ ارباب تماشايى زينتلندير مك ايچون برقوهٔ ماهرهٔ قلميه ايله برقاتدها پارلاتمغه چالشان بعض

اوروپالی محررلره هیچ ده تشکرلو ایتمیز . زیرا نزد
ارباب مدنیتده هر حالی پالاق بر بار اولمقدن مادی
ومعنوی هیچ بر منفعت حاصل اوله میوب بوکا مقابل
بحق جریان ایده جك بر محاکمه ده محکوم علیه اولسه ق
بیله بالاخره تصحیح واصلاح احواله کلی مداری اوله
جغی ایچون بزجه هم مادی هم معنوی موجب منفعت
اولوردیه اعتقاد ایلرز .

ایمدی ملیت سیاسیه مزك ابتدای تشکلندنبری
همان ایلك دفعه اولمق اوزره تاریخ عثمانی یی حکمت
تاریخیه ایله رو برو کتورمکه بز مجاسر اولیورز .
ذاتاً یازدیغمز تاریخ اصل تاریخ عثمانی اولمق اوزره
یازلمسی ارباب قلممزك بیونلرینه بورج اولان تاریخه
نسبتله مکملجه بر فهرست بیله اوله مدیغی کورلمش
اولدیغی حالده شو فذلکه نك ده او نسبتده ناقص
اوله جغنی واولدیغنی حکم ایتمك حاکملری ایچون بر
بیوك شرف قازاندیره مز . بداهتی اشارت جهانیانی
کوریرینه قویمق دیمك اوله رق بوایسه عفو اولنمز
بر تربیه سزلك مقامنه قائم اولور . اصل مقصد عثمانلیلر
حقنده موجود اولان یوز بیکلرجه سوء اعتقادات

تار یخیه‌دن نه قدری ممکن اولورسه اوقدر ینی تصحیح ایچون مروت انسانیه ار بابنك انصافلر ینه بر یول آچقدن عبارت اولمغله بو مقصدك بالنسبه قاچ میلیون قسمنده قاچ دانه‌جکی حصوله کلور ایسه بزدخی کندیمزی اونسبتده موفق عد ایده‌بیلورز •

*
* *

عثمانلیلغك تشکلنده اولان عال العال بر اهمیتی کوزلجه تقدیر ایده‌بیلمك ایچون اوزمانلر شرق وغر بك بولندیغی احوال عمومیه‌یی نظر محاکمه‌ده اجمال ایتملیدر • زیرا کائناتدن اشبو جلد اوروپا ملل غربیه - سنك اون التنجیسی ایچون ترتیب اولنمش بر جلد اولمقله برابر اسیا ملل شرقیه سنك دخی بر نجیسی ایچون ترتیب ایدلمش مقامنده قائم اولدیغی کبی تاریخ عثمانی دخی ذاتاً شرق وغر بك احوال عمومیهٔ مدنیه‌سنه « مجمع المشرقین » نامنه بحق سزا اولان استانبولده بر صورت جدیده و یرمك مثللو عظیم بر حکمت اس الاساسی اوزر ینه تأسس ایلمشدر •

بوراده بز شرق وغر بك احوال عمومیه‌سنی نظر محاکمه‌ده پك قولای پك مختصر اوله‌رق اجمال ایده -

بیلورز . بو اجمال ذاتاً کندی طبیعتیله دخی حصوله کلمشدر . حین ظهور عثمانیانده هنوز قانلری قوروما - مش اولان محاربات صلیبیه یه احوال عمومیهٔ شرقیه وغربیه نك محصول اجمالیسی دینلدن بشقه برنام صحیح بولنه بیلورمی ؟

بوکون بر مکتب طلبه سنه « قرون وسطی » دنیله جك اولورسه نه اکلایه بیلور ؟ طلبه نك ذهنلر ینه ایلك توارد ایدن معنی دهشتلرندن توکلر ینی اور - پرتمزمی ؟ هر بررلری کندیلر ینی قراللردن بیوك عد ایدن سنیورلر ! هر بررلری کندیلر ینی اللهدن بیوك بولان قراللر ! و یقتور هوغونك هیچ مبالغهٔ شاعرا - نه یه حمل اولنه میه جق او لدیغی حالده الك پارلاق اولان بوتشبیهنه دائما عرض تعظیمات فائقه دن خالی دکلز .

کندیلر ینی قراللردن بیوك بولان سینورلرك کبر وعظمت جاهلانه لری وشدت حرص وهوس جلادانه - لری اوروپا تواریخ خصوصیه سنی قزل قان ایله یازدیر- مغه کفایت ایده میه رك کندیلر ینی اللهدن بیوك بولان قراللر دخی بتون اوروپایی یرندن اوینانه رق سوریه ومصره نیچون سوق ایلدیلر ؟ ینه ویقتورهوغو یه

لایق اولەجق بر تعبیر وجهلە عزرائیلك بیله اوقدر
از بر زمانده جانلرینی نصل الەبیلەجکی عقلنه حیرت
ویرەجك اولان یوز بیکلرجه انسانی قروب قیردیر-
وب تقدیر آلهی‌یه دخی عصیان ایلدکلرینی کوستر-
مك ایچون دکلمی؟ بوندن بشقه محاربات صلیبیه‌یه بر
نام موافق بولان اولورسه کوکسنه بر نشانهٔ آفرین
طاقارز . ذاتاً جهللری ایله تکبرلری یکدیکرینه رقابة
درجه‌لرینی بو کسلتمکده بولنان معهود قرون وسطی
سنیورلرینك الك زورلیلری دیمکدن بشقه بر تعبیره
لایق اولمیان قراللردن ظهور ایلیان اول حرکت مجنو-
نانه‌یه بوندن بشقه بر اسم بولمق لازم کلور ایسه اوده
« جنون » دن بشقه برشی اوله‌میوب ینه دقیقه بینان
ارباب قلم ایچنده بو حقیقتی کوروب حکم ایدنلر دخی
نادر دکل ایسه‌لرده بر جنونك بوقدر تعمم ایتمسی بنی
بشرك عمومیت اوزره نام عاقلانه وحکیمانه‌سنه موافق
بوله‌میز .

ایمدی عثمانلیلرك ظهوری قرون وسطانك اول
اعصار اخیره‌سنه مصادف ایدی که محاربات صلیبیه‌دن
صکره او محاربه‌لر وسیله‌سیله تشکل ایتمش اولان شو الیه‌لر

جمعیتلری عمومیتله حکم سورمکده بولنان جهل وتعصب وتکبرك محصولی اولان شدتلرینی صرف ایلیه‌جك مسلمانلری یانلرنده کوره‌مینجه آجیقمش قورتلر کبی زه‌یه صالدیره‌جقلرینی بیله‌میه‌رك شاشیروب قالمشلر و ینه کندی ایچلرندن هانکیسنی براز ضعفاله زخمدار کورورلرایسه انك باشنه اوشوب پارچه‌لامقده بولنمشلر ایدی . لکن بونلرك یکدیکر یله چارپشوب تپشملری بالاخره «احاد ناس» دینلان وانلرجه معناومفهومی جانلری وعرضلری ومالاری سنیورلرك کیفلرینه تابع برسوری حیوان اولمقدن عبارت بولنان عباداللهك اغلبیت وحتی عمومیت اوزره مظلومیتلرینی ومقهوریتلرینی موجب اولمقده ایدی . بردرجه‌یه‌قدرکه‌مؤخراً اوروپانك هرطرفنجه فکرلر اویانه‌رق اوزمانه‌قدر استاوروس چیقارمینجه عنوانلری قاله النه‌میان حکمدارلره «مستبد» نامی تعمیم ایتمکه باشلامش وسنه‌لر چکوب‌ده خلقك عصبیت قانلری دکشدیرلك تصحیح اولندقجه حکمرانیٔ ناس سو-دالری دماغلری بورومکه باشلایه‌رق نهایت ژان ژاق روسولر وولترلر میدانه چیقنجه سنیورلرك قرالارك

استبدادلری علیهنه بر حرکت عمومیهیه قدر یول آچلمشدر .

اوروپا انقلابات عمومیهسنی میدانه کتورن شی ایشته بو ازمنهٔ متوسطه تکبر جاهلانهسندن عبارت اولوب هله قرون مذکورهنك شرق طرفنده کوریلان احوال واحکامی اوروپایه دخی مقیس اولهمز ایدی . شرق ایمپراطورلغنك مرکزی اولان استانبولده حکمی سورك خارجنه چیقهمیهجق درکهلره ایتمش اولان بر ایمپراطورلق صندالیسنه هوس ایله برده اسیر شهوت اولمق بلاسی بتون استانبولی بر فحش خانهٔ جلادانه حالنه قویمش . واطرافنده بولنان حکومات صغیره دخی بو مرکزك احوالنی تقلیددن کیرو قالمامقده بولنمش ایدی . اوزمانلر عفت دینلان شی اکر بر جرم عد اولنهمیهجق اولورسه بر جنایت عد اولنور ودین وایمان دینلان شی دخی اکر بر صافدرونلغه حمل ایدلمز ایسه مطلقا بر جنته حمل اولنور ایدی . مقام اقتدارده بولنان مستبدلر ارباب ناموس ودیانته علناً اظهار بغض وعداوت ایدرك حتی شرق کلیساسنك رئیسی بولنان پطریقلر بیله بو بلیهدن کندیلرینی قورتارهمزلر ایدی .

ایدی اوروپاجه وقوعه کلان تیقظ شرقده دخی بالطبع ودها تیز وقوعه کلمش ایسه ده مظلومین شر-قیه‌یی قورتاروب حریت شخصیه وقومیه‌لرینی و امتیا-زات دینیه وسیاسیه‌لرینی کندی اللرینه ویرمك ایچون اوروپاده اولدیغی کبی برقیام عمومی‌یه مجبوریت وضرورت الویرمیوب بلکه برفرقهٔ ناجیه‌نك ظهوریله جهانك قورتارلمسی مشیت ربانیه اقتضاسندن اولمشدر . بوفرقهٔ ناجیه‌نك دخی عثمانلیلردن عبارت اولدیغی اخطاره محتاج دکلدر .

غربك احوال عمومیه‌سی حوالی شرقیه‌نك قسم غربیسی دیمك اولان روم ستانجه شویله بر اصلاح عمومی‌یه احتیاج کوسترمکده اولدیغی کبی عجبا شرقك احوال عمومیه‌سی دخی بو استعدادی مع زیاده کوسترمه میورمی ایدی؟

اوزمانلر ظهور عثمانیانه لزوم کوسترمك خصو-صنده شرق غربه دخی فائق ایدی . دوشونملیدرکه شریعت غرانك اهل اسلام ایچون امر ایلدیکی اتحاد عمومیدن متحصل اوله‌جق انضباط واندن تولد ایده-جك قوت وشوکت اکر موجود اولمه ایدی

صلیبیون قارشوسنده یالکز بر صلاح الدین کورونیوب
یکرمی اوتوز صلاح الدین بردن پالالره طیانه رق آسیانی
شو الیه لرك پامال خیولی اتمکدن دفعة وقطعیاً قورتار ـ
دقدن ماعدا بر خطـوهٔ مظفرانه دها آته رق بتـون
اوروپایی دخی کنـدیلرینی قراللردن بیوك کـورن
سنیورلرك واللهدن بیوك کورك قراللرك ایادیٔ تسلط
وتجبرلرندن ابدیاً قورتارملی ایدیلر ·

خیاله قاپیلیورزظن اولنمسون ! اوزمانلر اوروپا
دینلان قطعه وسعت ومعمور یتجه عموم ممالك اسلامیه ـ
نك نصفنه انجق مساوی اوله بیلور ایدی · اوزمانلر
بحر بالطیق حذائری شمدیکی بحر منجمد شمالی حذا ـ
ئرینك حکمنده اولوب اصل « اوروپا » دینلدیکی
زمان شمدیکی انکلتره وفرانسه والمانیا واستریا وایتا ـ
لیادن عبـارت کبی برشی اولوب اسـپانیا وپور ـ
تکیز هنوز ممالك اسلامیه دن اولمق رنکنی غائب ایتما ـ
مش ودانیمـارقه وروسیه واسـوج کبی ممالك شمالیه
ایسه حالا ممالك وحشـیه دن معدود بولنمش ایدی ·
بوکا مقـابل ممالك اسـلامیه ایسه عموم بلاد بربریه
ومصر وعربستان ویمن واناطولی وکردستان وکر ـ

جستان وروسیه نك ثلثانی دیمك اولان تاتارستان و بتون
ایران وترکستان وافغان و بلوجستان وهندستان ایله
خطهٔ چینك برچوق یرلرینه شامل اولوب اوروپا
نفوس وقوت وثروتی بونلر یاننده برهقدان منزلهسنه
اینر ایدی .

اما دینلهجك که بوقدر ممالك نصل اتفاق ایدهجك
ایدی ؟

ایشته اصل نقطهٔ بحث دخی بودر یا ؟ بوممالكك
همان ثلثانی اوزمانه نسبتله دها دون دینلهجك قدر
یقین برزمانده یالکز بر دولت امویهیه تابع اولمامشمی
ایدی ؟ ثلثان دینلان اقسام ثلث دیکری دخی کندیسنه
جلب ایدهمزمی ایدی ؟ ذاتاً اوروپانك اهل اسلام
علیهنه اتفاقی دخی اویله حاضر ومهیا برشیمی ایدی ؟
غیابندن متأسف اولدیغمز وحدت کلمه هرزمانکی
حکمنی محافظه ایتمش اولسه ایدی بویله براتفاق
عمومی دخی عجبا ایشدنمی ایدی ؟ حتی اوروپاقطعه
سی مسلمان فنون وصنایع عسکریهسی نظرنده ممالك
مجهولهدن دخی اولیوب اندلس وجنوبی فرانسه
فتوحاتی واقدکز حرکات بحریهسی بویله برحرکت

عمومیه ایچـون بر پیشدار فرقه سنك حرکات کشف تعرضیهسی مقامنه قائم اوله بیلور ایدی ۰

خیاله شیخ‌حل اولنه‌مه‌یه‌رق حقیقت اولمق اوزره قبول ایتملیدرکه اکر احـکام شرع شریفك تأمین ایلدیکی قوت متحداته الده اولسه ایدی اهل صلیبك ارقه‌سندن اجرا اولنه‌جق بر حرکت تعقیبیه‌ده غزات اسلام صواوغی بحر بالطیق و بحر شمال سواحلنده آلورلر ایدی ۰ لیکن اینشـته بو اتحاد و اتفـاقك بو انتظام و انضباطك نزد اسـلامده موجود اولمـامسی او حرکت عمومیه نك اجرا او لنه‌مامسنی مستلزم اولد- یغی کبی ینه بو حالـدرکه مؤخراً بر حکمت مخصوصه اولـمق اوزره عثمانلیلغك ظهـور و تأییدینی موجب اولمشدر ۰

اوت ! ینه بو حالدرکه عثمانلیلغك ظهور و تأییدینی موجب اولمشـدر ۰ زیرا محـار بهٔ صلیبیه‌دن صکره اوروپاجه ارباب استبدادو ظلمك شـدتلری برقاتده‌ها آرتوب سودای شهوت پرستی جهانی چلدیرتدیغی کبی شرقجه دخی صلیبیونه قارشـو صلاح الـدینی یالکز براقمدن فضله بلکه دیکر جهتدن بر مشغولیت زائده

دخی حاصل ایدن افتراق وانقسام برقاتدها آرتوب اوزمانه کوره اسلامك الك جسیم پارچه‌سی قونیه دولت سلجوقیه‌سندن عبارت قالدیغی حالده بر یاندن مصرلیلرك و بر یاندن تاتارلرك ایقاع ایلدکلری صدمات دولت سلجوقیه‌یی ده حکمندن دوشوروب ارتق هرشهر هرقصبه و بلکه هر کوی دخی برر مستبدك یداستیلاسنده قالمش واحکام شرع شریف بونلرك شرلرندن کندی کندیسنی محافظ ایچون جلدلر ایچنده استتار ایلیه‌رك انلر دخی کتبخانه‌لرك کارکیر دیوارلری اره‌سنده و تیمور کلیدلری التنده کندیلرینی کوچ حال ایله حفظ ایلکده بولنمش ایدی .

بر اتحاد عمومئ دینی وسیاسی یعنی بر حکم جهان شمول شرعی التنده معمور اولمق ایچون یاراتلمش اولان قوجه بر جهان شرقینك شو حالده قالمسی جائز اوله‌بیلورمی؟ بناءعلیه ممالك اسلامیه‌نك قوتی دیرله‌نوب طوپارلانوب ممالك نصرانیه‌یی ده اصلاح ایتمسی قضیه‌سی طبیعت زماندن متولد بر حکم صورتنی المش اولدیغی ایچون بو استعداد زمانه مصادف اولان ظهور عثمانیان اوله‌حیرتفرمای عقول اوله‌جق نتایجی کوسترمشدر .

*

* *

عثمانليلرك ابتداى ظهورى بر تصادفدن عبارت
عداولنه بيلور . زيراسكود ناحيه سنده مسكن طوتان
بجاعت صغيره نك قوماندانى اميرى باباسى بولنان ذات
ستوده سمات كتاب الاهه ايديله جك حرمت ورعايتى
ايلك دفعه اولمق اوزره بوطرفلرده بركوى امامندن
اوكرنوب اوحرمت ورعايتى ايسه انجق صباحه قدر
كتاب سماوى يه مقابل اياقده ديوان طورمق صورتيله
تخيل ايده بيلديكى نظر دقته النور ايسه بويله برجماعتده
فكر جهانكيرانه آرامق واوفكرى قوه دن فعله
چيقارمغه كفايت ايده جك وقوف ودانش ايستمك
پك بعيد اولور . حتى بر يرده سلجوقيه عسكريله
تاتار عسكرينى يكديكريله محاربه ايدركوردكلرى
زمان دخى سلجوقيه عسكرينه معاونتى بالاخره
بومعاونتك مكافاتنى كورمك كبى عاقلانه برحساب
اوزرينه قرارلشديرميوب ده مجرد ضعف ومغلوبيتى
اوطرفده كوردكلرى ايچون عاجزه معاونت فضيلت
قهرمانانه سى اوزرينه سلجوقيلرك معاونتلرينه قوشمش
بولنملرى دخى بوخالصيت وصفوت مخصوصه لرينه
دلالت ايلر . انجق ظهورلرينى متعاقب احوال

عمومیهٔ عالمه ایلاك عطف ایلدکلری نظردقت اوزرینه عثمانلیلر عزیمت جهانکیرانه‌یه او یله برصورت و یرمشلردرکه اندن صکره‌کی حرکات وفتوحاتلرینی او یله تصادفه فلانه حمل ایتمك اصلا جائز اوله‌مز . اوروپالی مورخلر ایشته الك بیوك خطایه بو یله عثمانلیلری جنکیزیلر و یاخود شیمال بار بارلری کبی تصادفه بالتبعیه هرج ومرج عالمه چیقمش برجماعت ظن ایلدکلری ایچون دوچار اولمشلردر .

عثمانلیلرك عزیمت جهانکیرانه‌لرینه ایلك ترتیب وصورتی ویرن اوچ ذوات حکمت سماتدرکه برنجیسی عثمان غازی ایکنجیسی اورخان غازی واوچنجیسی علاءالدین پاشای حکیمدر . حالبوکه بونلرك اوچنجیسنی برنجی عد ایدرلك صایمق دخی ممکن اولور .

عثمان غازینك «عثمانیت» دینلان شیئك اساسنی صورت وضعی اوزمانه قدر هیچ بر پرنسلك هیچ بر حکیمك عقلنه بیله کلمامش اولان برشیدر . معلومدرکه او زمانه قدر انسانلری یکدیکرینه ربط ایلیه‌رك جمعیات سیاسیه‌یی وجوده کتورن شی یارابطهٔ دیانت و یاخود رابطهٔ قومیتدن عبارت اولوب حکومتلر

دن بعضلری مسلمان و یاخرستیان حکومتی اولمق وبعضیلری ایسه فرانق جرمن و یاترك و عجم حکومتلری عد اولنمق اوزره تمیز اندرلر ایدی . حتی بر دینه تابع اولان ملتلرده مذهب فرقلری و برقومیته تابع اولان یرلرده خاندان مبینتلری دها نه قدر تقسیمات ثانیه یه یول اچمش اولدیغی دخی تواریخده کورلمشدر . عثمان غازی حضرتلری ایسه «عثمانلیلق» دیلان شیئك یعنی بر دین اولمدیغی کبی یعنی برقوم دخی اولمدیغنی وبلکه دیانت وقومیت فرقی اولمقسزین عموم عباد الهی نائل نعمت راحت ایتمك ایچون مظلومی ظالمه قارشو محافظه دن عبارت برمقصد عمومئ انسانیت پروری ومدنیت کستریده اجتماع ایدنلرك هیئت عمومیه سی ایشته « عثمانلیلق » دیلان وجودی تشکیل ایلیه جکنی فعلاً ومادةً کوستروب جمعیت سیاسیه مزك ایلك تخمنی بو صورتله اکدیلر .

بو حکمت اوزمانلر هر کسك نظر تقدیرینه مظهر اولدیغی ایچوندرکه برزمانه قدر روم سرداری صفتیله هیئت عثمانیه یه نظر خصومتله باقش اولان غازی میخال بکك صفت عثمانیه سی طوغمه قومیه عثمانلی اولان اکثر

قوجه‌دن هیچ فرقلی کورلمدی . بر یسنك فتح ایلدیکی بلاده «قوجه ایلی» دینلدیکی کبی دیکرینك فتح ایلدیکی بلاده دخی «میخال ایچی» نامی و یرلدی . اخلاف بریسنی نصل غزاة اولیا مرتبه‌سنده تلقی ایدرك روح شریفنه فاتحه‌خوان اولدیسه دیکرینك روح شریفنه دخی اویله‌جه فاتحه خوان اولدی . بو صفت یالکز غازی میخال بکه منحصر قالمدی . اکا تبعاً حاجی ایل بکی غازی اورونوس بکی دخی برر عثمانلی خاندان غزاتنك باباسی اولمش کورلدك . ایشته بو احوال غازی عثمانك یکیدن ایجاد واجتهاد بولو قویمش اولدیغی اس الاساس عثمانیتده‌کی حکمتی بتون عثمانلیلرك تقدیر ایتمش اولدقلرینه دال اولدیغی کبی اندن صکره یکیچری اورته‌لرینه خرستیان اطفالنك النمسی بونلری جبراً وقهراً مسلمان ایتمك املنه مبتنی اولدیغنی خرستیان مورخلرینك حالا بوکونه قدر حکم ایده‌کلدکلرینه باقدقچه انلرك دخی حالا بوکونه‌قدر او حکمت اساسیه‌یی اکلایه‌مامش اولدقلرینی بز حکم ایدرز .

حالبوکه شمدیکی اوروپانك الك بیطرف اولان یکی ارباب قلمی اولسون بو حقیقت اوزرنده ایقاظ

ایلیه جك احوال تاریخیــه دخی تأخر ایتمامش ایدی ·
قوصووه محاربه سنده کوستندیل اسلاو پرنسی اولان
قسطنطینك سائر پرنسلرله بالاتفاق مراداول اوزرینه
هجوم ایتمسی (عثمانلیلر خرستیانلرك دشمنی کورلمش
اولسه) پك طبیعی برشی اوله جق ایکن بالعکس خدمت
عثمانیه ده ثبات ومتانت کوسترمسی ایشــته پرنس
قسطنطینك قومیتی اسلاو مذهبی خرستیان اولدیغی
حالده صفتی "عثمانلی اولدیغنی اثبات ایچون الك پارلاق
برهان اوله مزمی" یا بایزید اولك تیموره قارشو واردیغی
زمان مسلمان وترك اولان عسـکرك دشمنـه فراری
اوزرینه میدان ثبات ومتانتده بلغار وصرب افرادینك
ثابت قدم قالملری اندن از پارلاق برهانمی عد اولنور؟

بونلر کبی دهـا بیك احوال واردرکه مورخین
نصارانك روی محجوب بیتـلرینه حرت طار کتوره جك
درجه لرده بر حسن شهادتله عثمانلیغك مبناسی نه مسلما-
نلق نه خرستیانلق کبی برفرق دیانت ونه ده روملق
بلغـارلق ترکلك عربلق کبی بر فرق قومیت اوزرینه
مؤسس اولمیوب بلکه مفهوم ومعناسی حفظ عمومی
اولمق اوزره ینه کندی شانندن عبارت بولنان « عثما-

نلیلق» اوزرینه مؤسس اولدیغنی اثبات ایلر ·

بو اثباته بوکون کوردیکمز لزوم محضا بر حقیقت تاریخیه‌یی میدانه چیقارمق ایچوندر · یوقسه حقیقت مذ کورده‌نك میدان تحققده ثبوتی ایچون ینه تاریخدن بیوك دلیل اوله بیلورمی‌که اکر عثمانلیلق قومیت و یاخود دیانت اوزرینه مبتنی بر هیئت اولسه ایدی دولت سلجوقیه‌نك سقوط وزوالی اوزرینه امارت عثمانیه‌نك دولت مذ کوره یرینه قائم اوله‌بیلمسی شویله طورسون دها امارت عثمانیه حالنده ایکن منقرض اولوب اسمی بیله قالماسی لازم کلور ایدی · زیرا میرعثمانك جماعتی طوغریدن طوغری‌یه دولت سلجو-قیه طرفندن کندیسنه مالکانه ایدیلان ناحیه‌لرده بیله داتا یبانجی ومسافر نظریله کوریلوب اطراف وجوارده بولنان کرك روم و کرك ترك وتاتار سردار-لری بونلره اظهارروی خصومتدن خالی قالمزلر ایدی · عثمانلیلری هروارد قلری یرلرده مظهر غلبه ایدن شی بلکه قوهٔ قاهرهٔ قهرمانانه‌لری وشجاعت مخصوصهٔ عثمانیه‌لری اوله بیلور · لکن یالکز قلیج قوتیله حاصل اولان برغلبه‌نك قلیجلرك قنلره کیرمسنی متعاقب حکمندن

دوشه‌جکی میلیونلرجه مثال ایله ثابت اولمش بر حقیقتدر . عثمانلیلر ایسه قلیجلرینك قوتنی یالکز عباداللهه مسلط اولان ظلمه اوزرنده صرف ایلیه‌رك کندی حمایه‌لرینی قبول ایدن اهالی‌یی ایسه ینه کندیلرندن بشقه‌آدملر کبی تلقی ایتمیوب جمله‌سی بولنده کندیلرینی یکوجود کوردکلرندن اهالئ تابعه اویله رعایای مظلومه‌دن اولمق شویله طورسون بلکه انلر دخی صفت عثمانیه‌یی حائز اولدقدن صکره کندیلرینی محافظه‌یی ممکن کوره‌رك سائر اهالی‌یی‌ده بوصفت عثمانیه نعمت جلیله‌سندن متنعم ایتمکده کندی فاتحلرینه معاون اولورلر ایدی .

*
* *

ایشته عثمان غازی حضرتلرینك وضع وتأسیس بیورمش اولدقلری شواخوت عثمانیه مسئله‌سی هیئت جدیدهٔ عثمانیه‌یه سریعاً اویله برشعشعه ویرمش ایدی که کرك روم ایلنجه خرستیان وکرك اناطولیجه اسلام ممالکی اهالیسی تابعیت عثمانیه ایچون جان آته‌رق یالکز اوممالکتلرده حکمراندن اولان پرنسلر کندی شان وشرف ومنافع حکمرانیلرینی غائب ایتمامك

ایچون عثمانلیلره خصومت ایدرلر ایدی . حالبوکه
بونلر میاننده دخی هیئت عثمانیه یه خصم اوله رق
مستقل بالاداره قالمقدن ایسه عثمانلی سردارلغی صفتنی
اله رق شان قازانمغی ترجیح ایدنلر نادر دکل ایدیلر .
مع هذا مؤخراً اورخان غازی ایله علاءالدین پاشانك
قویمش اولدقلری نظامات ملکیه وعسکریه اشبو
اخوت عثمانیه اساسنی بر قات دها تحکیم ایتمامش اولسه
ایدی هیئت عثمانیه جهانکیرانه بر دولت اولمغه بدل
بر نوع طریقت سیاسیه حکمنی الوب ازجمله ثمدیکی
حالده امریقاده کوریلان مورمونلر کبی بر مسکنت
مخصوصه یه مغلوب اولور قالور ایدی .

درون تاریخده قره خلیل وقره رستم کبی هم عالم
هم عسکر هم سیاستکار اولان اعاظم ایله بالمذاکره قوانین
عثمانیه نك نصل مکملاً وضع ایدلدیکنی حکایه ایلمش
اولدیغمزدن بوراده او وقوعاتی تکرار ایتمکه حاجت
کورهمیز . بوراده قوانین مذکوره یه درجهٔ انقیاد
ورعایتی اخطار ایتمکلکمز لازم کلور . ازجمله بر
مملکته کیرن عسکرك او مملکت اهالیسندن جبراً بر حبه
بیله المملری مقتضای قانون اولوب قونیه طرفلرنده

بعض نفرلرك بر باغدن میوه قو پارملری تاعداملرینه قدر جزای شدیدی موجب اولمشدر . اما بو شدتك حسن تأثیری قونیه طرفلرینه ایکنجی حرکت عسکریه‌ده اهالینك عساکر عثمانیه‌یی استقبال ایتملری صورتنده تجلی ایتمش اولدیغنه‌ده دقت لازمدر .

لکن بو دقت یالکز شو نقطه اوزرنده لازم دکلدر . اندن دها زیاده اهمیت ایله موظف عساکرك الك اول نزد عثمانیانده ایجاد ایدلمش اولمسنه‌ده دقت لازمدر . قوانین جدیدهٔ عثمانیه اقتضاسنجه بر جمعیت مدنیه‌نك امور اساسیه‌سی صنف صنف آیرلمش اولوب مثلا ملل غیر مسلمه‌نك عبادتخانه‌لری اموری کندیلرینه تفویض اولندیغی و ملت مسلمه‌نك امور وقفیه و علمیه‌سی دخی کذلك ید علمایه تودیع قلندیغی کبی احقاق حقوق مسئله‌سی بر موجب فتوی حرکت ایده‌جك اولان قضاته حواله اولنوب مأمورین ملکیه‌نك محاکم اوزرینه هیچ مداخله‌لرینه میدان براقلمامش و هر سنجاغك امور انضباطیه‌سی صو باشی نامیله بر بیوك ضابطه تفویض قلنوب سنجاغك امور ملکیه‌سی دخی سنجاقه بکی عنوانیله الان بر متصرفه تودیع

اولنمش بولندیغی صره‌ده هیئت عسکریه دینلان
شی بو صنفلرك هپسنك خارجنده بر صنف ممتاز اولوب
بونلرك طو یوملقلری ایسه یغما کرلکه حصر ایدلمك
بالآخره نظام وانتظاملرینه خللو یرجکی دوشو-
نلمش وایشته بولزوم اوزینه هر بر نفره وقتیله بیاغی
حاللری وقتلری او یغون اولنلرك معیشتلرندن اعلی بر
معیشت تأمین ایده بیله‌جك قدر معاشلر تخصیص
قلنمشدر .

دیمك اولیورکه عثمانلیلری او یله جنکیزیلر کبی
تخریب و یغمای عالمه چیقمش بر سوری توروددی عد
ایتمکه بو جهتله امکان یوقدر . حتی فتح اولنان
محللرده اموال واملاك میریه‌نك حکومت نامنه ضبطی
ایچون دخی قانونلر وضع اولنه‌رق اموال منقوله‌نك
خمسی بر موجب حکم شرعی جیب همایون ایچون
تفریق ایدلدکدن صکره درت خمسی دخی غزاته
تقسیم اولنمق واراضئ میریه‌یه کلنجه بونلر اوقافه
بالتحویل موقوف لهلرینه ربط اولنمق مقتضای حکم
نظام ایدی .

اخلاق اخوتکارانهٔ عثمانیه اشبو قوانین اساسیه

ايله برلشنجه عثمانليلر حقوق عموميه يه رعايته هم اخلاقلرى هم نظاملرى اقتضاسنجه مجبور اوله رق ايشته بوكونه قدر اوروپاليلرك ملت محكومه عد ايلدكارى ملل غير مسلمه نك دخى ابتداى انتشارده عادتا ملتحا كه اوللرينى بوحال تأمين ايلمش وحقوق وحريت عموميه بوصورتله ايديلان رعايت سايه سنده دركه دولت عليهٔ عثمانيه تبعهٔ غير مسلمه سنه تبعهٔ مسلمه سى قدر امنيت ايدرك حتى تاريخك دها صكره لرى ايچون قيد ايلمش اولديغى وقوعاتدن اكلاشلديغنه كوره اناطولى اهاليسى روم ايلى اهالئ غير مسلمه سندن زياده عصيانلر ايله دولتى بيزار ايلدكلرى حالده تبعهٔ غير مسلمه ده بالنسبه الك فنا زمانلرده بيله اوقدر فكر عصيانك ميدان الديغى كورلمامشدر .

عثمانلى هيئت جديده سنى جراد مصيبت آسا بلاد اوزرينه موقتا منتشر ومسلط ظن ايدنلرك بطلان افكارى اوقدر ميدانده ايدى كه يالكز يوقارودنبرو تفصيل اولنان اخوت ونظامات وتنسيقات دكل عثمانليلرك دها هانكى آثارينه باقش اولسه لر بونلرك بر مدنيت جديده اربابى متمكن ومؤسس برهيئت اولد

قلرینی حکم ایتمك ایچون آثار مذکوره‌نك هر برینی برر
برهان مادی وفعلی اولمق اوزره حکم ایدرلر ایدی .

بر مملکتده عثمانلی ایاغی باصسون‌ده اوراده مکمل
قالدیرملر یوللر کوپریلر کروانسرایلر حماملر جامعلر
مدرسه‌لر مکتبلر عمارتلر وجوده کلسون! بو قابلمی ایدی؟
هرج ومرج عالمدن یغما کرلکله استفاده‌یه چیقانلر
یقارلر یاپمزلر . عثمانلیلر ایسه یاپمغه چیقوب یقمقدن
توقی ایدرلر ایدی . بونك برهانی دخی شو مملکتلرده
ابنیهٔ عتیقه‌نك هیچ بریسی ایادیٔ عثمانیان ایله هدم
ایدلمامش بولنمسنه مقابل عثمانلیلرك ایادیٔ همتلریله
یاپیلان بنالرکده ابنیهٔ قدیمه‌یه غبطه بخش اوله‌جق
صورتده حالا بقا ودوامیدر .

تخریب عالمه چیقان ملتلر اول باول معارفك
دشمنی اولدقلری واهل معارف دخی بونلردن ابا
واجتناب ایلدکلری حالده عثمانلیلر اعلای رتب بشریه
معارف اولدیغنه قناعت ایدرك ارباب معارفه اکا کوره
حرمت ورعایت کوسترمش اولدقلری کبی بشقه
یرلرده لایق اولدقلری حرمتی کورمیان ارباب معارف
دخی بهرهٔ عسکریه اربابی مثللو عثمانلیلق دائرهٔ

سلامتی داخلنده کندی اقبالار یبی بولمشلر و بناء علیه عثمانلیلغك ایلك دور ظهورنده عاشق پاشه و مخدومی علوان چلبی و بایزید اولك داماری اولمسندن طولایی امیر سلطان دیو بنام اولان شیخ شمس الدین بخاری و مولانا شیخی و قره داود و خواجه علی و تاج الدین کردی کبی مشاهیر ارباب معارف بو دور جلیلی صحایف امّك علمیه و ادبیه فصلنده پارل پارل پارلاتمشلردر .

*
* *

ایمدی بو قدر منتظم بر حرکت حکیمانه ایله جهانکیرلکه چیقان عثمانلیلر ایلك یوز سنه ظرفنده‌کی فتوحات بی‌نهایه و اجراآت و تنسیقات ترقی پرورانه‌لریله شرق ایمپراطورلغنك شعشعهٔ شوکت و اقبالنی بالکلیه تخفیف ایدرك حتی خراجه دخی کسمش اولدیغی کبی بلغار و صرب و اولاح و بوسنه و مجار حکومتلرینی ده تر تر تترتمش ایدی . بو حالده اکر تیمور بلیه‌سی وقوعه کلمش اولمسه ایدی بایزید اول حضرتلری استانبول فتحی ایچون اکمال اتمکده بولندیغی تدارك ایله فاتح قسطنطنیه عنوانی محمد ثانی حضرتلرندن الّی التمش سنه اول قازانه جقلر ایدی . انجق تیمور

وقعه سنك وقوعی بومظفریتك یاریم عصرقدر
تأخرینی موجب اولمشدر .

عثمانلیلردن بشقه هانکی ملت اولسه ایدی
تیمور وقعه سی اویله یاریم عصرلق برتأخر
ایقاعیله قالمیوب عادتا برپریشانی کلی یی مستلزم
اوله جغنه هیچ شبهه یوق ایدی . زیرا درون
تاریخده کورلمش اولدیغی اوزره تیمور مقهورانقاض
سلجوقیه دن اولان طقوز امارتی تکرار احیا ایدرك
یوزسنه لك امکی حکمدن دوشورمش اولدقدن فضله
شهزاده لرك یکدیکرینه قارشو وقوعبولان رقابتلری
قوه عثمانیه یی پارهلیه رك و ازجمله اوزمانه قدر عثمانلیلرك
خراجکذاری اولان استانبول ایمپراطورلغی دخی
برونی بیولته رك کندیسندن استحما ایلیان شهزاده
لری زیر جناح حمایه سنه المقله اعلان افتخاره باشلا
مشیدی .

حال بوصورتی بولمش ایکن چلبی سلطان محمد
حضرتلرینك یکیدن احیای دولته موفقیتلرینی بحق
القشلایه بیلمك ایچون هانکی شاعرك طبیعت شاعرانه
سی کفایت ایده بیلیور؟ یا اوقوجه صوفی بایزید

پاشانك آصفلری رسوای ایدن تدابیر عاقلانه‌سنی کیم بحق مدح ایده‌بیلور؟ حال انقراضده کلان بردولتی احیا ایلك یکیدن بردولت تشکیلندن بیك قات کوچ اولدیغی حالده اون برسنه ظرفنده دولت عثمانیه‌یی بوذاتلر انقاضی میاننده تکرار بنا ایلدکدن ماعدا چلبی سلطان محمد حضرتلری سکز سنه دها دوام ایلیان مدت استقلالنده عثمانلیلغی ایلك حالنه نسبتله برقاچ قات دها تقویه و تأییده موفق اولمشدر .

فقط چه چاره که تیمور یوزندن کورلان مادی ضررلر چلبی سلطان محمد حضرتلریله اندن صکره مراد ثانی و محمد ثانی و بایزید ثانی حضراتنك سایهٔ همتلرنده معز یادهٔ جبر و اتمام ایدلدیکی حالده معنوی ضررلر بردرلو جبر اولنه‌میوب وجود دولتده ارتق ابدیاً تشنج و تجدد ایده‌جك یاره‌لر اولمق اوزره باقی قالدی .

اشبو معنوی ضررلردن بریسی صنوف عساکر عثمانیه‌نك یکدیکر یله رقابته چیقان شهزاده‌لر جانبندن جلبلری ایچون وقوعه کلان تشوبقات انتظامات و انضباطات قدیمهٔ عسکریه‌لرینه خلل و یرمش

اولملری قضیه‌سی اولوب بوفنالق مرور زمانله بیو یه بیو یه نهایت برشهزاده‌نك تشویقیله بر پادشاهك خلعنه قدر وارمش وهرجلوسده جلوس بخششی طارسزلقلری یکیچری ایچون بروسیلهٔ اختلال وعصیان اولمق عادتی بومضرتدن تولد ایلمشدر ·

معنوی ضررلرك ایکنجیسی دوزمه مصطفی وجنید صو باشی کبی صاحب خروجلرك اخلاق عمومیهٔ عثمانیه‌یه برفساد صوقلری قضیه‌سی اولوب اوزمانه قدر خروج علی السلطان کریهه‌سی یالکز اوانچق قره‌مانزاده‌لرده کور یلور ایکن بوایکی عاصی اقوام عثمانیه‌یه کندی کبی صاحب خروجلره اتباع درسنی و یرمشلردرکه بوده بالآخره جلالی بلاسی مثللو داهیه‌لره قدرآچیلان یوللرك مقدمه‌سی اولمشدر ·

اوچنجیسی ایسه سماو اوغلی بدرالدینك خلق مذهب اصلی خارجنده برطاقم اعتقادات باطله‌یه دعوت وجلب ایتمسی قضیه‌سی اولوب اوزمانه قدر اتباع ایدیلان احکام یالکز حکم جلیل شرع شریفدن عبارت اولدیغی وموجود اولان برقاچ طریقت علیه دخی خلقك تربیهٔ باطنه‌سندن بشقه برشیئه خدمت

ایتدیکی حالده سماوی اوغلندن النان نمونه اوزرینه مؤخراً نیجه مهدیلر میدانه چیقدیغی کبی بعض طریقتلر دخی عادتا بر نوع پولتیقه جمعیتلری صورتنی المشلر ایدی ·

لکن نه قدر اولسه براخوت سیاسیه اساسی اوزرینه مبتنی بولنان اتحاد عمومی عثمانی بو اختلال اخلاقی چوق وقت آثار مضره سنی میدانه قویمقدن منع ایلدیکی کبی نظامات اساسیه ده اولان قوت ومتانت دخی سائر نظامسزلقلره بیاغی مقاومت ایده بیله جك درجه لرده اولدیغندن ادوار آتیه ده دولت علیه نك شان وشوکتی ینه آرتمقدن کیرو قالمامشدر ·

چلبی سلطان محمددن بایزید ثانی حضرتلرینك ختام سلطنتلرینه قدر صنایع ومعارف خصوصنده کی ترقیات عظیمه مز مدنیت عثمانیه یی برقاتدها تأیید وتأبیده خدمت ایده جك بر نعمت اولمشدر · ملافناری وکورانی وخسرو وقسطلانی ووفاواق شمس الدین ویاز یجی زاده وخطیب زاده فحول علمادن اوله رق تدریسات وتألیفات علمیه لریله جهانی مستغرق نور معرفت ایلدکاری کبی سعدی وقره یعقوب وحکیمشاه

وسنان پاشا واوغللری یعقوب پاشا واحمد پاشا وعلی قوشجی ومیرم دخی هر بری علوم ریاضیه وطبیه وفلکیه‌ده یگانهٔ روزگار اولان عالملردن ایدیلر . سیوطی وعمر پاشاه ونشری وادریسی بو زمانك ابو التار مخلری اولوب یالکز تاریخ عثمانی‌یی تأسیس ایتدکلری قالمیه‌رق مورخین عرب وعجمدن اخذ ایلدکلری معلومات ایله دور آدمدن دور عثمانیانه قدر اولان شئوناتی نقل وقید صورتیله تاریخ عمومی‌یه دخی خدمت ایتمشلردر . قاسم پاشا نشانجی محمد پاشا وشاهدی وعماده جمالی وجدی الهی ونجاتی دخی ادبیات عثمانیه‌یی یکیدن کبی بر صورتله وجوده کتورن مهرهٔ شعرادندرلر . معارفك یالکز رجاله مخصوص اولمیوب نسوانه دخی شمولی ایچون شاعرهٔ مشهوره مهری وزینب خانملر بر دلیل مجسمدرلر .

ترقیات صناعیه‌یه کلنجه : بو زمانلر اوروپاجه باروتك شیوع استعمالی هنوز باش کوسترمکده اولوب عثمانلیلر ایسه کرك بو اسلحهٔ ناریه صنایعندن وکرك صنایع بحریه‌دن همان بیخبر ایکن وندیکلیلردن بو

صنعتلری اخذ واقتباس ایتلرینی متعاقب اوقدر ایلرویه کوتورمشلردر که بعض محاربانده اللرینه چکن عثمانلی طوپلرینی استادلرمز بولنان ونديكليلر عادتا مودل اتخاذ ایدرلر وعثمانلی لیمانلرنده انشا اولنان کمیلره نظر حیرتله باقارلر ایدی . زیرا بو صنایعجه سریعاً حصوله کلان ترقیات سایه‌سنده اقدکزده عثمانلی قورصان کمیلری بیله ونديكك منتظم دوننماسنه غلبه چالمغه باشلامشلر ایدی .

بودورده دولت علیه‌نك یکیدن موفق اولدیغی تنظیمات ملکیه وتنسیقات عسکریه‌یی کوزجه تقدیر ایده بیلمك ایچون بونلرك محصولی اولان قوهٔ عسکریه‌یه برنظر اجمال عطف ایلمك کافیدر . حاصلات عشریه اوته‌دنبری اولدیغی کبی ارباب تیمار وزعامته معاش اوله‌رق ترك ایدلمش اولوب یکیچری معاشلری ایسه کرك درسعادتده خزینهٔ دولتعلیه‌یه عائد اولان واردات متنوعه‌دن وکرك ولایتلرده دفتردارلرك زیر اداره‌لرنده بولنان الویه خزینه‌لرندن ویریلور ایدی .
بویله دائمی صورتله موظف بولنان عساکرك مقدارینه کلنجه : زعما وتیمارلی وسپاهی اوله‌رق سواری‌نك

موجودی بهری بشر یوز نفردن مرتب اون التی الای اولوب ینکیچری دخی بهری بیکر نفردن مرتب قرق اورته پیاده تشکیل ایدرلر ایدی . بونلر هپ عساکر نظامیه‌دن معدود اولوب محاربه حالنده یازیلان اقنجیلر دخی داخل حساب ایدیلور ایسه اردوی همایونك مجموع قوتی یوز اللی بیك درجه‌سنی بولور ایدی . حالبوکه بونلردن ماعدا کرك سرای همایونك قپوقولاری وکرك ایالتلرده بکلر بکیلریله سنجاقلرده سنجاق بکیلرینك سکبان وصاریجه کبی نامله ایله مستخدم اولان قپو خلقلری دخی بشقه‌جه یوز اللی بیك کشیلك برقوت وجوده کتورورلر ایدی .

شو آثار ترقی تاریخ عثمانیه‌دن بودورك اهمیتنی موازنه‌یه کافی اولورسه‌ده فتح قسطنطنیه قضیه‌سنك اهمیتنی موازنه‌یه عادتا هیچ برشی کافی اولەمز . زیرا استانبولك فتحیله عثمانلیلر یالکز شرق ایمپراطورلغنك تاریخ وجودینه دکل تاریخ عمومینك اومدهش ازمنهٔ متوسطه‌سنه نهایت و یرمش اولدقلری کبی اندن صکره ارتق رومای شرقی پاپالق مقامی دیمك اولان استانبول پطریقلکنك و بناء علیه شرقده عمومیت

اوزره خرستیانلغك وجودیده قالدیرلمق لازم كله‌جكنه بتون اوروپا ارباب تعصبی منتظر اولمشلر ایكن فاتح سلطان محمد حضرتلری شرق كلیساسنه طوقنمه‌قدن فضـله اوزمانه قدر بازآمپیرك شمان مسخره‌سی اولمش بولنان پطریقلق مقامنی كمال تعظیم وتوقیر ایله حمایه دخی ایلمش و بو مقامك امتیازات قدیمه‌سنه یكیدن امتیازلر ضمیمه‌قدر یئنی دو بالا ایتمشدر . ارتق عثمانلی وطننك عمومی بر وطن مشترك اولدیغی وامت معظمهٔ عثمانیه‌یی تشكیل ایدن مللرك عمومی دیانة وسیاسة بر حریت متساویه ایله حر و بر امتیاز متساوی ایله ممتاز یكوجود بر امت اولدیغی جهانه بوندن اعلا اعلان ایده‌جك بر قضیه تصوری قابلمیدر ؟

*

* *

یاوزسلطان سلیم وقانونی سـلطان سلیمان وسلیم ثانی ومراد ثالث زمانلرندن عبارت بولنان دور صحیح استیلایه كلنجه : بودورده عثمانلی دولتنك پیداایلمش اولدیغی وسعت صوك حدود جهانكیرانه‌مز اولد . یغندن بونی برخر یطه اوزرنده تعیین ایلیه‌رك شویله‌جه بر باقیله‌جق اولورسه ارباب فكر ومطالعه ایچون

غایت وسعتز حقنده درحال حصوله کله جك اولان
نظر ومعلومات عادتا موجب حیرت اولماق قابل
دکلدر .

حزز دکزی طرفندن تعیین حدوده بدأ اولنور
ایسه ته رهك نهری اوزرنده واقع قزلیار شهری مبدأ
حدود اولوب اونقطه دن آزاق قلعه سنه چکیلان
خطك جنوب طرفی ممالك شاهانه دن عد اولنور
وشمال طرفی ایسه یرلی اهالیٔ مستقله سنك زیر ضبطنده
بولنوب بونلر دخی اکثریتله کندیلرینی عثمانلی حما
یه سی التنده کورر ایدی . ازاقدن قامه نیچه یه قدر
چکیلان برخط موهوم دخی روسیه ایله حدود ممالکمزی
تفریق ایدرك بوخطك جنوب طرفنده بولنوب شمدی
روسیه یه ملحق اولان قوزاعه وقترینوسلاو وکره .
سون وپوده لیا وقریم وسائر ممالك هب عثمانلی ملکی
ایدیلر . قامه نیچه دن برز بورغه واورادن غراج
واندن اونا نهرینه وبعده وندیك دکزی ساحلنده واقع
قاتارو لیمانه اینديریله جك اولان برخط منکسر دخی
لهستان ومجارستان واوستریا وخرواتستان حدودلر .
مزی فاصل اوله رق ممالك مذکوره دن نه قدرلری

بزم اولدیغنی کوسترر . واقعا خط منکسر مذکو-
رك برو طرفنده بعض مملکتلرك عثمانلی تصرفنه کیر-
مامش اولدقلری درکار ایسه ده اوته طرفنده برطاقم
مملکتلرك دخی تصرف عثمانی آلتنه کیرمش اولمسی
مناسبتیله خطك زیقزاقلغندن تولد ایدن بو نقیصه
اول قدر اهمیت کوتورمز . حدود بحریه یه کلنجه :
اق دکزده کرید جزیره سی بزم حدود ایچنده قالمق
اوزره وندیك کورفزی مقابلندن سبته بوغازینه طوغری
امتداد ایلیه جك برخط بحر سفیدك قسم غرب شمالیسنی
ایتالیا وفرانسه واسپانیایه ترك ایدرك قسم جنوب
شرقیسنی کاملاً بزه ویرر ایدی . افریقاجه فاسه
وارنجه یه قدر مغرب زمین هب حدود عثمانی داخلنده
اولوب بوقطعه نك جنوب جهتنی صحرای کبیر تحدید
ایدر واوحد دخی حبشستانك اورته سندن چکوب
قطعهٔ مذکوره نك شمال طرفنی بزده براقور ایدی .
بحر احمر و بحر عمان و بصره کورفزینك احاطه
ایلدیکی برالعرب تمامیله بزم ملکمز اولوب شط العرب
منصبندن غزو ینه واورادن دخی مبدأ حدود اولان
قزلیاره چکیلان خطوط ایران ایله تفریق حدودمزه
خدمت ایدرلر ایدی .

ایشته بوحدود داخلنده یوز یکرمی میلیون نفوس موجود اولوب بونلرك جمله‌سی طوغریدن طوغری‌یه ادارهٔ دولت علیه‌یه تابع بولندیغی جهتله شو وسعت روما دولتنه دخی میسر اوله‌مامش وچین دولتندن ماعدا بوقدر نفوسه حکم ایده‌جك بر دولت دها قورلمامش اولدیغی دعوا ایدلسه نابجا دکلدر . بوقدر نفوس میاننده عن‌اصل درتیوز چادر خلقندن عبارت بولنان عثمانلیلرك دکل آ مقدارلری بش میلیونه تقرب ایدن ترك جنسنك بیله عادتا غائب اولوب کیده‌جکلری نظر حکمتده النور ایسه کور یلورکه بوجهانکیرانه موفقیات محضا مدنیت عثمانیه نك هرمدنیتده فائق اولمسی سایه‌سنده حصوله کلمشدر . اوروپا مورخلری بوحقیقتی قبول وتسلیم ایده‌مدکلری ایچون عثمانلی قورصانلر یله دونغماسنك بتون اوروپاقوای متفقهٔ بحریه‌سیله اوغراشدیغی و بزدن استمداد ایدن برحکومته معاونت ایچون سویشده مجدداً کمیلر انشا اولنه‌رق هندستانه قدر برفیلو سوق اولنوب پورتکیزلر مغلوب ایدلدیکی برزمانده مثلا مجارستانده دخی جنك ایدیلور ایکن یمن وایران مثللو دنیانك اوته‌کی اوجلری

هند اولنان ممالکه قدرده اردولر سوق ایدیله بیلمسنه
بردرلو معناو یره میه رك کندیلرینی برحیرته قاپدیررلر .
اکر مدنیت عثمانیه نك بونجه اقوامك افکار عمومیه -
سنی برنقطه اوزرنده جمع ایتمش اولمسنه نظر حکمتله
باقه جق اولسه لر ایدی شوکبی حرکات عظیمه یی
هیچ ده محیر العقول بولمزلر ایدی .

جهانکیر ملتلردن الڭ متمدنی رومالیلر اولدیغی
وقوانین مدنیه لری حالا اوروپا دولتلری ایچون مأخذ
قوانین اولمقده دوام ایتدیکی حالده انلر اصل رومالی
اولمق ایله روما محکومی بولنمق ارهسنده پك بیوك بر
فرق بولندیررلر ایدی . بزده ایسه برکره عثمانلی صفت
جلیله سنی النلر ارتق عثمانلیلغك ابتدای تأسسندنبری
عثمانلی ایمشلر کبی کافهٔ حقوق وشان وشرف عثمانی یه
مالك اولورلر ایدی . بو ایسه کرك رجال عسکریه
وکرك ملکیه وعلمیه وسائره مزدن اولان مشاهیرك هر
بری مملکتمزك برطرفنه منسوب بولنمسیله ثابت اولور .
الڭ بیوك سرعسکر وسردار اولمق والڭ شانلی وزیر
بولنمق وحتی مقام صدارتی ودها پارلاغی اولمق اوزره
شرف صهریت سنیه یی احراز ایتمك ایچون نه بوشناق

اولمق مانع اولور ایدی نه کرجی بولنمق ؟ برعرب بر
ترك برلاز برکرد هرنه اولورسه اولسون الئیولئ مقا-
ملره کله‌بیلدکلری کبی بوسنه وخرواتستان وسائر
اهالیسی نصرانی اولان ممالکدن دخی برچوق اعاظم
شرف اسلامیتی قبول صورتیله بومقاملره کلمشلردر که
بعض نصارا مورخلری بونلره « مرتد » دیه لعنت
خوان اولورلر ایسه ده بونقطه اوزرنده کی حقسز-
لقلری هرزمان ایچون کندی کندیلرینی محجوب
ایتمکه کفایت ایلر .

ایشته بویله ملل ملحقه‌دن هیچ بریسنك اصل
عثمانلی‌یه نسبتله دوراولمامسی ودهامهمی میدانده اصل
عثمانلی دینله‌جك برعنصر بولنمیوب عثمانلی دیمك ملل
واقوام موجوده‌نك هیئت متحدهٔ عمومیه‌سندن عبارت
بولنمسی کرچکدن روماییلرده‌دخی کورلمامشدر .
حتی انلرده اسرا صنفنك حیوانات عادیه‌دن هیچ فرقی
بولنمدیغی حالده بزده برچوق اسرانك بیله سردارلق
ووزارت مقاملرینی احراز ایلدکلری کورلمشدر .

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك شوالئ واسع زماننده عموم
قوهٔ حربیه‌سی دخی تاریخلرمزدن استخبار اولنه-

بیلکده‌در . صنوف متنوعه‌یه منقسم اولان منتظم
سوار یمزلك مقداری قرق بیك ایدی که بو مقدار دائمی
صورتله حیوانی باشنده بولنورایدی . حین حاجتده
یوز بیکدن زیاده سواری چیقاره بیلور ایدك . زیرا
برنفر سپاهی دیمك سایس واوشاقلری برابر اولدیغی
حالده بش التی و بعض زعم وسپاهیلر اون نفر دیمك
ایدیلر . منتظم پیاده‌مز یوز بیك اولوب حین سفرده
براول قدر دخی آقنجی ظهور ایدر ایدی . یالکز طوپجی
صنفنده اون بیك نفر معلم واوسته طوپجیلرمز وار
ایدی که مجارستان طرفلرنده وفات ایدن برطوپجینك
مخلفاتی میاننده یالکز اومجار به‌ده سبق ایدن تجربه‌لری
اوزرینه افواه ناریه‌نك بعده برقاتدها اکمالی کوستره
جك نمونه‌لر ظهور ایتمسی نظر دقته النورایسه بونلرك
یالکز طوپ انداز اولمیوب بلکه بر طوپ مهندسی
اولدقلری‌ده اکلاشیلور . بحریه‌مزده کرك طایفه
و کرك مجار بلرك مقداری یوز یکرمی بیك درجه‌سنه
واروب بونلرك بربیوك قسمی دخی روملردن ایدیلر . قلعه
لرمزده‌کی طوپلر حسابه قاتلمدیغی حالده یالکز میدان
محاربه‌لریله محاصره‌لره سوق ایچون دائما سیار

حالنده بولنان طوپلرك مقداری بشیوزدن متجاوز ایدیکه بونلرك الك اوفاقلری شمدیکی طوپلرك بیوجکلری قدر اولوب الده منتظم یوللر بولنمدیغی حالده نصل سوق اولنه بیلدکلرینی شمدی دوشونمك بیله انسانه حیرت ویرر . دوشمانلرك ایلری اوفاقلی دوتوز کمیه قدر واردیغی چوق کره‌لر کورلمشدر .

*

* *

بو دور یالکز صنعت ملکیه و ترقیات عسکریه‌جه الك کالده بولنمش دور ایله قالمیوب صنایع وفنون عسکریه و علوم و معارف شتاجه دخی دور کالمزدر . ذاتاً صنعت ملکیه و ترقیات عسکریه‌یی تأمین ایدن شی دخی معارف و صنایع دکلمیدرلر ؟ بو صرده عثمانلی مهندسلری فاس و قریم و ایران طرفلرینه کیدرك ابراز آثار هنر ایدرلر ایدی . شمدییه‌ده بزم تدنیاتمزه نسبتله اوروپا نه قدر مترقی کورلمکده ایسه اوزمان بتون ملل مسلمه وحتی برچوق جهتلرجه اوروپا یه دخی نسبتله بز اویله مترقی کوریلور ایدك .

زنبیلی علی افندی و ابن کمال و ابو السعود بو دورده فتوایه متعلق علومك ائمه‌سی مقامنه قائم اولوب طاش

کوپریلی زاده و ابراهیم چلبی و برکوی محمد افندی دخی علوم شرعیه و فقهیه‌نك متبحرلرندن و تألیفات کثیره ارباشندندرلر . فوزی و فردی و سلانیکی و ابو الفضل و سنان چاوش بو عصرك الك بنام مؤرخلرندن اولوب باقی فضولی خیالی سروری لامعی فغانی یحیی لطیفی عطائی غزالی نوعی‌زاده و سائر اوچیوزدن متجاوز مهرهٔ شعر او بلغای ادبا بو دورك شان ادبیسنی کوکلره چیقارمشلردر . هندستاندن بلوجستان و افغانستان و ایران طریقلریله درسعادته عودت ایدن ریاضیٔ مشهور سیدی رئیس ایله پیری رئیس فنون بحریه‌ده تألیفات نافعه صاحبی ادیلر اولوب کمال رئیس طورغود پاشا خیرالدین پاشا مراد رئیس سلیمان رئیس قورت اوغلی و صالح پاشا پیاله پاشا قلیچ علی پاشا دخی هر بری صنایع بحریه‌جه ایجاده اختراعه مقتدر اعاظمدن ایدیلر . ارباب سیاستمز میاننده دخی صوقوللی محمد پاشا سنان پاشا جغال زاده و فریدون بك و عثمان پاشا دیپلوماسی عنواننه کرچکدن مستحق مشاهیردن ایدیلر .

عثمانلی مدنیتنك توحید اقوام خصوصنده

کوستردیکی تأثیرات بی‌نهایه‌یه بر ده بوبله هر جهتجه اسباب ترقینك مکملیتی ضم اولنه‌رق بوحال کوز اوکنه النديغی زمان بودولتك دها زیاده توسع ایتدیکنه ویاخود هیچ اولمز ایسه شو غایت وسعتی محافظه ایده‌مدیکنه تأسفلر ایدنلرك یردن کوکه قدر حقلری واردر. زیرا بنه بودورك جملهٔ موفقیاتندن اولمق اوزره ذات رسالتپناه حضرت پیغمبرینك یریوزنده خلافت عظمای عمومیه‌سی دخی خاندان شوکت نشان عثمانی‌یه انتقال ایلدکدن صکره عثمانلی پادشاهلری ارتق بتون عثمانلیلرك حکمران ذیشانی اولمقله قالیوب دنیا یوزنده موجود اولان ایکیوز میلیون مسلمانك دخی خلیفه قدس عنوانی اولمشلر ایدی. ممالك اسلامیه ایسه یکدیکرینه متصل بولندقلرندن وارتق هند پادشاهلری بیله باشلری صیقلدقجه عتبهٔ کردون مرتبهٔ خلافته مراجعتله استدعای حمایه‌یه باشلادقلرندن بوحالده حدود چینه قدر نشر عدالت عثمانیه امکانی الده ایدی.

انجق بودورده ازجمله مراد ثالث حضرتلرینك مزاجلرینه عارض اولان سوداویلك سرای همایونجه

کلی اغتشاشلره سبب اولدیغی کبی طائفهٔ عسکریه
دخی سرکشلکلرینی آرتدرمش اولدیغندن دولت علیهٔ
عثمانیه‌نك اوزاق اولان تبعهٔ ملحقه‌سنك اطاعتلرندن
زیاده‌ك یقین اولان اصدقای بندکانك بیله اطاعتلرندن
امین اوله‌میه‌جق بر حاله دوچار اولمش و بناء علیه
نظر دقت و اهمیتی بالاده تعیین اولنان حدودك خار-
جلرینه قدر چیقه بیلمك شویله طورسون بعض کره‌لر
استانبول سورینك خارجنه بیله اهمیت ویره‌میه‌جك
حاللر تکثره باشلامش ایدی. ایشته بو سببه مبنیدرکه
دولت عثمانیه ایچون بوقاروکی فقره‌ده بیان ایلدیکمز
حدوددن زیاده اتساع ممکن اوله‌مدقدن بشقه او حدو-
دی اوزونجه بر مدت محافظه یه بیله امکان کوریله‌ما
مشدر.

*
* *

سلطان محمد ثالث واحمد اول وعثمان ثانی
ومصطفای اول ومراد رابع وابراهیم ومحمد رابع
وسلیمان ثانی حضراتنك عصرلرندن عبارت بولنان
دوره بر دور وقوف نامی ویریلور ایسه‌ده بو وقوف
قضیه‌سی مملکتجه اول قدر کوز چوله‌مکدن عبارت بر

شی اولوب یوقسه انتظام وانضباط جهتنجه بوکا اصلا بردور اختلال واغتشاش نامنی ویرمك سزا کورلمز . زیرا کرك ماجه وکرك عسکرجه اولان قوتمزك انجق اونده بریسنه مالك اولدیغمز زمانلر کندیمزك اون مثلی دشمنلره غالب کلدیکمز حالده بودورده اونده بر بزه نسبتنده قالان دشمنلره کوچ حال ایله غلبه ایده بیلور ایسه‌ك کندیمزی مظفر عداتمك منزله‌سنه ایتمش ایدك . بوندن مقدم وسعت وحیاتمز وقوت وشوکتمز بالنسبة دها آز ایکن دول معظمه اغر هدایالی ایلچیلر کوندره‌رك صلح ایچون یالوارورلر ایدی . بو دورده ایسه بزم دول اجنبیه‌یه سفیرلر کوندره‌رك صلح التماس ایلدیکمز حالده نائل اوله‌مدیغمز زمانلر دخی کورلدی . لهستان ومجارستان کبی دولتلرك قراللرینی عزل ایدرك یرلرینه یکی قراللر نصب درجه‌سنده‌کی شانلرمزه مقابل اولاح بغدان قریم کبی کندی ولایات ممتازه‌مز دیمك اولان یرلرك والیلری بیله دشمنه طیانه‌رق کندی مأمورلری بنی زورایله بزه تصدیق ایتدیرمك درجه‌لرینه وارمشلر ایدی . اناطولیده طغیان ایدن بر حیدوده

غلبه ممکن اوله‌مدیغی ایچون حربی مقام صدارته نصب درجه‌لرنده غرابتلرمز دخی کورلدی . وقتیله هر بری بر قرالق وامپراطورلق اولان یکرمی بش قدر حکومانك الکالرینه حالا بزمالك ایکن دور وقوفز ایچنده بوقدر مسکنته دوچار اولیشمزك اسبابنی ارامق حکمت تاریخیه‌جه لابد دکلیدر ؟

واقعا بودورده حالا دولتك وارداتی اسکی وار- دات ایدیسه‌ده مصارفی اسکی مصارف دکل ایدی . حالا عسکری اسکی مقدارده ایدیسه‌ده انتظامی اسکی صورتده اولدیغی کبی بو عسکرك استخدام اولندقلری یرلر دخی اسکی یرلر دکل ایدی . شمدی‌یه قدر واردات دولت انجق تزیید ومحافظهٔ انتظام وشان ایچون صرف اولنور ایکن بودورده یالکز اسباب سفاهته صرف اولنمغه باشلایوب حالبوکه سفاهت دینلان هر شیئك آچه‌جغی مصارفك ارقه‌سنی الهٔ بیلك دممکن اوله‌میه‌جغی درکاردر . عسکرمز محافظهٔ حدوده بدل کندی تبعه‌مزی تربیه ایشنده قوللانلمغه باشلایوب انتظامنك اختلالی ایسه بوتربیه ایشنده دخی عدم موفقیتی انتاج ایلدیکی ایچون بررئیس اشقیا صدارت منصبنه قدر کلمشدر .

بو دورده پاره‌من عسکرمز دوشمن ادوار سائره‌یه نسبتله دها زیاده ایکن بوقدر عاجز ودرمانده قالمغمزک سببی یالکز استانبولک احوال داخلیه‌سی اولمشدر . شمدی یه قدر پادشاهلرمز هرکسک هنری نه‌دن عبارت اولدیغنی بیلدکلری کبی دخی قالیوب هرکسک اخلاق و اطوارینی نه بیله‌لک آکا کوره تفسیر بعض امور ایلدکلرینی وایش ار بابنه درکار اولان انعام و احسانلری یله‌جکلری قشویقده بولندقلری حالده صکره سلاطین عظام حضراتنده بوقیمت شناسلق قالیوب براز انجندکلرینی آدملری درحال قهر وتدمیره باشلادیلر . حالبوکه اوزی سوزی طوغری اولان وحمیت عثمانیه‌سی غالب بولنان ایش آدملری پادشاهلری مقابلنده اویله ریا ومداهنه کبی یالانجیلقلردن حیا ایدرلک هر شیئی طوس طوغری سویلیه‌جکلرندن وپادشاهلرک من اجرالرینی ارایوب کیفلرینه کوره لقردی سویلمک ایسه انجق مرایی ومداهن صفتنده بولنان یالانجیلره مخصوص اولدیغندن بو حالده پادشاهلرک انجنوب قهر وتنکیل ایلدکلری آدملر بالطبع الک زیاده ایشه یارایانلر اولوب میدان اقبال ایسه یالکز ریا ومداهنه

اربابنه آچیق قالور . ویاهیا ! ارباب عقل و کیاست نتیجهٔ خدمتلك كوبنك كبی بو غلطه ویاخود تقاعدی کسیلکه ویا باشی دیمه . بلکه منجر اوله جغی کو ـ رنجه كندیلرینی میدانه قویه بیلورلرمی . حالبوکه شارلتان ومداهنه جی اولنلر بوکبی بلایادن مصو ـ نیتلرینی كورهرك صوقولدقجه صوقولورلر . بو موا ـ زنه ایچون صدر اعظم قره مصطفی پاشانك حالی اورته یره درکه شویله برحال اغتشاشنده دولتی یکیدن تنظیمه مقتدر ذوات نادره دن اولدیغی حالده بشیوز چکی اوطون مبایعه سنده کوریلان براهمالدن طولایی جیفجی خواجه کبی برلعینك اغواسیله بوغیلوب آتیلی ویرمشدر . ارباب اقبال ایسه اقشامه قدر نفیس اطعمه یی یوب هانکی جاریه یی استفراش ایده جکنی دوشونمکدن فضله اكر احوال زمانه یی دخی دوشونمك ایستر ایسه بو دوشونجه سی دخی ایشه یارهیه بیله جك اولان تك تولك بعض ذواتی تحمل اولونبه ده اعدام ایتدیره بیلمکدن عبارت قالور ایدی .

بو دورده مراد رابع کبی سلیمانانه شهنشاهلغه

مقتدر پادشاه و کوپریلی کبی آصفانه اداره حکومته مقتدر وزیر دخی کلمشدر . تاریخ بونلرك همم موفقانه‌لرینی نه یولده القشلایه‌بیله‌جکنی تعیننده دخی متحیر قالور . لکن شو ادای تعمیم ایتمش اولدیغی بر زمانده بومثللو ارباب اقتدارك موفقیتلری انجق کندی ذاتلریله قائم اولور . کاشکی دولت و ملتك عمومیت اوزره احوالی اسکی انتظام اوزرنده بولنسه ایدی ده و اروب بر پادشاه ایله برقاچ وزیر غیر مقتدر چیقسه ایدی ! زیرا بونلرك عدم اقتدارلری عادتا هیچ بر سوء تأثیر کوستره‌میوب انتظام عمومی بوشلغی ستره مدار اولور ایدی . نصل که بو قبیلدن پادشاهلر و وزیرلر بوندن اول دخی کورلمش اولدقلری حالده وجودلرندن اوقدر مضرت حصوله کلمامشدر .

ذاتاً بو دورك سوء احوالندن متولد تأثیرات عظیمه دخی همان ینه بو دور ایچنده کورلمامشدر . بلکه شو دور وقوعاتك اصل سوء تأثیراتی اوکده‌کی دوردن کندیسنی میدانه قویمشدر . لغملر ایله اخلالی قابل اوله‌میه‌جغی حکم اولنان اسکی انتظامك بقیه‌سی استانبولك شو درجه‌لرده اختلال احوالیله برابر ینه

کرید اسفاری کبی بزه بیاغی شانلر قازانديرمش ايدى .
شو قدر که تبعهٔ مسلمه نك بيله فكر عصيانه وسعت
ويرديكى ورجال مسلمه نك بيله مالرى يغما اولنمق
ايچون جانلری الندیغی برزمانده افکار عمومیهٔ نصارا .
نك نصل برتحول پیدا ایلمش اوله جغنی ده حسابدن
خارج طوتمز ايسه ك اسكى اخوت عموميهٔ عثمانيه يه
بدل شمدى ميدانه بر مسلمان وكاور دعوالرى چيقمغه
باشلامسنى الك زياده مدهش احوالدن عد ايلرز .

اسلام ايله خرستيان ارهسنده كى بو فكر شقاق
شو طرفه قالسون يا ملت اسلاميه ارهسنده اهل شر-
يعت ايله اهل طريقتك شقاقنه نه ديملى ؟ بونلر
يكديكرينى تجهيل ويا تكفير ايله ايشك دها ايلروسى
ايچون بيوك بيوك نفاقلره استعداد كوستردكلرى
حالده ارتق خرستيانلرك اخوت عثمانيه داخلنده
بولندقلرينى كيم دوشونه جكدر ؟ حالبوكه نزد دولت
عليه ده بولنان بر چوق سفيرلرك معيتلرنده اسلام
وخرستيانلر ارهسنده نفاق آرتديرمق ايچون برچوق
مأمورلر دخى بولنه رق بونلر علمايه وارنجه يه قدر
حلول ايتمشلر ونفاقى آرتديره جق اسبابى تأييد وتقويه

ایچون هرفدا کارلغی کوزه آلدیرمقده بولنمشلر ایدی .
زیرا دولت علیهٔ عثمانیه یه خارجاً ایدیلان هجوملرك
بالآخره حدود عثمانیه یی توسیعدن بشقه برشیئی انتاج
ایتدکلرینی کوره رك بودولته برچارهٔ ظفر وار ایسه
اودخی هرج ومرج داخلی ایله قوتنی ضعفه تحویل
ایتمکدن عبارت کورلمش ایدی .

*
* *

تشکر ایدیله جك برشی وار ایسه اودخی بوعصر-
ده ترقیات علمیه وصناعیه مزه وقوف کلمش اولماسی
قضیه سندن عبارتدر . پچوی وعالی وعبدی ونشانجی
زاده کبی ذوات تاریخ نویسلك جهتنی اسلافك براقش
اولدقلری درجادن دها عالی بردرجه یه ایصال ایلمش
اولدقلری کبی نفعی ونوعی ونادری وبهائی ونابی
کبی بلغا وادبا دخی ادبیاتمزی پك زیاده ترقی ایتدیره-
رك ظرافت عثمانیه یی آرتدیردقجه آرتدیرمش ایدیلر .
کاتب چلبی نامیله اشتهار ایدن حاجی خلیفه
علوم شتاده کی بهرهٔ کلیه وتألیفات نافعه سیله یالکز
بوعصری دکل بلکه مبدأندن منتهاسنه قدر عثمانلیلغی
حق افتخاره نائل ایلمشدر . انك زمانه کلنجه یه قدر

از باب معارفز میاننده اوروپا کتب وفنوننی تتبع ایدرك امر تألیفه برطرز جدید و یرن کسه کورلمامش اولدیغی حالده بوترقی مشار الیهده کورلمش وعلوم شرقیه‌دن فقه وحکمتدن ماعدا غربیه‌دن ریاضیه وتاریخ وجغرافیا علملرینی اوروپا ترقیات اخیره‌سنه نسبتله یکیدن احیایه موفق اولمشدر .

صنایع جهتنه کلنجه : اناطولی و بالخاصه استانبول فابریقه‌لرینك وجوده کتوردکلری کلیملر چانمه‌لر قطیفه‌لر وروم ایلینك ارناودلق چوقه‌لری وسائر برچوق معمولات یالکز حوایج ضروریه‌مزی تسویه‌یه کفایتله قالمیوب بونلر کلیت اوزره اوروپایه و باخصوص وندیکه کوندریله‌رك فروخت اولنور ایدی . معمارلق واویمه‌جیلق جهتلرندن‌دخی صنایعمز هیچ تدنی کوره میه‌رك بو دور ایچنده بنا ایدلمش اولان ابنیهٔ جسیمه بونلرك ترقیات دائمه‌سنه شهادت ایتمکده بولنمشلردر .

فقط تاریخجه اصل مقصد اولان اتحاد عمومیٔ عثمانی فکرینه ضعف کلدکدن صکره صنایع وحتی معارفك دخی ترقیاتندن نه‌فائده بکلنه‌بیلور ؟ بوندن

مضرت بیله بکلنسه همان بجا اوله بیلور . زیرا
معارف بزده نه قدر ترقی یه باشلامش ایسه ملل غیر
مسلمه ده و بالخاصه روملرده دها زیاده ترقی یه باشلا-
یوب بونلر اوروپانك آثار متعصبانه سنی کوردکجه
اخوت عثمانیه دن تباعدلری ارتمغه و اوفکری سائر
افراد قوملری میاننده دخی نشره باشلامشلر
ایدی .

ذاتاً یالکز بونلر دکل هپ سفرای اجنبیه نك
حمایه لریله مملکتمزده طولمش بولنان برچوق جزویتلر
دخی اردنی چاعتندن بربیوك فرقه یی قاتولیك ایدرك
او یولدن دخی عثمانلیلقدن افتراق و افکار اجنبیه یه
انهماك هوالری تبعهٔ غیر مسلمه مزك ضمیرلرنده جایکیر
اولمغه یوز طوتمش ایدی . بناءعلی ذلك کاشکی اوروپانك علوم جدیده سی کاتب چلبی و مؤخراً مشار الیهه
خلف اولنلر طرفندن مملکتمزه ادخال اولنه جغنه یه
علوم عتیقه مز ایله قالسه ایدك ده اسکی تربیهٔ ملیه مز
بتون اقوام عثمانیه ده باقی اولسه ایدی . . . . . .

حقیقت! معارفك بنی بشر ایچون هیچ برشیئه قیاس
قبول ایده میه جك برزینت عظمی اولمسی اصلا انکار

قبول ایده‌مامقله برابر بر ملت اکرانتظامات سیاسیه‌سنی مرتبهٔ کماله ایصال ایتامش اولورسه اوملت ایچون نورمعارف بالاخره انظار عمومیه‌سی اچلدیغی زمان اختلاف مذاهب وتنوع قومیتدن طولایی عظیم بر افتراقه دوچار اولمق محققدرکه بو حقیقت جمله‌دن زیاده شمدیلرده بزجه حکمنی کوسترمکده‌در .

*

* *

سلطان احمد ثانی ومصطفی ثانی واحمد ثالث ومحمود اول وعثمان ثالث ومصطفی ثالث وعبدالحمید اول عصرلری بزم ایچون کرچکدن بر عصر تمدنی اعتبار اولنور . بو پادشاهلرك اغلبی سن کماله واصل اولدقلری واحوال دولت وملت حقنده بیوك بیوك تجربه‌لره مالك بولندقلری حالده مقام سلطنته کلمش اولدقلرندن واصلاح احوال ملك وملت خصوصنده‌کی میل ورغبتلری دخی طبیعی بولندیغندن بشقه وقتلرده اولسه ایدی بونلرك بیوك بیوك موفقیاته مظهر اوله‌جقلری شبهه‌سز ایدیسه‌ده اخلاق عمومیهٔ عثمانیه‌یه کیرن فساد وهرشعبهٔ ادارهٔ دولته عارض اولان اختلال ارتق اوقدر کوکلشمش وقوتلنمش

ایدی که بو پادشاهلر زمانلرنده ممالکمزك بر چوغی النن کیتدیکی کبی تربیهٔ ملیه مزدخی همان اصلاحی محال درجه سنده مشکل اولمق مرتبه لرینی بوله جق قدر بوزلمش ایدی.

بعض محاربه لرده مظهر موفقیت اولمش ایسه‌ك هیچ ده مهارت عسکریه مزه و ترتیبات حربیه مزه حمل اولنه میوب مجرد بر تصادفه حمل اولنمق لازم کلور ایدی. زیرا اسکی قابلیت عسکریه و سیاسیه مزدن اثر قالمیه رق اکثر محاربانمز بیهوده و بلا لزوم اولدیغی کبی نائل اولدیغمز غلبالردن دخی بر نتیجهٔ مفیده حاصل ایده‌میه رك معاهدات منعقده دائما بزم ضررمزه اوله رق تنظیم و امضا قلنمق عادت بریی بولمشدر.

بویله بر زمانده اقوام عثمانیه میانده فکر اتحاد ارامغه نصل امکان تصور اولنه بیلور ایدی که یکیچری و سائر صنوف عسکریه اوجاقلری عادتا بر اشقیا جمعیتی حالنی آله رق ناموسکاران اهالی اسلام اولسونلر خرستیان اولسونلر نه مالرینی نه جانلرینی نه عرضلرینی بونلرك ایادیٔ تسلطندن قورتره مزلر ایدی. حالبوکه

لا ينقطع ملل غير مسلمه‌يى بزدن صوغوتمغه چالشان اجنبيلر بو مظلوميتلرك اسلام ايچون دخى شمولى اولمسنى هيچ بر شده قاتميه‌رق يالكز داخلا دكل خارجا اوروپايه قارشو دخى مسلمانلق و بالخاصه عثمانليق ديمك بتون عيسا داللهك مالى جانى دخى كنديلرى ايچون مباح اولديغنى اعتقاددن عبارت ديمكدر ديه ملت اسلاميه و امت عثمانيه‌يى انظار عموميه‌ده ترزيل‌دن خالى قالمزلر ايدى . بر درجه‌يه قدركه اوروپانك بعض متعصب نصرانى اربابى « آه بر امكانى اولسه‌ده عمومى بر اهل صليب اردوسى دها تشكيل اولنه‌رق شو تركلرك وجودنى اورته‌دن قالدير سه‌ده » تمنياتنى آچيقدن آچيغه درميان ايدرك دولتلرك پولتيقه‌سى دخى دائما قپاليدن قپالى يه بو مقصد او زرينه ابتنا ايلر ايدى .

داماد ابراهيم پاشا و رامى پاشا و راغب پاشا وعلى الخصوص احمد رسمى افندى و عبد الرزاق افندى كبى مسائل ديپلوماتيقيه ايله اشتغال ايليان بعض اذكيا اوروپا دول معظمه‌سنك مقصدلرى بوندن عبارت اولديغنى اكلايه‌رق هر نه قدر دلخون اولورلر ايديسه ده بو مقاصدى بابه تفهيم ايدوب ده افكار عموميه‌يى

بر نقطهٔ سلامت عمومیه مقصدنده جمع و توحیده قطعیاً احتمال یوق ایدی . زیرا بو دور اویله علماً و یاقلماً و یا . خود مزیات سائره‌دن بریسی ایله تمیز و ترقی دوری اولمیوب یالکز زور بالق و انتریغه ایله زنکینلشه‌رك رتب عالیه یه وصول دوری اولدیغندن اسملری یوقارو ده تعداد اولنان ذوات مثللو اذکیا عادتا زمانك نوا . درندن معدود اوله‌رق سائر رجال و مأمورین دولت ایسه برجهل کامی ایچنده برده بوزکین یاقار تعصب حالیله ترقی دینلان شیئك ... حرفی بیله مدت عمرلرنده ذهنلر ینه کتورمزلر ایدی .

ایشته جهانك بویله سیم سیاه بر ظلمت جهل و تعصب ایچنده قالمسیله معاذالله تعالی بونجه عصرلق بر دولت معظمه‌نك یالنیز کولدور وادیٔ انقراضه طوغری یویان اولمقده بولندیغی بر زمانده اعقل ناس اولنلرك یالکز بر امیدی اولوب اودخی هنوز شهزاده . لك حالنده بولنان سلطان سلیم ثالث حضرتلرینك بر فکر تجدد و انتظامه کندیلکلرنجه کیتدکجه قوت و یرملرندن عبارت ایدی .

استغراب اولنسه عادتا سزاو بجادرکه اورته‌اقی

بوقدر مختل اولدیغی بر زمانده دخی ترقیات علمیه‌مز
بر مدهش تدنی یه دوچار اولمامشدر . غیرتکاران
معارف اخلافلرندن ارثاً کندیلرینه انتقال ایدن علومی
محافظه‌ده پك کوزل همت ایدرك هله عن اصل مجارلی
اولدیغی حالده اهتدا ایلیان ابراهیم متفرقه نامنده
بر ذات ایله انك یکنی اولوب قاضی ابراهیم دیه شهرت
الان دیکر صاحب غیرت بر آدمك همتلری ثمره‌سیله
مطبعه جیلق صنعتی بو دورده بزه دخی ادخال اولنمشدر که
معارف خدمتکارلغنجه جهانده هیچ بر شیئك بو صنعت
طبعه قیاس ایله قبول ایده‌میه‌جکی آشکاردر . اوزمانك
بصمه‌لری اولمق ... ه الکنافع کتابلردن اوتوز قرق
نوع کتب جسیمه و معتبر حالا کتبخانه‌لرمزه زینت
بخش اولمقده‌درلر .

وقعه نویس چلبی زاده وراشد و پیری زاده
واسعد افندی و وصاف و نیلی و کانبوی و صبحی و شعبان
افندی و نوح افندی و خواجه اسحق کبی علما نصلسه
دهرك امواج مدهشه‌سی ارەسنده کندیلرینه برر
سمت سلامت بوله‌رق یتشمشلردر که بونلر میاننده از جمله
کانبوی حضرتلری کبی بعضیلرینك بالکز علوم

عربیه‌ده دکل علوم ریاضیه وطبیعیه‌ده دخی مهار-
تلری وار ایدی . حلمی واسعد پاشا وعاصم وثابت
ونورس وحشمت ونديم وضيائی وصفائی وحياتی
وسائر برچوق ارباب ادب وقلم دخی بو دوری تاریخك
صحایف ادبیه‌سنده تشهیره کفایت ایدرلر .

*
* *

سلطان سليم ثالث حضرتلريله بدأ ایلمش اولان
دور تجددمز ادوار سالفه‌نك جمله‌سندن دها زیاده
بردقت واهمیته شایاندر . زیرا بو دور بزم ایچون
امید تام ایله یأس کلی‌یی معاً ایجاب ایده‌جك بر دور
اولمشدر .

تفصیلاتی متن تاریخده ایراد ایدلمش اولدیغی
اوزره سلطان سلیم حضرتلرینك دها شهزاده‌لك زمان-
لرنده اجرا ایلدکلری تدقیقات حکیمانه ایله بدأ بیور-
دقلری اصلاحات اساسیه عثمانلیلق کبی اس الاساسی
برانتظام قطعیء قانونی اوزرینه ابتنا ایلمش بولنان
برملت ایچون اوقدر لایق وموافق ایدی که مشار
الیهك تشکیل ایلمش اولدقلری نظامیه طابور والایلری
همان تشکیللریله برابر اوروپانك برچوق زمانلردنبری

تنظيم واتمامنه چالشدیغی عسا کر منتظمه یه کلی رجحا.
نلری ناپولیـون بوناپارط کبی فن حرب جدیدك مو.
جدلرندن عد اولنان بر عسـکری ده مغلـوب ایتملریله
تحقق ایتمش ایدی . بو حالی تشـبیه ایچون خارجـده
هیچ بر مثال بولنه مز . زیرا کرچکدن مثالسز بر شیدر.
یالکز شو صورتله ایضاح ایده بیلورز که نظام وانتظام
دینیلان شی انجق عثمانلیلق جسم معنویسـنه کوره
بچلمش بر خـلعت فاخره اولوب بونی بنه اول اندام
شوکت اتسـامدن بشـقه هر کیم کیمش اولسـه هیچ
یاقیشق الیه جغی درکار ایکن برزماندنبری اول وجود
پرجوده اختـلال وشورش کبی بسـبتون یبـانجی
برثوب الباس ایدلمش اولدیغی حالده همت سلیم ثالث
ایله شو یاقیشـقسز ثوب لوث آلود برطرف ایدیله رك
اوله کی خلعت فاخره سی تکرار الباس ایدلنجه قاشیق
کبی یاقیشق المش ایدی .

چه فائده که زمانك اختلال وشـورشی کنـدی
وجود خباثت آلودلرندن عبـارت اولان برجم غفیر
دخی قیافت لایقهٔ عثمانیـه نك مطلقا کسوهٔ فساددن
عبارت اولدیغنه اول قدر قانع اولمشلر ایدی که بوندن

شیح بر قطعه‌نك تنقیصنه و اکا هیچ بر پارچه‌نك ضمنه اصلا رضا کوستره‌مه‌دکلرندن معاذاه تعالی قوجه دولت عثمانیه‌نك کندی کندیسنی رهین انقراض ایده‌جکی مرتبهٔ تحققه وارمشیدی .

ایده‌جکی دکل حتی ایتدیکی بیله مرتبهٔ تحققه وارمش ایدی؛ زیرا بر دولت نفوسجه نفوس کثیره‌نك و مملکتجه ممالك متعدده‌نك بر نقطه‌یه تبعیتده اتفاقندن عبارت ایکن ممالك شاهانه‌نك هر بری پای تختدن رابطه‌لرینی قطع ایتمکده اوله‌رق نفس پای تخت بیله مردمك چشم دولت وملت اولان حضرت پادشاهه عاصی اولدقدن صکره ارتق بوندن دها مدهش بر انقراض تصور می ایدیله بیلور ؟

یا بویله بر هنگامه‌ده مسلم وغیر مسلم بلا استثنا اقوام عثمانیه میانده فکر اتحاد ارامغه امکان تصور اولنه‌بیلور می؟ شمدیلرده اوروپا محررلرینك حالا ادعاسندن فارغ اولمامش بولندقلری، اوزره غیر مسلم اولنلرك حیواناتِ عادیه قدرده قیمتلری تصور اولنه‌میان زمان ایشته بو زمان فتنه نشان ایدی .

زیرا مسلملرك بیله عاصیلر وزوربالر نزدنده هیچ بر

دکرلری اولیوب عمومك مالی جانی عرضی ناموسی
بوناموسسز وعرضسزلر ایچون عادتا مباح اولمشیدی ۰
حکم شرع شریفه بدل عقاید باطلهٔ بکتاشیه قائم
اولوب قبلهٔ انامه بدل دخی قزغان شریفه عرض پر-
ستش ایدیلور ایدی ۰ اورته ده اتحاد اسلام فکری
بیله بولنمدیغی برزمانده اتحاد عثمانی آرامق نه قدر بعیددر
امان یارب ! خلع سلطان سلیمدن صکره یعنی
سلطان مصطفی زماننده دولت علیه نك حالنه باقوب ده
کمال دهشتله استکراه ایتامك قابل اولورمی ؟ اجداد
عظامزك ارواحی بیله بو حاله نظراً تتردمش اولمق مستبعد
دکلدر ۰ افریقا وامریقا وحشیلرنده بیله مدنیت
علیهنده بوقدر نفرتله عداوت کوریله مز ۰ اوزمان
استانبولجه قاعدهٔ عمومیهٔ سیاسیه یالکز مدنیتك دکل
اسلامیتك دخی تملنی بالطه لامقدن عبارت اولمق اوزره
حکم ایدلمش ایدی ۰ یاپیلان ایشلره اللهك رضاسی اولمق
شویله طورسون شیطان بیله ملعنتك بودرجهٔ فاحشه-
سندن حیا ایلدیکی حالده ملاعین عصاة کمال افتخار
ایله سلطان سلیم حضرتلرینك موفق اولدقلری
تنظیماتی کأن لم یکن حکمنده قویدقدن بشقه اسکی

انتظاماتمزدن بقیه اولەرق میدانده مادی ومعنوی
هرنه قالمش ایسه جمله سنی محوه یوروەمشلردر ۰

حقیقت عثمانلیلق دینلان شیئك بونلر یوزندن
کوریلان صورتی اوقدر مستکرهدرکه اوروپانك
هر طرفی نور معارف وپرتو تنظیمات جدیده ایله پارل
پارل پارلامقده بولنان برعصرده اوروپا قطعه سنك
الك کوزل بر یرنده بویله مدنیت دشمنی و کندی نفسلر-
ینك بیله خائنی عد اولنمق لازم کلان بر بلوك اشقیانك
بقای وجودلری مدنیت عمومیهٔ بشریه نامنه برذل بر
عار عد اولنورایدی ۰ بونی انکار ایتمك یالکز حقیقتی
انکار ایتمك درجه سنده بر انصافسزلق عد اولنهمز
بلکه دولت عثمانیه نك انتظامات متجددانه سنی ایستما-
مك درجه سنده برخیانت عد اولنور ۰

ایشته دولت علیهٔ عثمانیه نك اوروپا قطعه سندن
وجودینی قالدیرەرق اکر بالکلیه ازالهٔ وجودی
قابل اولەمز ایسه باری آسیاده برکوچك دولت اولمق
اوزره ابقاسندن عبارت اولەرق برزماندنبری اوروپا-
پاجه اهمیتنی آرتدیرمقده بولنان مسئلهٔ شرقیه یی الك
زیاده قوتلندیرمش اولان حال بوحالدر ۰ بوحاله

قارشو خصومت و عداوت ایتمك مدنیت انسانیه
عالی اهالیسنجه عادتا بر فرض عین اولوب کندی
پادشاهلرینه کندی دینداشلرینه بیله مرحمتلری اولمیان
اول خونهٔ اشقیا الندن باری نصارایی خلاص ایده
بیلمك اوروپا عالم نصرانیتی ایچون حمیت دینیه
اوزرینه متحصل بر بورج اولمش ایدی.

حالا بو کونکی کونده بیله بو حقیقتلری کوره‌
بیلانلرمز کوره میانلره نسبتله اقل قلیل اولدقلرندن
تاریخ عثمانییی محاکمه مزده بو دورك احوالنی شو
صورتله تصویر ایدیشمزه تعجب ایدنلر بولنور ایسه
انلرك تعجبلرینه بز هیچ تعجب ایتمیز.

دوشونملیدرکه مبادئ ظهورمزده ملل محکومهٔ
غیر مسلمه بیله حتی قوصوه محاربه‌سی و تیمور بلیه‌سی
کبی الك مدهش و تهلکه‌لی زمانلرمزده بزه ابراز آثار
صداقت ایتمش اولدقلری حالده بو زمانده دولتك
رتبهٔ وزارتنی حائز اولان الك بیوك عثمانلیلر بیله شو
بنای معظمك برر انقاضی اوزرنده فرمانفرما اولمق
کبی بر امل ابلهانه ایله ملکی تقسیمه قویولمشلر و دینك
وقانونك امرینه عصیانله اتحاد اسلامی و عثمانینك

خلافنده اوله‌رق پادشاه روی زمینه وخلیفهٔ مسلمینه
عصیان ایلمشلردر . همده او بیله بر خلیفه او یله بر
پادشاه‌که ذات همایونلری کافهٔ فکر انتظام وتجددك
بر مثال مشخص ومجسمی اولوب کوستردکاری یول
ایسه شرع شریف اسلامك وقانون منیف عثمانیانك
مقتضای محضی اولان تجدد وانتظام یولی ایدی .
بناء علیه اوزمان تنظیمات سلیمیه‌یه مخالف اولانلری
شمدی ارباب فکر وانصاف نه‌نظرله کورمکده ایسه‌لر
شمدی فکر انتظامك خلافنده ورضای سلطنت سنیه‌نك
مغایرنده بولنانلری بر زمان صکره اخلافزك عینی
اونظرله کوره‌جکارینه هیچ شبهه ایتمه‌رك تاریخ
عثمانیدن الڭ بیوك بر حکمت تاریخیه اقتباسی امرنده
دخی یالکز بو حقیقتی اقتباس ایتمکله اکتفا ایلملیدر .

*

* *

سلطان محمود ثانی حضرتلرینی عصرینك
چلبی سلطان محمدی عد ایتمك بالوجوه سزادر .
ذات همایون ملوکانه‌لری خاندان خلافت عنوان
سلطنتك بر دانه‌جك شهزاده‌سی اولمریله واقعا
چلبی زماننده اولدیغی کبی سلطنتده کندیلریله

رقابت ایده‌جك كیمسه یوق ایدی . حتی او بردانه‌جك
شهزاده‌یی دخی سلطان سلیم جنت‌مكان ایله برابر قیمق
ایسته‌دكاری ارباب عصیان ایچون هیچ عفو اولنمیه -
جق برملعنتدر یا ؟

انجق رقابت ایده‌جك شهزادكان بولنمدیغی حالده
انلرك وجودی حالنده‌كی دهشتی هیچ منزله‌سنه ایند -
یره‌جك سائر رقبا موجود ایدی . استانبولده‌كی
یكیچری‌یی واسطهٔ تهدید ایدینان هیئت مستبدهٔ فساد
اشبو رقیبلرك الك تهلكه‌لیسی اولوب ولایاتك هر
بریسنده دخی برتورودی علناً رقابت دكل مخالفت
ومقاومت دخی كوستررلر ایدی .

حالبوكه سلطان محمود حضرتلرنده كرك بو مدهش
رقیبلره‌و كرك روسیه كبی خارجی دشمنلره قارشو مقابله
ایچون نه عسكر نه خزینه نه نفوذ هیچ برشی یوق
ایدی . ایشته بوقدر مدهش بر زمانده محضا تدابیر
حكیمانه سایه‌سنده اول رقیبلری بربرر قهرقی وجود
دولتك اجزاسنی اولدقجه جمع وتوحیده موفق اولملری
ذات شاهانه‌لرینی چلبی سلطان محمد حضرتلرینه
تشبیهه لزوم كوسترمشدر .

سلطان محمود حضرتلرنده‌کی جلادت قهرمانانه سلطان سلیم حضرتلرنده بولنوبده انده‌کی حلم مفرطك بر مقداری دخی سلطان محمود حضرتلرنده اولسه ایدی یکیچریلرك ازاله‌سیله تنظیمات و تنسیقات جدیده‌نك تأسیسی هیچ او قدر قانلو بهاسنه اولمیه‌رق دها تیز و دها قوتلی بر صورتده میسر اوله بیلور ایدی . لکن دفتر قدرده بر قاچ محاربه دها وقوعیله اجزای مما-لکمزدن دها بر طاقی ایادئ آخره کچمك حکمی مقید ایمش دیه‌لم ده هر زمان مدار تسلیتمز اولان سمت تسلیمیته ینه باش اوره‌لم .

جنت مکان سلطان محمود خان حضرتلرینك تهیه ایلمش اولدقلری زمین استعداده تخم تنظیماتی زرع ایدن دخی جنت مکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلری اولمشدر که بو خصوصده ذات شاهانه‌لرینی سلطان اورخان حضرتلرینه تشبیه ممکندر . سلطنت سنیه‌نك شرف تابعیتنی حائز اولان ملل اقوامك بلا استثنا حقوق عثمانیه‌یه مالکیتی و شعبات امور دولتدن هر برینك اویله رأس اموردە بولنانلرك کیفلرینه تابع اولمیه‌رق بر قانون لا یتغیر احکامنه مربوطیتی حقیقة

تنسيقات اورخانيه‌يى آكدير بر اثر مساو انجويانه‌در .

فقط نه فائده كه سلطان اورخان حضرتلرى هر اجزاسنى مجدداً تهيه ايلدكلرى بر بنايه تنسيقات عاليه‌لريله زينت اورمقده ايكن سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرى هر طرفى رخنه دار اولان بر كهنه بنايه بوزينتى اورمغه چالشدقلرندن بالطبع دوچار اوله‌جقلرى مشكلات پك بيوك اولمشدر . اگر عبدالمجيد خان حضرتلرينك تنظيمات جديده‌لرنده اولان اهميتك يوزده بردرجه‌سى افكار عموميهٔ عثمانيه جانبندن حسن تقدير ايدلمش اولسه ايدى ده كوچك بيوك تجددا تمزه او صورتده خدمت ايتمش بولنسه ايدى مسئلهٔ شرقيه دينلان مدهش شيئك بقاو موجوديت سياسيه‌مزى قطعياً تأمين صورتيله حل وتسويه‌سى سريعاً مشاهده اولنور ايدى .

حتى اوروپاجه افكار عموميه عادتا محومز حكمنى چوقدن و يرمش اولديغى حالده قريم محاربه‌سنده بزى روسيه‌نك پنجهٔ غدرندن محافظه‌يه اوچ درت دولتك شتاب ايتمسى خصوصنده الڭ بيوك تأثير محضا او تنظيمات خيريه طرفندن حصوله كتورلمش ايدى . لكن

تنظیماتك اهمیت خارق العادەسی انی وضع ایدنلر نزدنده
تقدیر اولنمقله قالوب انلردن صکره افکارك برقسمی
دخی بو اتباع لزومنی حکم ایلدی ایسەده بو لزومی کندی
کندیلرینه کورمیوب بلکه مقلدلرك ایمانی بعض رجال
سامیەیه اتباعاً بو حکمی ویردیلر . افکارك قسم
کلیسنه کلنجه مسلم وغیرمسلم بتون تبعهٔ شاهانەنك
بلا استثنا حقوق ملکیه ومدنیەیه نائل اولمسی دیمك
کاوره اسلام قدر امتیازو یرمك تعبیریله تلقی اولنەرق
بونی ده قیامت علامتلرندن بریسی دیه حکم ایتدیلر .
اصل ومنشألری نظام وحریت وحقوق متساویه
اولان شو قوجه ملتك افکار عمومیەسنده حاصل
اولان بو تغیر انسانه قان اغلاتمزمی ؟
بونکله برابر کرك سلطان عبدالمجید وکرك
سلطان عبدالعزیز خان حضرتاتی تنظیمات خیریەنك
اشارت ایلدیکی تنسیقات ملکیه وعسکریەیی پیدرپی
میدان اجرایه قویمقده همتدن کیرو طورمدیلر .
سلطان سلیم وسلطان محمود خان حضرتاتی زمانلرنده
باشلانمش اولان انتظامات عسکریه وملکیەدن ماعدا
برطاقم مکاتب عالیهٔ عسکریەیی دخی یکیدن تنظیم

و یاخود تجدیداً اصلاح ایلیه‌رك احیامزه حقیقةً
بیوك بر یاردیمده بولندیلر .

نامدن برجم غفیر دخی بو اثره اتباعده قصور
ایتمیه‌رك دولتی تعقیباً ملتك دخی اتباع ایتمسی لازم
كلان اثر ترقی جویانه‌ده حقیقةً اثبات اهلیت
ایلدیلر .

ازجمله تجدد زمانه تبعیةً لسان عثمانیزك كلی
بر اصلاحه نائلیتی برچوق تألیفات وتراجم جدیده‌یه
یول اچه‌رق اوروپانك علوم وفنون جدیده‌سنه بز
دخی واقف اولدق . واقعا تعممز هنوز درجهٔ كافیه‌ـ
ده صایله‌مز ایسه‌ده ایلك وقوعز بزی او درجه‌یه
دخی ایصال ایده‌جكنه شبهه یوقدر .

هله الحالة هذه زینت بخش تخت خلافت وسلطنت
اولان شوكتلو قدرتلو پادشاهمز پادشاه حكمت اكتناه
افندمز حضرتلری ذاتاً تنظیمات وتنسیقات و بونلرك
ضمننده داخل بولنان ترقیات وتجدداتك حامیٔ اعظمی
اوله‌رق عصر سعادت حصر ملوكانه‌لرنده كوریلان
وقوعات ایسه بودولت وملتك تأمین سلامت ابدیه‌سی
ایچون هانكی طریق تدبیره كیدلمك لازم كله‌جكی حقنده

نظر حکمت بین ملوکانه‌لرینی واضحاً آچش و هر بو
اوامر و نواهئ ملوکانه‌لری ایشته بو نقطـهٔ حکمتی
ارائه ایلمکده بولنمش اولدیغنـدن ذات حکمتسمات
حضـرت عبدالحمید خانینك بزه کوستره‌مکده اولدقلری
یوله سلوکده دوام ایده‌جك اولورسه‌ق لطف جلیل
ربانی ایله واصل سر منزل مقصد سعادت اوله‌جغمزه
هیچ برعاقل شبهه ایتمامکده‌در .

جمله‌مزك اوزرمزه فرض عین اولان تمادئ عمر
وعافیت و تمنی مظفریت و موفقیت جناب پادشاهی دعای
خیرینی بورادهدخی ایراد ایله سوزمزه ختام ویرملم !

انتها

